

HNB

GUVERNER

Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
tel.: 01 45 64 781, 45 64 555 / faks: 01 45 50 598, 46 10 551
www.hnb.hr

REPUBLIKA HRVATSKA
61 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primitivno: 31-05-2011		
Klasifikacijski broj:	Org. jed.	
021-12/11.09/20	65	
324-11.01	Pril.	Vrij.
	1	GD

Ur.broj:809-020/30-05-11/ŽR

Zagreb, 30. svibnja 2011.

gosp. Luka Bebić
predsjednik

Hrvatski sabor
Trg Sv. Marka 6 i 7
10 000 Zagreb

Poštovani gospodine Bebić,

U smislu odredbi članka 62. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci (Narodne novine broj 75 od 1. srpnja 2008. godine), u prilogu Vam dostavljam Godišnje izvješće Hrvatske narodne banke za 2010. godinu. Navedeno izvješće također Vam dostavljam i u elektroničkom formatu.

Ukoliko su Vam potrebne bilo kakve dodatne informacije stojim Vam na raspolaganju.

S poštovanjem,

dr. Zeljko Rohatinski
guverner

PRILOG

Na znanje:

- dr. sc. Goran Marić, predsjednik Odbora za financije i državni proračun

HRVATSKA NARODNA BANKA

GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2010.

Zagreb, svibanj 2011.

SADRŽAJ

Sažetak	i
1. Makroekonomska kretanja	1
1.1. Međunarodno okružje	3
1.1.1. Europska unija i zemlje eurozone	3
1.1.2. Sjedinjene Američke Države	6
1.1.3. Japan	7
1.1.4. Zemlje u razvoju i zemlje s tržištima u nastajanju	8
1.1.5. Zemlje jugoistočne Europe	10
1.1.6. Kretanja cijena sirovina i tečaja	11
1.2. Gospodarska aktivnost	12
1.2.1. Potražnja	13
1.2.2. Proizvodnja	15
1.2.3. Tržište rada	18
1.2.4. Cijene i tečaj	23
1.2.5. Novčana kretanja i monetarna politika	31
1.2.6. Tržište novca	42
1.2.7. Tržište kapitala	50
1.2.8. Platna bilanca	57
1.2.9. Državne financije	71
2. Instrumenti monetarne politike i upravljanje međunarodnim pričuvama	77
2.1. Instrumenti monetarne politike u 2010.	79
2.1.1. Operacije na otvorenom tržištu	79
2.1.2. Stalno raspoložive mogućnosti	82
2.1.3. Obvezna pričuva	84
2.1.4. Ostali instrumenti	86
2.1.5. Kamatne stope i naknade Hrvatske narodne banke	88
2.2. Upravljanje međunarodnim pričuvama	89
2.2.1. Institucionalni i organizacijski okvir, načela upravljanja, rizici i načini upravljanja međunarodnim pričuvama	89
2.2.2. Međunarodne pričuve u 2010.	91
3. Poslovanje kreditnih institucija	99
3.1. Poslovanje banaka	101
3.1.1. Bilanca i izvanbilančne stavke	104
3.1.2. Zarada	114

3.1.3.	Kreditni rizik	123
3.1.4.	Likvidnosni rizik	135
3.1.5.	Valutna usklađenost imovine i obveza	142
3.1.6.	Kamatni rizik u knjizi banke	145
3.1.7.	Adekvatnost kapitala	147
3.2.	Poslovanje stambenih štedionica	155
3.2.1.	Bilanca	155
3.2.2.	Račun dobiti i gubitka	159
3.2.3.	Kreditni rizik	160
3.2.4.	Adekvatnost kapitala	162
3.3.	Izješće o poslovima bonitetne regulative i nadzora bankovnog sustava	163
3.3.1.	Novi propisi iz područja poslovanja i nadzora kreditnih institucija i kreditnih unija	163
3.3.2.	Supervizija kreditnih institucija	165
3.3.3.	Supervizija poslovanja kreditnih unija	171
3.3.4.	Izdavanje odobrenja i suglasnosti kreditnim institucijama i kreditnim unijama	172
3.3.5.	Tržišno natjecanje	173
3.3.6.	Zaštita potrošača	174
3.3.7.	Projekti vezani uz superviziju kreditnih institucija	175
4.	Platni promet	177
4.1.	Međubankovni platni sustavi	179
4.1.1.	Hrvatski sustav velikih plaćanja	179
4.1.2.	Nacionalni klirinški sustav	180
4.2.	Međuinstitucionalna/međubankovna suradnja u području platnog prometa	183
4.3.	Statistička izvješća o podacima iz platnog prometa	183
4.4.	Usklađivanje domaće regulative platnog prometa s pravnom stečevinom Europske unije	185
4.5.	Donošenje podzakonskih propisa	186
5.	Poslovanje trezora	189
5.1.	Stanje i kretanje gotovog novca u optjecaju	191
5.2.	Opskrba gotovim novcem	193
5.3.	Povlačenje i obrada dotrajalih novčanica	194
5.4.	Vještačenje novčanica	196
5.5.	Izdavanje prigodnoga kovanog novca	196

6. Javnost rada	199
7. Međunarodna suradnja	203
7.1. Aktivnosti HNB-a u okviru odnosa Republike Hrvatske s Europskom unijom	205
7.2. Međunarodni monetarni fond (MMF)	208
7.3. Banka za međunarodne namire (BIS)	210
7.4. Suradnja s ostalim međunarodnim financijskim institucijama	211
7.5. Devizni sustav i mjere devizne politike Republike Hrvatske	211
7.5.1. Sloboda kretanja kapitala	211
7.5.2. Poslovanje s ovlaštenim mjenjačima	212
7.5.3. Aktivnosti u vezi sa sprječavanjem pranja novca i financiranja terorizma	213

Financijski izvještaji Hrvatske narodne banke

Rukovodstvo i unutrašnji ustroj Hrvatske narodne banke

Popis banaka i stambenih štedionica 31. prosinca 2010.

Statistički pregled

Sažetak

U 2010. godini ukupna se gospodarska aktivnost u Hrvatskoj drugu godinu zaredom smanjila, a taj je pad, prema privremenim podacima DZS-a, iznosio 1,2%. Silazna je faza poslovnog ciklusa, koja je započela još sredinom 2008., bila samo nakratko zaustavljena tijekom trećeg tromjesečja te je na kraju godine ponovo došlo do smanjenja aktivnosti.

Promatraju li se komponente agregatne potražnje, nepovoljnim kretanjima u realnom sektoru najviše je pridonio nastavak snažnog pada investicija u fiksni kapital u svim sektorima. Nadalje, u 2010. zabilježen je daljnji pad potrošnje kućanstava, ponajviše zbog nepovoljnih kretanja na tržištu rada. Negativan doprinos promjeni ukupne gospodarske aktivnosti dala je i državna potrošnja. Opisana kretanja domaće potražnje rezultirala su nastavkom smanjivanja uvoza robe i usluga. S druge strane, inozemna potražnja za domaćom robom i uslugama ojačala je pod utjecajem oporavka gospodarske aktivnosti većine glavnih izvoznih tržišta domaćega gospodarstva.

Na proizvodnoj strani realna se bruto dodana vrijednost ukupnoga gospodarstva u 2010. godini smanjila za 1,7%. Pritom je pad aktivnosti zabilježen u svim djelatnostima osim financijskog posredovanja. Međutim, dok je u 2009. smanjenje BDV-a ostvareno ponajviše zbog kontrakcije u industriji i trgovini, u prošloj je godini na njegov pad najviše utjecalo smanjenje aktivnosti u građevinarstvu.

Nepovoljni trendovi u realnom sektoru gospodarstva negativno su djelovali na pokazatelje tržišta rada. U evidenciji HZZ-a broj nezaposlenih osoba dosegnuo je razinu koja je posljednji put zabilježena početkom 2006. godine. Stopa registrirane nezaposlenosti tako je na kraju godine iznosila 18,6%, dok je prosječna stopa za cijelu godinu porasla na 17,4%. Istodobno se smanjivala i zaposlenost, pa je na kraju 2010. bila za 3,7% niža nego godinu dana prije. S određenim vremenskim zaostatkom i pod utjecajem recesijskih uvjeta, nominalne bruto plaće u 2010. godini bile su za 0,5% niže u odnosu na prošlu godinu.

Jedno od osnovnih obilježja makroekonomskog okružja u 2010. godini bila je niska inflacija potrošačkih cijena, tako da se prosječna godišnja stopa smanjila s 2,4% u 2009. na 1,1% u 2010. godini. Osim opisanog pada domaće potražnje na usporavanje inflacije potrošačkih cijena utjecalo je i smanjenje jediničnih troškova rada. S druge strane, pritisci na ubrzanje inflacije pretežno su bili posljedica rasta cijena sirove nafte te prehrambenih i drugih sirovina na svjetskom tržištu, a te je pritiske pojačavala deprecijacija kune prema američkom dolaru. No, relativno niske godišnje stope promjene proizvođačkih cijena trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju upućuju na to da u uvjetima relativno slabe potražnje velik dio proizvođača nije prebacio porast troškova energije i drugih sirovina na potrošače, već se prilagodio situaciji smanjujući druge troškove i profitne marže. Usporavanju inflacije potrošačkih cijena u 2010. godini pridonio je i povoljan učinak baznog razdoblja jer je godinu dana prije došlo do znatnog povećanja administrativno reguliranih cijena.

Tečaj kune prema euru i tijekom 2010. godine bio je stabilan, pa je tako pridonosio stabilnosti domaćih cijena i ukupnoga makroekonomskog okružja. Tijekom prvih pet mjeseci ponuda i potražnja za devizama bile su uravnotežene. U lipnju su ojačali aprecijacijski pritisci te je središnja banka intervenirala na deviznom tržištu dva puta krajem lipnja i jednom početkom srpnja, otkupivši od poslovnih banaka ukupno 363,7 mil. EUR. Nasuprot tome, zbog jačanja deprecijacijskih pritisaka u četvrtom tromjesečju središnja je banka poslovnim bankama prodala u dva navrata ukupno 350,1 mil. EUR. U prosincu se tečaj kune prema euru stabilizirao te je na kraju godine iznosio 7,39 HRK/EUR, što je za 1,1% slabije od razine ostvarene na kraju 2009. godine.

Osim na održavanje stabilnosti tečaja domaće valute kao glavnog sidra stabilnosti cijena i financijskog sustava, monetarna politika koju je Hrvatska narodna banka provodila u 2010. godini bila je usmjerena i na podržavanje visoke likvidnosti domaćega bankovnog sustava. Cilj takve politike bio je potaknuti oživljavanje kreditne aktivnosti poslovnih banaka poboljšanjem uvjeta financiranja kako bi se ublažilo još prisutno slabljenje domaće gospodarske aktivnosti. HNB je također spustio stopu obvezne pričuve s 14% na 13% te time dao potporu nastojanjima Vlade da u suradnji s HBOR-om potakne gospodarski oporavak.

Povoljna likvidnost bankovnog sustava rezultirala je vrlo niskim prekonocnim kamatnim stopama na međubankovnom tržištu, a pridonijela je i smanjenju kamatnih stopa na trezorske zapise MF-a kao i padu kamatnih stopa na kratkoročne kredite poduzeća, koje su se tijekom 2010. smanjile za oko dva postotna boda. Međutim, kamatne stope na dugoročne kredite privatnom sektoru tijekom 2010. zadržale su se na razinama dosegnutim 2009. godine. Tako su kamatne stope na dugoročne kredite poduzećima s valutnom klauzulom prosječno i nadalje bile veće od 7%, dok su se kamatne stope na istovrsne kredite stanovništvu tijekom 2010. godine smanjile s otprilike 9% na 8%, koliko su iznosile i početkom 2009. godine. Glavni činitelji zadržavanja dugoročnih kamata na ovim razinama bili su i nadalje visoka razina premije za rizik zemlje, koja se ogledala u zadržavanju prinosa na hrvatske obveznice na povišenoj razini, te nastavak rasta djelomično ili potpuno nenadoknadivih kredita banaka (tzv. loših kredita).

Zajedno s i nadalje nepovoljnim uvjetima na strani ponude kredita, ni promjene na strani potražnje nisu išle u smjeru znatnijeg intenziviranja kreditne aktivnosti. U skladu s tim, plasmani banaka privatnom sektoru u 2010., nakon kontrakcije godinu dana prije, blago su porasli (6,9% nominalno, odnosno 3,6% kada se isključi utjecaj tečaja). Povećanje kredita isključivo se odnosilo na kreditiranje sektora poduzeća, dok su krediti stanovništvu stagnerali. Nasuprot tome, domaće su banke nastavile snažno financirati državu. Monetarni su se agregati blago oporavili, a ukupna likvidna sredstva (M4) u 2010. godini porasla su za 4,4%.

Nastavak pada gospodarske aktivnosti i starenje kreditnog portfelja djelovali su u 2010. godini na nastavak rasta loših kredita banaka. Premda je pogoršanje kvalitete kredita odobrenih poduzećima i nadalje imalo dominantan utjecaj na kretanje ukupnih loših kredita, jačanje švicarskog franka prema kuni dodatno je potaknulo rast loših kredita u

segmentu kredita odobrenih stanovništvu i povećalo njihov doprinos dinamici ukupnih loših kredita. Sve navedeno dovelo je do rasta udjela loših kredita u ukupnim kreditima sa 7,8%, koliko je iznosio na kraju 2009., na 11,2% na kraju 2010. godine. Spomenuta kretanja utjecala su na smanjenje kamatnih prihoda i povećanje troškova rezerviranja za gubitke, ali zahvaljujući poboljšanju troškovne efikasnosti i smanjenju kamatnih troškova te jačanju drugih izvora prihoda, prije svega od provizija i naknada, pokazatelji profitabilnosti bankovnog sustava u 2010. godini i nadalje su bili relativno dobri. Dobit banaka prije oporezivanja, prema privremenim nerevidiranim podacima, tako je bila za 0,3 mlrd. kuna veća nego u 2009. te je iznosila 4,5 mlrd. kuna, a profitabilnost prosječne imovine (ROAA) i prosječnoga kapitala (ROAE) iznosila je 1,2% odnosno 7,0%. Ipak, valja istaknuti da je na povećanje dobiti bankovnog sustava prije svega utjecala ostvarena dobit u jednoj banci srednje veličine koja je godinu prije imala znatan gubitak. Kada se isključi utjecaj te promjene, poslovni rezultat banaka bio je lošiji nego u 2009. godini.

Razina kapitaliziranosti domaćega bankovnog sustava i nadalje je visoka. Stopa adekvatnosti kapitala tijekom 2010. povećala se za dva postotna boda i na kraju godine iznosila je 18,4%. Ipak, taj je porast gotovo u potpunosti posljedica usklađivanja domaćih propisa s relevantnim direktivama Europske unije, odnosno s tzv. okvirom Basel II. Naime, za razliku od dotad važećih propisa, novi regulatorni okvir za izračun minimalne stope adekvatnosti kapitala ne predviđa primjenu povećanih pondera za valutno inducirani kreditni rizik, zbog čega je osjetno smanjen prosječni ponder kreditnog rizika. Učinak tog smanjenja HNB je nastojao nadomjestiti povećanjem minimalne stope adekvatnosti kapitala s 10% na 12%, čime je RH iskoristila nacionalnu diskreciju koja omogućuje propisivanje stope adekvatnosti jamstvenoga kapitala više od 8%, koliko je propisano Direktivom o kapitalnim zahtjevima.

Što se tiče domaćeg tržišta kapitala, ono je u 2010. godini i nadalje bilo pod snažnim utjecajem kretanja na svjetskome financijskom tržištu. Nakon pozitivnih pomaka početkom 2010., u nastavku godine prevladavao je utjecaj negativnih signala sa svjetskih tržišta potaknutih zabrinutošću glede kulminacije fiskalne krize u Grčkoj i dinamike rasta svjetskog gospodarstva. Znatnija promjena trendova na domaćem tržištu kapitala zabilježena je tek u prosincu, kada je MOL-ova ponuda za otkup preostalih dionica Ine u vlasništvu malih i institucionalnih dioničara povećala optimizam, likvidnost i cijene dionica na domaćem tržištu kapitala. To je ujedno djelovalo na porast vrijednosti dioničkog indeksa Zagrebačke burze, CROBEX-a, koji je na kraju godine bio za 5,3% viši u odnosu na kraj 2009. godine. Unatoč zaokretu trendova potkraj godine, godišnji promet dionica u 2010. znatno je smanjen u odnosu na promet 2009.

Nasuprot kretanjima na tržištu vlasničkih vrijednosnih papira, aktivnost ulagača na hrvatskom tržištu dužničkih vrijednosnih papira tijekom 2010. intenzivirala se. Tako je u 2010. promet obveznica bio dvostruko veći nego prethodne godine. To je ponajprije posljedica izdavanja triju novih državnih obveznica, a usto je u 2010. na domaće tržište dužničkih vrijednosnih papira uvrštena i jedna nova korporacijska obveznica. Unatoč

tome, vrijednost obvezničkog indeksa, CROBIS-a, do kraja 2010. ostala je na razini ostvarenoj krajem 2009. godine.

Smanjenje neravnoteža na tekućem računu platne bilance, koje je započelo 2009. godine, nastavilo se i tijekom 2010. godine. Manjak na tekućem računu platne bilance tako se u odnosu na 2009. smanjio za tri četvrtine, a njegov se relativni pokazatelj poboljšao s $-5,3\%$ BDP-a na samo $-1,3\%$ BDP-a. Najveći je dio toga smanjenja, kao i u prethodnoj godini, bio uzrokovan kretanjima u robnoj razmjeni, odnosno oporavkom izvoza i stagnacijom uvoza. Među pojedinim vrstama robe, najveće poboljšanje salda zabilježeno je kod neto izvoza brodova, koji se u 2010. utrostručio u odnosu na godinu prije. Razmjena nafte i naftnih derivata imala je negativan učinak na ukupni manjak, i to uglavnom zbog rasta cijena tog energenta na svjetskom tržištu. U razmjeni ostale robe kretanja su bila pozitivna, tj. izvoz je nastavio rasti, a u uvoz blago padati. Osim snažnog poboljšanja u robnoj razmjeni, i preostali su tokovi imali pozitivan utjecaj na ukupni saldo tekućeg računa, pri čemu posebno valja istaknuti niži manjak na računu faktorskih dohodaka.

Zbog niske vrijednosti manjka na tekućem računu platne bilance potreba za inozemnim financiranjem bila je znatno manja. Tako su priljevi kapitala, isključujući promjenu međunarodnih pričuva, iznosili samo 1,6 mlrd. EUR, što je trećina priljeva u 2009. godini. Relativno skromna inozemna izravna ulaganja u Hrvatsku uglavnom su realizirana u djelatnosti financijskog posredovanja (većinom zadržana dobit u bankarstvu te pretvaranje dijela duga nebankarskih financijskih institucija u kapital), zatim u raznim oblicima trgovinske djelatnosti te djelatnosti poslovanja nekretninama, uključujući i vlasnička ulaganja u nekretnine.

Priljevi sredstava s osnove dužničkih izvora financiranja tijekom 2010. bili su vrlo skromni. Banke su tako otplatile više obveza nego što su uzimale novih kredita, dok su ostali domaći sektori (prije svega poduzeća) uglavnom samo refinancirali postojeće inozemne obveze. Jedino je središnja država povećala svoj inozemni dug, što se ponajviše odnosi na izdanje obveznice na američkom tržištu u iznosu od 1,25 mlrd. USD. Unatoč izostanku znatnijeg zaduživanja domaćih sektora u inozemstvu, bruto inozemni dug RH povećao se tijekom 2010. za 1,2 mlrd. EUR, ali to je prije svega posljedica slabljenja eura (valute u kojoj se iskazuje stanje inozemnog duga) u odnosu na američki dolar i švicarski franak. Na osnovi navedenih promjena bruto inozemni dug RH na kraju 2010. iznosio je 46,4 mlrd. EUR, odnosno $101,0\%$ BDP-a.

Međunarodne su bruto pričuve RH u 2010. porasle ($2,7\%$) te su na kraju godine iznosile 10,7 mlrd. EUR, što je dostatno za pokriće 7,2 mjeseca uvoza robe i usluga. Sličan rast u 2010. imale su i neto raspoložive pričuve, koje su na kraju godine dosegnule 9,3 mlrd. EUR. Ostvareno povećanje pričuva bilo je ponajviše posljedica pozitivnih tečajnih razlika proizašlih iz jačanja američkog dolara u odnosu na euro na svjetskome deviznom tržištu. Međunarodnim pričuvama u 2010. upravljalo se na načelima visoke sigurnosti i likvidnosti, a u rizičnim globalnim financijskim prilikama te s najnižim kamatnim stopama na eurskim i dolarskim novčanim tržištima dotad. U

takvim uvjetima stopa povrata na neto eurski portfelj u 2010. iznosila je 1,09%, dok je stopa povrata neto dolarskog portfelja iznosila 0,67%.

Pogoršanje salda konsolidirane opće države započeto u 2009. nastavljeno je i u 2010. godini. Naime, prema preliminarnim podacima Ministarstva financija prihodi konsolidirane opće države smanjili su se u odnosu na 2009., i to unatoč primjeni više osnovne stope PDV-a te posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke. S druge strane, rashodi opće države s uključenom nabavom nefinancijske imovine su stagnirali, što je rezultat smanjenja kapitalnih investicija te istodobnoga blagog povećanja tekućih rashoda. Zbog spomenutih kretanja neto zaduživanje konsolidirane opće države (uključena promjena dospjelih neplaćenih obveza) iznosilo je čak 14,5 mlrd. kuna, odnosno povećano je s 3,2% BDP-a u 2009. na 4,3% BDP-a u 2010. godini. Ukupni fiskalni manjak, koji među ostalim uključuje protestirana jamstva i isplate duga umirovljenicima, iznosio je u 2010. godini 5,3% BDP-a ili 17,6 mlrd. kuna. Država je ukupni fiskalni manjak gotovo u cijelosti financirala zaduživanjem, pa se stoga nastavio i snažan rast duga opće države, koji je na kraju 2010. iznosio 41,2% BDP-a, odnosno povećao se za više od šest postotnih bodova u odnosu na 2009. godinu.

Stabiliziranje neto prihoda iz poslovanja omogućilo je bankama održavanje povoljne razine dobiti, unatoč snažnom pritisku troškova ispravaka vrijednosti za loše kredite. Prema ispitivanjima otpornosti bankovnog sustava koja se redovito provode, takva profitabilnost banaka zajedno s iznimno visokom adekvatnošću kapitala pruža snažan amortizer u slučaju ponovnoga snažnog pogoršanja makroekonomskog okružja. U slučaju nastupanja takvog, malo vjerojatnog, ali mogućeg nepovoljnog scenarija, bankovni bi sustav u cjelini ostao stabilan i dobro kapitaliziran, iako bi pojedine, mahom manje banke, vjerojatno bilo potrebno dokapitalizirati.

Kada je riječ o superviziji kreditnih institucija, u 2010. godini ostvareni su svi planirani zadaci koji proizlaze iz strateških smjernica rada HNB-a usmjerenih na očuvanje visokog stupnja stabilnosti bankovnog sustava. Tijekom godine obavljen je izravni nadzor 23 kreditne institucije, čija imovina iznosi 81,1% ukupne imovine sustava. U tim kreditnim institucijama obavljeno je ukupno 37 izravnih nadzora. Na osnovi utvrđenih nezakonitosti, nepravilnosti i slabosti u poslovanju koje su utvrđene u izdanim zapisnicima, HNB je dao preporuke za poboljšanje poslovnih procesa i informacijskih sustava te naložio mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju kao i mjere za poboljšanje stanja. Osim izravnog nadzora, u okviru nadzora bonitetnom analizom sastavljeno je 160 pisanih analiza poslovanja kreditnih institucija, od čega su se 154 analize odnosile na pojedinačne kreditne institucije, a preostalih šest na grupe kreditnih institucija.

Makroekonomska kretanja

1.1. Međunarodno okružje

Nakon snažne krize koja je pogodila svjetsko gospodarstvo u 2008. te postupnog oporavka tijekom sljedeće godine, 2010. godinu obilježio je nastavak oživljavanja gospodarskog rasta, koji je donekle nadmašio očekivanja. Pritom su u zemljama u razvoju i zemljama s tržištima u nastajanju ostvarene više stope rasta, dok je oporavak u većini razvijenih gospodarstava i nadalje bio relativno slab. U skladu s neujednačenim oporavkom pojedinih svjetskih gospodarstava kretali su se i inflatorni pritisci, pa su tako oni u razvijenim gospodarstvima, zbog i nadalje niskog stupnja iskorištenosti kapaciteta te nepovoljne situacije na tržištu rada, bili znatno manje izraženi, dok je snažan oporavak u pojedinim zemljama s tržištima u nastajanju i zemljama u razvoju rezultirao potrebom da se provode prve restriktivne mjere kako bi se izbjeglo pregrijavanje gospodarstva.

1.1.1. Europska unija i zemlje eurozone

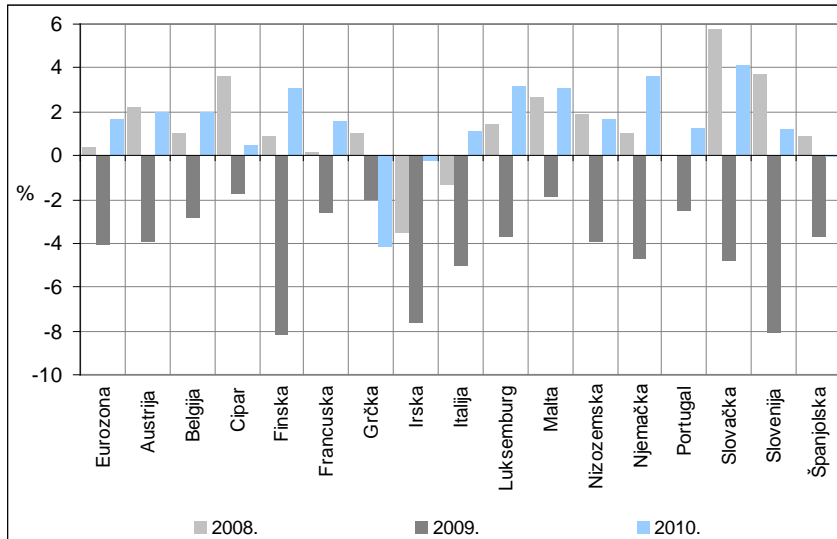
U 2010. godini realni gospodarski rast u Europskoj uniji iznosio je 1,8%, a u eurozoni bio je neznatno slabiji i iznosio 1,7%. Pritom valja reći da se u toj godini u svim članicama eurozone gospodarska aktivnost na godišnjoj razini nije povećala, pa je tako izrazita kontrakcija BDP-a na godišnjoj razini zabilježena u Grčkoj, a prema dostupnim podacima BDP je neznatno smanjen i u Irskoj te Španjolskoj. Istodobno je snažno intenziviranje ukupne gospodarske aktivnosti zabilježeno u Njemačkoj (3,6%), što je povoljno utjecalo i na gospodarsku aktivnost zemalja kojima je Njemačka važan vanjskotrgovinski partner. U gotovo svim gospodarstvima eurozone koja su na godišnjoj razini rasla zabilježena su pozitivna kretanja BDP-a i na tromjesečnoj razini tijekom cijele godine, pri čemu je u najvećem broju zemalja dinamiziranje gospodarske aktivnosti bilo najizraženije u drugom tromjesečju. Promatrajući doprinose pojedinih komponenata promjeni ukupne gospodarske aktivnosti tijekom godine, primjećuje se kako je, osim u prvom tromjesečju, inozemna potražnja pozitivno djelovala na gospodarski rast eurozone. S druge strane, pozitivan je doprinos domaće potražnje, osim u drugom tromjesečju, uglavnom bio slabiji. Malo povoljnija ostvarenja u drugom tromjesečju određena su jednokratnim rastom investicijske potrošnje, koji je bio rezultat privremenih činitelja. Istodobno, prvo je polugodište obilježio i statistički pozitivan doprinos kategorije promjene zaliha, što se može pripisati obnavljanju razine zaliha nakon snažnog smanjivanja tijekom recesije. Ostvareni gospodarski rast nije bio dovoljan da bi se negativni trendovi na tržištu rada preokrenuli, pa je tako prosječna godišnja stopa nezaposlenosti u eurozoni u 2010., iako usporeno, ponovo porasla u odnosu na godinu prije (s 9,4% na 10,0%).

Nesigurnost na financijskim tržištima, kao posljedica zabrinutosti za održivost javnih financija nekih zemalja članica eurozone, dovela je sredinom 2010. do osnivanja posebnog fonda Europske unije, tzv. Europskog fonda za financijsku stabilnost (engl. *European Financial Stability Facility*). Negativna su kretanja u prvom polugodištu bila posebno izražena u Grčkoj, a u drugom polugodištu žarište krize preselilo se u Irsku,

koja je zbog visokog troška sanacije bankovnog sustava bila primorana zatražiti pomoć u financiranju od MMF-a te već spomenutog fonda EU. Kao posljedica tih događanja ponovo se otvorilo pitanje stabilnosti i drugih ugroženih zemalja eurozone, ponajprije Portugala, ali i Španjolske, kao i mogućeg utjecaja takvih kretanja na stabilnost zajedničke valute.

1.1. Realni rast BDP-a u zemljama eurozone

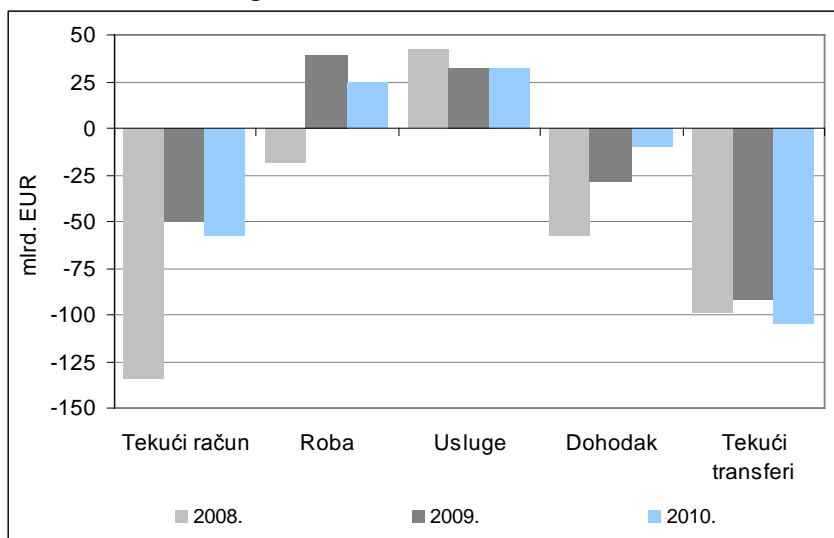

Napomena: Od 2008. podaci za eurozonu uključuju Maltu i Cipar, a od 2009. i Slovačku.

Izvor: Eurostat

Opisana gospodarska kretanja utjecala su i na kretanje salda na tekućem računu platne bilance. Ukupni je manjak na tekućem računu eurozone u 2010. iznosio 58,1 mlrd. EUR, što je više nego 2009. godine (49,8 mlrd. EUR). Rast manjka posljedica je pogoršanja salda na računu robne razmjene, uzrokovanog nešto snažnijim oporavkom uvoza u odnosu na izvoz. Istodobno se pogoršao i saldo na računu tekućih transfera, i to zbog relativno snažnog pada prihoda, dok se saldo na računu faktorskih dohodaka, zahvaljujući oporavku prihoda od izravnih ulaganja izvan eurozone, poboljšao.

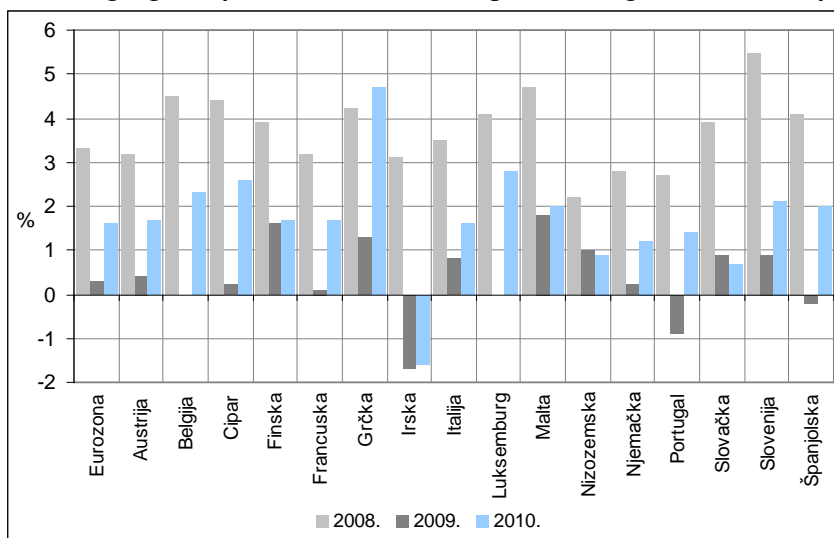
1.2. Tekući račun platne bilance eurozone

Napomena: Od 2008. podaci za eurozonu uključuju Maltu i Cipar, a od 2009. i Slovačku.
Izvor: Eurostat

Nakon pritisaka na pad cijena u 2009. godini, umjereni gospodarski rast u eurozoni u 2010. nije rezultirao inflatornim pritiscima, pa je na razini cijele godine ostvarena stopa inflacije od 1,6%. Spomenutom porastu cijena uvelike je pridonijelo povećanje cijena energije, a krajem godine i porast cijena sirovina. U prvoj polovini 2010. kretanje godišnje stope promjene cijena energije uglavnom je bilo određeno učinkom baznog razdoblja, a u drugom dijelu i postupnim rastom cijena nafte, koje su na kraju 2010. bile za 40% više nego godinu prije. Intenziviranju inflatornih pritisaka krajem godine pridonijela su i kretanja cijena hrane, kod kojih je bilo primjetljivo ubrzanje godišnje stope rasta. S obzirom na to da opisani cjenovni pritisci nisu snažnije utjecali na kretanje potrošačkih cijena, Europska je središnja banka tijekom 2010. zadržala ključnu kamatnu stopu na razini iz svibnja 2009., tj. ona je iznosila 1,0%.

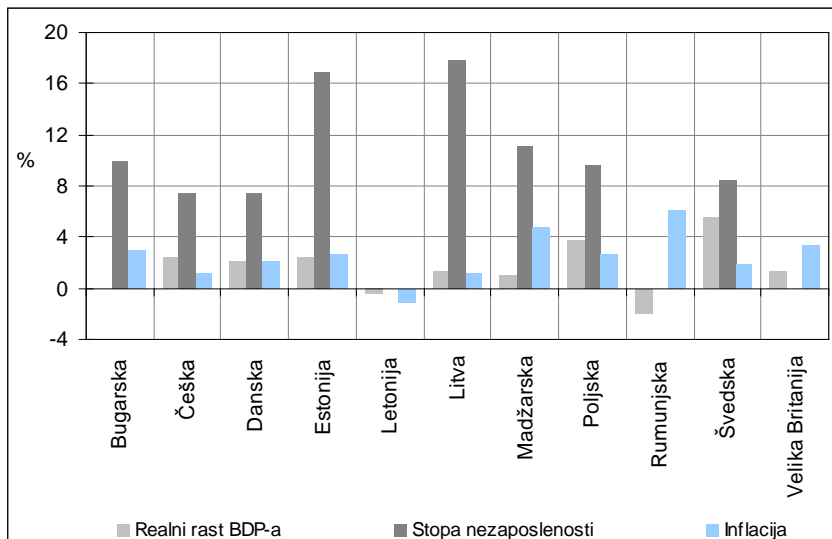
1.3. Stopa promjene harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena u zemljama eurozone

Napomena: Od 2008. podaci za eurozonu uključuju Maltu i Cipar, a od 2009. i Slovačku.
Izvor: Eurostat

U zemljama Europske unije koje nisu članice eurozone nejednačenost gospodarskog oporavka bila je veća nego u eurozoni. Snažnim gospodarskim rastom istaknule su se Švedska i Poljska. S druge strane, realni je pad BDP-a u Rumunjskoj bio 1,9%, a posljednji dostupni podaci upućuju na to kako je mala kontrakcija gospodarske aktivnosti zabilježena i u Letoniji te Bugarskoj. Što se tiče cjenovnih kretanja, u većem broju zemalja ove skupine zabilježene su više stope inflacije nego u eurozoni, što uglavnom odražava veći ponder prehrane u indeksu potrošačkih cijena, a time i snažniji učinak prelijevanja rasta svjetskih cijena prehrambenih sirovina i proizvoda.

1.4. Realni rast BDP-a, stopa nezaposlenosti i stopa inflacije u odabranim zemljama EU u 2010.

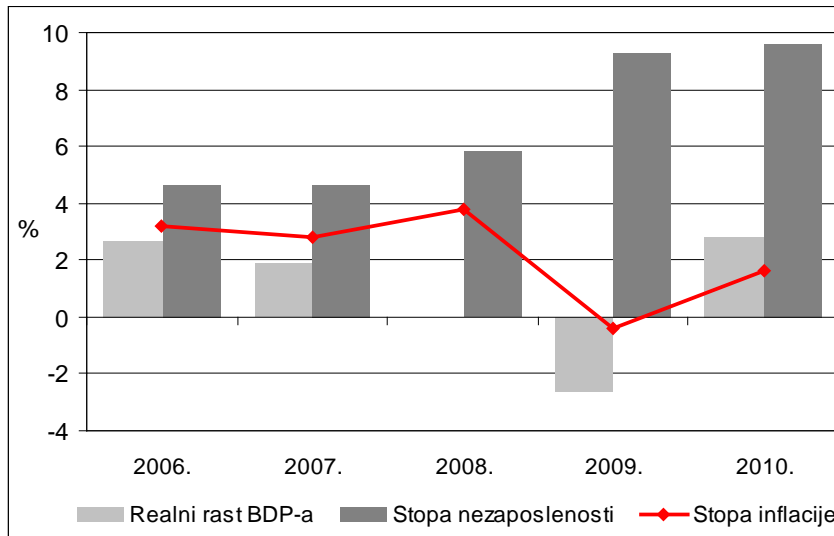
Izvor: Eurostat

1.1.2. Sjedinjene Američke Države

Američko je gospodarstvo u 2010. godini izašlo iz najdublje recesije nakon Drugoga svjetskog rata, ostvarivši godišnji rast realne gospodarske aktivnosti od 2,8%. Nakon što su prve pozitivne tromjesečne stope rasta realnog BDP-a zabilježene već u drugom polugodištu 2009., gospodarstvo je nastavilo rasti i tijekom cijele 2010. godine. Pritom je najsnažniji tromjesečni rast ostvaren u prvom tromjesečju 2010. godine, djelomično pod utjecajem učinaka ekstenzivnih poticajnih mjera provedenih u prethodnoj godini, ali i snažnoga statistički pozitivnog doprinosa kategorije promjene zaliha. U sljedećim tromjesečjima gospodarska je aktivnost rasla po nižim stopama, s tim da je blago jačala kako je godina odmicala. Dinamiziranje gospodarske aktivnosti i istodoban primjetljiv rast cijena sirovina na svjetskim tržištima nisu se znatnije odrazili na rast cijena u američkom gospodarstvu. Naime, unatoč najnižim razinama referentnih kamatnih stopa dotad, provedenim ekspanzivnim mjerama ekonomske politike i prisutnim vanjskim inflatornim pritiscima, postojanje znatnoga proizvodnog jaza u gospodarstvu odredilo je umjeren godišnji rast potrošačkih cijena od 1,6%, pri čemu je indeks temeljne inflacije u

listopadu 2010. (uzevši u obzir prosječnu vrijednost u prethodnih dvanaest mjeseci) bio najniži otkako se prati njegovo kretanje.

1.5. Realni rast BDP-a, stopa nezaposlenosti i stopa inflacije u SAD-u

Izvori: Bureau of Economic Analysis; US Department of Labor

Izostanak snažnijeg oporavka u američkom gospodarstvu može se pripisati sporijem rastu osobne potrošnje kao pojedinačno najvažnije sastavnice ukupne gospodarske aktivnosti. Na to su utjecala nepovoljna kretanja vrijednosti neto imovine kućanstava (određena snažnim padom cijena nekretnina u prethodnom razdoblju), izrazito nepovoljna situacija na tržištu rada, ali i nadalje prisutna nesklonost banaka snažnijem kreditiranju potrošača. S druge strane, investicijska je aktivnost snažno pozitivno pridonosila kretanju domaće potražnje u 2010. godini, podržana pozitivnim doprinosom kategorije promjene zaliha (osim u posljednjem tromjesečju) te snažnim rastom privatnih investicija u opremu i računalnu programsku nadgradnju (softver). Istodobno je doprinos državne potrošnje ukupnoj promjeni gospodarske aktivnosti bio blago pozitivan u drugom i trećem tromjesečju, dok je neto inozemna potražnja, zahvaljujući snažnijem porastu uvoza robe i usluga u odnosu na izvoz, u prva tri tromjesečja negativno pridonosila promjeni ukupne gospodarske aktivnosti. Opisana kretanja nisu bila dovoljna da dovedu do preokreta na tržištu rada, pa se prosječna stopa nezaposlenosti povećala te je na razini 2010. godine iznosila 9,6%.

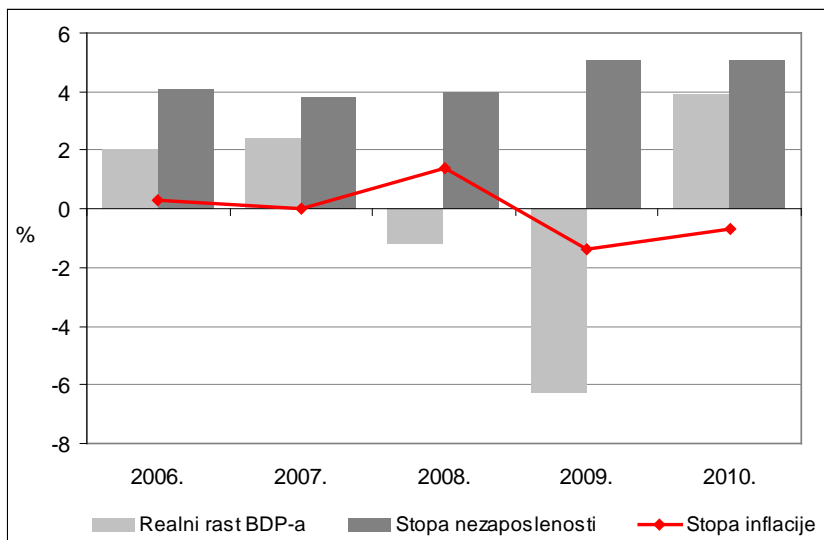
1.1.3. Japan

Unatoč neujednačenim kretanjima tijekom godine, japansko je gospodarstvo, nasuprot kretanjima u prethodne dvije godine, u 2010. ostvarilo snažan godišnji rast, pa je tako realni BDP porastao za 3,9% u odnosu na 2009. godinu. Promatra li se po tromjesečjima, gospodarska se aktivnost intenzivirala u prvom i trećem tromjesečju, a u posljednjem je tromjesečju, prema dostupnim podacima, ostvarena blaga kontrakcija. Povoljna kretanja u prvom polugodištu bila su uglavnom rezultat pozitivnog doprinosa

neto izvoza, koji je odražavao povećanu inozemnu potražnju za izvozom zahvaljujući snažnom gospodarskom rastu azijskih gospodarstava. Domaća je potražnja, istodobno, u manjoj mjeri podržavala gospodarski rast, i to ponajviše zbog provedenih poticajnih fiskalnih mjera. Malo brži rast japanskoga gospodarstva u trećem tromjesečju bio je privremen, podržan subvencijama japanske vlade za kupnju automobila i nekretnina te jednokratnim rastom potražnje za duhanskim proizvodima prije uvođenja viših poreznih stopa. Istodobno, sve izrazitija aprecijacija japanske valute, koja je počela utjecati na pad potražnje za izvozom, primorala je središnju banku u rujnu na prvu intervenciju na deviznom tržištu od ožujka 2004. godine. Nepovoljna gospodarska kretanja u posljednjem tromjesečju potaknula su daljnje reakcije nositelja ekonomske politike, pa je tako središnja banka snizila svoju ključnu kamatnu stopu na raspon između 0,0% i 0,1% (dotad je iznosila 0,1%), a također je, kao privremena mjera, najavljen program kupnje različitih financijskih instrumenata. Opisana su realna kretanja odredila i ona cjenovna, pa je prosječna godišnja stopa promjene potrošačkih cijena u 2010. ponovo bila negativna (-0,7%).

1.6. Realni rast BDP-a, stopa nezaposlenosti i stopa inflacije u Japanu

Izvori: Eurostat; japanski statistički ured

1.1.4. Zemlje u razvoju i zemlje s tržištima u nastajanju

Zemlje u razvoju i zemlje s tržištima u nastajanju u 2010. bile su glavni pokretač rasta svjetskoga gospodarstva: ostvarena je stopa realnog rasta BDP-a od 7,1%¹ (2,6% u 2009.). Pritom su, za razliku od prethodne godine, pozitivne stope rasta ostvarene u svim promatranim skupinama zemalja, a najviše su opet bile u azijskim gospodarstvima. Njima su, slično kao i u prethodnoj godini, pridonosile snažna domaća potražnja, samo djelomično podržana učincima prethodno provedenih poticajnih mjera ekonomske politike, ali i snažan rast obujma svjetske trgovine i cijena nekih sirovina koje imaju velik

¹ Ocijenjena vrijednost, MMF, WEO Update, siječanj 2011.

udio u izvozu pojedinih zemalja iz ove skupine. Osim toga, na gospodarsku je aktivnost pozitivno utjecao i rast priljeva stranih ulaganja.

Kinesko gospodarstvo ostvarilo je u 2010. dvoznamenkasti rast realnog BDP-a od 10,3%², što je za 0,9 postotnih bodova više u odnosu na 2009. godinu. Među glavnim činiteljima rasta valja istaknuti dinamičnu domaću potražnju, koja se nije smanjila ni nakon postupnog ukidanja ekspanzivnih mjera fiskalne politike. Pritom su smanjene državne investicije u infrastrukturu nadomještene porastom privatnih investicija. Osim njih, gospodarskom su rastu pozitivno pridonosili i osobna potrošnja, ali i inozemna potražnja. Povoljna gospodarska kretanja, zajedno sa sve većim rastom cijena različitih oblika imovine, navela su kinesku središnju banku na podizanje kamatnih stopa u listopadu, prvi put nakon 2007. godine.

U Indiji je, nakon usporavanja gospodarskog rasta u 2009. godini, u 2010. zabilježen snažan oporavak, pa se tako stopa gospodarskog rasta povećala s 5,7% u 2009. na čak 9,7%³. Najvažnija odrednica gospodarskog oporavka i u slučaju Indije bila je snažna domaća potražnja, što je, slično kao i u Kini, povećalo zabrinutost zbog neželjenog porasta inflacije te navelo monetarne vlasti na postupno pooštavanje mjera tijekom 2010. godine.

Nakon izrazite kontrakcije gospodarstva Ruske Federacije u 2009. godini (-7,9%), u 2010., zahvaljujući povećanju cijena sirove nafte na svjetskom tržištu te oporavku domaće potražnje, ostvaren je gospodarski rast od 3,7%. Naime, vrijednost ruskog izvoza porasla je zbog rasta svjetske potražnje i viših cijena nafte. S druge strane, na gospodarski su rast negativno djelovale brojne elementarne nepogode, pa su tako nepovoljne vremenske prilike tijekom ljeta uzrokovale zastoje u radu pojedinih industrijskih postrojenja te smanjile ponudu poljoprivrednih proizvoda, potaknuvši tako rast cijena hrane na domaćem tržištu.

Nakon što je svjetska kriza pogodila i zemlje Latinske Amerike te je većinu njih u 2009. obilježila kontrakcija gospodarske aktivnosti, u 2010. navedena je regija ostvarila snažnije stope gospodarskog rasta nego što se očekivalo. Budući da su brojne zemlje te regije izvoznice sirovina, na kretanje BDP-a, za razliku od prethodne godine, povoljno je djelovao rast cijena nekih sirovina na svjetskom tržištu kao i oporavak svjetske potražnje. Na oporavak su utjecale i poticajne mjere makroekonomske politike te relativno povoljni uvjeti vanjskog financiranja.

---

² Ocijenjena vrijednost, MMF, WEO Update, siječanj 2011.

³ Ocijenjena vrijednost, MMF, WEO Update, siječanj 2011.

1.1.5. Zemlje jugoistočne Europe

Nakon gospodarske kontrakcije u 2009. godini, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija i Srbija u 2010. ostvarile su realan gospodarski rast⁴. Po intenzitetu ostvarenog rasta u 2010. godini istaknula se Albanija (3,5%), u kojoj se pritom rast u odnosu na 2009. godinu dodatno ubrzao, dok je najmanji rast ostvaren u Bosni i Hercegovini (1,1%).

Od dostupnih gospodarskih pokazatelja za BiH može se izdvojiti kretanje industrijske proizvodnje, koja je u 2010. na godišnjoj razini porasla za 1,6%, pri čemu je snažno porasla proizvodnja trajnih proizvoda za široku potrošnju i intermedijarnih proizvoda, dok je pad proizvodnje zabilježen jedino kod kapitalnih proizvoda. Kada se promatra vanjskotrgovinska robna razmjena (iskazano u konvertibilnim markama), primjetljivo je snažno godišnje povećanje nominalnog izvoza (28,3%) te slabije naglašeno povećanje uvoza (10,3%). Struktura izvoza upućuje na presudan utjecaj inozemne potražnje na kretanje industrijske proizvodnje, pri čemu je uz energiju, najviše porastao izvoz intermedijarnih proizvoda i trajnih proizvoda za široku potrošnju. Kod robnog uvoza moguće je vidjeti najveći porast uvoza energije te intermedijarnih proizvoda, dok je ponovo samo kod kapitalnih proizvoda zabilježeno godišnje smanjenje. Istodobno, izvoz iz Bosne i Hercegovine u Hrvatsku povećan je za 13,4% (u 2009. godini bio je smanjen za 18,4%), a uvoz iz Hrvatske porastao je za 11,0% (u 2009. bio je smanjen za 33,3%), pa je Hrvatska i nadalje najvažniji bosanskohercegovački vanjskotrgovinski partner. Kada je riječ o domaćoj potražnji, čini se kako je u drugom polugodištu došlo do intenziviranja nominalnog prometa u trgovini na malo, što upućuje na postupni oporavak osobne potrošnje.

Realni BDP u Srbiji porastao je u 2010. za 1,5% u odnosu na prethodnu godinu. Izlazak iz recesije i ostvareni gospodarski rast također su bili potaknuti povoljnim kretanjima inozemne potražnje. Nominalna vrijednost robnog izvoza u 2010. (iskazanog u srpskim dinarima) porasla je za 36,3% u odnosu na prethodnu godinu, dok je uvoz porastao za 20,4%, pri čemu su pozitivne stope promjene ostvarene kod svih kategorija dobara. Istodobno, promatrano prema strukturi uvoznih tržišta, najveći porast uvoza (37,6%) zabilježen je u grupi koja obuhvaća zemlje Srednje i Istočne Europe (detaljnija raščlamba po pojedinim zemljama nije dostupna). Nadalje, indeks fizičkog obujma industrijske proizvodnje porastao je u 2010. za 3%, pri čemu su, promatrano prema glavnim industrijskim grupacijama, vidljivi slični trendovi kao i u BiH (rast proizvodnje intermedijarnih proizvoda i trajnih proizvoda za široku potrošnju te pad proizvodnje kapitalnih proizvoda). S druge strane, porast nezaposlenosti i oskudni izvori financiranja priječili su oporavak osobne potrošnje, na što upućuje i kretanje realnog prometa robe u trgovini na malo, koji je na godišnjoj razini smanjen. Zamrzavanje plaća u javnom sektoru odrazilo se na godišnje smanjenje realne državne potrošnje, dok je investicijska potrošnja, prema procjenama Narodne banke Srbije, u 2010. pozitivno pridonijela ukupnoj promjeni gospodarske aktivnosti.

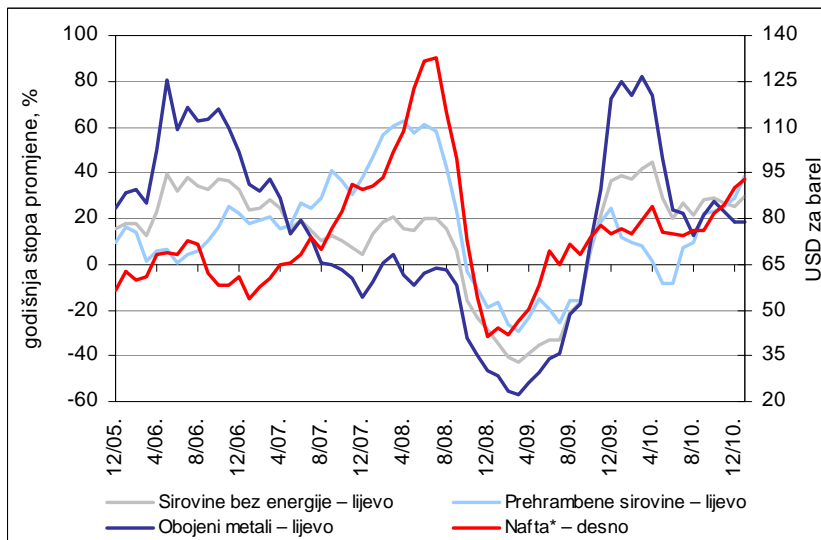
⁴ *Consensus Forecast*, veljača 2011.

Gospodarska aktivnost ostalih zemalja iz skupine također je porasla, poglavito zbog povoljnog djelovanja inozemne potražnje. Zahvaljujući i nadalje niskoj razini domaće potražnje, manjkovi na tekućem računu platne bilance ostali su na razini prošlogodišnjih, odnosno znatno niži nego u godinama prije krize. U skladu s relativno blagim oporavkom u većini zemalja, inflatorni pritisci nisu bili jače izraženi. Iznimka je jedino Srbija, u kojoj je porast cijena hrane bio nešto snažniji.

1.1.6. Kretanja cijena sirovina i tečaja

Nakon izrazite kolebljivosti tijekom prethodnih dviju godina, u većem su dijelu 2010. godine cijene nafte bile relativno stabilne, krećući se oko razine dosegnute u posljednjem tromjesečju 2009. godine, odnosno oko 75 USD za barel. Iznimka je jedino kratkotrajni skok cijena u ožujku i travnju 2010., potaknut porastom optimizma i očekivanjima da će zbog oporavka svjetskoga gospodarstva rasti potražnja za sirovom naftom. Potrebno je istaknuti da su godišnje stope rasta cijena nafte, kao posljedica učinka baznog razdoblja, u prvom polugodištu bile izrazito visoke. U posljednjem tromjesečju 2010. došlo je do snažnijeg rasta cijena sirove nafte, pa je na kraju godine prosječna cijena iznosila 90,0 USD za barel te je bila za oko 20% viša nego u prosincu 2009. godine.

1.7. Kretanje cijena sirovina na svjetskom tržištu

* Prosjek cijena nafte Dubai Fateh, U. K. Brent i West Texas Intermediate
Izvori: Bloomberg; HWWI

Nakon što su većim dijelom 2009. godišnje stope promjene cijena većine sirovina na svjetskom tržištu bile negativne, u posljednjem su tromjesečju cijene sirovina počele rasti. Spomenuti uzlazni trend nastavio se i u prvom polugodištu 2010., potaknut, među ostalim, rastom cijena metala zbog povećane potražnje zemalja u razvoju. U spomenutom su razdoblju cijene hrane nešto slabije porasle, ali i njihov je pad tijekom krize također bio znatno blaži. U drugom polugodištu zabilježen je daljnji rast cijena sirovina koje ne uključuju energiju, pri čemu su znatnije porasle i cijene prehrambenih proizvoda. Na takva je kretanja, osim nekih nepovoljnih činitelja na strani ponude

(zabrana izvoza žitarica u Rusiji nakon ljetnih elementarnih nepogoda) utjecalo i slabljenje tečaja američkog dolara, s obzirom na to da su cijene sirovina najčešće iskazane u toj valuti. Promatran u odnosu na kraj 2009. godine, agregatni je HWWI indeks, koji oslikava kretanje cijena sirovina na svjetskom tržištu (izraženih u američkim dolarima, bez energije), u prosincu 2010. bio za 30,1% veći nego u prosincu 2009. godine. U skladu s navedenim, i prosječna je godišnja stopa promjene cijena sirovina bez energije u 2010. bila pozitivna i iznosila je 30,0%, a u 2009. godini iznosila je – 19,4%. Što se tiče tečajnih kretanja, euro je prema američkome dolaru tijekom prve polovine 2010. bio izložen naglašenim deprecijacijskim pritiscima kao posljedica nesigurnosti na svjetskome deviznom tržištu i rasta nesklonosti ulagača prema riziku u uvjetima nepovoljnih ocjena fiskalnih i ekonomskih kretanja u nekim zemljama članicama eurozone. Sredinom godine taj se trend preokrenuo te su sve do početka studenoga prevladavali aprecijacijski pritisci. Ponajviše je tome pridonijela sve raširenija percepcija da će pojedine zemlje eurozone ipak uspjeti uredno financirati svoje proračunske manjkove, a osim toga, objavljeni su određeni pokazatelji za američko gospodarstvo koji su bili lošiji od očekivanih. Međutim, krajem 2010. ponovo se pojačala zabrinutost ulagača oko fiskalnih poteškoća pojedinih zemalja članica eurozone, što je, zajedno s neizvjesnošću oko mogućnosti pravodobne institucionalne reakcije i objavljenim pokazateljima koji su upućivali na raznolik oporavak u pojedinim gospodarstvima eurozone, utjecalo na ponovno slabljenje eura prema američkome dolaru. Na kraju godine ostvaren je tečaj od 1,33 USD/EUR, koji je bio za 7,6% niži nego na kraju 2009., kada je iznosio 1,44 USD/EUR. Ocjene ulagača na svjetskom deviznome tržištu vezane uz fiskalna kretanja u članicama eurozone također su imale velik utjecaj na promjene tečaja švicarskog franka prema euru. Tako je švicarski franak u 2010. snažno aprecirao kao posljedica percepcije ulagača da je riječ o sigurnoj valuti. Na kraju 2010. ostvaren je tečaj od 1,25 CHF/EUR, što na godišnjoj razini znači aprecijaciju švicarskog franka prema euru za 16,3%.

1.2. Gospodarska aktivnost

Prema podacima DZS-a⁵ bruto domaći proizvod RH u 2010. godini realno se smanjio za 1,2%. To je ujedno druga godina zaredom u kojoj je ukupna gospodarska aktivnost imala negativnu stopu promjene (tijekom 2009. pad BDP-a iznosio je 6,0%). Sezonski prilagođeni podaci daju naslutiti da je silazna faza poslovnog ciklusa, započeta još sredinom 2008., bila nakratko zaustavljena tijekom trećeg tromjesečja 2010., no na kraju godine ponovo je došlo do smanjenja agregatne gospodarske aktivnosti⁶.

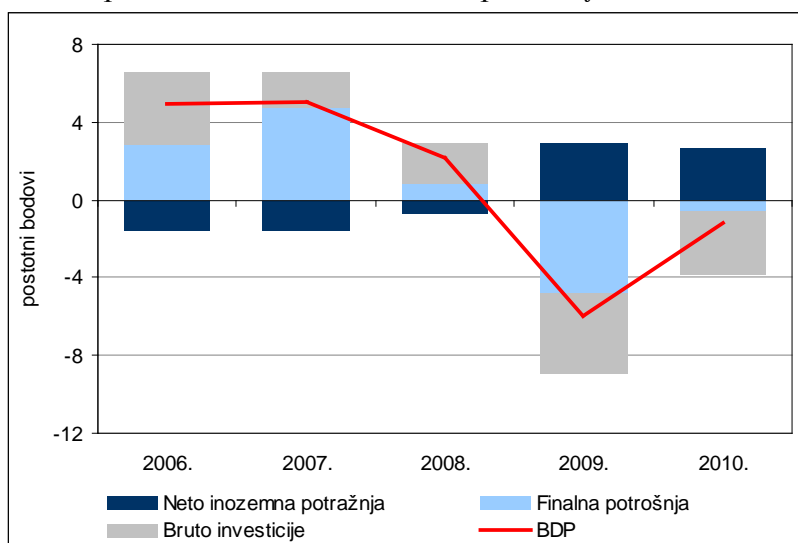
⁵ Podaci DZS-a o bruto domaćem proizvodu za 2008., 2009. i 2010. godinu temelje se na procjeni tromjesečnog obračuna i kao takvi privremenog su karaktera.

⁶ Sezonskom prilagodbom iz vremenskih serija isključuju se učinci uobičajenih unutargodišnjih pojava ekonomskoga i neekonomskoga karaktera (npr. blagdanska potrošnja). Kod pojedinih serija potrebno je provesti još i kalendarsku prilagodbu, što podrazumijeva eliminiranje razlika u broju radnih dana, koje u određenoj mjeri mogu objasniti razlike u razinama tih serija (npr. manji broj radnih sati). Ovako prilagođeni podaci služe za analizu kretanja promjena podataka u uzastopnim razdobljima, dok se promjene u odnosu na isto razdoblje prethodne godine analiziraju na osnovi originalnih podataka ili na vremenskoj seriji podataka prilagođenoj samo za razliku u broju radnih dana.

1.2.1. Potražnja

Promatrano po komponentama agregatne potražnje nepovoljnim kretanjima u realnom sektoru gospodarstva tijekom 2010. najviše je pridonio nastavak snažnog pada investicija u fiksni kapital. Nadalje, u negativnoj stopi promjene BDP-a ogleda se i daljnji pad potrošnje kućanstava, a negativan doprinos došao je i od promjena državne potrošnje. Opisana kretanja domaće potražnje rezultirala su ujedno ponovnim smanjenjem uvoza robe i usluga. S druge strane, inozemna je potražnja za domaćom robom i uslugama ojačala, pa je doprinos neto izvoza realnoj promjeni gospodarske aktivnosti i tijekom 2010. bio pozitivan.

1.8. Doprinosi domaće i inozemne potražnje realnom rastu BDP-a

Izvori: DZS; izračun HNB-a

Kao posljedica daljnjeg pada domaće potražnje te unatoč nastavku zamjetljivog poboljšanja uvjeta razmjene, inflatorni su pritisci tijekom 2010. bili potisnuti. Tako se opća razina cijena, mjerena implicitnim deflatorom BDP-a, u promatranoj godini povećala samo za 1,0%, a u 2009. iznosila je 3,3%.

Nakon snažnog smanjenja od 8,5% tijekom 2009. realna je potrošnja kućanstava tijekom 2010. smanjena za još 0,9%. Uzroke takvim kretanjima treba tražiti ponajprije u padu raspoloživog dohotka, koji je u cijelosti posljedica pada realne mase neto plaća. Naime, broj zaposlenih u prošloj godini bio je mnogo manji nego godinu prije, a smanjila se i prosječna realna neto plaća. Iako su većinu ostalih sastavnica raspoloživog dohotka (npr. domaći i neto inozemni transferi stanovništvu te neto dohoci iz inozemstva) obilježile pozitivne promjene, to nije bilo dovoljno da se poništi negativan utjecaj koji su na dohodak stanovništva imale opisane promjene na tržištu rada. Nadalje, kao posljedica niske razine potrošačkog optimizma te ograničenja na strani ponude, prirast potrošačkih kredita bio je negativan. Istodobno, štedni su depoziti porasli. S obzirom na to da je pad raspoloživog dohotka bio veći od pada osobne potrošnje, a razlika nije bila financirana pojačanim zaduživanjem i/ili manjim prirastom štednje

držane u obliku bankovnih depozita, čini se da je u 2010. godini došlo do povećanja udjela dohodaka stanovništva koji nisu obuhvaćeni službenom statistikom. Naime, HNB-ova procjena raspoloživog dohotka zasniva se ponajprije na procjeni mase plaća i tekućih transfera te ne uključuje dohotke generirane u sivoj ekonomiji, kao ni sve dohotke od rada (npr. autorske honorare) ni sve dohotke od imovine.

Pod utjecajem smanjivanja izdataka za korištenje dobara i usluga te transfera u naravi, državna je potrošnja u 2010. imala negativnu godišnju stopu promjene od 0,8%. S druge strane, na kretanje državne potrošnje u prošloj je godini pozitivno utjecalo blago povećanje broja zaposlenih u javnim službama i državnoj upravi (prema privremenim podacima DZS-a za 2010. godinu).

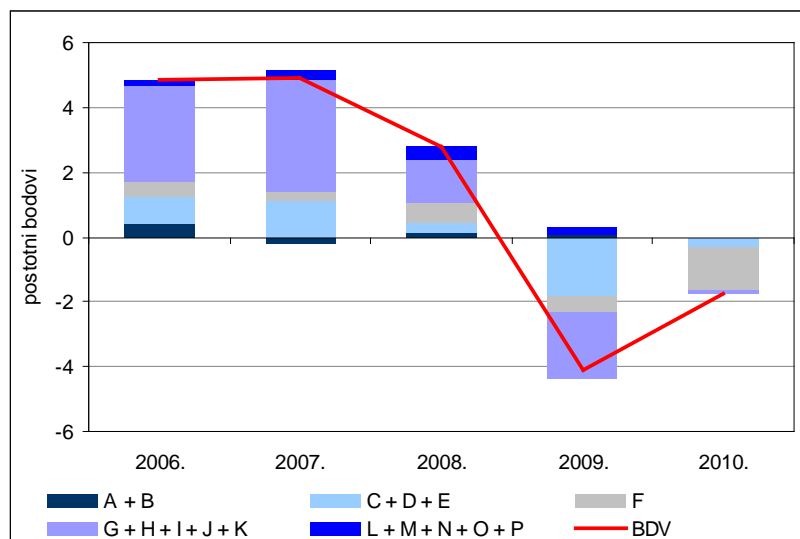
Investicijska aktivnost tijekom 2010. ponovo se izrazito snažno smanjila. Naime, ukupne su bruto investicije u fiksni kapital tijekom promatranog razdoblja smanjene za 11,3% (nakon pada od 11,8% u 2009. godini). S obzirom na to, ova je sastavnica agregatne potražnje u prošloj godini imala pojedinačno najveći negativni utjecaj na kretanje realnog BDP-a. U takvim se kretanjima ponajprije ogledaju smanjene investicije privatnog sektora. Naime, zbog niske razine agregatne potražnje te, kao posljedice toga, niske iskorištenosti postojećih proizvodnih kapaciteta, kao i nadalje visoke neizvjesnosti u gospodarstvu, poduzeća su se i tijekom prošle godine uvelike ustezala od većih kapitalnih investicija. Nadalje, kao i tijekom 2010. na investicijsku aktivnost nepovoljno su utjecali slaba sklonost stanovništva ulaganju u nekretnine (što je uvelike posljedica pada raspoloživog dohotka i percepcije previsokih cijena stambenog prostora) te otežani uvjeti financiranja kupnje stanova. Iz navedenih razloga na tržištu i nadalje postoji višak ponude stambenog prostora, što ograničuje nova ulaganja u stambene objekte. Javna ulaganja u nefinancijsku imovinu, od kojih se većina odnosi na izgradnju zgrada i građevina, i tijekom prošle su godine bila u velikoj mjeri odgađana zbog nedostatka sredstava za njihovo financiranje. Negativan doprinos realnom kretanju gospodarske aktivnosti u prošloj je godini došao i od kategorije promjene zalihe, ali valja naglasiti da ona uključuje i statističku diskrepanciju (razliku između proizvodne i rashodne strane obračuna BDP-a).

Međunarodnu razmjenu hrvatskoga gospodarstva s inozemstvom u 2010. godini obilježio je oporavak izvoza robe i usluga. Naime, intenziviranje gospodarske aktivnosti na većini glavnih izvoznih tržišta domaćega gospodarstva očekivano je rezultiralo jačanjem potražnje za hrvatskom robom i uslugama. Tako je ukupni izvoz u prošloj godini porastao za 6,0%, ali valja naglasiti kako je njegova razina još mnogo manja nego što je bila neposredno prije krize. Istodobno, kao posljedica negativnih kretanja domaće potražnje, realna se vrijednost uvezene robe i usluga tijekom prošle godine smanjila za 1,3%.

1.2.2. Proizvodnja

Promatrano prema proizvodnoj strani obračuna BDP-a realna je bruto dodana vrijednost (BDV)⁷ ukupnoga gospodarstva u 2010. godini smanjena za 1,7%. Pritom je pad aktivnosti zabilježen u svim djelatnostima osim financijskog posredovanja. Međutim, dok je u 2009. najveća kontrakcija ostvarena u djelatnostima industrije i trgovine, dinamiku dodane vrijednosti na agregatnoj razini u prošloj je godini ponajprije odredilo smanjenje aktivnosti u građevinarstvu. Promotri li se kretanja dodane vrijednosti u ostalim područjima djelatnosti očito je kako su negativne godišnje stope uglavnom rezultat kretanja u prvoj polovini godine, a smanjenje poreznog opterećenja građana kao i relativno povoljna turistička sezona doveli su do malo povoljnijih kretanja u razdoblju nakon srpnja.

1.9. Doprinosi pojedinih područja djelatnosti^a realnoj promjeni bruto dodane vrijednosti

^a A, B – Poljoprivreda, lov, šumarstvo i ribarstvo, C, D, E – Rudarstvo i vađenje, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom i vodom, F – Građevinarstvo, G – Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo, H – Hoteli i restorani, I – Prijevoz, skladištenje i veze, J, K – Financijsko posredovanje, poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge, L, M, N, O, P – Javna uprava i obrana, socijalno osiguranje, obrazovanje, zdravstvena zaštita i socijalna skrb, ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti i privatna kućanstva

Izvori: DZS; izračun HNB-a

Industrija i građevinarstvo

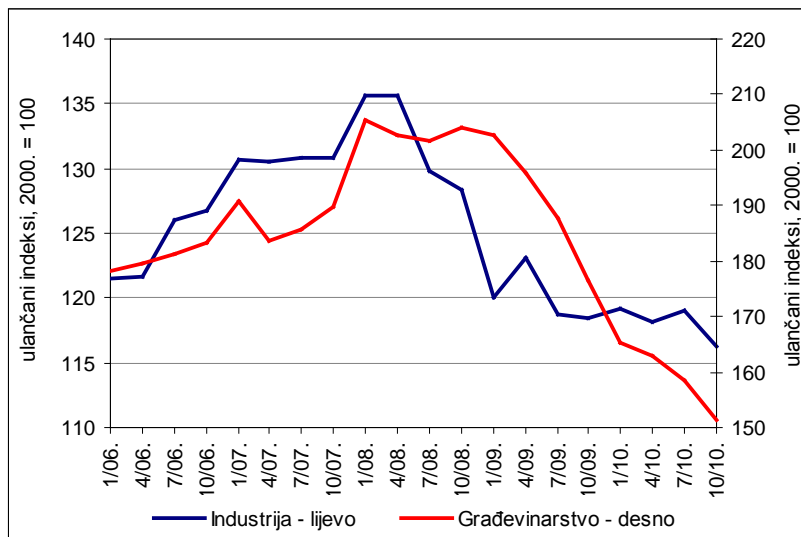
U industriji je i u 2010. nastavljeno smanjivanje bruto dodane vrijednosti, pri čemu je ono ipak bilo mnogo manjeg intenziteta nego prethodne godine (–1,6% u usporedbi s –9,3%). Sudeći prema dostupnim podacima ovakva su kretanja odraz smanjenja domaće

⁷ U nacionalnim računima bruto dodana vrijednost gospodarstva (BDV) izražava se u tzv. bazičnim cijenama, dok se bruto domaći proizvod (BDP) izražava u tržišnim cijenama. Razlika između ovih dviju vrijednosti jest ukupan iznos poreza na proizvode umanjeno za subvencije (neto indirektni porezi).

komponente agregatne potražnje, s obzirom na to da je u istom razdoblju zabilježeno zamjetljivo intenziviranje izvoza robe. Budući da su podaci o bruto dodanoj vrijednosti dostupni na agregiranoj razini, detaljnija analiza zasniva se na dinamici indeksa fizičkog obujma industrijske proizvodnje, pri čemu između spomenutih vremenskih serija podataka postoji visoka korelacija.

1.10. Bruto dodana vrijednost industrije i građevinarstva sezonski prilagođene vrijednosti

Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

Kontrakcija industrijske proizvodnje u 2010. u najvećoj mjeri odražava negativna kretanja proizvodnje u području rudarstva i vađenja te, u znatnoj manjoj mjeri, proizvodnje u prerađivačkoj industriji. S druge strane, kod opskrbe energijom i u 2010. zabilježen je godišnji rast. Promatrano prema glavnim industrijskim grupacijama najveće je smanjenje proizvodnje ostvareno kod intermedijarnih proizvoda, što se može povezati s izrazitim padom aktivnosti u građevinarstvu, ali i sa smanjenom aktivnošću u drugim djelatnostima industrije. Kada je riječ o potrošačkim dobrima, prema podacima o robnoj razmjeni u 2010. za domaćim je potrošačkim dobrima porasla inozemna potražnja. Kod netrajnih proizvoda takva su kretanja bila dovoljna da nadomjeste ponovno smanjenje domaće potražnje, pa je naposljetku ostvaren blag porast proizvodnje ove skupine proizvoda. To, međutim, nije bio slučaj kod trajnih proizvoda, jer je zabilježeno godišnje smanjenje njihove proizvodnje. Slična kretanja ostvarena su i kod kapitalnih proizvoda. Naime, izvoz kapitalnih proizvoda u 2010. porastao je za gotovo 30%, pri čemu tako visoka stopa uvelike održava pojačan izvoz ostalih prijevoznih sredstava (uglavnom brodova). Kako je, međutim, proizvodnja brodova dugotrajan proces, oni izvezeni u 2010. vjerojatno su najveći utjecaj na proizvodnju imali u prethodnim godinama (proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava u prošloj je godini zamjetljivo pala). No, čak i ako se isključe brodovi, izvoz kapitalnih proizvoda u protekloj je godini porastao, pa je i u ovom slučaju smanjenje proizvodnje odredila kontrakcija domaće potražnje.

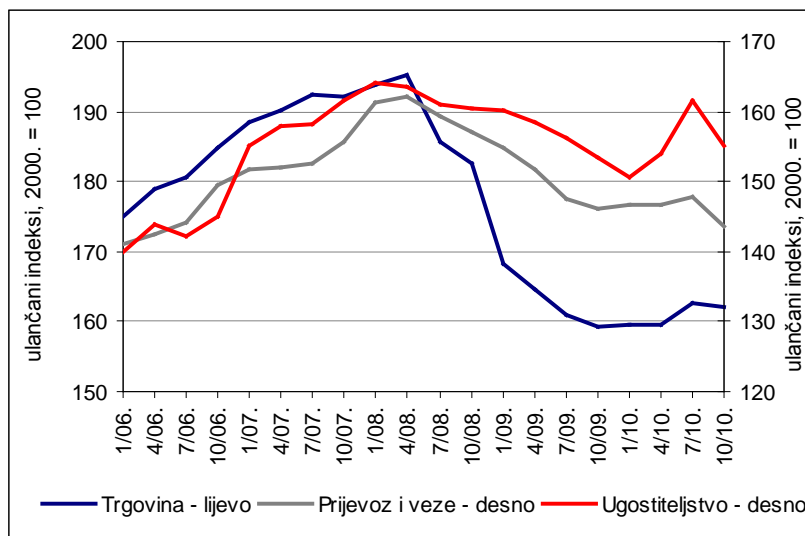
Bruto dodana vrijednost u djelatnosti građevinarstva smanjena je u 2010. na godišnjoj razini za čak 16,4% i najviše je pridonijela negativnoj promjeni ukupne bruto dodane

vrijednosti na agregatnoj razini. Gospodarska kriza zahvatila je ovu djelatnost s određenim vremenskom odmakom u odnosu na druge djelatnosti. Naime, u prvom tromjesečju 2009. dovršavani su građevinski projekti započeti prethodnih godina, za koje je financijska konstrukcija bila zatvorena. No, već je u drugoj polovini te godine zabilježeno intenziviranje nepovoljnih kretanja, koje se dodatno pojačalo na početku 2010. Ovakva kretanja odražavaju slabljenje građevinskih investicija privatnoga i javnog sektora, pa je pad aktivnosti zabilježen i kod radova na zgradama i kod radova na ostalim građevinama. Podaci pokazuju kako je posebno pogođena bila stanogradnja. Naime, u 2010. godini završeno je čak 51,8% manje stanova nego godinu prije. Vjerojatno je kako su mnoga poduzeća u situaciji rastuće nelikvidnosti, otežanih uvjeta financiranja i viška ponude stambenih jedinica na tržištu produžila rok za dovršetak ili odgodila početak radova na novim projektima. Kako bi spriječila još snažnije produblivanje manjka, država i pojedina javna poduzeća smanjivali su svoju investicijsku aktivnost, koja se pretežno odnosila na radove na zgradama i građevinama poput cesta i autocesta.

Nefinancijske usluge

Nepovoljna kretanja koja su obilježila tržište rada i pogodovala nastavku smanjivanja osobne potrošnje u 2010. rezultirala su i padom bruto dodane vrijednosti u djelatnosti trgovine na veliko i malo od 1,2%. Pritom su negativna kretanja bila mnogo naglašenija na početku godine, a u nastavku godine, posebice u trećem tromjesečju, zbog smanjenja poreznog opterećenja stanovništva, ostvarene su pozitivne godišnje stope promjene bruto dodane vrijednosti ovog područja djelatnosti. Bruto dodana vrijednost djelatnosti hotela i restorana u 2010. godini stagnirala je na razini iz 2009. (zabilježena je godišnja stopa promjene od -0,1%). Pritom valja spomenuti kako je u trećem tromjesečju, koje obuhvaća glavnu turističku sezonu, zabilježen rast bruto dodane vrijednosti ove djelatnosti, no on nije bio dovoljan da nadoknadi negativna kretanja do kraja godine. Ipak, važno je naglasiti da kretanja u ovoj djelatnosti podcjenjuju izravne i neizravne učinke turizma na realna kretanja u gospodarstvu, koje je teško kvantificirati zbog snažne međusobne ovisnosti turizma i ostalih područja gospodarstva.

1.11. Bruto dodana vrijednost trgovine, ugostiteljstva te prijevoza i veza sezonski prilagođene vrijednosti

Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

S obzirom na to da su i u 2010. nastavljena uglavnom nepovoljna kretanja u industriji i trgovini, aktivnost je smanjena i u djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza (-2,4%). Kad je riječ o prijevozu, zabilježeno je smanjenje putničkog prijevoza mjenog i brojem putnika i putničkim kilometrima, dok je kod prijevoza robe smanjen broj prevezenih tona, ali je povećan broj tonskih kilometara, vjerojatno zbog toga što su se izvoznici i uvoznici više usmjerili na jeftiniji pomorski promet. Kod telekomunikacijskih usluga zabilježeno je smanjenje utrošenih minuta u nepokretnoj, ali, prvi put otkad se prikupljaju podaci, i u pokretnoj mreži.

1.2.3. Tržište rada

Nepovoljni trendovi koji su obilježili realni sektor gospodarstva odrazili su se i na pokazatelje tržišta rada: u evidenciju HZZ-a tijekom 2010. pristizalo je sve više nezaposlenih osoba, zaposlenost se spuštala na sve niže razine, a plaće su imale negativne godišnje stope promjene.

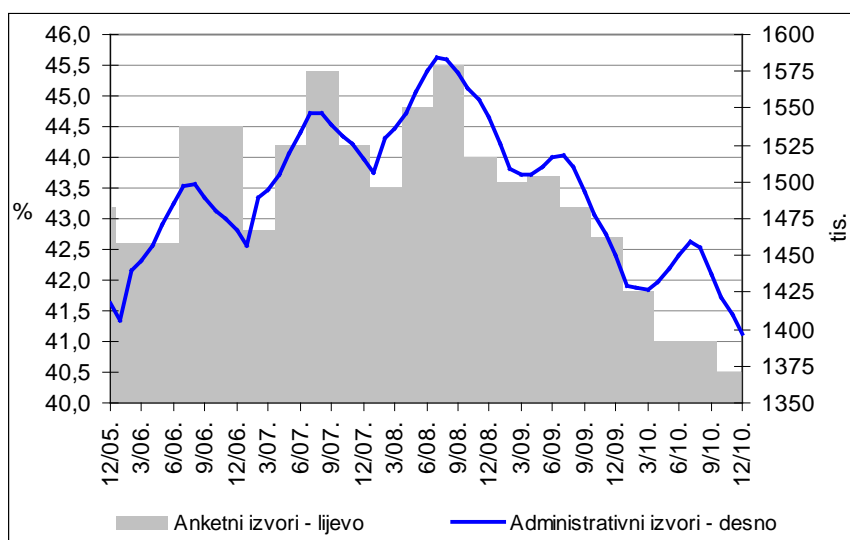
Zaposlenost i nezaposlenost

Trend pada zaposlenosti, započet krajem 2008., nastavio se i tijekom posljednje dvije godine. Tako se broj od 56.021 osoba koja je u 2009. ostala bez posla povećao za još 66.330 osoba u 2010. godini. Promatrano relativno godišnji pad zaposlenosti u prošloj je godini iznosio 4,4% (3,6% u 2009. godini). Dinamika tog pada bila je najizrazitija na kraju 2009. i na početku 2010., nakon čega se počela polako ublažavati kako je godina odmicala. Iako je smanjenje broja zaposlenih u obrtu i slobodnim zanimanjima, kao i smanjenje broja individualnih poljoprivrednika koji su aktivni osiguranici HZMO-a, bilo

znatnije od smanjenja zaposlenih u pravnim osobama, najveći negativan doprinos kretanju ukupne zaposlenosti, kao i u prethodnim razdobljima, dali su ipak zaposleni u pravnim osobama. Pri analizi kretanja ukupne zaposlenosti uzima se i pokazatelj broja osiguranika HZMO-a. Prema tom izvoru osiguranika je tijekom 2010. godine bilo za 4,2% (65.426) manje u odnosu na godinu prije, što je dvostruko veće smanjenje od onog zabilježenog tijekom 2009. godine.

Promatra li se ukupna zaposlenost prema djelatnostima NKD-a, u većini njih zabilježeno je smanjenje broja zaposlenih osoba u odnosu na 2009. godinu. Među djelatnostima u kojima se zaposlenost ipak povećala bile su državne i javne službe (1,2%), među kojima se rastom najviše istaknula djelatnost obrazovanja. S druge strane, najviše je radnika otpušteno u građevinarstvu, što se moglo i očekivati s obzirom na to da je građevinarstvo, u odnosu na ostale sektore, na smanjenje aktivnosti reagiralo s vremenskim odmakom. Osim toga, znatnim negativnim doprinosom kretanju ukupne zaposlenosti istaknuli su se sektori trgovine te industrije.

1.12. Ukupno zaposleni prema administrativnim izvorima i stopa zaposlenosti prema anketnim izvorima

Izvor: DZS

Iako podaci DZS-a i HZMO-a upućuju na smanjenje zaposlenosti, prema podacima HZZ-a tijekom 2010. godine zaposlilo se znatno više ljudi nego u istom razdoblju godinu prije, što se, među ostalim, može objasniti vrlo niskom razinom zapošljavanja uz posredovanje HZZ-a tijekom cijele 2009. godine. Usto, brisanje iz evidencije iz drugih razloga osim zapošljavanja znatno je poraslo tijekom posljednje dvije godine, posebice u razdoblju od polovine 2009. do polovine 2010. godine, čemu su najviše pridonijeli znatan broj izlazaka iz radne snage te brisanje iz evidencije zbog nepridržavanja zakonskih odredaba. Osim odljeva, u evidenciji HZZ-a tijekom 2010. bio je primjetljiv i rast priljeva novih nezaposlenih osoba (6,9%), ali ne tako izrazit kao u godini prije (35,2%), što upućuje na to da su se poslodavci novim uvjetima poslovanja i, posljedično, manjoj potrebi za radnicima uglavnom prilagodili još tijekom 2009. godine. Većina novoprijavljenih bila je prethodno zaposlena, a razlog zbog kojeg su se prijavili u

evidenciju HZZ-a u njih 87,6% bio je otkaz poslodavca (ponajviše otkaz zbog isteka ugovora na određeno vrijeme te otkaz zbog smanjenog opsega posla).

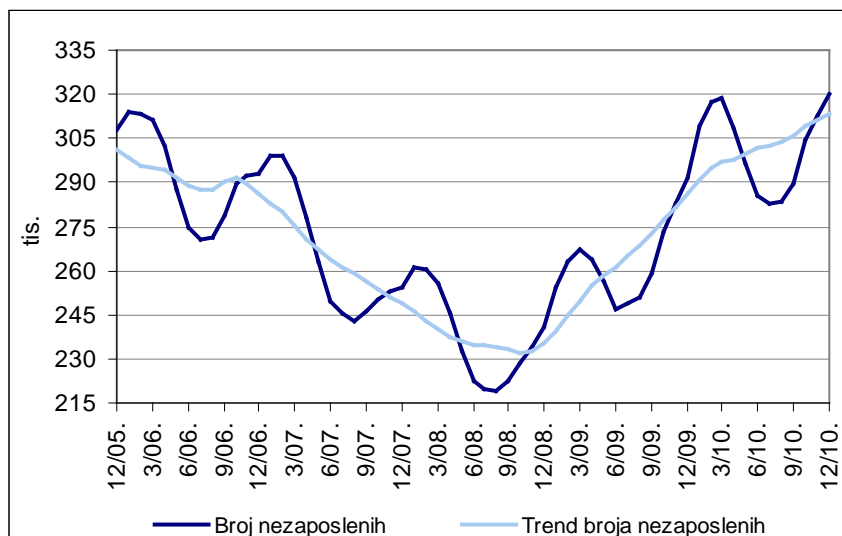
Tablica 1.1. Priljevi u evidenciju nezaposlenih HZZ-a i odljevi iz evidencije stope promjene u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, u postocima

	2009.	I. – VI. 2010.	VII. – XII. 2010.	2010.	Udio u ukupnom toku		
	2008.	I. – VI. 2009.	VII. – XII. 2009.	2009.	I. – VI. 2010.	VII. – XII. 2010.	2010.
1. Novoprijavljeni							
1.1. Prema vrsti ulaska u nezaposlenost:	35,2	12,1	3,1	6,9	100,0	100,0	100,0
- izravno iz radnog odnosa	46,2	5,8	-1,8	1,5	67,3	65,7	66,4
- iz individualne poljoprivrede ili nekoga drugog oblika rada	8,5	-21,5	0,0	-8,5	0,3	0,4	0,4
- izravno iz redovitog školovanja	13,4	4,6	8,1	7,4	3,7	11,8	8,2
- iz neaktivnosti	15,9	32,4	17,3	24,6	28,8	22,1	25,1
1.2. Prema prethodnom radnom iskustvu:	35,2	12,1	3,1	6,9	100,0	100,0	100,0
- prvi put traže zaposlenje	10,8	15,9	10,6	12,5	14,8	20,3	17,8
- bili zaposleni	41,6	11,5	1,3	5,8	85,2	79,7	82,2
2. Odljevi iz evidencije	2,5	24,4	13,6	18,9	100,0	100,0	100,0
- zaposleni iz evidencije na temelju radnog odnosa	-7,8	18,3	20,4	19,3	56,2	51,9	54,1
- zaposleni iz evidencije na temelju drugih poslovnih aktivnosti	-28,7	20,1	24,4	22,4	1,8	2,4	2,1
- brisani iz evidencije iz drugih razloga osim zapošljavanja	21,5	33,7	6,3	18,2	42,0	45,7	43,8

Izvor: HZZ

Iako je rast odljeva iz evidencije bio znatan, to nije bilo dovoljno da se poništi utjecaj rasta broja novoprijavljenih u evidenciju HZZ-a, što je naposljetku rezultiralo povećanjem razine registrirane nezaposlenosti. Trend rasta nezaposlenih, prisutan od kraja 2008. godine, kontinuirano se ublažavao tijekom prošle godine, no unatoč tome kraj 2010. godine u evidenciji HZZ-a dočekalo je 319.845 registriranih nezaposlenih osoba. Na razini cijele godine nezaposlenih je osoba bilo za 39.251 ili 14,9% više nego u 2009. godini. Promatra li se dobna struktura, nezaposlenost se povećala u svim dobnim skupinama, pri čemu je najviše nezaposlenih bilo u dobi od 20 do 24 godine te od 25 do 29 godina. S druge strane, promatra li se razina obrazovanja, rastu registrirane nezaposlenosti najviše su pridonijele osobe sa završenom srednjom školom i gimnazijom (koji čine malo više od 60% ukupno nezaposlenih), dok je na godišnjoj razini najviše porastao broj nezaposlenih sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem i doktoratom, i to 31,4%. Kao rezultat opisanih kretanja, stopa registrirane nezaposlenosti na kraju 2010. godine iznosila je 18,6%, a prosječna stopa na razini cijele godine 17,4% (u usporedbi s 14,9% u 2009.).

1.13. Nezaposleni u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Izvor: HZZ

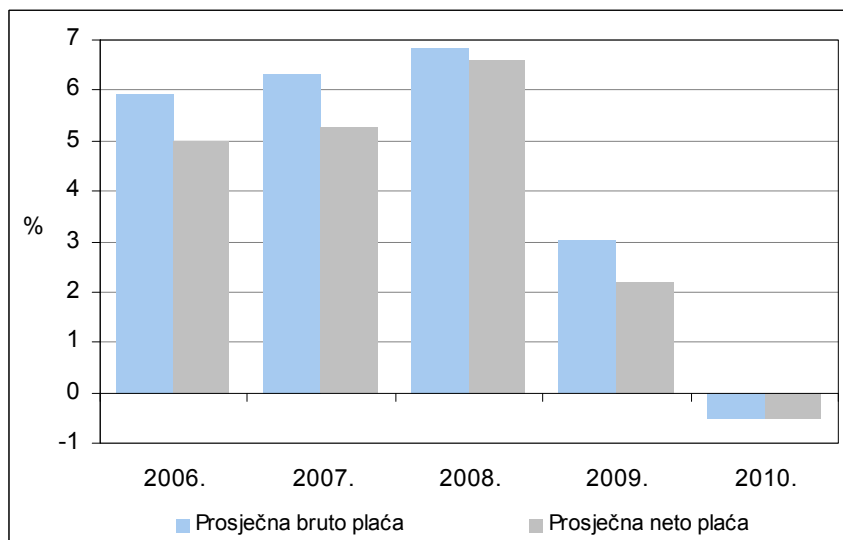
Prema rezultatima Ankete o radnoj snazi koju provodi DZS u 2010. godini broj se nezaposlenih povećao za čak 29,0% na godišnjoj razini, dok se broj osoba koje se u Anketi definiraju kao zaposlene smanjio za 4,0%. Pritom je prosječna anketna stopa nezaposlenosti iznosila 11,8%, a anketna stopa zaposlenosti 41,1%. Potrebno je napomenuti kako se zbog metodoloških razlika podaci o zaposlenosti i nezaposlenosti dobiveni ovom anketom razlikuju od onih izračunatih na osnovi administrativnih izvora.

Plaće i troškovi rada

Krajem 2009. godine, sa znatnim vremenskim odmakom u odnosu na zaposlenost i nezaposlenost, nepovoljna su se gospodarska kretanja počela sve snažnije prelijevati na plaće, pa su njihove godišnje stope promjene bile negativne. Smanjenje plaća nastavilo se i tijekom gotovo cijele 2010. godine, pri čemu su se na godišnjoj razini nominalne bruto i neto plaće smanjile za 0,5% u odnosu na 2009. godinu. Sudeći prema dostupnim podacima poslodavci su se recesijskim uvjetima u gospodarstvu u većoj mjeri prilagođavali smanjivanjem broja zaposlenih, a manje smanjivanjem plaća, ali valja imati na umu da statistika plaća ne obuhvaća isplate koje zaposleni dobivaju izravno u gotovini i na koje nisu plaćena zakonima propisana davanja. Kretanje nominalnih neto plaća tijekom prošle godine bilo je pod utjecajem uvođenja posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke te izmjena u oporezivanju dohotka. Od početka uvođenja posebnog poreza (od kolovoza 2009.) primjenjivale su se dvije stope posebnog poreza: stopa od 2%, koja se obračunavala na ukupni mjesečni iznos primitka veći od 3000 kuna, a manji od 6000 kuna, te stopa od 4%, koja se obračunavala na ukupni mjesečni iznos primitka veći od 6000 kuna. No, od srpnja 2010. na snagu je stupila odluka o ukidanju niže stope posebnog poreza od 2% te je, prema izračunu DZS-a, njezin utjecaj na neto plaće iznosio 2,0% (u odnosu na 2,8%, koliko je taj utjecaj iznosio prije spomenute odluke). U isto su vrijeme uvedene i izmjene poreznih razreda i stopa kod

poreza na dohodak, koje su također utjecale na kretanje neto plaća. Primjena posebnog poreza prestala je od studenoga 2010. godine, tako da spomenuti godišnji pad nominalnih neto plaća od 0,5% uključuje i bazni učinak ukidanja poreza.

1.14. Prosječne nominalne plaće godišnje stope promjene

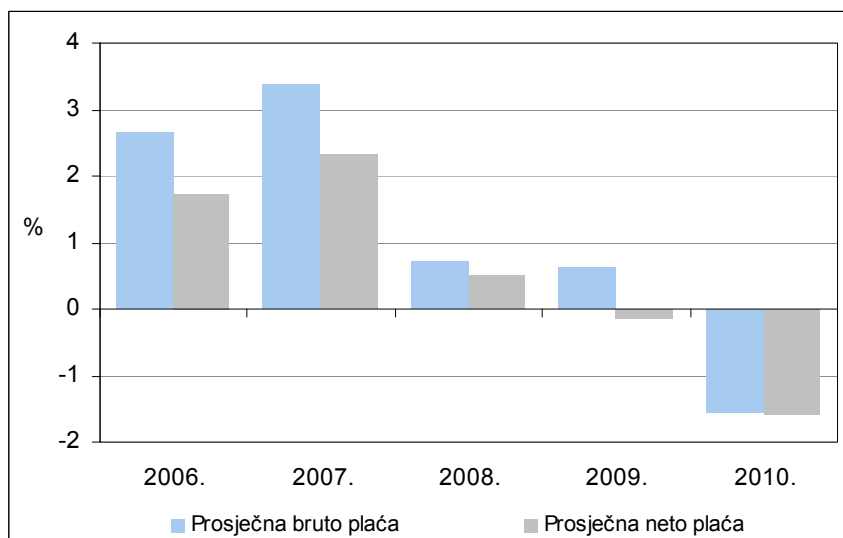

Napomena: Podaci se odnose na plaće isplaćene u tekućoj godini. Podaci o nominalnim neto plaćama uključuju utjecaj posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke.

Izvor: DZS

Tijekom 2010. realne su se bruto i neto plaće smanjile za 1,6% na godišnjoj razini. Valja imati na umu da je pad nominalnih plaća dodatno uvećan zbog rasta inflacije mjerene indeksom potrošačkih cijena.

1.15. Prosječne realne plaće godišnje stope promjene

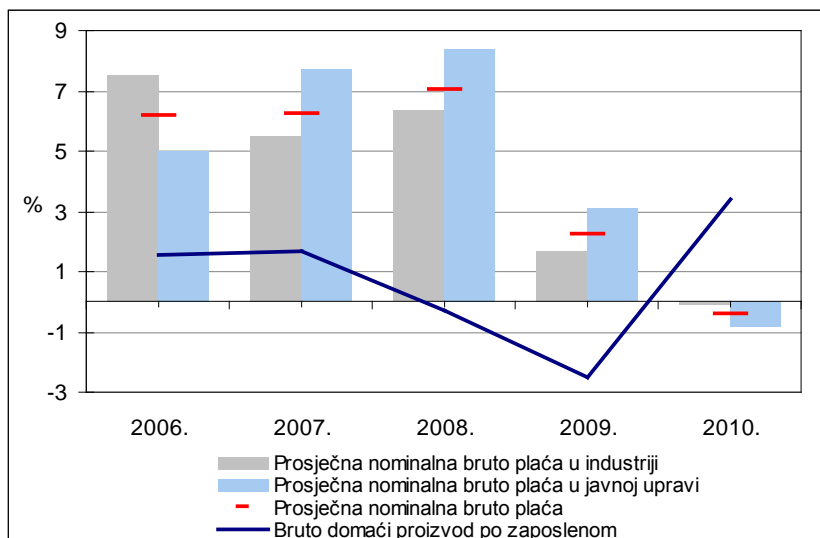

Napomena: Podaci se odnose na plaće isplaćene u tekućoj godini. Podaci o realnim neto plaćama uključuju utjecaj posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke.

Izvor: DZS

U gotovo svim djelatnostima NKD-a prosječna je plaća zaposlenih u 2010. godini bila manja nego godinu dana prije. U javnom je sektoru godišnje smanjenje plaća bilo veće nego u privatnom sektoru, a razlog tome snažan je bazni učinak tijekom prvog tromjesečja, s obzirom na to da je od 1. travnja 2009. snižena osnovica za izračun plaća državnim službenicima i namještenicima te zaposlenicima u javnim službama kao i osnovica za izračun plaća državnim dužnosnicima. Najveći negativan doprinos kretanju plaća dalo je kretanje plaća u privatnom sektoru, i to u najvećoj mjeri pad zabilježen u djelatnosti građevinarstva te stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima. Promatra li se sektor industrije, kretanje plaća nije odstupalo od onog zabilježenog u ostatku privrede te su u svim djelatnostima tog sektora zabilježena nepovoljnija kretanja u odnosu na 2009. godinu. Promatra li se na razini ukupnoga gospodarstva, smanjenje broja zaposlenih na godišnjoj razini bilo je znatnije od smanjenja proizvodnje mjerene BDP-om, pa je proizvodnost rada u 2010. godini porasla. Ako se tome doda i smanjenje nominalnih bruto plaća, jedinični se trošak rada na godišnjoj razini smanjio.

1.16. Bruto plaća i BDP po zaposlenom godišnje stope promjene

Napomena: Podaci se odnose na plaće obračunate u tekućoj godini.

Izvor: Izračun na osnovi podataka DZS-a

1.2.4. Cijene i tečaj

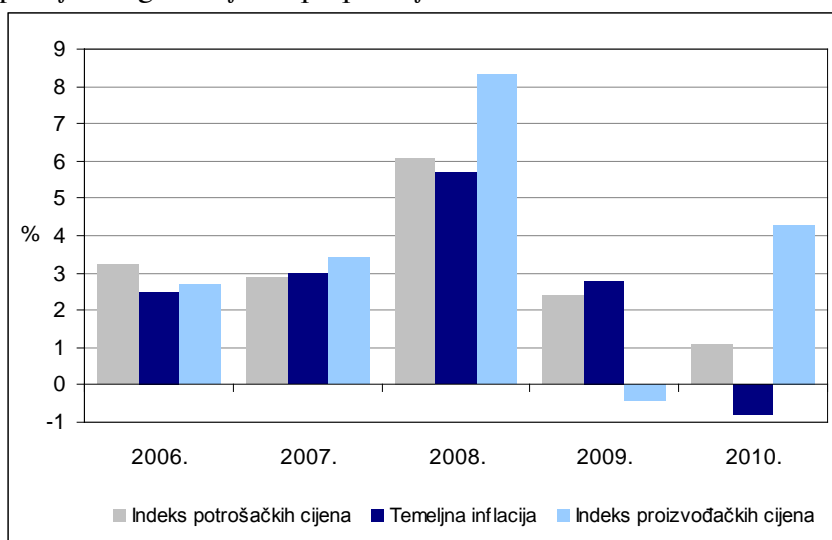
Cijene

Inflacija potrošačkih cijena u Hrvatskoj u 2010. godini bila je niska. Pritom se njezina prosječna godišnja stopa promjene smanjila s 2,4%, koliko je iznosila u 2009., na 1,1% u 2010. godini. Usporavanje inflacije potrošačkih cijena ostvareno je u uvjetima pada domaće potražnje, smanjenja jediničnih troškova rada te stabilnog tečaja kune prema euru. Nadalje, zbog relativno slabe potražnje velik dio proizvođača nije mogao prebaciti

porast troškova energije i drugih sirovina na potrošače, pa se višim uvoznim troškovima uvelike prilagodio smanjujući druge troškove i/ili svoje profitne marže. To potvrđuju i relativno niske godišnje stope promjene proizvođačkih cijena trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju. Na usporavanje inflacije potrošačkih cijena djelovao je i učinak baznog razdoblja, jer je iščeznuo utjecaj znatnog povećanja cijena koje su pod utjecajem administrativnih odluka u 2009. godini (cijene duhanskih preradevina te zdravstvenih i bolničkih usluga). S druge strane, pritisci na ubrzanje inflacije pretežno su bili posljedica rasta cijena sirove nafte te prehrambenih i drugih sirovina na svjetskom tržištu. Te je pritiske pojačavala deprecijacija kune prema američkom dolaru. Kod temeljne inflacije u 2010. godišnja stopa promjene bila je uglavnom negativna, pri čemu se njezina prosječna godišnja stopa promjene smanjila s 2,8%, koliko je iznosila u 2009., na -0,8% u 2010. godini. Nasuprot tome, povećanje svjetskih cijena sirovina najviše je utjecalo na proizvođačke cijene industrijskih proizvoda, pri čemu se njihova prosječna godišnja stopa promjene povećala s -0,4% u 2009. na 4,3% u 2010. godini.

1.17. Indeks potrošačkih cijena, temeljna inflacija i indeks cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima prosječne godišnje stope promjene

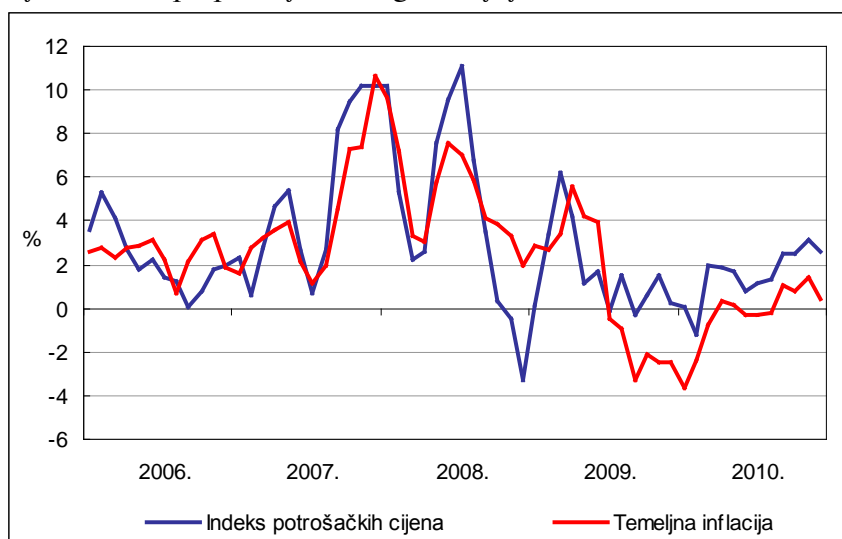

Izvor: DZS

Potrošačke cijene

Kretanje alternativnih pokazatelja inflacije također govori u prilog niskoj i stabilnoj inflaciji potrošačkih cijena. Naime, mjesečne stope ukupne i temeljne inflacije potrošačkih cijena (sezonski prilagođene i izražene na godišnjoj razini) bile su tijekom 2010. godine relativno niske, tj. manje od svojega dugoročnog prosjeka, a njihova se kolebljivost smanjila u odnosu na 2009. godinu. Tijekom 2010. bio je vidljiv rastući trend spomenutih pokazatelja ukupne i temeljne inflacije, što se uglavnom može objasniti pritiscima koji su dolazili iz vanjskog okružja, prije svega poskupljenjem energenata i drugih sirovina na svjetskom tržištu.

1.18. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija^a
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^b

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i cijene proizvoda koje su administrativno regulirane. ^b Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa cijena.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena na kraju 2010. blago se smanjila s 1,9% u prosincu 2009. na 1,8% u prosincu 2010. godine. Najviše se pritom smanjio doprinos cijena usluga ukupnoj godišnjoj inflaciji, ali on je velikim dijelom bio ublažen povećanjem doprinosa ostalih četiriju glavnih sastavnica indeksa potrošačkih cijena, ponajprije energije i prehrambenih proizvoda. Pritisci na rast potrošačkih cijena bili su uvelike određeni poskupljenjem sirovina na svjetskom tržištu. U suprotnom smjeru djelovala je slaba domaća potražnja i nepovoljni uvjeti na domaćem tržištu rada, što se ponajviše ogledalo u kretanju cijena usluga, čija se godišnja stopa promjene tako našla na najnižoj razini dotad.

Temeljna inflacija bila je niža od ukupne inflacije potrošačkih cijena, a njezina se godišnja stopa promjene također blago usporila s 0,2% u prosincu 2009. na 0,1% u prosincu 2010. godine. Tijekom gotovo cijele 2010. temeljna je inflacija imala negativnu godišnju stopu promjene, a najveći doprinos tome dali su godišnji pad cijena određenih prehrambenih proizvoda (posebice mesa) te cijena odjeće i obuće.

Tablica 1.2. Indeks potrošačkih cijena, klasifikacija u pet glavnih kategorija proizvoda godišnje stope promjene

	Ponder	2010. XII. 2009.	III. 2010.	VI. 2010.	IX. 2010.	XII. 2010.
Ukupno	100,0	1,9	0,9	0,7	1,4	1,8
Energija	14,9	7,9	10,1	10,4	9,2	9,7
Nepretrađeni prehrambeni proizvodi	13,9	-1,6	-4,7	-2,7	-0,6	-0,3
Prerađeni prehrambeni proizvodi (uključujući alkohol i duhan)	23,4	1,8	0,3	-1,8	0,7	2,5
Industrijski proizvodi bez prehrane i energije	27,1	-0,5	-0,5	-1,1	-0,5	-0,4
Usluge	20,8	3,9	1,9	1,9	1,0	0,3

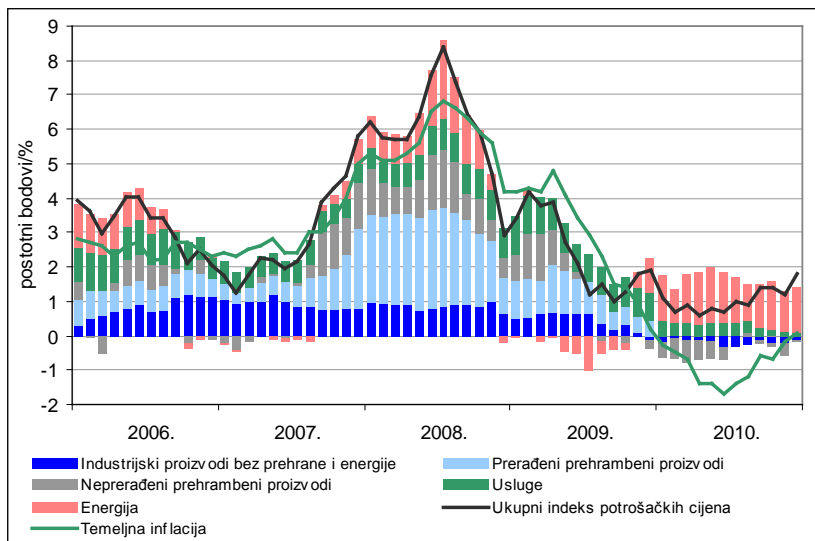
Izvor: DZS

Kao što je spomenuto, najveći doprinos usporavanju godišnje inflacije potrošačkih cijena dalo je usporavanje godišnje stope rasta cijena usluga s 3,9% u prosincu 2009. na 0,3% u prosincu 2010. godine. Tome su najviše pridonijeli pad godišnjih stopa promjene cijena zdravstvenih i bolničkih usluga zbog učinka baznog razdoblja, odnosno zamjetljivog povećanja tih cijena u 2009. godini. Malo manji doprinos dali su godišnji pad cijena obrazovanja te usporavanje godišnjeg rasta cijena opskrbe vodom, ugostiteljskih usluga te usluga kulture. Valja istaknuti da u uvjetima slabe potražnje dio poduzeća nije prebacio porast troškova energije i drugih sirovina na potrošače. U prilog tome govori i kretanje cijena prijevoznih usluga u cestovnom prometu, koje su u prosincu 2010. bile za 4,2% niže u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine, dok su se cijene naftnih derivata u promatranom razdoblju povećale za 17,5%.

Energija je komponenta koja je tijekom 2010. najviše pridonijela godišnjem rastu ukupne inflacije potrošačkih cijena. Glavni razlog tome bilo je povećanje cijena naftnih derivata zbog poskupljenja sirove nafte na svjetskom tržištu. Pritom se godišnja stopa promjene cijena energije na domaćem tržištu povećala sa 7,9% u prosincu 2009. na 9,7% u prosincu 2010. godine.

Cijene neprerađenih prehrambenih proizvoda tijekom 2010. uglavnom su padale na godišnjoj razini, ali taj se pad s -1,6% u prosincu 2009. usporio na -0,3% u prosincu 2010., što je bilo posljedica povećanja godišnje stope promjene cijena poljoprivrednih proizvoda. Suprotan učinak imalo je ubrzanje godišnjeg pada cijena mesa. Nadalje, zabilježeno je povećanje godišnje stope promjene cijena prerađenih prehrambenih proizvoda (uključujući alkohol i duhan) s 1,8% u prosincu 2009. na 2,5% u prosincu 2010. godine. Glavni razlog tome bilo je poskupljenje ulja, mlijeka te kruha i ostalih pekarskih proizvoda zabilježeno u drugoj polovini 2010. godine. To se djelomice može objasniti povećanjem cijena prehrambenih sirovina (posebice žitarica i uljarica) na svjetskom tržištu, koje se prelilo na rast domaćih cijena. Suprotan učinak imalo je smanjenje godišnje stope promjene cijena duhanskih prerađevina jer je iz njihova izračuna iščeznuo doprinos poskupljenja duhanskih prerađevina zbog povećanja trošarina početkom 2009. godine. Međutim, u studenom 2010. zabilježeno je ponovno poskupljenje duhanskih prerađevina, koje je uslijedilo nakon povećanja proizvođačkih cijena tih proizvoda u prethodnom mjesecu.

1.19. Godišnje stope inflacije i doprinosi^a komponenata inflaciji potrošačkih cijena

^a Doprinos se definira kao relativna važnost određene komponente indeksa potrošačkih cijena u ukupnoj inflaciji. Zbroj doprinosa svih komponenata izraženih u postotnim bodovima u određenom mjesecu daje iznos godišnje stope inflacije potrošačkih cijena (određena odstupanja moguća su zbog zaokruživanja).

Izvori: DZS; izračuni HNB-a

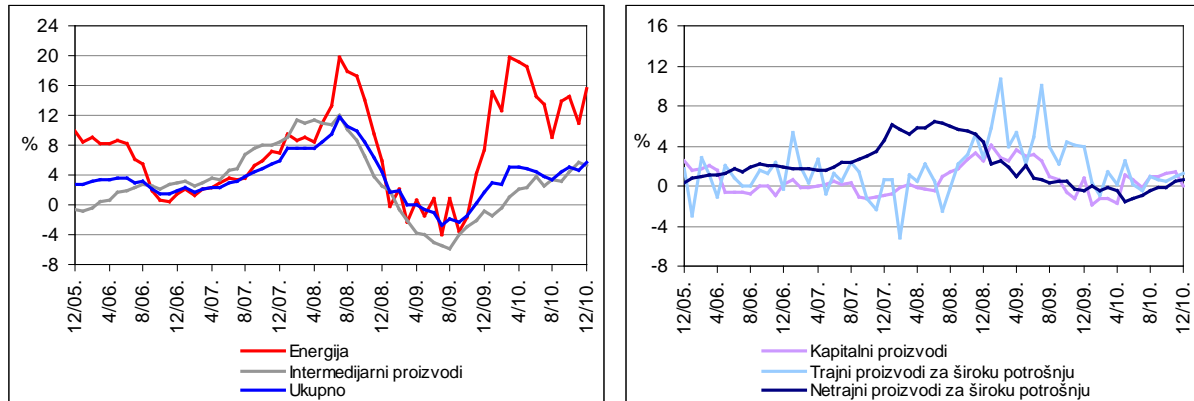
Kretanje cijena industrijskih proizvoda bez prehrane i energije, koji čine oko 27% košarice za izračun ukupnog indeksa potrošačkih cijena, bilo je pod znatnim utjecajem slabe domaće potražnje i nepovoljnih trendova na domaćem tržištu rada. Cijene te skupine proizvoda tijekom cijele 2010. padale su na godišnjoj razini, a glavni razlog tome bio je pad cijena odjeće i obuće te cijena automobila. Godišnja stopa promjene cijena industrijskih proizvoda bez prehrane i energije u prosincu 2010. iznosila je –0,4%, odnosno samo se neznatno promijenila u odnosu na –0,5% zabilježenih u prosincu 2009. godine. Međutim, valja upozoriti na znatne uvozne pritiske povezane s rastom cijena energenata i drugih sirovina (primjerice tekstilnih vlakana, željezne rude i metala) na svjetskom tržištu.

Proizvođačke cijene industrijskih proizvoda

Kretanje cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima na domaćem tržištu tijekom 2010. bilo je pod dominantnim utjecajem vanjskih činitelja, odnosno poskupljenja sirovina na svjetskom tržištu. Godišnja stopa promjene tih cijena povećala se s 1,6% u prosincu 2009. na 5,7% u prosincu 2010. godine. Promatra li se po glavnim industrijskim grupacijama, najizrazitije povećanje zabilježeno je kod cijena energije i intermedijarnih proizvoda. Kod cijena energije potrebno je izdvojiti povećanje godišnje stope promjene cijena u vađenju sirove nafte i prirodnog plina te cijena u proizvodnji naftnih derivata. U skupini intermedijarnih proizvoda ističe se rast cijena metala te cijena u proizvodnji proizvoda od gume i plastike. Nasuprot tome, godišnje stope promjene cijena ostalih glavnih sastavnica indeksa proizvođačkih cijena industrije bile su relativno niske, tj. niže od svojega prosjeka u 2009. godini. Potrebno je ipak spomenuti pritiske koji su dolazili zbog snažnog rasta svjetskih cijena prehrambenih sirovina, a čiji

je utjecaj na rast domaćih cijena u proizvodnji prehrambenih proizvoda primjetljiv od sredine 2010. godine.

1.20. Indeks proizvođačkih cijena po glavnim industrijskim grupacijama godišnje stope promjene

Izvor: DZS

Cijene stambenih nekretnina

Smanjenje cijena stambenih nekretnina na godišnjoj razini, koje je u Hrvatskoj prisutno od prvog polugodišta 2009., nastavilo se i tijekom 2010. godine, a posebno se intenziviralo u drugoj polovini prošle godine, kada je zabilježen pad cijena nekretnina za 9,4% u usporedbi s istim razdobljem 2009. godine. Na pad cijena nekretnina tijekom 2009. godine utjecalo je smanjenje potražnje za nekretninama, ostvareno u uvjetima stagnacije raspoloživog dohotka stanovništva, snažnog pada potrošačkog optimizma te rasta kamatnih stopa na stambene kredite. Tako se realna razina novoodobrenih stambenih kredita u 2009., koja je važan pokazatelj kretanja potražnje za nekretninama, smanjila za 41,6% u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, takva se kretanja nisu nastavila tijekom 2010., kad se realna razina novoodobrenih stambenih kredita povećala za 3,3%, upućujući na blagi oporavak potražnje za nekretninama. Ipak, valja napomenuti da je realna razina novoodobrenih stambenih kredita upola manja u usporedbi s, primjerice, onom zabilježenom 2007. godine. Osim nižih cijena nekretnina na potražnju je povoljno djelovao i pad kamatnih stopa na stambene kredite zabilježen tijekom 2010. godine.⁸ Osim toga, povećala se i relativna financijska dostupnost nekretnina, s obzirom na to da je pad cijena nekretnina tijekom 2010. bio izrazitiji od pada raspoloživog dohotka stanovništva.

Na strani ponude vidljivo je da na tržištu postoji velik broj neprodanih nekretnina, tako da relativno velika ponuda nekretnina, u uvjetima slabe potražnje, rezultira pritiscima na pad njihovih cijena. Tijekom 2010. nastavio se trend smanjivanja broja izdanih odobrenja za građenje stanova, što će utjecati na smanjenu ponudu nekretnina u

⁸ Kamatna stopa na stambene kredite (s valutnom klauzulom) smanjila se sa 6,45% u prosincu 2009. na 6,02% u prosincu 2010. godine.

sljedećim godinama. Tako je u 2010. izdano ukupno 13.378 odobrenja, što je za približno 45% manje nego 2007. godine.

Tablica 1.3. Indeks cijena stambenog prostora u Hrvatskoj
godišnje stope promjene

	Ponder	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2008.		2009.		2010.	
							1. pol.	2. pol.	1. pol.	2. pol.	1. pol.	2. pol.
Hrvatska	100,0	17,0	13,2	4,6	-3,9	-6,2	4,5	4,7	-4,7	-3,1	-3,0	-9,4
Zagreb	65,3	16,9	11,9	2,1	-5,3	-8,0	1,8	2,3	-3,0	-7,5	-5,9	-10,1
Jadran	22,0	17,4	16,7	6,9	-2,8	-3,5	9,0	4,7	-7,6	2,3	1,2	-7,8

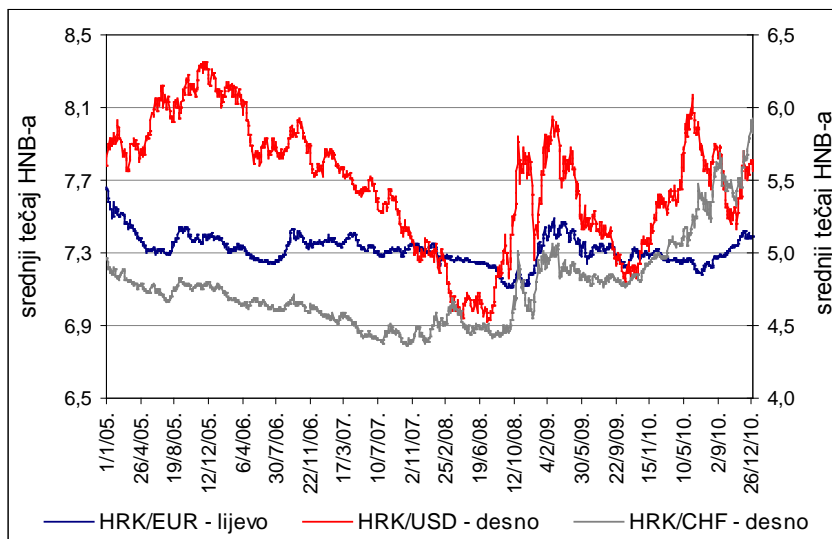
Napomena: Prema metodologiji izrade hedonističkog indeksa cijena nekretnina u Hrvatskoj pri svakom se izračunavanju nove vrijednosti indeksa (nakon isteka pojedinog polugodišta) ponovo procjenjuju svi parametri u pojedinim jednadžbama postignutih cijena nekretnina, što uzrokuje reviziju indeksa cijena nekretnina za prijašnja polugodišta odnosno godine. Svako ažuriranje, dakle, mijenja indekse ostvarene u prethodnim godinama, no oni su svaki put sve preciznije izmjereni jer su izračunati pomoću većeg broja podataka.

Izvori: Burza nekretnina; izračuni HNB-a

Tečaj

Tečaj kune prema euru bio je i tijekom 2010. godine stabilan, pridonoseći tako stabilnosti domaćih cijena i financijskog sustava, kao i općenito ukupnoga makroekonomskog okružja. Tijekom godine dnevni tečaj kretao se u rasponu od -1,4% do 1,9% oko prosječno ostvarenog tečaja, koji je iznosio 7,29 HRK/EUR, što je u odnosu na prethodnu godinu aprecijacija kune od 0,7%. Na kraju 2010. zabilježen je tečaj od 7,39 HRK/EUR, koji je bio za 1,1% veći od onog na kraju 2009. godine. Što se tiče unutargodišnje dinamike, tečaj kune prema euru bio je tijekom prvih pet mjeseci 2010. prilično stabilan u uvjetima uravnotežene ponude i potražnje za devizama, a u lipnju su ojačali aprecijacijski pritisci na kunu. Oni su bili povezani s aktivnostima tržišnih sudionika s obzirom na očekivano novo izdanje domaćih državnih obveznica s valutnom klauzulom i očekivanjima dodatnih priljeva kapitala na osnovi zaduživanja javnih poduzeća. Osim toga, kuna je ojačala zbog pada korporativne potražnje za devizama i početka turističke sezone. U drugome dijelu trećeg tromjesečja i osobito u četvrtom tromjesečju 2010. prevladavali su deprecijacijski pritisci. Tome je najviše pridonijela pojačana potražnja za devizama bankarskog sektora (zbog otplate inozemnih obveza i isplate dobiti inozemnim vlasnicima) i poduzeća (zbog plaćanja uvoza). U prosincu se tečaj kune prema euru stabilizirao.

1.21. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku

Izvor: HNB

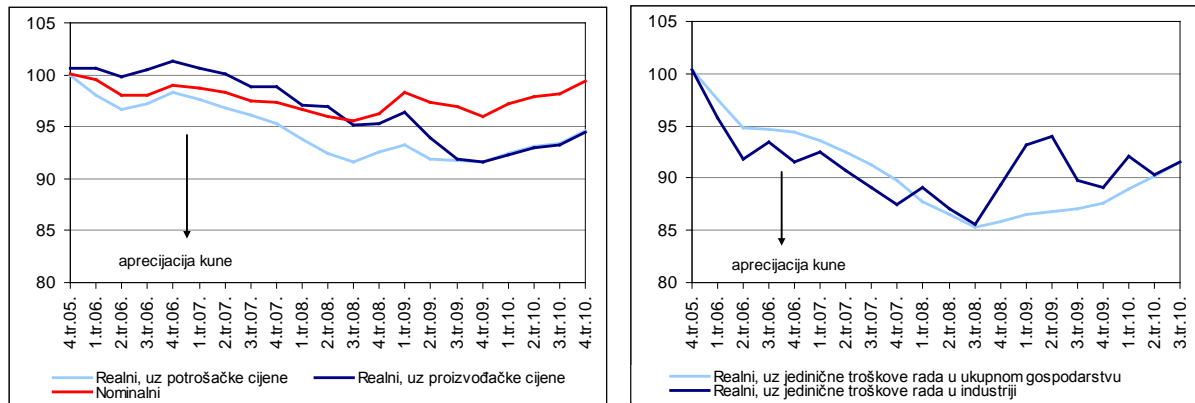
HNB je tijekom 2010. godine na deviznome tržištu intervenirao ukupno pet puta. Prve tri intervencije (dvije krajem lipnja i jedna početkom srpnja) bile su usmjerene prema ublažavanju aprecijacije kune prema euru, kada je HNB od poslovnih banaka otkupio ukupno 363,7 mil. EUR. Središnja se banka u rad deviznog tržišta ponovo uključila u drugoj polovini studenoga, kada je poslovnim bankama putem dvije devizne intervencije prodala ukupno 350,1 mil. EUR, ublažavajući deprecijacijske pritiske na domaću valutu. Neto učinak deviznih intervencija HNB-a tijekom 2010. bio je relativno nizak, za razliku od prethodne godine, kada je središnja banka putem deviznih intervencija od poslovnih banaka neto otkupila 324,8 mil. EUR. Slično tome, i obujam neto ostvarenih deviznih transakcija između Ministarstva financija i HNB-a bio je u 2010. relativno skroman, pri čemu je središnja banka neto otkupila samo 5,9 mil. EUR, a u 2009. godini taj je iznos bio 570,4 mil. EUR.

Za razliku od aprecijacije prosječnoga godišnjeg tečaja kune prema euru, u 2010. je u odnosu na prethodnu godinu zabilježena deprecijacija kune prema ostalim valutama koje ulaze u košaricu za izračun efektivnog tečaja. Pritom se posebno može izdvojiti doprinos deprecijacije kune prema jenu i američkom dolaru, kao posljedica kretanja na svjetskome deviznom tržištu, odnosno slabljenja eura prema tim valutama zbog zabrinutosti ulagača oko fiskalnih problema pojedinih zemalja članica eurozone. U skladu s tim, prosječni godišnji nominalni efektivni tečaj kune deprecirao je u 2010. za 1,0%.

Cijelu 2010. godinu obilježio je trend deprecijacije realnih efektivnih tečajeva kune, što upućuje na blago poboljšanje cjenovne i troškovne konkurentnosti hrvatskog izvoza. Prosječni realni efektivni tečaj kune deflacioniran potrošačkim cijenama bio je u 2010. za 1,4% slabiji nego u prethodnoj godini, poglavito kao posljedica spomenute nominalne deprecijacije kune prema košarici valuta glavnih trgovinskih partnera, ali istodobno i sporijeg rasta domaćih u odnosu na inozemne cijene. Pritom je kretanje domaćih potrošačkih cijena uglavnom bilo određeno slabom domaćom potražnjom i smanjenjem

jediničnih troškova rada. Za razliku od potrošačkih cijena, domaće proizvođačke cijene u 2010. porasle su više nego u glavnim trgovinskim partnerima, što je unatoč nominalnoj efektivnoj deprecijaciji rezultiralo samo neznatnom aprecijacijom prosječnoga realnoga efektivnog tečaja kune u odnosu na prethodnu godinu (za 0,2%). Ipak, krajem 2010. realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene bio je slabiji nego krajem 2009. godine.

1.22. Indeks^a nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniranog potrošačkim cijenama, proizvođačkim cijenama i jediničnim troškovima rada 2005. = 100

^a Pad indeksa upućuje na aprecijaciju kune.

Izvor: Izračun HNB-a

Posljednji dostupni podaci za prva tri tromjesečja 2010. pokazuju da je na godišnjoj razini zabilježena deprecijacija realnoga efektivnog tečaja deflacioniranog jediničnim troškovima rada u ukupnome gospodarstvu (za 4, 1%), prije svega kao posljedica toga što su se jedinični troškovi rada u Hrvatskoj smanjili znatno više nego u većini glavnih trgovinskih partnera, a u pojedinim zemljama zabilježen je i njihov rast. S druge strane, zabilježeni pad jediničnih troškova rada u industriji u Hrvatskoj bio je slabije izražen u odnosu na većinu glavnih trgovinskih partnera. U skladu s tim, prosječni realni efektivni tečaj kune deflacioniran jediničnim troškovima rada u industriji u prva tri tromjesečja 2010. blago je aprecirao u odnosu na isto razdoblje 2009. godine (za 1,2%), iako je u odnosu na kraj 2009. bio slabiji. Pad jediničnih troškova rada u Hrvatskoj posljedica je rasta proizvodnosti rada zbog pada zaposlenosti snažnijeg od pada proizvodnje, pri čemu su se smanjile i naknade zaposlenima.

1.2.5. Novčana kretanja i monetarna politika

U 2010. godini Hrvatska narodna banka provodila je politiku visoke likvidnosti domaćega bankovnog sustava kako bi potaknula oživljavanje kreditne aktivnosti poslovnih banaka i time ublažila još prisutno slabljenje domaće gospodarske aktivnosti. Pritom se, za razliku od 2009. godine, kada je središnja banka nizom regulatornih izmjena i deviznih intervencija uspješno očuvala tada ugroženu deviznu likvidnost

zemlje, u 2010. HNB više usmjerio na podržavanje visoke kunske likvidnosti ne bi li time pridonio poboljšanju uvjeta financiranja na domaćem bankovnom tržištu.

U monetarnom okružju koje su obilježavali stabilan tečaj domaće valute, niska inflacija i niske kamatne stope na novčanom tržištu nije bilo potrebe za većim izmjenama instrumenata monetarne politike. Jedina promjena dogodila se početkom veljače, kada je središnja banka spustila stopu obvezne pričuve s 14% na 13% i tako dala potporu nastojanjima Vlade da u suradnji s HBOR-om potakne gospodarski oporavak u okviru njezina poticajnog programa. Zahvaljujući oslobođenim sredstvima banke su HBOR-u odobrile kredit, a ta su se sredstva, zajedno sa sredstvima poslovnih banaka, prema utvrđenim kriterijima usmjerila na kreditiranje poduzeća.

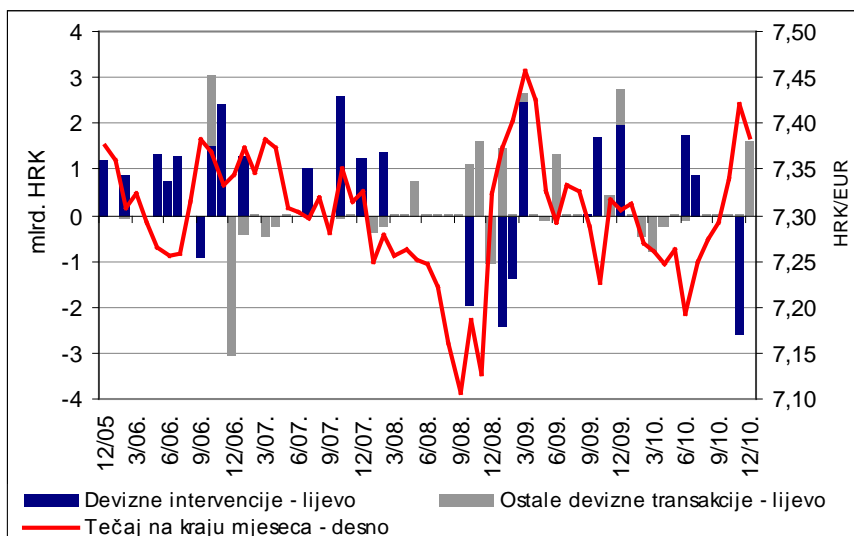
Iako je gotovo pet puta veća razina slobodnih novčanih sredstava banaka u odnosu na prethodnu godinu rezultirala niskim prekonocnim kamatnim stopama na međubankovnom tržištu tijekom cijele godine, dugoročne kamatne stope banaka na kredite samo su se blago smanjile. Tome je, među ostalim, pridonio i nadalje prisutan trend povećavanja udjela loših kredita banaka. U takvim uvjetima na strani ponude kredita te u okružju koje karakterizira daljnji pad ukupne gospodarske aktivnosti ni promjene na strani potražnje nisu išle u smjeru znatnijeg intenziviranja kreditne aktivnosti banaka. Stoga su plasmani banaka privatnom sektoru u 2010. godini porasli nakon kontrakcije u prethodnoj godini. Pritom njihovo povećanje odražava isključivo kreditiranje sektora poduzeća, koje je bilo snažnije u odnosu na 2009. godinu, dok kod sektora stanovništva nije bilo oporavka kreditiranja. Država se također nastavila intenzivno financirati kod domaćih banaka, a rast ukupnih plasmana u 2010. godini pratio je i blagi oporavak većine monetarnih agregata.

Monetarna politika i tokovi formiranja i povlačenja primarnog novca

Glavni instrument kreiranja i povlačenja primarnog novca i u 2010. godini bile su devizne transakcije središnje banke koje su uključivale intervencije HNB-a na deviznom tržištu te izravnu kupoprodaju deviza sa središnjom državom. Neto učinak deviznih transakcija na likvidnost sustava bio je na godišnjoj razini gotovo neutralan.

Tijekom 2010. godine središnja je banka uspješno sprječavala aprecijacijske i deprecijacijske pritiske na domaću valutu. Zbog izraženih aprecijacijskih pritisaka tijekom lipnja i srpnja, povezanih s izdanjem domaćih državnih obveznica s valutnom klauzulom i priljevom kapitala s osnove zaduživanja javnih poduzeća, HNB je u tri navrata intervenirao kupnjom deviza u ukupnom iznosu od 363,7 mil. EUR. U nastavku godine sve do kraja studenoga kretanje tečaja nije iziskivalo uključivanje središnje banke na devizno tržište. Tada su, zbog pojačane potražnje bankarskoga i korporativnog sektora za devizama, ojačali deprecijacijski pritisci, koji su zaustavljeni dvjema deviznim intervencijama, na kojima je HNB prodao ukupno 350,1 mil. EUR. U cijeloj 2010. godini središnja je banka od poslovnih banaka neto otkupila 13,6 mil. EUR, što je neznatno povećalo kunsku likvidnost u sustavu (za 24,8 mil. kuna).

1.23. Devizne transakcije HNB-a i srednji tečaj HRK/EUR

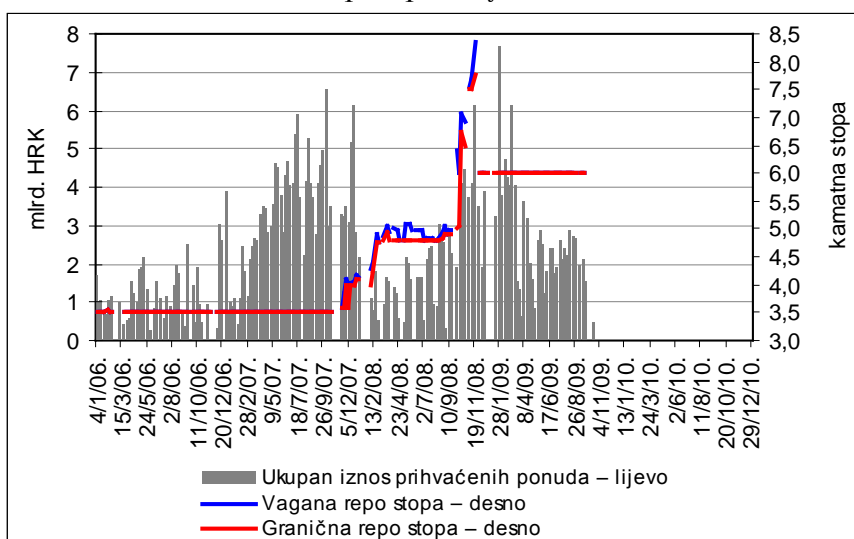

Napomena: Pozitivne vrijednosti deviznih intervencija i deviznih transakcija odnose se na otkupe deviza HNB-a. U ostale devizne transakcije ubrajaju se kupoprodaje deviza s MF-om i ugovori o razmjeni (devizni *swapovi*) s poslovnim bankama.

Izvor: HNB

Slično kao kod deviznih transakcija s poslovnim bankama, kupnje i prodaje deviza sa središnjom državom u 2010. godini također su bile ujednačene. Državi je prodano 234,0 mil. EUR, i to u prvoj polovini godine radi podmirivanja dospjelih inozemnih obveza. S druge strane, ukupan iznos kupnje deviza od države iznosio je 239,9 mil. EUR i u najvećoj je mjeri realiziran na samom kraju godine. Tada je država konvertirala dio deviznih sredstava koja su bila deponirana kod HNB-a na osnovi prethodnog zaduživanja u inozemstvu. Na godišnjoj je razini deviznim transakcijama s državom neto kupljeno samo 5,9 mil. EUR, što je također neznatno povećalo kunsku likvidnost monetarnog sustava (za 61,7 mil. kuna).

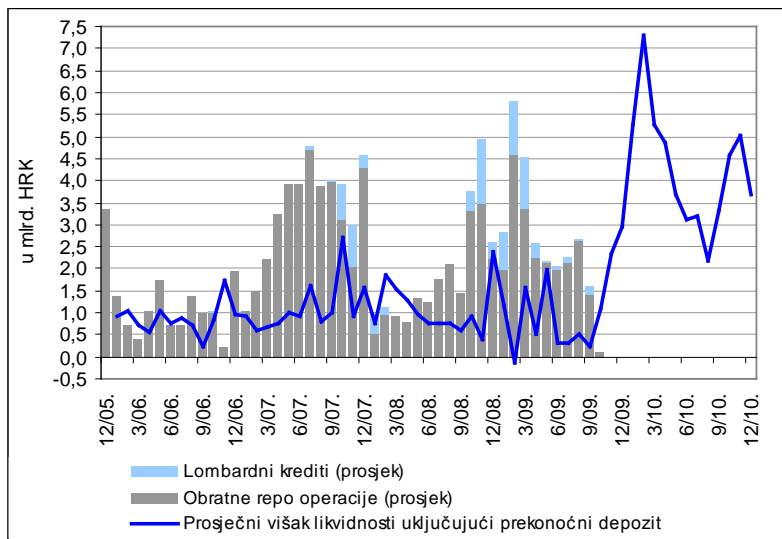
1.24. Redovite obratne repo operacije

Izvor: HNB

Tijekom 2010. nije bilo korištenja redovitih repo operacija, što je odraz znatnog viška kunske likvidnosti koji karakterizira bankovni sustav još od posljednjeg tromjesečja 2009. godine. Naime, tada je HNB od države i poslovnih banaka otkupio velik iznos deviznih sredstava i time znatno povećao kunsku likvidnost u sustavu. Otad poslovne banke na svojim računima kod središnje banke raspolažu mnogo većim iznosom kunskih sredstava nego što su obvezne prema obračunu obvezne pričuve. Tako je prosječni dnevni višak likvidnosti u sustavu tijekom 2010. godine, uključujući prekonoični depozit kod HNB-a, iznosio 4,3 mlrd. kuna, dok je godinu prije iznosio 0,9 mlrd. kuna.

1.25. Kreiranje primarnog novca obratnim repo operacijama i lombardnim kreditima

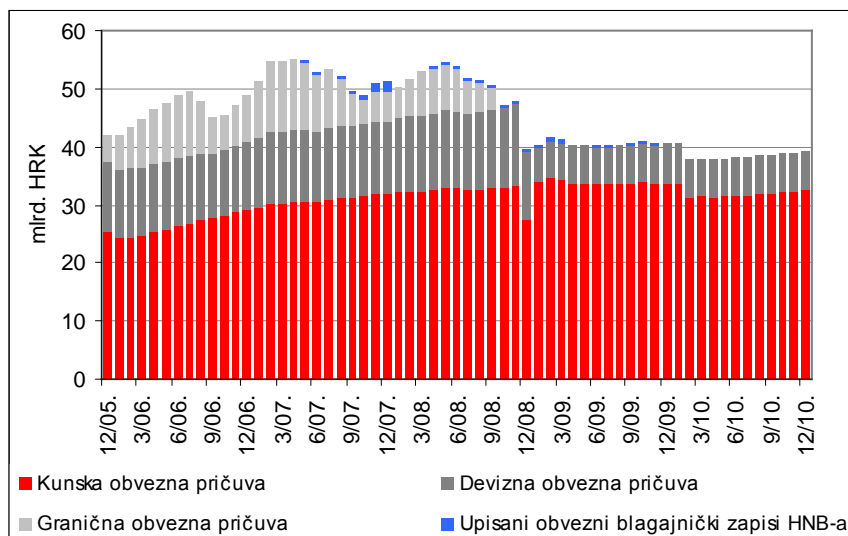

Izvor: HNB

Izrazito povoljna likvidnost odredila je i korištenje ostalih instrumenata monetarne politike. Stalno raspoloživom mogućnošću prekonoičnog deponiranja viška slobodnih novčanih sredstava kod HNB-a poslovne su se banke koristile svakodnevno, a prosječno dnevno stanje depozita iznosilo je 3,9 mlrd. kuna. S druge strane, u 2010. godini nije zabilježeno korištenje lombardnoga kredita, dok se unutar dnevnim besamatnim kreditom za povećanje limita na računima za namiru koristilo samo šest dana, u prosječnom iznosu od 0,5 mlrd. kuna.

Kada je riječ o steriliziranju kunske likvidnosti, kao glavnim instrumentom monetarne politike nastavilo se koristiti obveznom pričuvom. Smanjenje njezine stope za jedan postotni bod u veljači 2010. utjecalo je na jednokratno smanjenje ukupno obračunate obvezne pričuve (za 6,7%). No, u nastavku godine uslijedio je oporavak obračunate obvezne pričuve zbog autonomnog povećanja osnovice (poglavito zbog rasta depozita), pa je njezino smanjenje na godišnjoj razini naposljetku iznosilo 3,5%. Iako u izvorima sredstava poslovnih banaka uvelike prevladavaju devizna sredstva, zbog odluke središnje banke da se 75% devizne obvezne pričuve izdvaja i održava u kunama, u ukupno obračunatoj obveznoj pričuvi, koja je na kraju 2010. godine iznosila 39,1 mlrd. kuna, na kunsku obveznu pričuvu odnosile su se 32,4 mlrd. kuna.

1.26. Obračunata obvezna pričuva i upisani obvezni blagajnički zapisi HNB-a

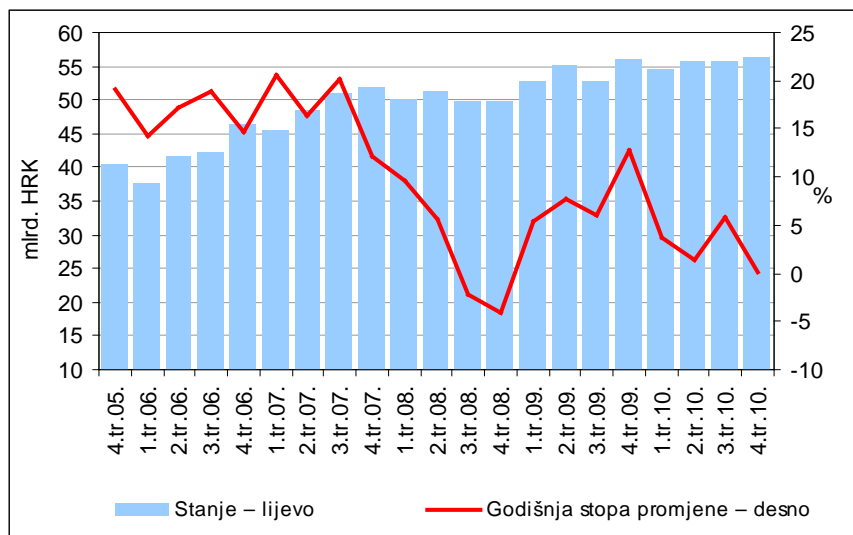

Izvor: HNB

Primarni novac i međunarodne pričuve

Primarni novac (M0) na kraju 2010. godine iznosio je 56,2 mlrd. kuna i bio je gotovo nepromijenjen u odnosu na kraj 2009. godine. Zanimariv učinak neto deviznih transakcija središnje banke na kreiranje primarnog novca, izostanak potrebe kreditiranja poslovnih banaka putem obratnih repo aukcija i lombardnih kredita te približno ista razina gotovog novca u optjecaju imali su za rezultat zadržavanje glavnih komponenata ovoga monetarnog agregata na sličnim razinama kao i na kraju prethodne godine.

1.27. Primarni novac

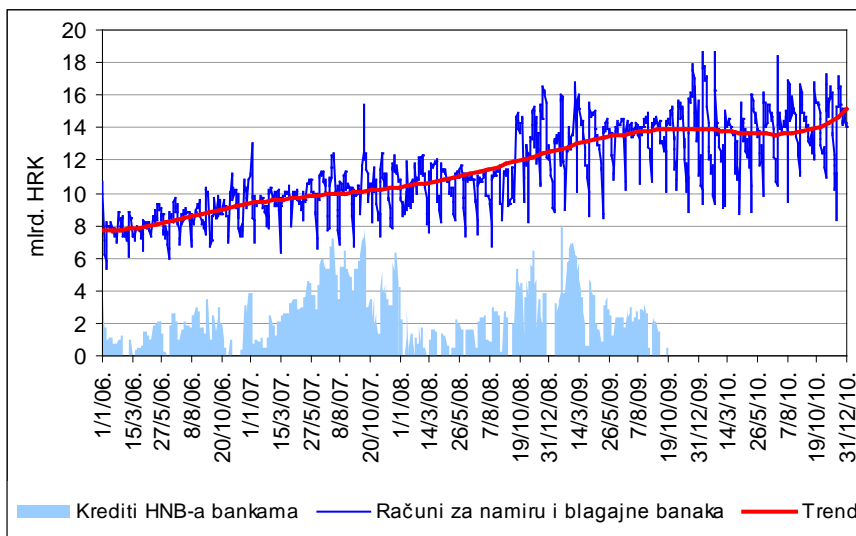
Izvor: HNB

Ipak, u strukturi monetarnog agregata M0 došlo je do određenih promjena. Tako se izdvojena obvezna pričuva smanjila za približno 0,9 mlrd. kuna, što je posljedica

smanjenja stope obračuna s početka godine. Smanjilo se i stanje sredstava banaka na računima za namiru, i to za 1,8 mlrd. kuna. Naime, ta su sredstva bila prebačena u središnju banku kao prekonocni depozit ili u blagajne poslovnih banaka.

Osim strukture tijekom godine mijenjalo se i stanje primarnog novca, i to poglavito zbog promjene kunskih depozita države kod HNB-a. Naime, država je, za razliku od prijašnjih godina, sredstva za isplatu mirovina i plaća na početku određenih mjeseci deponirala kod središnje banke, a ne kod poslovnih banaka, što je uzrokovalo privremene odljeve kunske likvidnosti iz sustava i smanjenje primarnog novca.

1.28. Računi za namiru banaka kod HNB-a i posudbe za održavanje likvidnosti

Napomena: Krediti HNB-a bankama uključuju lombardne kredite, redovite repo operacije i operacije fine prilagodbe.

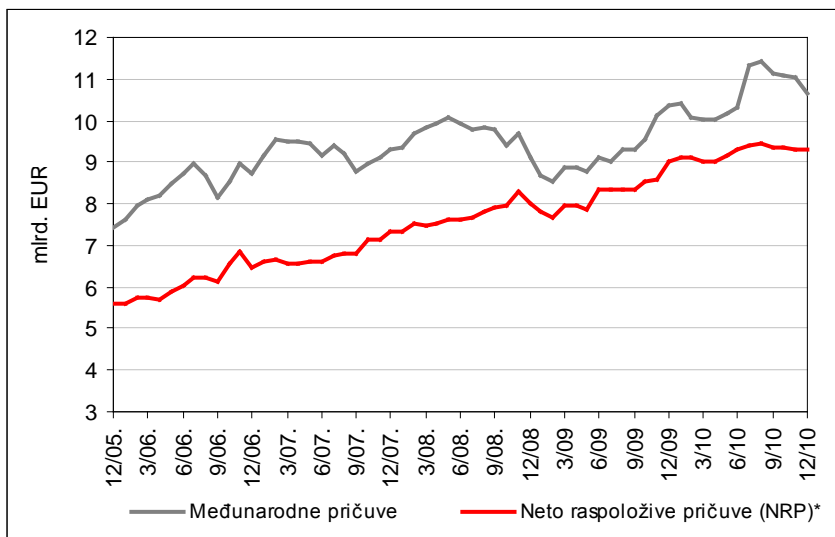
Izvor: HNB

Osim spomenute kolebljivosti kunskih depozita države u 2010. godini zabilježeni su i veliki priljevi i odljevi deviznih depozita države kod HNB-a. To se ponajviše odnosilo na njihovo povećanje u srpnju, kada je država deponirala sredstva dobivena na osnovi međunarodnog izdanja državnih obveznica u iznosu od 1,2 mlrd. USD. Ta su se sredstva postupno trošila, pa je na kraju godine preostalo malo manje od 0,5 mlrd. USD, odnosno 2,7 mlrd. kuna deviznog depozita države.

Priljevi i odljevi deviznih depozita države utjecali su i na kretanje bruto međunarodnih pričuva tijekom 2010. godine. Naime, nakon smanjivanja u prvih nekoliko mjeseci, do sredine 2010. godine bruto međunarodne pričuve nisu se znatno mijenjale. Tada je uslijedio njihov snažan rast uzrokovan deponiranjem deviza države prikupljenih spomenutim izdanjem obveznice u inozemstvu te kupnjom deviza od banaka. Postupnim trošenjem depozita države te prodajom deviza na intervencijama u studenome, bruto međunarodne pričuve smanjile su se do kraja godine na 10,7 mlrd. EUR, što je za 2,7% više nego na kraju 2009. godine.

Za razliku od bruto međunarodnih pričuva neto raspoložive međunarodne pričuve bile su manje kolebljive. Na kraju godine iznosile su 9,3 mlrd. EUR, a godišnja stopa njihova rasta bila je 2,8%. Ostvareno povećanje neto pričuva posljedica je pozitivnih tečajnih razlika proizašlih iz jačanja tečaja američkog dolara prema euru na svjetskome deviznom tržištu, ostvarenog prihoda od ulaganja pričuva te neto otkupa deviza od banaka i države.

1.29. Međunarodne pričuve HNB-a

^a NRP = međunarodne pričuve – inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države – opća i posebna alokacija SDR-a

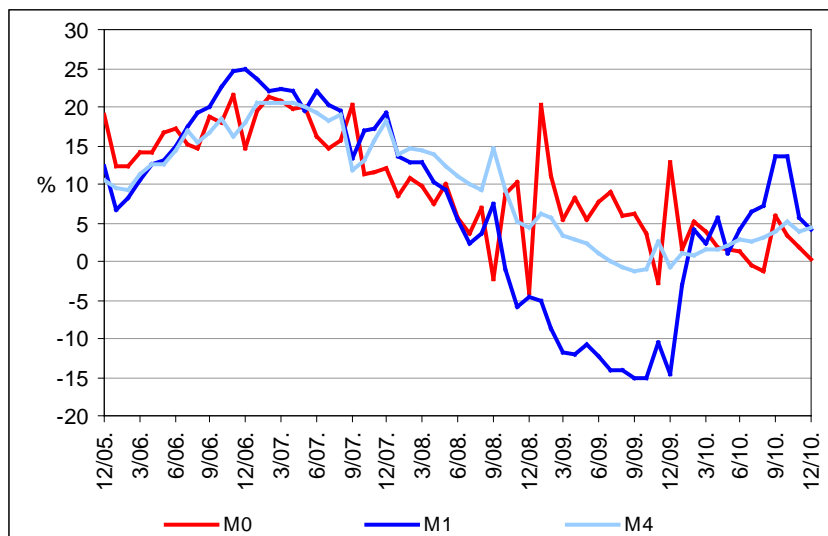
Izvor: HNB

Kretanje monetarnih agregata

U uvjetima i nadalje nepovoljnih kretanja gospodarske aktivnosti u 2010. godini ostvaren je blagi rast monetarnih i kreditnih agregata. Plasmani banaka privatnom sektoru, nakon kontrakcije u 2009., u 2010. su se postupno oporavili, i to isključivo zahvaljujući kreditiranju poduzeća. U skladu s tim, porasla je novčana masa (M1), i to za 4,2% ili 2,0 mlrd. kuna, pa je na kraju godine dosegla razinu od 49,2 mlrd. kuna. Ukupna likvidna sredstva (M4) također su se povećala te su na kraju 2010. godine bila za 9,8 mlrd. kuna ili 4,4% veća u odnosu na kraj prethodne godine te su iznosila 232,9 mlrd. kuna.

U strukturi monetarnog agregata M4 devizni su depoziti porasli, dok su se kunski depoziti smanjili, pa se stupanj euroiziranosti domaćega bankovnog sustava dodatno povećao, premda znatno umjerenije u odnosu na prethodne dvije godine. Slijedom navedenog, udio deviznih depozita u ukupnim depozitima dosegnuo je 80,9% te je bio za 3,3 postotna boda viši nego na kraju 2009. godine.

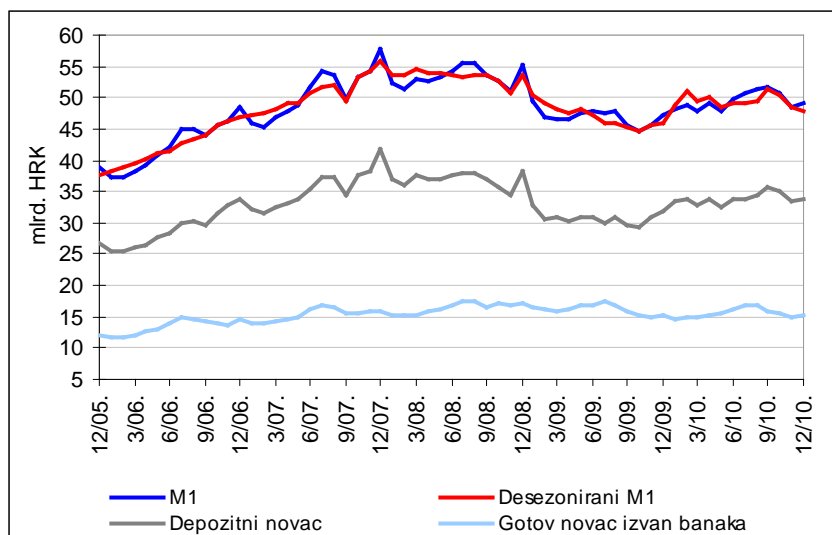
1.30. Monetarni agregati godišnje stope promjene

Izvor: HNB

Porast novčane mase (M1) u 2010. godini u potpunosti je bio posljedica povećanja depozitnog novca jer je druga komponenta novčane mase, gotov novac izvan banaka, gotovo stagnirala. Izostanak snažnijeg oporavka depozitnog novca te i nadalje slaba potražnja za gotovim novcem odraz su nastavka nepovoljnih kretanja u realnom sektoru gospodarstva.

1.31. Novčana masa

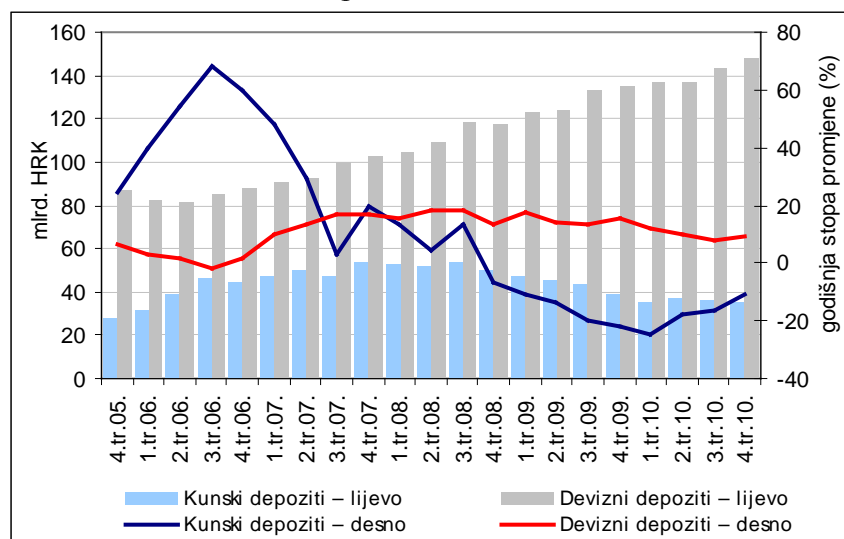

Izvor: HNB

U 2010. nominalni porast štednih i oročenih depozita domaćega privatnog sektora bio je gotovo istovjetan onome u prethodnoj godini te je iznosio 4,5% (7,8 mlrd. kuna). Međutim, isključi li se utjecaj promjena tečajeva (zbog kojih je uvećan kunski iskaz stanja deviznih depozita i depozita s valutnom klauzulom), rast ukupnih depozita zapravo je bio slabiji nego u 2009. godini. Promatra li se valutna struktura depozita, u

2010. godini nastavljen je pad kunskih depozita, koji je na razini godine iznosio 11,0%, kao i rast deviznih depozita, koji je iznosio 9,0%.

1.32. Kunski i devizni depoziti

Izvor: HNB

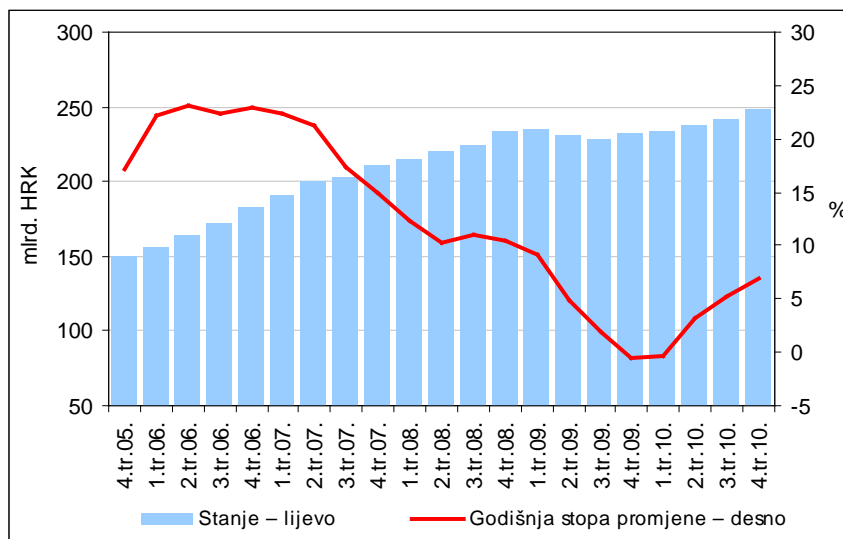
Na daljnju supstituciju kunskih depozita deviznima utjecala je izrazita sklonost stanovništva štednji u stranoj valuti, ali i povlačenje kunskih depozita poduzeća. Tako su kunski štedni i oročeni depoziti stanovništva bili samo za 0,9% veći nego u 2009. godini, dok su njihovi devizni depoziti porasli za 9,2%. Kod sektora poduzeća ostvaren je godišnji pad kunskih depozita od 21,2%, dok je porast njihovih deviznih depozita iznosio 12,2%.

Plasmani banaka

Nakon kontrakcije u prethodnoj u 2010. godini uslijedio je umjereni oporavak kreditne aktivnosti poslovnih banaka. Plasmani banaka nebankarskom sektoru na kraju 2010. godine dosegli su 247,6 mlrd. kuna, što je za 15,9 mlrd. kuna ili 6,9% više u usporedbi s krajem prethodne godine. Navedeni je porast uvelike posljedica tečajnih promjena, i to prije svega snažne deprecijacije tečaja kune prema švicarskom franku (20,8% na godišnjoj razini), uz koji je indeksirano približno 18% ukupnih plasmana privatnom sektoru. Isključivanjem tečajnih promjena godišnji rast plasmana bio je gotovo upola manji te je iznosio 8,3 mlrd. kuna ili 3,6%.

1.33. Plasmani banaka nebankarskom sektoru

Izvor: HNB

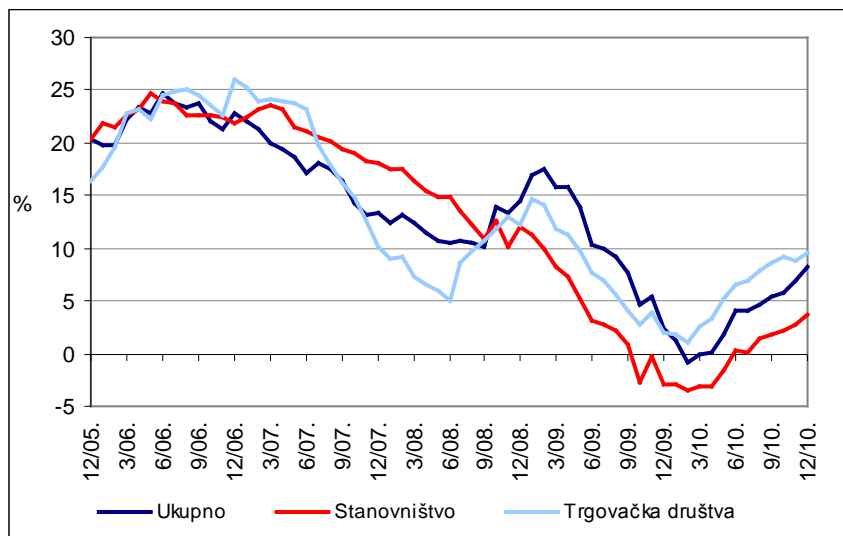
Kreditna aktivnost banaka u 2010. isključivo je bila usmjerena na sektor poduzeća. Krediti banaka odobreni tom sektoru porasli su na godišnjoj razini za 9,5 mlrd. kuna ili 9,6%. Pritom se rast kredita u potpunosti odnosio na poduzeća u većinski privatnom vlasništvu, dok su državna poduzeća tijekom 2010. blago smanjila svoje kreditne obveze prema domaćim bankama. Iz namjenske strukture kredita vidljivo je da je kreditna aktivnost ponajviše bila usmjerena na financiranje obrtnih sredstava, dok su krediti za investicijske svrhe stagnirali pod utjecajem manjka investicijske potražnje te i nadalje nepovoljnih uvjeta dugoročnoga kreditiranja.

Dio prirasta kredita poduzećima može se pripisati i kreditiranju u sklopu Programa gospodarskog oporavka Vlade RH, koje je provodio HBOR u suradnji s poslovnim bankama. Program poticanja kreditne aktivnosti Vlada je tijekom 2010. godine provodila primjenjujući dva modela (model A i B). U modelu A država je preko HBOR-a izravno sudjelovala u kreditiranju s do 40% ukupnog iznosa kredita koji je odobran krajnjim korisnicima, a preostali iznos osiguravale su poslovne banke. Tijekom 2010. godine održano je devet aukcija, na kojima je ukupni dodijeljeni iznos kvota HBOR-a iznosio 1,1 mlrd. kuna. Pribroje li se tome i sredstva poslovnih banaka, do kraja godine ukupno je iskorišteno 2,8 mlrd. kuna, što je malo više od polovine ukupnoga kreditnog potencijala modela A. Od tog je iznosa do kraja godine krajnjim korisnicima isplaćena 2,1 mlrd. kuna.⁹ Osim toga, u modelu B država je davanjem jamstava trebala preuzimati pokriće dijela rizika novih kreditnih plasmana banaka. No, taj model nije postigao željene rezultate, s obzirom na to da je održana samo jedna aukcija, na kojoj je odobreno 36,9 mil. kuna jamstava za ukupni iznos kredita banaka od samo 106,9 mil. kuna.

⁹ Valja napomenuti da od ukupnog dijela kredita odobrenoga krajnjem korisniku modela A dio kredita koji HBOR izravno financira nije uključen u monetarnu statistiku (0,8 mlrd. kuna od ukupno 2,1 mlrd. kuna), a time ni u rast kredita banaka poduzećima.

Za razliku od kreditiranja poduzeća, nepovoljni gospodarski uvjeti i nadalje sprječavaju primjetljiviji oporavak kreditne potražnje stanovništva. Krediti tom sektoru nominalno su porasli za 4,6 mlrd. kuna ili 3,8%, no isključujući li se utjecaj tečajnih promjena, kreditna aktivnost usmjerena na stanovništvo zapravo se smanjila za 1,4%. Tečajne promjene najviše su utjecale na stanje stambenih kredita i kredita za kupnju automobila, u kojima je najveći udio kredita indeksiranih uz švicarski franak. Najznatnije godišnje smanjenje ostvareno je upravo kod kredita za kupnju automobila (-18,0%) i kredita po kreditnim karticama (-12,5%).

1.34. Krediti poslovnih banaka godišnje stope promjene

Izvor: HNB

U skladu s promjenama valutne strukture izvora sredstava banke su prilagodile valutnu strukturu odobrenih kredita. Na kraju 2010. godine udio deviznih kredita i kredita odobrenih s valutnom klauzulom u ukupno odobrenim kreditima privatnom sektoru iznosio je 73,2%, što je za 2,3 postotna boda više u odnosu na njihovo stanje na kraju prethodne godine.

Neto potraživanja banaka od središnje države

Središnja se država tijekom 2010. intenzivno zaduživala kod poslovnih banaka. Ukupna potraživanja poslovnih banaka od središnje države tako su na godišnjoj razini porasla za 6,1 mlrd. kuna (13,7%). Najsnažnija promjena zabilježena je kod kredita odobrenih državi, koji su u odnosu na kraj 2009. godine povećani za 4,6 mlrd. kuna. Valja pritom istaknuti da se od tog iznosa 2,0 mlrd. kuna odnosilo na sindicirani kredit banaka odobren HBOR-u za potrebe financiranja modela A.

Depoziti države kod poslovnih banaka i HNB-a također su tijekom 2010. porasli (2,8 mlrd. kuna), no znatno manje nego obveze države prema bankama. Na stanje depozita

središnje države najsnažnije je djelovalo srpanjsko izdanje obveznica na domaćem i inozemnom tržištu, s obzirom na to da su tako prikupljena sredstva privremeno deponirana kod središnje banke i, manjim dijelom, kod poslovnih banaka te su tijekom 2010. godine postupno korištena radi financiranja tekućih obveza. Kao rezultat opisanih kretanja ukupna neto pozicija države prema poslovnim bankama i HNB-u u 2010. godini pogoršala se za 3,2 mlrd. kuna.

Kretanje neto inozemne aktive

Za razliku od 2009. godine, kada se neto inozemna aktiva monetarnog sustava povećala za 7,8%, u 2010. godini zabilježeno je njezino smanjenje, koje je iznosilo 2,2%. Kako je pritom neto inozemna aktiva HNB-a blago porasla (3,9%), smanjenje neto inozemne aktive monetarnog sustava u potpunosti je bilo određeno pogoršanjem inozemne pozicije poslovnih banaka. To je bio rezultat istodobnog smanjivanja inozemne aktive i povećavanja inozemne pasive poslovnih banaka u odnosu na prethodnu godinu. Ipak, smanjenje neto inozemne aktive banaka bilo je zamjetljivo manje nego godinu prije. Na kraju 2010. godine neto inozemna pozicija banaka bila je za 3,9 mlrd. kuna ili 12,7% manja nego na kraju 2009. godine, pri čemu je inozemna aktiva iznosila 47,2 mlrd. kuna, a inozemna pasiva 81,9 mlrd. kuna.

Kretanje inozemne pasive i aktive banaka tijekom godine ponajviše je bilo pod utjecajem uobičajenih sezonskih činitelja. Tako su banke u ljetnim mjesecima iskoristile sezonski priljev domaćih depozita za povećanje inozemne aktive i smanjenje inozemnih obveza, a u posljednjem tromjesečju zabilježena su suprotna kretanja, što je u skladu s povećanim potrebama za financiranjem manjka na tekućem računu platne bilance potkraj godine.

1.2.6. Tržište novca

Tijekom cijele 2010. godine zadržana je visoka razina likvidnosti bankovnog sustava. Stoga su potrebe poslovnih banaka za financiranjem primarne likvidnosti putem novčanog tržišta bile relativno skromne, a ukupni promet na novčanom tržištu uglavnom je bio na niskim razinama, dok su se kamatne stope mahom održavale na razinama s početka godine (oko 1,0%).

Relativno niske i stabilne kamatne stope na novčanom tržištu pratila je stagnacija kamatnih stopa na trezorske zapise MF-a svih rokova dospijeća. To je posljedica relativno velikog zanimanja ulagača pod utjecajem dobre likvidnosti sustava, ali i smanjenih potreba države za financiranjem manjka izdavanjem kratkoročnih vrijednosnih papira u uvjetima pojačanoga korištenja ostalih izvora sredstava, ponajprije plasmana državnih obveznica.

Aktivne i pasivne kamatne stope poslovnih banaka pod utjecajem dobre likvidnosti financijskog sustava i slabije potražnje za kreditima uglavnom su se nastavile smanjivati,

osim kratkoročnih kamatnih stopa na kredite stanovništvu, koje su i nadalje bile vrlo stabilne. Malo jači intenzitet smanjivanja aktivnih u odnosu na pasivne kamatne stope utjecao je na blago smanjenje ukupne kamatne razlike tijekom 2010. godine, ali iznimka je prosinac, kada je ostvarena njezina malo snažnija kontrakcija.

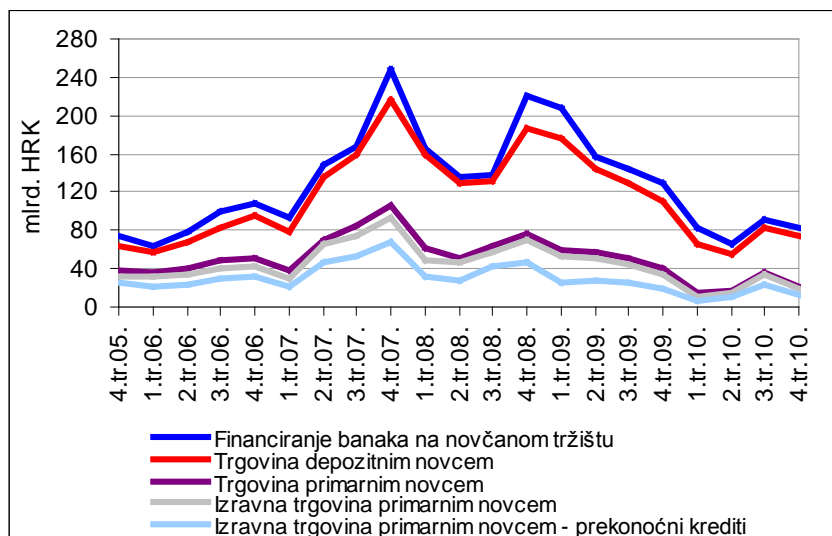
Kamatne stope na tržištu novca

Dobra likvidnost financijskog sustava i umjerena kreditna aktivnost umanjili su potrebu banaka za financiranjem putem novčanog tržišta, pa se trend smanjivanja obujma prometa na tom tržištu nastavio i u većem dijelu 2010. godine, dok su se kamatne stope zadržale na najnižim razinama dotad (nižima od 2,0%). Banke su tako tijekom 2010. godine svoju primarnu likvidnost financirale sekundarnim izvorima s novčanog tržišta u prosječnom dnevnom iznosu od 1,3 mlrd. kuna (ukupno 321,8 mlrd. kuna u cijeloj godini), što je najniža razina prosječnoga dnevnog prometa od 2006. godine. Izuzetak od takvih kretanja donekle su činile uobičajene sezonske oscilacije u prometu i kamatnim stopama tijekom trećeg tromjesečja, pod utjecajem jačanja potražnje za kunskom likvidnošću u glavnoj turističkoj sezoni.

Financiranje banaka na novčanom tržištu u 2010. godini i nadalje se najvećim dijelom odnosilo na kredite u trgovini depozitnim novcem (276,0 mlrd. kuna), iako je njezin obujam prepolovljen u odnosu na godinu prije. Malo manje izrazito bilo je smanjenje financiranja putem repo ugovora, pa je njihov udio u strukturi izvora financiranja na novčanom tržištu dodatno porastao (na približno 14,0%), što djelomice može odražavati relativnu privlačnost osiguranih transakcija u razdoblju pojačanih kreditnih rizika. Preostala sredstva namaknuta su trgovanjem vrijednosnim papirima.

Trgovina depozitnim novcem ponajviše se smanjila u kreditiranju putem nebankarskih financijskih institucija, čija je važnost protekle tri godine vidno porasla, a znatno smanjenje također je zabilježeno i kod trgovine između banaka. Nasuprot tome, trgovina s ostalim pravnim osobama jedina je porasla, ponajviše potkraj 2010. godine, te je činila trećinu ukupne trgovine depozitnim novcem.

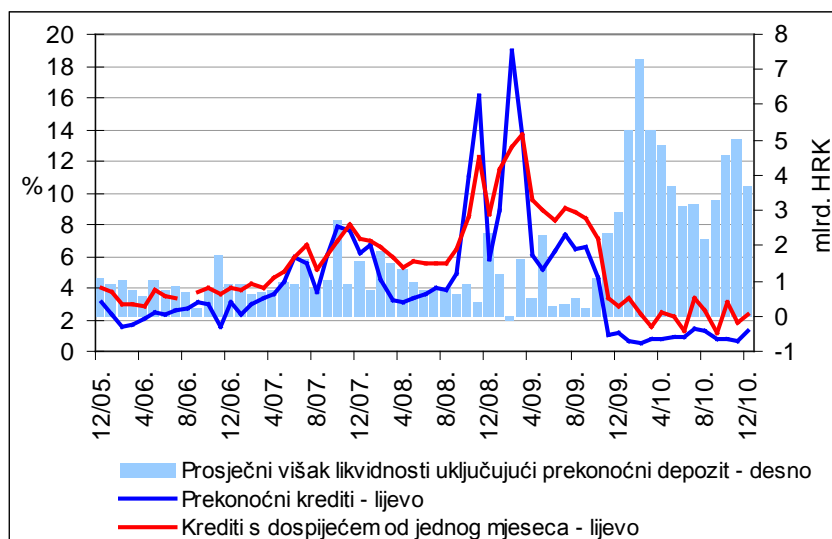
1.35. Promet na novčanom tržištu

Izvor: HNB

Volumen trgovanja depozitnim novcem između banaka tijekom 2010. godine bio je za 115,0 mlrd. kuna (56,5%) manji nego u 2009. godini, a snažniji porast primjetljiv je početkom drugog polugodišta, kada su pojačanu potražnju za primarnim novcem banke u potpunosti zadovoljile u izravnoj trgovini depozitnim novcem (namaknuvši tako ukupno 52,2 mlrd. kuna tijekom drugog polugodišta, odnosno dvostruko više nego u prvoj polovini godine). Izravna trgovina između banaka tako je i tijekom 2010. godine nastavila dominirati međubankovnom trgovinom primarnim novcem. Istodobno se trgovanje između banaka uz posredovanje Tržišta novca Zagreb (TNZ) kontinuirano smanjivalo, prosječno približno za 672,0 mil. kuna u svakom tromjesečju, odnosno za 45,3% u cijeloj 2010. godini.

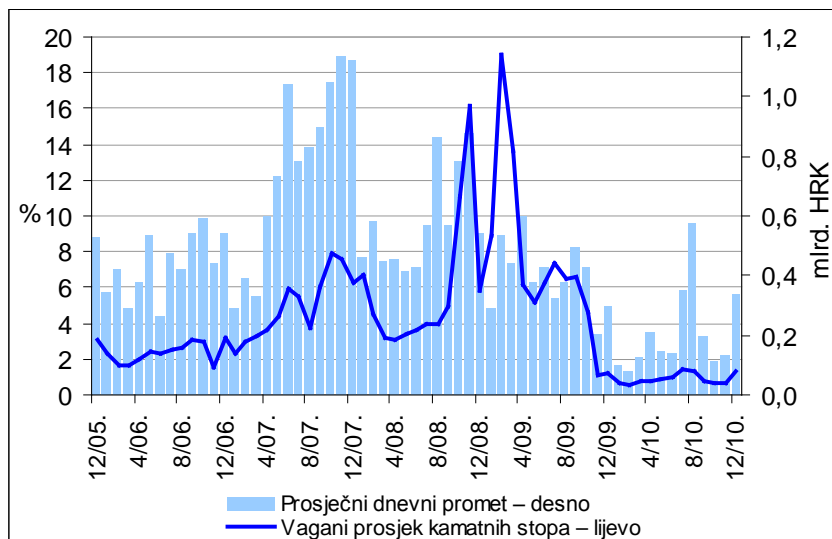
1.36. Kamatne stope u izravnoj trgovini među bankama i višak likvidnosti banaka

Izvor: HNB

Prekonoćni krediti, najlikvidniji instrument u izravnoj međubankovnoj trgovini primarnim novcem, smanjeni su u 2010. godini za 47,1 mlrd. kuna (gotovo za 47,0%). Njihova dominacija u izravnoj trgovini ipak se dodatno pojačala u promatranj godini, nakon što se s prestankom održavanja repo aukcija potkraj 2009. godine smanjio volumen kredita s dužim rokovima. Tijekom 2010. tako se znatno smanjilo kreditiranje na rok od dva tjedna za 79,9%, od jednog tjedna za 75,3%, a od jednog mjeseca za 67,6% (navedeni izvori financiranja činili su u 2010. godini približno četvrtinu prometa u tom dijelu međubankovne trgovine).

1.37. Izravna međubankovna trgovina prekonoćnim kreditima mjesečni prosjeci

Izvor: HNB

Vrlo dobra likvidnost financijskog sustava tijekom 2010. godine zadržala je kamatne stope na prekonoćne kredite na najnižim razinama dotad (prosječno manje od 1,0%) tijekom cijele 2010. godine. Sezonski uobičajeno jačanje potražnje za kunama samo ih je neznatno povećalo, pa su u srpnju i kolovozu dosegnule 1,45% odnosno 1,31%, a blago su porasle i na samom kraju godine, kada su iznosile 1,28%.

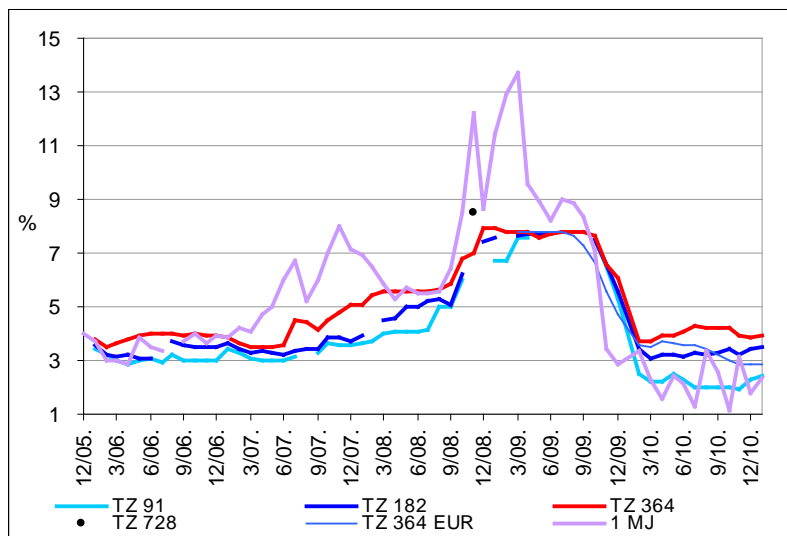
Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnih papira

Država je u 2010. godini uglavnom refinancirala kratkoročni dug kod domaćih banaka, dok je proračunski manjak mahom bio financiran emisijom državnih obveznica na domaćem i inozemnom tržištu. Izdavanje novih triju obveznica na domaćem tržištu te jedne međunarodne obveznice tijekom 2010. godine smanjilo je potrebu države za osiguravanjem dodatne likvidnosti putem redovitih aukcija trezorskih zapisa MF-a, pa iznosi njihovih izdanja najčešće nisu premašivali iznose trezorskih zapisa koji su dospjivali. Tijekom 2010. godine MF je održao ukupno 36 aukcija, na kojima su prikupljene ukupno 24,3 mlrd. kuna, što je za 2,6 mlrd. kuna više nego godinu prije. Dospijće gotovo 2,7 mlrd. kuna trezorskih zapisa izdanih na rok od dvije godine u

studenom 2010. pokriveno je dodatnim izdanjem državnih obveznica krajem godine, što je još više naglasilo prevagu iznosa emisija kunskih u odnosu na eurske trezorske zapise, koji su u 2009. godini bili podjednaki.

Okružje visoke likvidnosti financijskog sektora dodatno je pojačalo nesklad između potražnje ulagača u odnosu na planirane iznose emisija, posebno na kunske trezorske zapise. Relativno snažna potražnja u odnosu na ponudu trezorskih zapisa potaknula je tako smanjivanje zahtijevanih prinosa na kunske trezorske zapise s rokom dospijeaća od 91 dana (u siječnju su iznosili 2,48%, a u prosincu 2010. godine 2,30%) te na jednogodišnje eurske trezorske zapise (tijekom 2010. godine smanjeni su za 0,69 postotnih bodova, odnosno s 3,57% u siječnju na 2,88% u prosincu), dok su prinosi na ostale kratkoročne državne vrijednosne papire, uz blage oscilacije tijekom godine, ostali uglavnom stabilnima. Na kraju 2010. godine prinosi na kunske trezorske zapise s rokovima dospijeaća od 182 i 364 dana iznosili su 3,43% odnosno 3,84%. Razlike u prinosima na trezorske zapise s najkraćim i najdužim rokovima dospijeaća tako su se u 2010. godini znatno povećale, osim eurskih jednogodišnjih trezorskih zapisa, čiji su se prinosi pod utjecajem ograničene ponude približili prinosima na trezorske zapise najkraćih rokova dospijeaća.

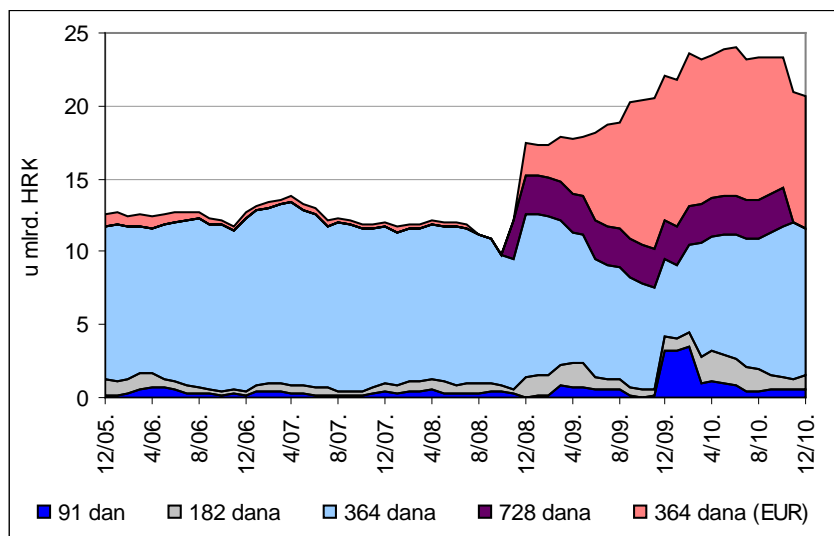
1.38. Kamatne stope na trezorske zapise MF-a i u izravnoj trgovini među bankama

Izvori: MF; HNB

Stanje ukupno upisanih trezorskih zapisa MF-a u prosincu 2010. smanjeno je u odnosu na prosinac 2009. godine za 1,4 mlrd. kuna te je krajem godine iznosilo približno 20,7 mlrd. kuna. Najveće smanjenje zaduženosti zabilježeno je kod zapisa s rokom dospijeaća od 364 dana (eurski) te 91 i 728 dana (kunski), dok je znatniji porast neto zaduženosti zabilježen jedino kod kunskih jednogodišnjih trezorskih zapisa. Posljedično, u strukturi ukupno upisanih trezorskih zapisa prednost su od jednogodišnjih eurskih trezorskih zapisa kako se godina bližila kraju polagano preuzimali jednogodišnji kunski trezorski zapisi, koji su u prosincu 2010. činili gotovo 48,4% ukupno upisanih trezorskih zapisa (eurski zapisi s istim rokom dospijeaća iznosili su 44,3%). Udjeli trezorskih zapisa s rokovima dospijeaća od 91 i 182 dana krajem prosinca 2010. iznosili su 2,4% i 4,9%.

1.39. Stanje upisanih trezorskih zapisa (po rokovima dospijeća)

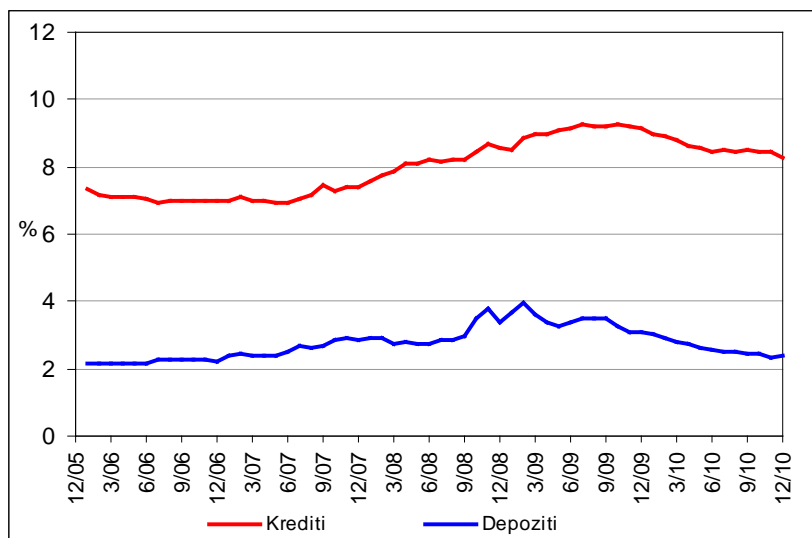

Izvori: MF; HNB

Kamatne stope poslovnih banaka

Tendencija smanjivanja kamatnih stopa poslovnih banaka, započeta potkraj 2009. godine kao reakcija na popravljanje globalnih gospodarskih izgleda i porast sklonosti ulagača riziku, nastavila se i u 2010. godini. Potpomogla ju je i posljedično dobra likvidnost bankovnog sustava praćena niskim kamatnim stopama na novčanom tržištu tijekom cijele godine. Pasivne su kamatne stope uglavnom pratile kretanje aktivnih kamatnih stopa banaka, održavajući opću kamatnu razliku relativno stabilnom, unatoč blagom porastu kamatnih razlika između kunskih kredita bez valutne klauzule i kunskih depozita.

1.40. Procjena prosječnih kamatnih stopa poslovnih banaka (vaganih iznosima stanja ukupno odobrenih kredita)

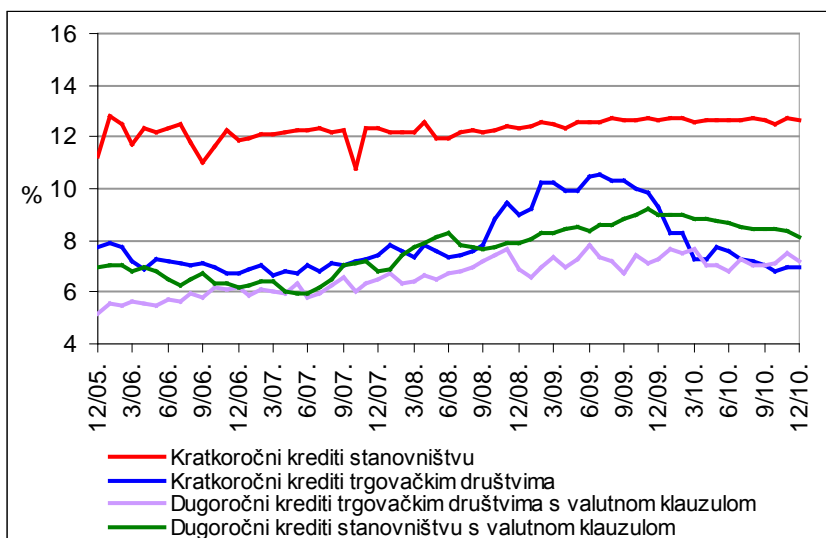
Izvor: HNB

Snažno smanjivanje kamatnih stopa na kratkoročne kredite poduzećima bez valutne klauzule, zabilježeno potkraj 2009. i početkom 2010., nastavilo se, iako blažim intenzitetom, do kraja 2010., do kada su se njihove razine spustile vrlo blizu onih najnižih, zabilježenih sredinom 2007. godine. Navedene su se kamatne stope tako smanjile s 9,29% u prosincu 2009. na 6,98% u prosincu 2010. godine. Tome je ponajprije pridonijelo smanjenje kamatnih stopa na kratkoročne pozajmice do godine dana te na okvirne kredite kao i promjena strukture potražnje poduzeća prema jednogodišnjim kuskim kreditima u odnosu na malo skuplje okvirne kredite. U segmentu kratkoročnih kredita iznimnu stabilnost pokazale su kamatne stope na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule, koje su u prosincu 2010. iznosile gotovo jednako koliko i u prosincu 2009. godine (12,64% nasuprot 12,68%). Pritom su kamatne stope na kratkoročne kredite stanovništvu po kreditnim karticama i na okvirne kredite bile vrlo stabilne, dok su određenu kolebljivost iskazale samo kamatne stope na najmanje zastupljene ostale kratkoročne kredite.

Vagana kamatna stopa na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom, osim što je bila uobičajeno kolebljiva, zadržala se na razinama ostvarenima još krajem 2008. godine. Ta je kamatna stopa u prosincu 2010. godine bila tako samo blago manja u odnosu na kraj 2009. godine (7,19% nasuprot 7,31%). Nasuprot tome, vagana kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom, nakon dostizanja vrhunca od 9,24% u studenom 2009., kontinuirano je opadala kako se bližio kraj 2010. godine (u prosincu je iznosila 8,16%) pod utjecajem smanjivanja kamatnih stopa na kredite za kupnju automobila te na ostale dugoročne kredite.

1.41. Prosječne aktivne kamatne stope^a poslovnih banaka na kunske kredite

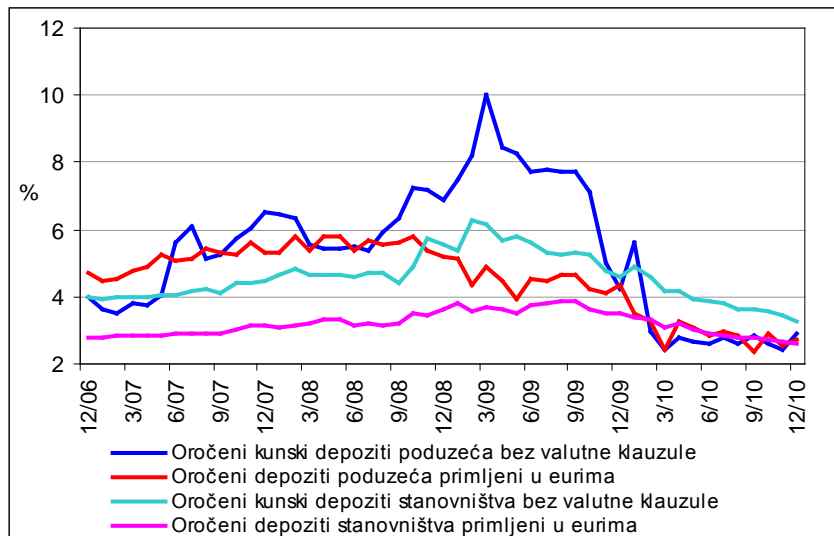

^a Prosječna vagana kamatna stopa na novoodobrene kredite u izvještajnom razdoblju
Izvor: HNB

Smanjivanje kamatnih stopa na oročene kunske depozite bez valutne klauzule, koje je obilježilo većinu 2009. godine, nastavljeno je u prvoj polovini 2010., pa su one i nakon stabiliziranja tijekom drugog polugodišta još bile relativno niske te su iznosile 1,93%. Kretanje tih kamatnih stopa odražava pad kamatnih stopa na kunske depozite poduzeća

oročene do mjesec dana, čija je dinamika čvrsto povezana s kretanjima na novčanom tržištu, dok je kod depozita s dužim rokovima dospijeća pad bio malo blaži. Kamatne stope na kunske depozite stanovništva nastavile su blago opadati, što je vidljivo u svim segmentima depozita po ročnostima. Kamatne stope na oročene devizne depozite kontinuirano su se smanjivale tijekom 2010. i tek su u prosincu porasle, što je donekle ublažilo njihov znatan pad u toj godini (u prosincu 2009. iznosile su 3,58%, u studenom 2010. porasle su na 2,20%, a u prosincu 2010. skočile za još 0,49 postotnih bodova, na 2,69%). Pritom je smanjenje bilo malo manje izrazito u segmentu deviznih depozita poduzeća.

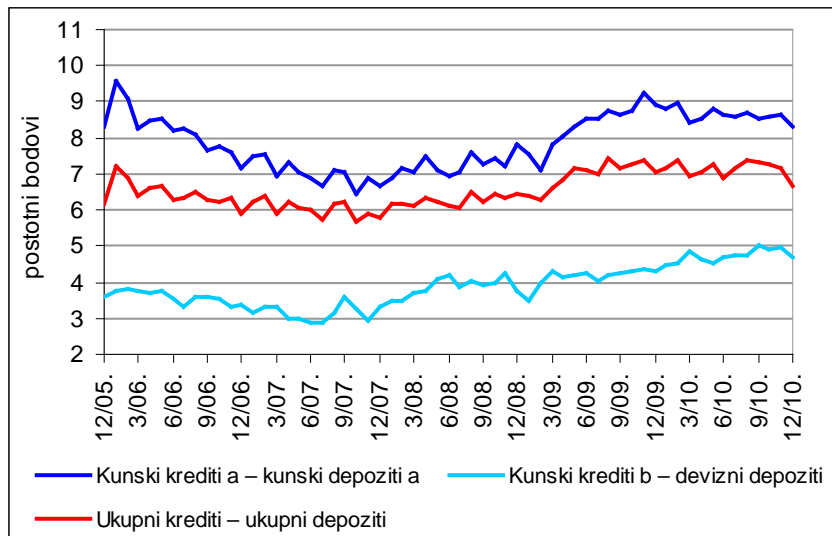
1.42. Prosječne aktivne kamatne stope^a poslovnih banaka na depozite oročene od jednog do tri mjeseca

^a Prosječna vagana kamatna stopa na novoodobrene kredite u izvještajnom razdoblju
Izvor: HNB

Navedena kretanja aktivnih i pasivnih kamatnih stopa utjecala su na vrlo blago smanjivanje ukupne kamatne razlike tijekom 2010. godine, s izuzetkom prosinca, kada je tu razliku obilježila malo snažnija kontrakcija. Pritom je kamatna razlika po indeksiranim kunkskim kreditima i deviznim depozitima blago porasla (u prosincu 2009. iznosila je 4,30 postotnih bodova, a u prosincu 2010. godine 4,69 postotnih bodova), ali su suprotne tendencije kod kamatne razlike na "čiste" kunske kredite i depozite (bez valutne klauzule), koje su se intenzivnije smanjile u istom razdoblju (s 8,90 postotnih bodova u prosincu 2009. na 8,29 postotnih bodova u prosincu 2010.), odredile dinamiku ukupne kamatne razlike.

1.43. Razlike između prosječnih kamatnih stopa poslovnih banaka na novoodobrene kredite i na depozite

^a Bez valutne klauzule; ^b S valutnom klauzulom

Izvor: HNB

1.2.7. Tržište kapitala

Početak 2010. godine i europska i svjetska tržišta kapitala obilježili su negativni trendovi, potaknuti zabrinutošću za dinamiku rasta svjetskoga gospodarstva koju su izazvali neizvjesnost ishoda grčkih nastojanja obuzdavanja visokih proračunskih manjkova i postizanja fiskalne održivosti te pooštavanje monetarne politike u Kini. Jačanje opasnosti od eskalacije i mogućeg širenja krize državnog duga i na druge zemlje eurozone u drugom je tromjesečju 2010. dodatno osnažilo zabrinutost svjetskih ulagača glede oporavka svjetske ekonomije, povećavajući ujedno njihovu nesklonost rizičnim ulaganjima. Premda su domaće tržište kapitala, kao i ostala regionalna tržišta, u prvim mjesecima 2010. obilježili pozitivni trendovi, negativni signali sa svjetskih financijskih tržišta u drugom su se tromjesečju ipak prenijeli na kretanja na domaćem tržištu kapitala. Slična su se kretanja nastavila i tijekom sljedećih mjeseci, a znatnija promjena tendencija dogodila se tek u prosincu, kada je MOL-ova ponuda za otkup preostalih dionica Ine u vlasništvu malih i institucionalnih dioničara povećala optimizam, likvidnost i cijene dionica na domaćem tržištu kapitala. To je ujedno djelovalo na porast vrijednosti dioničkog indeksa Zagrebačke burze, CROBEX-a, u 2010. za 5,3%, tako da je potkraj prosinca ona iznosila 2111 bodova, dok je rast cijena u segmentu najlikvidnijih dionica bio još snažniji (CROBEX 10 u 2010. povećao se za 9,5%). Unatoč preokretu trendova zabilježenom potkraj godine, u cijeloj se 2010. godišnji promet dionica znatno smanjio u odnosu na prethodnu godinu (5,8 mlrd. kuna u odnosu na 7,4 mlrd. kuna u 2009.).

Za razliku od kretanja na tržištu vlasničkih vrijednosnih papira, aktivnost ulagača na hrvatskom tržištu dužničkih vrijednosnih papira intenzivirala se tijekom 2010. godine. Tako je u 2010. promet obveznica dosegao 7,1 mlrd. kuna te je bio dvostruko veći nego prethodne godine. Posljedica je to ponajprije izdavanja triju novih državnih

obveznica ukupne nominalne vrijednosti oko 2,2 mlrd. EUR. Osim njih, u 2010. na domaće tržište dužničkih vrijednosnih papira uvrštena je i jedna nova korporacijska obveznica, čija je nominalna vrijednost iznosila oko 41 mil. EUR. Tako je na kraju 2010. na domaćem tržištu kapitala kotiralo ukupno 36 obveznica, tj. tri obveznice više nego na kraju 2009. godine. Unatoč tome, vrijednost obvezničkog indeksa, CROBIS-a, do kraja 2010. ostala je gotovo jednaka razini dosegnutoj krajem prethodne godine (njegova se vrijednosti tijekom 2010. smanjila za 0,2%).

Nakon pada zahtijevanih prinosa na hrvatske euroobveznice početkom 2010. godine, u drugom su tromjesečju oni znatno porasli zbog kulminacije grčke krize i neizvjesnosti ekonomskog oporavka najvećih europskih gospodarstava. Srpanj i kolovoz donijeli su postupno smanjivanje nesklonosti prema riziku investitora, pa su se razlike zahtijevanih prinosa malo smanjile. No, jačanje zabrinutosti glede fiskalne održivosti nekih država eurozone pod utjecajem slabog oporavka njihove gospodarske aktivnosti i još uvijek visokih proračunskih manjkova osnažila je percepciju rizika svjetskih ulagača, pa su do kraja godine zahtijevani prinosi na hrvatske euroobveznice ponovo porasli.

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

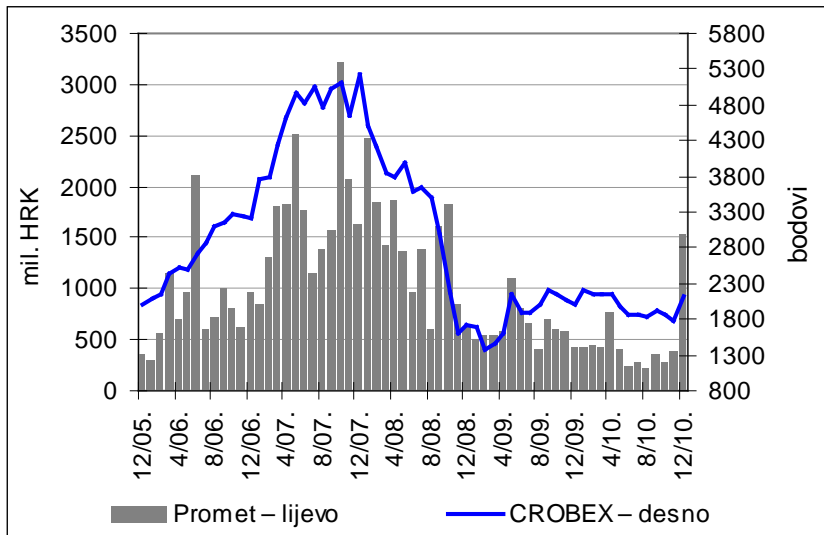
Optimizam koji je obilježio sâm početak 2010. godine utjecao je na indekse regionalnih tržišta kapitala koji su nastavili rasti, pa su početkom 2010. godine cijene dionica i na domaćem tržištu kapitala uglavnom rasle. Negativni signali sa svjetskih financijskih tržišta zbog eskalacije krize državnog duga u eurozoni u drugom su se tromjesečju ipak prenijeli na kretanja na domaćem tržištu, zbog čega se vrijednost CROBEX-a tijekom prvog polugodišta 2010. smanjila za 7,4%. Nakon stagnacije u trećem tromjesečju, potkraj godine CROBEX je ponovo dobio na vrijednosti, ponajprije zbog MOL-ove ponude za preuzimanje dionica Ine iz prosinca. Tako je krajem 2010. vrijednost dioničkog indeksa Zagrebačke burze iznosila 2111 bodova, što je za 5,3% više nego krajem 2009. godine. Novi dionički indeks dionica kojima se najviše trgovalo i koje imaju veliku tržišnu kapitalizaciju, CROBEX 10, do kraja 2010. godine porastao je za 9,5%, što upućuje na koncentraciju rasta cijena u segmentu likvidnijih dionica. Jačanje aktivnosti potkraj 2010. ipak nije uspjelo nadomjestiti njezinu slabost u prethodnom dijelu godine, pa je promet dionica¹⁰ na domaćem tržištu vlasničkih vrijednosnih papira, koji se kontinuirano smanjuje od 2008. godine, u 2010. bio za 22,3% manji nego u 2009. te je iznosio samo 5,8 mlrd. kuna. To je ujedno najniža razina godišnjeg prometa zabilježena još od 2005. godine. Broj uvrštenih dionica na Zagrebačkoj burzi također se s 280 smanjio na 258 dionica.

---

¹⁰ Za razdoblje od siječnja 2002. do veljače 2007. podaci o ukupnom prometu dionica dobiveni su kao zbroj pojedinačnih prometa dionica na Varaždinskoj i Zagrebačkoj burzi, a od ožujka 2007. i pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj koriste se podaci s jedinstvene Zagrebačke burze.

Rast cijena većine dionica uvrštenih na Zagrebačku burzu u prosincu 2010. kao i snažan skok njihove likvidnosti u tom mjesecu povećali su tržišnu kapitalizaciju dionica¹¹ do kraja 2010. za 43,0% u odnosu na kraj prethodne godine, pa je ona krajem prosinca iznosila 193,6 mlrd. kuna, odnosno 57,9% ostvarenog BDP-a.

1.44. Mjesečni promet dionica na Zagrebačkoj burzi i vrijednost indeksa CROBEX na kraju mjeseca

Izvor: Zagrebačka burza

Tijekom 2010. na domaćem se tržištu kapitala financijskim instrumentima trgovalo putem uređenog tržišta¹² i alternativnog, manje zahtjevnog tržišta, tzv. multilateralne trgovinske platforme¹³ (MTP). Tijekom godine na službeno su tržište, osim redovnih dionica Ine, Istraturista Umag d.d., Medike d.d., Podravke d.d., Viro tvornice šećera d.d., Atlantic grupe d.d., T-HT-a, Ingre d.d., Magma d.d., Varteksa d.d., Genere d.d., Instituta IGH d.d., OT-optima telekoma d.d., Dalekovoda d.d., Petrokemije d.d. te zajedno s redovnom i povlaštenom dionicom Croatia osiguranja d.d., uvrštene i redovne dionice AD Plastike d.d., Končar-elektroindustrije d.d. i Uljanik plovidbe d.d., dok su redovne dionice Belišća d.d. isključene iz trgovanja na tom tržištu. Tijekom 2010. godine najviše se trgovalo dionicama T-HT-a, kojima je ostvaren promet od 1,5 mlrd. kuna, odnosno 25,8% ukupnoga godišnjeg prometa dionica. Prema udjelu u ukupnom ostvarenom prometu slijedile su dionice Ine (20,9%), Adris grupe d.d. (4,6%) i Atlantske plovidbe d.d. (4,1%).

¹¹ Pri izračunu tržišne kapitalizacije Zagrebačke burze za svaku se dionicu računa umnožak njezine posljednje cijene i broja izdanih dionica. Međutim, u izračun se uključuje i likvidnost dionice pa se dobivena tržišna kapitalizacija dionica kojima se u prethodnom mjesecu nije trgovalo prepolovljuje. Ako se nekom dionicom nije trgovalo u prethodna tri mjeseca, u zbroj tržišne kapitalizacije ulazi samo četvrtina tržišne kapitalizacije te dionice.

¹² Uređeno tržište podijeljeno je na sljedeće segmente: redovito tržište, službeno tržište i *prime market*.

¹³ Riječ je o multilateralnom trgovinskom sustavu koji prema unaprijed određenim pravilima spaja ponudu i potražnju više zainteresiranih strana za financijskim instrumentima, a kojim upravlja investicijsko društvo ili tržišni operater. Zagrebačka burza je trenutačno jedini operater takve trgovinske platforme, pri čemu prometi ostvareni na tom tržištu nisu iskazani u ukupnom prometu ostvarenom na Zagrebačkoj burzi.

Tržište dužničkih vrijednosnih papira

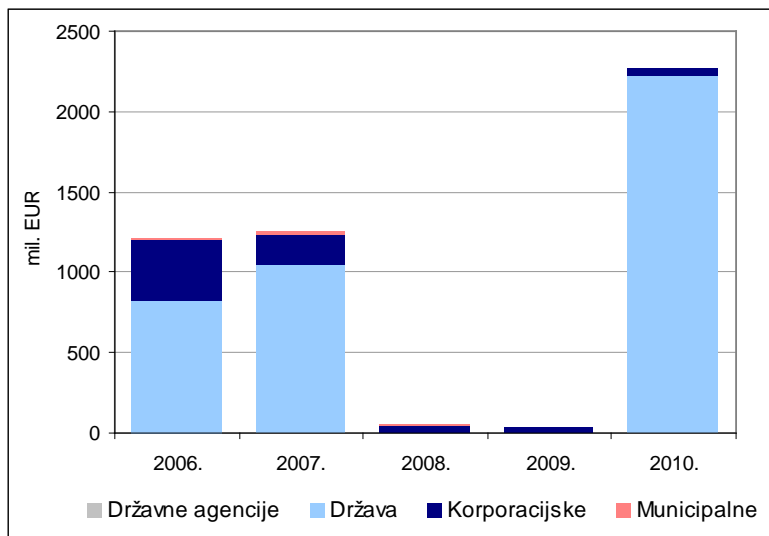
Promet obveznica¹⁴ u 2010. iznosio je 7,1 mlrd. kuna te je bio za 3,8 mlrd. kuna, odnosno 112,4% veći u odnosu na prethodnu godinu. Znatno rast aktivnosti na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira posljedica je izdavanja novih državnih obveznica u 2010. godini. Pojačana aktivnost države na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira rezultirala je uvrštenjem triju novih državnih obveznica u 2010. godini, a na tržište je uvrštena i jedna korporacijska obveznica. U ožujku 2010. dospjela je državna kunska obveznica izdana 2005. godine, nominalnog iznosa 3,0 mlrd. kuna. Kako bi refinanciralo to izdanje i pribavilo nova financijska sredstva, Ministarstvo financija izdalo je početkom ožujka dvije nove desetogodišnje obveznice: kunsku obveznicu nominalnog iznosa 3,5 mlrd. kuna, izdanu uz prinos od 6,95% i kunsku obveznicu s valutnom klauzulom u euru u iznosu od 350 mil. EUR, uz prinos pri izdanju od 6,7%. Sredinom srpnja 2010. Ministarstvo financija izdalo je njihove druge tranše, kunske obveznice u iznosu od 1,5 mlrd. kuna i kunske obveznice s valutnom klauzulom u iznosu od 650 mil. EUR. Do kraja 2010. godine uslijedilo je još jedno novo izdanje državnih obveznica, kunske sedmogodišnje obveznice nominalnog iznosa 4,0 mlrd. kuna i s prinosom do dospijeca na dan izdavanja od 6,43%. Osim toga, u prvom polugodištu 2010. na domaćem tržištu kapitala uvrštena i korporacijska obveznica Hrvatskih pošta d.d., nominalne vrijednosti 41 mil. EUR, a koja je izdana u srpnju prethodne godine. Kao rezultat navedenih aktivnosti, na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira krajem 2010. godine kotiralo je 36 izdanja obveznica¹⁵, od kojih je bilo deset državnih obveznica, jedna obveznica državnih agencija (HBOR-a), osam obveznica jedinica lokalne samouprave i 17 korporacijskih obveznica, što je za dvije državne i jednu korporacijsku obveznicu više nego na kraju prosinca 2009. godine.

---

¹⁴ Za razdoblje od siječnja 2004. do veljače 2007. podaci o ukupnom prometu obveznica dobiveni su kao zbroj pojedinačnih prometa obveznica na Varaždinskoj i Zagrebačkoj burzi, a od ožujka 2007. i pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj koriste se podaci s jedinstvene Zagrebačke burze. Valja naglasiti da je promet obveznica na Varaždinskoj burzi bio zanemariv jer njegov udio u ukupnom prometu obveznica ni u jednoj promatranoj godini nije bio veći od 0,4%.

¹⁵ U ovaj broj, kao ni u izračune tržišne kapitalizacije, nisu uključene obveznice Fonda za naknadu oduzete imovine.

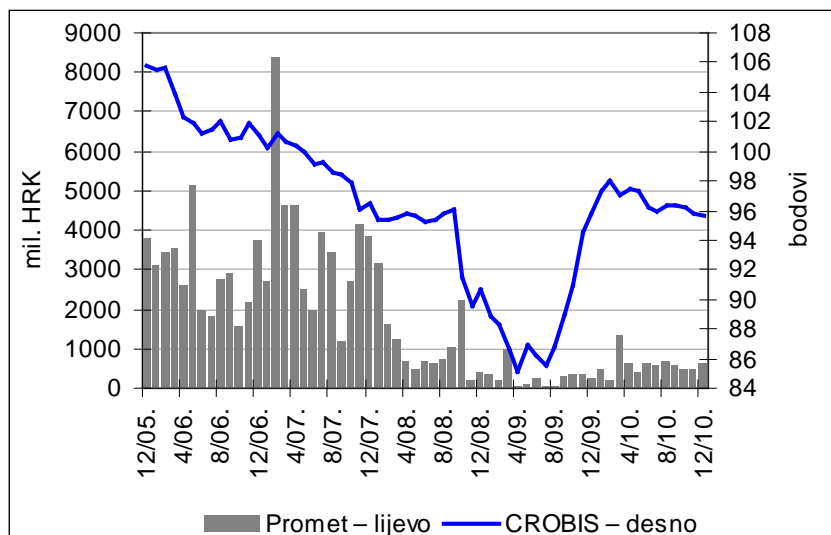
1.45. Obveznice uvrštene na domaće tržište

Izvor: Zagrebačka burza

Tijekom prvog polugodišta 2010. vrijednost obvezničkog indeksa Zagrebačke burze, CROBIS-a,¹⁶ uglavnom je rasla, ali se u drugom polugodištu smanjila. To je rezultiralo blagim godišnjim padom vrijednosti CROBIS-a za 0,2%, pa je krajem prosinca ona iznosila 95,6 bodova. Prinosi državnih obveznica izdanih na domaćem tržištu s relativno kraćim preostalim rokovima do dospijea tijekom 2010. blago su se smanjili u odnosu na kraj prethodne godine, dok su rast zabilježili prinosi na državne obveznice s preostalim rokom do dospijea duljim od 5 godina, a među kojima se nalaze i nove tri državne obveznice¹⁷.

1.46. Mjesečni promet obveznica na Zagrebačkoj burzi i vrijednost indeksa CROBIS na kraju mjeseca

Izvor: Zagrebačka burza

¹⁶ U sastav CROBIS-a ulazi deset obveznica Republike Hrvatske.

¹⁷ Promjena prinosa na nove tri državne obveznice izdane tijekom 2010. godine izračunata je u odnosu na njihov prosječni prinos u mjesecu kada su izdane.

Tržišna kapitalizacija svih obveznica¹⁸ na domaćem tržištu kapitala na kraju prosinca 2010. iznosila je 52,7 mlrd. kuna (7,1 mlrd EUR), odnosno 15,7% BDP-a za 2010. godinu. Tržišna kapitalizacija državnih obveznica, obveznica lokalne samouprave i HBOR-a iznosila je 48,3 mlrd. kuna (6,5 mlrd. EUR), odnosno 14,4% BDP-a, dok je tržišna kapitalizacija korporacijskih obveznica iznosila 4,4 mlrd. kuna (592 mil. EUR), što je 1,3% BDP-a.

Tablica 1.4. Obveznice uvrštene na domaće tržište na kraju prosinca 2010.

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena ^a	Tekući prinos 31.12.2010.
RHMF-O-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	500.000.000	6,875%	104,01	6,610%
RHMF-O-142A	Republika Hrvatska	10.2.2004.	10.2.2014.	EUR	650.000.000	5,500%	102,90	5,345%
RHMF-O-19BA	Republika Hrvatska	29.11.2004.	29.11.2019.	EUR	500.000.000	5,375%	89,10	6,033%
RHMF-O-157A	Republika Hrvatska	14.7.2005.	14.7.2015.	EUR	350.000.000	4,250%	89,45	4,751%
RHMF-O-15CA	Republika Hrvatska	15.12.2005.	15.12.2015.	HRK	5.500.000.000	5,250%	97,70	5,374%
RHMF-O-137A	Republika Hrvatska	11.7.2006.	11.7.2013.	HRK	4.000.000.000	4,500%	86,95	5,175%
RHMF-O-172A	Republika Hrvatska	8.2.2007.	8.2.2017.	HRK	5.500.000.000	4,750%	92,80	5,119%
RHMF-O-203A	Republika Hrvatska	5.3.2010.	5.3.2020.	HRK	5.000.000.000	6,750%	102,20	6,605%
RHMF-O-203E	Republika Hrvatska	5.3.2010.	5.3.2020.	EUR	1.000.000.000	6,500%	103,40	6,286%
RHMF-O-17BA	Republika Hrvatska	25.11.2010.	25.11.2017.	HRK	4.000.000.000	6,250%	99,25	6,297%
GDKC-O-116A	Grad Koprivnica	29.6.2004.	29.6.2011.	HRK	60.000.000	6,500%	93,52	6,950%
GDZD-O-119A	Grad Zadar	1.9.2004.	1.9.2011.	EUR	18.500.000	5,500%	98,10	5,607%
GDRI-O-167A	Grad Rijeka	18.7.2006.	18.7.2016.	EUR	24.574.513	4,125%	-	-
GDST-O-137A	Grad Split	24.7.2006.	24.7.2013.	EUR	8.000.000	4,563%	101,30	4,504%
GRVI-O-17AA	Grad Vinkovci	23.10.2007.	23.10.2017.	HRK	42.000.000	5,500%	-	-
GROS-O-17AA	Grad Osijek	30.10.2007.	30.10.2017.	HRK	25.000.000	5,500%	-	-
GDST-O-15BA	Grad Split	27.11.2007.	27.11.2015.	EUR	8.100.000	4,750%	-	-
GDST-O-177A	Grad Split	8.7.2008.	8.7.2017.	EUR	8.200.000	6,000%	-	-
HBOR-O-112A	Hrvatska banka za obnovu i razvitak	11.2.2004.	11.2.2011.	EUR	300.000.000	4,875%	-	-
RBA-O-112A	Raiffeisenbank Austria d.d.	10.2.2006.	10.2.2011.	HRK	600.000.000	4,125%	100,36	4,110%
PODR-O-115A	Podravka d.d.	17.5.2006.	17.5.2011.	HRK	375.000.000	5,125%	96,20	5,327%
NEXE-O-116A	Nexe grupa d.d.	14.6.2006.	14.6.2011.	HRK	750.000.000	5,500%	87,25	6,304%
HEP-O-13BA	Hrvatska elektroprivreda d.d.	29.11.2006.	29.11.2013.	HRK	500.000.000	5,000%	91,70	5,453%
ATGR-O-11CA	Atlantic grupa d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	115.000.000	5,750%	87,82	6,547%
INGR-O-11CA	Ingra d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	200.000.000	6,125%	75,50	8,113%
OPTE-O-142A	Optima telekom d.o.o.	1.2.2007.	1.2.2014.	HRK	250.000.000	9,125%	50,00	18,250%
JDGL-O-126A	Jadran Galenski laboratorij d.d.	11.6.2007.	11.6.2012.	HRK	125.000.000	5,650%	-	-
JDRA-O-129A	Jadranka d.d.	13.9.2007.	13.9.2012.	HRK	75.000.000	6,475%	97,10	6,668%
JRLN-O-12AA	Jadrolinija d.d.	25.10.2007.	25.10.2012.	HRK	70.000.000	6,500%	100,50	6,468%
OIV-O-14BA	Odašiljači i veze d.o.o.	20.11.2007.	20.11.2014.	HRK	100.000.000	7,250%	95,00	7,632%
HEP-O-17CA	Hrvatska elektroprivreda d.d.	7.12.2007.	7.12.2017.	HRK	700.000.000	6,500%	94,88	6,851%
RPRO-O-181A	Rijeka promet d.d.	25.1.2008.	25.1.2018.	HRK	192.000.000	6,813%	-	-
PLOR-O-133A	Plodine d.d.	4.3.2008.	4.3.2013.	HRK	100.000.000	9,000%	85,00	10,588%
MTEL-O-137A	Metronet telekomunikacije d.d.	17.7.2009.	17.7.2013.	EUR	19.800.000	12,000%	-	-
SCVI-O-14CA	Športski centar Višnjik d.o.o.	23.12.2008.	23.12.2014.	EUR	9.600.000	8,813%	-	-
HP-O-127A	HP-Hrvatska pošta d.d.	1.7.2009.	1.7.2012.	EUR	41.000.000	9,000%	-	-

^a U redovitom prometu

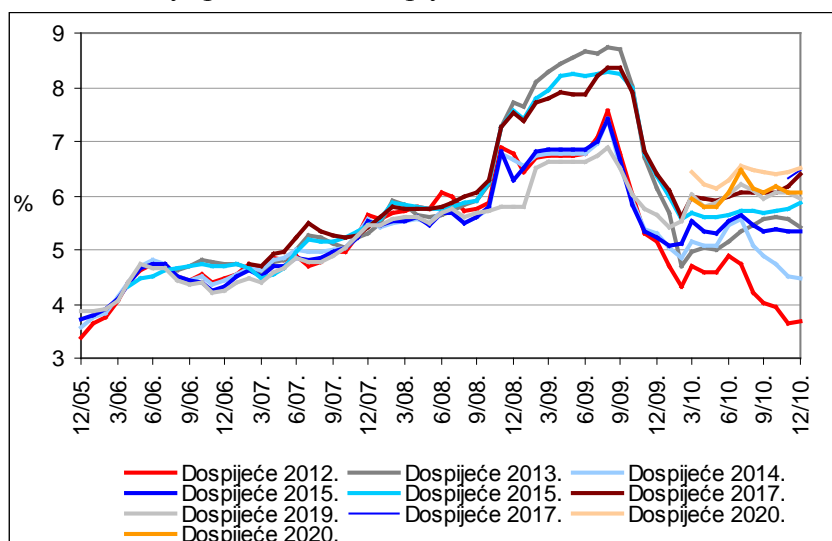
Izvor: Zagrebačka burza, mjesečno izvješće za prosinac 2010.

U promatranom je razdoblju najlikvidnija bila nova kunska obveznica RH s valutnom klauzulom koja dopijeva 2020. godine, a kojom je ostvareno 33,8% ukupnog prometa (2,4 mlrd. kuna). Relativno visok promet ostvaren je i u trgovanju kunskim obveznicama koje dopijevaju 2020. godine (20,2%, odnosno 1,4 mlrd. kuna) i 2017. (11,2%, odnosno 800,1 mil. kuna). Kako je tijekom 2010. na domaće tržište uvršteno samo jedno, relativno manje novo izdanje korporacijskih obveznica, njihov se udio u ukupnom godišnjem prometu obveznica u 2010. smanjio u odnosu na prethodnu godinu te je iznosio 5,6% ukupnog godišnjeg prometa obveznica na Zagrebačkoj burzi.

¹⁸ Osim obveznica Fonda za naknadu oduzete imovine

1.47. Kretanje prinosa do dospijea državnih obveznica na domaćem tržištu

Izvor: Bloomberg

Krajem veljače 2010. dospjela je državna međunarodna obveznica nominalnog iznosa 500 mil. EUR izdana 2003. godine. Republika Hrvatska sredinom srpnja 2010. na inozemnim je tržištima kapitala izdala novu desetogodišnju međunarodnu obveznicu u američkim dolarima, ukupne nominalne vrijednosti 1,25 mlrd. USD s nepromjenjivom godišnjom kamatnom stopom od 6,63%. Budući da je krajem istog mjeseca dospjela posljednja rata otplate Londonskom klubu, na kraju prosinca 2010. godine na inozemnim je tržištima kapitala kotiralo ukupno pet izdanja hrvatskih državnih obveznica, što je za jednu obveznicu manje nego krajem 2009. godine. Tri od navedenih pet međunarodnih obveznica RH bile su nominirane u eurima, a dvije u američkim dolarima. Ukupna nominalna vrijednost svih pet izdanja hrvatskih obveznica na inozemnim tržištima na kraju 2010. iznosila je 30,1 mlrd. kuna (odnosno 4,1 mlrd. EUR) i bila je za 182,0 mil. kuna (69,0 mil. EUR) manja u odnosu na stanje na kraju prethodne godine.

Tablica 1.5. Izdanja hrvatskih euroobveznica na kraju 2010.

Obveznica	Datum izdavanja	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 31.3.2010.	Razlika prinosa ^a 30.6.2010.	Razlika prinosa ^a 30.9.2010.	Razlika prinosa ^a 31.12.2010.
Euroobveznice, 2011.	14.3.2001.	EUR	750.000.000	6,75%	6,90%	215	150	278	152	....
Euroobveznice, 2014.	15.4.2004.	EUR	500.000.000	5,000%	5,11%	101	205	331	257	299
Euroobveznice, 2015.	27.5.2009.	EUR	750.000.000	6,500%	6,57%	406	251	409	324	362
Euroobveznice, 2019.	5.11.2009.	USD	1.500.000.000	6,750%	7,01%	324	231	389	374	369
Euroobveznice, 2020.	14.7.2010.	USD	1.250.000.000	6,625%	6,75%	365			303	296

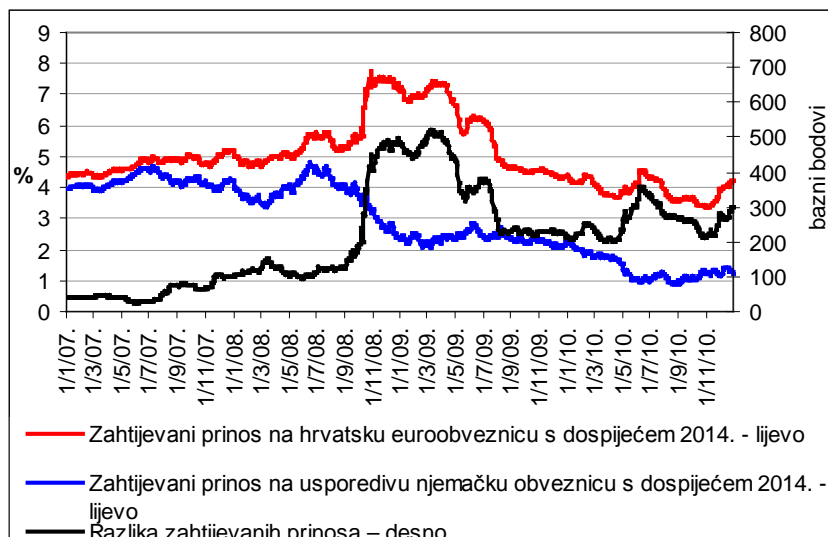
^a Prema usporedivoj obveznici

Izvor: Bloomberg

Pad zahtijevanih prinosa na hrvatske euroobveznice, započet u drugom tromjesečju 2009., nastavio se i tijekom prva tri mjeseca 2010. godine. Međutim, kulminacija grčke krize i neizvjesnost glede ekonomskog oporavka najvećih europskih gospodarstava potaknuli su krajem prvog tromjesečja 2010. znatan rast prinosa na gotovo svim tržištima u nastajanju i prekinuli trend smanjivanja zahtijevanih prinosa na hrvatske euroobveznice. Tijekom trećeg tromjesečja 2010. svjetski ulagači zanimanje su ponovo

usmjerili na rizičnija ulaganja, pa su tako zahtijevani prinosi na hrvatske međunarodne obveznice ponovo smanjeni. Kraj 2010. donio je ponovo povećanje nesklonosti prema riziku, pa su na kraju prosinca 2010. razlike zahtijevanih prinosa na hrvatske euroobveznice s rokovima dospijeca 2014. i 2015. godine i prinosa na usporedive njemačke obveznice iznosile 299 i 362 bazna boda, što je znatno više nego na kraju prosinca 2009., kada su te razlike iznosile 215 i 274 bazna boda. Razlika u prinosu na dolarsku hrvatsku međunarodnu obveznicu s rokom dospijeca 2019. godine i referentnu američku vrijednosnicu krajem 2010. iznosila je 369 baznih bodova, što je također mnogo više u odnosu na kraj prosinca 2009., kada je ona iznosila 239 baznih bodova. Istodobno je razlika prinosa na novu hrvatsku euroobveznicu nominiranu u američkim dolarima s rokom dospijeca 2020. i referentnu američku vrijednosnicu iznosila 296 baznih bodova, što znači blago smanjenje u odnosu na razdoblje neposredno nakon njezina izdavanja u srpnju 2010. godine.

1.48. Zahtijevani prinos na hrvatsku euroobveznicu s dospeljem 2014. i usporedivu njemačku obveznicu te njihova razlika

Izvor: Bloomberg

1.2.8. Platna bilanca

Tijekom 2010. godine, nakon izrazitog pada obujma međunarodne trgovine i smanjene dostupnosti izvora financiranja u 2009., uglavnom su se nastavili trendovi iz prethodnog razdoblja. Dok je ključni utjecaj na kontrakciju manjka na tekućem računu platne bilance u 2009. imao snažan pad robnog uvoza, taj je trend u 2010. bio potaknut snažnim oporavkom izvoza. Platnobilančni se manjak tako u 2010. spustio na četvrtinu iznosa zabilježenoga godinu prije i iznosio je -0,6 mlrd. EUR, pri čemu se njegov relativni pokazatelj smanjio s -5,3% BDP-a na -1,3% BDP-a. Niži negativan saldo na računu faktorskih dohodaka, uglavnom zbog manjih kamatnih rashoda te porasta prihoda od izravnih ulaganja, imao je dodatni pozitivan utjecaj na ukupni manjak, dok je na računima usluga i tekućih transfera bilo samo manjih promjena u usporedbi s rezultatima iz 2009. godine.

Tablica 1.6. Struktura salda tekućeg računa platne bilance u postocima BDP-a

u % BDP-a	2006.	2007.	2008.	2009. ^a	2010. ^b
Saldo tekućih transakcija	-6,6	-7,2	-8,8	-5,3	-1,3
Roba	-21,0	-21,7	-22,6	-16,2	-12,9
od čega: nafta i naftni derivati	-3,1	-3,2	-3,9	-2,5	-2,9
ostala transportna oprema	1,1	0,9	0,5	0,6	1,7
ostale robe	-20,2	-20,4	-20,2	-15,0	-12,4
prilagodbe	1,3	0,9	0,9	0,7	0,6
Usluge	14,5	14,7	14,8	12,6	12,8
od čega: prihodi od turizma	15,8	15,6	15,6	14,0	13,6
Dohodak	-3,0	-2,5	-3,3	-4,0	-3,5
Tekući transferi	2,8	2,4	2,2	2,3	2,4

^a Revidirani podaci ^b Preliminarni podaci

Izvor: HNB

Smanjenje manjka na tekućem računu platne bilance u 2010. pratio je i znatno niži priljev kapitala, koji je činio trećinu sredstava pristiglih godinu prije. Osim što su neto izravna ulaganja bila skromnija, nije bilo niti znatnijeg zaduživanja osim u slučaju javnog sektora. Unatoč tome, zbog nepovoljnih međuvalutnih promjena uzrokovanih slabljenjem tečaja eura prema drugim svjetskim valutama, zabilježen je rast duga koji je prvi put dosegnuo nominalnu vrijednost BDP-a.

Račun tekućih transakcija

Kao što je bio slučaj i u prethodnoj godini, u 2010. je spomenuto izrazito smanjenje neravnoteže na tekućem računu platne bilance (za 4 postotna boda BDP-a) ponajviše bilo posljedica kretanja na računu robe, odnosno smanjenja vanjskotrgovinskog manjka za petinu u odnosu na 2009. godinu. Do toga je došlo zbog oporavka izvoza, dok je uvoz u prvom polugodištu nastavio padati, a potom se počeo oporavljati. Na razini cijele godine izvoz se, prema platnobilančnim podacima, povećao za 18,1%, a uvoz je stagnirao (-0,3%). Pritom treba istaknuti da je dinamičan rast izvoza uvelike rezultat većeg izvoza ostalih prijevoznih sredstava (uglavnom brodova), ali oporavak je bio vidljiv i u većini ostalih odsjeka SMTK. Što se tiče rezultata po pojedinim izvoznim tržištima, posebno valja istaknuti snažniji oporavak izvoza u razvijene zemlje. Kod robnog uvoza porast vrijednosti uvezene nafte i naftnih derivata, i to zbog viših razina cijena tog energenta, nadoknadio je smanjenu potražnju za uvozom ostale robe.

Tablica 1.7. Račun tekućih transakcija
u milijunima eura i postocima

	2008.	2009. ^a	2010. ^b	Stopa promjene 2010./2009.
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE	-4.217	-2.408	-582	-75,8
1. Roba	-10.794	-7.387	-5.945	-19,5
1.1. Prihodi	9.814	7.703	9.099	18,1
1.2. Rashodi	-20.608	-15.090	-15.045	-0,3
2. Usluge	7.075	5.770	5.893	2,1
2.1. Prihodi	10.091	8.454	8.496	0,5
2.2. Rashodi	-3.016	-2.684	-2.603	-3,0
3. Dohodak	-1.568	-1.827	-1.609	-11,9
3.1. Prihodi	1.399	808	914	13,1
3.2. Rashodi	-2.967	-2.635	-2.523	-4,2
4. Tekući transferi	1.070	1.036	1.079	4,2
4.1. Prihodi	1.684	1.608	1.675	4,2
4.2. Rashodi	-614	-572	-595	4,2

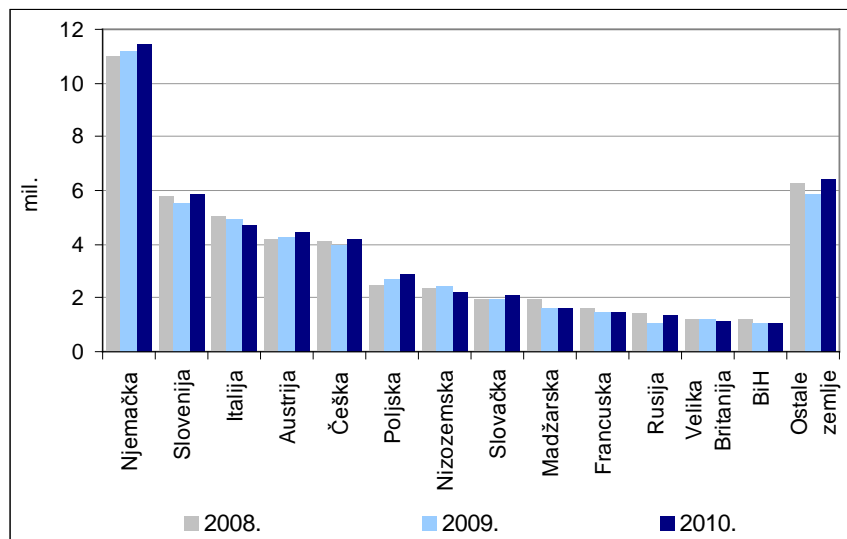
^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci

Izvor: HNB

Nakon znatnog pada neto prihoda od usluga u prethodnoj godini, u 2010. oni su blago porasli. Takvo je kretanje uglavnom posljedica smanjenih rashoda za usluge iz inozemstva, što je u skladu s i nadalje oslabljenom domaćom potražnjom. Najveći je pad pritom zabilježen kod rashoda za usluge putovanja, i to posebice poslovna. Što se tiče prihoda, oni su neznatno porasli, pri čemu je pad prihoda od turizma nadomješten primjetljivim povećanjem prihoda od ostalih vrsta usluga. Tako je najveći porast prihoda ostvaren kod ostalih poslovnih usluga, posebice pravnih i računovodstvenih te usluga istraživanja i razvoja. Oporavak u vanjskoj trgovini odredio je i povoljnija kretanja prihoda od prijevoza, pa je tako, u skladu s ponovnim rastom obujma robne razmjene, zabilježen primjetljiv rast prihoda od pomorskoga i cestovnoga teretnog prijevoza. Blagi pad ostvarili su prihodi od prijevoza putnika.

Prihodi od turizma, nakon izrazitog pada u prethodnoj godini (-14,5%), u 2010. ponovo su ostvarili blagi negativan rezultat (-2,2%). Takvo se kretanje može uglavnom pripisati slabijem ostvarenju prihoda izvan komercijalnih smještajnih kapaciteta (takvi se prihodi ostvaruju od turista koji dolaze u vlastiti objekt, posjećuju rodbinu i prijatelje i sl.), dok su u komercijalnim smještajnim kapacitetima i prihodi i broj posjetitelja porasli. Naime, prema podacima DZS-a dolasci stranih turista u komercijalne smještajne kapacitete povećali su se za 4,8% u odnosu na 2009., a noćenja za 3,6%. Promatra li se struktura gostiju po zemlji prebivališta, posebno se ističe porast broja noćenja turista iz Slovenije i Rusije, pa je uglavnom nadoknađen njihov pad u 2009. godini. Kod gostiju iz Njemačke, Austrije i Poljske, čiji se broj noćenja ni u krizi nije smanjivao, nastavljeni su pozitivni trendovi. Tome nasuprot, negativan trend sve je naglašeniji kod gostiju iz Italije, koji kontinuirano smanjuju broj noćenja u Hrvatskoj još od 2006. godine, a u 2010. taj je pad iznosio 3,9%. Gosti iz zemalja jugoistočne Europe, među kojima su najbrojniji oni iz Bosne i Hercegovine, uglavnom su ostvarili pad broja noćenja, ali znatno blaži nego u prethodnoj godini.

1.49. Noćenja gostiju iz odabranih zemalja u komercijalnim smještajnim kapacitetima

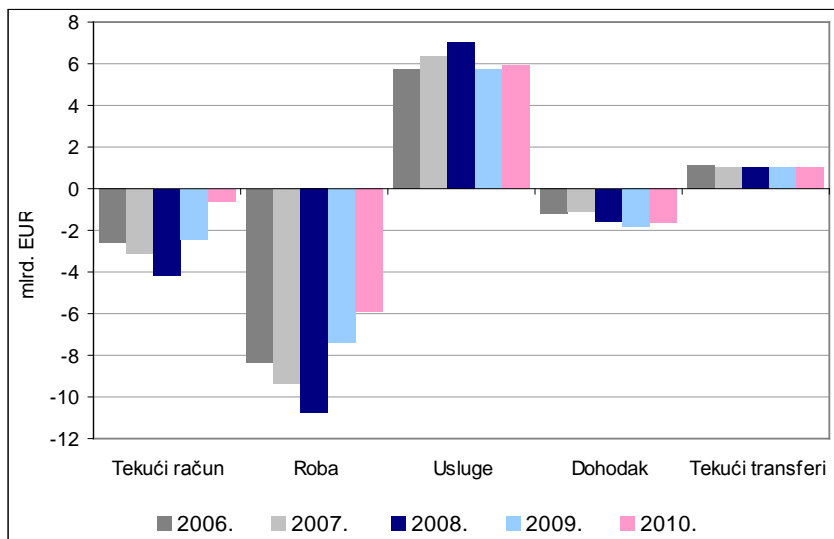
Izvor: DZS

Manjak u međunarodnoj razmjeni robe i usluga u 2010. iznosio je samo 52 mil. EUR (1,6 mlrd. EUR u 2009.), odnosno 0,1% BDP-a (3,5% BDP-a u 2009.), dok se pokazatelj pokrivenosti uvoza robe i usluga njihovim izvozom povećao s 90,9% u 2009. na 99,7% u 2010.

Sužavanje neravnoteže na tekućem računu dodatno je potpomognuto smanjenjem negativnog salda na računu faktorskih dohodaka za 11,9%, i to zbog rasta prihoda, ali i pada rashoda. Potonje je u cijelosti posljedica smanjenih kamatnih rashoda domaćih sektora, točnije banaka i poduzeća, što se povezuje s nižim razinama kamatnih stopa na međunarodnom tržištu. Iznimku čini sektor države, čiji su se rashodi za plaćanje kamata povećali kao posljedica rasta inozemne zaduženosti kao i zbog percepcije rizika koja je utjecala na pogoršanje uvjeta zaduživanja. Što se tiče rasta ukupnih prihoda, on je u najvećoj mjeri bio određen kretanjem prihoda od izravnih ulaganja. Naime, nakon što su inozemna poduzeća u domaćem vlasništvu u 2009. ostvarila gubitak, u 2010. došlo je do oporavka njihove poslovne aktivnosti, što je rezultiralo pozitivnom vrijednošću njihovih prihoda s osnove isplaćenih dividendi i zadržane dobiti. Osim toga, zabilježen je i rast naknada zaposlenima, a suprotan učinak imalo je smanjenje prihoda domaćih sektora od ulaganja u inozemnu aktivu.

Na računu tekućih transfera zabilježen je porast pozitivnog salda za 4,2%, i to zbog većeg rasta prihoda nego rashoda. Pritom je povećanje prihoda zabilježeno jedino u privatnom sektoru, i to ponajprije na osnovi darova i donacija, dok su se prihodi središnje države blago smanjili. Upravo je zahvaljujući darovima i donacijama ostvarena glavnina porasta ukupnih rashoda u promatranom razdoblju.

1.50. Tekući račun platne bilance

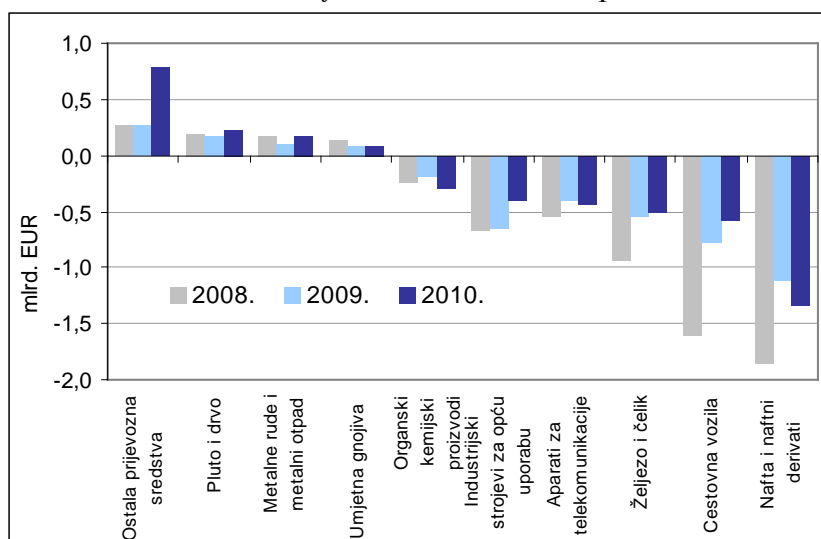

Izvor: HNB

Robna razmjena

Nakon izrazitog pada obujma robne razmjene u 2009. godini, kretanja zabilježena tijekom 2010. bila su mnogo povoljnija, posebice kada je riječ o izvozu. Tako je ponovo došlo i do pada manjka u robnoj razmjeni s inozemstvom za petinu u odnosu na prethodnu godinu, koji je tako, prema podacima DZS-a, iznosio 6,2 mlrd. EUR. Pritom je na spomenutu kontrakciju manjka najviše utjecala razmjena brodova, odnosno njihov gotovo trostruko veći neto izvoz nego u 2009. godini. Pozitivan utjecaj u razmjeni brodova donekle je umanjn porastom negativnog salda u razmjeni nafte i naftnih derivata, što se, pak, može povezati s cjenovnim učincima.

1.51. Saldo robne razmjene s inozemstvom prema odabranim odsjecima SMTK

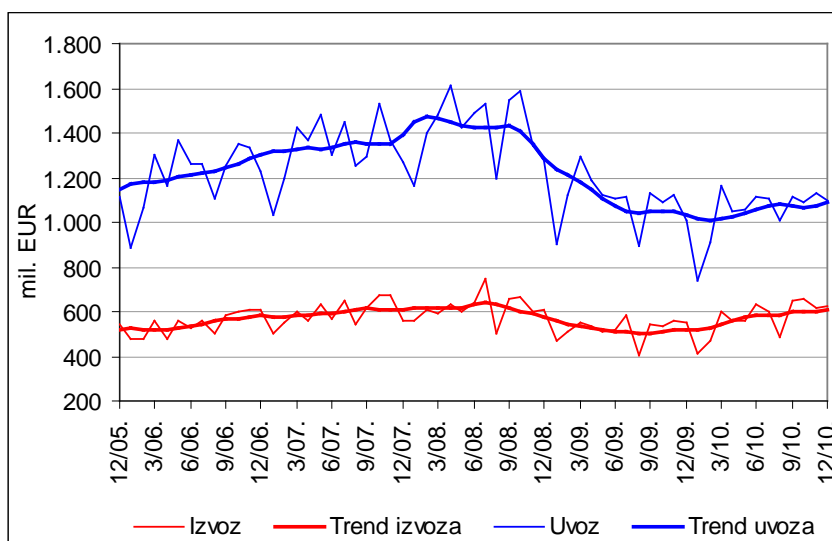

Izvor: DZS

Prema podacima DZS-a, ukupan je robni izvoz u 2010. iznosio 8,9 mlrd. EUR, što znači da je ostvaren rast od 18,2% u odnosu na prethodnu godinu. Najveći je utjecaj na takvo kretanje imao izvoz ostalih prijevoznih sredstava (uglavnom brodova), koji se gotovo udvostručio u odnosu na 2009. te je činio više od trećine ukupnog povećanja izvoza. U izvozu nafte i naftnih derivata također je zabilježen znatan rast, ali on se uglavnom povezuje s rastom cijena tog energenta na svjetskom tržištu (prosječno za četvrtinu više nego u prethodnoj godini), dok je rast izvezenih količina iznosio 4,6%. Oporavak izvoza bio je, međutim, primjetljiv i u najvećem broju preostalih odsjeka SMTK te je on tijekom godine porastao za 10,0%. Pritom se može istaknuti znatan rast izvoza metalnih ruda i metalnog otpada, medicinskih i farmaceutskih proizvoda (od čega polovina u Rusiju i SAD), plastičnih tvari u primarnim oblicima te umjetnih gnojiva.

Za razliku od izvoza, blaga pozitivna kretanja kod uvoza na godišnjoj razini počela su biti vidljiva tek sredinom 2010. godine. Tako je ukupan robni uvoz (prema podacima DZS-a) u cijeloj 2010. godini stagnirao u odnosu na 2009. te je iznosio 15,1 mlrd. EUR. Pritom je glavni činitelj rasta uvoza bio uvoz nafte i naftnih derivata, koji je u ovom slučaju isključivo bio posljedica rasta cijena, dok su se količine uvezene nafte smanjile za 8,4% u odnosu na 2009. godinu. Međutim, negativna su se kretanja u većini preostalih odsjeka nastavila tijekom prve polovine godine, pa je tako, unatoč blagom godišnjem rastu u drugom polugodištu, na razini godine zabilježen pad uvoza ostale robe (isključujući naftu i brodove) od 4,1%. Tome je najviše pridonio smanjeni uvoz kapitalnih proizvoda, poglavito industrijskih strojeva za opću uporabu te specijalnih strojeva za pojedine industrijske grane, pri čemu je kod oba odsjeka uglavnom riječ o padu uvoza iz Italije. Osim toga, i u 2010. se nastavio znatan pad uvoza cestovnih vozila, iako je njegov intenzitet tijekom godine primjetljivo smanjen.

1.52. Robni izvoz (fob) i uvoz (cif) bez ostale transportne opreme te nafte i naftnih derivata

Izvori: DZS; izračun HNB-a

U zemljopisnoj strukturi robne razmjene očite su određene promjene trendova. Naime, nakon dužeg razdoblja smanjivanja udjela razvijenih zemalja u hrvatskom izvozu, u

2010. taj se udio povećao, što se povezuje s trostruko bržim rastom izvoza u tu skupinu zemalja nego u zemlje u razvoju. To je, pak, posljedica izrazitog povećanja izvoza u stare zemlje članice EU, a ponajprije u Italiju, što se u najvećoj mjeri može povezati sa spomenutim porastom izvoza brodova. Za razliku od izvoza, na strani uvoza nastavili su se trendovi iz prethodnih nekoliko godina. Naime, blagi pad uvoza iz razvijenih zemalja te istodoban rast uvoza iz zemalja u razvoju rezultirao je rastom udjela potonje skupine u ukupnom hrvatskom uvozu. Pritom je spomenuti rast uvoza iz zemalja u razvoju ponajprije posljedica pojačanog uvoza nafte i naftnih derivata, i to iz Turske i Azerbajdžana, a ističe se i pojačani uvoz iz Bosne i Hercegovine, i to posebice aluminijski. Pad uvoza iz razvijenih zemalja uglavnom odražava pad uvoza iz Njemačke, koji treba povezati sa spomenutim smanjenim uvozom cestovnih vozila i kapitalnih proizvoda.

Tablica 1.8. Robni izvoz i uvoz RH prema ekonomskim grupacijama zemalja udjeli u postocima

Izvoz			Ekonomske grupacije	Uvoz		
2008.	2009.	2010. ^a		2008.	2009.	2010. ^a
69,3	68,3	71,0	Razvijene zemlje	72,2	72,2	70,3
60,9	60,6	61,1	EU-27	64,1	62,7	60,2
7,8	7,4	7,8	Slovenija	5,6	5,7	5,9
2,4	1,8	2,2	Madžarska	3,2	3,2	2,8
44,2	43,9	44,6	EU-15	48,5	47,0	45,1
5,8	5,4	5,3	Austrija	4,9	5,0	4,8
19,2	19,0	18,7	Italija	17,1	15,4	15,2
10,7	11,0	10,4	Njemačka	13,4	13,5	12,5
1,2	1,7	1,1	Efta	1,7	2,6	2,0
30,7	31,7	29,0	Zemlje u razvoju	27,8	27,8	29,7
15,3	12,8	11,6	Bosna i Hercegovina	2,7	2,7	3,1
6,8	6,9	4,8	Srbija, Crna Gora	1,4	1,6	1,5
1,3	1,5	2,0	Rusija	10,3	9,5	9,0
0,3	0,4	0,3	Kina	6,2	6,8	7,2

^a Privremeni podaci

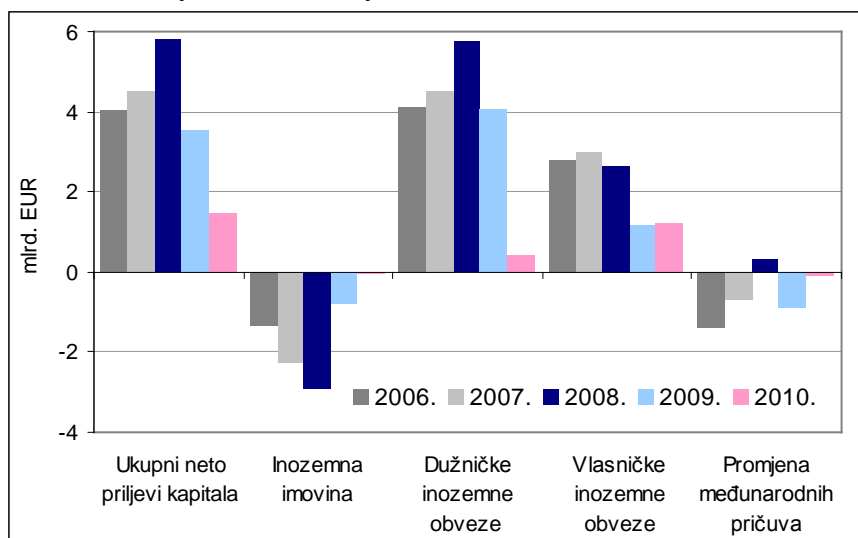
Izvor: DZS

Račun kapitalnih i financijskih transakcija

Na računu kapitalnih i financijskih transakcija u 2010. godini priljev kapitala bio je jednak trećini priljeva kapitala ostvarenoga godinu prije. Ako se isključi promjena međunarodnih pričuva, koje su blago povećane, neto priljev sredstava iznosio je 1,6 mlrd. EUR (4,4 mlrd. EUR u 2009.), a smanjenje je bilo primjetljivo kod većine izvora financiranja. Tako su neto inozemna izravna ulaganja prepolovljena, dok novoga inozemnog zaduživanja gotovo da i nije bilo, osim u slučaju javnog sektora. Kao posljedica toga, u 2010. izostao je i rast inozemne imovine domaćih sektora, koji je prijašnjih godina pratio pojačane priljeve inozemne štednje.

1.53. Financijske transakcije s inozemstvom

Napomena: Negativna promjena inozemne aktive i međunarodnih pričuva znači njihov rast.
Izvor: HNB

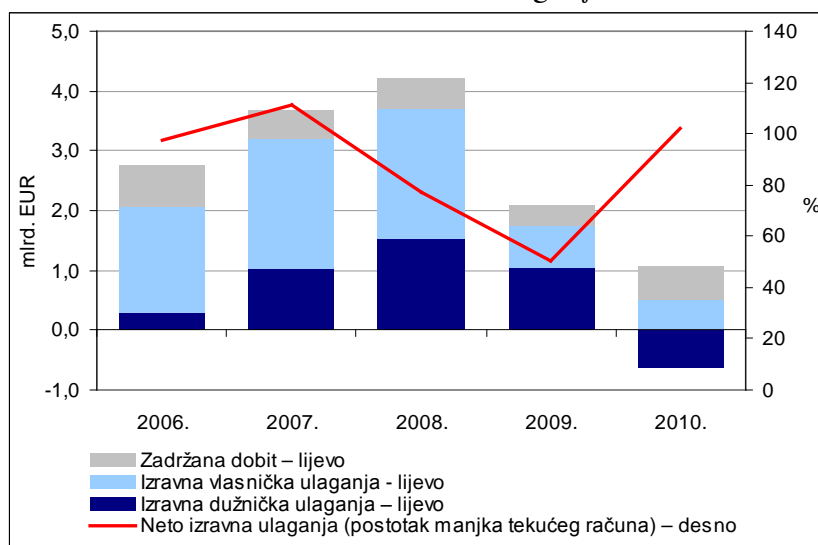
Ukupna inozemna imovina domaćih sektora povećala se u 2010. za 0,1 mlrd. EUR, dok je posljednjih godina u pravilu rasla znatno više. To se odstupanje uvelike može povezati sa smanjenjem stanja izravnih ulaganja u inozemstvo, nastalim zbog promjena u vlasničkim odnosima unutar grupacije poduzeća povezanih kružnim izravnim ulaganjima.¹⁹ Izuzmu li se te transakcije, nova su ulaganja u inozemstvo bila čak i veća nego u 2009., a među većim projektima treba istaknuti preuzimanje slovenskog poduzeća Droga Kolinska od strane Atlantic Grupe (0,2 mlrd. EUR). Osim toga, domaći vlasnici poduzeća u inozemstvu nisu imali gubitaka u poslovanju kao u 2009., pa je i to povoljno utjecalo na stanje izravnih ulaganja u inozemstvo. Glede inozemne imovine banaka, njezino smanjenje od 0,2 mlrd. EUR bilo je malo izrazitije nego godinu prije. Domaći su investicijski fondovi tijekom 2010. ulagali više nego u 2009., osobito u vlasničke udjele na inozemnim tržištima kapitala.

Novonastale obveze domaćih sektora prema inozemstvu u 2010. godini uglavnom se odnose na vlasničke obveze, s obzirom na to da inozemnog zaduživanja gotovo da i nije bilo. Glede vlasničkih obveza, izuzme li se već spomenuto smanjenje povezano s kružnim ulaganjima, nova su izravna vlasnička ulaganja u Hrvatsku blago nadmašila ostvarenja iz 2009. (0,8 mlrd. EUR prema 0,7 mlrd. EUR). Ipak, valja naglasiti da se dio tih ulaganja odnosi na pretvaranje dijela duga pojedinih poduzeća prema inozemnim vlasnicima u kapital (0,2 mlrd. EUR), a ne na nove projekte. Osim toga, povećao se i iznos zadržanih zarada, najviše zahvaljujući poboljšanju poslovnih rezultata društava za leasing te poduzeća u djelatnosti proizvodnje naftnih derivata. Stanje kreditnih obveza

¹⁹ Krajem 2010. godine likvidirano je poduzeće u inozemstvu preko kojeg je tijekom 2008. i 2009. bilo ostvareno kružno izravno ulaganje u Hrvatsku u iznosu od 0,8 mlrd. EUR, odnosno 0,6 mlrd. EUR. Osim učinka na inozemni dug (o tome vidi detaljnije u odjeljku o inozemnom dugu), promjene u vlasničkim odnosima u okviru spomenute grupacije poduzeća utjecale su i na financijski račun platne bilance. Konkretno, u 2010. smanjeno je stanje izravnih ulaganja u Hrvatsku te stanje ulaganja u inozemstvo, i to u podjednakom iznosu od 0,4 mlrd. EUR, pri čemu je neto učinak na financijski račun bio neutralan.

prema vlasnički povezanim poduzećima u 2010. se, nakon višegodišnjeg rasta, smanjilo. Tome su najviše pridonijele velike otplate dugova nebankarskih financijskih institucija inozemnim vlasnicima. Ukupno promatrano, premda su ostvarena izravna ulaganja iz inozemstva i nadalje bila vrlo skromna u usporedbi s ostvarenjima iz razdoblja prije gospodarske krize, njihov je iznos u 2010. bio dostatan za pokriće manjka na tekućem računu platne bilance.

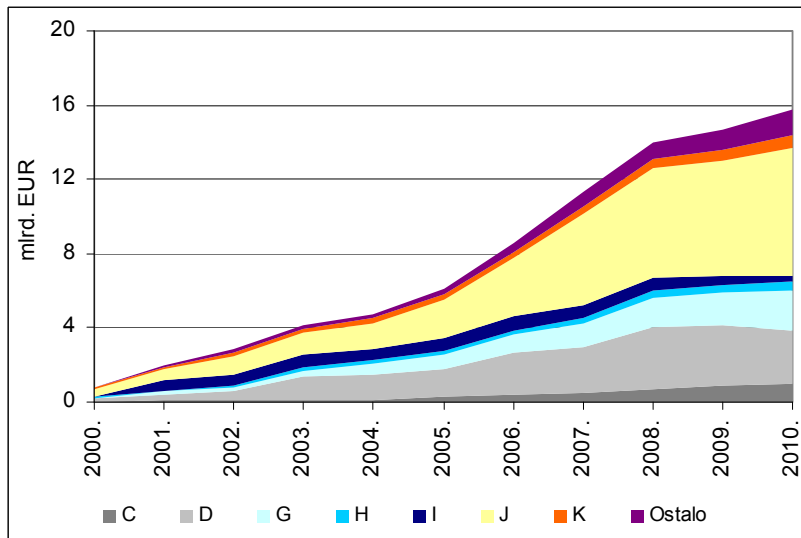
1.54. Struktura inozemnih izravnih ulaganja u Hrvatsku

Izvor: HNB

Promatra li se prema djelatnostima, najveći dio izravnih vlasničkih ulaganja i zadržane dobiti u 2010. ostvaren je u djelatnosti financijskog posredovanja (većinom zadržana dobit u bankarstvu te pretvaranje dijela duga nebankarskih financijskih institucija u kapital), zatim u različitim oblicima trgovinske djelatnosti te u djelatnosti poslovanja nekretninama, uključujući i vlasnička ulaganja u nekretnine. Osim vlasničkih ulaganja u nekretnine, koja su se počela odvojeno statistički pratiti tek od 2007., navedene su djelatnosti i u prethodnim godinama privlačile znatne iznose ulaganja iz inozemstva. S druge strane, treba spomenuti i to da su nepovoljan utjecaj na stanje izravnih ulaganja u 2010. imale isplate dividendi iz dobiti akumulirane posljednjih godina, i to posebice u djelatnosti pošte i telekomunikacija.

1.55. Struktura izravnih vlasničkih ulaganja i zadržane dobiti po djelatnostima NKD-a kumulativni podaci od 2000. do 2010. godine

Napomena: NKD (2002.): C – Rudarstvo i vađenje; D – Prerađivačka industrija; G – Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo; H – Hoteli i restorani; I – Prijevoz, skladištenje i veze; J – Financijsko posredovanje; K – Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge

Izvor: HNB

Inozemni dug

Nakon znatnog usporavanja rasta u 2009. godini, u 2010. uslijedila je stagnacija inozemnog zaduživanja, pri čemu je pad duga privatnog sektora nadomješten pojačanim rastom duga javnog sektora. Ipak, zbog nepovoljnih međualutnih promjena uzrokovanih slabljenjem tečaja eura prema američkom dolaru i švicarskom franku, inozemni se dug tijekom 2010. povećao za 0,9 mlrd. EUR (uključujući i ostale prilagodbe), a nova su korištenja nadmašila otplate za samo 0,3 mlrd. EUR. Stoga se bruto inozemni dug ukupno povećao za 1,2 mlrd. EUR te je na kraju prosinca 2010. iznosio 46,4 mlrd. EUR, pri čemu spomenuti iznos, za razliku od prije analiziranih podataka, uključuje i dug koji je do 2010. imao karakter kružnih ulaganja (1,3 mlrd. EUR)²⁰. Isto tako, valja naglasiti i to da je proširen obuhvat bruto inozemnog duga, i to za iznos obveza na osnovi instrumenata koje su domaći sektori izdali na domaćem tržištu, a kojima su trgovali nerezidenti²¹.

²⁰ Nakon likvidacije inozemnog poduzeća putem kojeg su provedena kružna izravna ulaganja u Hrvatsku, zaduženja nastala u tom procesu više se ne smatraju kružnim ulaganjima, već se pripisuju ukupnom stanju bruto inozemnog duga.

²¹ Proširenje obuhvata uvećalo je stanje bruto inozemnog duga na kraju 2010. za 0,6 mlrd. EUR. U skladu s novim obuhvatom provedena je i revizija podataka za razdoblje od 2005., kada su se počeli prikupljati podaci, do 2009., što je rezultiralo povećanjem razine duga u tim godinama za prosječno 0,5 mlrd. EUR.

Tablica 1.9. Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima na kraju razdoblja, u milijunima eura i postocima

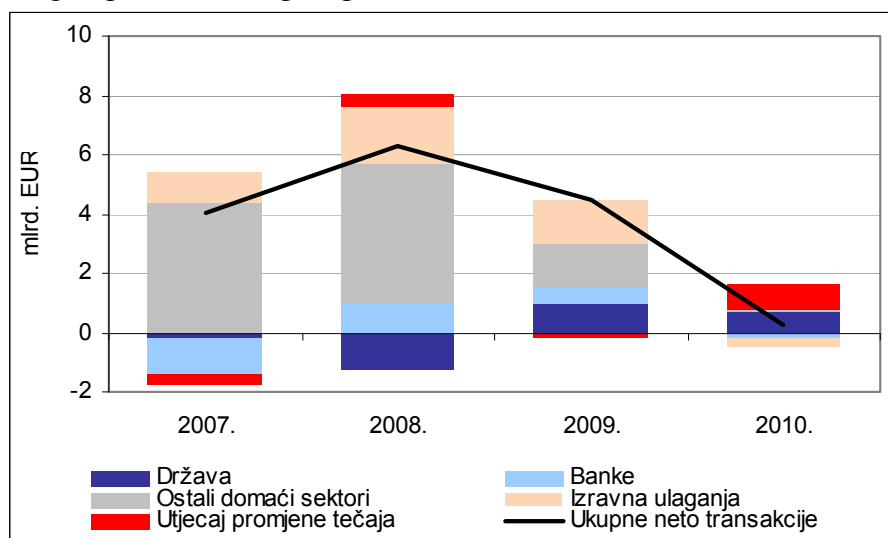
Sektor dužnika	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	u % BDP-a				
						2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
1. Država ^a	6.087	6.065	4.762	5.739	6.565	15,3	14,0	10,0	12,6	14,3
2. Središnja banka (HNB)	3	2	2	1	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	10.237	8.893	10.089	10.689	10.769	25,8	20,5	21,1	23,4	23,5
4. Ostali domaći sektori	10.520	14.828	19.901	21.375	21.664	26,5	34,2	41,7	46,8	47,2
5. Izravna ulaganja od čega: hibridni i podređeni instrumenti	2.878 169	3.933 56	5.836 218	7.440 378	7.400 407	7,2 0,4	9,1 0,1	12,2 0,5	16,3 0,8	16,1 0,9
Ukupno (1+2+3+4+5)	29.725	33.721	40.590	45.244	46.399	74,8	77,7	85,0	99,1	101,0

^a Država ne uključuje HBOR, a od početka 2008. ni HAC, čiji je dug tada iznosio 1,2 mlrd. EUR. Oboje je reklasificirano u ostale domaće sektore.

Izvor: HNB

Promatraju li se isključivo neto transakcije, vidljivo je da se u 2010. jedino javni sektor dodatno zaduživao, dok su banke otplatile više obveza nego što su se zadužile za nove kredite, a ostali domaći sektori uglavnom su samo refinancirali dospjele obveze. Nepovoljan učinak promjene tečaja u apsolutnom je iznosu najviše pogodio sektor poduzeća zbog veličine njihova duga, ali u relativnom je iznosu taj učinak bio najnaglašeniji kod poslovnih banaka zbog visokog udjela švicarskog franka, kao i kod središnje države, kod koje je udio američkog dolara u valutnoj strukturi relativno velik.

1.56. Doprinosi neto transakcija domaćih sektora i promjena tečaja godišnjem prirastu ukupnoga inozemnog duga

Izvor: HNB

Inozemni dug sektora države koji obuhvaća središnju državu, republičke fondove i lokalnu državu na kraju 2010. dosegnuo je 6,6 mlrd. EUR, a njegovu godišnjem porastu od 0,7 mlrd. EUR (isključujući međuvalutne promjene) najviše je pridonijelo izdanje obveznice vrijedne 1,25 mlrd. USD na američkom tržištu u srpnju, nakon čega je

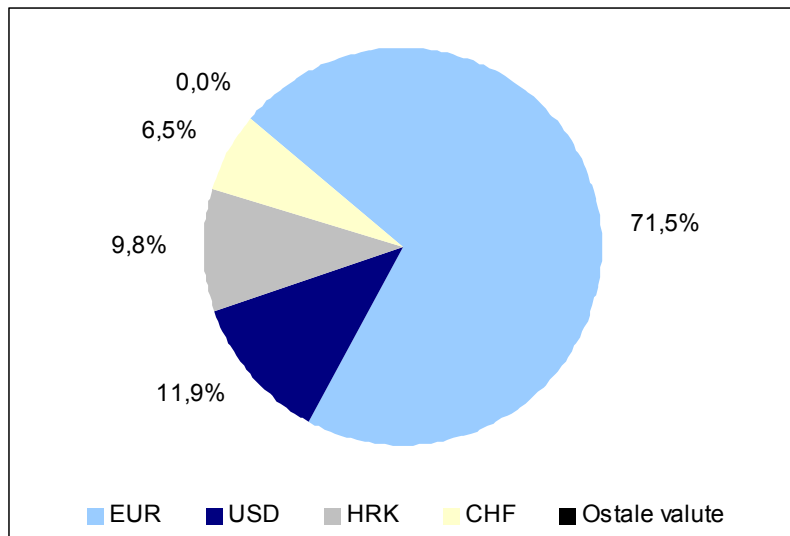
središnja država uglavnom samo refinancirala dospjele obveze, bez veće promjene stanja duga. Osim toga, tijekom 2010. povećale su se i obveze države prema nerezidentima koji su uložili u kratkoročne državne vrijednosne papire izdane na domaćem tržištu. Osim sektora države inozemno su zaduživanje u protekloj godini prilično intenzivirala i poduzeća u javnom te mješovitom vlasništvu (prirast njihova duga, bez tečajnih promjena, također je iznosio 0,7 mlrd. EUR), pri čemu je većina novih dugovanja realizirana tijekom prvih devet mjeseci, nakon čega je uslijedila stagnacija. Stanje duga HBOR-a blago se smanjilo tijekom 2010., što je neznatno ublažilo porast duga cjelokupnoga javnog sektora koji je, povećavši se za 1,3 mlrd. EUR (bez tečajnih promjena), na kraju prosinca 2010. dosegao 14,2 mlrd. EUR. Potencijalni dug javnog sektora, odnosno dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor, kontinuirano se smanjuje već duži niz godina te se na kraju 2010. spustio na razinu od samo 5 mil. EUR.

Stanje duga poslovnih banaka, unatoč negativnim neto transakcijama tijekom 2010. godine (–0,2 mlrd. EUR), blago se povećalo zbog tečajnih promjena. Tijekom godine dinamika zaduživanja bila je uobičajena sezonska, ovisno o priljevima deviza, te je, nakon snažnog smanjenja u ljetnim mjesecima, u posljednjem tromjesečju zabilježen relativno visok rast duga banaka. Inozemni dug banaka na osnovi hibridnih i podređenih instrumenata, koji se pribraja izravnim ulaganjima, zadržao se tijekom 2010. na razini od 0,4 mlrd. EUR, koliko je iznosio krajem 2009. godine.

Za razliku od prethodnih godina, kad su bili glavnim pokretačem rasta ukupnoga inozemnog duga, ostali su domaći sektori tijekom 2010. uglavnom podizali samo onoliko novih kredita koliko im je bilo potrebno za refinanciranje dospjelih inozemnih obveza. Tako su, u razdoblju ograničene dostupnosti inozemnih izvora financiranja te smanjenih potreba zbog slabe gospodarske aktivnosti, ostali domaći sektori ostvarili rast duga od samo 31 mil. EUR (bez učinka tečaja), što je mnogo manje nego u 2009. godini (1,5 mlrd. EUR), a pogotovo u odnosu na razdoblje prije krize (više od 4 mlrd. EUR godišnje). Među pojedinim kategorijama poduzeća, kao što je već spomenuto, u 2010. pojačano su se zaduživala jedino javna poduzeća. Nebankarske financijske institucije opet su smanjile svoj dug, i to za 0,8 mlrd. EUR. Većinski privatna nefinancijska poduzeća ostvarila su pozitivne transakcije od samo 0,2 mlrd. EUR, a stagnacija njihova zaduživanja bila je najnaplašenija u prvom polugodištu, nakon čega je došlo do blagog oporavka inozemnoga kreditiranja.

Glede duga domaćih sektora prema povezanim društvima u inozemstvu, negativne neto transakcije u 2010. od 0,2 mlrd. EUR uglavnom su odraz smanjenja duga nebankarskih financijskih institucija.

1.57. Valutna struktura inozemnog duga RH
31. prosinca 2010.

Izvor: HNB

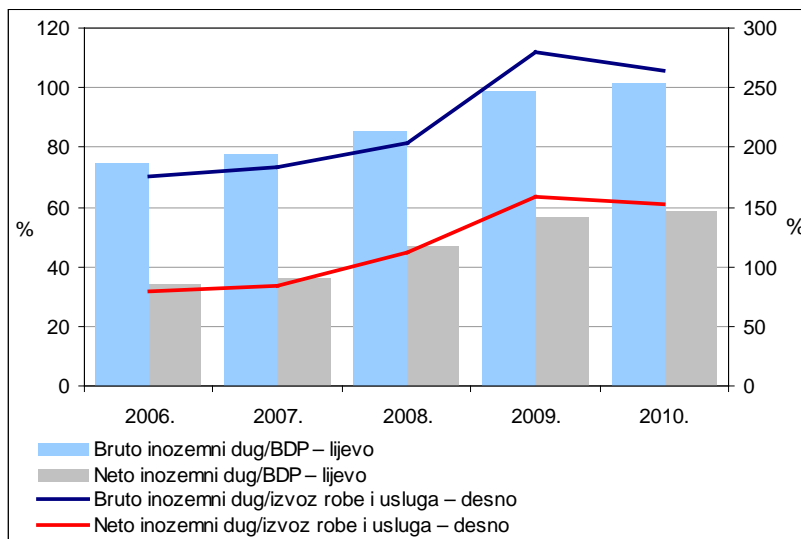
U valutnoj strukturi inozemnog duga i nadalje je prevladavao euro, s udjelom od 71,5%. U odnosu na prijašnje godine, kada je prelazio 75%, udio eura prilično je smanjen, a tome je djelomice pridonijelo i njegovo slabljenje prema drugim svjetskim valutama. Tako se udio duga nominiranog u američkim dolarima u 2010. povećao na 11,9%, a takvoj je promjeni, osim njegova jačanja prema euru za 7,6%, pridonijelo i dodatno zaduživanje središnje države na američkom tržištu. Unatoč jačanju švicarskog franka prema euru za čak 16,3%, njegov se udio zadržao na razini od 6,5%, a razlog tomu djelomično je razduživanje poduzeća u toj valuti. Tijekom 2010. mogao se primijetiti i rast udjela kune na 9,8%, i to uglavnom zbog porasta udjela domaće valute u inozemnom dugu poduzeća. Država je otplatila samurajsku obveznicu, pa stoga od sredine 2009. više nema inozemnog duga nominiranog u jenima.

Promatra li se ročna struktura, u 2010. došlo je do blagog povećanja udjela kratkoročnog duga, nakon njegova znatnog smanjenja tijekom 2009., i to s 11,2% na 13,0%. Uglavnom je to posljedica većeg kašnjenja otplata inozemnog duga poduzeća, nakon čega neplaćene obveze postaju kratkoročni dug. Dio porasta može se pripisati i povećanim ulaganjima nerezidenata u kratkoročne državne vrijednosne papire izdane na domaćem tržištu. Osim toga, donekle je povećano i kratkoročno zaduživanje poduzeća kod vlasnički povezanih društava u inozemstvu.

Unatoč smanjenom zaduživanju domaćih sektora, povećanje stanja bruto inozemnog duga, potaknuto međuvalutnim promjenama, rezultiralo je i pogoršanjem relativnog pokazatelja inozemne zaduženosti, koji je na kraju 2010. dosegnuo 101,0% BDP-a (dva postotna boda više nego na kraju 2009.). Nasuprot tome, udio inozemnog duga u izvozu robe i usluga poboljšao se za 16,3 postotna boda (s 280,0% u 2009. na 263,7% u 2010.), i to kao odraz znatno bržeg rasta vrijednosti izvoza robe i usluga od rasta duga. Slična kretanja vidljiva su i kod relativnih pokazatelja neto duga, s obzirom na to da se stanje dužničke inozemne imovine nije bitno mijenjalo. Tako je na kraju 2010. neto

inozemni dug RH iznosio 58,6% BDP-a (56,3% BDP-a na kraju 2009.), odnosno 153,0% izvoza robe i usluga (159,2% na kraju 2009.).

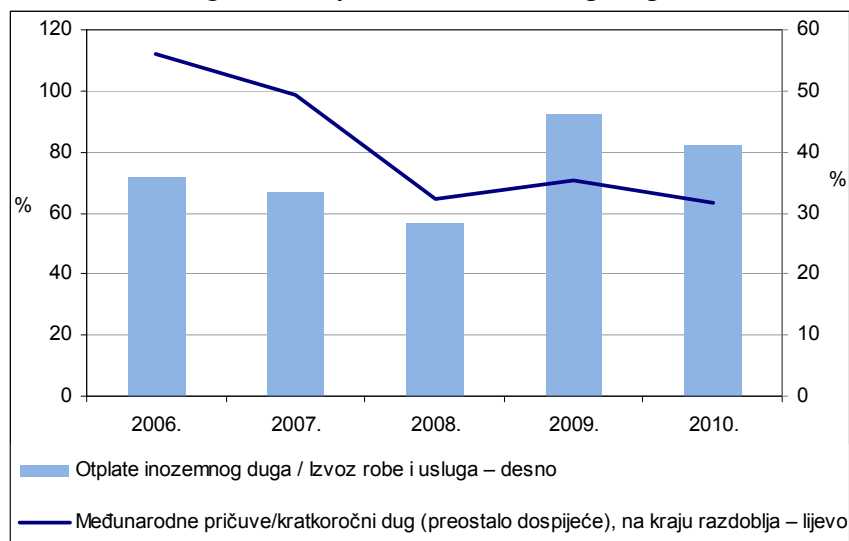
1.58. Pokazatelji inozemne zaduženosti RH

Izvor: HNB

Nakon što se u 2009. teret otplata inozemnog duga domaćih sektora izrazito povećao (s 28,5% u 2008. na 46,3% izvoza robe i usluga), u 2010. taj se relativni pokazatelj spustio na 41,2% izvoza robe i usluga. Poboljšanje relativnog pokazatelja u većoj je mjeri posljedica oporavka izvoza robe i usluga, dok se iznos otplata smanjio za samo 3,0%. Pritom su smanjene otplate središnje države i poslovnih banaka uvelike nadomještene povećanim otplatama poduzeća, posebno na osnovi dugoročnih kredita. Nasuprot tome, pokazatelj dostatnosti međunarodnih pričuva za pokriće dospjelog kratkoročnog duga blago se pogoršao zbog bržeg rasta kratkoročnog duga od rasta međunarodnih pričuva.

1.59. Relativni pokazatelji tereta inozemnog duga i dostatnosti međunarodnih pričuva

Napomena: Otplate inozemnog duga uključuju otplate glavnice s osnove obveznica, dugoročnih trgovinskih kredita i dugoročnih kredita (isključujući obveze prema povezanim poduzećima) i ukupnu otplatu kamata, bez otplate kamata s osnove izravnih ulaganja.

Izvor: HNB

1.2.9. Državne financije

Obilježja fiskalne politike u 2010.

Pogoršanje salda konsolidirane opće države započeto u 2009. nastavljeno je i u 2010. godini. Naime, prema preliminarnim podacima Ministarstva financija prihodi konsolidirane opće države smanjili su se u odnosu na 2009., i to unatoč primjeni više osnovne stope PDV-a te posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke. S druge strane, rashodi su opće države zajedno s nabavom nefinancijske imovine stagnirali, što je rezultat smanjenja kapitalnih investicija te istodobnoga blagog povećanja tekućih rashoda. Zbog spomenutih kretanja neto zaduživanje konsolidirane opće države (uključena promjena dospjelih neplaćenih obveza) iznosilo je čak 14,5 mlrd. kuna, odnosno povećalo se s 3,2% BDP-a u 2009. na 4,3% BDP-a u 2010. godini.

Ukupni fiskalni manjak²², koji bolje odražava iznos sredstava koji država mora osigurati zaduživanjem i/ili prodajom svoje financijske i nefinancijske imovine iznosio je u 2010. godini 5,3% BDP-a ili 17,6 mlrd. kuna te je također znatno povećan u odnosu na prethodnu godinu. Kako su sredstva od prodaje nefinancijske i financijske imovine bila neznatna, država je ukupni fiskalni manjak gotovo u cijelosti financirala zaduživanjem, pa se stoga i dug nastavio snažno povećavati. Dug opće države tako je povećan za 20,0 mlrd. kuna te je na kraju 2010. iznosio 41,2% BDP-a. Kako su financijske potrebe opće

²² Više o metodologiji izračuna vidi Okvir 4. Mjere fiskalnog salda za Hrvatsku u Biltenu HNB-a broj 165.

države bile manje od porasta zaduživanja, dio sredstava prenesen je u obliku depozita kod HNB-a iz 2010. u 2011. godinu.

Među važnijim izmjenama u poreznom zakonodavstvu u 2010. valja istaknuti ukidanje niže stope posebnog poreza od srpnja te više stope od studenog prošle godine²³. Nadalje, od srpnja se primjenjuje izmijenjeni Zakon o porezu na dohodak²⁴, kojim je Vlada promijenila stope poreza na dohodak te, posljedično, i njegove razrede, što je nepovoljno djelovalo na kretanje prihoda od tog poreza u drugoj polovini 2010. godine. Iako je istodobno ukinut i velik broj olakšica u sustavu poreza na dohodak, pozitivan učinak njihova ukidanja na proračun bit će vidljiv tek u 2011. godini. Osim toga, u rujnu i listopadu 2010. povećane su trošarine na bezolovni benzin²⁵ i cigarete²⁶.

Prihodi, rashodi i neto nabava nefinancijske imovine konsolidirane opće države

Preliminarni podaci MF-a o izvršenju proračuna pokazuju da su prihodi konsolidirane opće države u 2010. iznosili 123,7 mlrd. kuna i bili za 3,4% manji u odnosu na 2009. odnosno malo niži od iznosa planiranog proračunom.

U odnosu na 2009. porezni prihodi smanjeni su za 2,5%, na što je najviše utjecalo smanjenje prihoda od poreza na dobit, koji su smanjeni gotovo za trećinu. To je u velikoj mjeri posljedica snažne gospodarske kontrakcije u 2009., s obzirom na to da se mjesečni predujmovi poreza na dobit u tekućoj godini plaćaju na osnovi rezultata poslovanja ostvarenog u prethodnoj godini. Međutim, kako su se nepovoljna gospodarska kretanja nastavila i u 2010., vjerojatno su porezni obveznici tražili i dodatno smanjenje mjesečnih predujmova za prošlu godinu. Znatno pad ostvarili su i prihodi od poreza na dohodak, djelomice zbog nepovoljnih kretanja na tržištu rada, a djelomice zbog spomenutih zakonskih izmjena u sustavu poreza na dohodak. S druge strane, zamjetljivo su porasli prihodi od trošarina, ponajviše zbog naplate poreznog duga na osnovi trošarina na naftne derivate (uključene su i naknade za ceste). Valja spomenuti da su porasli i prihodi od trošarina na duhanske preradevine, djelomice zbog povećanja iznosa trošarina na cigarete, te prihodi od trošarina na alkohol. Prihodi od trošarina na automobile nastavili su se smanjivati, ali dinamika njihova pada ipak je vidljivo usporena u odnosu na 2009. Osim prihoda od trošarina povećali su se i prihodi od PDV-a (1,7%), što treba povezati s baznim učinkom povećanja osnovne stope PDV-a. Također, zbog baznoga učinka snažno su porasli prihodi od posebnog poreza.

Prihodi od socijalnih doprinosa uvelike su pridonijeli padu ukupnih prihoda zbog smanjenja mase bruto plaća. Valja naglasiti da su tome pridonijela i nepovoljna kretanja

---

²³ Zakon o izmjenama Zakona o posebnom porezu na plaće, mirovine i druge primitke, NN, br. 56/2010.

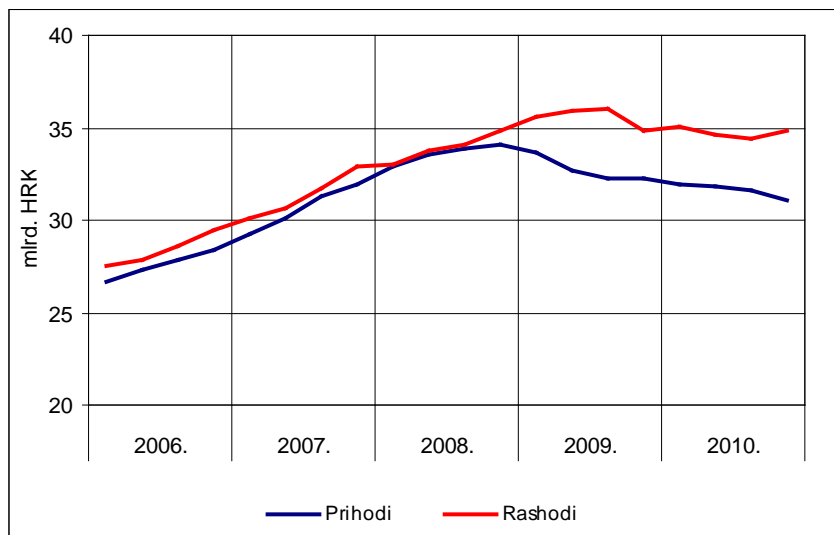
²⁴ NN, br. 80/2010.

²⁵ Uredba o visini trošarine za bezolovni motorni benzin, NN, br. 102/2010.

²⁶ Uredba o visini trošarine na cigarete, NN, br. 102/2010.

u gospodarstvu u cjelini, na što upućuju prijavljeni neplaćeni nalozi za plaćanje na osnovi poreza i doprinosa pravnih osoba.

1.60. Kretanje prihoda i rashoda konsolidirane opće države pomični prosjeci na osnovi četiri tromjesečja

Napomena: Uključeni su i prihodi od prodaje te rashodi za nabavu nefinancijske imovine. Od 2008. godine konsolidirana opća država ne uključuje HAC.

Izvori: MF; izračun HNB-a

Rashodi konsolidirane opće države u 2010. bili su za 0,9% veći u odnosu na 2009. te su iznosili 133,7 mlrd. kuna. Usporede li se s planiranim rashodima na razini opće države, može se zamijetiti da je njihovo ostvarenje na razini gotovo jednakoj onoj planiranoj, što je posljedica različitih kretanja glavnih kategorija rashoda. Tako su izdaci za naknade zaposlenicima, pomoći te socijalne naknade bili niži od očekivanih, dok su među ostalim kategorijama rashoda izdaci za kamate i subvencije znatno premašili planirani iznos.

Na socijalne naknade, koje imaju najveći udio u ukupnim rashodima, utrošeno je 1,1% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Takva kretanja djelomice su posljedica rasta izdataka za mirovine, što je, pak, ponajprije rezultat porasta broja umirovljenika, s obzirom na to da u 2010. nije bilo usklađivanja mirovina²⁷, a od srpnja je pojedinim korisnicima umanjen iznos mirovina ostvarenih na temelju posebnih propisa o mirovinskom osiguranju²⁸. Valja naglasiti da je na rast broja umirovljenika bitno utjecao porast prijevremenih umirovljenja zbog smanjivanja viška radnika u situaciji nepovoljnih gospodarskih kretanja te najavljenoga znatnijeg penaliziranja prijevremenih mirovina. Rast socijalnih naknada djelomice je posljedica i rasta izdataka za naknade nezaposlenima te roditeljske naknade.

Rashodi za zaposlene smanjeni su za 0,7%, što odražava bazni učinak smanjenja osnovice za izračun plaća zaposlenima u javnim i državnim službama te izostanak isplate

²⁷ Zakon o posebnom porezu na plaće, mirovine i druge primitke, NN, br. 94/2009.

²⁸ Zakon o smanjenju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju, NN, br. 71/2010.

božićnica, što je nadjačalo učinke blagog povećanja broja zaposlenih u javnim i državnim službama.

Smanjile su se i subvencije zbog manjih iznosa isplata trgovačkim društvima koja ne spadaju u javni sektor. Prema podacima iz rebalansa državnog proračuna za 2010. moglo bi se zaključiti da je smanjenje djelomično posljedica manjih subvencija za brodogradilišta. S druge strane, vidljivo su porasli rashodi za kamate zbog intenzivnijeg zaduživanja države u protekle dvije godine, ali i poskupljenja izvora financiranja, a povećali su se i rashodi za korištenje dobara i usluga.

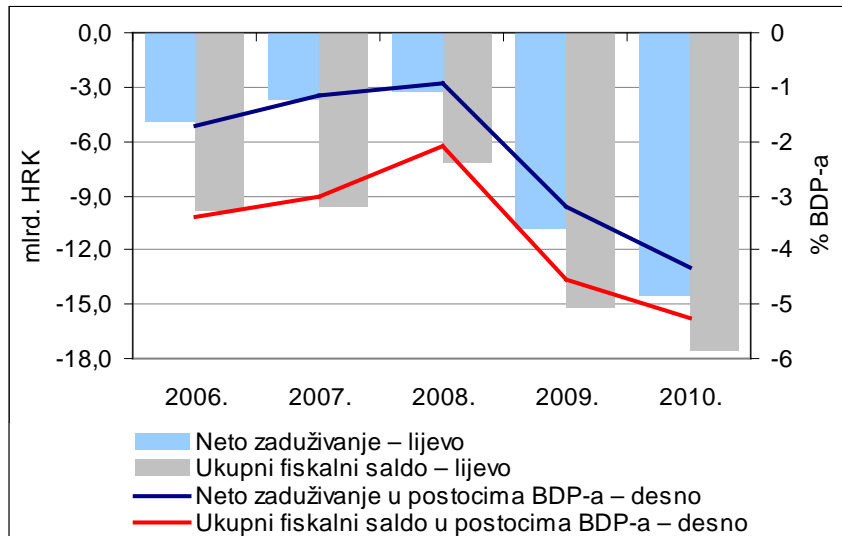
Nabava nefinancijske imovine smanjena je u odnosu na 2009. godinu gotovo za petinu, dok je njezina prodaja stagnirala. Smanjenje kapitalnih ulaganja odnosilo se uglavnom na dugotrajnu imovinu, koja obuhvaća ulaganja u prometnu i drugu infrastrukturu. Važno je reći da je u izmijenjenom proračunu konsolidirane opće države za 2010. bilo planirano blago povećanje na godišnjoj razini. Stoga bi se moglo zaključiti da je zamjetljivo smanjenje nabave nefinancijske imovine u odnosu na 2009. vjerojatno posljedica odgode kapitalnih investicija djelomice zbog problema sa zatvaranjem financijske konstrukcije.

Saldo konsolidirane opće države

Manjak prihoda nad rashodima rezultirao je negativnim neto operativnim saldom od 9,9 mlrd. kuna. Pridodaju li se tom iznosu neto nabava nefinancijske imovine i promjena dospjelih neplaćenih obveza, neto zaduživanje konsolidirane opće države u 2010. iznosi 14,5 mlrd. kuna. Pritom je navedeni manjak gotovo u cijelosti ostvaren na razini državnog proračuna.

Ako se od spomenutog neto zaduživanja konsolidirane opće države oduzmu prihodi od prodaje nefinancijske imovine te mu se pribroje izdaci za neto dane zajmove, dionice, ostale vrijednosne papire i godišnju obvezu duga prema umirovljenicima, dobiva se šira mjera fiskalnog salda, tzv. ukupni fiskalni saldo. On je u 2010. iznosio 17,6 mlrd. kuna i bio je za 2,4 mlrd. kuna veći nego godinu dana prije. Na rast ukupnoga fiskalnog salda, osim spomenutih kretanja prihoda i rashoda, utjecalo je i povećanje izdataka za dionice, što je uvelike posljedica dokapitalizacije Hrvatske poštanske banke. S druge strane, znatno su smanjeni izdaci za neto dane zajmove zbog manjih izdataka za protestirana jamstva izdana brodogradilištima, ali i većih povrata na osnovi otprije danih zajmova.

1.61. Neto zaduživanje i ukupni fiskalni saldo konsolidirane opće države (prema metodologiji GFS 2001)

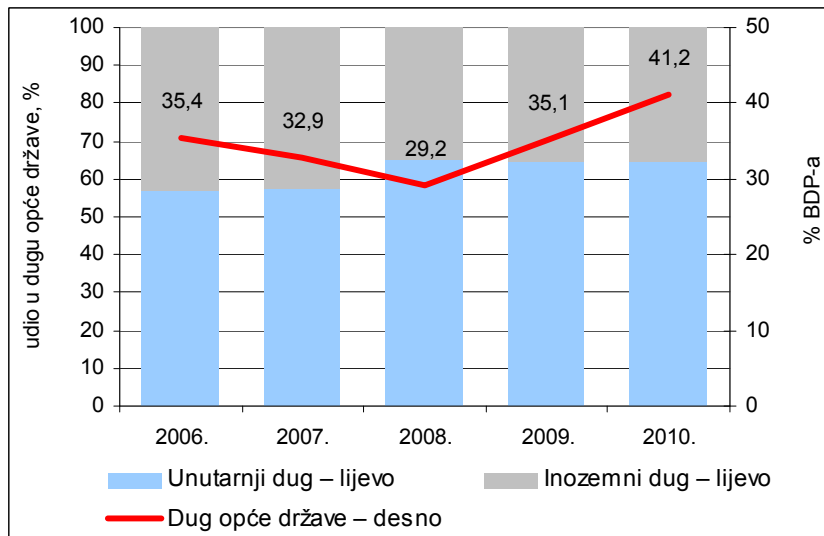

Napomena: Od 2008. godine konsolidirana opća država ne uključuje HAC.
Izvori: MF; izračun HNB-a

Državni dug

U 2010. godini dug opće države nastavio je snažno rasti. U razdoblju od siječnja do prosinca povećao se tako za 20,0 mlrd. kuna ili 17,0% te je na kraju 2010. dosegnuo 137,8 mlrd. kuna, odnosno 41,2% BDP-a. Valja istaknuti da je statističkom porastu duga pridonijela i deprecijacija kune u odnosu na euro i američki dolar. Osim toga, zamjetljivo se povećao i potencijalni dug države u obliku izdanih državnih jamstava, koji je na kraju 2010. godine iznosio 58,6 mlrd. kuna ili 17,5% BDP-a.

1.62. Dug opće države na kraju razdoblja

Napomena: Od 2008. dug opće države ne uključuje dug HAC-a.

Izvor: HNB

Opća se država u većoj mjeri zaduživala na domaćem tržištu, pa se unutarnji dug povećao u promatranom razdoblju za 13,5 mlrd. kuna. Struktura unutarnjeg duga pokazuje da je rast uglavnom posljedica izdanja domaćih obveznica. Tako su u 2010. godini izdane tri nove državne obveznice (dva izdanja u srpnju pripojena su onima iz ožujka iste godine) u ukupnom iznosu od 9,0 mlrd. kuna i 1,0 mlrd. EUR s valutnom klauzulom. Osim za financiranje manjka, tako osigurana sredstva iskorištena su i za refinanciranje obveza, među ostalim 3,0 mlrd. kuna vrijedne domaće obveznice te dvogodišnjih trezorskih zapisa MF-a nominalnog iznosa 2,7 mlrd. kuna. Dospjele domaće sindicirane kredite u iznosu od 500 mil. EUR i 750 mil. EUR opća je država refinancirala tako što se kreditno zadužila za isti iznos. Unutarnji se dug izvanproračunskih fondova povećao za 0,8 mlrd. kuna, što je uglavnom rezultat zaduživanja Hrvatskih cesta, a dug lokalne države porastao je za 0,1 mlrd. kuna.

Inozemni dug opće države bio je veći za 6,6 mlrd. kuna, i to uglavnom zbog plasmana inozemne obveznice na američkom tržištu kapitala te kreditnog zaduživanja kod Svjetske banke za iznos od 200 mil. EUR. U promatranom je razdoblju opća država, među ostalim, otplatila dospjelu 500 mil. EUR vrijednu inozemnu obveznicu te posljednje rate duga Londonskom klubu. Inozemni se dug izvanproračunskih fondova povećao za 0,2 mlrd. kuna, dok je dug lokalne države blago smanjen.

Instrumenti monetarne politike i upravljanje međunarodnim pričuvama

2.1. Instrumenti monetarne politike u 2010.

Hrvatsko je gospodarstvo u 2010. godini bilo obilježeno nastavkom recesije, što se ogledalo u nastavku smanjivanja zaposlenosti, dohodaka i investicija. Istodobno, monetarno je okružje karakterizirala niska inflacija i stabilan tečaj domaće valute. Ne dovodeći u pitanje ostvarivanje svojega osnovnog cilja, HNB je podržavao uvjete visoke likvidnosti, čime je nastojao dati svoj doprinos oživljavanju kreditne aktivnosti poslovnih banaka. U skladu s tim, početkom veljače HNB je donio odluku o spuštanju stope obvezne pričuve s 14% na 13%, na osnovi čega su oslobođena financijska sredstva namijenjena programu Vlade i HBOR-a za poticanje gospodarskog oporavka.

2.1.1. Operacije na otvorenom tržištu

Operacije na otvorenom tržištu primjenjuju se u svrhu ispravljanja neravnoteža u bilanci HNB-a nastalih zbog promjena u pojedinim stavkama koje utječu na ponudu i potražnju za likvidnošću bankovnog sustava. Izjednačavanjem ponude i potražnje postiže se fino upravljanje likvidnošću te se utječe na minimiziranje kolebljivosti kamatnih stopa na novčanom tržištu.

Potražnja za novčanim sredstvima određena je ukupnim iznosom kunskog dijela obvezne pričuve i potražnjom za viškom likvidnosti. Prosječno stanje ukupne potražnje za sredstvima iznosilo je tijekom 2010. godine 32,4 mlrd. kuna, od čega je kunski dio obvezne pričuve u prosjeku iznosio približno 32,0 mlrd. kuna, a prosječni višak likvidnosti približno 0,4 mlrd. kuna. Tako je prosječno stanje ukupne potražnje za likvidnošću tijekom 2010. bilo za 5,3% manje nego tijekom 2009., što je proizašlo iz smanjenja kunskog dijela obvezne pričuve. Prosječni se višak likvidnosti po razdobljima održavanja obvezne pričuve tijekom 2010. kretao u rasponu od 0,3 mlrd. kuna do 0,6 mlrd. kuna. Maksimalni iznos prosječnog viška likvidnosti zabilježen je u siječnju.

Ponudu novčanih sredstava određuju autonomni činitelji, odnosno stavke iz bilance HNB-a koje utječu na likvidnost bankovnog sustava, ali njihove promjene nisu pod izravnom kontrolom središnje banke. Najvažniji su autonomni činitelji neto inozemna aktiva, gotov novac izvan banaka, blagajna banaka i kunski depoziti države. Autonomni činitelji prosječno su tijekom 2010. iznosili 36,2 mlrd. kuna ili za 11,0% više nego tijekom 2009. godine. Od autonomnih činitelja najveće je povećanje zabilježeno kod prosječnoga dnevnog stanja kunskih depozita države, i to za više od osam puta.

Prosječno dnevno stanje blagajne banaka bilo je za 20,0% više u odnosu na prethodnu godinu, a povećanje prosječnoga dnevnog stanja neto inozemne aktive iznosilo je 14,3%. U istom razdoblju prosječno dnevno stanje gotovog novca izvan banaka smanjilo se za 4,6%.

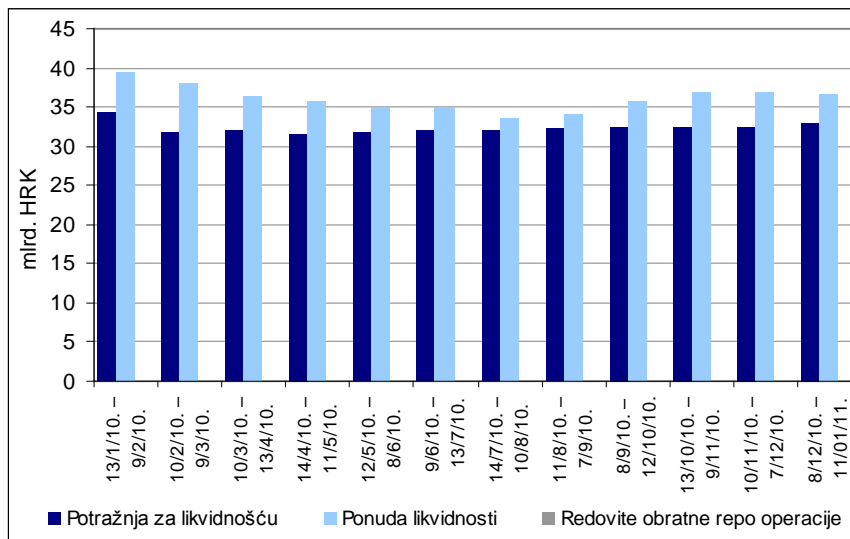
Budući da je prosječni iznos ponude u 2010. bio veći od prosječnog iznosa potražnje, instrumentima monetarne politike u prosjeku je tijekom 2010. sterilizirana likvidnost u

neto iznosu od 3,7 mlrd. kuna, za razliku od 2009. godine, kada je kreirano likvidnosti u neto iznosu od 1,6 mlrd. kuna.

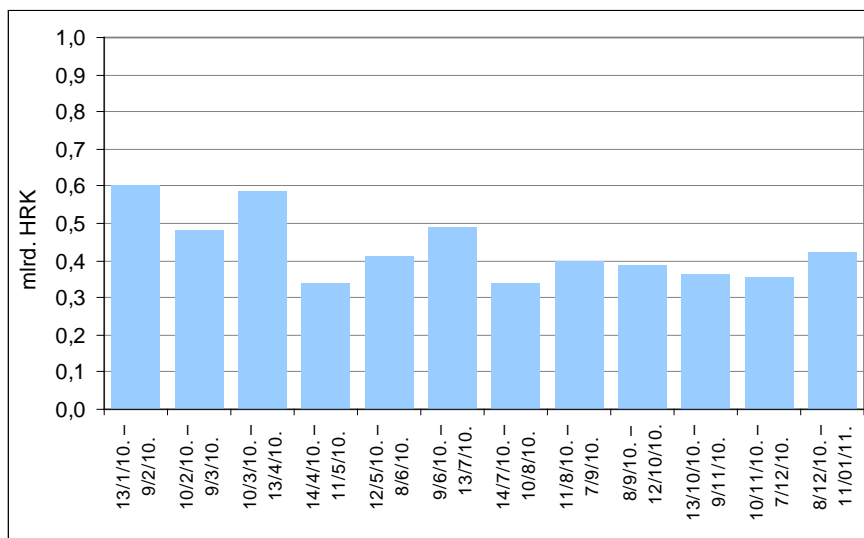
Prosječna razina i varijabilnost prekonoćne kamatne stope na novčanom tržištu ostvarene tijekom 2010. bile su manje nego u 2009. Prekonoćna kamatna stopa kretala se tijekom 2010. u rasponu od 0,39% do 2,86%, za razliku od 2009., kad se kretala u rasponu od 0,52% do 40,21%. Stoga je koeficijent varijacije iznosio 41,93%, što je manje od koeficijenta varijacije u 2009., koji je iznosio 94,16%.

2.1. Ponuda i potražnja za likvidnošću prosječno stanje u razdobljima održavanja obvezne pričuve

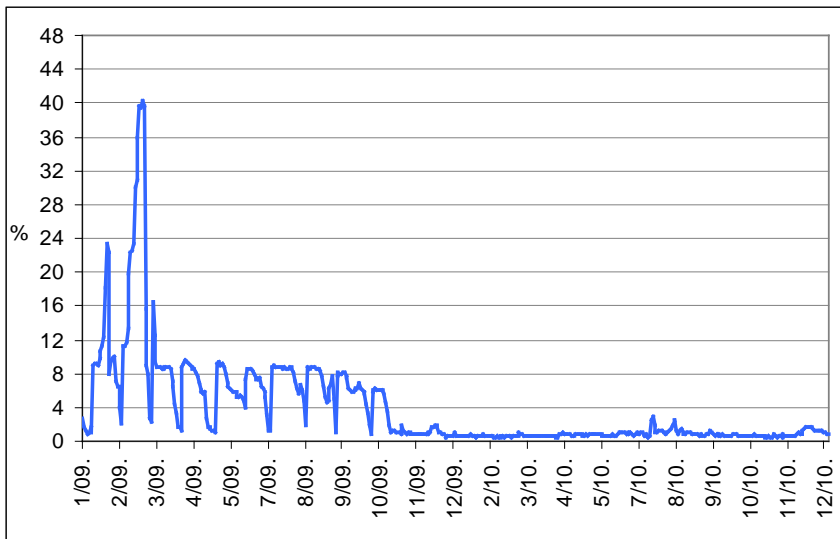
Izvor: HNB

2.2. Prosječni višak likvidnosti u razdoblju održavanja obvezne pričuve po razdobljima održavanja

Izvor: HNB

2.3. Prekonoćna kamatna stopa

Izvor: HNB

Hrvatska narodna banka koristi se sljedećim vrstama operacija na otvorenom tržištu:

- a) redovitim operacijama,
- b) operacijama fine prilagodbe i
- c) strukturnim operacijama.

Redovite operacije

Redovite operacije bankarskom sektoru osiguravaju najznatniji dio sredstava. Pomoću njih upravlja se likvidnošću u sustavu, a provode se redovitim obratnim repo operacijama. Te se operacije provode, u pravilu, svakog tjedna (srijedom) na aukcijama s rokom dospijanja od jednog tjedna. Na aukcijama mogu sudjelovati domaće banke, a prihvatljiv su kolateral trezorski zapisi MF-a u kunama.

Tijekom 2010. redovite operacije, zbog visoke likvidnosti bankarskog sustava, nisu korištene.

Operacije fine prilagodbe

Za razliku od redovitih operacija, kojima se isključivo povećava likvidnost u sustavu, operacije fine prilagodbe koriste se za privremeno smanjenje ili povećanje likvidnosti u sustavu. Te se operacije provode po potrebi radi upravljanja likvidnošću na tržištu i upravljanja kamatnim stopama, i to u situacijama u kojima treba neutralizirati učinke promjena kamatnih stopa uzrokovanih nepredviđenim fluktuacijama na tržištu. Operacije fine prilagodbe moguće je provoditi repo i obratnim repo operacijama te izravnim prodajama i kupnjama vrijednosnih papira i deviza. Zbog potencijalne potrebe

za brzim djelovanjem u slučaju iznenadnih tržišnih fluktuacija zadržan je visok stupanj fleksibilnosti operacija fine prilagodbe, pa njihova učestalost i dospijeće nisu standardizirani, a provode se na aukcijama putem nestandardnih ponuda ili bilateralnim putem s ograničenim brojem sudionika. Kao prihvatljiv kolateral služe trezorski zapisi MF-a u kunama i devizama.

Tijekom 2010. operacije fine prilagodbe nisu korištene.

Strukturne operacije

Treći su oblik operacija na otvorenom tržištu strukturne operacije, koje se primjenjuju u slučaju potrebe za dugoročnijom prilagodbom strukture likvidnosti. Provode se izravnim prodajama i kupnjama vrijednosnih papira te repo i obratnim repo operacijama. Mogu se koristiti za povećanje ili smanjenje likvidnosti u sustavu, pri čemu njihovo dospijeće i frekvencija nisu standardizirani. Izvršavaju se putem standardnih ponuda na aukcijama na kojima sudjeluju poslovne banke, a prihvatljivih je kolateral za taj oblik operacija više i obuhvaćaju sve vrste državnih vrijednosnih papira.

Tijekom 2010. strukturne operacije nisu korištene.

2.1.2. Stalno raspoložive mogućnosti

Stalno raspoložive mogućnosti instrumenti su kojima se banke koriste na svoju inicijativu, neograničen broj dana u mjesecu, a služe za stabiliziranje neočekivanih promjena u kretanju likvidnosti banaka. Stalno raspoložive mogućnosti imaju prekonoćno dospijeće, a mogu se koristiti u obliku lombardnoga kredita u slučaju manjka sredstava ili novčanog depozita u slučaju viška sredstava. Njima su postavljene granice raspona kamatnih stopa na novčanom tržištu, pri čemu je kamatna stopa na lombardni kredit gornja granica kamatnog raspona, a kamatna stopa na prekonoćni depozit kod HNB-a donja granica kamatnog raspona.

Lombardni kredit

Kamatnom stopom na lombardni kredit utvrđuje se gornja granica kamatnog raspona na novčanom tržištu, koja je tijekom 2010. iznosila 9,0%. Kredit se odobrava uz zalog i u 2010. mogao se koristiti svakodnevno do iznosa 50% nominalne vrijednosti založenih trezorskih zapisa MF-a s izvornim rokom dospijeća do godine dana.

Lombardni kredit koristi se na zahtjev banke ili automatski u slučaju nevraćanja unutar dnevnoga kredita, i to isključivo na kraju radnog dana. Banke su obvezne

lombardni kredit vratiti sljedećega radnog dana. HNB ima diskrecijsko pravo privremenog ili trajnog uskraćivanja mogućnosti korištenja lombardnim kreditom.

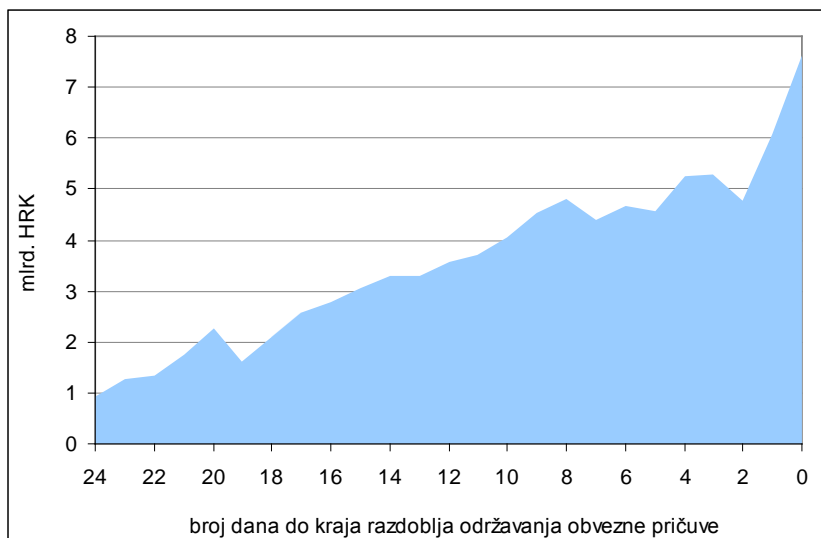
Tijekom 2010. lombardni kredit nije korišten.

Novčani depozit

Višak likvidnosti na kraju dana banke mogu položiti u obliku novčanog depozita kod HNB-a. Korištenje novčanog depozita je prekončno s rokom povrata bankama na početku sljedećega radnog dana. Na sredstva novčanog depozita HNB obračunava kamate po stopi od 0,5% godišnje, što je donja granica kamatnog raspona na novčanom tržištu. Sredstva koja banka položi u obliku novčanog depozita kod HNB-a ne uključuju se u održavanje obvezne pričuve, a središnja banka ima i diskrecijsko pravo privremenoga ili trajnog uskraćivanja mogućnosti polaganja novčanog depozita.

Tijekom 2010. godine banke su se svakodnevno koristile mogućnošću prekončnog deponiranja novčanih sredstava kod HNB-a, pri čemu je intenzivnije korištenje, u smislu iznosa depozita, zabilježeno u prvom tromjesečju 2010. godine. Unutar razdoblja održavanja obvezne pričuve prekončni se depozit uobičajeno više koristio u drugom dijelu toga razdoblja, kad obično za pojedinu banku postaje izvjesno da će uspjeti održati obveznu pričuvu. Najčešće povećanje prekončnih depozita zabilježeno je neposredno prije novog ciklusa održavanja obvezne pričuve.

2.4. Kretanje prekončnoga novčanog depozita u razdoblju održavanja obvezne pričuve prosječna dnevna stanja

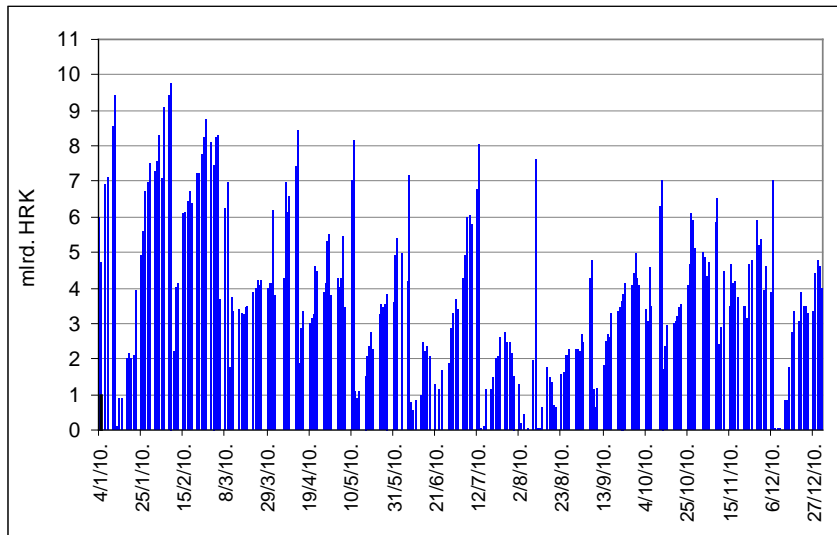

Izvor: HNB

Novčani se depozit tijekom 2010. koristio svaki radni dan u prosječnom dnevnom iznosu od 3,9 mld. kuna. Najveći dnevni iznos prekončnoga novčanog depozita od 9,8 mld. kuna zabilježen je u veljači 2010., a u istom je mjesecu ostvaren i maksimalni

prosječni mjesečni iznos od 7,0 mlrd. kuna. Minimalni prosječni mjesečni iznos od 1,5 mlrd. kuna zabilježen je u kolovozu 2010. godine.

2.5. Pregled prekonoćnih novčanih depozita dnevna stanja

Izvor: HNB

2.1.3. Obvezna pričuva

Obvezna pričuva bila je i u 2010. glavni instrument sterilizacije viška likvidnosti u bankovnom sustavu. Stopa obvezne pričuve banaka, počevši s obračunom obvezne pričuve od 10. veljače 2010., smanjena je s 14% na 13%. Osnovica za obračun obvezne pričuve sastoji se od kunskoga i deviznog dijela. Obračunsko razdoblje traje od prvoga do posljednjega kalendarskog dana u mjesecu, a razdoblje održavanja počinje druge srijede u mjesecu i traje do dana koji prethodi drugoj srijedi sljedećeg mjeseca. Postotak izdvajanja kunskog dijela obvezne pričuve na poseban račun kod HNB-a iznosi 70%, a postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60% obračunate obvezne pričuve. Međutim, devizni dio obvezne pričuve obračunat na osnovi deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci izdvaja se po stopi od 100%. Preostali dio obvezne pričuve može se održavati prosječnim dnevnim stanjima računa likvidnih potraživanja.

Kunski i devizni dio obvezne pričuve

Nakon kontinuiranog smanjivanja tijekom prvog tromjesečja 2010., kunski dio osnovice rastao je tijekom ostatka godine, osim u kolovozu i listopadu. Najviša razina, od 96,9 mlrd. kuna, zabilježena je u prosincu, a najniža razina, od 92,5 mlrd. kuna, u ožujku. Rast kunskog dijela osnovice tijekom 2010. nije prelazio razinu od 1,7% mjesečno. Od siječnja do prosinca kunski se dio osnovice povećao za 2,6%.

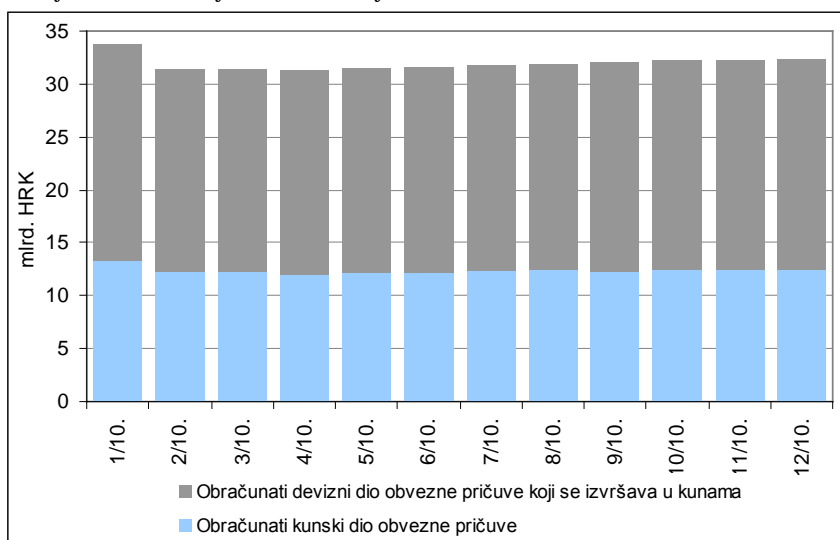
Najviša razina kunskog dijela obvezne pričuve, od 33,6 mlrd. kuna, ostvarena je u siječnju, a najniža razina, od 31,3 mlrd. kuna, u travnju. Iako se od siječnja do prosinca kunski dio osnovice povećao, u istom razdoblju kunski se dio obvezne pričuve smanjio za 3,6% zbog utjecaja smanjenja stope obvezne pričuve banaka u veljači 2010. godine.

Devizni dio osnovice u siječnju je iznosio 195,8 mlrd. kuna, što je ujedno bila i najniža razina u 2010. godini. Tijekom godine nastavio se trend rasta deviznog dijela osnovice, s izuzetkom blagih smanjenja u ožujku, lipnju i listopadu, pa je u prosincu taj dio osnovice dosegnuo najvišu razinu u 2010., u iznosu od 205,7 mlrd. kuna. Time je ostvaren porast deviznog dijela osnovice na godišnjoj razini od 5,1%. Najveći mjesečni porast deviznog dijela osnovice od 1,1% zabilježen je u kolovozu, dok je, ukupno gledajući, u preostalom dijelu 2010. mjesečni rast bio blaži.

Devizni dio obvezne pričuve oscilirao je tijekom 2010. u skladu s kretanjem deviznog dijela osnovice. Zbog smanjenja stope obveze pričuve banaka u veljači ostvareno je smanjenje deviznog dijela obvezne pričuve od 2,4% na godišnjoj razini. Time je devizni dio obvezne pričuve oscilirao između najniže razine od 6,4 mlrd. kuna u veljači i najviše razine od 6,8 mlrd. kuna u siječnju.

U najvećem dijelu 2010. godine naknada za sredstva izdvojenoga kunskog dijela obvezne pričuve iznosila je 0,75%. Međutim, u prosincu 2010. godine donesena je Odluka o izmjeni Odluke o kamatnim stopama i naknadama HNB-a¹, kojom je utvrđeno da će od 6. siječnja 2011. stopa remuneracije na kunski dio obvezne pričuve iznositi 0,25% godišnje. Na sredstva izdvojenoga deviznog dijela obvezne pričuve HNB ne plaća naknadu.

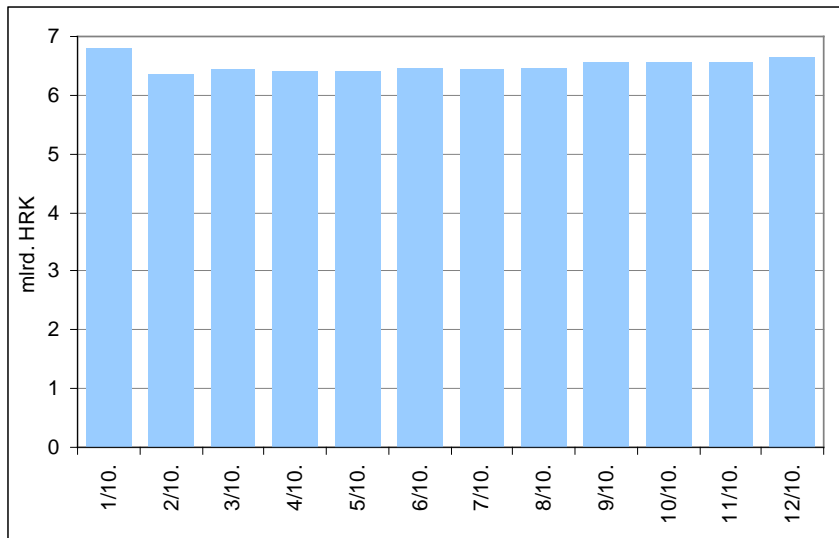
2.6. Pregled ukupnoga kunskog dijela obvezne pričuve stanje u razdoblju održavanja

Izvor: HNB

¹ NN, br. 147/2010.

2.7. Pregled ukupnoga deviznog dijela obvezne pričuve stanje u razdoblju održavanja

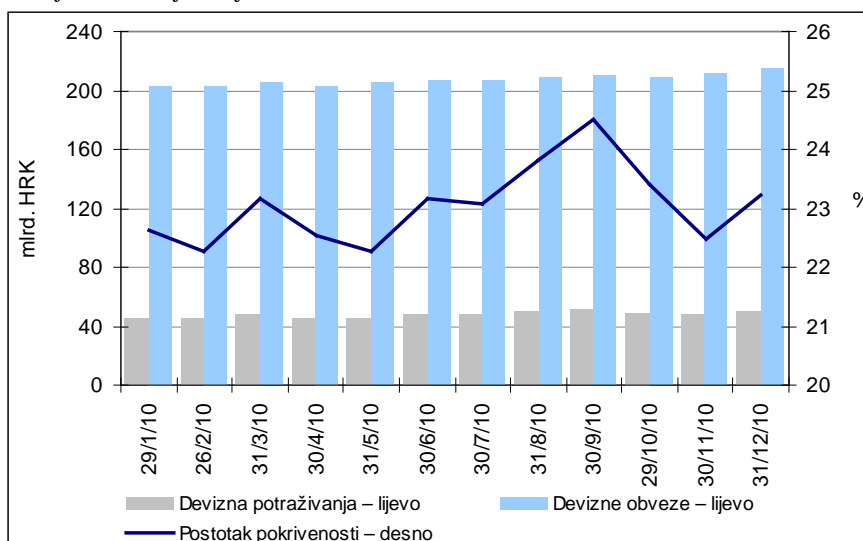
Izvor: HNB

2.1.4. Ostali instrumenti

Minimalno potrebna devizna potraživanja

Minimalno potrebna devizna potraživanja instrument su održavanja devizne likvidnosti banaka i iznosila su 20,0% deviznih obveza u 2010. godini. Obveza održavanja propisanog postotka je dnevna, a likvidnim se deviznim potraživanjima smatraju devizna potraživanja (osim potraživanja po kreditima) s preostalim rokom dospijeca do tri mjeseca.

2.8. Minimalna devizna likvidnost stanje na kraju mjeseca

Izvor: HNB

Postotak pokrivenosti deviznih obveza deviznim potraživanjima u 2010. godini kretao se između 24,51% na dan 30. rujna i 22,28% na dan 26. veljače. Postotak pokrivenosti na kraju godine iznosio je 23,21%.

Blagajnički zapisi HNB-a u kunama

Nematerijalizirani prenosivi blagajnički zapisi HNB-a nominirani u kunama, čiji je rok dospijeca 35 dana, prodaju se na aukcijama uz diskont, a sve obveze koje proistječu iz kupnje blagajničkih zapisa namiruju se na dan aukcije. HNB utvrđuje datum aukcije, a pristup primarnom tržištu imaju domaće banke, podružnice stranih banaka i HBOR. Poslove depozitorija blagajničkih zapisa obavlja Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.

Iako su blagajnički zapisi HNB-a u kunama dio operativnog okvira monetarne politike, u 2010. nisu se izdavali.

Kratkoročni kredit za likvidnost

Kratkoročni kredit za likvidnost odobrava se uz financijsko osiguranje u obliku repo transakcije (repo kredita) ili kredita uz zalog. Kredit se može koristiti najviše 12 mjeseci. Kamatna stopa za korištenje kratkoročnim kreditom za likvidnost jednaka je stopi koja se naplaćuje na lombardni kredit uvećanoj za 0,5 postotnih bodova za razdoblje korištenja kreditom do tri mjeseca, odnosno uvećanoj za jedan postotni bod za razdoblje korištenja kreditom dulje od tri mjeseca.

Tijekom 2010. godine nije bilo potrebe za korištenjem kratkoročnoga kredita za likvidnost.

Unutardnevni kredit

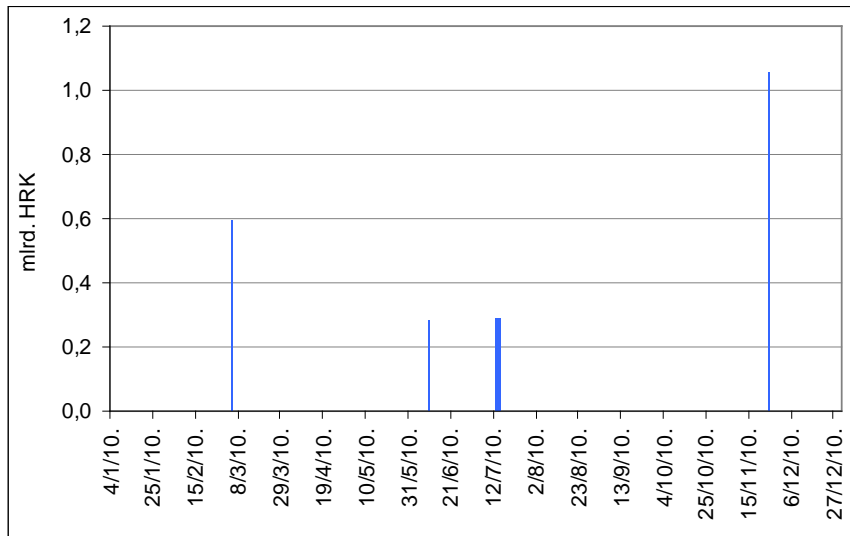
Unutardnevni kredit je instrument platnog prometa koji služi boljoj protočnosti platnih transakcija tijekom radnog dana. Banke se unutardnevnim kreditom mogu koristiti svakodnevno u obliku limita na računu za namiru, pri čemu je limit visina dopuštenoga negativnog stanja na računu za namiru. Kredit je kolateraliziran i u 2010. se godini mogao koristiti u visini do 50% nominalne vrijednosti založenih trezorskih zapisa MF-a s izvornim rokom dospijeca do godine dana.

Nevraćeni unutardnevni kredit na kraju radnog dana automatski se smatra zahtjevom za odobrenje lombardnoga kredita, i to u iznosu negativnog stanja na računu za namiru. Uskraćivanje mogućnosti korištenja, odnosno ograničenje iznosa lombardnoga kredita automatski podrazumijeva identična ograničenja u mogućnosti korištenja

unutardnevnoga kredita. Na sredstva korištenoga unutardnevnoga kredita HNB ne zaračunava kamate.

2.9. Korištenje unutardnevnih kredita

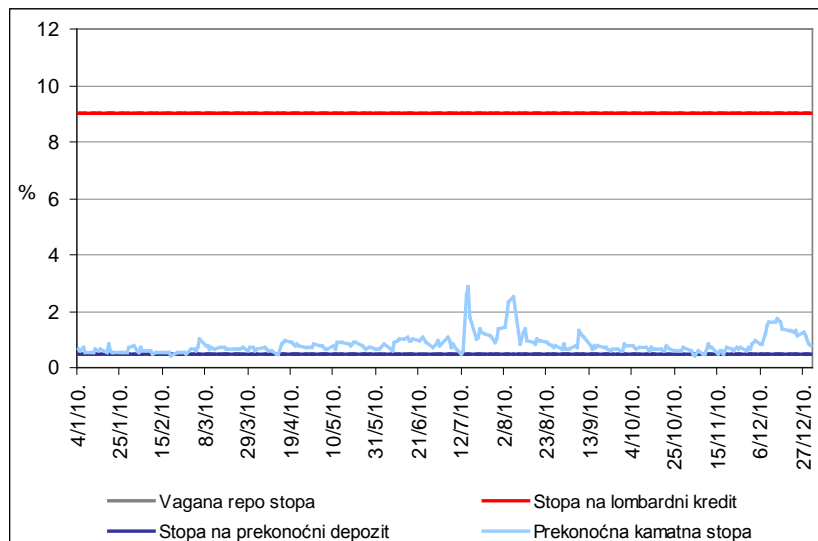
Izvor: HNB

Tijekom cijele 2010. unutardnevni se kredit koristio samo šest dana, i to po jedan dan u ožujku, lipnju i studenome te tri dana u srpnju. Odobreni iznosi unutardnevnoga kredita kretali su se od 282,1 mil. kuna u lipnju do 1.057,0 mil. kuna u studenome, dok je prosječni iznos za dane korištenja u cijeloj 2010. godini iznosio 467,0 mil. kuna.

2.1.5. Kamatne stope i naknade Hrvatske narodne banke

Kamatne stope na stalno raspoložive mogućnosti tvore kamatni raspon koji bi trebao ograničavati raspon kretanja prekonoćne kamatne stope na novčanom tržištu. Gornju granicu kamatnog raspona činila je kamatna stopa na lombardni kredit, koja je iznosila 9,0% godišnje, dok je donju granicu činila kamatna stopa na prekonoćni depozit kod HNB-a, koja je iznosila 0,5% godišnje.

2.10. Kamatni raspon, repo stopa i prekonoćna kamatna stopa u 2010.

Izvor: HNB

2.2. Upravljanje međunarodnim pričuvama

Hrvatska narodna banka upravlja međunarodnim pričuvama Republike Hrvatske, koje su, na temelju Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci, dio bilance središnje banke. Način upravljanja pričuvama prilagođen je utvrđenoj monetarnoj i deviznoj politici, pri čemu se u upravljanju međunarodnim pričuvama središnja banka rukovodi prije svega načelima likvidnosti i sigurnosti. Međunarodne pričuve RH čine sva potraživanja i novčanice u konvertibilnoj stranoj valuti te sredstva u posebnim pravima vučenja.

2.2.1. Institucionalni i organizacijski okvir, načela upravljanja, rizici i načini upravljanja međunarodnim pričuvama

Institucionalni i organizacijski okvir upravljanja međunarodnim pričuvama

Savjet HNB-a određuje strategiju i politiku upravljanja međunarodnim pričuvama te odobrava okvir upravljanja rizicima. Komisija za upravljanje međunarodnim pričuvama razvija strategije ulaganja međunarodnih pričuva u skladu s ciljevima i kriterijima koje je postavio Savjet HNB-a te donosi taktičke odluke u upravljanju međunarodnim pričuvama, vodeći računa prije svega o tržišnim uvjetima.

Načela upravljanja međunarodnim pričuvama i rizici u upravljanju međunarodnim pričuvama

Središnja banka upravlja međunarodnim pričuvama Republike Hrvatske na osnovi načela likvidnosti i sigurnosti ulaganja (članak 19. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci). Pritom održava visoku likvidnost pričuva i primjerenu izloženost rizicima te, uz dana ograničenja, nastoji ostvariti povoljne stope povrata svojih ulaganja.

Rizici prisutni u upravljanju međunarodnim pričuvama ponajprije su financijski rizici, dakle kreditni, kamatni i valutni rizik, no pozornost se pridaje i likvidnosnom i operativnom riziku. HNB ograničava izloženost kreditnom riziku ulaganjem u obveznice država visokog rejtinga, u kolateralizirane depozite i u nekolateralizirane depozite koji se plasiraju samo u financijske institucije najvišega kredibiliteta. Kamatni rizik, odnosno rizik pada vrijednosti portfelja međunarodnih pričuva zbog neželjenih promjena kamatnih stopa kontrolira se primjenom tzv. referentnih portfelja (engl. *benchmark portfolios*). Valutni rizik proizlazi iz fluktuacije međuvalutnih odnosa između kune i eura te između kune i američkog dolara. Likvidnosni rizik kontrolira se ulaganjem pričuva u lakoutržive obveznice i djelomično u depozitne instrumente s kratkim dospeljem. Operativni rizik kontrolira se strogim razdjeljivanjem funkcija i odgovornosti, točno propisanim metodologijama i procedurama te redovitim unutarnjim i vanjskim revizijama.

Način upravljanja međunarodnim pričuvama

Prema Odluci o upravljanju međunarodnim pričuvama HNB upravlja međunarodnim pričuvama na dva načina: 1) aktivno – na osnovi vlastitih odrednica i 2) pasivno – na osnovi ugovorenih deviznih obveza.

HNB aktivno upravlja dijelom ukupnih međunarodnih pričuva koji je formiran definitivnim otkupom deviza od banaka i Ministarstva financija, i to u skladu sa zacrtanim referentnim portfeljima, čime se postiže adekvatan omjer dobiti i rizika. Drugim dijelom pričuva, formiranim na osnovi izdvojenih deviznih obveznih pričuva banaka, depozita MF-a, repo poslova, ugovora o razmjeni (*swap* aranžmana) i sredstava u posebnim pravima vučenja (engl. *special drawing rights*, SDR), HNB upravlja pasivno u ovisnosti o ugovorenim deviznim obvezama, a radi zaštite od valutnoga i kamatnog rizika.

U terminologiji izvješćivanja o međunarodnim pričuvama HNB-a upotrebljavaju se još pojmovi bruto i neto pričuve. Pod pojmom bruto pričuve podrazumijevaju se ukupne međunarodne pričuve. Neto pričuve obuhvaćaju dio pričuva kojima HNB aktivno upravlja i efektivni strani novac.

2.2.2. Međunarodne pričuve u 2010.

Oporavak svjetskoga gospodarstva i eskalacija dužničke krize u eurozoni obilježili su 2010. godinu. Politika povećane proračunske potrošnje u uvjetima krize pomogla je stabilizaciji financijskog sustava i zaustavljanju pada gospodarske aktivnosti, ali je istodobno dovela do rasta proračunskog manjka i javnog duga. Pogoršanje pokazatelja zaduženosti rezultiralo je rastom prinosa na obveznice pojedinih izdavača, a prva se na udaru u drugoj polovini 2009. godine našla Grčka. Kriza je tijekom 2010. dodatno eskalirala, a uz Grčku najteže su pogođene bile Irska, Portugal i Španjolska.

U takvom okružju povećana je potražnja za državnim obveznicama zemalja koje se tradicionalno smatraju najsigurnijima, poput Njemačke i SAD-a, te su porasle i njihove cijene. Stoga su stope povrata i eurskog i dolarskog neto portfelja HNB-a u 2010. bile više od očekivanih.

Ukupne međunarodne pričuve HNB-a na dan 31. prosinca 2010. iznosile su 10,7 mlrd. EUR, što je za 0,3 mlrd. EUR ili 2,7% više u odnosu na njihovo stanje na posljednji dan 2009. godine, kad su iznosile 10,4 mlrd. EUR. Neto međunarodne pričuve, u koje nisu uključeni devizna obvezna pričuva, SDR-i kod MMF-a, kao ni sredstva MF-a, porasle su tijekom 2010. za 0,3 mlrd. EUR, s razine od 9,0 mlrd. EUR na 9,3 mlrd. EUR.

Tablica 2.1. Mjesečno kretanje ukupnih i neto međunarodnih pričuva HNB-a na kraju razdoblja, u milijunima eura

Mjesec	Ukupne pričuve	Neto pričuve
Prosinac 2009.	10.375,55	9.034,53
Siječanj 2010.	10.393,64	9.102,87
Veljača 2010.	10.081,35	9.096,27
Ožujak 2010.	10.007,92	9.011,95
Travanj 2010.	10.014,78	9.015,01
Svibanj 2010.	10.176,35	9.146,81
Lipanj 2010.	10.304,97	9.287,81
Srpanj 2010.	11.324,83	9.420,41
Kolovoz 2010.	11.428,23	9.472,68
Rujan 2010.	11.154,20	9.359,78
Listopad 2010.	11.076,73	9.332,18
Studeni 2010.	11.044,04	9.305,81
Prosinac 2010.	10.660,12	9.287,77
Razlika XII/2010. – XII/2009.	284,57	253,24

Izvor: HNB

Glavni činitelji promjene razine ukupnih međunarodnih pričuva tijekom 2010. na priljevnoj strani bili su:

- priljev deviza za račun MF-a u iznosu od 1,6 mlrd. EUR (od čega je HNB od MF-a otkupio 0,2 mlrd. EUR),
- pozitivne međuvalutne promjene u iznosu od 0,2 mlrd. EUR, proizašle ponajprije iz 8,2%-tnog rasta tečaja američkog dolara prema euru,
- prihodovana sredstva na osnovi ulaganja ukupnih međunarodnih pričuva HNB-a u iznosu od 91,7 mil. EUR i
- neto kupnja deviza od banaka putem intervencija u iznosu od 13,6 mil. EUR,

a na odljevnoj strani:

- odljev s računa MF-a u iznosu od 1,5 mlrd. EUR (od čega je HNB MF-u prodao 0,2 mlrd. EUR) te
- smanjenje ukupno izdvojene devizne obvezne pričuve u iznosu od 79,4 mil. EUR.

Ukupni promet HNB-a na deviznom tržištu u 2010.

Hrvatska je narodna banka tijekom 2010. ukupno na deviznom tržištu otkupila 603,6 mil. EUR, dok je ukupno prodala 584,1 mil. EUR. Time je zabilježen neto otkup u iznosu od 19,5 mil. EUR, kojim je u optjecaj emitirano 86,4 mil. kuna. Otkup deviza od banaka iznosio je 363,7 mil. EUR, a prodaja je iznosila 350,1 mil. EUR. Od Ministarstva financija HNB je u 2010. otkupio 239,9 mil. EUR, dok je u istom razdoblju MF-u prodano 234,0 mil. EUR.

Tablica 2.2. Ukupni promet HNB-a na deviznom tržištu od 1. siječnja do 31. prosinca 2010.

prema tečaju na dan valute, u milijunima

	Kupnja (1)		Prodaja (2)		Razlika (1 - 2)	
	EUR	HRK	EUR	HRK	EUR	HRK
Domaće banke	363,70	2.619,40	350,10	2.594,60	13,60	24,79
Ministarstvo financija	239,94	1.767,06	234,03	1.705,34	5,91	61,72
Strane banke	0,00	0,00	0,02	0,15	-0,02	-0,15
Ukupno	603,64	4.386,46	584,15	4.300,09	19,49	86,37

Izvor: HNB

Rizici u upravljanju međunarodnim pričuvama i struktura ulaganja međunarodnih pričuva u 2010.

Kreditni rizik u upravljanju međunarodnim pričuvama

Kreditni rizik jest rizik nepodmirenja obveza, odnosno opasnost da se uložena sredstva neće pravodobno i/ili u potpunosti vratiti i da se neće vraćati planiranom dinamikom. HNB ima nekoliko razina zaštite od kreditnih rizika:

- HNB ulaže sredstva samo kod financijskih institucija i država najvišega kreditnog rejtinga, a ocjena kreditne sposobnosti temelji se na rejtinzima koje su objavile velike međunarodne agencije za procjenu rejtinga (Moody's, Standard & Poor's i FitchRatings),
- ulaganja kod pojedinih financijskih institucija i zemalja ograničena su, čime se kreditni rizik diversificira i
- velik dio ulaganja je kolateraliziran, tj. osiguran državnim obveznicama koje imaju tržišnu vrijednost istu ili veću od vrijednosti uložениh sredstava.

Najveći dio deviznih portfelja HNB-a ulaže se isključivo u sigurne instrumente poput državnih vrijednosnih papira i instrumenata međunarodnih financijskih institucija, kao što je Banka za međunarodne namire (BIS), potom u instrumente središnjih banaka i u depozite banaka kolateralizirane državnim obveznicama. Nekolateralizirana ulaganja u komercijalne banke svedena su nakon izbivanja svjetske financijske krize 2008. godine na minimum.

Velika se pozornost posvećuje izloženosti kreditnom riziku po zemljama, izdavateljima duga, u čije vrijednosnice i ostale instrumente HNB može ulagati devizne pričuve. Zbog dužničke krize pojedinih europskih zemalja, koja je eskalirala u svibnju 2010., ograničenja ulaganja u određene države poput Portugala, Irske, Italije i Španjolske tijekom 2010. znatno su pooštrena ili su ulaganja potpuno ukinuta.

U strukturi ukupnih međunarodnih pričuva HNB-a udio uložen u državne obveznice na posljednji je dan 2010. godine iznosio 65,7%, odnosno smanjio se sa 69,2%, koliko je u taj instrument bilo uloženo na dan 31. prosinca 2009. Osnovni razlog smanjenja udjela obveznica jest skraćenje prosječnog vremena vezivanja (engl. *duration*) neto portfelja HNB-a u veljači 2010., kako bi se snizio kamatni rizik. S druge strane, povećano je ulaganje u obratne repo ugovore sa 7,7% na 14,2%. Povećano je i ulaganje u središnje banke, i to s 9,1% krajem 2009. na 9,7% na posljednji dan 2010., dok su smanjena ulaganja u međunarodne financijske institucije, s 10,5% na 8,6%.

Tablica 2.3. Struktura ulaganja međunarodnih pričuva prema kreditnom riziku na dan 31. prosinca 2010. u postocima

ULAGANJA	31. 12. 2010.		31. 12. 2009.	
	Neto pričuve	Ukupne pričuve	Neto pričuve	Ukupne pričuve
1. Države				
Državne obveznice	75,43	65,72	79,47	69,20
Obratni repo ugovori	12,66	14,16	6,14	7,72
Središnje banke	5,74	9,71	4,58	9,15
Bankovne obveznice	-	-	1,99	1,74
Osigurane obveznice	-	-	0,36	0,31
2. Međunarodne financijske institucije	4,90	8,64	5,90	10,52
3. Banke	1,27	1,78	1,56	1,37
Ukupno	100,00	100,00	100,00	100,00

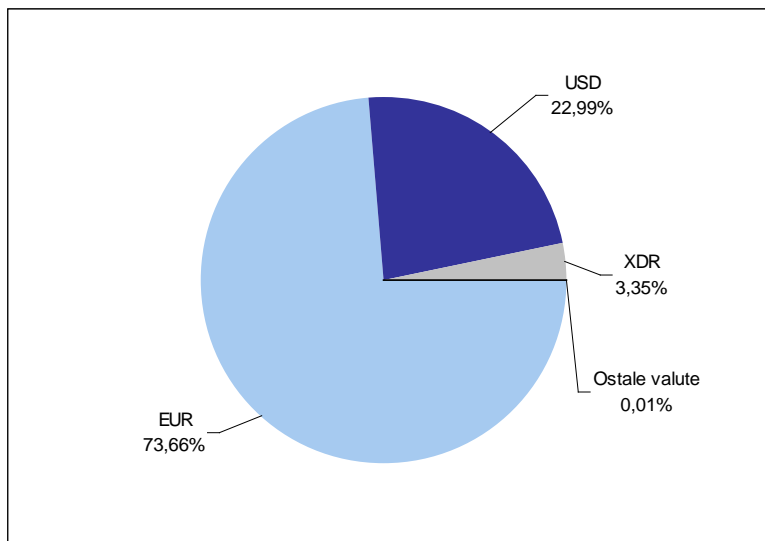
Izvor: HNB

Valutna struktura međunarodnih pričuva

Na dan 31. prosinca 2010. udio eura u ukupnim međunarodnim pričuvama iznosio je 73,66%, dakle neznatno je porastao u usporedbi s krajem 2009. godine, kada je iznosio 73,07%. Udio američkog dolara, koji je na kraju 2009. u ukupnim međunarodnim pričuvama iznosio 23,73%, u istom se razdoblju smanjio, pa je na posljednji dan prosinca 2010. iznosio 22,99%. Udio SDR-a porastao je s 3,20% na 3,35% ukupnih međunarodnih pričuva.

Dijelom pričuva koji je prikupljen na osnovi izdvojene devizne obvezne pričuve, sredstava MF-a i repo poslova HNB se ne izlaže valutnom riziku, već ta sredstva ulaže u istoj valuti u kojoj su i pristigla na račune HNB-a.

2.11. Valutna struktura ukupnih međunarodnih pričuva na dan 31. prosinca 2010.

Izvor: HNB

Kamatni rizik u upravljanju međunarodnim pričuvama

Kamatni rizik je rizik pada cijena obveznica, odnosno vrijednosti deviznih portfelja međunarodnih pričuva HNB-a zbog porasta kamatnih stopa na tržištima instrumenata s fiksnim prinomom. Kamatni rizik međunarodnih pričuva HNB-a kontrolira se primjenom precizno definiranih referentnih portfelja. Referentni portfelji zadovoljavaju traženi odnos rizika i dobiti, odnosno odražavaju dugoročnu strategiju ulaganja samih pričuva. U aktualnom okružju niskih kamatnih stopa posebna pozornost u upravljanju međunarodnim pričuvama pridaje se upravo kamatnom riziku, pa je stoga u 2010. godini došlo do spomenutog skraćivanja prosječnog vremena vezivanja neto deviznih portfelja HNB-a, čime se vrijednost pričuva dodatno zaštićuje ako kamatne stope značajnije porastu.

Rezultati i analiza upravljanja deviznim portfeljima HNB-a u 2010.

Stopa povrata neto eurskog portfelja HNB-a za cijelu 2010. iznosila je 1,09%², dok je stopa povrata neto dolarskog portfelja HNB-a u istom razdoblju iznosila 0,67%.

² Stope povrata prikazane su na bruto načelu.

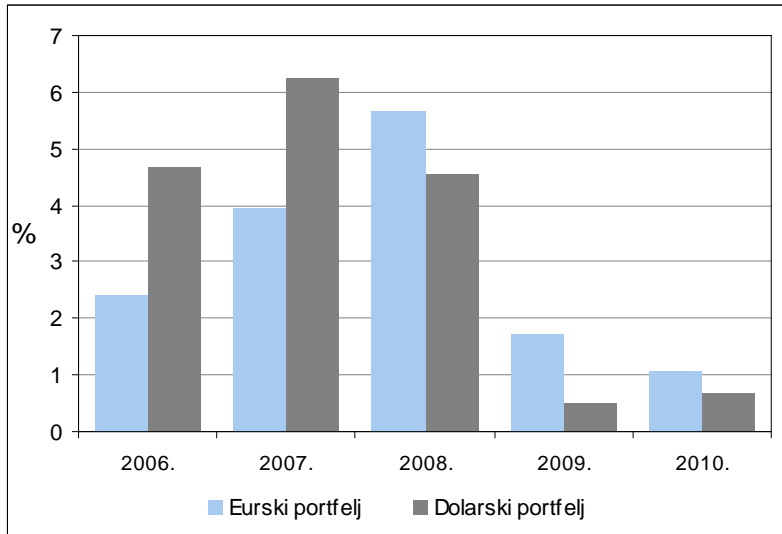

Tablica 2.4. Ostvareni prihodi u 2010. i stope povrata deviznih portfelja HNB-a prema načelu tržišne vrijednosti u milijunima originalne valute i postocima

Portfelj	Ostvaren prihod	Godišnja stopa povrata					
	2010.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Eurski	78,45	2,19%	2,41%	3,94%	5,68%	1,73%	1,09%
Dolarski	15,12	2,78%	4,67%	6,23%	4,57%	0,50%	0,67%

Izvor: HNB

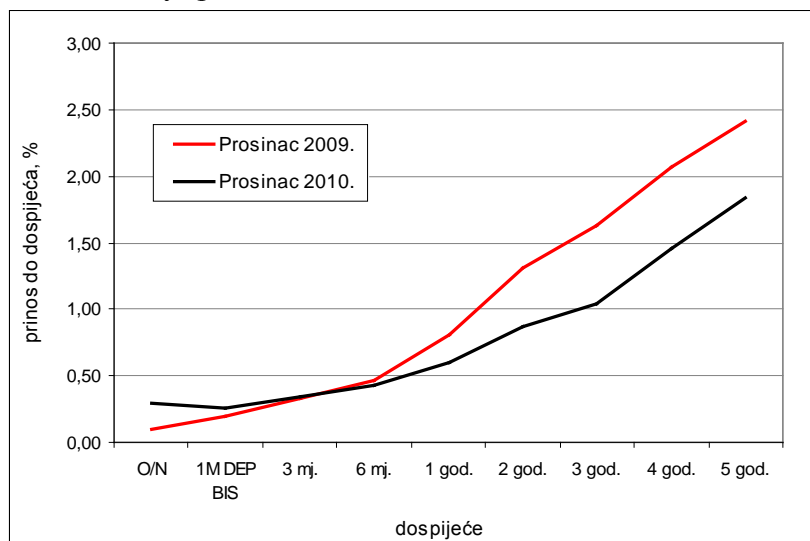
2.12. Godišnje stope povrata eurskog i dolarskog portfelja HNB-a

Izvor: HNB

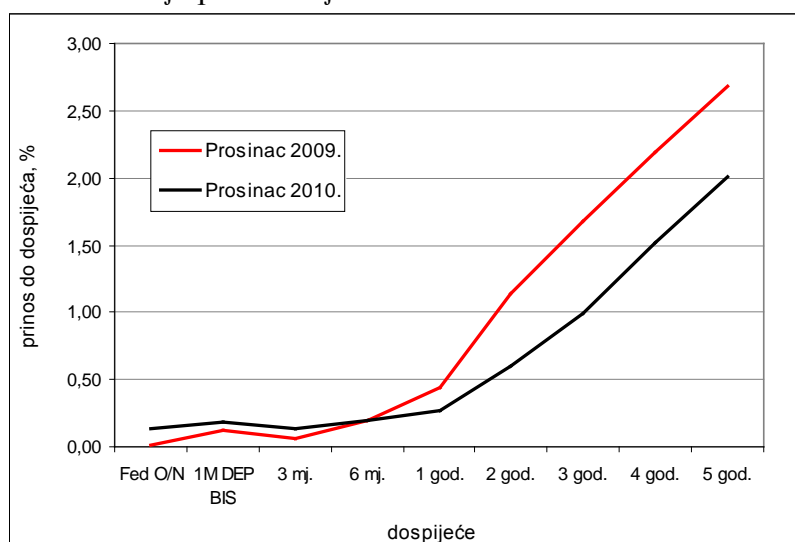
Zbog niske razine i eurske i dolarske krivulje prinosa u 2010. ostvarene stope povrata obaju portfelja u promatranom razdoblju bile su relativno male, ali ipak na višim razinama od očekivanih zbog porasta cijena obveznica i u 2010. godini. Nakon eskalacije kreditne krize u Grčkoj, Irskoj, Portugalu i Španjolskoj investitori su se okrenuli tradicionalno najsigurnijim zemljama poput Njemačke i SAD-a te su, zbog povećane potražnje za državnim obveznicama tih zemalja, porasle i njihove cijene. Porast cijena bio je znatniji u prvom polugodištu 2010. godine, dok je u drugom polugodištu ipak došlo do korekcije cijena.

2.13. Krivulja prinosa američkih državnih obveznica

Izvor: Bloomberg

2.14. Krivulja prinosa njemačkih državnih obveznica

Izvor: Bloomberg

Neto dolarski portfelj HNB-a u 2010. imao je prosječan udio od oko 62% obveznica koje je izdao SAD, dok je eurski neto portfelj imao udio od oko 70% državnih vrijednosnica Savezne Republike Njemačke (ili obveznica za koje jamči ta država), što je pogodovalo i visokoj sigurnosti deviznih portfelja HNB-a, ali i njihovu dobrom učinku.

Neto eurskim portfeljem, kojim se aktivno upravljalo u 2010., ostvaren je prihod od 78,4 mil. EUR, dok je neto dolarskim portfeljem u istom razdoblju ostvaren prihod od 15,1 mil. USD.

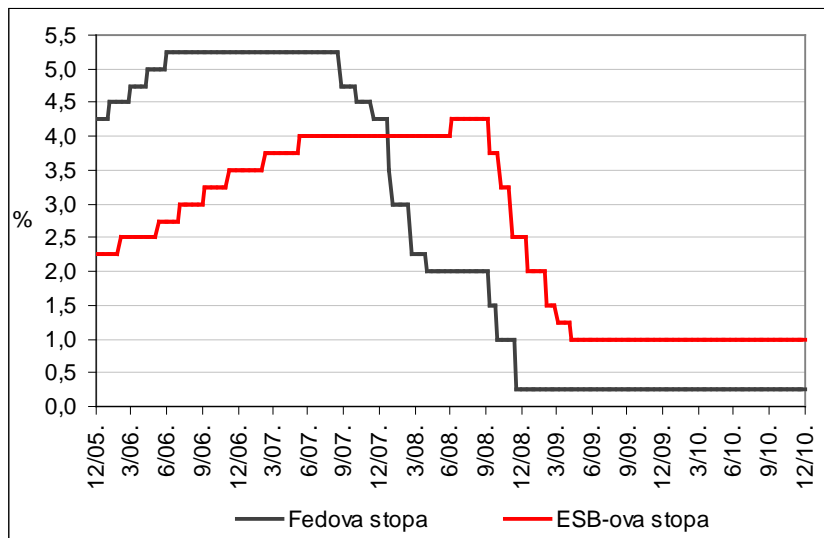
Učinak eurskog neto portfelja HNB-a za 2010. godinu (1,1%) više je nego dvostruko veći od učinka eurske bezrizične (engl. *risk-free*) stope – trezorskih zapisa SR Njemačke, koji su u 2010. imali povrat od 0,5%. Učinak dolarskog neto portfelja HNB-

a za 2010. godinu (0,7%) također je viši od učinka najsigurnije dolarske investicije – tromjesečnoga američkoga trezorskog zapisa, koji je u izvještajnoj godini imao učinak od 0,1%.

Relativno viši učinak neto deviznih portfelja HNB-a potječe ponajprije od veće izloženosti kamatnom riziku, tj. udjela dugoročnijih obveznica u neto deviznim portfeljima HNB-a, kojima su i u 2010. godini rasle cijene.

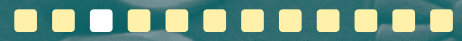
Europska središnja banka i američka središnja banka tijekom 2010. nisu mijenjale svoje ključne kamatne stope, koje su se zadržale na iznimno niskim razinama. ESB-ova referentna jednotjedna repo kamatna stopa tako se zadržala na razini od 1,00%, a Fedova prekonocna kamatna stopa kretala se u rasponu od 0% do 0,25%.

2.15. Kretanje Fedove i ESB-ove ključne kamatne stope

Izvor: HNB

Poslovanje kreditnih institucija

Negativna kretanja u realnoj sferi i pogoršanje kvalitete kreditnoga portfelja ograničili su rast bilance banaka u 2010. na 3,5%. Kako je najveći dio toga rasta bio rezultat tečajnih promjena, bilanca banaka efektivno je porasla za samo 0,8%. Povećana neizvjesnost i manja sklonost građana prema drugim oblicima ulaganja osnažila je domaće izvore rasta imovine banaka. Tako se nastavio blagi, ali stabilan trend rasta štednje stanovništva, prisutan od druge polovine 2009., što je bankama omogućilo manje korištenje izvora od većinskih stranih vlasnika. Kreditna aktivnost i nadalje je bila usporena, premda se ona u odnosu na 2009. blago oporavila. Najveći dio kreditnog prirasta bio je usmjeren prema trgovačkim društvima, a krediti stanovništvu, pod utjecajem slabije potražnje za pojedinim vrstama kredita, efektivno su smanjeni. Trgovačka su društva najveći dio kredita iskoristila za financiranje obrtnih sredstava, a manjim dijelom za financiranje novih projekata. Povećana neurednost otplate bankovnih kredita i niska kreditna aktivnost prema novim i niskorizičnim klijentima utjecala je na znatni porast razine djelomično ili potpuno nenadoknadivih kredita trgovačkim društvima. To je imalo najveći utjecaj na pogoršanje kvalitete ukupnih kredita banaka, a osjetno je pogoršana i kvaliteta kredita stanovništvu, što je djelomice bilo rezultat materijalizacije valutno inducirana kredita rizika, posebice kod stambenih kredita vezanih uz švicarski franak. Izostanak znatnije kreditne aktivnosti i rast udjela djelomično ili potpuno nenadoknadivih kredita na 11,2% ukupnih kredita banaka umanjio je kamatne prihode i dobit najvećeg broja banaka. Unatoč tome, a zahvaljujući poboljšanju troškovne efikasnosti i jačanju drugih izvora prihoda, prije svega od provizija i naknada, pokazatelji profitabilnosti zadržani su na solidnoj razini, pri čemu je ROAA iznosio 1,2%, a ROAE 7,0%. U svjetlu rasta gubitaka u kreditnim portfeljima, na stabilnost bankovnog sustava pozitivno je utjecala dobra likvidnosna pozicija te visoka kapitaliziranost najvećeg broja banaka. Tako je stopa adekvatnosti jamstvenoga kapitala na kraju 2010. iznosila 18,4%, a njezin osjetan porast u odnosu na prethodnu godinu posljedica je usklađivanja domaćih propisa s relevantnim direktivama EU, odnosno tzv. okvirom Basel II. Naime, za razliku od dotadašnjih propisa, novi regulatorni okvir za izračun minimalne stope adekvatnosti kapitala ne predviđa povećane pondere za valutno inducirani kreditni rizik, zbog čega je osjetno smanjen prosječni ponder kreditnog rizika.

3.1. Poslovanje banaka

Na kraju 2010. u Republici Hrvatskoj poslovalo je 38 kreditnih institucija: 32 banke, jedna štedna banka i pet stambenih štedionica. U odnosu na kraj 2009. broj kreditnih institucija smanjen je za jedan jer je u posljednjem tromjesečju 2010. u Obrtničkoj štednoj banci d.d. pokrenut postupak prisilne likvidacije te joj je oduzeto odobrenje za rad.

Imovina banaka (uključujući štednu banku) iznosila je 391,6 mlrd. kuna i na nju se, jednako kao i godinu prije, odnosilo 98,3% ukupne imovine svih kreditnih institucija.

Na imovinu stambenih štedionica, u visini od 6,5 mlrd. kuna, odnosilo se preostalih 1,7% imovine kreditnih institucija.¹

Tablica 3.1. Broj kreditnih institucija na kraju razdoblja

Banke	2008.	2009.	2010.
Broj banaka na početku godine	33	33	32
Banke pripojene drugim bankama	–	1	–
Broj banaka na kraju godine	33	32	32
Štedne banke			
Broj štednih banaka na početku godine	0	1	2
Broj štednih banaka koje su dobile odobrenje za rad	2	–	–
Broj štednih banaka kojima je oduzeto odobrenje za rad	–	–	1
Broj štednih banaka na kraju godine	1	2	1
Stambene štedionice			
Broj stambenih štedionica na početku godine	5	5	5
Stambene štedionice koje su dobile odobrenje za rad	–	–	–
Broj stambenih štedionica na kraju godine	5	5	5

Napomena: A štedna banka malog poduzetništva d.d. odobrenje za rad dobila je u 2008., a s poslovanjem je započela u 2009. godini.

Izvor: HNB

Broj banaka u posljednjih se pet godina nije znatnije mijenjao. Njihov se udio u ukupnoj imovini svih kreditnih institucija u tom razdoblju povećao za nešto više od pola postotna boda, dok su stambene štedionice, čiji je broj u istom razdoblju porastao s četiri na pet, smanjile svoj ionako malen udio.

Tablica 3.2. Grupe banaka usporedivih značajki i udio njihove imovine u imovini svih banaka na kraju razdoblja

	Broj banaka			Udio, %		
	2008.	2009.	2010.	2008.	2009.	2010.
Velike banke	6	6	6	79,4	82,7	82,1
Srednje banke	4	3	3	12,5	9,1	9,0
Male banke	24	25	24	8,1	8,2	8,9
Ukupno	34	34	33	100,0	100,0	100,0

Izvor: HNB

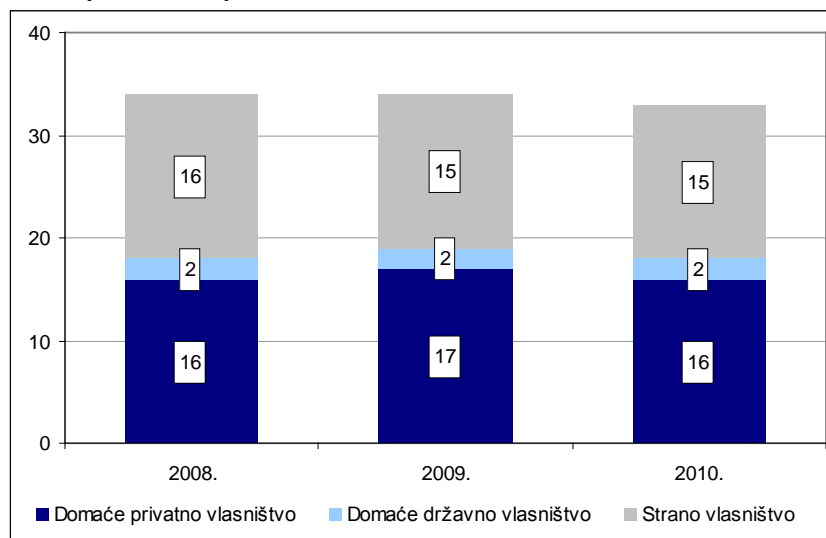
Na kraju 2010. šest velikih banaka² dominiralo je tržištem – njihova je imovina činila 82,1% ukupne imovine svih banaka. U posljednjih pet godina broj velikih banaka, njihov

¹ Podaci za 2010. zasnivaju se na privremenim nerevidiranim izvješćima kreditnih institucija.

² Banke (uključujući štedne banke) podijeljene su u tri grupe usporedivih značajki, ovisno o veličini udjela imovine banke u ukupnoj imovini svih banaka na kraju izvještajnog razdoblja: velike, srednje i male banke. Velike banke su one banke čija je imovina veća od 5% ukupne imovine svih banaka, srednje banke su one banke čija je imovina veća od 1% i manja od 5% ukupne imovine svih banaka, a male banke su one banke čija je imovina manja od 1% ukupne imovine svih banaka. Stambene štedionice zbog specifičnosti poslovanja čine zasebnu grupu.

poredak prema visini imovine te ukupan tržišni udio nisu se znatnije mijenjali. U odnosu na kraj 2009. godine, kada je imovina velikih banaka imala dosad najveći udio u ukupnoj imovini svih banaka (82,7%), visina toga udjela smanjila se za 0,6 postotnih bodova. Ukupna je imovina grupe srednjih banaka u protekloj godini porasla tek nešto manje od imovine svih banaka u cjelini, za 3,2%, te je i njihov udio u ukupnoj imovini svih banaka ostao gotovo nepromijenjen. Za razliku od njih, imovina grupe malih banaka rasla je višestruko brže od imovine ostalih grupa banaka, za 11,6%, pa je njihov udio u ukupnoj imovini porastao za 0,7 postotnih bodova.

3.1. Broj banaka prema sjedištu vlasnika i vrsti vlasništva na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Budući da je banka koja je prestala djelovati krajem 2010. godine bila u domaćem privatnom vlasništvu, broj banaka u domaćem vlasništvu smanjio se za jedan, a u većinskom vlasništvu stranih dioničara i nadalje je bilo 15 banaka. Udio imovine banaka u većinskom vlasništvu stranih dioničara u ukupnoj imovini svih banaka u proteklih se godinu dana ponešto smanjio, za 0,6 postotnih bodova. Pritom su banke u domaćem državnom vlasništvu zadržale gotovo nepromijenjenu visinu udjela, ali su visokim godišnjim porastom imovine od 13,2% banke u većinskom vlasništvu domaćih privatnih dioničara povećale svoj udio u ukupnoj imovini bankarskog sustava za 0,5 postotnih bodova.

Tablica 3.3. Imovina banaka prema sjedištu vlasnika i vrsti vlasništva u postocima

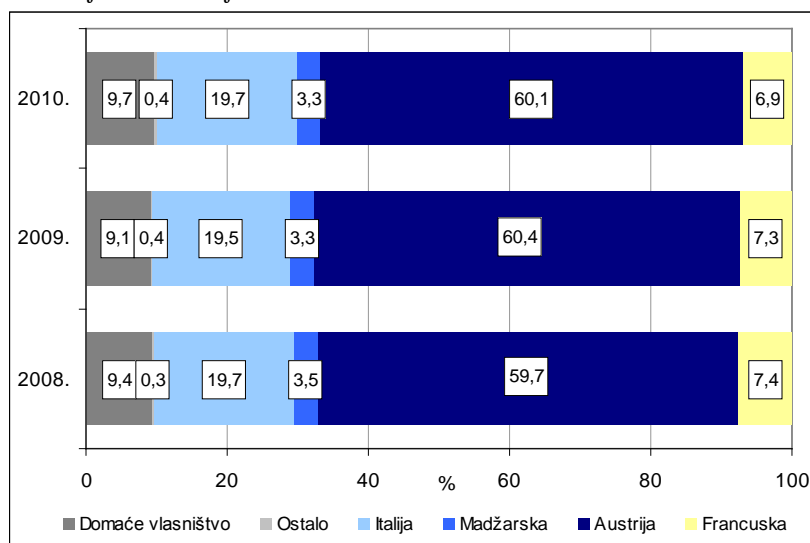
Banke prema sjedištu vlasnika i vrsti vlasništva	Udio imovine pojedine grupe banaka u ukupnoj imovini banaka		
	2008.	2009.	2010.
Banke u većinskom vlasništvu domaćih dioničara	4,9	4,9	5,4
Banke u većinskom vlasništvu države	4,5	4,2	4,3
Banke u većinskom vlasništvu stranih dioničara	90,6	90,9	90,3
Ukupno	100,0	100,0	100,0

Izvor: HNB

Dioničari iz Austrije i nadalje su u svojem vlasništvu imali najveći dio ukupne imovine svih banaka. Na kraju 2010. imovina šest banaka u većinskom vlasništvu dioničara iz Austrije obuhvaćala je 60,1% imovine svih banaka, a u usporedbi s krajem 2009. godine taj je udio blago smanjen. Prema visini udjela imovine u ukupnoj imovini svih banaka slijedilo je pet banaka u vlasništvu talijanskih dioničara, uz neznatno povećanje udjela, dok su dioničari iz Francuske, Mađarske, San Marina i Švicarske na kraju 2010. godine bili većinski vlasnici po jedne banke.

3.2. Imovina banaka prema domicilu dioničara na kraju razdoblja

Napomena: Pod domicilom dioničara u ovom se prikazu podrazumijeva sjedište dioničkog društva ili prebivalište vlasnika (fizičke osobe).

Izvor: HNB

3.1.1. Bilanca i izvanbilančne stavke

Imovina

Na kraju 2010. ukupna imovina banaka iznosila je 391,6 mlrd. kuna, što je u odnosu na kraj 2009. godine povećanje od 13,2 mlrd. kuna ili 3,5%. Godišnja stopa povećanja imovine veća je od ostvarene u 2009. godini te je zaustavljen trend usporavanja rasta započeo 2007. godine. Međutim, iako se godišnja stopa rasta imovine ponešto ubrzala, ona je prije svega bila posljedica promjene tečaja kune te povećanja kunske protuvrijednosti devizne imovine, odnosno imovine u stranim valutama i imovine u kunama s valutnom klauzulom. Tijekom 2010. godine tečaj kune znatno je deprecirao prema švicarskom franku (20,8%), a u manjoj mjeri prema ostalim dvjema valutama (euro i američki dolar), koje zajedno sa švicarskim frankom čine gotovo cjelokupnu deviznu imovinu. Isključi li se utjecaj promjene tečaja kune prema te tri valute, može se zaključiti da je na kraju 2010. godine devizna imovina realno bila neznatno manja nego na kraju 2009. godine, na što je isključivo utjecalo realno smanjenje imovine u

švicarskim francima. Zahvaljujući istodobnom povećanju kunskog dijela imovine, ukupna je imovina banaka u odnosu na kraj 2009. godine realno porasla samo za 0,8%.

Povećanje imovine u odnosu na kraj 2009. godine zabilježeno je kod sve tri grupe banaka, a najveća je stopa rasta u promatranom razdoblju ostvarena kod malih banaka (11,6% ili 3,6 mlrd. kuna). Imovina velikih banaka porasla je za 8,5 mlrd. kuna (2,7%), a nakon znatnijeg smanjenja u 2009. godini, zbog pripajanja jedne srednje banke velikoj banci³ te smanjenja imovine preostalih banaka iz grupe, na kraju 2010. imovina srednjih banaka porasla je za 1,1 mlrd. kuna (3,2%). Kod najvećeg broja banaka iznos imovine na kraju 2010. bio je veći, a samo su tri male banke smanjile imovinu u odnosu na kraj 2009. godine.

Tablica 3.4. Struktura imovine banaka na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2008.		2009.			2010.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Gotovina i depoziti kod HNB-a	42.671,2	11,5	47.673,1	12,6	11,7	47.373,7	12,1	-0,6
Gotovina	5.394,3	1,5	5.430,9	1,4	0,7	5.675,4	1,4	4,5
Depoziti kod HNB-a	37.276,9	10,1	42.242,2	11,2	13,3	41.698,3	10,7	-1,3
Depoziti kod bankarskih institucija	35.592,9	9,6	32.741,9	8,7	-8,0	30.160,0	7,7	-7,9
Trezorski zapisi MF-a i blagajnički zapisi HNB-a	10.062,5	2,7	9.366,8	2,5	-6,9	10.030,3	2,6	7,1
Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže radi trgovanja	6.840,0	1,8	5.522,4	1,5	-19,3	5.501,3	1,4	-0,4
Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti raspoloživi za prodaju	12.480,3	3,4	14.000,5	3,7	12,2	14.876,3	3,8	6,3
Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže do dospijeća	4.798,8	1,3	4.012,2	1,1	-16,4	3.692,0	0,9	-8,0
Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti kojima se aktivno ne trguje, a koji se vrednuju prema fer vrijednosti kroz RDG	669,0	0,2	1.644,9	0,4	145,9	1.090,0	0,3	-33,7
Derivatna financijska imovina	121,9	0,0	212,4	0,1	74,2	154,6	0,0	-27,2
Kreditni financijskim institucijama	5.796,7	1,6	6.065,1	1,6	4,6	6.389,5	1,6	5,3
Kreditni ostalim komitentima	240.808,0	65,1	246.363,2	65,1	2,3	260.823,2	66,6	5,9
Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate	1.774,1	0,5	1.980,9	0,5	11,7	2.232,0	0,6	12,7
Preuzeta imovina	391,7	0,1	604,9	0,2	54,5	757,2	0,2	25,2
Materijalna imovina (minus amortizacija)	4.503,8	1,2	4.372,3	1,2	-2,9	4.316,5	1,1	-1,3
Kamate, naknade i ostala imovina	6.624,6	1,8	6.889,5	1,8	4,0	7.232,7	1,8	5,0
Manje: Posebne rezerve za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	3.042,4	0,8	3.079,5	0,8	1,2	3.011,0	0,8	-2,2
Ukupno imovina	370.093,0	100,0	378.370,6	100,0	2,2	391.618,3	100,0	3,5

Izvor: HNB

Porast primljenih depozita banaka, unatoč istodobnom smanjenju obveza po kreditima te isključujući povećanje uvjetovano deprecijacijom kune, utjecao je na blagi realni rast izvora financiranja. U manjoj se mjeri povećao i kapital, zahvaljujući dokapitalizacijama provedenima tijekom 2010. te povećanju dobiti tekuće godine, što je zajedno s naraslim izvorima omogućilo potencijal za blagi rast plasmana banaka. Podaci o povećanju iznosa neto kredita upućuju na manji oporavak kreditne aktivnosti banaka u odnosu na godinu prije, iako je zbog valutne strukture kreditnog portfelja, u kojoj se pretežiti dio odnosi na strane valute i kune s valutnom klauzulom, znatan utjecaj na veću razinu neto kredita na

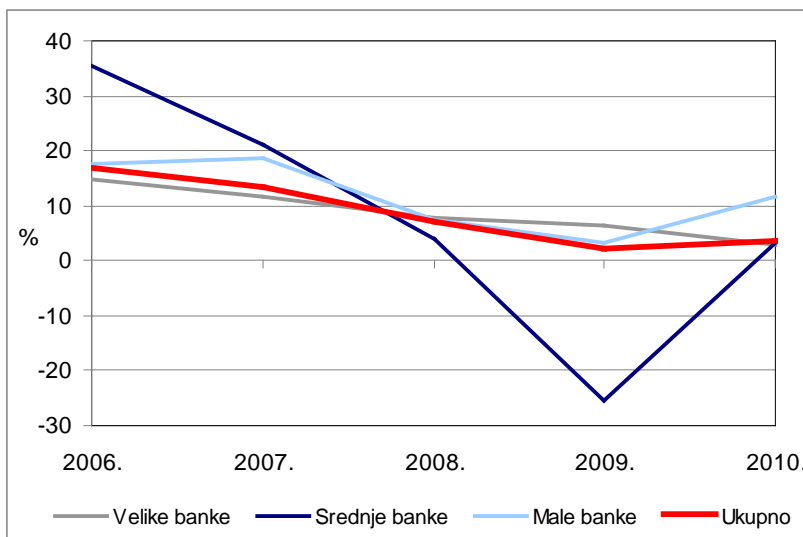
³ Slavenska banka d.d., Osijek, pripojena je Hypo Alpe-Adria Bank d.d., Zagreb.

kraju 2010. također imala spomenuta deprecijacija tečaja kune. Ukupni neto krediti banaka na kraju 2010. iznosili su 267,2 mlrd. kuna, što je u odnosu na kraj 2009. godine povećanje od 14,8 mlrd. kuna ili 5,9%. Realni rast neto kredita bio je znatno manji i iznosio je oko 1,8%. Taj je rast ostvaren zahvaljujući rastu kredita nominiranih ili indeksiranih u eurima te kunskih kredita.

Sve grupe banaka iskazale su povećanje neto kredita. U odnosu na kraj 2009. godine najveća stopa rasta zabilježena je kod malih banaka (8,8%). Kod srednjih banaka ta je stopa iznosila 7,0%, a kod velikih banaka 5,5%.

Od ostalih znatnijih oblika imovine banke su povećale jedino ulaganja u vrijednosne papire, na ukupno 35,2 mlrd. kuna, što je bio za 1,9% veći iznos nego na kraju 2009. godine. To se povećanje u prvom redu odnosilo na rast ulaganja u domaće vrijednosne papire, trezorske zapise MF-a te u manjoj mjeri obveznice RH, a ulaganja u gotovo sve ostale vrste dužničkih vrijednosnih papira na kraju 2010. bila su smanjena. Banke su smanjile i vlasnička ulaganja u sve sektore osim nebankarskih financijskih institucija za ukupno 8,9%. Glavninu vrijednosnih papira banke su i nadalje raspoređivale u portfelj instrumenata raspoloživih za prodaju te su njihovu vrijednost usklađivale s tržišnim cijenama, a zahvaljujući tome na kraju 2010. godine u kapitalu su iskazale nerealiziranu dobit u iznosu od 23,3 mil. kuna.

3.3. Stope promjene imovine grupa banaka usporedivih značajki

Izvor: HNB

Porast ulaganja u vrijednosne papire na razini sustava posljedica je takvih promjena kod malih banaka te srednjih banaka, a velike su banke iskazale manji iznos takvih ulaganja nego na kraju 2009. godine. Male su banke na kraju 2010. godine imale 35,2% veći iznos vrijednosnih papira, a povećanje se pretežito odnosilo na veća ulaganja u dugoročne instrumente, odnosno domaće i strane državne obveznice. Ulaganja u obveznice RH i stranih država porasla su i kod srednjih banaka te je ukupni iznos vrijednosnih papira kod srednjih banaka bio veći za 4,9%. Za razliku od malih i srednjih banaka, velike su banke smanjile ulaganja u dugoročne instrumente, a povećale ulaganja

u trezorske zapise MF-a i instrumente tržišta novca, te su ukupna ulaganja velikih banaka u vrijednosne papire u odnosu na kraj 2009. bila manja za 2,0%.

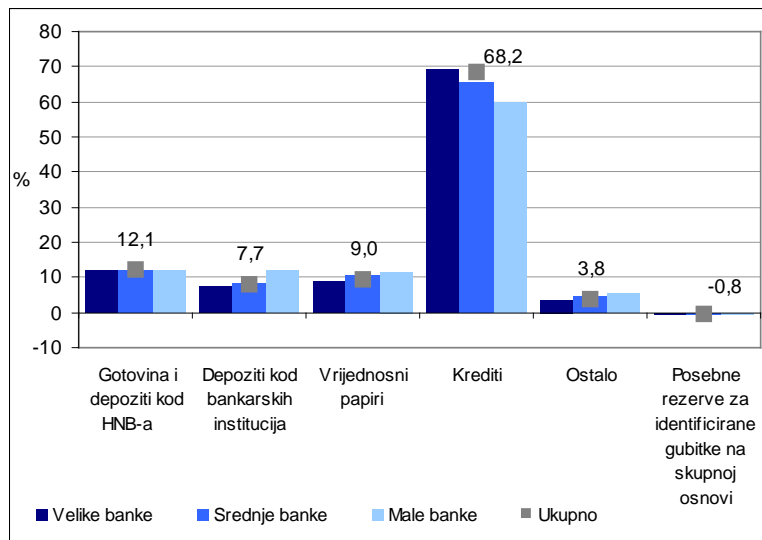
Na kraju 2010. godine banke su plasirale za 2,6 mlrd. kuna (7,9%) manji iznos depozita kod drugih banaka nego na kraju 2009., a pretežito se to odnosilo na smanjenje depozita kod inozemnih banaka. Od ukupnog iznosa danih depozita, 20,7% bilo je plasirano inozemnim bankama koje su većinski vlasnici domaćih banaka, a iznos tih depozita porastao je za 8,0% u odnosu na kraj 2009. godine. U nešto manjoj mjeri banke su smanjile i depozite kod HNB-a (1,3%) zbog manjeg iznosa sredstava na računima za namiru i manje izdvojene obvezne pričuve⁴. Na kraju 2010. banke su u HNB-u deponirale 4,0 mlrd. kuna prekonoćnih depozita, što je za 2,4 mlrd. kuna veći iznos u usporedbi s krajem 2009. godine.

U strukturi imovine banaka, kretanja i promjene pojedinih oblika imovine imala su znatniji utjecaj jedino na udio kredita (neto). Stopa rasta neto kredita veća od stope rasta ukupne imovine te sporiji rast ili smanjenje drugih oblika ulaganja utjecali su na povećanje udjela kredita u imovini banaka, i to sa 66,7% na kraju 2009. na 68,2% na kraju 2010. godine. Udio depozita kod drugih banaka u ukupnoj imovini banaka iznosio je 7,7%, što je za gotovo jedan postotni bod manje nego na kraju 2009. godine. Blago smanjenje udjela od 0,5 postotnih bodova zabilježeno je i kod gotovine i depozita kod HNB-a, koji su na kraju 2010. zajedno činili 12,1% imovine. Smanjenje gotovo svih oblika imovine osim neto kredita kod velikih banaka utjecalo je na blago restrukturiranje imovine u korist većeg udjela neto kredita, koji je na kraju 2010. iznosio 69,4% (67,6% na kraju 2009.). Udio neto kredita porastao je i u imovini srednjih banaka na 65,6%. Unatoč porastu neto kredita kod malih banaka, njihov je udio u imovini bio smanjen na 59,9%, odnosno za 1,5 postotnih bodova, dok je osjetni porast ulaganja malih banaka u vrijednosne papire utjecao na povećanje udjela vrijednosnih papira u imovini malih banaka s 9,5% na kraju 2009. na 11,5% na kraju 2010. godine.

---

⁴ Dana 10. veljače 2010. na snagu je stupila Odluka o izmjeni Odluke o obveznoj pričuvi, kojom je stopa obvezne pričuve smanjena s 14% na 13% (NN, br. 18/2010.).

3.4. Struktura imovine grupa banaka usporedivih značajki na dan 31. prosinca 2010.

Izvor: HNB

Promjene u valutnoj strukturi imovine banaka u odnosu na kraj 2009. godine bile su neznatne i u prvom su redu bile posljedica povećanja iznosa neto kredita u stranim valutama i kunskih kredita s valutnom klauzulom. Povećanje iznosa tih kredita pretežito je bilo potaknuto rastom njihove kunske protuvrijednosti zbog tečajnih promjena, a tek u manjoj mjeri njihovim realnim rastom. Istodobno smanjenje depozita plasiranih kod inozemnih banaka odnosilo se na depozite nominirane u stranim valutama, što je djelomice ublažilo povećanje devizne imovine. Stoga je ukupna devizna imovina, uključujući kunsku imovinu s valutnom klauzulom, na kraju 2010. godine blago porasla (3,8%) te je činila 65,7% ukupne imovine, odnosno neznatno više nego na kraju 2009. godine. Povećanje kunske imovine za 2,9% podjednako se odnosilo na veća ulaganja banaka u domaće vrijednosne papire i kredite domaćim financijskim institucijama.

Obveze i kapital

Nakon stagnacije u prvom dijelu godine, u drugoj je polovini 2010. ostvareno blago povećanje obveza banaka, zahvaljujući rastu izvora financiranja, prije svega depozita stanovništva. Ukupni su izvori financiranja banaka u odnosu na kraj 2009. godine porasli za 3,1%, a zbog valutne strukture i pretežitog udjela deviznih obveza znatan utjecaj na povećanje izvora imala je deprecijacija tečaja kune. Isključi li se taj utjecaj, realno povećanje izvora financiranja iznosilo je oko 1,6%.

Kontinuirani rast depozita stanovništva tijekom 2010. rezultirao je godišnjom stopom rasta od 8,1%, a iznos povećanja od 11,4 mlrd. kuna bio je dvostruko veći nego tijekom 2009. te je predstavljao gotovo cjelokupni rast depozita. Rast depozita ostalih sektora bio je znatno slabije izražen, pri čemu su depoziti financijskih institucija smanjeni, što je rezultiralo povećanjem ukupnih depozita od 12,4 mlrd. kuna ili 4,8%. Rast depozita bio

je dostatan za financiranje slabe kreditne aktivnosti te su banke istodobno smanjile obveze na osnovi primljenih kredita za 3,2 mlrd. kuna (6,0%), i to u cijelosti od domaćih banaka. Porast depozita bio je relativno najveći kod malih banaka (13,6%), a on se, jednako kao kod velikih i srednjih banaka, temeljio na rastu depozita stanovništva. Male su banke jedine povećale obveze na osnovi primljenih kredita, i to za 10,7%, a znatan se dio tog povećanja odnosio na sredstva inozemnih vlasnika malih banaka. Ukupni depoziti kod srednjih banaka porasli su u odnosu na 2009. za 7,0%, a kod velikih banaka depoziti su porasli za 3,6%. Smanjenje primljenih kredita u znatnijoj je mjeri zabilježeno kod srednjih banaka (32,9%), dok je kod velikih banaka smanjenje iznosilo 5,1%.

Banke su smanjile korištenje kredita i depozita od većinskih inozemnih vlasnika za 2,9% te je i udio tih izvora u ukupnim primljenim depozitima i kreditima bio 18,3%, odnosno neznatno manji nego na kraju 2009. godine. Taj je udio i nadalje bio najveći kod velikih banaka (21,2%), a znatno niži kod srednjih (6,5%) i malih banaka (3,1%).

Tablica 3.5. Struktura obveza i kapitala banaka na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2008.		2009.			2010.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Kreditni od financijskih institucija	19.270,0	5,2	21.180,5	5,6	9,9	18.178,8	4,6	-14,2
Kratkoročni krediti	8.314,0	2,2	10.167,9	2,7	22,3	7.407,9	1,9	-27,1
Dugoročni krediti	10.956,1	3,0	11.012,6	2,9	0,5	10.770,9	2,7	-2,2
Depoziti	247.813,9	67,0	256.810,0	67,9	3,6	269.182,8	68,7	4,8
Depoziti na žiroračunima i tekućim računima	41.313,1	11,2	34.526,9	9,1	-16,4	37.258,1	9,5	7,9
Štedni depoziti	25.640,1	6,9	24.531,3	6,5	-4,3	26.705,5	6,8	8,9
Oročeni depoziti	180.860,7	48,9	197.751,7	52,3	9,3	205.219,2	52,4	3,8
Ostali krediti	32.862,6	8,9	31.787,5	8,4	-3,3	31.594,3	8,1	-0,6
Kratkoročni krediti	7.955,1	2,1	6.133,5	1,6	-22,9	6.977,0	1,8	13,8
Dugoročni krediti	24.907,5	6,7	25.654,0	6,8	3,0	24.617,3	6,3	-4,0
Derivatne financijske obveze i ostale financijske obveze kojima se trguje	1.578,3	0,4	418,9	0,1	-73,5	1.475,2	0,4	252,1
Izdani dužnički vrijednosni papiri	3.392,3	0,9	119,3	0,0	-96,5	124,3	0,0	4,2
Kratkoročni izdani dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni izdani dužnički vrijednosni papiri	3.392,3	0,9	119,3	0,0	-96,5	124,3	0,0	4,2
Izdani podređeni instrumenti	53,3	0,0	396,6	0,1	643,6	468,4	0,1	18,1
Izdani hibridni instrumenti	2.055,7	0,6	3.016,4	0,8	46,7	3.431,2	0,9	13,7
Kamate, naknade i ostale obveze	13.139,7	3,6	12.067,3	3,2	-8,2	12.521,6	3,2	3,8
Ukupno obveze	320.165,9	86,5	325.796,6	86,1	1,8	336.976,6	86,0	3,4
Dionički kapital	28.287,6	7,6	28.781,8	7,6	1,7	29.468,2	7,5	2,4
Dobit/gubitak tekuće godine	4.612,5	1,3	3.277,7	0,9	-28,9	3.760,9	1,0	14,7
Zadržana dobit/gubitak	5.694,1	1,5	7.764,9	2,0	36,4	8.927,2	2,3	15,0
Zakonske rezerve	969,4	0,3	1.084,1	0,3	11,8	1.097,9	0,3	1,3
Statutarne i ostale kapitalne rezerve	10.511,3	2,8	11.789,2	3,1	12,2	11.381,3	2,9	-3,5
Nerealizirani dobitak/gubitak s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju	-112,5	0,0	-27,7	0,0	-75,4	23,3	0,0	-
Rezerve proizašle iz transakcija zaštite	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dobit/gubitak prethodne godine	-35,3	0,0	-96,0	0,0	171,8	-17,1	0,0	-82,2
Ukupno kapital	49.927,1	13,5	52.574,0	13,9	5,3	54.641,7	14,0	3,9
Ukupno obveze i kapital	370.093,0	100,0	378.370,6	100,0	2,2	391.618,3	100,0	3,5

Izvor: HNB

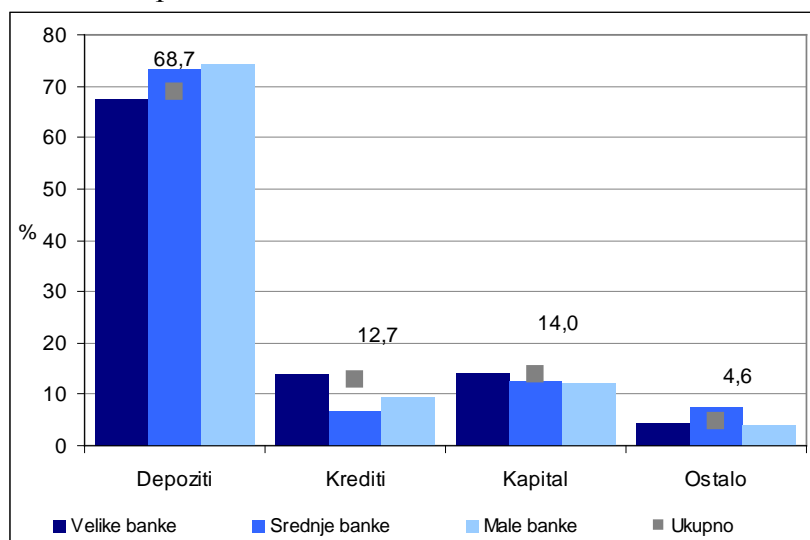
Zbog i nadalje visoke kapitaliziranosti sustava te zadovoljavajuće razine adekvatnosti kapitala, samo je nekoliko banaka imalo potrebu za dopunskim kapitalom, tako da je

iznos izdanih podređenih i hibridnih instrumenata ukupno porastao za 18,1% i 13,8%. Uloga tih instrumenata u izvorima financiranja i nadalje je bila mala jer su, zajedno s izdanim vrijednosnim papirima, podređeni i hibridni instrumenti činili 1,2% ukupnih izvora. U odnosu na kraj 2009. godine u dijelu ostalih obveza snažno je porastao iznos derivatnih financijskih obveza (252,1%), čiji je udio u pasivi banaka i dalje ostao relativno nizak.

U strukturi pasive banaka nisu zabilježene znatnije promjene. Najveća promjena odnosila se na smanjenje udjela primljenih kredita u ukupnim obvezama i kapitalu s 14,0% na kraju 2009. na 12,7% na kraju 2010. godine. Udio depozita blago je porastao te je iznosio 68,7% ukupnih obveza i kapitala banaka.

Rast bilančnoga kapitala usporio se u odnosu na 2009. te je povećanje iznosilo 2,1 mlrd. kuna ili 3,9%. Banke su na kraju 2010. imale za 1,2 mlrd. kuna (15,0%) veći iznos zadržane dobiti, unatoč pojačanoj isplati dividende nego u prijašnjim godinama te pokriću dijela gubitaka iz poslovanja u prethodnim godinama na teret zadržane dobiti. Dionički kapital banaka porastao je gotovo za 700,0 mil. kuna, zahvaljujući dokapitalizacijama provedenima tijekom 2010. kod pet malih banaka i jedne srednje banke. Na razini svih banaka dionički je kapital u odnosu na 2009. porastao za 2,4%. Dodatno je na povećanje ukupnoga kapitala utjecala više ostvarena dobit tekuće godine, a u manjoj mjeri i nerealizirana dobit s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju. Banke su tijekom 2010. dioničarima isplatile oko 2,5 mlrd. kuna dividendi, što je više od tri četvrtine dobiti ostvarene u 2009. te znatno više od prosjeka u proteklih pet godina. Naime, u tom su razdoblju banke veći dio dobiti zadržavale u kapitalu, a isplaćivale su u prosjeku nešto više od 20% dobiti ostvarene u prethodnoj godini.

3.5. Struktura obveza i kapitala grupa banaka usporedivih značajki na dan 31. prosinca 2010.

Izvor: HNB

Unatoč usporenoj godišnjoj stopi rasta ukupnoga kapitala, udio kapitala u pasivi banaka zadržao je tendenciju blagog rasta te je na kraju 2010. godine iznosio 14,0%. Visina udjela još je pod utjecajem znatnih kapitalnih ulaganja i zadržavanja većeg dijela dobiti ostvarene u prethodnih pet godina, a manji pozitivan utjecaj u 2010. godini imalo je daljnje povećanje razine većine stavki kapitala. Udio kapitala u pasivi velikih banaka bio je veći od prosječnog i iznosio je 14,3%. U odnosu na kraj 2009. kapital velikih banaka porastao je za 3,7% te je i udio kapitala u pasivi velikih banaka na kraju 2010. bio neznatno veći, pretežito zahvaljujući zadržavanju dijela dobiti prethodne godine. Znatan iznos dokapitalizacije u jednoj srednjoj banci i dobit tekuće godine u odnosu na prošlogodišnji osjetan gubitak utjecali su na porast kapitala za 9,3% i njegova udjela u pasivi srednjih banaka s 11,7% na kraju 2009. na 12,3% na kraju 2010. godine. Kapital malih banaka u većoj je mjeri opterećen prenesenim gubicima i gubicima tekuće godine te je u odnosu na kraj 2009. blago porastao, za 1,4%, uglavnom zahvaljujući povećanju dioničkoga kapitala. Zbog niske stope rasta kapitala malih banaka te istodobno većeg porasta obveza, udio kapitala u pasivi malih banaka na kraju 2010. smanjio se za 1,2 postotna boda i iznosio je 12,0%.

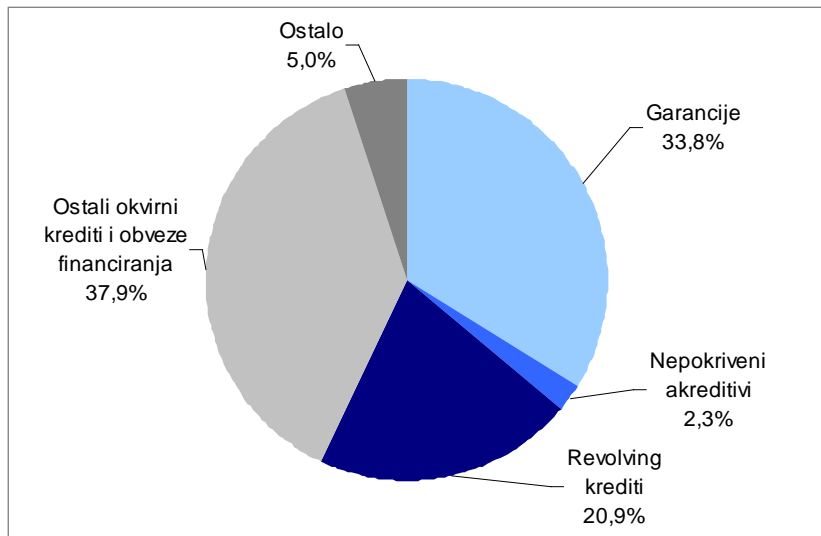
Kretanja u valutnoj strukturi ukupnih obveza i kapitala banaka u odnosu na kraj 2009. godine pretežito su bila pod utjecajem promjene depozita. Zahvaljujući rastu dugoročnih depozita u stranim valutama zabilježen je znatniji porast ukupnih stavki obveza i kapitala u stranim valutama od 5,2%. Na povećanje kunskih obveza i kapitala banaka u odnosu na kraj 2009. za 1,8% više od rasta kunskih depozita utjecala je veća dobit tekuće godine i zadržana dobit te porast dioničkoga kapitala. Obveze i kapital u kunama s valutnom klauzulom smanjili su se za 1,5%, na što je pretežito utjecalo smanjenje depozita. Opisana su kretanja imala manji utjecaj na strukturu obveza i kapitala, u kojoj je devizni dio, uključujući i stavke u kunama s valutnom klauzulom, porastao za 0,7 postotnih bodova, na 59,3% ukupnih obveza i kapitala banaka. Znatniji se dio toga udjela odnosi na stavke u stranim valutama (55,3%), a kunske su stavke obuhvatile 40,7% ukupnih obveza i kapitala banaka.

Klasične izvanbilančne stavke

Nakon dugogodišnjeg razdoblja u kojem su banke povećavale ukupan iznos klasičnih izvanbilančnih stavki, taj je trend prekinut 2009. godine znatnim smanjenjem gotovo svih oblika klasičnih izvanbilančnih stavki. Nespremnost banaka da putem izvanbilančnih obveza povećavaju izloženost kreditnom riziku nastavljena je nešto manjim intenzitetom i u 2010. godini, te su banke na kraju 2010. iskazale iznos izvanbilančnih stavki u visini od 59,3 mlrd. kuna, što je za 1,5 mlrd. kuna ili 2,4% manje nego na kraju 2009. godine. Omjer klasičnih izvanbilančnih stavki i imovine banaka također je smanjen, sa 16,1% na kraju 2009. na 15,1% na kraju 2010. godine.

3.6. Struktura klasičnih izvanbilančnih stavki banaka na dan 31. prosinca 2010.

Izvor: HNB

Osnovni generator promjena, odnosno povećavanja i smanjivanja ukupnog iznosa klasičnih izvanbilančnih stavki u prethodnim godinama bili su okvirni krediti i druge obveze financiranja (uključujući revolving kredite). Nakon osjetnog smanjenja tih obveza u 2008. i 2009. godini, na kraju 2010. smanjivanje je usporeno te je u odnosu na 2009. iznos okvirnih kredita i drugih obveza financiranja bio tek neznatno niži. Pretežiti utjecaj na manji iznos ukupnih klasičnih izvanbilančnih stavki na kraju 2010. u odnosu na kraj 2009. imalo je smanjenje izdanih garancija u iznosu od 1,4 mlrd. kuna (6,5%). Na okvirne kredite i druge obveze financiranja i nadalje se odnosio najveći dio ukupnih klasičnih izvanbilančnih stavki (58,8%), a drugi instrument po visini udjela bile su izdane garancije (33,8%).

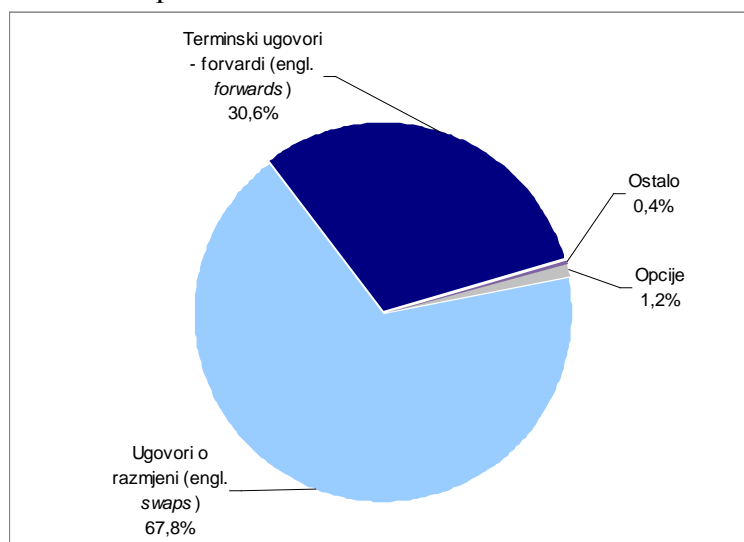
Na kraju 2010. ukupna izloženost banaka obvezama financiranja i potencijalnim obvezama po kojima može uslijediti plaćanje, prikazana omjerom ukupnog iznosa klasičnih izvanbilančnih stavki i imovine, i nadalje je bila relativno najviša kod velikih banaka (16,4%). Nešto niži omjer zabilježen je kod srednjih banaka (10,8%), dok je kod malih banaka taj omjer uobičajeno najniži (7,9%). Iznos klasičnih izvanbilančnih stavki u odnosu na kraj 2009. godine porastao je jedino kod srednjih banaka (13,0%), što je posljedica većeg iznosa izdanih garancija. Za razliku od srednjih banaka, velike su banke smanjile iznos izdanih garancija, što je utjecalo na ukupno smanjenje klasičnih izvanbilančnih stavki velikih banaka od 3,4%. Neznatno smanjenje ukupnog iznosa klasičnih izvanbilančnih stavki u odnosu na kraj 2009. zabilježeno je i kod malih banaka (1,3%).

Derivatni financijski instrumenti

Jednako kao i prethodne godine, u 2010. smanjena je ukupna ugovorena vrijednost derivatnih financijskih instrumenta, no stopa smanjenja bila je nešto niža nego u 2009. godini. Osjetno su smanjeni derivatni financijski instrumenti kojima je odnosna varijabla kamatna stopa, pa im je udio smanjen na 27,6%. Istodobno su blago porasli derivatni financijski instrumenti s tečajem kao odnosnom varijablom te je njihov udio porastao na 71,9%. Glavninu derivatnih financijskih instrumenata, nešto više od dvije trećine, činili su ugovori o razmjeni (engl. *swaps*).

Više od 90% ukupne ugovorene vrijednosti derivatnih financijskih instrumenata odnosilo se na velike banke, kod kojih je omjer tih instrumenata i imovine iznosio 29,9%. U srednjim je bankama taj omjer iznosio 17,7%, a u malima samo 1,3%. Devet malih banaka nije iskazivalo derivatne financijske instrumente.

3.7. Struktura derivatnih financijskih instrumenata banaka (ugovorena vrijednost) na dan 31. prosinca 2010.

Izvor: HNB

Premda se banke derivatnim financijskim instrumentima najviše koriste u zaštiti od rizika, prije svega onog valutnog, uglavnom ih iskazuju kao instrumente namijenjene trgovanju, a ne zaštiti. To se vjerojatno može povezati sa složenošću pravila računovodstva zaštite koja se u tome slučaju moraju primjenjivati. Na instrumente namijenjene trgovanju odnosilo se 98,6% ukupnih derivatnih financijskih instrumenata, na ugrađene derivate 1,2%, a ostatak od 0,2% odnosio se na derivate koji se rabe kao instrument zaštite.

U većini banaka glavnina iznosa derivatnih financijskih instrumenata bila je sklopljena s nerezidentima, pretežito s većinskim stranim vlasnicima ili sestrinskim tvrtkama (članicama međunarodnih bankovnih grupacija kojima pripadaju domaće banke). Banke derivatima skraćuju svoju relativno znatnu dugu promptnu neto otvorenu poziciju,

posebice onu u švicarskim francima, koja je nastala zbog popularizacije kredita u toj valuti u razdoblju do 2007. te zbog male razine izvora u toj valuti. Također, pozicije proizašle iz ugovora sklopljenih s domaćim klijentima banke uglavnom zatvaraju s većinskim stranim vlasnicima (engl. *back-to-back deals*).

U posljednjem tromjesečju 2010. osjetno je poraslo korištenje valutnim ugovorima o razmjeni, vjerojatno kao posljedica regulatorne arbitraže. U tom su razdoblju izvori od većinskih stranih vlasnika blago porasli, no osjetno je promijenjena njihova struktura, i to u korist jačanja kunske komponente. Naime, u dvije su velike banke zamjetno porasli kunski, a jednako tako i ukupni izvori od većinskih stranih vlasnika. S obzirom na to da devizne i kunske obveze uz valutnu klauzulu podliježu obvezi održavanja minimalne devizne likvidnosti⁵, rast kunskih izvora od većinskih stranih vlasnika vjerojatno je posljedica regulatorne arbitraže. S obzirom na to da većinski strani vlasnici ne raspolažu kunama, domaće banke s njima sklapaju valutne ugovore o razmjeni kojima im promptno prodaju kune i kupuju devize, a terminski prodaju devize i kupuju kune. Domaće banke istodobno su zamjetno povećale iznose depozita kod većinskih stranih vlasnika, pa su možda opisane transakcije, osim u svrhu osiguravanja većega kreditnog potencijala, upotrijebljene i radi jačanja bilančne sume na kraju poslovne godine.

3.1.2. Zarada

Račun dobiti i gubitka

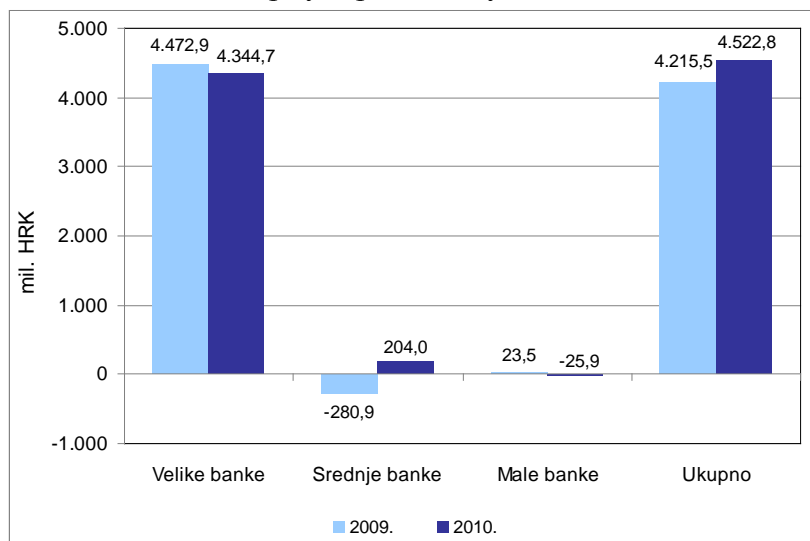
Dobit banaka prije oporezivanja, prema privremenim nerevidiranim podacima, iznosila je na kraju 2010. godine 4,5 mlrd. kuna te je bila veća za 307,3 mil. kuna ili 7,3% nego na kraju 2009. godine. Na povećanje dobiti banaka utjecala je ostvarena dobit u jednoj srednjoj banci, za razliku od znatnog iznosa gubitka (448,8 mil. kuna) koji je ta banka zabilježila na kraju 2009. godine. Kada se isključi utjecaj te iznimne promjene u agregiranom računu dobiti i gubitka svih banaka, proizlazi da su banke ostvarile niži poslovni rezultat nego na kraju prošle godine za 197,2 mil. kuna ili 4,2%. Posljedice nepovoljnoga makroekonomskog okružja bile su niska kreditna aktivnost i smanjenje osnovnih prihoda te povećani troškovi rezerviranja za gubitke, pa je, unatoč daljnjem reduciranju troškova poslovanja, dobit prije oporezivanja na kraju 2010. još bila niža od dobiti na kraju 2007. i 2008. godine.

Na kraju 2010. godine dobit prije oporezivanja ostvarilo je 27 banaka. U usporedbi sa stanjem na kraju 2009. dobit su povećale samo dvije velike i četiri male banke, a tri su banke, nakon gubitka iz prethodne godine, na kraju 2010. iskazale dobit. Šest malih banaka poslovalo je s gubitkom u ukupnom iznosu od 201,9 mil. kuna, a imovina tih banaka u ukupnoj je imovini svih banaka na kraju 2010. imala udio od 1,5%.

---

⁵ Prema Odluci o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima (NN, br. 59/2008., 17/2009. i 23/2009.) banke su u 2010. minimalno 20% deviznih obveza morale održavati deviznim potraživanjima.

3.8. Dobit banaka (prije oporezivanja)

Izvor: HNB

Dobit prije oporezivanja grupe velikih banaka iznosila je 4,3 mlrd. kuna i bila je niža nego na kraju 2009. godine za 128,2 mil. kuna ili 2,9%, zbog smanjenja dobiti u četiri velike banke u rasponu od samo 0,1% do čak 36,0%. Iako su ostvarile veći neto prihod i operativnu dobit, velike banke osjetno su povećale troškove rezerviranja za gubitke (12,6%), što se negativno odrazilo na konačni rezultat njihova poslovanja. Rast troškova rezerviranja bio je znatan i kod malih banaka (12,5%) te je premašio iznos operativne dobiti. Zajedno s blagim povećanjem općih troškova poslovanja i stagniranjem neto prihoda, rast troškova rezerviranja doveo je do gubitka malih banaka na kraju 2010. u iznosu od 25,9 mil. kuna. Za razliku od 2009., kada je zbog utjecaja gubitka u jednoj banci rezultat poslovanja grupe srednjih banaka bio ukupni gubitak, smanjeni troškovi rezerviranja i ostali troškovi poslovanja srednjih banaka utjecali su na ostvarivanje dobiti na kraju 2010. u iznosu od 204,0 mil. kuna.

Tablica 3.6. Račun dobiti i gubitka banaka u milijunima kuna

	Velike banke		Srednje banke		Male banke		Ukupno	
	I.-XII. 2009.	I.-XII. 2010.	I.-XII. 2009.	I.-XII. 2010.	I.-XII. 2009.	I.-XII. 2010.	I.-XII. 2009.	I.-XII. 2010.
Ukupno kamatni prihodi	18.589,7	17.097,4	2.158,1	1973,0	2.082,2	2.143,6	22.830,0	21.214,0
Ukupno kamatni troškovi	10.926,8	8.081,8	1.248,4	1010,5	1.103,5	1.158,0	13.278,7	10.250,3
Neto kamatni prihod	7.662,9	9.015,6	909,7	962,5	978,6	985,6	9.551,3	10.963,7
Ukupno prihodi od provizija i naknada	3.208,7	3.363,6	771,8	763,6	321,7	306,0	4.302,2	4.433,2
Ukupno troškovi provizija i naknada	753,2	709,3	467,2	429,0	99,2	86,7	1.319,6	1.224,9
Neto prihod od provizija i naknada	2.455,5	2.654,3	304,5	334,7	222,5	219,4	2.982,5	3.208,3
Ostali nekamatni prihodi	2.986,8	1.696,7	155,9	192,8	246,9	245,4	3.389,7	2.134,9
Ostali nekamatni troškovi	405,8	438,6	137,2	88,2	85,4	89,0	628,5	615,8
Neto ostali nekamatni prihod	2.581,0	1.258,1	18,7	104,6	161,5	156,4	2.761,2	1.519,1
Neto nekamatni prihod	5.036,5	3.912,4	323,2	439,3	384,0	375,8	5.743,7	4.727,4
Opći administrativni troškovi i amortizacija	5.603,2	5.629,5	892,2	869,5	1.068,7	1.083,0	7.564,1	7.582,0
Neto prihod od poslovanja prije rezerviranja za gubitke	7.096,3	7.298,5	340,7	532,2	293,9	278,4	7.730,9	8.109,2
Troškovi vrijednosnog usklađivanja i rezerviranja za identificirane gubitke	2.663,8	2.994,8	640,0	339,7	273,4	297,2	3.577,3	3.631,8
Troškovi rezerviranja za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	-40,5	-41,0	-18,5	-11,5	-3,0	7,1	-61,9	-45,4
Ukupno troškovi rezerviranja za gubitke	2.623,4	2.953,8	621,5	328,2	270,5	304,4	3.515,4	3.586,3
Dobit/gubitak prije oporezivanja	4.472,9	4.344,7	-280,9	204,0	23,5	-25,9	4.215,5	4.522,8
Porez na dobit	851,4	709,6	34,9	18,5	51,5	34,0	937,8	762,0
Dobit/gubitak tekuće godine	3.621,5	3.635,2	-315,8	185,6	-28,1	-59,9	3.277,7	3.760,9
Bilješka:								
Dobit (gubitak) od aktivnosti trgovanja	2.339,5	-2.113,5	132,0	-225,3	152,2	121,1	2.623,6	-2.217,6
Dobit (gubitak) od trgovanja vrijednosnim papirima	52,6	97,1	28,2	8,5	3,5	1,9	84,3	107,6
Dobit (gubitak) od trgovanja devizama	895,4	768,6	121,5	122,8	147,8	119,2	1.164,7	1.010,6
Dobit (gubitak) od trgovanja kunskom gotovinom	1,9	2,6	0,0	0,1	-0,1	-0,5	1,8	2,1
Dobit (gubitak) od trgovanja derivatima	1.389,5	-2.981,8	-17,7	-356,7	1,0	0,6	1.372,8	-3.337,9
Dobit (gubitak) od obračunatih tečajnih razlika	-35,2	3.159,9	7,3	342,3	-0,5	10,4	-28,4	3.512,7
Broj banaka koje su poslovale s gubitkom	0	0	1	0	9	6	10	6

Izvor: HNB

Zahvaljujući daljnjem osjetnom reduciranju troškova, banke su u 2010. ostvarile za 2,6% veći neto prihod i za 4,9% veću operativnu dobit (neto prihod od poslovanja prije rezerviranja za gubitke). Troškovi rezerviranja za gubitke jedini su porasli među troškovima banaka, a osjetno niži troškovi financiranja izvora, koji su na kraju prošle godine zbog kretanja ZIBOR-a bili na visokoj razini, bili su osnovni uzrok smanjenja ukupnih troškova.

Blagi porast izvora financiranja u 2010. godini, pretežito kratkoročnih, uz tendenciju pada pasivnih kamatnih stopa, utjecao je na znatan pad kamatnih troškova banaka za više od 3,0 mlrd. kuna ili 22,8%. Kamatni troškovi svih vrsta izvora bili su manji, a najveći utjecaj na ukupno smanjenje imali su depoziti, za koje su banke izdvojile 2,1 mlrd. kuna (20,0%) niži iznos troškova nego na kraju 2009. godine. Troškovi depozita gotovo svih sektora bili su manji, a najveće je smanjenje zabilježeno kod depozita nerezidenata (821,2 mil. kuna ili 39,5%) i trgovačkih društava (770,8 mil. kuna ili 47,4%), na što je osjetno utjecao niži ZIBOR u 2010. godini. Znatno niži bili su i troškovi primljenih kredita banaka (44,7%) te dužničkih vrijednosnih papira (14,9%). Troškovi depozita stanovništva jedini su porasli u odnosu na kraj 2009. godine, za 4,3%. Rezultat kretanja kamatnih troškova bio je manji prosječni trošak kamatnih obveza nego na kraju 2009. godine, što je dovelo do blagog porasta kamatne razlike. Na pad pasivnih kamatnih stopa na depozite u 2010. pozitivno su utjecale regulatorne

promjene, i to niža premija osiguranja depozita⁶ te niži postotak izdvajanja obvezne pričuve.

Kamatni prihodi banaka na kraju 2010. godine bili su za 1,6 mlrd. kuna (7,1%) manji nego na kraju 2009. godine. Gotovo polovinu iznosa smanjenja kamatnih prihoda činilo je smanjenje prihoda od kredita, a drugu su polovinu činili manji kamatni prihodi od svih ostalih oblika ulaganja (dužničkih vrijednosnih papira, depozita, kamatnih ugovora o razmjeni – engl. *swaps*). Neznatno povećanje kreditne aktivnosti, rast udjela kredita koji ne ostvaruju prihode i nešto niža razina kamatnih stopa rezultirali su smanjenjem prihoda od kredita svim sektorima za ukupno 3,9%. Najjače su smanjeni kamatni prihodi od kredita odobrenih financijskim institucijama (255,9 mil. kuna ili 64,5%) i kredita odobrenih trgovačkim društvima (217,5 mil. kuna ili 3,0%), a relativno najniže smanjenje ostvareno je kod kredita stanovništvu (0,6%). Zbog toga je poraslo značenje prihoda od kredita odobrenih stanovništvu, čiji se udio u ukupnim kamatnim приходima od svih vrsta plasmana povećao s 45,2% u 2009. na 48,4% u 2010. godini.

U usporedbi s krajem 2009. godine osjetno su smanjeni ostali nekamatni prihodi (za 1,3 mlrd. kuna ili 37,0%). Oni su u 2009. bili iznimno visoki zahvaljujući dobitima od derivata koji su služili zaštiti od kamatnog rizika i koji su bili amortizer visokim kamatnim troškovima izvora vezanih uz ZIBOR. Na kraju 2010. banke su iskazale gubitak od trgovanja derivatima u iznosu od 3,3 mlrd. kuna, a kako su ti derivati bankama pretežito služili u zaštiti od valutnog rizika, valja imati na umu da je istodobno ostvarena znatna dobit od obračunatih tečajnih razlika u iznosu od 3,5 mlrd. kuna. Smanjenje prihoda zabilježeno je i kod većine drugih oblika poslova koji bankama donose nekamatne prihode (trgovanja devizama, imovine kojom se aktivno ne trguje, a koja se vrednuje prema fer vrijednosti, imovine koja se drži do dospeljeća, vlasničkih ulaganja, ulaganja u podružnice).

Povećanje prihoda banke su ostvarile jedino od provizija i naknada (3,1%), zahvaljujući većim приходima od naknada za ostale usluge⁷, dok se prihodi od naknada za usluge platnog prometa i dalje smanjuju pod utjecajem pada tih prihoda od trgovačkih društava. Banke su smanjile troškove provizija i naknada za 7,2%, što se povoljno odrazilo na kretanje neto prihoda od provizija i naknada, koji je porastao za 7,6%.

Opći troškovi poslovanja banaka neznatno su porasli u odnosu na kraj 2009., a to je posljedica porasta troškova zaposlenika za 0,9% i porasta ostalih administrativnih troškova za 2,0%.

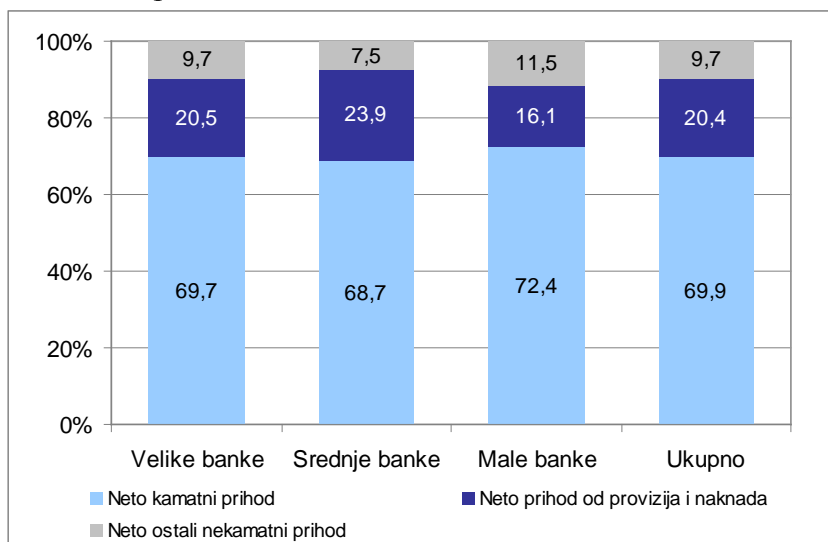
---

⁶ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju depozita (NN, br. 153/2009.).

⁷ Naknade za izdavanje garancija i drugih jamstava, za mandatne poslove, za skrb i transakcije s vrijednosnim papirima u ime i za račun drugih osoba, za čuvanje vrijednosti i iznajmljivanje sefova, za usluge vođenja depozitnih računa, za usluge odobravanja i vođenja neiskorištenih okvirnih kredita, za pružanje konzultantskih i savjetodavnih usluga komitentima, za izdavanje i korištenje bankovnim kreditnim karticama, za naplatu potraživanja od kupaca po kreditnim karticama kada banka ne vodi navedena potraživanja od kupaca u svojim knjigama i za druge usluge.

Ukupni troškovi rezerviranja banaka za gubitke porasli su u odnosu na kraj 2009. za 2,0% zbog podjednake dinamike povećanja u velikim bankama (12,6%) i malim bankama (12,5%). Rast troškova rezerviranja ublažen je njihovim znatnim smanjenjem kod srednjih banaka (47,2%) pod utjecajem smanjenja u jednoj banci iz grupe. Banke su troškove rezerviranja za plasmane rizičnih skupina B i C povećale za 1,5%, na gotovo 3,6 mlrd. kuna, a povećanje ukupnih troškova ublaženo je prihodom od ukinutih rezerviranja za gubitke na skupnoj osnovi, iako je taj prihod bio nešto niži nego na kraju 2009. godine. Za pokriće troškova rezerviranja banke su na kraju 2010. upotrijebile 44,2% operativne dobiti, što je neznatno manje u odnosu na kraj 2009. godine. Omjer troškova rezerviranja i operativne dobiti bio je najpovoljniji kod velikih banaka (40,5%), kod srednjih je banaka iznosio 61,7%, a operativna dobit malih banaka bila je niža od troškova rezerviranja za 8,5%.

3.9. Struktura neto prihoda banaka na dan 31. prosinca 2010.

Izvor: HNB

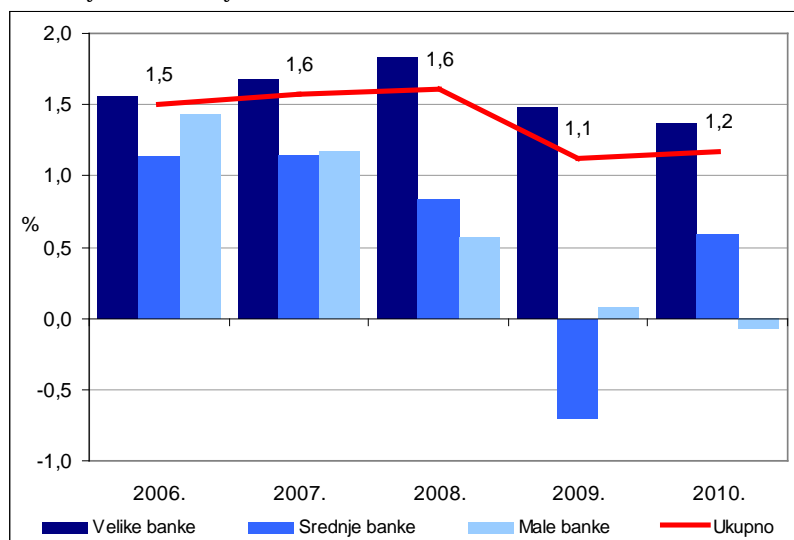
Za razliku od kraja 2009., kada je struktura neto prihoda odražavala veće oslanjanje banaka na jednokratne i manje stabilne prihode te je udio neto ostalih nekamatnih prihoda u strukturi neto prihoda bio iznimno visok (18,1%), na kraju 2010. udio neto ostalog nekamatnog prihoda smanjio se za 8,4 postotna boda i sveo na uobičajenu razinu od 9,7%. Osjetna promjena visine udjela neto ostalog nekamatnog prihoda u strukturi neto prihoda banaka u promatranom razdoblju gotovo u cijelosti je posljedica kretanja prihoda povezanih s upotrebom derivatnih financijskih instrumenata za zaštitu od rizika. Smanjenje udjela neto ostalog kamatnog prihoda odrazilo se na povećanje udjela ostalih dviju sastavnica neto prihoda – neto kamatnog prihoda za 7,4 postotna boda, na 69,9%, te neto prihoda od provizija i naknada za jedan postotni bod, na 20,5% neto prihoda. Blagi utjecaj na povećanje udjela neto kamatnog prihoda i neto prihoda od provizija i naknada u neto prihodu imao je rast tih dviju stavki. Tako je, unatoč smanjenju kamatnih prihoda, neto kamatni prihod porastao u odnosu na kraj 2009. za 14,8%, zahvaljujući znatnom smanjenju kamatnih troškova. Rast prihoda uz istodobno

smanjenje troškova provizija i naknada rezultirao je rastom neto prihoda od provizija i naknada za 7,6%.

Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti imovine i kapitala bili su na nešto višoj razini nego na kraju 2009. godine. Posljedica je to prije svega ostvarene dobiti u jednoj srednjoj banci, koja je znatnim iznosom gubitka na kraju 2009. godine osjetno opteretila ukupni poslovni rezultat svih banaka. Profitabilnost prosječne imovine (engl. ROAA, *Return on Average Assets*) iznosila je na kraju 2010. godine 1,2%, a profitabilnost prosječnoga kapitala (engl. ROAE, *Return on Average Equity*) 7,0%.

3.10. Profitabilnost prosječne imovine banaka (ROAA) na kraju razdoblja

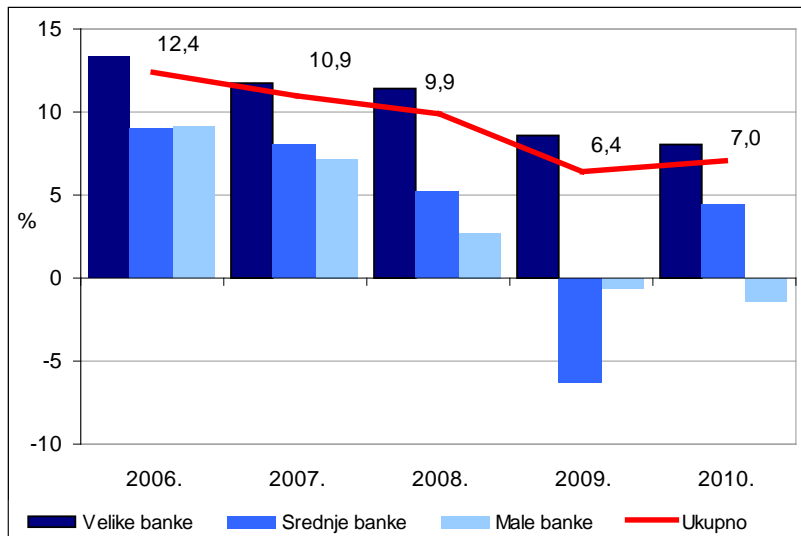

Izvor: HNB

Najpovoljnije vrijednosti pokazatelja, neznatno niže nego na kraju 2009., imale su velike banke, kod kojih je ROAA iznosio 1,4%, a ROAE 8,0%. Unatoč poboljšanju u odnosu na kraj 2009., kod srednjih banaka ostvarena je niska razina profitabilnosti te je ROAA iznosio 0,6%, a ROAE 4,4%. Zbog gubitaka u šest malih banaka pokazatelji profitabilnosti grupe malih banaka bili su negativni. Samo je sedam banaka (četiri velike i tri male banke) imalo profitabilnost imovine veću od 1%, a samo dvije banke (jedna velika i jedna mala banka) profitabilnost kapitala veću od 10%.

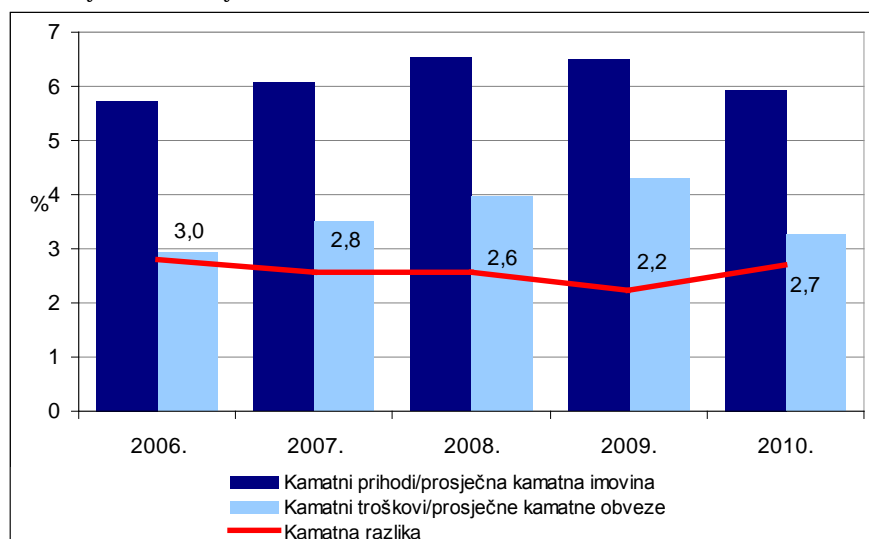
3.11. Profitabilnost prosječnoga kapitala banaka (ROAE) na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Smanjenje troškova financiranja izvora sredstava banaka povoljno se odrazilo na kamatnu razliku, tj. razliku između kamatnih prihoda po prosječnoj kamatnoj imovini i kamatnih troškova po prosječnim kamatnim obvezama. Nakon smanjenja u 2009., u 2010. se kamatna razlika povećala, vrativši se na razine iz prethodnih godina. U promatranom su razdoblju kamatne obveze neznatno porasle, ali je njihov trošak osjetno smanjen, s 4,3% na kraju 2009. na 3,3% na kraju 2010. godine. Posebice je na to utjecala niža razina referentne kamatne stope ZIBOR-a u 2010. godini, čije su visoke vrijednosti znatno povećale kamatne troškove izvora financiranja u prvom dijelu 2009. godine. Unatoč istodobnom blagom povećanju kamatne imovine, slaba kreditna aktivnost i povećanje udjela nenaplativih plasmana koji ne donose prihode utjecali su na smanjenje prihoda po prosječnoj kamatnoj imovini sa 6,5% na 6,0%.

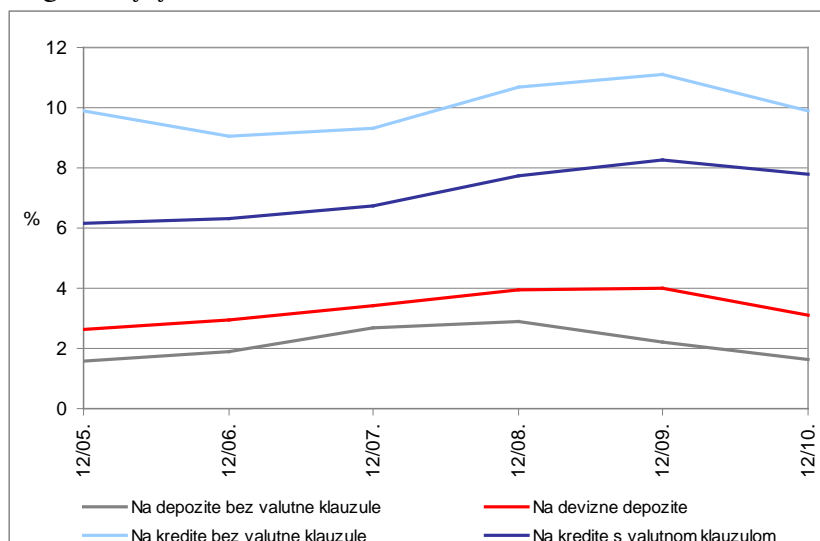
3.12. Prihod od kamatne imovine i trošak kamatnih obveza banaka na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Iako je kamatna razlika smanjena jedino u grupi malih banaka, ipak je kod njih ostala najviša te je na kraju 2010. iznosila 2,9%. U preostalim grupama banaka kamatna se razlika povećala, i to u većoj mjeri u grupi velikih banaka, za nešto više od pola postotnog boda (na 2,7%), a kod srednjih je banaka ta razlika tek neznatno povećana, na 2,2%.

3.13. Mjesečne vagane prosječne kamatne stope banaka na godišnjoj razini

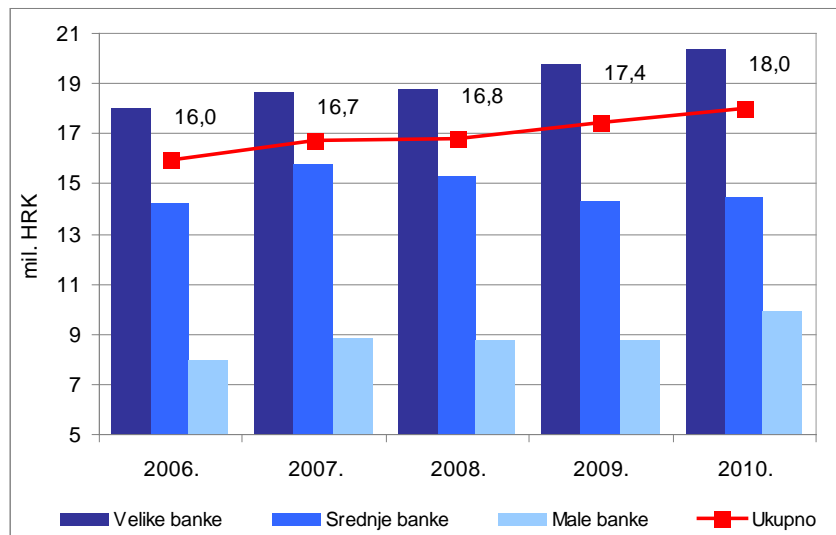

Izvor: HNB

Na smanjenje kamatnih prihoda i troškova dodatno je utjecala blaga tendencija pada kamatnih stopa. Promatra li se kretanje mjesečnih vaganih prosječnih kamatnih stopa banaka, primjećuje se pad stopa na devizne depozite te nastavak smanjivanja stopa na

depozite bez valutne klauzule, koje je počelo još krajem 2009. godine. Zamjetan je i blagi pad kamatnih stopa na kredite, i na one s valutnom klauzulom i na one bez nje.

3.14. Imovina banaka po zaposleniku na kraju razdoblja

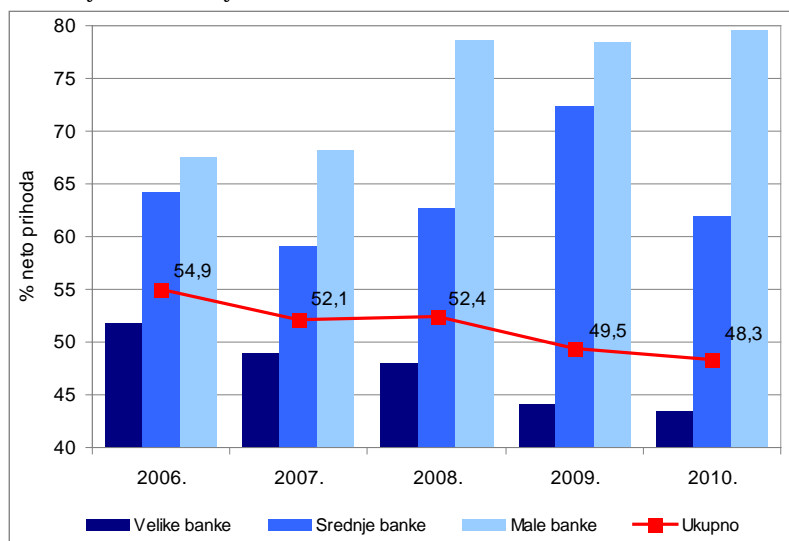

Izvor: HNB

Broj zaposlenika u bankama porastao je tijekom 2010. za 40, na 21.770, a zbog blagog porasta imovine prosječni iznos imovine po zaposleniku na razini svih banaka povećao se sa 17,4 mil. kuna na gotovo 18,0 mil. kuna. Taj se pokazatelj povećao u svim grupama banaka, a uobičajeno je i nadalje najviši u velikim bankama (20,3 mil. kuna). Unatoč osjetnom porastu broja zaposlenika u srednjim bankama, iznos imovine po zaposleniku srednjih banaka također je porastao, na 14,5 mil. kuna. Broj zaposlenika malih banaka smanjio se u odnosu na kraj 2009. zbog smanjenja broja banaka u grupi nakon pokretanja postupka likvidacije štedne banke. Iznos imovine po zaposleniku malih banaka u stalnom je porastu, a na kraju 2010. iznosio je 10,0 mil. kuna.

Povećanje neto prihoda banaka u 2010. utjecalo je na bolju troškovnu efikasnost banaka, mjerenu omjerom općih administrativnih troškova i amortizacije te neto prihoda (engl. *cost to income ratio*). Na kraju 2009. za pokriće općih administrativnih troškova i amortizacije banke su koristile 49,5% neto prihoda, a na kraju 2010. taj se omjer smanjio na 48,3%. Pokazatelj je i dalje bio znatno nepovoljniji od prosjeka kod srednjih (62,0%) i malih banaka (79,6%), a uobičajeno manji, odnosno povoljniji bio je kod velikih banaka (43,5%).

3.15. Operativni troškovi banaka na kraju razdoblja

Izvor: HNB

3.1.3. Kreditni rizik

Plasmani i preuzete izvanbilančne obveze

Na kraju 2010. godine ukupni plasmani i preuzete izvanbilančne obveze banaka, koji su izloženi kreditnom riziku te u skladu s propisima o klasifikaciji podliježu raspoređivanju u rizične skupine, iznosili su 419,9 mlrd. kuna, što je za 6,7 mlrd. kuna ili 1,6% manji iznos nego na kraju 2009. godine. Razlog smanjenja ukupne izloženosti kreditnom riziku isključivo je metodološke prirode. Od 31. ožujka 2010. primjenjuju se novi propisi o klasifikaciji plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza⁸, a jedna od najznačajnijih promjena u odnosu na prethodne propise odnosi se na isključivanje portfelja financijske imovine raspoložive za prodaju iz obuhvata plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza koji se klasificiraju u rizične skupine. Taj je portfelj na kraju 2009. godine iznosio 19,9 mlrd. kuna, pa se može zaključiti da je, kad se isključi utjecaj metodoloških promjena, porast plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza banaka u 2010. iznosio 3,2%.

⁸ Odluka o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija (NN, br. 1/2009., 75/2009. i 2/2010.).

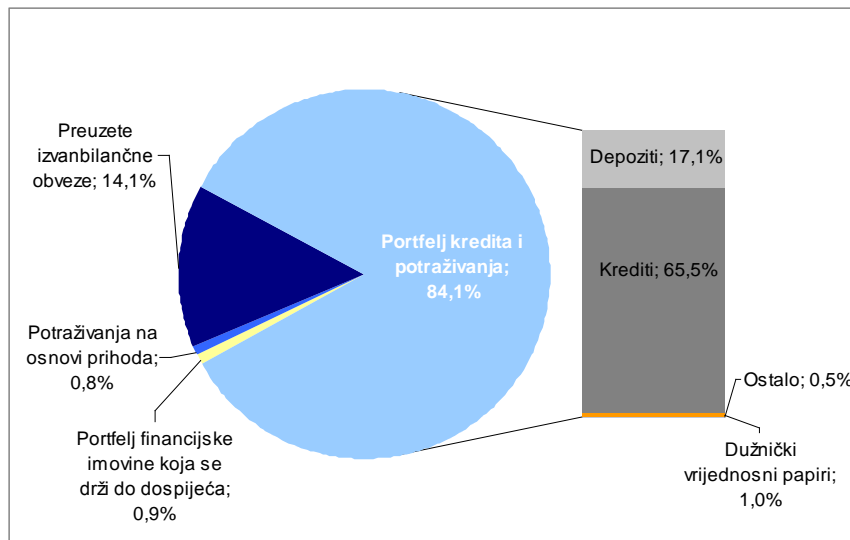
Tablica 3.7. Klasifikacija plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza banaka po rizičnim skupinama na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Rizična skupina	2008.			2009.			2010.		
	Plasmani i preuzete izvanbilančne obveze	Ispravci vrijednosti i rezerviranja	Pokrivenost (%)	Plasmani i preuzete izvanbilančne obveze	Ispravci vrijednosti i rezerviranja	Pokrivenost (%)	Plasmani i preuzete izvanbilančne obveze	Ispravci vrijednosti i rezerviranja	Pokrivenost (%)
A	408.397,9	3.674,9	0,9	403.906,5	3.613,0	0,9	386.829,3	3.566,5	0,9
B-1	6.312,0	661,4	10,5	10.764,0	1.416,9	13,2	16.241,4	2.120,8	13,1
B-2	2.744,7	1.128,2	41,1	5.303,4	2.225,6	42,0	9.243,8	4.116,6	44,5
B-3	808,9	572,4	70,8	1.283,3	931,8	72,6	1.883,3	1.508,5	80,1
C	4.214,6	4.193,3	99,5	5.366,6	5.281,8	98,4	5.709,5	5.709,2	100,0
Ukupno	422.478,1	10.230,1	2,4	426.623,8	13.469,1	3,2	419.907,4	17.021,5	4,1

Izvor: HNB

Ukupna izloženost banaka kreditnom riziku sastoji se od plasmana (bilančne stavke) i preuzetih izvanbilančnih obveza. Plasmani su podijeljeni u portfelj kredita i potraživanja te u portfelj financijske imovine koja se drži do dospijeca, pri čemu su potraživanja po kamatama i naknadama obuhvaćena zasebnom stavkom (potraživanja na osnovi prihoda). Zbog nižeg iznosa izdanih garancija preuzete izvanbilančne obveze smanjene su u 2010. za 2,4%, dok su plasmani, kada se isključi utjecaj metodoloških promjena, porasli za 4,2%. Taj je porast isključivo bio posljedica povećanja najrizičnije komponente plasmana, danih kredita (iz portfelja kredita i potraživanja), koji su u 2010. porasli za 5,3%. Kreditna aktivnost banaka, blago povećana u odnosu na 2009., djelomice je financirana smanjenjem ostalih oblika ulaganja. U odnosu na kraj 2009. najveće smanjenje iznosa zabilježeno je u stavci danih depozita, koji su zbog smanjenja depozita kod stranih financijskih institucija bili niži za 3,7%, a stopom smanjenja od 14,3% isticao se portfelj financijske imovine koja se drži do dospijeca, unutar kojeg su osjetno smanjena ulaganja u obveznice RH. Smanjenjem depozita kod stranih financijskih institucija banke su optimizirale svoju likvidnu deviznu poziciju, koja je na kraju 2009. bila osjetno iznad propisanog minimuma od 20%. Osim toga, promjene u sustavu obvezne pričuve, gdje je zbog smanjenja stope bilo moguće smanjiti i dio obvezne pričuve koji se održava prosječnim dnevnim stanjem likvidnih deviznih potraživanja, mogle su utjecati na manju potrebu za držanjem sredstava na računima kod stranih financijskih institucija.

3.16. Struktura plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza banaka na dan 31. prosinca 2010.

Izvor: HNB

Djelomično nadoknadivi plasmani (rizične skupine B-1, B-2 i B-3) te potpuno nenadoknadivi plasmani i preuzete izvanbilančne obveze (rizična skupina C) ukupno su na kraju 2010. iznosili 33,1 mlrd. kuna. Od ukupnog iznosa plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza na njih se odnosi 7,9%, a preostalih 92,1% odnosi se na plasmane za koje nisu identificirani objektivni dokazi o umanjenju njihove vrijednosti i na izvanbilančne obveze za koje se ne očekuje odljev sredstava kreditne institucije, a ako odljeva i bude, očekuje se da će on u cijelosti biti nadoknađen (rizična skupina A). Iznos plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza rizične skupine A znatno je smanjen u odnosu na kraj 2009., što je posljedica isključivanja portfelja financijske imovine raspoložive za prodaju iz obuhvata plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza koji se klasificiraju u rizične skupine te činjenice da su u tom portfelju pretežito bili vrijednosni papiri domaće središnje države i stranih središnjih država, odnosno papiri najviše kreditne kvalitete. Kada se isključi utjecaj metodoloških promjena, vidi se da su plasmani i preuzete izvanbilančne obveze rizične skupine A u 2010. porasli, premda vrlo blago (0,7%). Unutar rizične skupine A moguće je identificirati plasmane kod kojih postoji kašnjenje u naplati dulje od 90 dana. Ti plasmani mogu se voditi u rizičnoj skupini A ako je banka pokrenula pravne radnje za naplatu svojih potraživanja aktiviranjem instrumenata osiguranja i ako od dana pokretanja pravnih radnji za naplatu nije prošlo više od dvije godine. Plasmani skupine A kod kojih postoji kašnjenje u naplati dulje od 90 dana iznosili su na kraju 2010. godine 5,6 mlrd. kuna te su činili 1,6% ukupnih plasmana. U odnosu na kraj 2009. njihov je iznos smanjen za 10,7%. Suprotno tome, plasmani i preuzete izvanbilančne obveze rizičnih skupina B⁹ i C u 2010. su godini snažno porasli, no nešto blaže nego u 2009. godini. U 2010. oni su se povećali za 10,4 mlrd. kuna ili 45,6%, a 2009. njihova je stopa rasta iznosila 61,3% te su na kraju te godine činili 5,3% ukupnih plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza. Ključni utjecaj na kvalitetu ukupnih plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza banaka imali su krediti

⁹ Zbroj iznosa plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza klasificiranih u rizične skupine B-1, B-2 i B-3.

(iz portfelja kredita i potraživanja). Na kredite rizičnih skupina B i C odnosi se 92,9% ukupnih plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza skupine B i C, a tijekom 2010. oni su porasli za 10,4 mlrd. kuna ili 50,9%. Podaci o mjesečnim iznosima obnovljenih i restrukturiranih plasmana upućuju na postupno smanjenje intenziteta takvih aktivnosti u 2010. godini. Pritom valja posebno napomenuti da, u skladu s propisima, restrukturiranje plasmana koji nisu osigurani adekvatnim instrumentima osiguranja i koje je ujedno uzrokovano financijskim teškoćama dužnika zahtijeva reklasifikaciju u lošije rizične skupine.

Tijekom 2010. plasmani i preuzete izvanbilančne obveze skupina B i C najvišu tromjesečnu stopu rasta ostvarili su u posljednjem tromjesečju godine, što je vjerojatno posljedica strože procjene kvalitete izloženosti s ciljem realnijeg iskazivanja rezultata poslovanja za 2010. godinu¹⁰. U skladu s tim i ukupni ispravci vrijednosti i rezerviranja, uključujući i one identificirane na skupnoj osnovi¹¹, najviši su rast imali u posljednjem tromjesečju 2010., dosegnuvši na kraju te godine iznos od 17,0 mlrd. kuna. Među ukupnim plasmanima i preuzetim izvanbilančnim obvezama na te se ispravke vrijednosti i rezerviranja odnosilo 4,1%. Time je ostvaren dvogodišnji rastući trend navedenog pokazatelja, što jasno upućuje na utjecaj prelijevanja gospodarske krize u domaći bankovni sektor. Zbog metodoloških promjena i smanjenja plasmana te preuzetih izvanbilančnih obveza skupine A smanjeni su ispravci vrijednosti i rezerviranja za tu rizičnu skupinu, dok su ispravci vrijednosti i rezerviranja za plasmane i preuzete izvanbilančne obveze skupina B i C tijekom 2010. porasli za 36,5%. Prosječan gubitak po plasmanima i preuzetim izvanbilančnim obvezama skupina B i C smanjen je sa 43,4% na kraju 2009. na 40,7% na kraju 2010. godine. S obzirom na to da je za plasmane i preuzete izvanbilančne obveze skupine C potrebno provesti ispravak vrijednosti/rezerviranja u visini od 100%¹², kvalitetnija slika pokrivenosti dobiva se promatranjem omjera pokrivenosti plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza skupine B s pripadajućim ispravcima vrijednosti. Taj je omjer s 26,4%, koliko je iznosio na kraju 2009., porastao na 28,3% na kraju 2010. godine.

Plasmani i preuzete izvanbilančne obveze skupina B i C tijekom 2010. godine najснаžnije su porasli u velikim bankama. Unatoč tome, ta je grupa banaka imala najniži udio skupina B i C u ukupnim plasmanima i preuzetim izvanbilančnim obvezama (7,3%). Jednaku vrijednost tog pokazatelja imale su na kraju 2010. srednje i male banke te je u obje grupe on iznosio 10,8%. Godinu dana prije udio B i C plasmana te preuzetih izvanbilančnih obveza bio je viši u malim bankama, no u toj je grupi banaka stopa rasta plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza skupina B i C u 2010. bila osjetno niža nego u ostale dvije grupe.

---

¹⁰ Svi podaci za kraj 2010. temelje se na privremenim nerevidiranim izvješćima banaka.

¹¹ Kreditne institucije dužne su održavati razinu umanjenja vrijednosti plasmana i rezerviranja za izvanbilančne obveze klasificirane u rizičnu skupinu A u svoti koja nije manja od 0,85% ni veća od 1,20% ukupnog stanja plasmana i izvanbilančnih obveza rizične skupine A.

¹² Obveza ispravka vrijednosti/rezerviranja za skupinu C u visini od 100% postoji od 31. ožujka 2010. Prije toga je ispravak vrijednosti/rezerviranja za tu skupinu mogao iznositi od 90% do 100%.

Kreditni

Usporeno domaće gospodarstvo i daljnji rast gubitka u kreditnim portfeljima utjecali su na zadržavanje nesklonosti rizicima na visokoj razini. Stoga je u usporedbi s razdobljima prije krize kreditna aktivnost banaka u 2010. i dalje bila niska, dok je u odnosu na 2009. ona ipak blago ojačala. Dani krediti banaka (razvrstani u portfelj kredita i potraživanja) iznosili su na kraju 2010. godine 275,0 mlrd. kuna, što u odnosu na kraj prethodne godine čini porast od 13,8 mlrd. kuna ili 5,3%. Na iskazani rast kredita banaka znatno su utjecale tečajne promjene, pa je, kada se isključi njihov učinak, efektivna stopa rasta kredita iznosila 3,5%.

Zbog metodoloških promjena usporedba podataka za 2010. s podacima za prethodna razdoblja znatno je otežana.¹³ I kada se, u onoj mjeri u kojoj je to moguće, isključi utjecaj metodoloških promjena na raspored kredita po sektorima, najveći dio kreditnog prirasta u 2010. godini bio je usmjeren prema trgovačkim društvima, gdje je najveći dio kredita iskorišten za financiranje obrtnih sredstava i održavanje likvidnosti. Visinom povećanja kredita slijedili su manje rizični sektori, državne jedinice i financijske institucije, a zatim nerezidenti kojima su banke plasirale osjetno veći iznos kredita nego u 2009. No, udio kredita nerezidentima u ukupnim kreditima banaka ostao je nizak (0,8%)¹⁴.

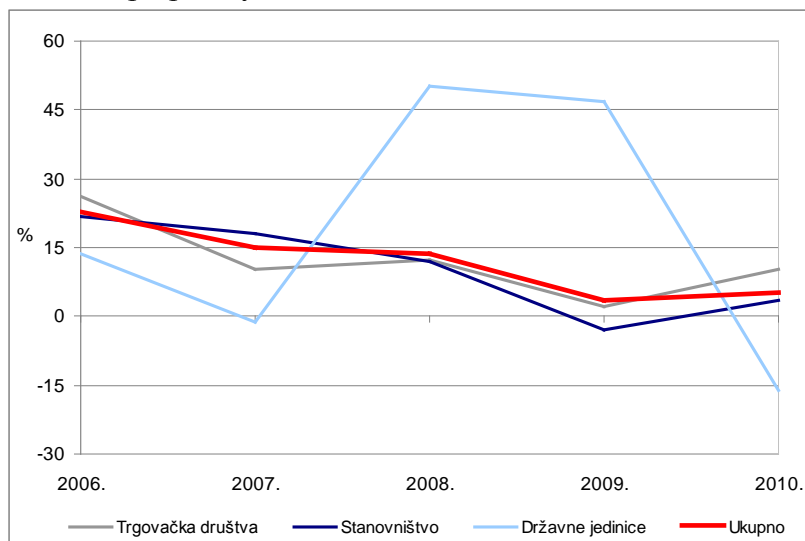
---

¹³ Od 31. ožujka 2010. kreditne institucije podatke o kreditnoj izloženosti i njezinoj kvaliteti dostavljaju putem izvještajnih slogova (Odluka o statističkom i bonitetnom izvješćivanju, NN, br. 35/2010., 95/2010. i 146/2010.), a rasporedi izloženosti po sektorima i po djelatnostima provode se u HNB-u na osnovi matičnih brojeva klijenata (koje su kreditne institucije dostavile u okviru izvještajnih slogova) te uz pomoć baze matičnih brojeva Državnog zavoda za statistiku. Raspored izloženosti po sektorima obavlja se u skladu sa Sustavom nacionalnih računa, SNA 93, i Europskim sustavom nacionalnih računa, ESA 95, a raspored po djelatnostima u skladu s Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti 2007. Prije 31. ožujka 2010. banke su same provodile raspored izloženosti po sektorima i djelatnostima, i to u skladu s propisima u vezi s kontnim planom (sektori) odnosno u skladu s tadašnjim nadzornim izvješćima i Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti 2002.

¹⁴ Nešto više od polovine salda kredita nerezidentima na kraju 2010. odnosilo se na kredite klijentima iz Slovenije te Bosne i Hercegovine.

3.17. Stope promjene kredita banaka

Napomena: Od 2010. krediti obuhvaćaju kredite raspoređene u portfelj kredita i potraživanja, sektorizacija se vrši u skladu s ESA 95, a krediti stanovništvu obuhvaćaju kredite neprofitnim ustanovama koje služe stanovništvu.

Izvor: HNB

Kreditima stanovništvu porasli su tijekom 2010. za 4,0%, no oni su efektivno, dakle kada se isključi utjecaj tečajnih promjena, blago smanjeni. U odnosu na 2009., kada je također zabilježeno smanjenje kredita stanovništvu, pad se ipak ponešto usporio.

Zbog znatnog udjela (od gotovo četvrtine) kredita u švicarskim francima (uključujući i kunske kredite s valutnom klauzulom u toj valuti) u ukupnim kreditima stanovništvu, manja potražnja za kreditima vezanima uz tu valutu i njihov osjetan efektivan pad utjecali su i na efektivan pad ukupnih kredita stanovništvu. Budući da je među stambenim kreditima značajan udio onih vezanih uz švicarski franak (43,9%), kod njih je nastala osjetna razlika između nominalnoga i efektivnoga kretanja te je, unatoč zamjetnom nominalnom porastu, njihov ukupan iznos efektivno stagnirao. Pritom valja istaknuti da su stambeni krediti u eurima (što uključuje i kunske kredite s valutnom klauzulom u toj valuti) u 2010. porasli za 7,8% (efektivno), pa je stagnacija iznosa ukupnih stambenih kredita posljedica pada tih kredita vezanih uz švicarski franak, a također i smanjenja stambenih kredita u kunama (bez valutne klauzule).

Kod kredita za kupnju automobila, jednako kao i kredita po kreditnim karticama, nastavio se dvogodišnji opadajući trend, i to ponešto ubrzanom dinamikom. Kako je riječ o kreditima s najnižom razinom rizičnih skupina B i C, takva su kretanja vjerojatno rezultat slabljenja potražnje za tom vrstom kredita, a ne ograničenja na strani ponude. Činitelj potražnje vjerojatno je imao pretežiti utjecaj i na smanjenje kredita po kreditnim karticama te prekoračenja po transakcijskim računima. S druge strane, efektivan porast ostvaren je u sektoru stanovništva kod kredita na dulji rok i bez posebne namjene, ponajprije gotovinskih nenamjenskih, a zatim i hipotekarnih kredita, koje su građani vjerojatno djelomično iskoristili za zatvaranje drugih dospjelih obveza prema bankama.

Tablica 3.8. Dani krediti banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2008.			2009.			2010.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Kredit									
Državne jedinice	21.509,8	8,5	50,1	31.547,7	12,1	46,7	26.505,5	9,6	-16,0
Trgovačka društva	96.827,7	38,3	12,3	98.924,4	37,9	2,2	109.234,6	39,7	10,4
Stanovništvo	125.922,6	49,8	12,1	122.195,0	46,8	-3,0	127.136,5	46,2	4,0
Stambeni krediti	52.317,5	20,7	15,7	52.959,6	20,3	1,2	57.981,2	21,1	9,5
Hipotekarni krediti	3.130,1	1,2	6,7	3.084,2	1,2	-1,5	3.513,0	1,3	13,9
Kredit za kupnju automobila	9.646,0	3,8	2,7	7.810,5	3,0	-19,0	6.236,8	2,3	-20,1
Kredit po kreditnim karticama	5.529,7	2,2	12,3	5.022,3	1,9	-9,2	4.386,8	1,6	-12,7
Ostali krediti stanovništvu	55.299,3	21,9	10,9	53.318,4	20,4	-3,6	55.018,6	20,0	3,2
Ostali sektori	8.422,1	3,3	-8,5	8.472,0	3,2	0,6	12.077,7	4,4	42,6
Ukupno	252.682,2	100,0	13,8	261.139,0	100,0	3,3	274.954,2	100,0	5,3
Djelomično nadoknadivi i potpuno nenadoknadivi krediti									
Državne jedinice	67,0	0,5	149,7	62,1	0,3	-7,4	75,5	0,2	21,7
Trgovačka društva	7.234,8	58,0	14,2	12.736,0	62,6	76,0	19.505,1	63,5	53,1
Stanovništvo	4.998,4	40,1	18,8	7.081,3	34,8	41,7	9.915,9	32,3	40,0
Stambeni krediti	891,9	7,1	23,0	1.446,6	7,1	62,2	2.584,7	8,4	78,7
Hipotekarni krediti	304,0	2,4	2,5	368,0	1,8	21,1	788,6	2,6	114,3
Kredit za kupnju automobila	277,6	2,2	-5,2	330,3	1,6	19,0	257,6	0,8	-22,0
Kredit po kreditnim karticama	102,8	0,8	69,2	152,6	0,7	48,4	174,6	0,6	14,4
Ostali krediti stanovništvu	3.422,1	27,4	20,9	4.783,8	23,5	39,8	6.110,4	19,9	27,7
Ostali sektori	178,0	1,4	40,2	481,7	2,4	170,5	1.227,6	4,0	154,9
Ukupno	12.478,3	100,0	16,7	20.361,1	100,0	63,2	30.724,1	100,0	50,9
Ispravci vrijednosti djelomično nadoknadivih i potpuno nenadoknadivih kredita									
Državne jedinice	14,5	0,2	21,9	5,5	0,1	-61,9	6,0	0,1	8,8
Trgovačka društva	2.904,6	45,2	1,2	4.232,1	48,6	45,7	6.137,6	51,8	45,0
Stanovništvo	3.391,3	52,7	20,3	4.309,5	49,5	27,1	5.253,8	44,3	21,9
Stambeni krediti	384,3	6,0	6,0	516,7	5,9	34,4	747,0	6,3	44,6
Hipotekarni krediti	118,7	1,8	0,4	116,6	1,3	-1,7	226,5	1,9	94,2
Kredit za kupnju automobila	204,9	3,2	-6,4	206,4	2,4	0,8	141,5	1,2	-31,4
Kredit po kreditnim karticama	89,0	1,4	88,3	125,6	1,4	41,2	149,9	1,3	19,4
Ostali krediti stanovništvu	2.594,4	40,4	25,2	3.344,2	38,4	28,9	3.988,8	33,6	19,3
Ostali sektori	118,9	1,8	-1,2	163,5	1,9	37,5	461,6	3,9	182,3
Ukupno	6.429,3	100,0	10,5	8.710,6	100,0	35,5	11.859,0	100,0	36,1

Napomena: Od 2010. krediti obuhvaćaju kredite raspoređene u portfelj kredita i potraživanja, sektorizacija se vrši u skladu s ESA 95, a krediti stanovništvu obuhvaćaju kredite neprofitnim ustanovama koje služe stanovništvu.

Izvor: HNB

Od 31. ožujka 2010., otkad je dostupan raspored kredita po djelatnostima u skladu s Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti 2007., do kraja 2010. banke su najviše povećale kredite financijskoj djelatnosti i djelatnosti osiguranja, a glavnina prirasta odnosila se na holding-društva¹⁵. Slijedile su djelatnosti povezane s tržištem nekretnina, građevinarstvo i poslovanje nekretninama, kod kojih je rast kredita u promatranom razdoblju ukupno iznosio 4,6 mlrd. kuna ili 15,3%, zatim javna uprava i obrana te smještaj i priprema hrane. U potrazi za novim i kvalitetnim klijentima banke su osjetno povećale kredite djelatnostima inače slabije zastupljenima u njihovim kreditnim portfeljima, primjerice obrazovanju, umjetnosti, zabavi i ostalim uslužnim djelatnostima te djelatnostima vezanim uz očuvanje okoliša i obnovljive izvore energije¹⁶. Smanjenje udjela u distribuciji kredita po djelatnostima u odnosu na kraj ožujka 2010. ostvareno je kod

¹⁵ Prema Metodologiji za statističku primjenu Nacionalne klasifikacije djelatnosti 2007. (NN, br. 102/2007. i 123/2008.), razred "djelatnosti holding-društava" odnosi se na društva čija je glavna djelatnost posjedovanje odnosno vlasništvo nad grupom poduzeća, a ne obavljanje administrativnih poslova niti upravljanje grupom.

¹⁶ Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša

prerađivačke industrije i trgovine. Krediti tim djelatnostima u promatranom su razdoblju vrlo blago porasli, a u posljednjem tromjesečju 2010. njihov je iznos smanjen.

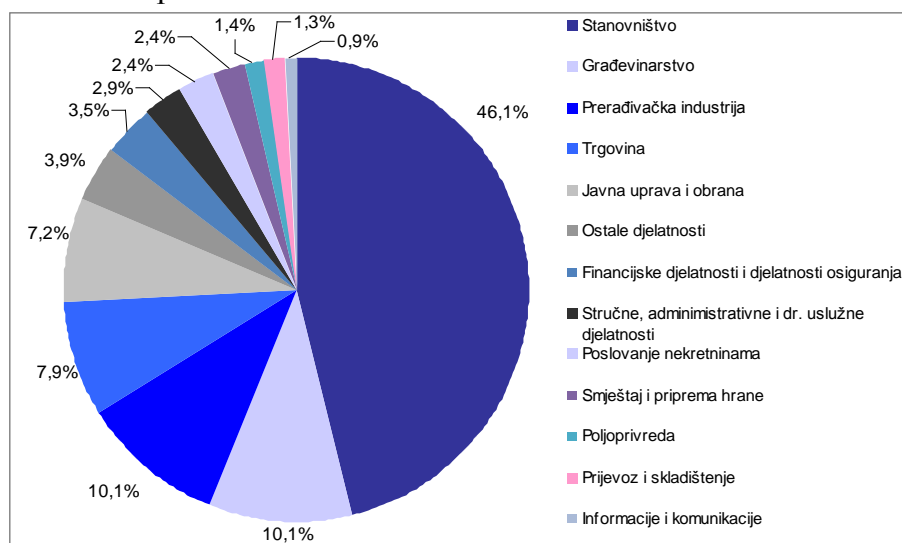
Na kraju 2010. u distribuciji kredita banaka rezidentima s obzirom na vrstu kredita najviši udio imali su stambeni krediti (21,3%), slijedili su krediti za obrtna sredstva (15,4%) i krediti za investicije (13,9%), zatim gotovinski nenamjenski krediti te udjeli u sindiciranim kreditima. Uvjerljivo najviše udjele u distribuciji kredita skupina B i C imali su krediti za investicije, krediti za obrtna sredstva i gotovinski nenamjenski krediti, a zbog svoje loše kvalitete visoke udjele imali su još i krediti za građevinarstvo¹⁷ te krediti za izvršena plaćanja s osnove garancija i drugih jamstava. Krediti za izvršena plaćanja s osnove garancija i drugih jamstava te faktoring od 31. ožujka do kraja 2010. ostvarili su snažan relativan rast, dok su u apsolutnim iznosima najviše porasli krediti za obrtna sredstva i gotovinski nenamjenski krediti. Najveće smanjenje iznosa imali su krediti za kupnju automobila, krediti za financiranje izvoza i prekoračenja po transakcijskim računima, a stope pada bile su vrlo visoke kod financijskog najma te potrošačkih i maržnih kredita. Krediti za investicije vrlo su blago porasli, pa im je smanjen udio u ukupnim kreditima banaka. Sve navedeno upućuje na korištenje kreditima banaka u svrhu održavanja likvidnosne pozicije i na izostanak osjetnijeg financiranja novih projekata, dok je kod stanovništva i nadalje prisutan pojačan oprez prema daljnjoj potrošnji i zaduživanju. Nepovoljna kretanja u gospodarstvu posebno utječu na lošu kvalitetu kredita za građevinarstvo, ali i ostalih kredita povezanih s tržištem nekretnina, pa su tako u promatranom razdoblju krediti rizičnih skupina B i C najviše porasli kod kredita za građevinarstvo, a visoke stope rasta ostvarene su i kod stambenih te hipotekarnih kredita.

Među grupama banaka male su banke u 2010. imale najvišu stopu rasta danih kredita (8,5%), a glavninu prirasta plasirale su trgovačkim društvima. Time su i nadalje ostale jedina grupa banaka u kojoj krediti trgovačkim društvima imaju najviši udio u sektorskoj distribuciji kredita. U velikim i srednjim bankama, a time i na razini svih banaka zajedno, najviši su udio imali krediti stanovništvu. Unatoč znatnom utjecaju tečajnih promjena i s time povezanim porastom kredita stanovništvu, njihov je udio u sektorskoj distribuciji kredita banaka smanjen. Istodobno je zamjetno povećan udio kredita trgovačkim društvima. Rezultat je to porasta kredita trgovačkim društvima u velikim bankama, u kojima su dani krediti ukupno porasli za 4,7%. Kod srednjih banaka rast kredita iznosio je 7,9%, najviše pod utjecajem snažnog porasta kredita državnim jedinicama.

---

¹⁷ Kredit za građevinarstvo jest kredit kojim se financira projekt gradnje stambenoga ili poslovnog objekta namijenjenog isključivo prodaji na tržištu.

3.18. Struktura kredita banaka po djelatnostima na dan 31. prosinca 2010.

Izvor: HNB

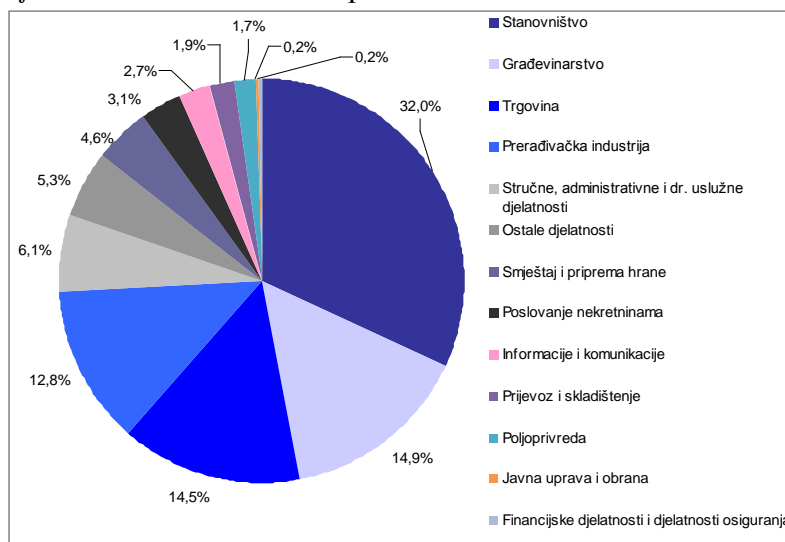
Rast kredita rizičnih skupina B i C, koji je u znatnijoj mjeri prisutan od posljednjeg tromjesečja 2008., nastavio se i tijekom 2010. godine. Stopa rasta kredita skupina B i C bila je niža nego u 2009. (50,9% nasuprot 63,2%), a unatoč blagom oporavku kreditne aktivnosti porasla je njihova razina. Udio tih kredita u ukupnima povećan je sa 7,8%, koliko je iznosio na kraju 2009., na 11,2% na kraju 2010. godine. Posljedica je to povećane neurednosti u otplati bankovnih kredita, ponajprije u sektoru trgovačkih društava, te nedovoljne razine kreditne aktivnosti prema novim i niskorizičnim klijentima. Znatno su porasli krediti skupina B i C trgovačkim društvima, što je imalo presudan utjecaj na rast ukupnih kredita skupina B i C, a visoka stopa rasta kredita tih rizičnih skupina ostvarena je i kod stanovništva. Stoga je kvaliteta kredita tih dvaju sektora i nadalje imala presudan utjecaj na kvalitetu ukupnih kredita banaka. Udio dospjelih nenaplaćenih potraživanja u ukupnim kreditima zamjetno je porastao kod trgovačkih društava, a zatim i kod stanovništva, posebice kod hipotekarnih i stambenih kredita. Kako većina kredita stanovništvu pripada tzv. portfelju malih kredita, kod kojeg je raspoređivanje u rizične skupine moguće obavljati na osnovi kriterija urednosti podmirivanja obveza (dok se kriterijima kreditne sposobnosti i kvalitete instrumenata osiguranja nije potrebno koristiti), rast dospjelih nenaplaćenih potraživanja po hipotekarnim i stambenim kreditima bio je praćen rastom hipotekarnih i stambenih kredita skupina B i C, a iz istog su razloga dospjele obveze stanovništva u većoj mjeri bile pokrivene ispravnima vrijednosti. S obzirom na to da su stambeni i hipotekarni krediti u pravilu visokoosigurani nekretninama, pokrivenost tih kredita ispravnima vrijednosti bila je niža nego kod ostalih vrsta kredita stanovništvu.

Znatan porast stambenih kredita skupina B i C stanovništvu u 2010. uvelike je bio generiran pogoršanjem kvalitete stambenih kredita u švicarskim francima (to uključuje i kunske kredite s valutnom klauzulom u švicarskim francima). Krediti u švicarskim francima najviši udio u kreditnom portfelju banka imali su krajem 2007. godine. U 2008. godini porasla je kolebljivost tečaja kune prema švicarskom franku, umanjujući

atraktivnost, a time i potražnju za tom vrstom kredita, pa od tada njihov udio opada. Na kraju 2010. takvih je kredita bilo 12,9% među ukupnim kreditima banaka, a glavnina njihova iznosa, nešto više od 85%, bila je odobrena sektoru stanovništva. Kako krediti u švicarskim francima čine 43,9% stambenih kredita stanovništvu, snažno pogoršanje njihove kvalitete tijekom 2010. utjecalo je na rast udjela kredita skupina B i C u ukupnim stambenim kreditima banaka. Na kraju 2010. udio kredita skupina B i C iznosio je kod stambenih kredita u eurima 3,0%, a kod stambenih kredita u švicarskim francima 5,7%.

Kreditni za kupnju automobila jedina su vrsta kredita stanovništvu kod koje je udio kredita skupina B i C smanjen, no istodobno su snažno porasli krediti rizične skupine A za kupnju automobila kod kojih postoji kašnjenje u naplati dulje od 90 dana. Zbog porasta gotovo svih vrsta kredita stanovništvu, krediti skupine A s kašnjenjem u naplati duljim od 90 dana kod tog su sektora osjetno porasli. Moguće je da će stoga u sljedećem razdoblju osjetnije porasti krediti skupina B i C stanovništvu, sektoru koji u odnosu na trgovačka društva kasnije reagira na nepovoljna gospodarska kretanja. Kod trgovačkih društava smanjen je iznos kredita skupine A s kašnjenjem u naplati duljim od 90 dana, pa je u 2010. zamjetno smanjen i ukupan iznos tih kredita. Jednako tako, ostvaren je i pad njihovog udjela u ukupnim kreditima banaka, s 1,7% na kraju 2009. na 1,4% na kraju 2010. godine.

3.19. Struktura djelomično nadoknadivih i potpuno nenadoknadivih kredita banaka po djelatnostima na dan 31. prosinca 2010.

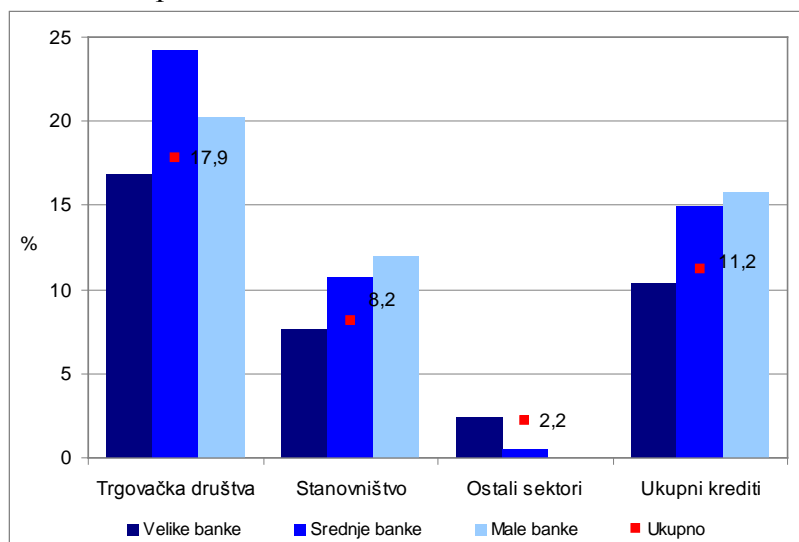
Izvor: HNB

Od 31. ožujka do kraja 2010. porast kredita skupina B i C kod djelatnosti građevinarstva najviše je pridonio rastu ukupnih kredita skupina B i C (izuzimajući kredite stanovništvu). Visinom rasta kredita skupina B i C slijedile su djelatnosti trgovine, smještaja i pripreme hrane, stručne, administrativne i druge pomoćne uslužne djelatnosti te djelatnosti poslovanja nekretninama, u kojima je ostvarena najviša stopa rasta kredita skupina B i C. Razina kredita skupina B i C najviše je porasla kod djelatnosti smještaja i pripreme hrane jer su se krediti skupina B i C toj djelatnosti

gotovo udvostručili, a osjetno poboljšanje kvalitete kredita ostvareno je kod djelatnosti poljoprivrede (uključujući šumarstvo i ribarstvo). Među djelatnostima vodećima po visini udjela u ukupnim kreditima banaka (višim od 5%) najlošiju kvalitetu kredita na kraju 2010. imala je trgovina, kod koje su krediti skupina B i C u ukupnim kreditima sudjelovali s 20,4%, a slijedila je djelatnost građevinarstva s vrijednošću toga pokazatelja od 16,5%. No, dok su krediti djelatnosti trgovine u promatranom razdoblju tek blago porasli, krediti građevinskoj djelatnosti ostvarili su zamjetan prirast, koji je po svojem iznosu bio manji jedino od prirasta kredita stanovništvu (koji je, podsjetimo, bio rezultat tečajnih promjena). Rast kredita skupina B i C djelatnosti građevinarstva posebno je bio izražen u posljednjem tromjesečju 2010. godine, kada su oni porasli za 27,0%. Još je snažniji u tome tromjesečju bio rast kredita skupina B i C djelatnosti poslovanja nekretninama (140,4%), stoga je udio B i C kredita u ukupnim kreditima toj djelatnosti udvostručen u odnosu na kraj prethodnoga tromjesečja te je dosegao 14,6%.

Osim što su povećanim kreditiranjem pružale neposrednu podršku djelatnosti građevinarstva, banke su snižavanjem kamatnih stopa na stambene kredite pokušavale povećati atraktivnost i dostupnost tih kredita te na taj način stimulirati aktivnosti na tržištu nekretnina. Osim toga, stambeni krediti jedan su od najvažnijih kanala povezane prodaje proizvoda i usluga (engl. *cross-selling*), čime banke pokušavaju povećati prihode i nadoknaditi opadanje zarade zbog manjeg opsega kreditiranja, slabijih prihoda od usluga platnog prometa i, prije svega, gubitaka nastalih materijalizacijom kreditnog rizika.

3.20. Udio djelomično nadoknadivih i potpuno nenadoknadivih kredita banaka na dan 31. prosinca 2010.

Izvor: HNB

Od posljednjeg tromjesečja 2008., kada je počeo osjetniji rast djelomično nadoknadivih i potpuno nenadoknadivih kredita banaka, porast tih kredita bio je najizrazitiji u velikim bankama. Krediti skupina B i C u 2010. porasli su u velikim bankama za 56,4%, ponajprije pod utjecajem rasta kredita skupina B i C trgovačkim društvima. I u malim bankama krediti skupina B i C snažnije su porasli kod trgovačkih društava nego kod

stanovništva. Jedino je u srednjim bankama rast kredita skupina B i C stanovništvu bio izraženiji, i to zbog snažnog porasta (prije svega kod stambenih kredita) u jednoj banci iz te grupe. Ukupno su u srednjim bankama krediti skupina B i C porasli za 41,3%, a u malima 28,8%. Velike banke zadržale su udio kredita skupina B i C nižim od pokazatelja u ostalim grupama. Kod velikih banaka on je iznosio 10,3%, kod srednjih 14,8%, a kod malih 15,9%. Navedene su vrijednosti pokazatelja uglavnom odraz strukture kreditnih portfelja pojedinih grupa banaka. U malim bankama udio manje rizičnih sektora kao što su stanovništvo i državne jedinice osjetno je niži, a udio trgovačkih društava viši nego u velikim i srednjim bankama. Male banke nisu u mogućnosti pratiti veća, a time u pravilu i stabilnija trgovačka društva, dok među kreditima stanovništvu prevladavaju ostali krediti (gotovinski nenamjenski, prekoračenja po transakcijskim računima i dr.) čija je kvaliteta lošija od kvalitete stambenih kredita, koji kod velikih banaka imaju vodeći udio u portfelju kredita stanovništvu.

Valutno inducirani kreditni rizik

U strukturi imovine banaka, posebice kredita, velik udio pripada deviznim potraživanjima i kuskim potraživanjima uz valutnu klauzulu. Stoga kod onih klijenata čiji su priljevi uglavnom u kunama, a imaju glavninu svojih kreditnih obveza vezanu uz neku stranu valutu, postoji valutno inducirani kreditni rizik (VIKR), odnosno rizik da u slučaju slabljenja kune klijent neće moći povećati kunske priljeve i time uredno servisirati svoje kreditne obveze. Od ukupnog iznosa kredita banaka (neto) na kraju 2010., njih 74,7% bilo je izloženo VIKR-u, a na kraju 2009. taj je pokazatelj iznosio 72,6%. U strukturi kredita izloženih VIKR-u zaštićenih je kredita bilo 7,2%, udio kredita koji ne podliježu procjeni zaštićenosti (jer su zbog malog iznosa izuzeti iz obveze procjenjivanja) iznosio je 3,0%, a preostalih 89,9% odnosilo se na kredite nezaštićene od djelovanja VIKR-a, odnosno na kredite klijentima koji nemaju usklađenu deviznu poziciju, a imaju kreditne obveze vezane uz strane valute. Tijekom 2010. osjetno su porasli krediti u eurima ili indeksirani uz euro te su oni činili nešto više od četiri petine ukupnih deviznih (i indeksiranih) kredita banaka. Krediti u švicarskim francima (uključujući indeksirane) efektivno, dakle kada se isključi utjecaj kretanja tečaja, zamjetno su pali, što se zasigurno može povezati s njihovom manjom atraktivnošću zbog izraženije kolebljivosti tečaja kune prema švicarskom franku u posljednjim razdobljima. Tečajna kretanja zasigurno su pridonijela materijalizaciji kreditnog rizika povezanog s kreditima u švicarskim francima, ali na to su utjecali i drugi činitelji, poput porasta kamatnih stopa na te kredite s prvim naznakama krize te njihov snažan rast u godinama ublažavanja kreditnih uvjeta.

3.1.4. Likvidnosni rizik

Izvori financiranja

Izvori financiranja banaka¹⁸ na kraju 2010. godine iznosili su ukupno 323,0 mlrd. kuna, što je na godišnjoj razini porast od 9,7 mlrd. kuna ili 3,1%. Nominalno je porast bio gotovo istovjetan onome u 2009., međutim valja napomenuti da je značajnom dijelu porasta u 2010. pridonijela deprecijacija tečaja kune prema tri najznačajnije valute (euro, švicarski franak i američki dolar), pa je godišnja stopa rasta izvora, ako se isključi utjecaj tih promjena, iznosila oko 1,6%.

Dok je 2009. godinu obilježila oskudnost i rast cijena izvora financiranja te oslanjanje na izvore većinskih stranih vlasnika, u 2010. porast izvora gotovo se u cijelosti zasnivao na rastu domaće komponente, osobito depozita stanovništva. Ti su depoziti porasli za 11,4 mlrd. kuna ili 8,1%, a kamatne stope na depozite imale su tendenciju blagog pada. Zbog utjecaja niske vrijednosti iz baznog razdoblja, uz stanovništvo, blago povećanje ostvarili su i svi ostali domaći sektori osim financijskih institucija. Izvori većinskih stranih vlasnika smanjeni su (za 1,7 mlrd. kuna ili 2,8%), ali je porast depozita ostalih nerezidenata naposljetku utjecao na rast ukupnih stranih izvora. Sve navedeno upućuje na blagi oporavak domaćih izvora financiranja, koji je uz porast izvora ostalih nerezidenata bio dostatan za ispunjenje planiranog rasta bilance. Pad izvora većinskih stranih vlasnika, kao i smanjeno domaće međubankovno financiranje u odnosu na kraj 2009. godine, među ostalim, posljedica je i dalje prisutne nesklonosti banaka da snažnije pokrenu kreditnu aktivnost.

Tablica 3.9. Struktura izvora financiranja banaka na kraju razdoblja, u postocima

	Velike banke		Srednje banke		Male banke		Ukupno	
	2009.	2010.	2009.	2010.	2009.	2010.	2009.	2010.
Depoziti	81,0	82,3	85,5	89,3	87,3	87,4	82,0	83,4
Krediti	17,9	16,7	12,6	8,2	11,5	11,3	16,9	15,4
Izdani dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Izdani podređeni i hibridni instrumenti	1,0	0,9	2,0	2,3	1,1	1,3	1,1	1,2
Ukupni izvori financiranja	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Depoziti i krediti većinskoga stranog vlasnika	22,0	21,0	8,3	6,3	1,8	2,9	19,1	18,0

Izvor: HNB

Izvori financiranja na godišnjoj su razini porasli u svim grupama banaka, a naj snažniji relativni porast bilježe male banke (za 3,5 mlrd. kuna ili 13,5%). Velike banke povećale su izvore financiranja za 5,4 mlrd. kuna ili 2,1%, a srednje banke za 683,9 mil. kuna ili 2,4%.

¹⁸ Izvori financiranja sastoje se od primljenih depozita, primljenih kredita, izdanih dužničkih vrijednosnih papira te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata.

S obzirom na vrstu izvora financiranja, rast ukupnih izvora ponajprije je odraz porasta depozita za 12,4 mlrd. kuna ili 4,8%. Izdani podređeni i hibridni instrumenti porasli su za 486,5 mil. kuna ili 14,3%, što je bio najveći relativni porast među izvorima financiranja u promatranom razdoblju. Smanjene su ostale vrste izvora financiranja, a ponajviše primljeni krediti (za 3,2 mlrd. kuna ili 6,0%), što se odrazilo na smanjenje udjela primljenih kredita u strukturi ukupnih izvora financiranja na 15,4%, dok je udio depozita razmjerno povećan (na 83,3%).

Kod pojedinih grupa banaka nisu zabilježene veće promjene u strukturi izvora financiranja. Depoziti su i nadalje dominantan dio izvora financiranja kod svih grupa banaka, a ponajviše kod srednjih banaka, s udjelom od 89,3%. Najveći udio primljenih kredita u ukupnim izvorima financiranja opet su imale velike banke (16,7%), iako je njihov udio bio za 1,2 postotnih bodova manji nego na kraju 2009. godine. Sve grupe banaka povećale su iznose izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, a ponajviše male banke (za 31,82%), što se podjednako odnosilo na povećanje u tri banke iz te grupe.

Navedeno smanjenje izvora primljenih od većinskoga stranog vlasnika¹⁹ (za 2,8%) odrazilo se na smanjenje njihova udjela u ukupnim izvorima financiranja za 1,0 postotni bod, odnosno na 18,3%. Banke su na kraju godine smanjile iznose primljenih depozita (za 1,1 mlrd. kuna) i kredita od vlasnika (za 608,2 mil. kuna), a pretežiti dio financiranja i dalje se odnosio na depozite (60,4%). Od ukupnog iznosa depozita većinskih stranih vlasnika nešto više od 40% odnosilo se na depozite u kunama (bez valutne klauzule). Većinski strani vlasnik i dalje je bio najznačajniji izvor financiranja na inozemnom tržištu (72,9% svih kredita od nerezidenata i 46,3% ukupnih primljenih kredita).

Opisane promjene ponajprije su pod utjecajem promjena u velikim bankama, kod kojih su ti izvori smanjeni za 1,6 mlrd. kuna ili 2,8%, pod utjecajem značajnog smanjenja u dvije velike banke. Jedna velika banka zabilježila je snažan rast tih izvora. Srednje banke bilježe smanjenje izvora većinskoga stranog vlasnika (21,5%), dok su male banke, zbog porasta kredita i depozita u dvije banke te grupe, zaduženost na toj osnovi povećale za čak 86,0%. Posljedica je toga da su udjeli većinskoga stranog vlasnika u ukupnim izvorima smanjeni u velikim i srednjim bankama na 21,2% i 6,5% te povećani u malim bankama na 3,1%.

---

¹⁹ Daljnja analiza izvora financiranja odnosi se isključivo na primljene depozite i kredite.

Tablica 3.10. Sektorska struktura primljenih kredita banaka na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

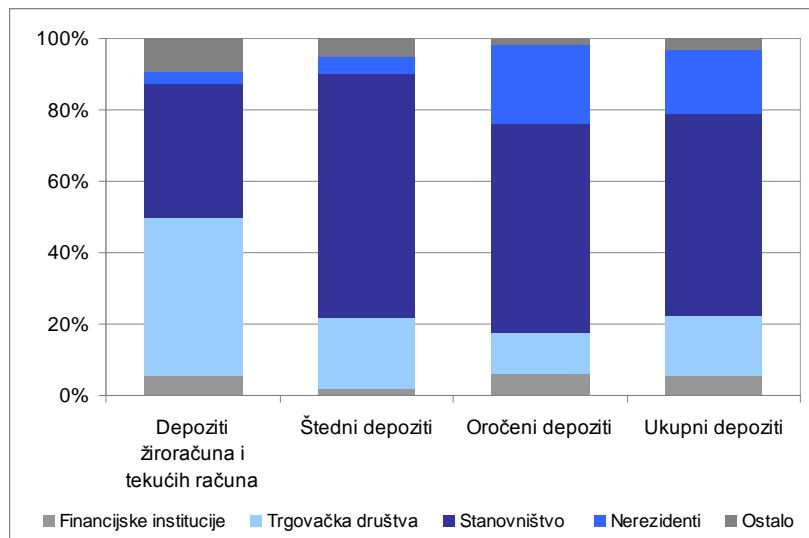
	2008.		2009.			2010.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Kredit od državnih jedinica	125,7	0,2	62,2	0,1	-50,6	15,2	0,0	-75,5
Kredit od financijskih institucija	19.270,0	37,0	21.180,5	40,0	9,9	18.178,8	36,5	-14,2
Kredit od trgovačkih društava	3,5	0,0	4,6	0,0	29,7	1,7	0,0	-62,7
Kredit od stranih financijskih institucija	32.603,9	62,5	31.712,7	59,9	-2,7	31.571,0	63,4	-0,4
Kredit od ostalih nerezidenata	129,3	0,2	8,0	0,0	-93,8	6,4	0,0	-20,3
Ukupno primljeni krediti	52.132,6	100,0	52.968,0	100,0	1,6	49.773,1	100,0	-6,0
Kredit od većinskoga stranog vlasnika	22.735,6	43,6	23.641,7	44,6	4,0	23.033,5	46,3	-2,6

Izvor: HNB

Smanjenje ukupno primljenih kredita banaka za 3,2 mlrd. kuna (6,0%) u cijelosti se odnosi na kredite od domaćih banaka, koji su smanjeni ukupno za 69,7%, a krediti nerezidenata bili su tek neznatno manji (0,5%). Pod utjecajem navedenog dodatno je poraslo značenje HBOR-a u izvorima financiranja, tako da se na tu banku sada odnosi 88,5% svih kredita iz domaćih izvora i 32,3% ukupno primljenih kredita. Srednje i male banke i nadalje se ponajviše oslanjaju na kredite na domaćem financijskom tržištu (udio od 80,7% i 81,3% ukupno primljenih kredita), a velike banke pretežito se oslanjaju na kredite nerezidenata (69,9% ukupno primljenih kredita), čiji se veći dio odnosi na većinskoga stranog vlasnika (73,3% kredita primljenih od nerezidenata).

Depoziti banaka rasli su na godišnjoj razini (4,8%) ponajviše zahvaljujući stabilnom rastu depozita stanovništva za 11,4 mlrd. kuna ili 8,1%, ali i blagom oporavku depozita trgovačkih društava. Oni su u drugoj polovini 2010. nadoknadili pad iz prvog polugodišta, pa je ukupan saldo tih depozita na kraju godine bio za 721,2 mil. kuna ili 1,6% viši nego na kraju 2009. godine. Depoziti nerezidenata porasli su za 1,5 mlrd. kuna ili 3,2% zbog rasta depozita ostalih nerezidenata, čime je u cijelosti nadomješteno smanjenje depozita većinskoga stranog vlasnika od 1,1 mlrd. kuna (3,0%). Zbog navedenih je promjena udio stanovništva u ukupnim depozitima dodatno povećan za 1,7 postotnih bodova, odnosno na 56,7%, a zbog nešto sporijeg rasta udjeli depozita većinskoga stranog vlasnika i trgovačkih društava smanjeni su na 17,6% odnosno 17,2%.

3.21. Sektorska struktura primljenih depozita banaka na dan 31. prosinca 2010.

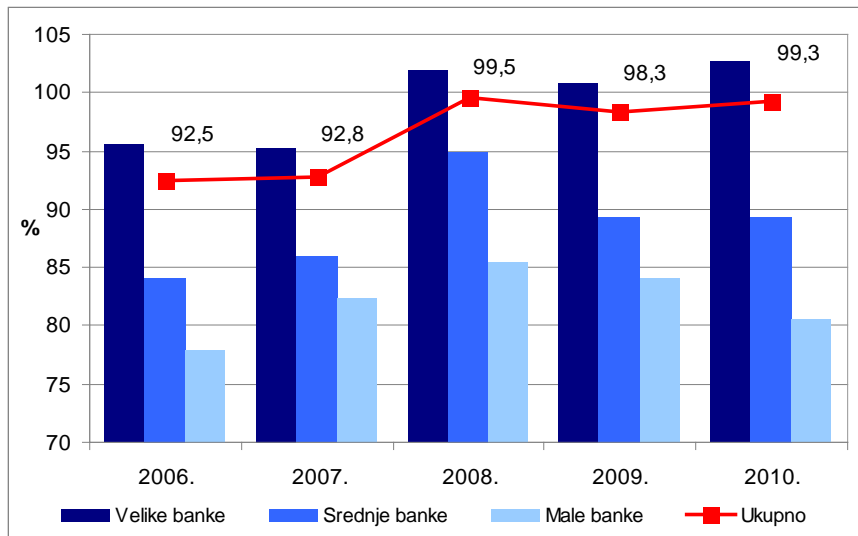

Izvor: HNB

Najveći dio svih depozita odnosi se na oročene depozite, koji su na godišnjoj razini imali najviši apsolutni porast (7,5 mlrd. kuna), ali je stopa njihova relativna porasta (3,8%) bila niža od prosječnog rasta depozita, zbog čega im je blago smanjen udio u ukupnim depozitima (na 76,2%). Preostale dvije vrste depozita, depoziti žiroračuna i tekućih računa te štedni depoziti, rasle su po znatno višim stopama (7,9% odnosno 8,9%), pa im je povećan udio u ukupnim depozitima banaka. Tako je na kraju 2010. među ukupnim depozitima banaka bilo 13,8% depozita žiroračuna i tekućih računa te 9,9% štednih depozita.

Cjelokupan porast depozita tijekom 2010. godine zasnivao se na rastu depozita u stranim valutama, koji su u odnosu na kraj 2009. porasli za 12,9 mlrd. kuna (7,6%), ponajviše pod utjecajem rasta oročenih i štednih deviznih depozita stanovništva, dok su kunski depoziti stagnirali. To je utjecalo na rast udjela deviznih depozita u ukupnim depozitima na 67,4% ukupnih depozita. Zajedno s kunskim depozitima s valutnom klauzulom, udio depozita vezanih uz stranu valutu iznosio je 69,1%. Pretežiti dio tih depozita i dalje čine eurski depoziti (87,8%), a preostali dio odnosio se na američki dolar (6,0%) i švicarski franak (5,1%). Stoga je značajan utjecaj na rast ukupnih depozita imala deprecijacija tečaja kune prema tim valutama, pa je rast ukupnih depozita bez utjecaja tečaja iznosio oko 1,6%.

3.22. Dani krediti/primljeni depoziti banaka na kraju razdoblja

Izvor: HNB

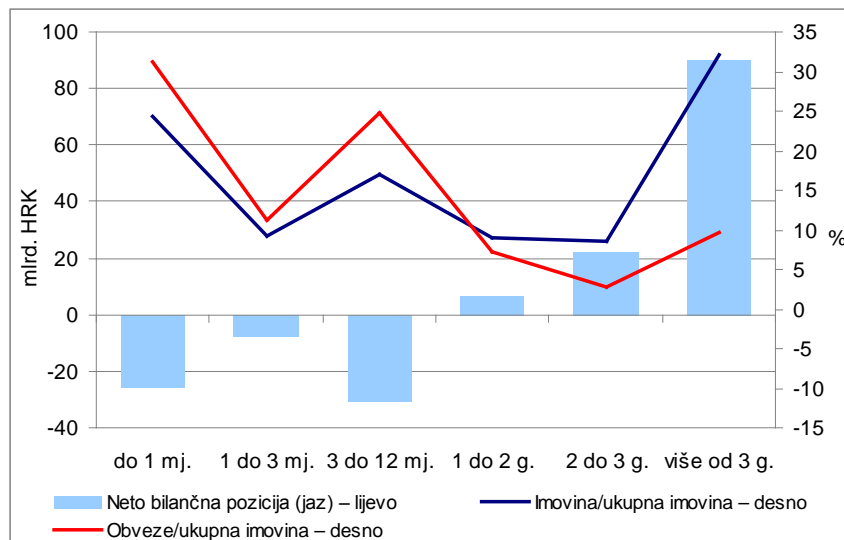
Nešto brža stopa rasta danih kredita od stope rasta primljenih depozita na kraju godine utjecala je na blagi rast njihova omjera u odnosu na kraj 2009. godine. Najveći utjecaj na visinu omjera i nadalje su imale velike banke, kod kojih je taj omjer bio najveći i ujedno jedini veći od 100% (102,7%). Slijedile su srednje (89,4%) i na kraju male banke (80,5%).

Ročna usklađenost imovine i obveza banaka

Negativni kumulativni jaz²⁰ do jedne godine povećan je na kraju 2010. godine za 12,4 mlrd. kuna, odnosno na 64,2 mlrd. kuna. Povećanje kumulativne kratkoročne neusklađenosti u promatranom jednogodišnjem razdoblju posljedica je usporednog smanjenja imovine s preostalim rokom dospijea do jedne godine (za ukupno 5,1 mlrd. kuna ili 2,5%) te povećanja obveza istog roka (za 7,3 mlrd. kuna ili 2,9%). Najveći jaz, onaj kod roka do jednog mjeseca, smanjen je s 33,6 mlrd. kuna na 26,0 mlrd. kuna, ponajviše zbog promjena na kratkoročnim oročenim depozitima.

²⁰ Jaz se izračunava kao razlika između neto iznosa imovine i obveza s istim preostalim rokom do dospijea.

3.23. Imovina i obveze banaka prema preostalom roku do dospijea na dan 31. prosinca 2010.

Izvor: HNB

Smanjenje kratkoročne imovine ponajprije je rezultat pada kratkoročnih kredita, prvenstveno zamjene kratkoročnih kredita državnim jedinicama dugoročnim kreditima tom sektoru (12,0 mlrd. kuna), a manjim dijelom i depozita kod bankarskih institucija. Istodobno su među obvezama banaka s preostalim rokom dospijea do jedne godine značajnije porasli jedino depoziti, za 8,0 mlrd. kuna ili 3,7%. Zabilježeno je smanjenje oročenih depozita na najkraći rok, do jednog mjeseca i u gotovo istom iznosu povećanje na rok od tri do 12 mjeseci. Blagi rast bilježi se i kod dugoročnih oročenih depozita, naročito na rok dulji od tri godine, što upućuje na produljivanje rokova oročavanja u odnosu na kraj 2009. godine.

Zbog svega navedenog u promatranom se razdoblju blago smanjio udio depozita s preostalim rokom do dospijea kraćim od jedne godine, s 85,0% na 84,1% ukupnih depozita. Udio primljenih kredita s preostalim rokom do dospijea kraćim od jedne godine smanjen je za jedan postotni bod, odnosno na 46,3%, i to pod utjecajem smanjenja kredita primljenih od financijskih institucija s najkraćim rokom (do jednog mjeseca). Sve navedeno utjecalo je na nastavak smanjivanja pokrivenosti kratkoročnih obveza kratkoročnom imovinom sa 79,7% na kraju 2009. na 75,6% na kraju 2010. godine.

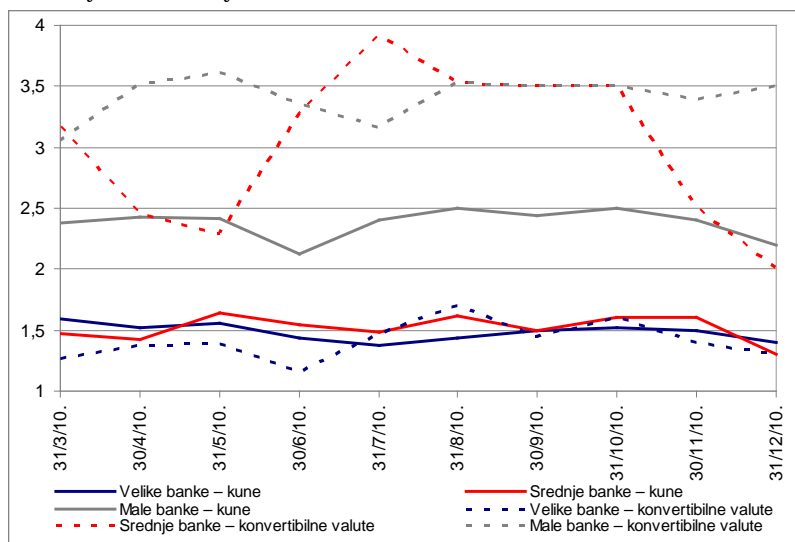
Minimalni koeficijent likvidnosti

Kvantitativni zahtjevi povezani s upravljanjem rizikom likvidnosti podrazumijevaju svakodnevno praćenje i projekciju očekivanih priljeva i odljeva u dva zadana razdoblja (do tjedan dana i do mjesec dana) posebno za kune, a potom za sve konvertibilne valute zajedno. Nekonvertibilne valute prate se pojedinačno ako su značajne (tj. ako odljevi u toj valuti čine više od 1% ukupne imovine). Očekivani novčani tokovi podvrgavaju se

zadanom stresnom scenariju kako bi se utvrdilo raspolaže li kreditna institucija dovoljnom količinom likvidnih sredstava (imovinom i priljevima) da bi zadovoljila svoje potrebe za likvidnošću unutar zadanog razdoblja. Kategorije imovine i obveza korigiraju se propisanim korektivnim faktorima ili korektivnim faktorima koje je izračunala kreditna institucija koristeći se vlastitim pretpostavkama o ponašanju²¹. Mjera zadovoljenja tako definiranih uvjeta potrebne likvidnosti jest minimalni koeficijent likvidnosti (MKL), koji u oba zadana razdoblja i po svim zahtijevanim valutama mora biti veći ili jednak jedan.

Tijekom cijele prve godine primjene tih odredaba banke su održavale koeficijente likvidnosti u zahtijevanim razdobljima i valutama iznad minimalno propisanog. Koeficijent za kune na razini svih banaka u razdoblju do tjedan dana kretao se u rasponu od 1,7 do 2,2, a u razdoblju do mjesec dana od 1,4 do 1,6. Osjetno više vrijednosti koeficijenta banke su u razdoblju do tjedan dana održavale za konvertibilne valute (od 2,0 do 3,0), dok se u razdoblju do mjesec dana on kretao u rasponu od 1,4 do 1,9. Nijedna banka nije imala značajnih odljeva u nekonvertibilnim valutama te nije bio izračunat minimalni koeficijent likvidnosti za nekonvertibilne valute. Banke su održavale nešto veće viškove likvidnosti u razdoblju do tjedan dana nego u razdoblju do mjesec dana, pa su iskazani minimalni koeficijenti likvidnosti bili nešto viši. Sve navedeno upućuje na to da su banke unutar jednog mjeseca i u zadanim stresnim uvjetima raspolagale s dovoljnom količinom likvidnih sredstava u kunama i u konvertibilnim valutama da zadovolje sve procijenjene potrebe za likvidnošću.

3.24. Minimalni koeficijent likvidnosti na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Velike banke očekivano su iskazivale najniže vrijednosti minimalnih koeficijenata likvidnosti u kunama i konvertibilnim valutama, a vrijednosti njihovih koeficijenata cijele su se godine kretale u vrlo uskom rasponu i na zadovoljavajućim razinama, što upućuje

²¹ Na kraju 2010. samo se jedna velika banka koristila vlastitim pretpostavkama o ponašanju.

na dobro upravljanje likvidnošću koje se bez značajnijih poremećaja održalo cijele godine. Od lipnja do kraja rujna 2010. zamijećene su više vrijednosti koeficijenta u konvertibilnim valutama u razdoblju do tjedan dana zbog rasta očekivanih priljeva po kratkoročnim vrijednosnim papirima države i smanjenja odljeva po oročenim depozitima profesionalnih sudionika u RH.

Nešto više vrijednosti koeficijenta likvidnosti iskazivale su srednje i male banke, osobito za konvertibilne valute. To je očekivano s obzirom na njihovo pretežito oslanjanje na domaće izvore financiranja, što se osobito odnosilo na male banke. Najveći raspon kretanja vrijednosti koeficijenta, a time i najveću oscilaciju, imale su srednje banke, i to za konvertibilne valute, što se zbog smanjenja očekivanih odljeva po derivatnim financijskim instrumentima i porasta priljeva od oročenih depozita kod stranih financijskih institucija u srpnju očitivalo kao porast minimalnoga koeficijenta likvidnosti, a u prosincu su suprotni smjerovi tih promjena rezultirali smanjenjem toga koeficijenta.

Ukupna trenutačno utrživa imovina²² banaka na kraju godine iznosila je 56,9 mlrd. kuna, što je činilo 14,6% ukupne imovine banaka, odnosno banke su u četiri radna dana i bez većih gubitaka mogle unovčiti malo više od desetine svoje ukupne imovine. Izuzmemo li prvo razdoblje primjene²³, trenutačno utrživa imovina banaka nije se značajnije promijenila u preostala tri tromjesečja, a najvišu razinu imala je na kraju trećeg tromjesečja, kada je iznosila 58,1 mlrd. kuna. Na kraju godine male banke imale su najviši udio trenutačno utržive imovine u ukupnoj imovini (17,6%), nešto niži udio zabilježen je kod grupe srednjih banaka (16,3%), a očekivano su najniže udjele brzo utržive imovine, zbog bržeg i jednostavnijeg pristupa izvorima likvidnosti, održavale velike banke (14,0%).

Trenutačno utrživa imovina podjednako je raspoređena na imovinu u kunama (48,5% na kraju 2010.) i imovinu u konvertibilnim valutama²⁴ uz njezinu blagu premoć (51,5%). Glavnina visokolikvidnih sredstava u kunama (20,3 mlrd. kuna ili 73,42%) zadržana je u depozitima kod HNB-a i trezorskim zapisima MF-a. U konvertibilnim valutama pretežiti dio lako utržive imovine (24,2 mlrd. kuna ili 82,8%) činili su depoziti kod kreditnih institucija i vrijednosni papiri raspoloživi za prodaju.

3.1.5. Valutna usklađenost imovine i obveza

U valutnoj strukturi bilance banaka većinski udio imale su stavke u stranim valutama i u kunama s valutnom klauzulom. Na kraju 2010. godine na te se stavke odnosilo 65,7% ukupne imovine i 68,9% obveza (bez kapitala). Zbog visine udjela stavki u stranim

---

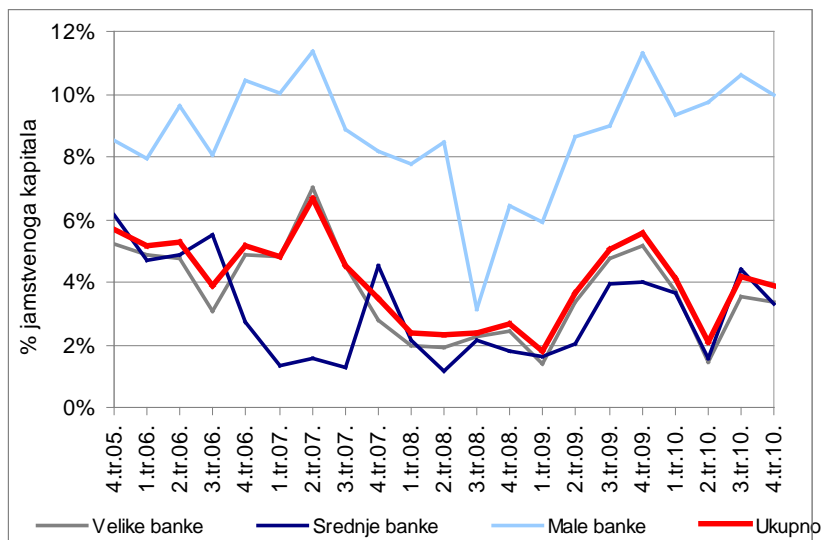
²² Trenutačno utrživa imovina (TUI) jest ona likvidna imovina koja je kreditnoj instituciji na raspolaganju i koja se može unovčiti brzo (u roku od četiri radna dana) i lako (bez znatnih gubitaka).

²³ Zbog značajnih teškoća u prvoj primjeni ovog dijela podzakonskih odredbi kod nekih banaka

²⁴ Napominjemo da se za potrebe Odluke o upravljanju likvidnosnim rizikom sve izloženosti u kunama uz valutnu klauzulu smatraju izloženostima u kunama.

valutama i u kunama s valutnom klauzulom promjena ukupne imovine i obveza ovisna je o kretanju tečaja kune, osobito prema valutama koje su u najvećoj mjeri zastupljene u bilanci banaka.

3.25. Duga devizna pozicija banaka tromjesečni prosjeci

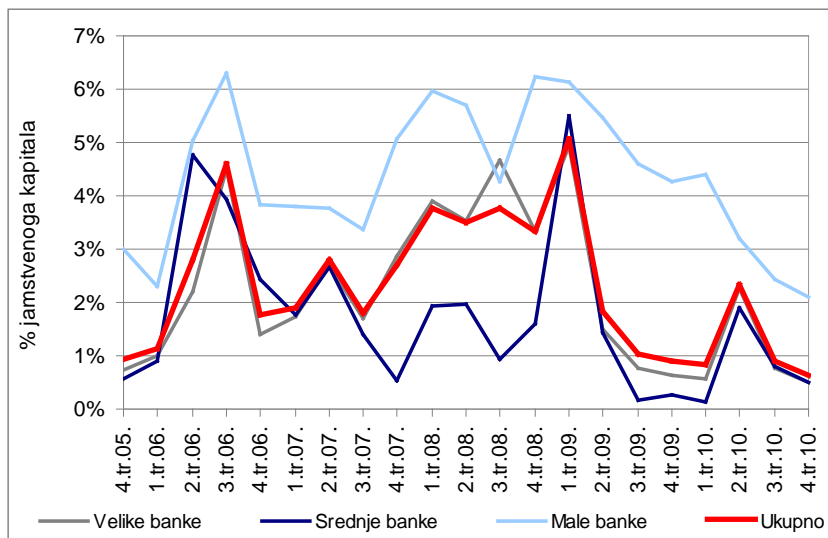
Izvor: HNB

U odnosu na kraj 2009. godine kunski dio imovine banaka porastao je za 3,7 mlrd. kuna ili 2,9%, a kunska protuvrijednost deviznog dijela, tj. imovine u stranim valutama i imovine u kunama s valutnom klauzulom, bila je veća za ukupno 9,5 mlrd. kuna ili 3,7%. Na rast ukupne devizne imovine utjecalo je povećanje imovine u eurima za 6,9 mlrd. kuna ili 3,4%, a zatim i imovine u švicarskim francima (1,0 mlrd. kuna ili 2,8%) i američkim dolarima (1,4 mlrd. kuna ili 16,1%). Posljedica tih promjena bio je rast ukupne imovine banaka u 2010. godini od 3,5%.

Povećanje deviznog dijela imovine sadržavalo je znatne učinke promjene tečaja kune prema tri najvažnije valute: euru, švicarskom franku i američkom dolaru, čiji je ukupni udio u deviznoj imovini na kraju 2010. godine iznosio 99,1%. U odnosu na kraj 2009. godine tečaj kune prema euru oslabio je za 1,1%, a prema švicarskom franku i američkom dolaru oslabio je za čak 20,8% odnosno 9,4%. Kada se isključi utjecaj koji su imale promjene tečaja, vidi se da je ostvaren realni rast imovine u eurima, kao i imovine u američkim dolarima (od 2,3% odnosno 6,1%), dok je imovina u švicarskim francima efektivno bila manja za 14,9%, pa je ukupna devizna imovina u 2010. efektivno porasla za 0,5%. Zbog toga je efektivan rast ukupne imovine banaka u 2010. godini iznosio 0,8%.

3.26. Kratka devizna pozicija banaka tromjesečni prosjeci

Izvor: HNB

Efektivno smanjenje kredita nominiranih u švicarskim francima ili indeksiranih uz tu valutu najviše je utjecalo na opisana kretanja imovine banaka. Naime, kada se isključi utjecaj tečajnih promjena, na kraju 2010. godine iznos kredita nominiranih u švicarskim francima ili indeksiranih uz tu valutu bio je manji za 6,2 mlrd. kuna (14,9%) nego na kraju 2009. godine. Isto tako deprecijacija tečaja kune prema euru umanjila je rast kredita u eurima, koji je efektivno iznosio 4,7 mlrd. kuna ili 2,3%. Istodobno se u deviznom dijelu obveza banaka može zamijetiti značajan efektivni rast obveza u švicarskim francima (9,8%) i američkom dolaru (14,8%).

Najveći dio imovine u stranim valutama i u kunama s valutnom klauzulom na kraju 2010. godine odnosio se na euro (81,5%), prema visini udjela slijedio je švicarski franak (13,7%) te američki dolar (4,0%), a na sve ostale strane valute odnosilo se manje od 0,9% devizne imovine. U odnosu na kraj 2009. zamjetljiv je trend daljnjeg smanjivanja udjela imovine u švicarskim francima, koji bi bio još značajniji da nije bilo znatne deprecijacije kune u odnosu na švicarski franak. U strukturi deviznih obveza udio eura bio je nešto viši nego u imovini (86,3%), a udjeli švicarskog franka i američkog dolara bili su niži nego u imovini (7,7% i 5,1%). Smanjenje udjela eura u deviznim obvezama bilo je znatnije nego u imovini, a udjeli u švicarskom franku i američkom dolaru porasli su u odnosu na kraj 2009. godine (1,5 odnosno 0,8 postotnih bodova).

Prosječnu dugu deviznu poziciju višu od kratke u četvrtom tromjesečju 2010. godine imale su sve tri skupine banaka u sustavu – velike banke u visini od 3,4% jamstvenoga kapitala, srednje banke u visini od 3,3% jamstvenoga kapitala te grupa malih banaka u visini od 9,8% jamstvenoga kapitala. I u preostalim tromjesečjima 2010., uz iznimku drugoga, prosječna duga pozicija bila je veća od kratke. Premda je i u drugom tromjesečju 2010. u najvećem broju banaka duga pozicija bila veća od kratke, zbog kratke pozicije dviju velikih banaka ukupno je kratka pozicija ipak bila veća.

3.1.6. Kamatni rizik u knjizi banke

Za potrebe mjerenja utjecaja kamatnog rizika u knjizi banke HNB je propisao primjenu standardnoga kamatnog šoka koji pretpostavlja istodobni paralelni pozitivan ili negativan pomak svih kamatonosnih pozicija knjige banke (bez obzira na vrstu kamatne stope i valutu) na referentnoj krivulji prinosa za 200 baznih bodova. Sve kamatno osjetljive stavke knjige banke razvrstane su u 13 vremenskih zona, kojima su pridruženi odgovarajući ponderi izračunati kao umnožak procijenjenoga modificiranog trajanja te zone i pretpostavljenoga kamatnog šoka. Rezultat je procjena promjene ekonomske vrijednosti knjige banke, odnosno procjena sadašnje vrijednosti svih očekivanih neto novčanih tokova mjerena neto ponderiranom pozicijom, a koja ne smije biti veća od 20% jamstvenoga kapitala.

Tablica 3.11. Kamatni rizik u knjizi banke
na dan 31. prosinca 2010., u milijunima kuna i postocima

Valuta	Vrsta kamatne stope	Neto pozicija (prije ponderiranja)	Neto ponderirana pozicija
Kuna	administrativna	-11.836,3	-156,5
	promjenjiva	26.868,9	340,3
	fiksna	3.794,6	423,2
Euro	administrativna	-15.150,8	349,1
	promjenjiva	46.936,8	77,8
	fiksna	-29.547,0	-18,9
Švicarski franak	administrativna	28.100,4	261,4
	promjenjiva	-6.501,5	-24,1
	fiksna	-4.548,9	-365,0
Američki dolar	administrativna	-2.844,3	-20,3
	promjenjiva	1.145,1	0,0
	fiksna	1.021,2	-2,9
Ostalo	administrativna	-5.127,8	-28,5
	promjenjiva	2.873,7	0,9
	fiksna	928,4	-10,5
Promjena ekonomske vrijednosti knjige banke			825,9
Jamstveni kapital			52.454,2
Promjena ekonomske vrijednosti knjige banke kao postotak jamstvenoga kapitala			1,6

Izvor: HNB

Na kraju 2010. promjena ekonomske vrijednosti knjige banke na razini svih banaka iznosila je 825,9 mil. kuna, što je gotovo upola manje nego pri prvom datumu primjene (31. ožujka 2010.), kada je iznosila 1,6 mlrd. kuna. Mjereno u odnosu prema ukupnom jamstvenom kapitalu, riječ je o smanjenju s 2,9% na 1,6% na kraju 2010. godine. Može se zaključiti da izloženost banaka nagloj promjeni kamatnih stopa nije značajna, osjetno je niža od propisanog maksimuma te ima naznake padajućeg trenda. Razlog je tome to što banke pri svim dugim vremenskim rokovima moguće promjene kamatnih stopa (od jedne godine do više od 20 godina) koji imaju više pondere rizika ukupno bilježe vrlo male viškove imovine, pa je njihov utjecaj na neto ponderiranu poziciju bio neznatan. Najveću neto izloženost banke bilježe pri najkraćem roku, gdje je iskazan višak kamatno

osjetljive imovine od gotovo 44,0 mlrd. kuna. Ipak, kumulativni jaz do jedne godine nije bio značajan (4,0% ukupne kamatno osjetljive imovine) jer se primljena sredstva po viđenju i štedni depoziti, u skladu s uputom, raspoređuju u zonu od šest do 12 mjeseci.

Neto ponderirana pozicija smanjena je tijekom 2010. godine ponajprije pod utjecajem rasta obveza u švicarskim francima (osobito obveza s dugim rokovima moguće promjene kamatnih stopa) koji nije pratio porast imovine, pa se pozitivna ponderirana pozicija u toj valuti postupno smanjivala, a na kraju godine zabilježen je negativni predznak (127,8 mil. kuna). Ukupna neto ponderirana pozicija u kunama bila je pozitivna (višak imovine nad obvezama), iznosila je 607,1 mil. kuna i tek je blago smanjena u odnosu na stanje na kraju ožujka. Neto ponderirana pozicija u eurima (408,0 mil. kuna) također je pozitivna i u promatranom razdoblju bilježi se rast zbog dvostruko snažnijeg rasta eurske imovine od rasta pripadajućih obveza. Manje negativne pozicije bile su iskazane u američkim dolarima i svim ostalim manje važnim valutama (23,3 mil. kuna i 38,1 mil. kuna), a njihova razina tijekom cijele godine gotovo je nepromijenjena.

Najveći omjer promjene ekonomske vrijednosti i jamstvenoga kapitala na kraju godine iskazale su srednje banke (5,8%), potom male banke (3,7%), a najmanji omjer prema jamstvenom kapitalu, a time i najmanju potencijalnu promjenu neto sadašnje vrijednosti pozicija u knjizi banke, imale su velike banke (3,5%).

Na kraju godine ukupno je 91,6% imovine te 95,7% obveza banaka bilo osjetljivo na promjenu kamatnih stopa. U odnosu na stanje na kraju prvog izvještajnog razdoblja povećan je udio kamatno osjetljivih stavki imovine i obveza, zbog čega je porast tih pozicija (od 17,8 mlrd. kuna ili 5,23%) bio značajniji od ukupnog povećanja imovine u tom razdoblju.

Najveći dio kamatno osjetljivih pozicija bilance odnosio se na pozicije s kamatnom stopom podložnom promjeni na osnovi odluke uprave kreditne institucije (administrativna kamatna stopa): 40,2% na strani imovine i 46,8% na strani obveza. Potom su slijedile pozicije s promjenjivom kamatnom stopom, na koje se odnosilo 35,0% kamatno osjetljive imovine, dok je upola manji bio udio tih pozicija na strani kamatno osjetljivih obveza (16,8%). Pozicije s fiksnom kamatnom stopom činile su preostalih 24,8% kamatno osjetljive imovine te značajniji dio, od 36,4%, kamatno osjetljivih obveza.

U odnosu na stanje na kraju prvog razdoblja primjene, na strani imovine najviše su povećane pozicije s promjenjivom kamatnom stopom (24,7 mlrd. kuna ili 24,6%), što je značajno više od ukupnog porasta kamatno osjetljive imovine (15,9 mlrd. kuna ili 4,3%). Gotovo polovina porasta pozicija s promjenjivom stopom bila je na teret pozicija pod fiksnom kamatnom stopom, koje su smanjene za 10,5 mlrd. kuna ili 10,6%. Kamatno osjetljiva imovina s administrativnim kamatnim stopama stagnira, a blagi porast (od 2,5%) većim je dijelom posljedica deprecijacije tečaja kune prema euru i švicarskom franku.

Nešto sporiji rast u promatranom razdoblju zabilježen je kod kamatno osjetljivih obveza (13,2 mlrd. kuna ili 4,3%) na osnovi rasta pozicija pod administrativnim kamatnim stopama, dok je smanjenje pozicija s promjenjivom kamatnom stopom nadomješteno porastom pozicija s fiksnom kamatnom stopom.

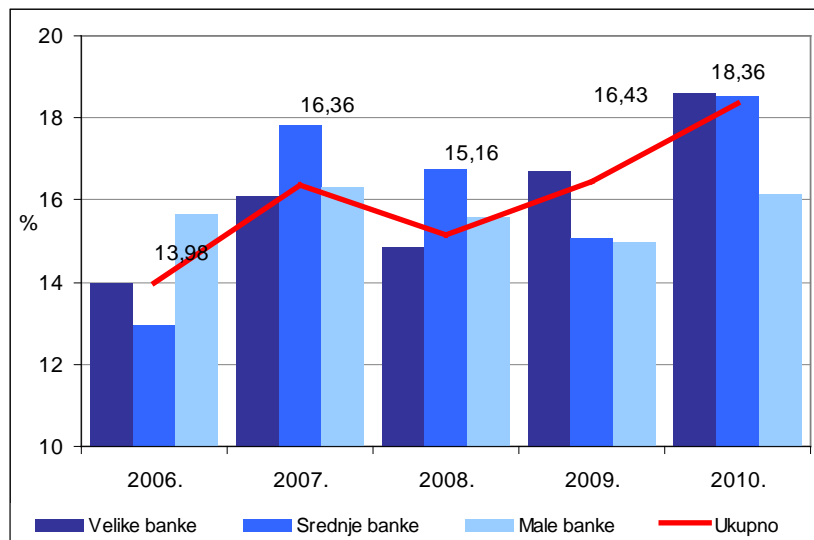
Može se zaključiti da izloženost banaka kamatnom riziku u knjizi banke nije bila značajna, te se tijekom 2010. godine dodatno smanjivala pod utjecajem rasta dugoročnih obveza, osobito u švicarskim francima, ali i restrukturiranja kamatno osjetljivih pozicija bilance. Naime, radi povećanja dijelova bilanca na koje banke mogu brzo i lako utjecati svojim kamatnim politikama banke su povećale udjele kamatno osjetljive imovine pod promjenjivom te udjele obveza pod administrativnom kamatnom stopom, a smanjene su pozicije u kojima je ograničena mogućnost upravljanja kamatnim stopama.

3.1.7. Adekvatnost kapitala

Izračun stope adekvatnosti kapitala primjenom novih propisa usklađenih s Direktivom o kapitalnim zahtjevima (2006/48/EZ i 2006/49/EZ) počeo je za kreditne institucije u Republici Hrvatskoj 31. ožujka 2010. Uz kapitalni zahtjev za kreditni rizik, kod kojeg je novim propisima uvedena mogućnost korištenja internim modelima, te kapitalni zahtjev za tržišni rizik, novim regulatornim okvirom prvi se put uvodi eksplicitni kapitalni zahtjev za operativni rizik. Minimalno potrebna stopa adekvatnosti jamstvenoga kapitala povećana je s 10% na 12%, čime je RH iskoristila nacionalnu diskreciju koja omogućuje propisivanje stope adekvatnosti jamstvenoga kapitala više od 8%, koliko je propisano spomenutom Direktivom.

Pri utvrđivanju kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, razrjeđivački rizik i rizik slobodne isporuke (u nastavku teksta: kreditni rizik) sve su banke primijenile standardizirani pristup, a primjena internih modela mjerenja kreditnog rizika pojedinih velikih banaka predviđa se za 2011. godinu. Standardizirani pristup kreditnom riziku podrazumijeva da je portfelj podložan ponderiranju najprije potrebno klasificirati u neku od propisanih 15 kategorija izloženosti, koje se potom mogu umanjiti primjenom neke od propisanih tehnika smanjenja kreditnog rizika. Utvrđivanje pondera kreditnog rizika u većini kategorija ovisi o stupnju kreditne kvalitete kojoj pripada izloženost, odnosno o dodijeljenom kreditnom rejtingu od priznatih vanjskih institucija. Najveće uštede kapitala u odnosu na prijašnje propise zasnivaju se na neosjetljivosti novog izračuna na valutno inducirani kreditni rizik, potom na nižim kapitalnim zahtjevima za dijelove izloženosti u kojima su primijenjene neke od priznatih tehnika smanjenja kreditnog rizika te na kategorijama izloženosti koje su osigurane nekretninama. Dio tih ušteda HNB je nastojao premostiti povećanjem minimalne stope adekvatnosti jamstvenoga kapitala.

3.27. Stopa adekvatnosti jamstvenoga kapitala banaka na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Stopa adekvatnosti jamstvenoga kapitala banaka na kraju 2010. godine iznosila je 18,4%, što je u usporedbi s krajem prethodne godine, kada je iznosila 16,4%, povećanje za 2,0 postotna boda. Jamstveni kapital banaka stagnirao je u odnosu na 2009., pa je porast stope adekvatnosti jamstvenoga kapitala u promatranom razdoblju posljedica promjene metodologije izračuna izloženosti. To se osobito odnosi na izloženost kreditnom riziku, koji u cijelosti zanemaruje utjecaj valutno induciranoga kreditnog rizika, na koji se na kraju 2009. godine odnosilo više od polovine ponderirane izloženosti kreditnom riziku. Valja napomenuti da valutno inducirani kreditni rizik uvođenjem novih pravila nije izostavljen iz novog okvira adekvatnosti kapitala, nego je on, zajedno s drugim rizicima, postao sastavnim dijelom drugog stupa novog okvira²⁵, odnosno propisa povezanih s internim kapitalom kreditnih institucija. Prva izvješća s izračunom internoga kapitala za 2010. godinu kreditne bi institucije trebale dostaviti do kraja travnja 2011. godine.

²⁵ Novim se propisima nastoji unaprijediti okvir adekvatnosti kapitala u dvije dimenzije – razvoj regulacije koja, osim minimalnih zahtjeva za kapital (tzv. stup 1) kao kvantitativnu dimenziju, uključuje i kvalitativnu dimenziju – proces supervizorskog nadzora (tzv. stup 2) i tržišnu disciplinu (tzv. stup 3).

Tablica 3.12. Jamstveni kapital, kapitalni zahtjevi i stopa adekvatnosti jamstvenoga kapitala banaka na dan 31. prosinca 2010., u milijunima kuna i postocima

	Velike banke		Srednje banke		Male banke		Ukupno	
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Iznos	Udio
Jamstveni kapital	43.601,9	100,0	4.575,3	100,0	4.277,0	100,0	52.454,2	100,0
Osnovni kapital	42.148,7	96,7	4.035,3	88,2	3.940,0	92,1	50.124,1	95,6
Uplaćeni kapital (osim kumulativnih povlaštenih dionica) minus vlastite dionice	22.166,8	50,8	3.714,2	81,2	3.541,7	82,8	29.422,7	56,1
Rezerve i zadržana dobit	19.576,9	44,9	215,3	4,7	397,0	9,3	20.189,2	38,5
Dopunski kapital I	2.776,2	6,4	623,3	13,6	378,7	8,9	3.778,2	7,2
Uplaćeni kapital ostvaren izdavanjem kumulativnih povlaštenih dionica	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hibridni i podređeni instrumenti	2.776,2	6,4	623,3	13,6	400,8	9,4	3.800,3	7,2
Odbitne stavke od osnovnoga i dopunskoga kapitala I	-1.323,1	-3,0	-83,3	-1,8	-41,6	-1,0	-1.448,0	-2,8
Dopunski kapital II (za pokriće tržišnog rizika)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kapitalni zahtjevi	28.139,2	100,0	2.962,3	100,0	3.187,9	100,0	34.289,4	100,0
Kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, razrjeđivački rizik i rizik slobodne isporuke	25.409,8	90,3	2.599,0	87,7	2.847,9	89,3	30.856,8	90,0
Standardizirani pristup	25.409,8	90,3	2.599,0	87,7	2.847,9	89,3	30.856,8	90,0
Trgovačka društva	10.388,3	36,9	1.067,7	36,0	909,4	28,5	12.365,3	36,1
od toga: osigurano nekretninom	123,8	0,4	0,0	0,0	30,0	0,9	153,8	0,4
Stanovništvo	12.358,9	43,9	1.310,8	44,2	1.583,2	49,7	15.252,9	44,5
od toga: osigurano nekretninom	122,8	0,4	1,8	0,1	42,2	1,3	166,7	0,5
Ostalo	2.662,6	9,5	220,6	7,4	355,3	11,1	3.238,5	9,4
Rizik namire/ispоруke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pozicijski, valutni i robni rizici	379,0	1,3	58,6	2,0	33,1	1,0	470,6	1,4
od toga: interni modeli	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pozicijski rizik dužničkih instrumenata	229,2	0,8	28,4	1,0	0,0	0,0	257,6	0,8
Valutni rizik	135,3	0,5	5,7	0,2	33,1	1,0	174,1	0,5
Ostali rizici	14,5	0,1	24,5	0,8	0,0	0,0	38,9	0,1
Rizik prekoračenja dopuštenih izloženosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Operativni rizik	2.350,5	8,4	304,7	10,3	306,9	9,6	2.962,0	8,6
Jednostavni pristup	0,0	0,0	115,0	3,9	278,5	8,7	393,5	1,1
Standardizirani pristup	1.848,4	6,6	189,7	6,4	28,3	0,9	2.066,5	6,0
Napredni pristup	502,0	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	502,0	1,5
Višak/manjak jamstvenoga kapitala	15.462,6	-	1.613,0	-	1.089,2	-	18.164,8	-
Stopa adekvatnosti jamstvenoga kapitala	18,59	-	18,53	-	16,10	-	18,36	-

Izvor: HNB

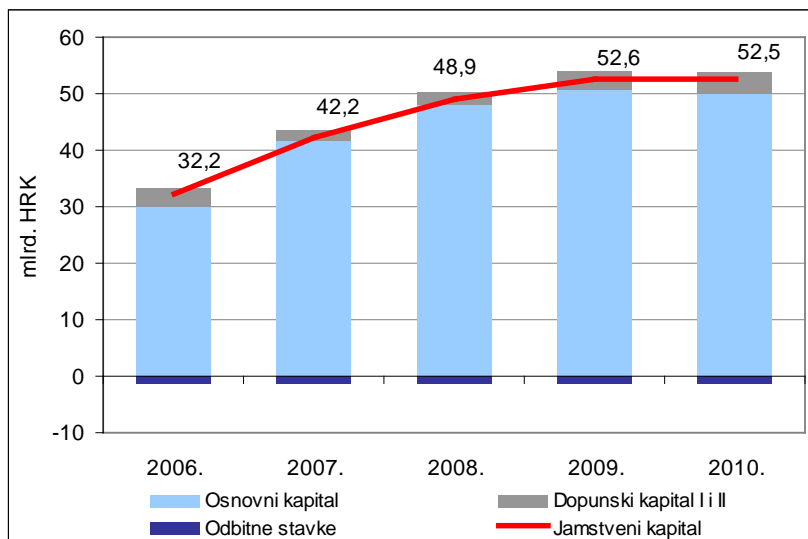
Promatrano po grupama banaka, najizrazitije povećanje stope adekvatnosti jamstvenoga kapitala imale su srednje banke, i to za 3,5 postotnih bodova, odnosno na 18,5%, na što su utjecali porast osnovnoga i dopunskoga kapitala te smanjivanje kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik. Porastom za 1,9 postotnih bodova slijedile su velike banke, koje su ujedno imale najvišu stopu adekvatnosti jamstvenoga kapitala (18,6%). Najmanju promjenu iskazale su male banke (rast za 1,2 postotna boda), kod kojih je stopa adekvatnosti jamstvenoga kapitala iznosila 16,2%. Pretežiti dio imovine banaka (85,7%) i nadalje se odnosio na banke kojima je stopa adekvatnosti jamstvenoga kapitala veća od 15%, ali su dvije male banke imale stopu adekvatnosti kapitala manju od 13%, pri čemu je u jednoj banci ta stopa bila manja i od zakonski propisanog minimuma od 12% (iznosila je 7,9%).

Na kraju 2010. godine jamstveni kapital banaka iznosio je 52,5 mlrd. kuna i u odnosu na stanje na kraju 2009. neznatno je niži (za 122,8 mil. kuna ili 0,2%) zbog smanjenja svoje najznačajnije sastavnice, osnovnoga kapitala, za 475,9 mil. kuna ili 0,9%. Smanjenje osnovnoga kapitala odnosilo se u cijelosti na velike banke, a posljedica je smanjenja rezervi i zadržane dobiti zbog isplate dividendi. Dokapitalizacija redovnim dionicama u pet malih i u jednoj srednjoj banci djelomično je umanjila navedeni pad. Dopunski kapital I povećan je za 383,2 mil. kuna (11,3%) uplatom podređenih i hibridnih instrumenata u svim grupama banaka.

S obzirom na navedeno, u srednjim i malim bankama zabilježeno je povećanje jamstvenoga kapitala koje je ostvareno zahvaljujući rastu obiju njegovih sastavnica, iako

je porast dopunskoga kapitala I u obje grupe banaka (13,4% odnosno 33,5%) bio snažniji od porasta osnovnoga kapitala (5,8% i 2,2%). Velike su banke porastom dopunskoga kapitala I (za 8,4%) djelomično neutralizirale smanjenje svoga osnovnoga kapitala (1,8%). Ukupni neto iznos bilančne i izvanbilančne izloženosti koja podliježe ponderiranju, a prije primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika i konverzije izvanbilančnih stavki, neznatno je povećan u odnosu na kraj prošle godine (za 4,1 mlrd. kuna ili 1,0%). Međutim, nakon primjene svih priznatih tehnika smanjenja kreditnog rizika i konverzije izvanbilančnih stavki, neto izloženost značajno je smanjena u odnosu na kraj 2009. godine (58,8 mlrd. kuna ili 18,6%).

3.28. Jamstveni kapital banaka na kraju razdoblja

Izvor: HNB

S obzirom na učinke koje postižu, razlikuju se tehnike smanjenja kreditnog rizika čijom primjenom dolazi do zamjene pondera bez neposrednog umanjenja izloženosti i tehnike koje omogućuju umanjenje neto iznosa izloženosti kreditnom riziku. Tehnike s učinkom zamjene omogućuju da pojedina izloženost prema dužniku umjesto pondera dužnika dobiva ponder pružatelja zaštite (nematerijalna kreditna zaštita), odnosno ponder koji bi kreditna institucija dodijelila kada bi imala neposrednu izloženost prema kolateralu (jednostavna metoda financijskoga kolaterala). Konačni učinak na neto izloženost u tom slučaju ovisi o ponderu pružatelja zaštite ili kolateralu. Za razliku od toga, složena metoda financijskoga kolaterala omogućuje izravno smanjivanje neto izloženosti.

Tijekom druge polovine 2010. godine banke su postupno smanjivale uporabu tehnika zamjene pondera, tako da je ukupan iznos tih tehnika na kraju godine u odnosu na stanje na kraju prvog razdoblja primjene (31. ožujka 2010.) tek neznatno povećan, s 18,8 mlrd. kuna na 21,1 mlrd. kuna, odnosno s 4,3% na 4,6% neto iznosa izloženosti. Tehnike prijenosa izloženosti na kraju godine pretežito su se odnosile na korištenje garancija i jamstava (90,2%), najvećim dijelom primljenih od države. Preostali dio (8,8%) odnosio se na jednostavnu metodu financijskoga kolaterala, a ostali instrumenti materijalne zaštite činili su manje od 1%. Pregled donosa i odnosa po kategorijama

pokazuje da su banke najviše umanjile izloženosti u kategorijama *trgovačka društva* i *javna državna tijela* (za 11,2 mlrd. kuna i za 7,7 mlrd. kuna) te povećale donos na kategoriju *središnja država i središnje banke* (za 17,9 mlrd. kuna). To se popratno odrazilo na promjenu strukture izloženosti po ponderima prije i nakon primjene tehnika kao smanjenje pondera 100% (za 16,9 mlrd. kuna), potom pondera 20% (za 8,6 mlrd. kuna), a najizrazitije je bilo povećanje iznosa izloženosti uz ponder 0% (za 8,1 mlrd. kuna).

Tablica 3.13. Struktura neto izloženosti banaka koja se ponderira ponderima kreditnog rizika na dan 31. prosinca 2010., u milijunima kuna

	Stanovništvo	Trgovačka društva	Središnja država i središnje banke	Institucije	Javna državna tijela	Lokalna i područna (regionalna) samouprava	Udjeli u investicijskim fondovima	Ostalo	Ukupno
Ukupna izloženost	140.524,2	101.275,5	101.781,4	33.268,9	8.751,6	3.107,8	520,6	18.585,2	407.815,2
Bilančne stavke	132.107,3	84.758,3	100.416,8	31.332,6	7.912,0	3.040,6	520,6	17.915,1	378.003,2
Izvanbilančne stavke	8.415,6	15.993,6	1.363,4	627,3	350,4	67,2	0,0	478,5	27.296,0
Transakcije povezane s vrijednosnim papirima i transakcije s dugim rokom namire	0,0	378,1	1,2	560,5	489,2	0,0	0,0	191,6	1.620,6
Derivatni financijski instrumenti	1,4	145,5	0,0	748,5	0,0	0,0	0,0	0,0	895,4
Ugovori o obnovi i drugi ugovori o netiranju	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Raspored ukupne izloženosti po ponderima rizika									
Ponder 0%	0,0	0,0	92.329,1	519,4	3.416,7	0,0	0,0	9.380,9	105.646,0
Ponder 10%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
Ponder 20%	0,0	4,8	51,9	27.432,5	23,7	0,0	2,1	533,6	28.048,7
Ponder 35% (stambena nekretnina)	3.517,7	129,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	3.647,6
Ponder 50%	315,7	2.480,6	9.092,5	4.631,1	5.310,6	3.028,3	5,0	2,7	24.866,4
od toga: poslovna nekretnina	315,7	2.472,4	0,0	2,3	0,0	0,0	0,0	2,7	2.793,0
Ponder 75%	51.738,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	51.738,4
Ponder 100%	81.027,8	92.231,9	211,3	649,6	0,6	2,2	449,9	8.598,1	183.171,4
od toga: dospjela nenaplaćena potraživanja	2.592,2	5.050,0	0,0	6,8	0,0	2,2	0,1	68,4	7.719,7
Ponder 150%	3.924,7	6.282,4	96,7	36,3	0,0	77,3	63,6	14,0	10.494,9
od toga: dospjela nenaplaćena potraživanja	3.411,6	4.457,2	94,0	34,7	0,0	14,8	0,0	4,0	8.016,4
Ostali ponderi rizika	0,0	146,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	55,2	201,7
Tehnike smanjenja kreditnog rizika - učinci zamjene									
Ukupni odnos	-1.563,3	-11.151,0	0,0	-184,8	-7.671,5	-65,2	0,0	-427,9	-21.063,7
Ukupni donos	54,4	161,4	17.918,9	469,1	41,7	557,6	0,0	1.860,6	21.063,7

Izvor: HNB

Složenom metodom financijskoga kolaterala, koja omogućuje umanjene neto iznosa izloženosti kreditnom riziku, najviše se koristilo pet velikih banaka te u manjoj mjeri po dvije srednje i male banke. Ukupno smanjenje iznosa izloženosti po toj osnovi tijekom 2010. kontinuirano se povećavalo, a na kraju 2010. godine ukupno korištenje tih tehnika poraslo je na 17,6 mlrd. kuna ili 3,9% neto izloženosti.

Sve su se banke koristile nekom od tehnika zamjene radi smanjivanja kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik, u rasponu od 0,1% do 11,1% iznosa neto izloženosti. Složenom metodom financijskoga kolaterala banke su se koristile u rasponu od 1,2% do 23,3% neto iznosa izloženosti. U skladu s očekivanjem, najviše su se svim priznatim tehnikama koristile banke iz grupe velikih banaka, koje su 18,1 mlrd. kuna iznosa izloženosti zamijenile nižim ponderima rizika te za 16,8 mlrd. kuna umanjile izloženost primjenom složene metode financijskoga kolaterala.

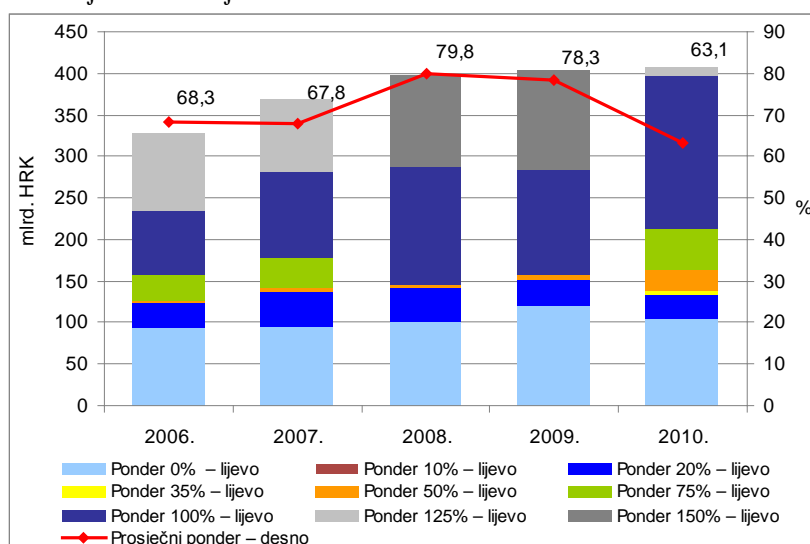
Rezultat primjene novog načina izračuna kreditnim rizikom ponderirane izloženosti bio je za 58,8 mlrd. kuna ili 18,6% niži iznos ponderirane izloženosti u odnosu na stanje na kraju 2009. godine, kao i znatno niži prosječni ponder za kreditni rizik (63,1% u

odnosu na 78,3% na kraju 2009.). Međutim, ukupni kapitalni zahtjev za kreditni rizik, koji je iznosio 30,9 mlrd. kuna, bio je tek neznatno niži (za 738,2 mil. kuna ili 2,3%), na što je utjecala primjena povećane propisane minimalne stope adekvatnosti jamstvenoga kapitala (12% u odnosu na 10%, koliko je iznosila prije).

Najveća promjena strukture ukupnog neto iznosa izloženosti banaka po ponderima kreditnog rizika u odnosu na prijašnja razdoblja očitovale se izostankom povećanih pondera koji su se u razdoblju od 2006. do 2009. godine odnosili na izloženosti s izraženim valutno indiciranim kreditnim rizikom. Na kraju 2010. godine ponderom 150% bilo je ponderirano samo 10,5 mlrd. kuna (2,6%), a pretežiti dio tog iznosa (8,0 mlrd. kuna) odnosio se na dospjela nenaplaćena potraživanja koja imaju ispravke vrijednosti neosiguranog dijela iznosa izloženosti manje od 20%.

3.29. Struktura neto izloženosti banaka koja se ponderira ponderima kreditnog rizika na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Najveći dio izloženosti koja podliježe ponderiranju (prije tehnika smanjenja kreditnog rizika) bio je ponderiran ponderom 100% (183,2 mlrd. kuna ili 44,9%), a glavnina tog iznosa nije imala procjenu kreditnog rejtinga (146,8 mlrd. kuna). Četvrtina izloženosti bila je ponderirana ponderom 0% (105,6 mlrd. kuna), a upola manji iznos bio je ponderiran ponderom 75% (51,7 mlrd. kuna ili 12,7%). Podjednaki udio imali su iznosi izloženosti ponderirani ponderom 20% i 50% (6,9% i 6,1%), a samo manji dio pondera 50% odnosio se na osiguranje poslovnom nekretninom. Iznosi izloženosti osigurani stambenom nekretninom (ponder 35%) činili su samo 0,9% ukupnog iznosa izloženosti, s obzirom na to da velike i srednje banke još iskazuju vrlo male iznose izloženosti koji spadaju u taj ponder ili ga uopće ne koriste. Gotovo beznačajni bili su ostali ponderi rizika (0,1%).

Razvrsta li se neto iznos izloženosti koji se ponderira po kategorijama izloženosti, očito je da se pretežiti dio tog iznosa odnosio na tri kategorije, među kojima je najznačajnija

bila *stanovništvo*²⁶ (140,5 mlrd. kuna ili 34,5%). Podjednakim iznosima i s udjelom oko jedne četvrtine slijedili su *država i središnje banke* (101,8 mlrd. kuna) te *trgovačka društva* (101,3 mlrd. kuna). Na sve ostale kategorije zajedno (njih 12) odnosi se 15,7% iznosa izloženosti.

Unutar kategorije stanovništva najveći dio iznosa izloženosti (57,7%) nosio je ponder rizika 100%, manji dio (36,8%) je ispunjavao uvjete za dodjelu pondera 75%, a samo 2,7% bilo je ponderirano ponderom 35%. Kategorija izloženosti središnje države i središnje banke bila je druga po važnosti, djelomično i zbog primijenjenih tehnika zamjene (donos 17,9 mlrd. kuna) i gotovo je u cijelosti bila ocijenjena nerizičnom, pa se ponder 0% odnosio na 90,7% izloženosti te kategorije. Pretežiti dio ukupnog neto iznosa izloženosti u kategoriji trgovačka društva bio je raspoređen u ponder rizičnosti 100% (92,2 mlrd. kuna ili 91,1%), s obzirom na to da većina trgovačkih društava prema kojima su banke izložene nema kreditni rejting (gotovo 76,0 mlrd. kuna). Stoga je prosječni ponder za kategoriju trgovačka društva iznosio 101,8%.

Kapitalni zahtjev na kraju 2010. godine iznosio je 34,3 mlrd. kuna te je u odnosu na kraj 2009. povećan za 2,3 mlrd. kuna (7,2%). Povećanje kapitalnog zahtjeva posljedica je uvođenja kapitalnog zahtjeva za operativni rizik, koji je iznosio gotovo 3,0 mlrd. kuna. Kapitalni zahtjev za kreditni rizik blago je smanjen (za 2,3%) pod utjecajem promijenjenog načina izračuna ponderiranog iznosa izloženosti, a osobito njegove znatno slabije osjetljivosti na valutno inducirani kreditni rizik. Unatoč smanjenju kapitalni zahtjev za kreditni rizik i nadalje je bio najvažnija sastavnica ukupnoga kapitalnog zahtjeva (90,0%), a slijedio je kapitalni zahtjev za operativni rizik s udjelom od 8,6%. Preostalih 1,4% odnosilo se na kapitalni zahtjev za tržišne rizike, koji se u odnosu na kraj 2009. godine blago povećao zbog porasta rizika ulaganja u dužničke i vlasničke instrumente (za 64,8 mil. kuna ili 16,0%), a kapitalni zahtjev za valutni rizik zadržao se na istoj razini.

Operativni rizik definiran je kao rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sustava ili vanjskih događaja te uključuje i pravni rizik. Operativni je rizik, za razliku od ostalih rizika, distribuiran kroz cijelu banku i svojstven je svim aktivnostima, procesima, proizvodima i sustavima, stoga je mjeru izloženosti tom riziku bilo potrebno široko definirati. U osnovi su bankama na raspolaganju tri pristupa, a regulatorni kapitalni zahtjev u jednostavnom pristupu postavljen je na oko 15% prosječne vrijednosti posljednja tri godišnja izračuna tzv. relevantnog pokazatelja, koji se zasniva na neto prihodu od svih aktivnosti banke. Standardizirani pristup malo je složenija metoda. Ona podrazumijeva raspored poslovnih aktivnosti u zadane poslovne linije, pri čemu se za svaku poslovnu aktivnost izračunava relevantni pokazatelj koji se ponderira zadanom stopom inicijalnoga kapitalnog zahtjeva, koja varira od 12% do

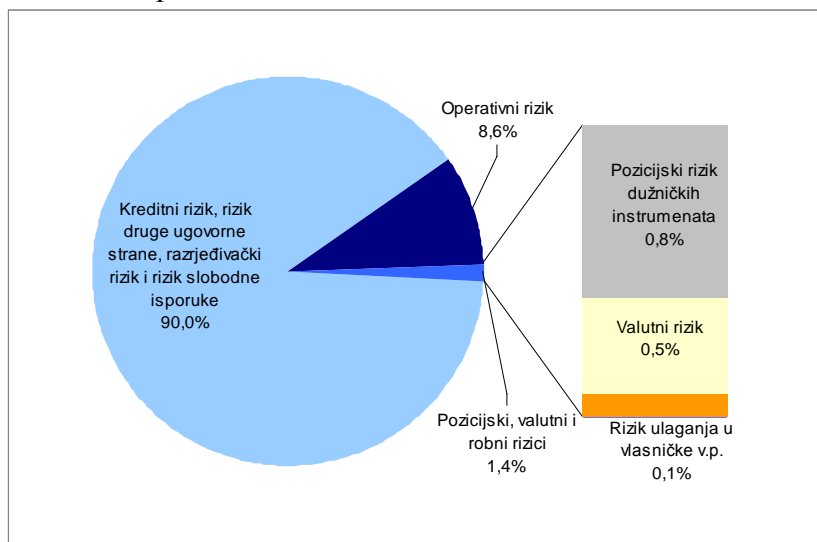
---

²⁶ Kategorija izloženosti stanovništvu osim izloženosti fizičkim osobama može, uz ispunjavanje određenih uvjeta (iznos izloženosti do 2,5 mil. kuna, postoji više od 500 partija te grupe proizvoda), uključivati i izloženost malim i srednjim društvima, trgovcima pojedincima, obrtnicima i osobama koje se bave slobodnim zanimanjima. Ispunjavanje spomenutih uvjeta omogućuje korištenje pondera 75%. Za fizičke osobe, ako navedeni uvjeti nisu ispunjeni, izloženosti se ponderiraju ponderom 100%.

18%. Najsloženiji je napredni pristup, koji je u cijelosti interni model za mjerenje operativnog rizika i najbolje odražava specifičnu izloženost banke, a podrazumijeva zadovoljavanje niza uvjeta kako bi se dobilo prethodno odobrenje za njegovo korištenje.

Kapitalni zahtjev za operativni rizik s udjelom od 8,6% u ukupnom kapitalnom zahtjevu iznosio je na kraju godine nešto manje od 3,0 mlrd. kuna. Pretežiti dio tog iznosa (79,4%) izdvojile su velike banke, 2,3 mlrd. kuna, što je činilo 8,4% njihova ukupnoga kapitalnog zahtjeva. Srednje su banke iskazale kapitalni zahtjev za operativni rizik u visini od 304,7 mil. kuna ili 10,3% svojega ukupnoga kapitalnog zahtjeva, a kod malih banaka na taj se kapitalni zahtjev odnosilo gotovo 306,9 mil. kuna ili 9,6%.

3.30. Struktura ukupnoga kapitalnog zahtjeva banaka na dan 31. prosinca 2010.

Izvor: HNB

U procjeni kapitalnog zahtjeva za operativni rizik jedna se velika banka u posljednjem tromjesečju 2010. opredijelila za napredni pristup i time smanjila svoj kapitalni zahtjev za operativni rizik. Pet velikih, dvije srednje i jedna mala banka opredijelile su se za standardizirani pristup, a preostale 24 banke za primjenu jednostavnog pristupa. Raspoređivanje aktivnosti u poslovne linije za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za operativni rizik uz pomoć standardiziranog pristupa pokazuje da su najviše vrijednosti relevantnog pokazatelja bile u poslovnim linijama bankarstva sa stanovništvom i poslovnog bankarstva, a ostale poslovne linije uglavnom su procijenjene kao manje važne.

Tablica 3.14. Distribucija stope adekvatnosti jamstvenoga kapitala banaka na kraju razdoblja

	2008.		2009.		2010.	
	Broj banaka	Udio u imovini banaka	Broj banaka	Udio u imovini banaka	Broj banaka	Udio u imovini banaka
Stopa manja od 10%	0	0,0	0	0,0	1	0,6
Stopa od 10% do 12%	4	11,8	6	5,8	0	0,0
Stopa od 12% do 15%	14	31,9	11	25,9	11	13,8
Stopa od 15% do 20%	9	50,6	9	55,3	12	72,5
Stopa veća od 20%	7	5,8	8	13,0	9	13,2

Napomena: Od 31. ožujka 2010. minimalna stopa adekvatnosti jamstvenoga kapitala iznosi 12% (prije je iznosila 10%).

Izvor: HNB

Nakon uvođenja kapitalnog zahtjeva za operativni rizik povećao se ukupni kapitalni zahtjev, što je utjecalo na smanjenje neiskorištenoga kapitala banaka s 22,0 mlrd. kuna na 18,2 mlrd. kuna, a to je i dalje bio velik dio jamstvenoga kapitala (34,6%). Pretežiti dio neiskorištenoga jamstvenoga kapitala (15,5 mlrd. kuna ili prosječno 2,6 mlrd. kuna po banci) imale su velike banke, potom srednje banke (1,6 mlrd. kuna ili 0,8 mlrd. kuna po banci), a najmanje su neiskorištenoga kapitala imale male banke (1,1 mlrd. kuna ili 45,4 mil. kuna po banci).

3.2. Poslovanje stambenih štedionica

Tijekom 2010. godine broj stambenih štedionica ostao je jednak kao na kraju 2009., odnosno poslovalo ih je pet. Njihova ukupna imovina, nakon smanjenja od 5,0% u prvoj polovini godine, u drugoj je polovini porasla te je na kraju 2010. godine bila veća za 1,9% u usporedbi s krajem 2009. i iznosila je 6,9 mlrd. kuna. S obzirom na gotovo dvostruko brži porast imovine banaka, udio imovine stambenih štedionica u ukupnoj imovini kreditnih institucija u Republici Hrvatskoj neznatno se smanjio, na 1,7%.

Vlasnička struktura stambenih štedionica ostala je neizmijenjena, tj. jedna štedionica bila je u većinskome domaćem vlasništvu, a preostale četiri bile su u većinskom (izravnom ili neizravnom) vlasništvu stranih dioničara. Na kraju 2010. godine njihova je imovina činila 96,7% ukupne imovine svih stambenih štedionica. Istodobno je jedina štedionica u većinskome domaćem vlasništvu nastavila povećavati svoj udio u ukupnoj imovini svih stambenih štedionica jer je tijekom godine uvećala svoju aktivu gotovo za trećinu te je njezin udio dosegao 3,3%.

3.2.1. Bilanca

Blagi porast imovine stambenih štedionica u odnosu na kraj 2009. godine (1,9%) rezultat je povećanja depozita stanovništva tijekom druge polovine 2010., i inače uobičajenog pri kraju godine radi ostvarivanja prava štediša na državna poticajna

sredstva. Od ostalih izvora financiranja osjetan je bio porast primljenih kredita, a u neznatnoj mjeri porastao je iznos hibridnih instrumenata. U promatranom razdoblju imovina se povećala kod četiri stambene štedionice.

Tablica 3.15. Struktura imovine stambenih štedionica na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2008.		2009.			2010.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Gotovina i depoziti kod HNB-a	0,0	0,0	0,0	0,0	23,5	0,0	0,0	-28,6
Gotovina	0,0	0,0	0,0	0,0	23,5	0,0	0,0	-28,6
Depoziti kod HNB-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Depoziti kod bankarskih institucija	259,7	3,7	177,8	2,6	-31,6	185,0	2,7	4,1
Trezorski zapisi MF-a i blagajnički zapisi HNB-a	327,7	4,7	295,4	4,4	-9,9	570,6	8,3	93,2
Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže radi trgovanja	76,5	1,1	0,0	0,0	-100,0	0,0	0,0	0,0
Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti raspoloživi za prodaju	1.121,1	16,1	71,5	1,1	-93,6	137,4	2,0	92,3
Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti koji se drže do dospelosti	692,7	9,9	794,5	11,8	14,7	798,6	11,6	0,5
Vrijednosni papiri i drugi financijski instrumenti kojima se aktivno ne trguje, a koji se vrednuju prema fer vrijednosti kroz RDG	241,4	3,5	99,7	1,5	-58,7	101,6	1,5	1,9
Derivatna financijska imovina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kreditni financijskim institucijama	273,9	3,9	117,0	1,7	-57,3	73,6	1,1	-37,1
Kreditni ostalim komitentima	3.780,7	54,3	4.847,8	71,9	28,2	4.689,1	68,3	-3,3
Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Preuzeta imovina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Materijalna imovina (minus amortizacija)	8,8	0,1	7,5	0,1	-14,6	7,2	0,1	-3,5
Kamate, naknade i ostala imovina	240,9	3,5	383,2	5,7	59,1	355,3	5,2	-7,3
Manje: Posebne rezerve za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	58,0	0,8	55,9	0,8	-3,7	50,8	0,7	-9,0
Ukupno imovina	6.965,5	100,0	6.738,5	100,0	-3,3	6.867,6	100,0	1,9

Izvor: HNB

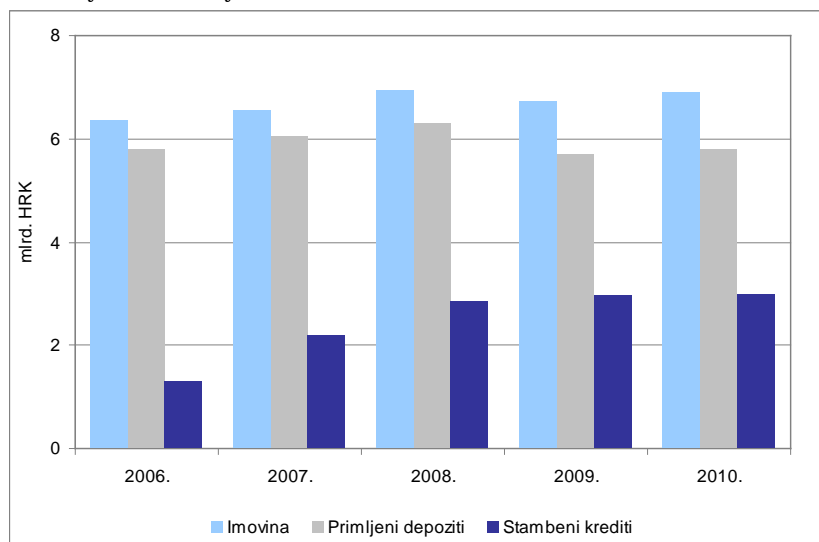
Gotovo polovina iznosa povećanja imovine stambenih štedionica u odnosu na kraj 2009. godine bila je posljedica deprecijacije tečaja kune prema euru. U valutnoj strukturi imovine stambenih štedionica pretežiti udio od 86,2% imaju stavke u kunama s valutnom klauzulom u euru, a u odnosu na kraj 2009. godine povećanje tih stavki u cijelosti je bilo posljedica rasta njihove kunske protuvrijednosti, odnosno deprecijacije tečaja kune. Stoga je, zahvaljujući istodobnom porastu kunske imovine, ipak ostvarena niska realna stopa rasta ukupne imovine stambenih štedionica, od oko 1,0%.

U odnosu na kraj 2009. godine stambene su štedionice smanjile iznos neto kredita za 4,1%, nakon čega se smanjio udio kredita u strukturi imovine stambenih štedionica na 69,4%, odnosno za 4,3 postotna boda. Smanjivanje iznosa neto kredita bilo je pod utjecajem znatnog smanjivanja kredita danih državnim jedinicama, što uključuje i kredite svim subjektima koji se financiraju posebnim izvanproračunskim porezima²⁷, te smanjivanja kredita danih bankama. Iznos stambenih kredita odobrenih stambenim

²⁷ Primjerice, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatske autoceste, Hrvatske ceste i dr.

štedišama zadržan je na razini s kraja 2009. godine i iznosio je 3,0 mlrd. kuna ili 62,6% ukupnog iznosa neto kredita. U ukupnim stambenim kreditima svih kreditnih institucija na kraju 2010. godine stambene su štedionice sudjelovale s udjelom nešto nižim od 5,0%.

3.31. Imovina, depoziti i stambeni krediti stambenih štedionica na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Druga po značenju stavka imovine stambenih štedionica, ulaganja u vrijednosne papire i druge financijske instrumente, u istom je razdoblju porasla za 27,5% te se povećao i njezin udio u ukupnoj imovini s 18,7% na kraju 2009. na 23,4% na kraju 2010. godine. Povećanje ulaganja u vrijednosne papire uslijedilo je nakon smanjivanja tih ulaganja tijekom više prethodnih godina, a u odnosu na kraj 2009. ponajprije se odnosilo na povećanje ulaganja u trezorske zapise MF-a za 93,2%. Porasla su i ulaganja u drugi instrument u portfelju vrijednosnih papira stambenih štedionica, obveznice RH, ali u znatno manjoj mjeri (7,5%). Na kraju 2010. još se veći dio ukupnog iznosa ulaganja stambenih štedionica u vrijednosne papire odnosio na obveznice RH (64,5%), a 35,5% na trezorske zapise MF-a.

Neznatno više od polovine iznosa trezorskih zapisa i obveznica RH stambene su štedionice rasporedile u portfelj koji se drži do dospelosti (50,3%). Taj se portfelj u promatranom razdoblju smanjio za 3,1%, a njegov udio u strukturi portfelja vrijednosnih papira za 15,9 postotnih bodova. S druge strane, portfelj vrijednosnih papira namijenjenih prodaji porastao je za 113,8% i na kraju 2010. činio je 43,4% ukupnih ulaganja u vrijednosne papire. Ostatak od 6,3% ulaganja bio je raspoređen u portfelj vrijednosnih papira kojima se aktivno ne trguje, a koji se vrednuju prema fer vrijednosti kroz RDG.

Tablica 3.16. Struktura obveza i kapitala stambenih štedionica na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2008.		2009.			2010.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Kreditni od financijskih institucija	0,1	0,0	134,6	2,0	90.879,1	183,1	2,7	36,0
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	134,5	2,0	-	183,0	2,7	36,0
Dugoročni krediti	0,1	0,0	0,1	0,0	-23,6	0,1	0,0	-31,9
Depoziti	6.298,1	90,4	5.713,3	84,8	-9,3	5.791,5	84,3	1,4
Depoziti na žiroračunima i tekućim računima	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Štedni depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	172,8	2,5	-
Oročni depoziti	6.298,1	90,4	5.713,3	84,8	-9,3	5.618,6	81,8	-1,7
Ostali krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Derivatne financijske obveze i ostale financijske obveze kojima se trguje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izdani dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni izdani dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni izdani dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izdani podređeni instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izdani hibridni instrumenti	91,3	1,3	96,1	1,4	5,3	96,7	1,4	0,6
Kamate, naknade i ostale obveze	263,4	3,8	375,1	5,6	42,4	342,2	5,0	-8,8
Ukupno obveze	6.652,9	95,5	6.319,2	93,8	-5,0	6.413,4	93,4	1,5
Dionički kapital	450,9	6,5	487,9	7,2	8,2	487,9	7,1	0,0
Dobit/gubitak tekuće godine	12,9	0,2	49,4	0,7	282,4	17,7	0,3	-64,2
Zadržana dobit/gubitak	-61,6	-0,9	-50,0	-0,7	-18,8	-1,3	0,0	-97,4
Zakonske rezerve	3,4	0,0	4,8	0,1	39,6	5,5	0,1	13,7
Statutarne i ostale kapitalne rezerve	0,6	0,0	0,1	0,0	-77,8	-0,2	0,0	-
Nerealizirani dobitak/gubitak s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju	-93,7	-1,3	-72,9	-1,1	-22,3	-55,3	-0,8	-24,1
Rezerve proizašle iz transakcija zaštite	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dobit/gubitak prethodne godine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno kapital	312,5	4,5	419,3	6,2	34,2	454,2	6,6	8,3
Ukupno obveze i kapital	6.965,5	100,0	6.738,5	100,0	-3,3	6.867,6	100,0	1,9

Izvor: HNB

Smanjivanje primljenih depozita stambenih štediša prvi je put zabilježeno na kraju 2009., a nastavilo se i u prvoj polovini 2010. godine. Međutim, u drugoj su polovini godine, a posebice u četvrtom tromjesečju, depoziti ipak porasli te je njihova godišnja stopa rasta iznosila 1,4%. Ukupno povećanje depozita stambenih štediša u odnosu na kraj 2009. godine iznosilo je 78,2 mil. kuna, a povećanje je zabilježeno kod tri stambene štedionice. U strukturi pasive stambenih štedionica udio depozita ostao je gotovo nepromijenjen. Nešto je veća promjena zabilježena u visini omjera danih kredita i primljenih depozita koji je, zbog istodobnog smanjenja iznosa neto kredita u stambenim štedionicama, smanjen s 86,9% na kraju 2009. na 82,2% na kraju 2010. godine.

Osim depozita, u izvorima financiranja stambenih štedionica porastao je i iznos primljenih kredita od banaka, za 36,0%, a u gotovo neznačajnoj mjeri porastao je i iznos izdanih hibridnih instrumenata (0,6%).

Bilančni je kapital stambenih štedionica u odnosu na kraj 2009. porastao za 34,9 mil. kuna ili 8,3%, iako tijekom 2010. godine stambene štedionice nisu povećale dionički

kapital te su ostvarile znatno manju dobit tekuće godine. Osnova povećanja ukupnoga kapitala bila je dobit ostvarena u 2009. koju su štedionice iskoristile za smanjenje zadržanoga gubitka iz prethodnih godina. Nešto manji bio je utjecaj smanjenja nerealiziranoga gubitka s osnove vrijednosnog usklađivanja imovine raspoložive za prodaju. Rast kapitala uz istodobno nižu stopu rasta imovine doveo je do manjeg porasta njegova udjela u ukupnoj pasivi stambenih štedionica, sa 6,2% na 6,6%.

3.2.2. Račun dobiti i gubitka

Dobit prije oporezivanja stambenih štedionica na kraju 2010. godine više se nego prepolovila u usporedbi s krajem 2009. godine te je iznosila 25,7 mil. kuna. U jednoj je stambenoj štedionici zabilježen gubitak, preostale četiri stambene štedionice ostvarile su dobit, a dvije od njih dobit su i povećale u odnosu na kraj 2009. godine.

Tablica 3.17. Račun dobiti i gubitka stambenih štedionica u milijunima kuna

	I. – XII. 2009.	I. – XII. 2010.	
	Iznos	Iznos	Promjena
Ukupno kamatni prihodi	339,1	304,6	-10,2
Ukupno kamatni troškovi	201,7	192,5	-4,6
Neto kamatni prihod	137,4	112,1	-18,4
Ukupno prihodi od provizija i naknada	74,7	70,1	-6,2
Ukupno troškovi provizija i naknada	9,1	8,4	-8,1
Neto prihod od provizija i naknada	65,6	61,7	-5,9
Ostali nekamatni prihodi	2,6	10,7	309,8
Ostali nekamatni troškovi	26,7	36,2	35,8
Neto ostali nekamatni prihod	-24,1	-25,5	6,2
Neto nekamatni prihod	41,6	36,2	-12,9
Opći administrativni troškovi i amortizacija	128,2	129,9	1,3
Neto prihod od poslovanja prije rezerviranja za gubitke	50,7	18,4	-63,7
Troškovi vrijednosnog usklađivanja i rezerviranja za identificirane gubitke	-0,3	-2,1	674,3
Troškovi rezerviranja za identificirane gubitke na skupnoj osnovi	-2,9	-5,1	78,8
Ukupno troškovi rezerviranja za gubitke	-3,1	-7,3	131,1
Dobit/gubitak prije oporezivanja	53,8	25,7	-52,3
Porez na dobit	4,5	8,0	79,6
Dobit/gubitak tekuće godine	49,4	17,7	-64,2

Izvor: HNB

Navedeno smanjivanje dobiti stambenih štedionica prije oporezivanja u odnosu na kraj 2009. posljedica je smanjenja većine prihoda, a posebice onih prihoda koji proizlaze iz plasmana različitih od osnovne djelatnosti, odnosno stambenoga kreditiranja. Stambene su štedionice na kraju 2010. ostvarile 17,1% manji iznos neto prihoda, a glavnina tog smanjivanja posljedica je manje ostvarenih kamatnih prihoda, koji su na kraju 2010. godine bili niži za 10,2%. Pretežiti utjecaj na smanjenje kamatnih prihoda imali su prihodi od kredita danih državnim jedinicama te prihodi od kredita i depozita danih

financijskim institucijama. U promatranom su razdoblju također smanjeni i kamatni prihodi od kredita stanovništvu, za 0,7%.

Za razliku od banaka koje su osjetno smanjile kamatne troškove, s obzirom na strukturu izvora financiranja u kojoj prevladavaju depoziti stambenih štediša, mogućnosti stambenih štedionica da reduciraju te troškove vrlo su ograničene. Kamatni troškovi smanjeni su u odnosu na kraj 2009. godine 4,6% i pretežito se to odnosilo na smanjivanje troškova depozita stambenih štediša te na manji iznos troškova premija za osiguranje štednih uloga. Neto kamatni prihod stambenih štedionica bio je manji za 18,4%.

Na pad dobiti stambenih štedionica na kraju 2010. dodatno je utjecalo smanjivanje neto prihoda od provizija i naknada od 5,9% te povećanje negativnog neto ostaloga nekamatnog prihoda od 6,2%. Povećanje razlike ostalih nekamatnih troškova nad приходima posljedica je znatnijeg rasta tih troškova (35,8%), iako je u promatranom razdoblju zabilježen i izniman porast ostalih nekamatnih prihoda, od 309,8%. Tijekom 2010. godine neznatno je porasla i razina općih administrativnih troškova i amortizacije (1,3%), tako da je operativna dobit stambenih štedionica, odnosno neto prihod prije rezerviranja za gubitke, bila osjetno niža nego na kraju 2009. godine (63,7%). Ukidanje troškova rezerviranja za gubitke i ostvarivanje prihoda s te osnove u iznosu od 7,3 mlrd. kuna djelomice je ublažilo smanjivanje dobiti.

Iako povećanje općih administrativnih troškova i amortizacije nije bilo znatno, osjetno smanjenje neto prihoda na kraju 2010. godine utjecalo je na daljnje pogoršanje troškovne efikasnosti stambenih štedionica. Za razliku od kraja 2009., kada su stambene štedionice sa 71,7% neto prihoda pokrivale opće administrativne troškove i amortizaciju, na kraju 2010. godine za pokriće tih troškova stambene su štedionice morale iskoristiti 87,6% iznosa neto prihoda. Efikasnost poslovanja mjerena omjerom imovine stambenih štedionica po zaposleniku također se smanjila. U promatranom godišnjem razdoblju više od stope rasta imovine porastao je broj zaposlenika (3,6%) te je na kraju 2010. imovina po zaposleniku u stambenim štedionicama iznosila 17,0 mil. kuna, odnosno nešto manje nego na kraju 2009. godine.

U 2010. godini znatno se pogoršala profitabilnost stambenih štedionica. S obzirom na to da je smanjena ostvarena dobit, profitabilnost prosječne imovine stambenih štedionica (ROAA) smanjila se s 0,8% krajem 2009. godine na 0,4%, a profitabilnost prosječnoga kapitala (ROAE) u istom je razdoblju pala s 13,5% na 4,0%.

3.2.3. Kreditni rizik

Ukupni plasmani i preuzete izvanbilančne obveze stambenih štedionica na kraju 2010. iznosili su nešto manje od 6,0 mlrd. kuna, što je za 430,1 mil. kuna, odnosno 6,7% manje u usporedbi sa stanjem na kraju 2009. godine. Navedeno smanjivanje posljedica

je isključivanja portfelja financijske imovine raspoložive za prodaju iz obuhvata plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza koji se klasificiraju u rizične skupine.

Na kraju 2010. samo je jedna stambena štedionica sve svoje plasmane i preuzete izvanbilančne obveze procijenila potpuno nadoknadivima, a preostale četiri tek su neznatni dio svojih plasmana (u rasponu od 0,3% do 1,6%) ocijenile djelomično nadoknadivima ili potpuno nenadoknadivima.

Promatrano po rizičnim skupinama, pretežiti dio ukupnih plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza i dalje je činila rizična skupina A (99,5%), koja je minimalno smanjena u odnosu na kraj prethodne godine. S obzirom na to, glavninu ukupnih ispravaka vrijednosti i rezerviranja i nadalje su činila rezerviranja za gubitke na skupnoj osnovi. Rizična skupina B povećana je s 18,8 mil. kuna na 31,5 mil. kuna, što je u relativnom iskazu činilo značajan udio od 67,9%, dok su potpuno nenadoknadi plasmani i preuzete izvanbilančne obveze (rizična skupina C) u istoj toj mjeri smanjeni, odnosno s 4,2 mil. kuna na 1,4 mil. kuna. Sve navedeno utjecalo je na smanjivanje ukupnih ispravaka vrijednosti i rezerviranja s 8,1 mil. kuna na 6,2 mil. kuna (29,9%).

Tablica 3.18. Klasifikacija plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza stambenih štedionica po rizičnim skupinama na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Rizična skupina	2008.		2009.			2010.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
A	6.598,5	99,5	6.385,1	99,6	-3,2	5.945,1	99,5	-6,9
B-1, B-2 i B-3	24,6	0,4	18,8	0,3	-23,6	31,5	0,5	67,9
C	6,5	0,1	4,2	0,1	-34,7	1,4	0,0	-67,6
Ukupno	6.629,5	100,0	6.408,1	100,0	-3,3	5.978,0	100,0	-6,7

Izvor: HNB

U strukturi ukupnih plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza prevladavao je portfelj kredita i potraživanja (85,3%), u kojem su pretežno krediti (3,7 mlrd. kuna ili 73,0%), ali velik je bio i udio dužničkih vrijednosnih papira (1,0 mlrd. kuna ili 20,4%). Glavnina kredita raspoređenih u portfelj kredita i potraživanja (80,2%) odnosi se na stambene kredite.

Plasmani i preuzete izvanbilančne obveze rizičnih skupina B i C gotovo se u cijelosti odnose na stambene kredite stanovništvu, a manji se dio odnosi na potraživanja na osnovi kamatnih prihoda. Udio stambenih kredita skupina B i C u kreditima (raspoređenima u portfelj kredita i potraživanja) povećan je s 0,5% na 1,1%, a istodobno su pripadajući ispravci vrijednosti smanjeni za gotovo trećinu, što je utjecalo na pad pokrivenosti loših stambenih kredita s 35,7% na 18,0%.

Tablica 3.19. Pokrivenost ukupnih plasmana i preuzetih izvanbilančnih obveza stambenih štedionica ispravicima vrijednosti i rezerviranjima na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	2008.	2009.	2010.
Ukupni ispravci vrijednosti plasmana i rezerviranja za preuzete izvanbilančne obveze	69,8	64,2	57,3
Ispravci vrijednosti i rezerviranja	10,7	8,1	6,2
Ispravci vrijednosti i rezerviranja za gubitke na skupnoj osnovi	59,0	56,2	51,0
Ukupni plasmani i preuzete izvanbilančne obveze	6.629,5	6.408,1	5.978,0
Pokrivenost (%)	1,1	1,0	1,0

Izvor: HNB

3.2.4. Adekvatnost kapitala

Stopa adekvatnosti jamstvenoga kapitala stambenih štedionica na kraju godine iznosila je 19,5%, a porast za 3,2 postotna boda u odnosu na stanje na kraju 2009. godine (16,3%) posljedica je promjene metodologije izračuna kapitalnih zahtjeva.

Jamstveni kapital iznosio je 508,0 mil. kuna i na godišnjoj je razini povećan za 10,4 mil. kuna (2,1%), gotovo u cijelosti pod utjecajem porasta osnovnoga kapitala. Navedeni porast osnovnoga kapitala (za 9,7 mil. kuna) posljedica je smanjivanja nerealiziranoga gubitka od vrijednosnog usklađivanja financijske imovine u portfelju za prodaju. Nijedna stambena štedionica tijekom 2010. nije provela povećanje kapitala dokapitalizacijom ili upisom hibridnih instrumenata (stambene štedionice nemaju iskazanih podređenih instrumenata).

Ukupni kapitalni zahtjev stambenih štedionica porastao je za 8,5 mil. kuna (2,8%) zbog uvođenja kapitalnog zahtjeva za operativni rizik u iznosu od 43,2 mil. kuna. Promjena metodologije izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik snažnije se odrazila na stambene štedionice nego na banke, što je posljedica njihove jednostavne strukture ulaganja, visokog udjela izloženosti u kategoriji *središnja država i središnje banke* (50,9%) te relativno većega korištenja pondera 35% i 75% u kategoriji *stanovništvo*. Zbog navedenoga kapitalni zahtjev za kreditni rizik smanjen je za 33,8 mil. kuna ili 11,2%, a stambene su štedionice posljedično imale i znatno niži prosječni ponder kreditnog rizika (31,4%) od banaka. Kapitalni zahtjev za pozicijske, valutne i robne rizike smanjen je za 0,9 mil. kuna ili 24,0%, a i dalje se odnosio isključivo na kapitalni zahtjev za valutni rizik kao jedini tržišni rizik koji iskazuju stambene štedionice. Na kapitalni zahtjev za kreditni rizik na taj se način krajem 2010. godine odnosilo 85,3% ukupnih kapitalnih zahtjeva (za razliku od 98,7% krajem 2009.), na kapitalni zahtjev za operativni rizik 13,8%, a na kapitalni zahtjev za tržišne rizike 0,9%.

3.3. Izvješće o poslovima bonitetne regulative i nadzora bankovnog sustava

Među zadacima HNB-a uređenima Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci²⁸ nalazi se obavljanje poslova supervizije i nadzora nad kreditnim institucijama i kreditnim unijama u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama²⁹ i Zakonom o kreditnim unijama³⁰, kao temeljnim zakonima kojima se uređuju uvjeti za osnivanje, poslovanje i prestanak rada tih institucija te nadzor nad njihovim poslovanjem. Osnovni su ciljevi supervizije koju obavlja HNB održavanje povjerenja u hrvatski bankovni sustav te promicanje i očuvanje njegove sigurnosti i stabilnosti.

Supervizija kreditnih institucija obuhvaća niz koordiniranih aktivnosti usmjerenih na provjeru usklađenosti poslovanja kreditnih institucija (banaka, štednih banaka i stambenih štedionica) s pravilima o upravljanju rizicima, odredbama Zakona o kreditnim institucijama i propisima donesenima na osnovi tog Zakona te drugim relevantnim zakonima i propisima kojima se uređuje obavljanje financijskih djelatnosti, kao i vlastitim pravilima, standardima i pravilima struke. Osim supervizije, HNB obavlja i nadzor nad primjenom Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci, propisa donesenih na temelju tog Zakona te drugih zakona i propisa na osnovi kojih je ovlaštena za obavljanje nadzora.

Superviziju kreditnih institucija HNB obavlja:

- prikupljanjem i analizom propisanih izvješća te drugih izvješća i informacija,
- kontinuiranim praćenjem zakonitosti poslovanja kreditnih institucija, obavljanjem izravnog nadzora nad poslovanjem kreditnih institucija i
- nalažanjem supervizorskih mjera s ciljem poduzimanja pravodobnih aktivnosti za poboljšanje sigurnosti i stabilnosti poslovanja kreditnih institucija te otklanjanje utvrđenih nezakonitosti.

Na sličan način HNB obavlja i nadzor poslovanja kreditnih unija.

3.3.1. Novi propisi iz područja poslovanja i nadzora kreditnih institucija i kreditnih unija

Početak godine na snagu su stupile izmjene Zakona o kreditnim institucijama (ZOKI) radi usklađivanja s izmjenama Direktive o kapitalnim zahtjevima³¹ (DKZ). Izmjena DKZ-a (slijedom toga i ZOKI-ja) posljedica je značajnih izmjena pravne stečevine EU na području financijskih usluga zbog poremećaja na financijskim tržištima koji su počeli 2007., a kulminirali krajem 2008. i početkom 2009. godine.

---

²⁸ NN, br. 75/2008.

²⁹ NN, br. 117/2008., 74/2009. i 153/2009.

³⁰ NN, br. 141/2006. i 25/2009.

³¹ Direktiva o kapitalnim zahtjevima – DKZ (Direktiva 2006/48/EZ i Direktiva 2006/49/EZ).

Uz usklađivanje ZOKI-ja provedene su i potrebne izmjene svih podzakonskih akata, a cjelokupni je postupak obavljen do kraja 2009. godine³². Izmijenjeno je i 11 podzakonskih akata, a tri podzakonska akta u cijelosti su zamijenjena novima³³. Primjena u potpunosti usklađenih podzakonskih akata počela je 31. ožujka 2010. godine, a prva izvješća novim sustavom izvješćivanja zaprimljena su do kraja travnja 2010. godine.

Prije sastavljanja konačnog prijedloga izmjena ZOKI-ja, kao i izmjena podzakonskih akata, provode se javne rasprave iz kojih se svi prijedlozi objavljuju na internetskoj stranici HNB-a. Konačni prijedlozi regulative usklađuju se s primjedbama i prijedlozima prikupljenima tijekom rasprave.

HNB je na svojim internetskim stranicama objavio neslužbene pročišćene verzije Zakona o kreditnim institucijama i podzakonskih akata, kao i njihove prijevode na engleski jezik radi njihova lakšega i jednostavnijega korištenja u kreditnim institucijama i široj javnosti.

Tijekom 2010. HNB je u više navrata organizirao radionice za kreditne institucije na kojima su detaljno predstavljene promjene supervizorske regulative radi jednostavnijeg upoznavanja s izmijenjenom i novom regulativom, boljeg razumijevanja te uspješne primjene.

Tablica 3.20. Radionice za kreditne institucije

Vrijeme održavanja	Namijenjeno	Teme seminara
25. do 28. siječnja 2010.	Kreditnim institucijama	Izmjene i dopune Zakona o kreditnim institucijama Odluka o velikim izloženostima kreditnih institucija Izmjene Odluke o obvezi rezerviranja sredstava za sudske sporove koji se vode protiv kreditne institucije Odluka o eksternalizaciji Izmjene Odluke o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija Izmjene Odluke o adekvatnosti jamstvenoga kapitala kreditnih institucija Izmjene Odluke o izvješćima o jamstvenom kapitalu i kapitalnim zahtjevima kreditnih institucija Izmjene Odluke o jamstvenom kapitalu kreditnih institucija Odluka o upravljanju likvidnosnim rizikom Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u knjizi banke
28. i 29. travnja 2010.	Kreditnim institucijama	Odluka o primjerenom upravljanju informacijskim sustavom
27. i 28. svibnja 2010.	Kreditnim institucijama	Upoznavanje kreditnih institucija s djelokrugom rada Nacionalnog CERT-a (engl. <i>Computer Emergency Response Team</i>), aktivnostima koje provodi kao i obvezama kreditnih institucija vezanima uz obavješćavanje HNB-a u slučaju težih incidenata
14. i 15. listopada 2010.	Devet najvećih banaka	VII. radionica o novom izvještajnom sustavu za potrebe statistike i nadzora banaka
26. listopada 2010.	Kreditnim institucijama	VII. radionica o novom izvještajnom sustavu za potrebe statistike i nadzora banaka

Izvor: HNB

U protekloj su godini najvažnije aktivnosti po izmijenjenim propisima bile povezane s davanjem mišljenja i odgovora na pitanja kreditnih institucija, financijskih institucija, potrošača i drugih zainteresiranih osoba o problemima u razumijevanju odnosno primjeni novih propisa. Radi jedinstvene i dosljedne primjene propisa te povećanja transparentnosti na internetskoj stranici HNB-a nastavljena je praksa objave svih bitnih

³² Izmjene tog Zakona objavljene su u "Narodnim novinama", br. 153, od 21. prosinca 2009. i stupile su na snagu 1. siječnja 2010.

³³ Svi izmijenjeni i novi podzakonski akti (ukupno 14) objavljeni su u "Narodnim novinama", br. 2, od 4. siječnja 2010.

odgovora i stajališta. Tijekom 2010. zaprimljeno je ukupno 497 upita, a do kraja 2010. odgovoreno je na 467 upita kreditnih institucija.

U posljednje je dvije godine Europska komisija u više navrata objavljivala setove potencijalnih promjena regulatornog okvira, slijedom kojih je i HNB izradio projekcije utjecaja značajnijih predloženih promjena na poslovanje kreditnih institucija. Krajem 2010. godine DKZ je značajno izmijenjen dvjema direktivama, 2010/76/EU i 2010/78/EU. Prema Direktivi 2010/76/EU³⁴ DKZ se mijenja i dopunjuje u dijelu kapitalnih zahtjeva za knjigu trgovanja i za resekuritizaciju te supervizijski nadzor politike nagrađivanja (engl. *remuneration*). Direktivom 2010/78/EU³⁵ mijenjaju se dijelovi DKZ-a s obzirom na ovlasti novog tijela – Europskog tijela za bankarstvo (*European Banking Authority* – EBA³⁶) koje je zamjena za dosadašnji Odbor europskih bankarskih supervizora (*Commetee of European Banking Supervisory* – CEBS). Na osnovi navedenog u HNB-u je izrađen plan primjene potrebnih izmjena domaćega pravnoga okvira koji se odnosi na poslovanje kreditnih institucija s pravom Europske unije, radi dovršavanja radnih verzija svih propisa već u prvoj polovini 2011. godine.

3.3.2. Supervizija kreditnih institucija

3.3.2.1. Izravni nadzor poslovanja kreditnih institucija

HNB provodi izravni nadzor u skladu s prihvaćenom metodologijom nadzora, a na osnovi plana izravnih nadzora koji se donosi krajem godine za sljedeću godinu. U 2010. godini ostvareni su svi planirani zadaci koji proizlaze iz strateških smjernica rada HNB-a za područje izravnog nadzora. Naglasak je bio na temeljnim zadacima koji obuhvaćaju izravni nadzor kreditnih institucija. Tijekom 2010. obavljen je nadzor 23 kreditne institucije čija imovina iznosi 81,1% ukupne imovine svih kreditnih institucija (prema nerevidiranim podacima na dan 31. prosinca 2010.).

U tim kreditnim institucijama obavljeno je ukupno 37 izravnih nadzora u trajanju od 3314 supervizorskih dana. Dva izravna nadzora provedena su radi validacije internih rejting-sustava za kreditni rizik (IRB). U dvije je banke obavljen izravni nadzor procjene okvira za primjenu naprednog pristupa za izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik.

---

³⁴ Direktivom 2010/76/EU (tzv. *CRD III*) od 24. studenoga 2010. izmjenjuju se i dopunjuju Direktive 2006/48/EZ i 2006/49/EZ.

³⁵ Direktivom 2010/78/EU od 24. studenoga 2010. izmjenjuju se i dopunjuju Direktive 98/26/EZ, 2002/87/EZ, 2003/6/EZ, 2003/41/EZ, 2003/71/EZ, 2004/39/EZ, 2004/109/EZ, 2005/60/EZ, 2006/48/EZ, 2006/49/EZ i 2009/65/EZ glede ovlasti Europskoga nadzornog tijela (Europskog tijela za bankarstvo), Europskoga nadzornog tijela (Europskog tijela za nadzor osiguranja i strukovnih mirovina) i Europskoga nadzornog tijela (Europskog tijela za nadzor vrijednosnih papira i tržišta).

³⁶ Uredba br. 1093/2010 od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskoga nadzornog tijela (Europskog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje i dopunjuje Odluka br. 716/2009/EZ te ukida Odluka Komisije 2009/78/EZ.

Plan izravnih nadzora u 2010. godini temeljio se na uspostavljenom ciklusu obavljanja redovitih izravnih nadzora kreditnih institucija. Obavljeni su različiti specijalistički nadzori nad 87,4% ukupne imovine grupe velikih banaka. Obavljenim izravnim nadzorom poslovanja grupe srednjih banaka obuhvaćeno je 41,8% ukupne imovine grupe, a kod malih banaka obuhvaćeno je 72,9% imovine grupe. Udio pregledane imovine stambenih štedionica čini 30,1% ukupne imovine grupe stambenih štedionica.

Tablica 3.21. Obavljeni izravni nadzori u 2010.

Grupa banaka	Područje nadzora							Aktiva obuhvaćena izravnim nadzorom na dan 31. 12. 2010. (nerevidirani podaci), tis. kuna	Udio aktive obuhvaćene izravnim nadzorom u ukupnoj aktivni grupe, %
	Sustav unutarnjih kontrola	Nadzor informacijskih sustava	Provedba mjera monetarne i devizne politike	Upravljanje rizicima	Validacija modela zasnovanog na internim rejting-sustavima	Procjena AMA okvira	Organizacija funkcija rizika		
Velike banke			1	3	2	2	1	280.981.394	87,4%
Srednje banke	1	1	1					14.795.484	41,8%
Male banke	5	3	9	7				25.372.694	72,9%
Ukupno sve banke	6	4	11	10	2	2	1	321.149.572	82,0%
Stambene štedionice				1				2.063.400	30,1%
Ukupno bankovni sustav	6	4	11	11	2	2	1	323.212.972	81,1% ^a

^a Ovaj je postotak ukupan iznos aktive kreditnih institucija koje su bile obuhvaćene izravnim nadzorom, a ta je aktiva pregledana na osnovi reprezentativnog uzorka izabranog u skladu s najboljom svjetskom supervizorskom praksom.

Izvor: HNB

Tijekom 2010. obavljeno je 11 izravnih nadzora upravljanja rizicima kojima je obuhvaćeno 58,6% imovine bankovnog sustava, s posebnim naglaskom na upravljanju kreditnim rizikom i izdvajanjem adekvatnih ispravaka vrijednosti i rezerviranja za loše plasmane. U sklopu navedenog posebno je analiziran profil rizičnosti i kapacitet izloženosti kreditnom riziku, koji je obuhvatio sljedeća područja:

- izloženost kreditnom riziku prema određenim djelatnostima s višom razinom rizika,
- analizu adekvatnosti upravljanja kreditnim rizikom u području projektnog financiranja i plasmana s jednokratnim dospijecem glavnice,
- upravljanje kreditnim rizikom u slučajevima produljivanja rokova naplate, obnavljanja i restrukturiranja plasmana te ocjenu adekvatnosti izdvajanja ispravaka vrijednosti i rezerviranja i
- izravni nadzor metodologije i procesa izdvajanja ispravaka vrijednosti i rezerviranja za plasmane stanovništvu i pravnim osobama.

Prema vrsti i opsegu izravnog nadzora u 2010. također je obavljeno:

- šest nadzora procjene sustava unutarnjih kontrola u poslovnim procesima kreditnih institucija,
- 11 nadzora provedbe mjera monetarne i devizne politike,
- četiri nadzora informacijskih sustava kreditnih institucija i
- jedan nadzor organizacije funkcije rizika.

U sklopu provedenih izravnih nadzora poslovanja kreditnih institucija u 2010. obavljen je i nadzor provedbe zakonskih odredaba u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma u 14 kreditnih institucija.

Na osnovi obavljenih izravnih nadzora te utvrđenih nezakonitosti, nepravilnosti i slabosti u poslovanju koje su konstatirane u izdanim zapisnicima, HNB je dao preporuke za poboljšanje poslovnih procesa i informacijskih sustava te naložio mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju kao i mjere za poboljšanje stanja. Na osnovi izdanih zapisnika izdano je osam rješenja s ukupno 60 nadzornih mjera, među kojima se 62% mjera odnosilo na kreditni rizik, 10% na tržišni rizik, 17% na informacijski sustav, a preostalih 11% izdanih mjera odnosilo se na ostala područja poslovanja. Također je izdano jedno rješenje kojim se odobrava primjena naprednog pristupa za izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik. U tijeku je izrada dvaju rješenja za kreditne institucije na osnovi izravnih nadzora obavljenih u 2010. godini.

Nadalje, tijekom 2010. zaposlenici HNB-a bili su angažirani na poslovima koji se odnose na donošenje nove i unapređivanje postojeće metodologije, a to su:

- izrada metodologije obavljanja validacije naprednog pristupa za izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik,
- izrada metodologije supervizije upravljanja kreditnih institucija kreditnim rizikom,
- izrada metodologije supervizije IRB pristupa u kreditnim institucijama,
- izrada standarda izvješćivanja o nalazima i ocjenjivanju stanja informacijskog sustava kreditnih institucija u revizorskim izvješćima te
- unapređivanje postojeće metodologije za provedbu izravnog nadzora.

3.3.2.2. Nadzor bonitetnom analizom

Nadzor bonitetnom analizom jedan je od segmenata supervizije poslovanja kreditnih institucija koja se provodi u okviru HNB-a, a podrazumijeva nadzor kreditnih institucija prikupljanjem i analizom izvješća i informacija, kontinuiranu komunikaciju s kreditnim institucijama te analizu dodatnih informacija koje kreditne institucije dostavljaju na zahtjev HNB-a. Cilj nadzora bonitetnom analizom jest utvrđivanje rizičnog profila kreditne institucije te donošenje pravodobnih mjera za osiguranje i očuvanje stabilnosti svake kreditne institucije, kao i sustava u cjelini. Tom vrstom nadzora HNB je, u skladu s najboljom svjetskom praksom, unaprijedio i ubrzao nadzor nad kreditnim institucijama.

Jedan od segmenata u procesu usklađivanja zakonske regulative s direktivama EU bilo je usklađivanje sustava izvješćivanja HNB-a o poslovanju kreditnih institucija. Tijekom nekoliko proteklih godina HNB je provodio prilagodbu sustava bonitetnog izvješćivanja za potrebe nadzora, koja je obuhvatila financijsko izvješćivanje kreditnih institucija (FINREP, engl. *Consolidated Financial Reporting Framework*) i izvješćivanje kreditnih institucija o adekvatnosti kapitala (COREP, engl. *Common Reporting Framework*). Novi

sustav izvješćivanja proizlazi iz niza podzakonskih akata, a prva su izvješća za potrebe sastavljanja nadzornih izvještaja i izvješća o adekvatnosti kapitala kreditne institucije u HNB dostavile sa stanjem na dan 31. ožujka 2010. Stoga je, osim redovitih aktivnosti povezanih s analizom financijskih izvješća, posebna pozornost u prvom polugodištu 2010. godine pridana detaljnoj provjeri kvalitete novih izvješća. Izmjena sustava izvješćivanja zahtijevala je i metodološke prilagodbe HNB-a radi prilagođavanja provedbe procesa nadzora bonitetnom analizom. S obzirom na zabilježena kretanja u 2010. godini, iznimni su naponi uloženi u analizu dodatnih podataka koje su kreditne institucije dostavljale na zahtjev HNB-a povezane s likvidnošću, dospjelim nenaplaćenim potraživanjima te postupcima obnavljanja i restrukturiranja plasmana.

U 2010. godini u okviru nadzora bonitetnom analizom sastavljeno je 160 pisanih analiza poslovanja kreditnih institucija, od čega su se 154 analize odnosile na pojedinačne kreditne institucije, a preostalih šest na grupe kreditnih institucija. Pisane bonitetne analize u pravilu se izrađuju na tromjesečnoj osnovi, a prema potrebi se izrađuju i detaljne specijalizirane analize posebnih dijelova poslovanja kreditne institucije. Bonitetne analize i u 2010. su se temeljile na ocjenjivanju rizičnosti kreditne institucije u skladu s metodologijom CAMELS³⁷, a uz procjenu cjelokupnog poslovanja institucije analize obuhvaćaju pokazatelje uspješnosti poslovanja kreditne institucije, pregled i analizu osnovnih financijskih i nadzornih izvješća, pregled izvršenja supervizorskih mjera (ako su one izdane kreditnoj instituciji) te poštovanje zakonskih ograničenja. Osim navedenog, pisana bonitetna analiza daje opće podatke o kreditnoj instituciji i glavne smjernice poslovanja, podatke o tržišnom udjelu kreditne institucije u sustavu, kao i o tržišnom udjelu po glavnim vrstama proizvoda, preporuke za izravni nadzor ako postoje, i to s posebnim naglaskom na uočena problematična područja poslovanja, te bitne odluke glavne skupštine i druge relevantne informacije. U 2010. godini ocjena poslovanja proširena je na područje upravljanja kamatnim rizikom u knjizi banke i mjesečno upravljanje rizikom likvidnosti, operativni rizik te korporativno upravljanje.

Osim bonitetne analize pojedinačnih kreditnih institucija, u okviru nadzora bonitetnom analizom izrađuju se i analize konsolidiranih izvješća za grupu kreditnih institucija. U 2010. godini HNB je pratio poslovanje sedam grupa kreditnih institucija. S obzirom na izmjene regulative glede sastava grupe kreditnih institucija u 2010. godini, gotovo sve banke koje imaju obvezu izvještavanja na konsolidiranoj osnovi iskoristile su mogućnost smanjivanja obuhvata grupe na osnovi odredaba članka 282. Zakona o kreditnim institucijama. Zbog toga je utjecaj banke na pokazatelje poslovanja grupe bio još izraženiji nego u prethodnim razdobljima te su i zaključci analiza konsolidiranih izvješća pratili zaključke analiza pojedinačnih banaka.

---

³⁷ Prema metodologiji CAMELS svakoj kreditnoj instituciji dodjeljuje se kompozitni rang koji se zasniva na procjeni i rangiranju sljedećih šest osnovnih komponenata povezanih s financijskim stanjem i poslovanjem u toj instituciji: adekvatnost kapitala (C), kvaliteta aktive (A), sposobnost upravljanja (M), kvaliteta i razina zarade (E), adekvatnost likvidnosti (L) i izloženost tržišnom riziku (S).

Analize dodatnih podataka dostavljenih na zahtjev HNB-a

HNB je tijekom 2010. godine nastavio aktivnosti na analizi likvidnosti, podataka o dospjelim nenaplaćenim potraživanjima i kvalitete kreditnog rizika.

Pojačano praćenje likvidnosti sustava zaprimanjem i analizom pojedinačnih desetodnevni izvješća kreditnih institucija nastavljeno je do lipnja 2010. godine. Počevši od 31. ožujka 2010., u skladu s novom regulativom, kreditne institucije počele su mjesečno dostavljati podatke o likvidnosnom riziku, što je osiguralo adekvatnu osnovu za daljnje kvalitetno praćenje likvidnosti.

HNB je i cijele 2010. godine zaprimao i analizirao mjesečne podatke o dospjelim nenaplaćenim potraživanjima kreditnih institucija, kao i podatke o obnovljenim i restrukturiranim plasmanima, te su u slučaju značajnijih odstupanja tražena dodatna objašnjenja od kreditne institucije. Prikupljeni podaci i kreirani predlošci za analizu osigurali su informacije i usporedbu dvogodišnje serije podataka, i to po sektorima (država, financijske institucije, državna trgovačka društva, ostala trgovačka društva, neprofitne institucije, stanovništvo, nerezidenti), kao i ročnosti dospjeća. Tijekom drugog polugodišta 2010. godine HNB je provodio usporednu analizu podataka koji su se dostavljali na osnovi postojećeg sustava izvješćivanja i podataka koji su dostavljani na temelju novog sustava izvješćivanja. Na osnovi navedene analize utvrđeni su i otklonjeni nedostaci u novim izvješćima te je osigurana adekvatna podloga za praćenje dospjelih nenaplaćenih potraživanja na temelju novih nadzornih izvještaja.

Na osnovi podataka o stanju na dan 31. prosinca 2009. HNB je za sve kreditne institucije proveo detaljne analize kreditnog portfelja na individualnoj osnovi raspoređenog u rizičnu skupinu A, a kod kojih je nastupilo kašnjenje u naplati dulje od 90 dana (A90) i rizičnu skupinu B. Kreditne institucije kod kojih je utvrđena obveza izdvajanja dodatnih rezervacija za loše plasmane djelomično su ih izdvojile na dan 31. prosinca 2009., a djelomično u 2010. godini. Tijekom 2010. godine analizirani su kreditni portfelji pojedinih kreditnih institucija kod kojih je procijenjeno da klasifikacija pojedinih plasmana nije provedena u skladu s propisima, zbog čega su poduzete supervizorske mjere.

Zapisnici, rješenja i pisane opomene

Na osnovi bonitetne analize HNB je tijekom 2010. godine izdao 14 zapisnika o obavljenom nadzoru, šest rješenja o nalaganju supervizorskih mjera te pisane opomene članovima uprava kreditnih institucija zbog neizvršavanja supervizorskih mjera na način i u rokovima utvrđenima rješenjem HNB-a.

Suradnja sa stranim supervizorima

Jačanje uloge kolegija supervizora na europskoj razini, propisano i novim smjernicama CEBS-a, još je više intenziviralo suradnju sa stranim supervizorima. Na temelju potpisanih sporazuma o razumijevanju, a s ciljem unapređivanja suradnje sa stranim supervizorima, tijekom 2010. godine predstavnici HNB-a sudjelovali su na deset radionica i/ili kolegija supervizora vezanih uz nadzor bankovnih grupacija kojima pripadaju domaće kreditne institucije. Namjera europske bankovne asocijacije jest daljnje jačanje uloge kolegija te donošenje zajedničkih ocjena rizičnosti poslovanja bankovnih grupa i adekvatnosti alociranih iznosa kapitala za članice grupe na osnovi smjernica objavljenih u konzultativnom materijalu CEBS-a br. 39 (engl. *Guidelines for the joint assessment of the elements covered by the supervisory review and evaluation process (SREP) and the joint decision regarding the capital adequacy of cross border groups*).

Kao i prethodnih godina, za sve navedene kolegije u HNB-u su pripremljene prezentacije o općenitoj rizičnosti kreditne institucije, metodologiji analize rizičnosti svakoga rizika kreditne institucije te utjecaju financijske krize na poslovanje kreditne institucije s poduzetim bonitetnim i/ili monetarnim mjerama i aspektima budućeg razvoja.

HNB je u 2010. godini konsolidirajućim supervizorima dostavio glavne nalaze te zaključke i preporuke izravnih nadzora domaćih kreditnih institucija koje su članice bankovnih grupacija. U sklopu suradnje sa stranim supervizorima HNB je zadužen za izradu supervizorskog izvještaja (engl. *Supervisory Risk Report*), odnosno godišnje procjene domaće kreditne institucije koja služi kao element za donošenje konačne ocjene rizičnosti bankovne grupe od strane konsolidirajućeg supervizora (engl. *home supervisor*). U 2010. godini izrađeno je šest supervizorskih izvještaja za 2009. godinu te su ažurirani podacima za prvu polovinu 2010. godine. Počevši s podacima o stanju na dan 31. prosinca 2009., uvedena je razmjena tromjesečnih biltena s austrijskim supervizorom (engl. *Supervisory Newsletter*) o poslovanju domaćih banaka u većinskom vlasništvu austrijskih banaka te je u 2010. godini izrađeno 16 takvih biltena i održan je sastanak s predstavnicima austrijskog regulatora.

Tijekom 2010. ažurirani su memorandumi o razumijevanju na području supervizije nad grupom kreditnih institucija s austrijskim, talijanskim i mađarskim tijelima nadležnim za superviziju. U najavi je i izrada memoranduma o razumijevanju na području nadzora stambenih štedionica koje su u većinskom stranom vlasništvu.

Ostale redovite godišnje aktivnosti

Tijekom 2010. godine održani su redoviti godišnji sastanci s upravama kreditnih institucija s ciljem razmjene informacija o poslovnim politikama, eventualnim

problemima u poslovanju, očekivanim teškoćama te načinima rješavanja utvrđenih problema.

HNB je i tijekom 2010. godine nastavio suradnju s Hanfom preko zajedničkog Operativnog odbora za suradnju. Osim toga, nastavljena je suradnja i s ostalim državnim tijelima (Ministarstvo financija, sudovi, državno odvjetništvo i sl.).

3.3.2.3. Analiza bankovnog sustava

HNB u sklopu svojih uobičajenih aktivnosti izrađuje redovite polugodišnje i godišnje publikacije te redovite i *ad hoc* analize o stanju i trendovima u bankovnom sustavu za potrebe rukovodstva Sektora bonitetne regulative i nadzora banaka, kao i rukovodstva HNB-a.

U 2010. godini od redovitih publikacija izrađen je Bilten o bankama br. 20. i 21. Također, redovito su nakon isteka svakog tromjesečja izrađivani Tromjesečno izvješće o bankovnom sustavu za potrebe rukovodstva HNB-a i Savjeta HNB-a, Pokazatelji poslovanja (podaci o poslovanju banaka za internetsku stranicu HNB-a), izvješća o dužnicima čiji je dug veći od 5 mil. kuna te Standardni prezentacijski format – dio o bankovnom sustavu. Kao i prethodnih godina, HNB je izradio prilog za BSCEE (engl. *Banking Supervisors from Central and Eastern Europe*), koji se sastoji od kvantitativnih podataka te pisane informacije o stanju u hrvatskom bankovnom sustavu i poslovima supervizije HNB-a.

Tijekom 2010. HNB je sudjelovao u izradi odgovora na pisane upite te upitnike različitih međunarodnih i stranih institucija i novinara, kao i na sve ostale upite koji su se odnosili na podatke o bankovnom sustavu RH. Također, sudjelovao je na redovitim sastancima s agencijama za dodjelu kreditnog rejtinga, kao i na sastancima s različitim međunarodnim i stranim institucijama.

3.3.3. Supervizija poslovanja kreditnih unija

U sustavu kreditnih unija u Republici Hrvatskoj na dan 31. prosinca 2010. bile su 23 kreditne unije, a njihova je imovina iznosila 532,2 mil. kuna. U postupku likvidacije nalazi se devet kreditnih unija, a nad jednom se kreditnom unijom provodi stečajni postupak.

HNB je tijekom 2010. obavljao nadzor poslovanja kreditnih unija prikupljanjem, praćenjem i analizom podataka iskazanih u financijskim i nadzornim izvještajima. Također, obavljen je i izravni nadzor poslovanja jedne kreditne unije. Kreditne unije u kapitalnom, informatičkom, organizacijskom i kadrovskom smislu nisu na razini kreditnih institucija, što znatno otežava provedbu nadzora.

Tijekom 2010. provedene su analize dostavljenih financijskih i nadzornih izvještaja svih kreditnih unija te analize dostavljenih mjesečnih izvještaja o likvidnosti. Na temelju navedenih izvještaja sastavljeno je 12 bonitetnih analiza. Analizom tromjesečnih izvještaja utvrđene su nezakonitosti zbog prekoračenja iznosa i odnosa propisanih veličina te je izdano devet zapisnika o utvrđenim nezakonitostima, a radi otklanjanja nezakonitosti izdana su dva rješenja. Za potrebe Savjeta HNB-a tijekom 2010. sastavljena su dva Izvješća o poslovanju i nadzoru sustava kreditnih unija.

S članovima uprava i nadzornih odbora kreditnih unija u 2010. održano je 14 sastanaka. Na osnovi rezultata bonitetnih analiza i nalaza priopćenih upravama i nadzornim odborima, članovi triju kreditnih unija donijeli su na skupštinama odluke o pokretanju redovite (dobrovoljne) likvidacije poslovanja kreditnih unija.

S ciljem boljeg razumijevanja propisa kojima je regulirano poslovanje kreditnih unija, HNB je i tijekom 2010. godine odgovarao na postavljene upite kreditnih unija, a odgovori su objavljeni i na internetskoj stranici HNB-a. Osim toga, HNB je pripremio prijedlog izmjene Zakona o kreditnim unijama radi bolje regulacije i unapređivanja poslovanja tih institucija.

3.3.4. Izdavanje odobrenja i suglasnosti kreditnim institucijama i kreditnim unijama

HNB provodi postupke na osnovi zahtjeva za izdavanje odobrenja i suglasnosti propisanih Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o državnom poticanju stambene štednje, Zakonom o kreditnim unijama te drugim zakonima i podzakonskim propisima, donosi rješenja iz područja licenciranja (izdavanje i oduzimanje odobrenja i suglasnosti), daje mišljenja o primjeni propisa iz područja licenciranja te predlaže odnosno donosi propise iz područja licenciranja.

Cilj licenciranja kao supervizorskog alata jest stabilno i sigurno poslovanje kreditnih institucija, a gleda li se licenciranje kao poseban dio supervizije, njegov je neposredni cilj da se unaprijed onemoguće odluke i poslovi koji bi mogli nepovoljno utjecati na poslovanje kreditne institucije.

Uz pomoć sustava odobrenja i suglasnosti HNB ima nadzor nad nekim odlukama i pravnim poslovima kreditne institucije i prije nego što oni budu sklopljeni ili prije nego što se realiziraju, pa se tako licenciranje kao supervizorsko sredstvo može koristiti dvojako:

- kako bi se unaprijed detektirale i spriječile odluke i poslovi koji bi mogli nepovoljno utjecati na buduće poslovanje kreditne institucije i
- kako bi se utjecalo na kreditnu instituciju da izvršava naložene supervizorske mjere.

Na osnovi zakona mogu se izdvojiti neka odobrenja i suglasnosti koje izdaje HNB:

- odobrenje za rad kreditnih institucija i kreditnih unija,
- odobrenje za pružanje bankovnih i financijskih usluga,
- prethodna suglasnost za stjecanje kvalificiranog udjela u kreditnoj instituciji,
- prethodna suglasnost za imenovanje članova uprave kreditne institucije i kreditne unije,
- prethodna suglasnost kreditnoj instituciji za stjecanje 20% udjela u drugom društvu koji je veći od 10% jamstvenoga kapitala kreditne institucije i
- odobrenje za opće uvjete poslovanja stambene štedionice.

S obzirom na to da Zakon o kreditnim institucijama predviđa mogućnost oduzimanja odobrenja za rad kreditnoj instituciji i suglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave, u nadležnosti HNB-a je i oduzimanje navedenog odobrenja odnosno suglasnosti.

U 2010. izdana su ukupno 82 rješenja o izdavanju, odnosno oduzimanju odobrenja i suglasnosti bankama, stambenim štedionicama, štednim bankama i kreditnim unijama.

Tablica 3.22. Broj i vrsta izdanih rješenja iz područja licenciranja u 2010.

Vrsta izdanih rješenja	Broj
Banke	72
Suglasnost za imenovanje predsjednika i člana uprave	51
Odobrenje za pružanje bankovnih i financijskih usluga	18
Suglasnost za stjecanje kvalificiranog udjela	3
Stambene štedionice	5
Suglasnost za imenovanje predsjednika i člana uprave	2
Odobrenje za izmjene općih uvjeta poslovanja	2
Suglasnost za eksternalizaciju unutarnje revizije	1
Štedne banke	2
Oduzimanje odobrenja za rad	1
Pokretanje prisilne likvidacije	1
Kreditne unije	3
Suglasnost za imenovanje člana uprave	1
Odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad	1
Oduzimanje odobrenja za rad	1
Ukupno za sve institucije	82

Izvor: HNB

3.3.5. Tržišno natjecanje

Zakonom o kreditnim institucijama propisano je da je HNB nadležan za zaštitu tržišnog natjecanja na tržištu bankovnih usluga i financijskih usluga kad ih obavljaju kreditne institucije do dana prijma Republike Hrvatske u punopravno članstvo u Europskoj uniji. U sklopu svojih aktivnosti iz područja zaštite tržišnog natjecanja HNB je tijekom 2010. proveo sveobuhvatno sektorsko ispitivanje ponašanja poslovnih banaka u djelokrugu kredita građanima za kupnju motornih vozila. Ovdje je riječ o nastavku ispitivanja koje

je započeto 2009. godine radi utvrđivanja činjeničnog stanja i donošenja odgovarajuće odluke o potencijalnoj intervenciji na ponašanje poslovnih banaka. Ispitivanje se fokusiralo:

- na odnos poslovne banke i društva za osiguranje u kontekstu odredaba ugovora o osiguranju potraživanja,
- na eventualno ugrađene odredbe o vezanoj kupnji police osiguranja od automobilske odgovornosti, police kasko osiguranja u ugovoru ili na temelju ugovora o osiguranju potraživanja sklopljenog između banke i društva za osiguranje,
- na eventualno ugrađene odredbe o vezanoj kupnji ili neke druge ograničavajuće odredbe u ugovoru o suradnji koji je sklopljen između poslovne banke i automobilske kuće partnera te
- na utvrđivanje eventualno postojeće podjele tržišta u ovom segmentu kreditiranja između banaka u odnosu na automobilske kuće s obzirom na marku vozila koju prodaju ili po nekoj drugoj osnovi.

Tijekom 2010. godine provedeno je ispitivanje mobilnosti građana na tržištu tekućih računa. Nakon provedene analize prispjelih odgovora banaka na Upitnik o mobilnosti građana na tržištu tekućih računa izrađen je sveobuhvatan dokument o stanju na tom tržišnom segmentu s preporukama u kontekstu daljnjih aktivnosti HNB-a.

S obzirom na to da odredbe članka 374. Zakona o kreditnim institucijama propisuju da se ovlast HNB-a u području zaštite tržišnog natjecanja s danom stupanja RH u punopravno članstvo u EU prenosi na Agenciju za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN), izrađen je nacrt Memoranduma o razumijevanju s AZTN-om.

Predstavnici HNB-a također su sudjelovali u radu upravljačkog odbora *twinning* projekta koji provodi AZTN u suradnji s talijanskom agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja.

Kao i prethodnih godina, i tijekom 2010. kontinuirano se izrađivala mapa dominantnih položaja, praćeni su osnovni pokazatelji koncentriranosti sektora i nastavilo se kontinuirano praćenje komparativne prakse.

3.3.6. Zaštita potrošača

Nakon donošenja relevantnih propisa kojima se pobliže regulira područje zaštite potrošača, 2010. godina bila je obilježena i intenzivnijim aktivnostima HNB-a koje se odnose na nadzor primjene nove regulative. U provedbi nadzorne funkcije, među ostalim, poslužile su i informacije dobivene iz prigovora potrošača koji se na osnovi članka 309. stavka 5. Zakona o kreditnim institucijama dostavljaju na adresu HNB-a.

Budući da se u proteklom razdoblju u prigovorima klijenata kreditnih institucija najčešće isticala nedovoljna ili neadekvatna transparentnost poslovanja kreditnih

institucija, poduzete su i odgovarajuće aktivnosti koje su usmjerene na unapređivanje postojećeg stanja. Tijekom 2010. počela je provedba projekta razrade i/ili dokumentiranja metodologije promjene promjenjive kamatne stope i metodologije promjene naknada u depozitno-kreditnom poslovanju s potrošačima. Taj je projekt podijeljen u dvije faze. Prva faza obuhvaća aktivnosti usmjerene prema 12 banaka značajnih po veličini ili regionalnom utjecaju, a druga faza odnosi se na sve preostale banke. Do kraja 2010. svih 12 kreditnih institucija objavilo je metodologiju i kriterije za promjene kamatnih stopa koje su ugovorene kao promjenjive na njihovim internetskim stranicama.

Posebno je velik bio angažman u rješavanju prigovora i pritužba potrošača – korisnika bankovnih i finansijskih usluga. U tom smislu u HNB-u su provedene odgovarajuće organizacijske promjene. Također su uspostavljeni odnosi i komunikacija s raznim medijima koji su se često obraćali HNB-u s konkretnim temama i pitanjima povezanima s politikom zaštite potrošača i ulogom koju u tome ima HNB.

Predstavnici HNB-a sudjelovali su tijekom 2010. i u radu Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača. Na osnovi Nacionalnog programa za zaštitu potrošača za razdoblje 2009. – 2012. izrađen je i detaljniji plan aktivnosti HNB-a za razdoblje 2011. – 2012., u kojemu su definirana prioritetna područja koja zahtijevaju daljnja unapređivanja.

3.3.7. Projekti vezani uz superviziju kreditnih institucija

Tijekom 2010. u području supervizije u HNB-u radilo se na sljedećim projektima:

- implementacija regulative EU u zakonodavstvo RH,
- projekti izvješćivanja (nadzorna izvješća i izvješća o adekvatnosti kapitala i kapitalnim zahtjevima) i
- unapređenje metodologije procjene rizičnosti kreditnih institucija.

Postupak implementacije regulative EU zaokružen je objavom posljednje izmjene Zakona o kreditnim institucijama i izmjenom podzakonskih akata. HNB će nastaviti usklađivati i unapređivati regulativu za područje poslovanja kreditnih institucija.

Uvođenje novog izvješćivanja kreditnih institucija provodi se putem dvaju projekata, uz osiguravanje podataka potrebnih za sastavljanje europskih nadzornih izvještaja (FINREP), čija se primjena očekuje 2013. godine, i europskih izvještaja o adekvatnosti kapitala i kapitalnim zahtjevima (COREP).

Od 2010. godine u službenoj su uporabi nadzorni izvještaji kreditnih institucija koji se sastavljaju u HNB-u na osnovi podataka koje dostavljaju kreditne institucije. Time je realiziran projekt započet 2007. godine, čiji je cilj optimiziranje finansijskog izvješćivanja kreditnih institucija s obzirom na različite izvještajne zahtjeve, prvenstveno statističke i bonitetne prirode. Prelazak s tabličnih izvještaja na dostavu podataka omogućio je unapređivanje korištenja tih podataka putem skladišta podataka.

Drugi projekt novog izvještajnog zahtjeva uključuje daljnje aktivnosti na razvoju i unapređivanju izvješća kreditnih institucija povezanih s adekvatnošću kapitala, likvidnošću, kamatnim rizikom u knjizi banke i valutnim rizikom. Stupanjem na snagu nove regulative i završetkom testnog ciklusa zaprimanja obrazaca veći je dio navedenog projekta ušao u primjenu početkom 2010. godine.

Projekt unapređenja metodologije procjene rizičnosti kreditnih institucija započet je u svibnju 2009. godine radi osiguravanja adekvatnih alata supervizije za sustavno praćenje i analizu rizika kojima su kreditne institucije izložene u svojem poslovanju. Tijekom 2010. odvijale su se aktivnosti radne skupine u dijelu izrade detaljne metodologije povezane s tržišnim rizikom, likvidnosnim rizikom, objavom procjene rizičnosti poslovanja kreditnih institucija te izradom, testiranjem i unapređivanjem statističkog modela pokazatelja za kapital, imovinu i zaradu.

Radna skupina uključivala je eksperte za područje izrade statističke regresije pokazatelja za kapital, imovinu i zaradu, izradu detaljne metodologije povezane s kvalitetom imovine i zaradom, izradom metodologije za objavu podataka o internom kapitalu te s utvrđivanjem metodologije upravljanja rizikom informacijskih tehnologija. Rezultat navedenog rada jest i prijedlog informacija za potrebe javne objave. Pokazatelji iz područja kapitala i kvalitete imovine koji su odabrani početkom 2010. dodatno se testiraju na novim podacima od travnja 2010. kako bi se utvrdila potreba dorade modela.

Platni promet

4.1. Međubankovni platni sustavi

Obračun međubankovnih platnih transakcija preko Hrvatskog sustava velikih plaćanja (HSVP) i Nacionalnoga klirinškog sustava (NKS) u 2010. provodio se u skladu s utvrđenim pravilima namire na računima sudionika (Hrvatska narodna banka, banke, štedne banke i Hrvatska banka za obnovu i razvitak) u međubankovnim platnim sustavima.

U radu međubankovnih platnih sustava tijekom 2010. nisu zabilježena znatnija vremenska odstupanja od termina propisanih planom izvršenja plaćanja, odnosno situacije koje bi na bilo koji način utjecale na sigurnost rada međubankovnih platnih sustava kao temeljne infrastrukture platnog prometa u zemlji. Dostupnost HSVP-a sudionicima u platnom sustavu iznosila je čak 99,99%, a problemi koji su u iznimno maloj mjeri uvjetovali poteškoće u korištenju pojedinih servisa tog platnog sustava bili su uzrokovani tehničko-tehnološkim razlozima.

Analiziraju li se statistički pokazatelji o međubankovnom platnom prometu u zemlji u odnosu na 2009., tijekom 2010. uočljiv je trend smanjivanja broja platnih transakcija te povećavanja vrijednosti platnih transakcija provedenih preko HSVP-a, dok je kod NKS-a uočljiv trend povećavanja broja platnih transakcija i smanjivanja vrijednosti platnih transakcija.

4.1.1. Hrvatski sustav velikih plaćanja

U 2010. preko HSVP-a ukupno je namireno 279.730 platnih transakcija, pri čemu je prosječna vrijednost jedne platne transakcije iznosila 14,6 mil. kuna. U odnosu na 2009. broj platnih transakcija namirenih preko HSVP-a smanjio se za 3,9%, dok je kod ukupne vrijednosti izvršenih transakcija zabilježeno povećanje od 33,7%. Najveća vrijednost platnih transakcija izvršenih preko HSVP-a evidentirana je u ožujku, a najveći je broj platnih transakcija evidentiran u prosincu.

Analiza strukture razmijenjenih platnih poruka pokazuje da se čak 64,2% poruka odnosi na platne poruke (MT103) kojima se banke koriste za provođenje plaćanja klijenata. Platne poruke kojima se banke koriste za izvršenje svojih plaćanja (MT202) čine 28,9%, a direktni transferi 7,0% ukupno razmijenjenih platnih poruka. Direktni su transferi platne poruke kojima se koristi središnja banka u svrhu provođenja zakonskih obveza i za upravljanje platnim sustavima te, između ostaloga, i za izvršavanje plaćanja po nalogu banaka u uvjetima kad banke imaju tehničke i komunikacijske probleme.

Tablica 4.1. Platne transakcije u HSVP-u u 2010.

Mjesec	HSVP	
	Broj platnih transakcija	Vrijednost platnih transakcija (u mil. kuna)
Siječanj	18.494	320.067
Veljača	20.510	419.015
Ožujak	25.482	428.948
Travanj	23.036	363.041
Svibanj	23.724	304.536
Lipanj	23.149	270.300
Srpanj	26.199	357.218
Kolovoz	22.173	254.346
Rujan	23.993	305.991
Listopad	21.647	310.948
Studen	23.832	359.472
Prosinac	27.491	379.273
Ukupno	279.730	4.073.154

Izvor: HNB

Tablica 4.2. Pregled izvršenih platnih transakcija u HSVP-u

	2009.	2010.
Broj platnih transakcija	291.085	279.730
Vrijednost platnih transakcija (u mil. kuna)	3.046.065	4.073.154
Prosječna vrijednost platnih transakcija (u mil. kuna)	10	15

Izvor: HNB

Tablica 4.3. Indeks koncentracije u HSVP-u u 2010.

	Broj platnih transakcija	Vrijednost platnih transakcija (u mil. kuna)
5 banaka ^a	175.426	1.964.439
Udio	0,63	0,48
Ukupno	279.730	4.073.154

^a Banke s najvećim udjelom u broju i vrijednosti platnih transakcija

Izvor: HNB

Indeks koncentracije pokazuje da pet banaka sudjeluje sa 62,7% u ukupnom broju platnih transakcija, odnosno s 48,2% u ukupnoj vrijednosti platnih transakcija izvršenih preko HSVP-a.

4.1.2. Nacionalni klirinški sustav

Preko NKS-a u 2010. izvršeno je 131,5 milijuna platnih transakcija, pri čemu je prosječna vrijednost jedne platne transakcije iznosila 4.944 kuna. U odnosu na 2009. broj platnih transakcija izvršenih preko NKS-a povećao se za 0,5%, dok se ukupna

vrijednost platnih transakcija smanjila za 6,5%. Analizira li se obračun platnih transakcija u odnosu na obračunske cikluse NKS-a, najveća vrijednost platnih transakcija (51,0%) obračunata je u III. ciklusu. U odnosu na ukupan broj platnih transakcija izvršenih preko NKS-a, u propisanim vremenima trajanja II. i III. obračunskog ciklusa obračunat je jednak broj platnih transakcija (35%). Najveća vrijednost i broj platnih transakcija izvršenih preko NKS-a evidentirani su u prosincu.

Tablica 4.4. Platne transakcije u NKS-u u 2010.

Mjesec	NKS	
	Broj platnih transakcija	Vrijednost platnih transakcija (u mil. kuna)
Siječanj	9.409.922	44.747
Veljača	9.893.757	48.890
Ožujak	11.650.014	55.405
Travanj	10.903.563	53.655
Svibanj	11.143.221	52.639
Lipanj	10.820.891	51.891
Srpanj	11.699.884	58.360
Kolovoz	10.774.491	55.137
Rujan	11.205.303	56.202
Listopad	10.981.319	53.693
Studeni	11.240.366	54.636
Prosinac	11.799.445	64.941
Ukupno	131.522.176	650.196

Izvor: Fina

Tablica 4.5. Pregled izvršenih platnih transakcija u NKS-u

	2009.	2010.
Broj platnih transakcija (u mil.)	131	132
Vrijednost platnih transakcija (u mil. kuna)	695.415	650.196
Prosječna vrijednost platnih transakcija (u kunama)	5.315	4.944

Izvor: Fina

Tablica 4.6. Ukupan broj i vrijednost platnih transakcija po ciklusima NKS-a u 2010.

	I. ciklus	II. ciklus	III. ciklus	Ukupno
Broj platnih transakcija	39.171.325	46.204.367	46.146.484	131.522.176
Udio (u %)	30	35	35	100
Vrijednost platnih transakcija (u mil. kuna)	107.548	210.986	331.661	650.196
Udio (u %)	17	32	51	100

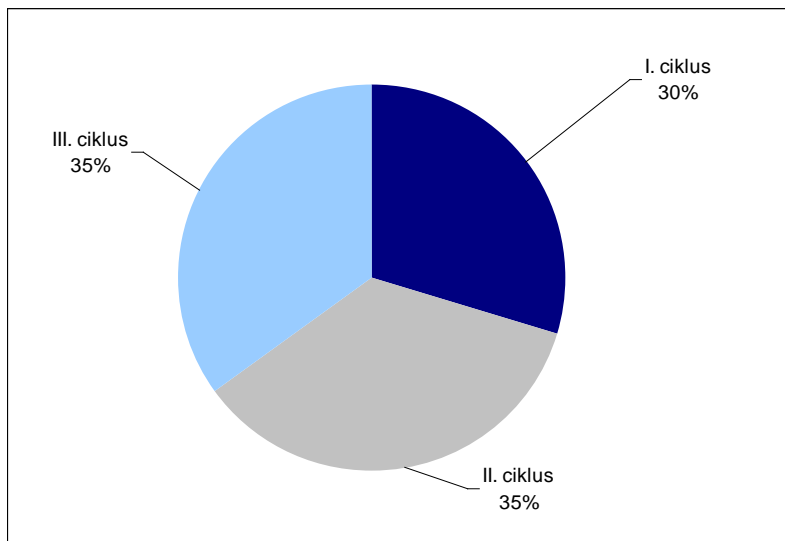
Izvor: Fina

Napomena: I. obračunski ciklus – od 18.15 T–1 do 8.30 T0

II. obračunski ciklus – od 8.30 T0 do 12.30 T0

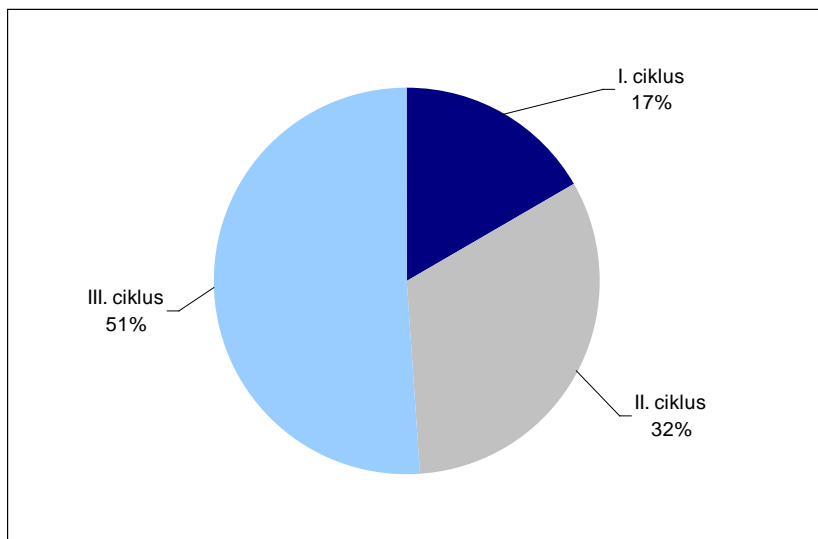
III. obračunski ciklus – od 12.30 T0 do 18.15 T0

4.1. Udio broja platnih transakcija po ciklusima NKS-a u 2010.

Izvor: Fina

4.2. Udio vrijednosti platnih transakcija po ciklusima NKS-a u 2010.

Izvor: Fina

Tablica 4.7. Indeks koncentracije u NKS-u u 2010.

	Broj platnih transakcija	Vrijednost platnih transakcija (u mil. kuna)
5 banaka ^a	92.857.075	403.834
Udio	0,71	0,62
Ukupno	131.522.176	650.196

^a Banke s najvećim udjelom u broju i vrijednosti platnih transakcija.

Izvor: Fina

Indeks koncentracije pokazuje da pet banaka sudjeluje sa 70,6% u ukupnom broju platnih transakcija, odnosno sa 62,1% u ukupnoj vrijednosti platnih transakcija izvršenih preko NKS-a.

4.2. Međuinstitucionalna/međubankovna suradnja u području platnog prometa

Nacionalni odbor za platni promet (NOP) održao je u 2010. jednu tematsku sjednicu, na kojoj su članovi NOP-a (predstavnicima Hrvatske narodne banke, Ministarstva financija, Udruge banaka pri Hrvatskoj gospodarskoj komori i Hrvatske udruge banaka) informirani o spremnosti Financijske agencije i kreditnih institucija (banke, stambene štedionice i kreditne unije) za početak primjene Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (od 1. siječnja 2011.). Naime, tim Zakonom sve osnove za plaćanje (ovršna rješenja i zadužnice) zaprima Financijska agencija, koja je ujedno operativni upravitelj cjelovitim sustavom prisilne naplate. Na sjednici se također raspravljalo o modelu naplate mjenice, s obzirom na to da operativno postupanje kod naplate mjenice od 1. siječnja 2011. više nije regulirano propisima iz područja platnog prometa.

Vezano uz aktivnosti Vijeća sudionika NKS-a (u čijem radu sudjeluju predstavnici Hrvatske narodne banke, banaka i Financijske agencije) održana je jedna tematska sjednica, na kojoj je prikazan pregled poslovanja NKS-a u 2010. godini. Na sjednici je predstavljen prijedlog izmjene Terminskog plana obračuna preko NKS-a. Također je predstavljen i nacrt prijedloga izmjene Cjenika NKS-a, u čijem je sadržaju predloženo smanjenje razlika u iznosu naknada za obradu transakcija u prvom i trećem ciklusu u odnosu na iznos naknade za obradu u drugom ciklusu. Predlagalo se i uvođenje dodatnog popusta na broj transakcija, kao i mogućnost iskazivanja cijene obrade transakcija odvojeno od cijene razmjene platnih transakcija. Ujedno su predstavnici Fine održali prezentacije o poslovanju i drugoj fazi projekta Reinženjeringa NKS-a, koja uključuje podizanje razine tehničkih standarda (uvođenje SWIFTNet FileActa kao dodatnog kanala za razmjenu, primjena IBAN-a, produljenje polja svrhe plaćanja, uvođenje platnih instrumenata SEPA).

U skladu s Odlukom Vlade Republike Hrvatske o mjerama za gospodarski oporavak i razvitak od 14. siječnja 2010. u HNB-u je za potrebe Hrvatske banke za obnovu i razvitak otvoren transakcijski račun posebni namjena – račun za gospodarski oporavak i razvitak.

4.3. Statistička izvješća o podacima iz platnog prometa

U skladu s Odlukom o obvezi dostavljanja Izvješća o podacima platnog prometa (NN, br. 189/2004. i 127/2009.) HNB je od obveznika dostave podataka (banke, štedne banke i kartične kuće) u propisanim rokovima zaprimio, obradio i učinio javno dostupnima statističke podatke iz platnog prometa.

Tablica 4.8. Podaci o broju transakcijskih računa, 31. prosinca 2010.

Računi poslovnih subjekata	447.260
Računi za redovno poslovanje poslovnih subjekata	408.255
Podračuni poslovnih subjekata	39.005
Računi građana	5.275.091
Žiroračuni	1.040.611
Tekući računi	4.133.734
Ostali računi građana ^a	100.746
Ukupno	5.722.351

^a Računi građana za posebne namjene i računi nerezidenata – fizičkih osoba s prebivalištem u inozemstvu.
Izvor: HNB

Od ukupnog broja računa poslovnih subjekata otvorenih u bankama čak 91,3% računa čine računi za redovno poslovanje, dok se samo 8,7% računa odnosi na podračune poslovnih subjekata. Poslovni subjekti i građani u bankama imaju ukupno otvoreno 5.722.351 račun. Građani imaju u bankama otvoren 5.275.091 račun, što čini 92,2% svih otvorenih računa u bankama. Tekući računi u odnosu na ukupan broj računa građana zastupljeni su sa 78,4%, žiroračuni s 19,7%, a 1,9% čine "ostali računi građana".

Tablica 4.9. Broj poslovnih jedinica banaka, bankomata i POS (EFTPOS) uređaja, 31. prosinca 2010.

	Ukupno
1. Poslovne jedinice	1.281
2. Bankomati ukupno	3.794
2.1. Bankomati u vlasništvu banaka	3.207
2.2. Bankomati u vlasništvu druge pravne osobe	587
3. POS (EFTPOS) uređaji ukupno	92.690
3.1. POS (EFTPOS) uređaji u vlasništvu banaka	59.949
3.2. POS (EFTPOS) uređaji u vlasništvu druge pravne osobe	32.741

Izvor: HNB

Banke u Republici Hrvatskoj na dan 31. prosinca 2010. poslovale su u više od 1281 poslovne jedinice. Od ukupno 3794 bankomata u zemlji 84,5% nalazi se u vlasništvu banaka, a preostalih 15,5% u vlasništvu je drugih pravnih osoba. Od ukupno 92.690 POS (EFTPOS) uređaja 64,7% je u vlasništvu banaka, a ostali su u vlasništvu drugih pravnih osoba.

Tablica 4.10. Izdane platne kartice i izvršena kartična plaćanja prema vrstama platnih kartica

Vrsta kartice	Opće i poslovne validne platne kartice			
	Broj platnih kartica u optjecaju ^a	Udio	Ukupno transakcije	
			Broj	Vrijednost (u kn)
Kreditne kartice	174.031	1,9%	2.372.128	797.729.045
Revolving kartice ^b	739.885	8,3%	28.956.605	7.281.019.518
Kartice s odgođenom naplatom ^c	519.098	5,8%	27.585.404	10.931.384.728
Charge kartice ^d	557.381	6,2%	31.767.954	9.184.147.673
Debitne kartice	6.846.034	76,4%	176.550.723	77.433.847.541
Prepaid kartice	119.534	1,3%	199.930	55.235.821
Ostalo	4.892	0,1%	53.735	18.055.719
Ukupno	8.960.855	100,0%	267.486.479	105.701.420.045

Izvor: HNB

^a Stanje na dan 31. prosinca 2010. ^b Korisnik ukupne troškove može platiti u cijelosti ili postupno, u ratama, prema ugovorenom modelu naplate. ^c Iznos ukupnih troškova naplaćuje se neposrednim terećenjem transakcijskog računa korisnika u banci, na temelju naloga za plaćanje podnesenog na teret tog računa od izdavatelja kartice s odgođenom naplatom. ^d Ove kartice izdaju nebankovne institucije, a korisnik ukupne troškove podmiruje u cijelosti naknadno, do dana dospijeća plaćanja za učinjene ukupne troškove.

U Republici Hrvatskoj bilo je na dan 31. prosinca 2010. evidentirano ukupno 8.960.855 platnih kartica u optjecaju, pri čemu 95,3% kartica čine opće platne kartice (izdane na ime građana), a 4,7% poslovne platne kartice (izdane na ime poslovnih subjekata). Što se tiče vrsta platnih kartica najzastupljenije su debitne kartice, koje čine 76,4% ukupnog broja kartica. Nadalje, 74,1% platnih kartica izdanih u Republici Hrvatskoj jesu čip kartice (ta funkcija podrazumijeva da kartice sadrže jedan ili više računalnih čipova za pohranu podataka, identifikaciju ili za obrade posebnih namjena).

4.4. Usklađivanje domaće regulative platnog prometa s pravnom stečevinom Europske unije

U sklopu preuzetih obveza glede usklađivanja zakonodavstva RH sa zakonodavstvom Europske unije u studenome 2010. donesen je Zakon o elektroničkom novcu (NN, br. 139/2010.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2011. Navedenim Zakonom stavljen je izvan snage Zakon o institucijama za elektronički novac (NN, br. 117/2008. i 74/2009.).

Zakon o elektroničkom novcu rezultat je usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije, odnosno Direktivom 2009/110/EZ o započinjanju, obavljanju i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac. Tim Zakonom uređuje se elektronički novac, izdavatelji elektroničkog novca, izdavanje i iskup elektroničkog novca, uvjeti za osnivanje, poslovanje i prestanak rada institucija za elektronički novac sa sjedištem u RH, uključujući institucije za elektronički

novac pod izuzećem, te nadzor nad njihovim poslovanjem, kao i uvjeti pod kojima institucije za elektronički novac sa sjedištem izvan RH mogu poslovati u RH. Donošenjem Zakona elektronički novac i izdavatelji elektroničkog novca uređeni su istovjetno kao u zemljama članicama Europskoga gospodarskog prostora, poglavito u odredbama koje se odnose na bonitetne zahtjeve, mogućnost institucija za elektronički novac da osim usluge izdavanja elektroničkog novca pružaju i platne usluge koje su definirane u Zakonu o platnom prometu (NN, br. 133/2009.), zaštitu novčanih sredstava imatelja elektroničkog novca te reguliranje izdavanja i iskupljivosti elektroničkog novca.

4.5. Donošenje podzakonskih propisa

Savjet HNB-a donio je 24. studenoga 2010. Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o terminskom planu obračuna preko međubankovnih platnih sustava (NN, br. 133/2010.). Prema odredbama te Odluke od 28. prosinca 2010. propisuju se drugačija vremena obračuna platnih transakcija, prije svega u NKS-u, a zatim posredno i u obračunu platnih transakcija preko HSVP-a. Najvažnije izmjene ogledaju se u produženju trajanja prvog i trećeg ciklusa NKS-a. Produžetak trećeg ciklusa NKS-a (s 15.00 na 16.00 sati) znači i produženje obračunskog dana međubankovnoga platnog sustava, čime se izravno stvara mogućnost da se međubankovna plaćanja korisnika platnih usluga u RH provode unutar istoga obračunskog dana za jedan sat duže nego što je prije bilo propisano.

Iako je Zakonom o platnom prometu (koji je stupio na snagu 1. siječnja 2011.) propisano da će se podzakonski akti potrebni za primjenu Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu, HNB je akte izradio već u prvoj polovini 2010. godine. Kako bi se javnost pravodobno upoznala s nacrtima prijedloga navedenih propisa, oni su objavljeni na internetskoj stranici HNB-a (u razdoblju od 1. srpnja do 1. listopada. 2010.) te je na takav način provedena i javna rasprava o podzakonskim aktima, a to su:

- Odluka o pravilima rada Hrvatskog sustava velikih plaćanja,
- Odluka o Nacionalnom klirinškom sustavu,
- Odluka o načinu otvaranja transakcijskih računa,
- Odluka o nalogima za plaćanje,
- Odluka o registru institucija za platni promet i registrima institucija za elektronički novac,
- Odluka o jamstvenom kapitalu institucija za platni promet i
- Odluka o zaštiti novčanih sredstva korisnika platnih usluga.

Navedeni podzakonski akti, osim akata kojima se uređuje rad međubankovnih platnih sustava, doneseni su i stupili su na snagu neposredno nakon početka primjene novog Zakona o platnom prometu (objavljeni u NN, br. 3/2011.).

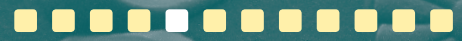
Isto tako, izrađena su i dva podzakonska akta donesena na temelju Zakona o elektroničkom novcu, i to:

- Odluka o jamstvenom kapitalu institucija za elektronički novac i
- Odluka o zaštiti novčanih sredstva imatelja elektroničkog novca.

O navedenim podzakonskim aktima također je prethodno provedena javna rasprava te su doneseni i stupili su na snagu odmah nakon početka primjene Zakona o elektroničkom novcu, odnosno u prvoj polovini siječnja 2011. godine.

Poslovanje trezora

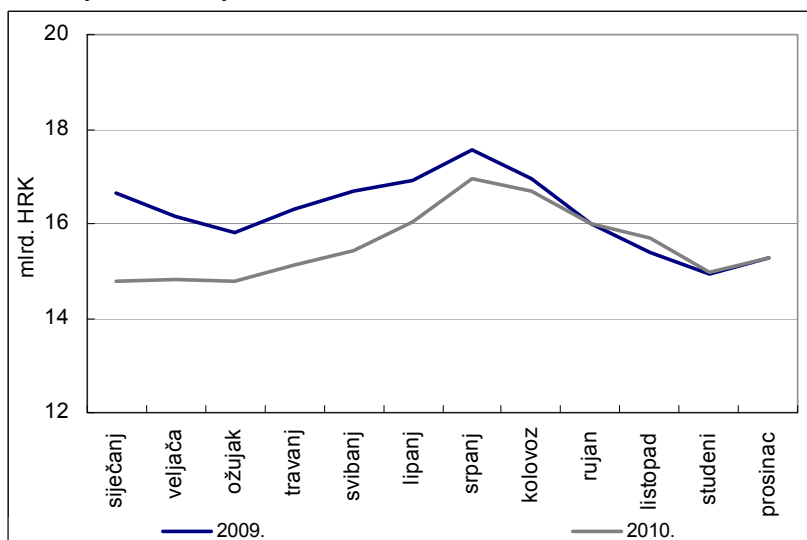

5.1. Stanje i kretanje gotovog novca u optjecaju

Na dan 31. prosinca 2010. stanje gotovog novca u optjecaju iznosilo je 15,2 mlrd. kuna i bilo je za 0,6% manje nego na kraju 2009. godine.

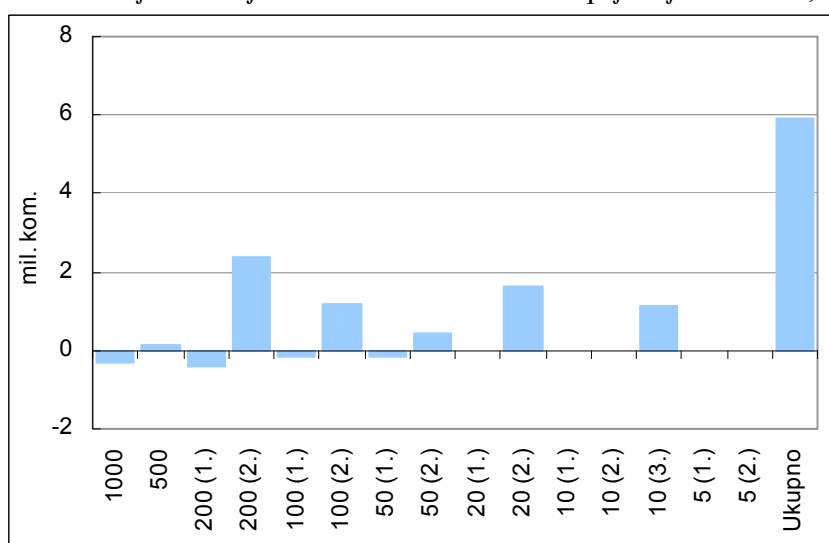
5.1. Gotov novac izvan banaka na kraju razdoblja

Izvor: HNB

U optjecaju, odnosno izvan trezora HNB-a i gotovinskih centara, na dan 31. prosinca 2010. bio je 145,1 mil. kom. novčanica u vrijednosti od 14,3 mlrd. kuna. U usporedbi sa stanjem na kraju 2009. godine tijekom 2010. količina novčanica izvan trezora povećana je za 4,2%, dok je ukupna vrijednost svih novčanica izvan trezora HNB-a i gotovinskih centara smanjena za 0,7%.

5.2. Promjena broja komada novčanica u optjecaju u 2010., u usporedbi s 2009.

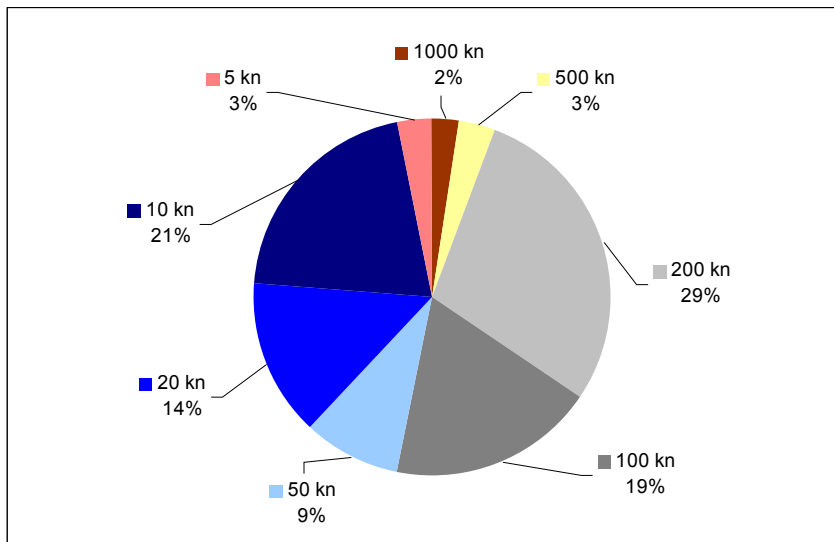
Napomena: Redni brojevi u zagradama uz apoene označuju seriju izdanja.

Izvor: HNB

Ukupna količina novčanica u optjecaju povećana je u 2010. za 5,9 mil. kom., što uključuje povećanje svih važećih apoena izuzevši apoen od 1000 kuna, čija je količina u optjecaju smanjena za 0,3 mil. komada. Iako je ukupna vrijednost novčanica u optjecaju smanjena za 0,1 mlrd. kuna, povećanje količine od 5% rezultat je porasta zastupljenosti apoena manje nominalne vrijednosti u optjecaju, što se odnosi na apoene od 50, 20 i 10 kuna.

5.3. Struktura ukupne količine novčanica u optjecaju po apoenima na kraju 2010.

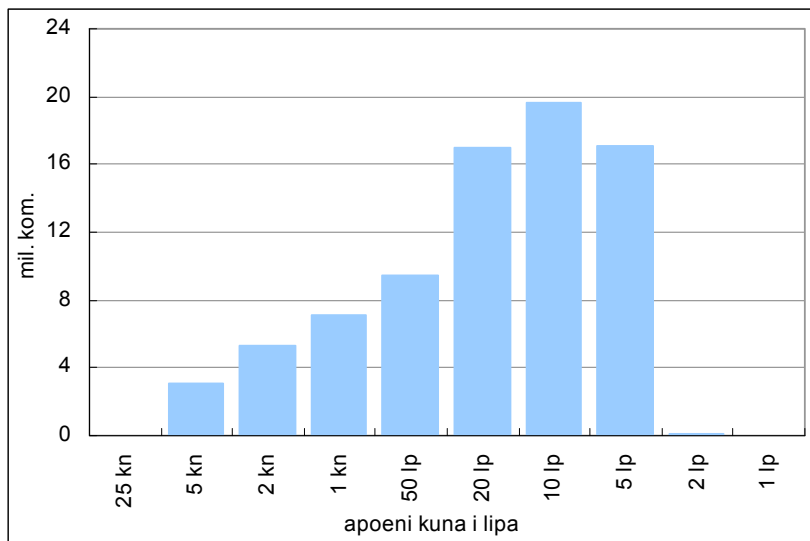

Izvor: HNB

U optjecaju su u 2010. količinski bile najviše zastupljene novčanice u apoenima od 200 kuna (udio od 29%) i od 100 kuna (udio od 19%), kojih je ukupna vrijednost iznosila 10,8 mlrd. kuna ili 58,7% ukupne vrijednosti novčanica u optjecaju te godine. Navedenim dvama apoenima banke se najviše koriste pri isplati putem bankomata, što je i rezultiralo velikom zastupljenošću tih apoena u strukturi novčanica u optjecaju.

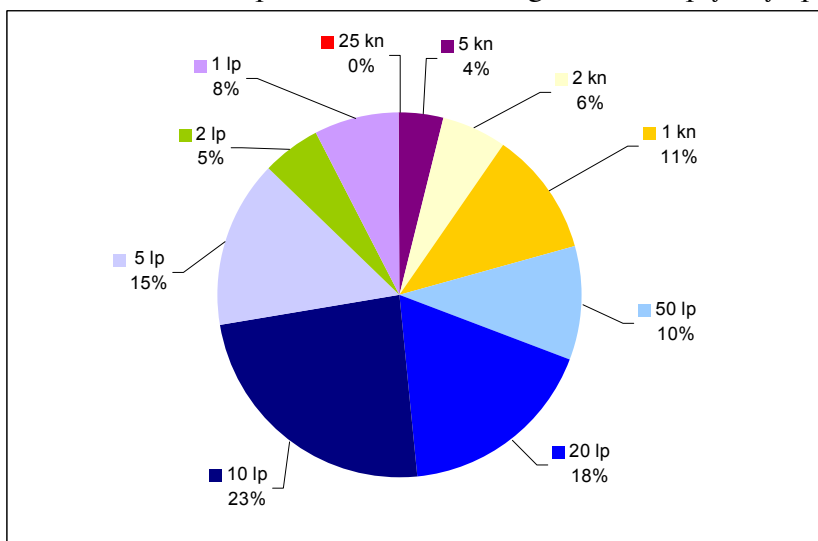
Količina kovanog novca izvan trezora HNB-a na dan 31. prosinca 2010. iznosila je 1,64 mlrd. kom., a njihova ukupna vrijednost 0,91 mlrd. kuna. U odnosu na stanje na kraju 2009. godine količina kovanog novca izvan trezora bila je na kraju 2010. veća za 4,4%, dok je njihova ukupna vrijednost bila veća za 4,6%. Količina kovanog novca u optjecaju tijekom 2010. godine ukupno je povećana za 78,7 mil. kom.

5.4. Promjena broja komada kovanog novca u optjecaju u 2010., u usporedbi s 2009.

Izvor: HNB

5.5. Struktura ukupne količine kovanog novca u optjecaju po apoenima, na kraju 2010.

Izvor: HNB

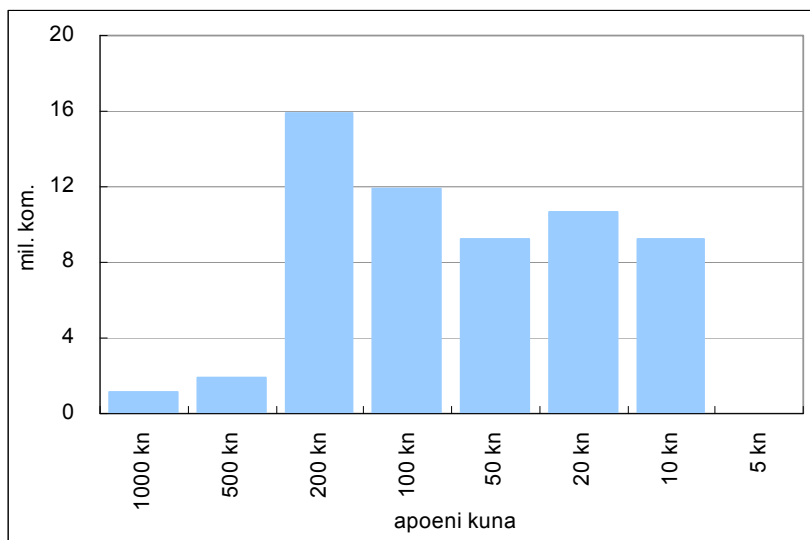
Među kovanicama količinski je u 2010. godini u optjecaju bio najviše zastupljen apoen od 10 lipa (392,0 mil. kom., što čini 23,8% ukupne količine kovanog novca u optjecaju), dok je vrijednosno u optjecaju najviše bio zastupljen apoen od 5 kuna (u iznosu od 316,7 mil. kuna, što čini 34,7% ukupne vrijednosti kovanog novca u optjecaju).

5.2. Opskrba gotovim novcem

Za podmirivanje potreba banaka za gotovim novcem na osnovi njihovih narudžaba i održavanje primjerene zalihe u gotovinskim centrima iz trezora HNB-a gotovinskim je centrima tijekom 2010. godine izdano ukupno 7,1 mlrd. kuna u novčanicama (59,9 mil.

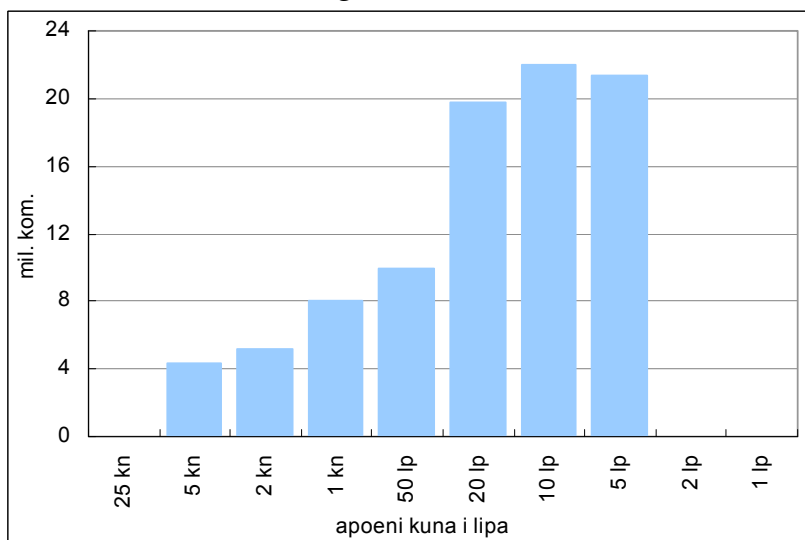
kom.) i 52,4 mil. kuna kovanog novca (90,7 mil. kom.). Ukupna vrijednost izdanih novčanica bila je za 2,7 mlrd. kuna ili 59,7% veća u odnosu na 2009. godinu, dok je broj izdanih novčanica povećan za 6,6 mil. kom. ili 12,3%. Ukupna vrijednost izdanoga kovanog novca veća je za 4,6%, a broj komada izdanoga kovanog novca veći je za 11,8%.

5.6. Novčanice izdane gotovinskim centrima u 2010.

Izvor: HNB

5.7. Kovani novac izdan gotovinskim centrima u 2010.

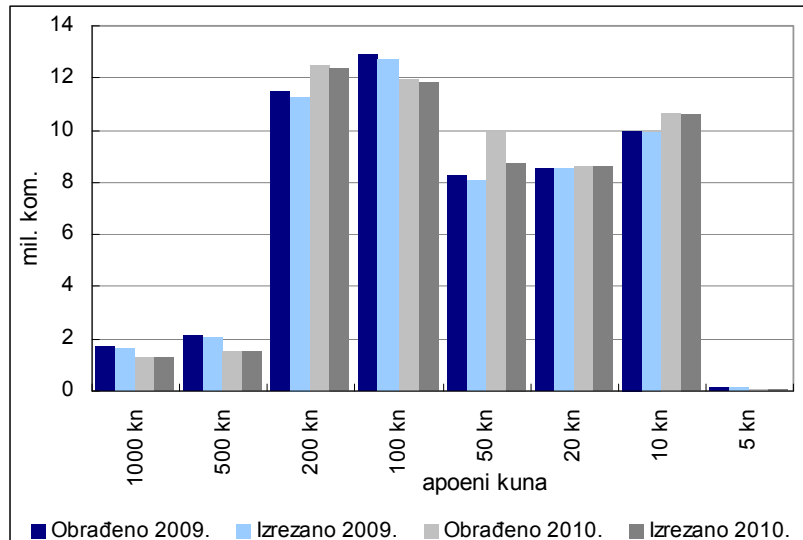
Izvor: HNB

5.3. Povlačenje i obrada dotrajalih novčanica

U 2010. godini Direkcija trezora preuzela je od gotovinskih centara ukupno 52,5 mil. kom. novčanica u ukupnoj vrijednosti od 6,5 mlrd. kuna. Na sustavu za obradu novčanica ukupno je obrađeno 56,4 mil. kom. novčanica (pri čemu je obrađeno 3,9 mil.

kom. novčanica preuzetih u 2009. godini), od čega je 97,4% ili 54,9 mil. kom. (u vrijednosti od 6,3 mlrd. kuna) automatski izrezano jer novčanice svojom kakvoćom nisu zadovoljile utvrđene kriterije za daljnje podmirivanje optjecaja.

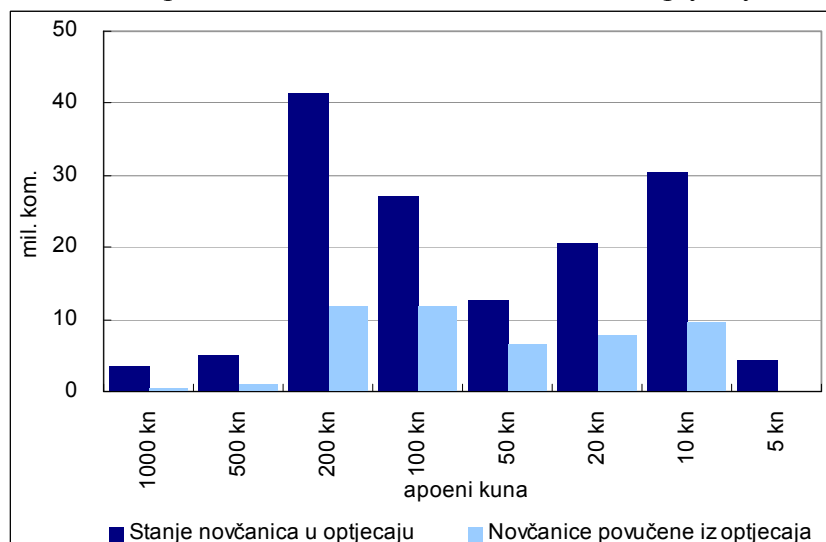
5.8. Obradene i izrezane novčanice po apoenima

Izvor: HNB

Prema iskazanim podacima indeks obnove optjecaja u 2010. iznosio je približno 37% (uništene novčanice/optjecaj x 100), s obzirom na to da je količina novčanica u optjecaju na dan 31. prosinca 2010. iznosila 145,1 mil. kom., a uništeno je 54,9 mil. kom.

5.9. Odnos povučenih novčanica i novčanica u optjecaju u 2010.

Izvor: HNB

5.4. Vještačenje novčanica

Tijekom 2010. godine Nacionalni centar za analizu novčanica u postupku vještačenja sumnjivih primjeraka novčanica kuna registrirao je 681 komad krivotvorenih novčanica u ukupnoj vrijednosti od 274.960 kuna. U odnosu na 2009. godinu broj registriranih krivotvorina kuna povećan je za 14%. Na osnovi navedenih pokazatelja može se ustvrditi da su tijekom 2010. na milijun komada novčanica kuna u optjecaju registrirana četiri komada krivotvorenih novčanica.

Tablica 5.1. Registrirane krivotvorine novčanica kuna u 2010.

Apoeni	1000	500	200	100	50	20	10	5	Ukupno
Komadi	188	82	176	61	47	104	23	0	681
Udio	27,6	12,0	25,8	9,0	6,9	15,3	3,4	0,0	100,0

Izvor: HNB

Tijekom 2010. u postupku vještačenja sumnjivih primjeraka stranih novčanica registrirano je ukupno 1613 komada krivotvorina. U ukupnoj količini registriranih krivotvorina stranih novčanica najveći se broj (1398 komada) odnosi na krivotvorene novčanice eura, slijede krivotvorene novčanice američkih dolara (130 komada), dok ostatak od 85 komada čine krivotvorene novčanice sljedećih valuta: konvertibilne marke, kanadskog dolara, švicarskog franka, njemačke marke, funte sterlinga, talijanske lire i srpskog dinara. U odnosu na 2009. godinu tijekom 2010. evidentiran je porast registriranih krivotvorenih novčanica eura od 57%, dok je kod registriranih krivotvorenih novčanica američkih dolara evidentiran porast od 4%.

U istom razdoblju Nacionalni centar za analizu kovanog novca u postupku vještačenja sumnjivih primjeraka kovanog novca registrirao je pet primjeraka krivotvorenoga kovanog novca od 5 kuna i 594 primjerka krivotvorenoga kovanog novca eura. Pritom na apoen od 2 eura otpada 447 kom. ili 75%, na apoen od 1 eura 127 kom. ili 21% te na apoen od 0,50 eura 20 kom. ili 4%. U usporedbi s 2009. tijekom 2010. registrirano je 6% manje krivotvorenoga kovanog novca.

Nacionalni centar za borbu protiv krivotvorenja održao je tijekom prošle godine 20 specijalističkih cjelodnevnih tečajeva za zaposlenike banaka i institucija specijaliziranih za poslovanje s gotovim novcem, i to u sklopu Nacionalnog programa za obuku zaposlenika banaka i financijskih institucija za postupak provjere autentičnosti novčanica i kovanog novca. Na taj je način educirano ukupno 275 zaposlenika banaka i financijskih institucija.

5.5. Izdavanje prigodnoga kovanog novca

Tijekom 2010. godine HNB je izdao numizmatički komplet optjecajnoga kovanog novca kuna i lipa s godinom izdanja "2010." u količini od 1000 kompleta.

U suradnji s Hrvatskim novčarskim zavodom d.o.o., kojem je ugovorno povjerena izrada i prodaja, HNB je u 2010. izdao sljedeći prigodni zlatni i srebrni kovani novac:

- zlatni kovani novac od 10 kuna „200. obljetnica rođenja Louisa Braillea“ u količini od 5000 komada,
- srebrni kovani novac od 150 kuna „2010. FIFA Svjetsko nogometno prvenstvo u Južnoj Africi“ u količini od 7500 komada,
- zlatni kovani novac od 20 kuna „Kralj Tomislav“ u količini od 5000 komada i
- srebrni kovani novac od 150 kuna „100 godina zrakoplovstva u Republici Hrvatskoj“ u količini od 5000 komada.

Javnost rada

Kao državna institucija čije djelovanje uvelike utječe na makroekonomsku stabilnost u zemlji, pa i percepciju naše zemlje u svijetu, Hrvatska narodna banka i nadalje iznimnu pozornost posvećuje objašnjavanju svojih ciljeva, mjera i učinaka domaćoj i međunarodnoj javnosti.

Navedenim ciljevima usmjereni su intervjui i izjave dužnosnika HNB-a u javnim medijima, nastupi na međunarodnim i domaćim stručnim i drugim skupovima, uključujući i međunarodnu Dubrovačku ekonomsku konferenciju u vlastitoj organizaciji, kao i sudjelovanje svih organizacijskih dijelova središnje banke u pripremi i objavi publikacija namijenjenih informiranju i educiranju zainteresirane javnosti, koje su dostupne i na internetskoj stranici www.hnb.hr, u pravilu i na hrvatskom i na engleskom jeziku.

Znatan dio komunikacije s javnošću čini i odgovaranje na upite domaćih i stranih novinara, učenika i studenata, poduzetnika i zaposlenika iz tvrtki različitih djelatnosti, veleposlanstava i drugih. Pritom se nastoji poštovati načelo što promptnijeg i potpunijeg odgovora na svaki upit koji se tiče nadležnosti središnje banke, neovisno o tome poziva li se pošiljatelj na svoje zakonsko pravo na pristup informacijama kojima raspolaže tijelo javne vlasti. Tako je tijekom 2010. godine odgovoreno na oko 3000 upita evidentiranih u službi za odnose s javnošću, a na velik broj specifičnih pitanja, napose iz banaka i drugih financijskih institucija, stručne službe središnje banke dale su potrebna tumačenja i ostale informacije. Može se primijetiti da su građani sve bolje upoznati s nadležnostima središnje banke te da se sve više koriste mogućnošću brže i jednostavnije komunikacije elektroničkim putem, tako da je broj upita pristiglih elektroničkom poštom tijekom posljednjih pet godina udvostručen (s 822 u 2005. na 1645 u 2010. godini, isključujući pritom novinarske upite), dok je sve manje dopisa poslanih telefaksom i poštanskih pošiljaka.

Potrebno je spomenuti i kako je, zbog sve većeg broja korisnika bankovnih usluga koji traže objašnjenja ili se žale na postupanje pojedinih poslovnih banaka, potkraj godine u središnjoj banci oformljena i zasebna organizacijska jedinica za zaštitu potrošača i tržišnog natjecanja.

Kao i prethodnih godina, u predstavljanju djelovanja središnje banke korištena su i priopćenja za javnost sa sjednica Savjeta HNB-a i o drugim važnijim zbivanjima u HNB-u, neformalni sastanci s predstavnicima javnih medija, kao i prezentacije zadaća i instrumentarija monetarne politike za studentske i učeničke grupe. Uhodanim komunikacijskim kanalima središnje banke služile su se i neke međunarodne institucije za predstavljanje svojih regionalnih analiza i prognoza hrvatskoj javnosti.

Međunarodna suradnja

7.1. Aktivnosti HNB-a u okviru odnosa Republike Hrvatske s Europskom unijom

Tijekom 2010. godine ostvaren je daljnji napredak u procesu pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. Privremeno su zatvorena sva poglavlja u kojima je HNB sudjelovao kao nositelj ili sunositelj pregovora, a radi se o poglavljima Sloboda kretanja kapitala, Financijske usluge, Ekonomska i monetarna politika te Financijski nadzor.

Poglavlje Ekonomska i monetarna politika privremeno je zatvoreno još u prosincu 2008. godine. Međutim, ostala je obveza izmjene članka 53. Ustava RH kako bi se potvrdilo da pravni okvir određen novim Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci iz srpnja 2008. osigurava potpunu neovisnost središnje banke. Relevantni članak izmijenjen je u lipnju 2010. u sklopu ustavnih promjena.

Iako je poglavlje Financijske usluge privremeno zatvoreno u studenome 2009. godine, HNB nastavlja redovito pratiti promjene u pravnoj stečevini EU i prilagođava propise iz svoje nadležnosti. Također, HNB za subjekte nadzora i zaposlenike HNB-a redovito organizira seminare i radionice vezane uz novosti u pravnoj stečevini EU u ovom području.

Mjerila koja je bilo potrebno ispuniti za zatvaranje poglavlja Sloboda kretanja kapitala bila su vezana uz dovršetak prilagodbe zakonodavstva u području kretanja kapitala i plaćanja, kupnju nekretnina od strane građana zemalja EU i sprječavanje pranja novca. Njihovim su ispunjenjem stečeni uvjeti za privremeno zatvaranje ovog poglavlja na Međuvladinoj konferenciji o pristupanju 5. studenoga 2010. Zbog globalne financijske krize i mogućih negativnih posljedica na financijsku stabilnost i stabilnost tečaja potpuna liberalizacija depozitnih poslova rezidenata u inozemstvu bila je odgođena te je puna liberalizacija kapitalnog računa nastupila 1. siječnja 2011. Rezultat je pregovora o tom poglavljju sedmogodišnje prijelazno razdoblje, s mogućnošću dodatnog produžetka od tri godine, tijekom kojeg Hrvatska može nakon pristupanja EU zadržati postojeća ograničenja za stjecanje vlasništva poljoprivrednog zemljišta za pravne i fizičke osobe iz EU i Europskoga ekonomskog prostora.

Unutar poglavlja Financijski nadzor, koje je privremeno zatvoreno na Međuvladinoj konferenciji o pristupanju 27. srpnja 2010., jedno od pet mjerila za privremeno zatvaranje poglavlja bilo je vezano uz osnivanje i rad nacionalnih centara za borbu protiv krivotvorenja te analizu novčanica i kovanog novca. Nacionalni centri su operativni od ožujka 2009. godine, a tijekom 2010. godine trajale su pripremne radnje za provođenje IPA projekta Razvoj djelotvornog sustava za borbu protiv krivotvorenja novčanica i kovanica u Hrvatskoj.

Stručne službe HNB-a tijekom 2010. sudjelovale su u izradi sedmoga Pretpristupnoga ekonomskog programa za razdoblje od 2011. do 2013. godine, kao i u izradi godišnjeg Plana aktivnosti za preuzimanje i provedbu pravne stečevine EU za 2011. godinu.

Predstavnici HNB-a također su sudjelovali u radu i pripremi materijala za tijela osnovana na temelju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a to su Pododbor za ekonomska i financijska pitanja i statistiku te Pododbor za unutrašnje tržište i tržišno natjecanje. Stručne službe HNB-a pripremile su i odgovarajuće materijale za sastanke Odbora za stabilizaciju i pridruživanje te Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje.

Daljnji napredak u procesu pristupanja EU potvrđuje i redovito godišnje Izvješće Europske komisije o napretku Republike Hrvatske za 2010. godinu, objavljeno u studenome 2010. godine. Ocijenjeno je da je kratkoročni odgovor makroekonomske politike bio uglavnom primjeren za rješavanje domaćih posljedica globalne ekonomske i financijske krize. Unutar ograničenja koja proizlaze iz visokog stupnja euroizacije, monetarna politika uspjela je očuvati stabilnost tečaja i financijsku stabilnost uz istodobno ublažavanje pritisaka na likvidnost. Ključne točke ranjivosti hrvatskoga gospodarstva ostaju visoka i rastuća razina inozemnog duga i relativno velika izloženost netrgovinskog sektora valutnim rizicima. Što se tiče poglavlja koja su u djelokrugu HNB-a, u Izvješću za poglavlje Sloboda kretanja kapitala navodi se kako je postignut daljnji napredak na području usklađivanja platnog sustava s pravnom stečevinom, liberalizacije kretanja kapitala i borbe protiv pranja novca. Međutim, naglašeno je da su potrebni neprekidni naponi kako bi se dovršila liberalizacija kretanja kapitala i konsolidirala provedba zakona koji se odnose na borbu protiv pranja novca. U poglavlju Financijske usluge ostvaren je znatan napredak, i u usklađivanju zakonodavstva, i u jačanju administrativnih kapaciteta. Međutim, u Izvješću se upozorava da je potrebno dodatno jačanje kapaciteta regulatora kako bi se unaprijedile njihove nadzorne aktivnosti i konzultacije te suradnja s pružateljima usluga na financijskim tržištima. Glede poglavlja Ekonomska i monetarna politika, osim što se ističe donesena promjena Ustava, u Izvješću se ocjenjuje da je usklađivanje s pravnom stečevinom na ovom području dovršeno, ali je potrebno dodatno poboljšati koordinaciju politika. Naposljetku, u poglavlju Financijski nadzor Izvješće ističe kako je prenošenjem novih propisa EU u nacionalno zakonodavstvo također postignut napredak na području zaštite eura od krivotvorenja.

Radi razmjene iskustava HNB je tijekom 2010. godine nastavio ostvarivati kontakte s predstavnicima središnjih banaka država članica EU, kao i s predstavnicima Europske središnje banke i drugih institucija EU. Može se izdvojiti redovni godišnji pretpristupni dijalog s predstavnicima Izvršnog odbora Europske središnje banke i peti godišnji dijalog s predstavnicima Austrijske narodne banke.

U sklopu šireg programa pod nazivom Program odgovora na krizu, 2009. godine razrađen je program tehničke pomoći EU u području makrobonitetnog i mikrobonitetnog nadzora u osam država kandidata i potencijalnih kandidata za članstvo u EU. Cilj je programa ojačati otpornost financijskih sustava u navedenim zemljama u srednjem roku usklađivanjem sustava nadzora s novousvojenim međunarodnim standardima i standardima EU. Jedan od seminara u sklopu ovog programa, o mikrobonitetnoj superviziji, održan je u svibnju 2010. u Zagrebu. Osim inozemnih

predavača i stručnjaka nekoliko predavanja na seminaru održali su i stručnjaci iz HNB-a.

Tijekom 2010. godine predstavnik HNB-a također je sudjelovao na sastancima radne skupine stručnjaka za izradu izvješća o financijskoj stabilnosti u zemljama kandidatima za članstvo u EU u sklopu Odbora za međunarodne odnose ESB-a. Izvješće je objavljeno u lipnju 2010. godine.

Potaknuti očekivanjima o skorašnjem završetku pregovora Republike Hrvatske za članstvo u EU, u Zagrebu su u travnju 2010. boravili stručnjaci Europske središnje banke iz područja pravnih poslova i poslova prevođenja. Cilj posjeta bilo je upoznavanje s odgovarajućim stručnim službama HNB-a, prezentacija njihova rada i dogovor o budućoj suradnji. Također, u srpnju 2010. u Frankfurtu je održan sastanak na kojem se raspravljalo o promjenama koje je u HNB-u potrebno izvršiti kako bi se informacijski sustav HNB-a prilagodio potrebama Europskog sustava središnjih banaka.

Što se tiče najvažnijih ekonomskih i financijskih zbivanja u EU tijekom 2010., cijela je godina općenito bila obilježena ekonomskim oporavkom u većini država članica, ali i krizom javnih financija u pojedinim zemljama eurozone. Kriza je kulminirala u svibnju 2010., kada je Grčka bila prisiljena zatražiti financijsku pomoć EU i MMF-a. Ubrzo nakon toga na sastanku ministara financija EU odlučeno je da se uspostavi privremeni Europski mehanizam za financijsku stabilizaciju ukupnog iznosa 60 mlrd. EUR, namijenjen svim zemljama EU, te također privremeni Europski fond za financijsku stabilnost kapaciteta 440 mlrd. EUR, namijenjen samo zemljama eurozone. Krajem studenoga 2010. Irska je također dogovorila financijski paket s MMF-om i EU. U prosincu je na sastanku Europskog vijeća dogovoreno uspostavljanje Europskog mehanizma za stabilnost, koji će od sredine 2013. godine zamijeniti Europski fond za financijsku stabilnost. Novost će biti uključivanje privatnog sektora u podnošenje tereta budućih spašavanja posrnutih zemalja eurozone.

Ekonomska i financijska kriza upozorila je na potrebu za jačanjem koordinacije ekonomskih politika i gospodarskog upravljanja unutar EU te su u tom smislu u rujnu 2010. godine predstavljeni prijedlozi za reformu sustava nadgledanja javnih financija i makroekonomskih neravnoteža.

Kriza je također naglasila nedostatke i ograničenja u financijskom nadzoru unutar EU. Kao odgovor, u rujnu 2010. potvrđeno je osnivanje triju novih nadzornih tijela (za banke, osiguranje i mirovinsko osiguranje te tržišta kapitala) i Europskog odbora za sustavni rizik koji će biti zadužen za nadzor cjelokupnoga financijskog sektora i procjenu rizika. Novoosnovana tijela započinju s radom u siječnju 2011. godine. Također, važno je naglasiti da je Europsko vijeće u srpnju 2010. donijelo odluku o uvođenju eura u Estoniji 1. siječnja 2011.

7.2. Međunarodni monetarni fond (MMF)

Kvota Republike Hrvatske pri MMF-u ostala je u 2010. nepromijenjena (365,1 mil. SDR-a), kao i njezina glasačka prava (0,18% ukupnih glasačkih prava). Republika Hrvatska u MMF-u predstavljena je preko Konstitutivne skupine u čijem je sastavu, uz Republiku Hrvatsku, još 12 zemalja (Armenija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Cipar, Crna Gora, Gruzija, Izrael, Makedonija, Moldavija, Nizozemska, Rumunjska i Ukrajina). Glasačka snaga Konstitutivne skupine iznosi 4,8% cjelokupne glasačke snage, što je čini sedmom po snazi (od ukupno 24 skupine). Na čelu je Skupine nizozemski predstavnik Age F. P. Bakker, koji obnaša dužnost izvršnog direktora.

Redovite godišnje konzultacije s RH u vezi s člankom IV. Statuta MMF-a zaključene su 21. lipnja 2010. Odbor izvršnih direktora MMF-a nakon održane rasprave, na temelju Izvješća misije MMF-a koja je u RH boravila krajem travnja i početkom svibnja 2010., pohvalio je hrvatske vlasti za vješto vođenje gospodarstva kroz globalnu krizu tako što je očuvana financijska stabilnost, ograničen proračunski manjak i zadržano povjerenje ulagača, odnosno pristup međunarodnim tržištima kapitala. Primijećeno je da se početni oporavak suočava sa značajnim rizicima, s obzirom na nesigurne globalne izgleda i značajne ranjivosti hrvatskog gospodarstva. Za povećanje konkurentnosti i privlačenje ulaganja kojima bi se potaknuo snažniji uravnoteženiji rast potrebna je srednjoročna fiskalna konsolidacija, posebice smanjenje rashodovne strane proračuna te ambiciozne strukturne reforme. U tom smislu podržan je plan da se donošenjem Zakona o fiskalnoj odgovornosti obuzdaju potencijalne fiskalne obveze u budućnosti. Strukturne reforme trebale bi uključivati otklanjanje neučinkovitosti na tržištu rada i u poslovnom okruženju, odnosno veću fleksibilnost u politici zapošljavanja i socijalnim naknadama, nastavak privatizacije, smanjenje parafiskalnih naknada i pojednostavljenje postupka za otvaranje novih poduzeća. Pozdravljeno je uključivanje ovih mjera u Program gospodarskog oporavka, s napomenom da je njegova brza i cjelovita provedba bitna za jačanje povjerenja tržišta i poziciju RH pri ulasku u EU. Uzevši u obzir visoku financijsku euroizaciju i kolebljivost tržišta, održavanje stabilnog tečaja ocijenjeno je odgovarajućim sidrom monetarne politike. Napomenuto je da je ranjivost banaka glede kreditnog i likvidnosnog rizika i dalje prisutna, zbog čega je potreban nastavak provedbe oprezne politike u monetarnom i financijskom sektoru.

Predstavnici MMF-ovih stručnih službi zaduženih za RH ponovno su posjetili Zagreb u studenome 2010. godine kako bi ažurirali svoje projekcije. U zaključnoj izjavi danoj nakon posjete stručnjaci MMF-a naglasili su da je oporavak hrvatskoga gospodarstva sporiji nego što se očekivalo te da je potrebno provođenje sveobuhvatnih strukturnih reformi, navedenih u Programu gospodarskog oporavka RH. Niska konkurentnost i visoki strukturni proračunski manjak mogu dovesti do produženog razdoblja sporog rasta i rasta duga, dok su negativni rizici za gospodarske izgleda znatni, u prvom redu zbog velikog inozemnog financiranja, zakašnjele fiskalne konsolidacije i sporog oporavka domaće potražnje. Bankarski sektor je stabilan, no primjećuje se pogoršanje kvalitete aktive banaka. Politika tečaja je stabilna, što je nužno zbog visoke razine euroizacije i inozemnog duga, stoga se poboljšanje konkurentnosti mora postizati

drugim politikama, u prvom redu fiskalnom politikom. Međutim, fiskalna se pozicija pogoršala u 2010. godini, pa će biti prijeko potrebno donijeti i provesti odgovarajuće fiskalne mjere za smanjenje rashoda i ostvarivanje ušteda. Strukturne reforme uključuju reforme na tržištu rada, u javnoj upravi, sustavu mirovina i zdravstva te privatizaciji.

Suradnja i razmjena mišljenja sa stručnjacima MMF-a u 2010. godini o navedenim temama ostvarena je i tijekom posjeta delegacija HNB-a prilikom održavanja proljetnog i jesenskog zasjedanja Međunarodnoga monetarnog i financijskog odbora te Godišnje skupštine Odbora guvernera u listopadu u Washingtonu. S druge strane, s aktualnim aktivnostima unutar MMF-a predstavnici HNB-a imali su se prilike pobliže upoznati tijekom sastanaka Konstitutivne skupine.

Kako bi ojačao svoju djelotvornost, kredibilitet i legitimnost središnje svjetske financijske institucije, MMF je i tijekom 2010. godine nastavio s provođenjem modernizacije na više područja, u sklopu čega značajno mjesto zauzima reforma sustava kvota i upravljanja. U skladu s tim, u prosincu 2010. godine Odbor guvernera MMF-a donio je Rezoluciju o 14. općoj reviziji kvota i reformi Odbora izvršnih direktora MMF-a. U ime Republike Hrvatske u korist Rezolucije glasovao je guverner HNB-a, nakon što je o tome Vlada RH donijela odgovarajući Zaključak. Navedenom Rezolucijom zemljama članicama predlaže se udvostručenje ukupne kvote MMF-a na 476,8 mlrd. SDR-a, što je najveće povećanje kvote MMF-a u povijesti te institucije. U cilju usklađivanja kvota zemalja članica s njihovim stvarnim položajem u svjetskom gospodarstvu, prijedlog uključuje 6%-tno prebacivanje udjela ukupne kvote u korist udjela dinamičnih zemalja te prebacivanje od prezastupljenih k podzastupljenim zemljama uz istodobnu zaštitu glasačke snage najsirašnijih članica. Dogovoreno je i da treba nastaviti s daljnjim radom na sveobuhvatnoj reviziji formule za izračun kvota te što prije započeti s 15. općom revizijom kvota. Drugi bitan dio Rezolucije odnosi se na prijedlog izmjene i dopune Statuta MMF-a o reformi Odbora izvršnih direktora MMF-a, kojom se ukida kategorija imenovanih izvršnih direktora i uvodi pravilo izbornosti za sve izvršne direktore. Iako broj izvršnih direktora propisan Statutom i dalje ostaje 20, Rezolucijom je dogovoreno da, nakon što na snagu stupi predložena izmjena i dopuna Statuta te povećanje kvote, Odbor guvernera treba voditi računa o tome da se broj izvršnih direktora posebnim odlukama zadrži na sadašnja 24 člana, pri čemu bi razvijene europske zemlje dva mjesta u Odboru prepustile predstavnicima zemalja s rastućim tržištima i zemalja u razvoju. Nadalje, izvršni direktori koje izabere sedam ili više članica imat će pravo izabrati drugog, dodatnog zamjenika. Donošenju Rezolucije prethodio je načelni dogovor ministara i guvernera središnjih banaka zemalja G-20 o osnovnim elementima reforme, a od zemalja članica očekuje se da prijedloge iz Rezolucije prihvate najkasnije do Godišnje skupštine 2012. godine. Nakon što predložene promjene stupe na snagu, deset zemalja članica s najvećom glasačkom snagom u MMF-u bit će SAD, Japan, Kina, Njemačka, Francuska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Italija, Indija, Rusija i Brazil.

Treba napomenuti da je provedba reforme kvota i glasačke snage zemalja članica, radi njihova usklađivanja sa stvarnim položajem u svjetskom gospodarstvu, započela još 2006. godine: prvi krug reforme 2006. godine uključivao je *ad hoc* povećanje kvota za

četiri zemlje članice čije su kvote u MMF-u tada bile najviše podcijenjene u odnosu na njihov stvarni položaj u svjetskoj ekonomiji, dok je drugi krug 2008. godine obuhvaćao niz promjena, među kojima su najvažnije *ad hoc* povećanje kvota za 54 zemlje članice u iznosu od 20,8 mlrd. SDR-a te izmjena i dopuna Statuta MMF-a o povećanju broja glasova i zastupljenosti u MMF-u, koja je stupila na snagu 3. ožujka 2011.

Predloženo udvostručenje ukupne kvote MMF-a u sklopu 14. opće revizije kvota omogućuje povećanje kvote Republike Hrvatske sa sadašnjih 365,1 mil. SDR-a na 717,4 mil. SDR-a, što je povećanje od 352,3 mil. SDR-a. Prihvaćanje predloženog povećanja za Republiku Hrvatsku značilo bi smanjenje sadašnje glasačke snage s 0,174% na 0,172% i smanjenje udjela u ukupnoj kvoti sa sadašnjih 0,153% na 0,150%¹.

U sklopu proširenja svojih aktivnosti MMF je prije nekoliko godina započeo s izradom ekonomskih analiza i prognoza za pojedine regije te njihovom prezentacijom u dotičnim zemljama. Posljednja takva prezentacija u Republici Hrvatskoj održana je u prostorijama HNB-a u svibnju 2010. godine, na kojoj je predstavljena i aktualna tema publikacije vezana uz izazove upravljanja kapitalnim tokovima u europskim zemljama s rastućim tržištima.

Republika Hrvatska nastavila je i u 2010. godini s korištenjem tehničke pomoći Međunarodnoga monetarnog fonda, pri čemu se izdvaja daljnja tehnička pomoć pružena stručnjacima HNB-a na području makroekonomskog modeliranja i prognoziranja.

HNB slijedom svoje uloge fiskalnog agenta Republike Hrvatske i depozitara MMF-a vodi depozitne račune MMF-a te u ime i za račun Republike Hrvatske uredno podmiruje obveze koje proizlaze iz obveza po alokaciji posebnih prava vučenja.

7.3. Banka za međunarodne namire (BIS)

Na redovnoj Godišnjoj općoj skupštini BIS-a održanoj 28. lipnja 2010. prihvaćeno je Godišnje izvješće BIS-a.

Redovni sastanci guvernera središnjih banaka BIS-a, na kojima se raspravlja o nizu aktualnih tema iz područja međunarodnog bankarstva i financija, i dalje su značajan poticaj suradnji središnjih banaka na tim područjima. U razvoju suradnje značajno mjesto zauzima i rad niza odbora i stručnih tijela koja djeluju pod okriljem BIS-a, u čijem radu sudjeluju i predstavnici HNB-a.

Zaseban i ujedno značajan oblik suradnje HNB i BIS ostvaruju na području upravljanja međunarodnim pričuvama.

---

¹ Inicijalni udjeli jesu udjeli nakon prihvaćanja izmjena i dopuna Statuta iz 2008. godine.

7.4. Suradnja s ostalim međunarodnim financijskim institucijama

Najveći dio suradnje HNB-a s ostalim međunarodnim financijskim institucijama odnosi se na suradnju s razvojnim bankama u kojima je RH član: skupinom Svjetske banke, Europskom bankom za obnovu i razvoj i Interameričkom bankom za razvoj. Članstvo RH u tim je bankama regulirano posebnim zakonima, čijim je odredbama Ministarstvo financija RH određeno kao nadležno tijelo za suradnju s navedenim institucijama te je ovlašteno u ime RH obavljati sve poslove i transakcije koje su dopuštene prema sporazumima o osnivanju tih institucija. HNB obavlja funkciju depozitara, tj. vođenja depozitnih računa u vlasništvu navedenih međunarodnih financijskih organizacija, a u ime i za račun tih financijskih institucija, te obavlja financijske transakcije s tim organizacijama kao platni agent RH. Preko HNB-a također se obavlja korištenje i otplata sredstava na osnovi strukturnih zajmova koje je Međunarodna banka za obnovu i razvoj odobrila Republici Hrvatskoj.

Osim što su se izvršavali navedeni, zakonski propisani zadaci, predstavnici HNB-a na sastancima s predstavnicima Svjetske banke i Europske banke za obnovu i razvoj i u 2010. su godini razmjenjivali informacije o makroekonomskoj situaciji u Republici Hrvatskoj, kao i o planiranoj strategiji tih razvojnih banaka u RH. Međusobnoj razmjeni mišljenja u 2010. godini pridonijelo je i održavanje Godišnje skupštine Europske banke za obnovu i razvoj u svibnju 2010. u Zagrebu, kao i zajednička konferencija te banke i Instituta za međunarodne financije iz Washingtona, također održana u Zagrebu, s temom Financijski sustavi u zemljama s rastućim tržištima.

7.5. Devizni sustav i mjere devizne politike Republike Hrvatske

Pravni temelj deviznog sustava Republike Hrvatske jest Zakon o deviznom poslovanju². Podzakonskim propisima iz toga područja utvrđene su mjere za provođenje devizne politike. Tim se mjerama određuje stupanj ograničavanja kretanja kapitala između rezidenata i nerezidenata, kao i uvjeti i način korištenja stranih sredstava plaćanja i kuna između rezidenata te između rezidenata i nerezidenata.

7.5.1. Sloboda kretanja kapitala

Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, koji je stupio na snagu 1. veljače 2005., Republika Hrvatska obvezala se ukinuti ograničenja u plaćanjima i prijenosima na osnovi tekućih te postupno ukidati ograničenja na osnovi kapitalnih poslova.

---

² NN, br. 96/2003., 140/2005., 132/2006., 150/2008., 92/2009., 153/2009. i 145/2010.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju³, koji je na snagu stupio u prosincu 2006., određeno je da se preostala ograničenja ukidaju 1. siječnja 2009. Međutim, s obzirom na svjetsku financijsku i gospodarsku krizu te nužnost zaštite Republike Hrvatske od neželjenih učinaka odljeva kapitala u tim uvjetima, ukidanje preostalih ograničenja sukcesivno je odgađano.

Odgađanje i sukcesivna liberalizacija preostalih ograničenja u plaćanjima i prijenosima između rezidenata i nerezidenata regulirano je trima uredbama o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju⁴, od kojih je dvije Vlada Republike Hrvatske donijela tijekom 2009. godine. Uredbom iz prosinca 2009.⁵ ukinuta su ograničenja koja se odnose na slanje novčanih poklona i pomoći u inozemstvo, plaćanje i naplatu između rezidenata i nerezidenata u stranoj gotovini i čekovima, unošenje i iznošenje gotovine, čekova i materijaliziranih vrijednosnih papira preko granice te sudjelovanje rezidenata na deviznom tržištu u inozemstvu. Također, istom Uredbom dana 1. srpnja 2010. ukinuta je odredba na temelju koje rezidenti nisu smjeli nerezidentima odobravati kratkoročne kredite s rokom povrata kraćim od tri mjeseca.

Tijekom 2010. rezidenti su samo iznimno i uz odobrenje HNB-a smjeli otvoriti i prenijeti novčana sredstva na račun u inozemstvo. Navedeno ograničenje ukinuto je 1. siječnja 2011. na temelju odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju⁶.

Tijekom 2010. izdana su 333 odobrenja za otvaranje i držanje sredstava na računima u inozemstvu, s ukupnim stanjem na tim računima na dan 31. prosinca 2010. u iznosu od 28,3 mil. EUR.

7.5.2. Poslovanje s ovlaštenim mjenjačima

Na temelju Zakona o deviznom poslovanju HNB izdaje pravnim osobama i obrtima (ovlašteni mjenjači) odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova. Tijekom 2010. izdano je 85 odobrenja, a osam odobrenja je oduzeto, tako da je broj važećih odobrenja krajem 2010. iznosio 1354.

Prema pravnom obliku 62% ovlaštenih mjenjača jesu društva s ograničenom odgovornošću, 27% obrti, 9% dionička društva, a 2% su ostale pravne osobe.

Ovlašteni mjenjači obvezni su koristiti se zaštićenim računalnim programom za koji je HNB izdao certifikat. Upotreba certificiranih programa uvedena je radi jačanja fiskalne i financijske discipline i u izravnoj je vezi s provođenjem politike sprječavanja pranja

---

³ NN, br. 132/2006.

⁴ NN, br. 150/2008., 92/2009. i 153/2009.

⁵ NN, br. 153/2009.

⁶ NN, br. 145/2010.

novca i financiranja terorizma. Tijekom 2010. izdano je pet certifikata za računalne programe.

Prema podacima o prometu ovlaštenih mjenjača koje prima i obrađuje HNB, ovlašteni su mjenjači u 2010. ostvarili promet s fizičkim osobama u iznosu od oko 28 mlrd. kuna. Od tog iznosa na otkup strane gotovine i čekova koji glase na stranu valutu odnosi se 19,6 mlrd. kuna, a na prodaju 8,4 mlrd. kuna. Najveći dio prometa (91%) ovlaštenih mjenjača ostvaren je u eurima.

7.5.3. Aktivnosti u vezi sa sprječavanjem pranja novca i financiranja terorizma

U ožujku 2007. osnovan je Odbor Hrvatske narodne banke za sprječavanje pranja novca i sprječavanje financiranja terorizma, čiji je zadatak suradnja s drugim nadležnim državnim tijelima radi praćenja i primjene pravne stečevine EU u ovom području. Da bi se postigao navedeni cilj, osnovane su Međuinstitucionalna radna skupina za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma te Međuresorska radna skupina za suzbijanje terorizma, u kojima je i predstavnik HNB-a.

Jedan od zadataka Odbora tijekom 2010. bila je izrada Izvanrednog izvješća RH za MONEYVAL te njegovo razmatranje na 34. plenarnoj sjednici održanoj u prosincu, u Strasbourgu.

Nastavljena je suradnja s Uredom za sprječavanje pranja novca što se tiče davanja mišljenja kreditnim institucijama u vezi s tumačenjem Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, Smjernica HNB-a, dostavljanja potrebnih podataka za zaključenje pregovora s EU u poglavlju 4. Sloboda kretanja kapitala, kao i izrade izvješća o poduzetim mjerama i aktivnostima za provedbu Akcijskog plana u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma za poglavlja čiji je nositelj HNB.

Tijekom 2010. putem seminara i posebne rubrike na internetskoj stranici HNB-a provodila se edukacija obveznika koje nadzire HNB.

Financijski izvještaji Hrvatske narodne banke

Izvješće neovisnog revizora

Guverneru i savjetu Hrvatske narodne banke

Obavili smo reviziju financijskih izvješća Hrvatske narodne banke ("Banka") koji se sastoje od izvještaja o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2010. godine, izvještaja o dobiti, izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaja o promjenama kapitala i izvještaja o novčanom toku za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i bilješki uz financijske izvještaje.

Odgovornost za financijska izvješća

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i objektivan prikaz financijskih izvješća u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom u Republici Hrvatskoj i Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci. Odgovornost rukovodstva uključuje: utvrđivanje, vođenje i primjenu te održavanje internih kontrola relevantnih za sastavljanje i objektivan prikaz financijskih izvješća bez materijalno značajnih grešaka koje mogu nastati kao posljedica prijevare ili pogreške; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika; i definiranje računovodstvenih procjena primjerenih postojećim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti neovisno mišljenje o financijskim izvješćima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi nalažu da postupamo u skladu s etičkim pravilima, te da reviziju planiramo i obavimo kako bismo se u razumnoj mjeri uvjerali da financijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogreške u prikazu.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u financijskim izvješćima. Odabir postupaka zavisi od prosudbe revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza financijskih izvješća, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje, te objektivno prezentiranje financijskih izvješća kako bi odredio revizijske postupke primjerene danim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola u Banci. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti računovodstvenih politika koje su primijenjene, te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza financijskih izvješća u cjelini.

Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Društvo upisano u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu: MBS 030022053; uplaćen temeljni kapital: 44.900,00 kuna; članovi uprave: Branislav Vrtačnik i Paul Trinder; poslovna banka: Zagrebačka banka d.d., Paromlinska 2, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2360000-1101896313; devizni račun: 2100312441 SWIFT Code: ZABHR2X IBAN: HR27 2360 0001 1018 9631 3; Privredna banka Zagreb d.d., Račkoga 6, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2340009-1110098294; devizni račun: 70010-519758 SWIFT Code: PBZGHR2X IBAN: HR38 2340 0091 1100 9829 4; Raiffeisenbank Austria d.d., Petrinjska 59, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2484008-1100240905; devizni račun: 2100002537 SWIFT Code: RZBHR2X IBAN: HR48 2484 0082 1000 0253 7

Deloitte se odnosi na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, pravnu osobu osnovanu sukladno pravu Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske (izvorno "UK private company limited by guarantee"), i mrežu njegovih članova, od kojih je svaki zaseban i samostalan pravni subjekt. Molimo posjetite www.deloitte.com/hr/o-nama za detaljni opis pravne strukture Deloitte Touche Tohmatsu Limited i njegovih tvrtki članica.

Mišljenje

Po našem mišljenju, financijska izvješća prikazuju objektivno, u svim materijalno značajnim odrednicama, financijski položaj Banke na dan 31. prosinca 2010. godine, te rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu sa računovodstvenim zakonskim propisima u Republici Hrvatskoj i Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci.

Branislav Vrtačnik

Ovlašteni revizor i Član Uprave
Deloitte d.o.o.
Radnička cesta 80

Zagreb, Republika Hrvatska
22. veljače 2011.

Deloitte Audit s. r. o.
Nile House
Karolinská 654/2
Prag, Češka Republika
22. veljače 2011.

Izveštaj o dobiti

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Bilješka	2010.	2009.
Kamatni i srodni prihodi	3	454.593	793.483
Kamatni i srodni rashodi	4	(215.569)	(209.053)
Neto kamatni prihod		239.024	584.430
Prihodi od naknada i provizija		5.455	5.433
Troškovi naknada i provizija		(5.595)	(5.274)
Neto prihod/(rashod) od naknada i provizija		(140)	159
Prihodi od dividenda		14.283	5.170
Neto rezultat od ulaganja – metoda udjela		713	136
Neto rezultat trgovanja vrijednosnim papirima	5	225.096	261.531
Neto rezultat revalorizacije plemenitih metala	5	3.536	1.204
		228.632	262.735
Neto tečajne razlike	6	1.861.595	(15.542)
Ostali prihodi	7	10.255	5.018
Prihod od poslovanja		2.354.362	842.106
Troškovi poslovanja	8	(341.363)	(330.447)
Smanjenje/(povećanje) rezervacija	9	(1.431)	41.568
Neto dobit		2.011.568	553.227
– raspoređeno u opće pričuve		(2.011.568)	(234.853)
– raspoređeno u državni proračun		–	(318.374)

Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Bilješka	2010.	2009.
1. Neto dobit		2.011.568	553.227
2. Ostala sveobuhvatna dobit			
2.1. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne imovine (MRS 16)		30.470	–
2.2. Dobici ili gubici proizašli iz ponovnog mjerenja financijske imovine raspoložive za prodaju (MRS 39)		3.464	187
Neto ostala sveobuhvatna dobit		33.934	187
3. Ukupna sveobuhvatna dobit (1 + 2)		2.045.502	553.414

Izveštaj o financijskom položaju

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Bilješka	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Imovina			
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	10	1.484.132	1.764.619
Depoziti kod drugih banaka	11	22.709.757	17.544.652
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	12	51.906.505	54.084.538
Kredit	13	95	103
Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda	14	5.765.326	5.335.647
Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	15	61.940	57.764
Obračunate kamate i ostala imovina	16	200.426	180.608
Materijalna i nematerijalna imovina	17	618.061	590.554
UKUPNO IMOVINA		82.746.242	79.558.485
Obveze			
Novčanice i kovani novac u optjecaju	18	19.311.462	18.941.723
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	19	41.735.214	42.265.598
Obveze prema državi i državnim institucijama	20	4.255.422	4.205.200
Obveze prema Međunarodnome monetarnom fondu	21	5.759.299	5.330.233
Obračunate kamate i ostale obveze	22	1.292.850	469.238
Ukupno obveze		72.354.247	71.211.992
Kapital			
Temeljni kapital	23	2.500.000	2.500.000
Pričuve	23	7.891.995	5.846.493
Ukupno kapital		10.391.995	8.346.493
UKUPNO KAPITAL I OBVEZE		82.746.242	79.558.485

Financijske izvještaje prikazane na stranicama od 5 do 31 odobrili su dana 22. veljače 2011.:

Direktor Direkcije računovodstva:
Ivan Branimir Jurković

Gouverner:
dr. sc. Željko Rohatinski

Izveštaj o promjenama kapitala

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Temeljni kapital	Opće pričuve	Revalorizacijske pričuve	Nerealizirana dobit/gubitak (tečajne razlike po vlasničkim VP)	Višak/(manjak) prihoda nad rashodima	Ukupno kapital
Stanje 1. siječnja 2009.	2.500.000	5.250.086	364.851	(3.484)	–	8.111.453
Neto dobit	–	–	–	–	553.227	553.227
Raspodjela dobiti u opće pričuve	–	234.853	–	–	(234.853)	–
Raspodjela dobiti u državni proračun	–	–	–	–	(318.374)	(318.374)
Promjene u tečajnim razlikama s osnove financijske imovine raspoložive za prodaju	–	–	–	187	–	187
Promjene s osnove amortizacije revalorizirane dugotrajne materijalne imovine	–	6.253	(6.253)	–	–	–
Stanje 31. prosinca 2009./1. siječnja 2010.	2.500.000	5.491.192	358.598	(3.297)	–	8.346.493
Neto dobit	–	–	–	–	2.011.568	2.011.568
Raspodjela dobiti u opće pričuve	–	2.011.568	–	–	(2.011.568)	–
Promjene u tečajnim razlikama s osnove financijske imovine raspoložive za prodaju	–	–	–	3.464	–	3.464
Promjene s osnove revalorizacije dugotrajne materijalne imovine	–	–	30.470	–	–	30.470
Promjene s osnove amortizacije revalorizirane dugotrajne materijalne imovine	–	5.002	(5.002)	–	–	–
Stanje 31. prosinca 2010.	2.500.000	7.507.762	384.066	167	–	10.391.995

Izveštaj o novčanim tokovima

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2010.	2009.
Novčani tok od poslovnih aktivnosti		
Primljene kamate	557.535	882.376
Plaćene kamate	(220.833)	(211.984)
Primljene naknade i provizije	5.379	5.411
Plaćene naknade i provizije	(5.635)	(4.950)
Primljene dividende	14.283	5.170
Ostali primici	23.760	8.545
Plaćeni troškovi	(271.985)	(282.888)
	102.504	401.680
Promjene u poslovnim sredstvima i obvezama		
Smanjenje/(povećanje) depozita kod drugih banaka	(4.231.914)	(4.541.353)
Smanjenje/(povećanje) kredita	8	59.812
Prodaja/(kupnja) vrijednosnih papira namijenjenih trgovanju	3.889.292	(1.484.748)
Smanjenje/(povećanje) ostalih sredstava	(51.419)	2.764
Povećanje/(smanjenje) ostalih obveza	148	11.468
Povećanje/(smanjenje) obveza prema MMF-u	(23)	2.423.894
Povećanje/(smanjenje) gotovog novca u optjecaju	369.739	(1.537.551)
Povećanje/(smanjenje) obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama	(1.252.156)	5.314.045
Povećanje/(smanjenje) obveza prema državi	1.254.412	3.849.261
	(21.913)	4.097.592
Neto novac od poslovnih aktivnosti	80.591	4.499.272
Novčani tok od ulagačkih aktivnosti		
Kupnja nekretnina i opreme	(34.617)	(53.546)
Neto novac od ulagačkih aktivnosti	(34.617)	(53.546)
Novčani tok od financijskih aktivnosti		
Neto emisija blagajničkih zapisa HNB-a	–	(460.604)
Uplate u proračun Republike Hrvatske	(318.755)	(1.342.652)
Neto novac od financijskih aktivnosti	(318.755)	(1.803.256)
Učinak promjene tečaja – pozitivne/(negativne) tečajne razlike	204.054	66.030
Neto povećanje/(smanjenje) novca	(68.727)	2.708.500
Novac na početku godine	4.187.343	1.478.843
Novac na kraju godine (bilješka br. 25)	4.118.616	4.187.343

Bilješke koje slijede sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Blješke uz financijske izvještaje za godinu koja je završila 31. prosinca 2010.

Bilješka br. 1 – Opći podaci i računovodstveni standardi

1.1. Opći podaci

Hrvatska narodna banka središnja je banka Republike Hrvatske sa sjedištem u Zagrebu, na Trgu hrvatskih velikana 3. Njezin je status utvrđen Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci. Hrvatska narodna banka u vlasništvu je Republike Hrvatske, koja jamči za njezine obveze, a u ostvarivanju svojeg cilja i u izvršavanju svojih zadataka samostalna je i neovisna.

Osnovni cilj Hrvatske narodne banke jest održavanje stabilnosti cijena. Hrvatska narodna banka podupire gospodarsku politiku Republike Hrvatske i, ne dovodeći u pitanje ostvarivanje svojeg cilja, pritom djeluje u skladu s načelima otvorenoga tržišnoga gospodarstva i slobodne konkurencije.

Hrvatska narodna banka obavještava Hrvatski sabor o financijskom stanju, stupnju ostvarenja stabilnosti cijena i provedbi monetarne politike, a zastupa je guverner Hrvatske narodne banke.

Zadaci koje Hrvatska narodna banka obavlja u okviru Ustava i Zakona jesu:

- utvrđivanje i provođenje monetarne i devizne politike
- držanje međunarodnih pričuva Republike Hrvatske i upravljanje njima
- izdavanje novčanica i kovanog novca
- izdavanje i oduzimanje odobrenja i suglasnosti u skladu sa zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija, kreditnih unija, institucija za platni promet i sustava za namiru platnih transakcija te devizno poslovanje i poslovanje ovlaštenih mjenjača
- obavljanje poslova supervizije i nadzora u skladu sa zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija, kreditnih unija, institucija za platni promet i sustava za namiru platnih transakcija
- vođenje računa kreditnih institucija i obavljanje platnog prometa po tim računima, davanje kredita kreditnim institucijama i primanje u depozit sredstava kreditnih institucija
- uređivanje i unapređivanje sustava platnog prometa
- obavljanje zakonom utvrđenih poslova za Republiku Hrvatsku
- donošenje podzakonskih propisa u poslovima iz njezine nadležnosti i
- obavljanje ostalih, zakonom utvrđenih poslova.

Tijela su Hrvatske narodne banke Savjet Hrvatske narodne banke i guverner Hrvatske narodne banke.

Savjet Hrvatske narodne banke čine guverner, zamjenik guvernera i viceguverneri Hrvatske narodne banke po svom položaju te osam vanjskih članova.

Savjet Hrvatske narodne banke nadležan je i odgovoran za ostvarivanje cilja i izvršavanje zadataka Hrvatske narodne banke. Savjet Hrvatske narodne banke utvrđuje politike koje su vezane uz djelovanje Hrvatske narodne banke.

Savjet Hrvatske narodne banke čine:

• dr. sc. Željko Rohatinski, guverner	• prof. dr. Vlado Leko
• prof. dr. Boris Vujčić, zamjenik guvernera	• dr. sc. Branimir Lokin
• Davor Holjevac, viceguverner	• dr. sc. Željko Lovrinčević
• Relja Martić, viceguverner	• prof. dr. Silvije Orsag
• mr. sc. Tomislav Presečan, viceguverner	• prof. dr. Jure Šimović
• mr. sc. Adolf Matejka, viceguverner	• dr. sc. Sandra Švaljek
• prof. dr. Boris Cota	• prof. dr. Mladen Vedriš.

1.2. Računovodstveni standardi

Financijski izvještaji Hrvatske narodne banke pripremljeni su u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci, Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, koji obuhvaćaju Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), njihove dopune i povezana tumačenja i Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI), njihove dopune i povezana tumačenja, a koje utvrđuje Odbor za standarde financijskog izvještavanja i objavljuje u “Narodnim novinama”.

1.2.1. Od 1. siječnja 2010. na snazi su Međunarodni standardi financijskog izvještavanja koje je utvrdio hrvatski Odbor za standarde financijskog izvještavanja, a objavljeni su u “Narodnim novinama”, br. 136 od 12. studenoga 2009.

Utvrđivanje i objavljivanje tih standarda nije značajno utjecalo na financijske izvještaje Hrvatske narodne banke.

Računovodstvene politike Hrvatske narodne banke koje se primjenjuju na izvještajna razdoblja od 1. siječnja 2010. razlikuju se od računovodstvenih politika koje su se primjenjivale u izradi posljednjih godišnjih financijskih izvješća Hrvatske narodne banke u sljedećem:

- ◆ Promijenjeni su nazivi financijskih izvješća u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom br. 1 – Prezentiranje financijskih izvještaja tako da potpuni set financijskih izvještaja čine (točka 10. MRS-a 1):
  - Izvještaj o financijskom položaju na kraju razdoblja
  - Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti razdoblja
  - Izvještaj o promjenama kapitala tijekom razdoblja
  - Izvještaj o novčanim tokovima tijekom razdoblja
  - Bilješke
  - Izvještaj o financijskom položaju na početku najranijeg usporednog razdoblja.
- ◆ Račun dobiti i gubitka koji se prema MRS-u 1 naziva Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti prikazuje sve stavke prihoda i rashoda priznate u razdoblju u dvama izvještajima: izvještaju koji predočava sastavne dijelove neto dobiti (zaseban račun dobiti i gubitka) i drugom izvještaju, koji započinje s neto dobiti i predočava sastavne dijelove ostale sveobuhvatne dobiti (izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti).

1.2.2. U 2010. godini hrvatski Odbor za standarde financijskog izvještavanja donio je:

1. Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (“Narodne novine”, br. 8 od 15. siječnja 2010.)

Navedenim izmjenama i dopunama Odbor za standarde financijskog izvještavanja objavljuje revidirane:

- Međunarodni standard financijskog izvještavanja 3 – Poslovna spajanja
- Međunarodni računovodstveni standard 27 – Konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji, koji svojim zahtjevima mijenjaju i određeni broj postojećih računovodstvenih standarda.

Na temelju izmjena Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 3 izmijenjeni su sljedeći standardi:

- Međunarodni standard financijskog izvještavanja 1 – Prva primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja
- Međunarodni standard financijskog izvještavanja 2 – Plaćanje temeljeno na dionicama
- Međunarodni standard financijskog izvještavanja 7 – Financijski instrumenti: objavljivanje
- Međunarodni računovodstveni standard 12 – Porezi na dobit
- Međunarodni računovodstveni standard 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema
- Međunarodni računovodstveni standard 28 – Ulaganja u pridružene subjekte

- Međunarodni računovodstveni standard 32 – Financijski instrumenti: prezentiranje
- Međunarodni računovodstveni standard 33 – Zarade po dionici
- Međunarodni računovodstveni standard 34 – Financijsko izvještavanje za razdoblja tijekom godine
- Međunarodni računovodstveni standard 36 – Umanjenje imovine
- Međunarodni računovodstveni standard 37 – Rezerviranja, nepredvidive obveze i nepredvidiva imovina
- Međunarodni računovodstveni standard 38 – Nematerijalna imovina
- Međunarodni računovodstveni standard 39 – Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje.

Na temelju izmjena Međunarodnih računovodstvenih standarda 27 izmijenjeni su sljedeći standardi:

- Međunarodni standard financijskog izvještavanja 1 – Prva primjena Međunarodnih financijskog izvještavanja
- Međunarodni standard financijskog izvještavanja 5 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja
- Međunarodni računovodstveni standard 1 – Prezentiranje financijskih izvještaja
- Međunarodni računovodstveni standard 7 – Izvještaj o novčanim tokovima
- Međunarodni računovodstveni standard 21 – Učinci promjena tečaja stranih valuta
- Međunarodni računovodstveni standard 28 – Ulaganja u pridružene subjekte
- Međunarodni računovodstveni standard 31 – Udjeli u zajedničkim pothvatima
- Međunarodni računovodstveni standard 39 – Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje.

2. Odluku o objavljivanju Tumačenja Odbora za tumačenja međunarodnog financijskog izvještavanja 15, 16 (“Narodne novine”, br. 8 od 15. siječnja 2010.)

Objavljena su sljedeća tumačenja:

- Tumačenje 15. – Ugovori o izgradnji nekretnina
- Tumačenje 16. – Zaštita neto ulaganja u inozemno poslovanje.

3. Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (“Narodne novine”, br. 18 od 8. veljače 2010.)

Navedenim izmjenama i dopunama Odbor za standarde financijskog izvještavanja objavljuje:

- revidirani Međunarodni standard financijskog izvještavanja 1 – Prva primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja
- izmjene Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 4 – Ugovori o osiguranju
- izmjene Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 7 – Financijski instrumenti: objavljivanje
- izmjene Tumačenja 9 IFRIC-a – Ponovna procjena ugrađenih derivativa
- izmjene Međunarodnog računovodstvenog standarda 39 – Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje.

4. Odluku o objavljivanju tumačenja Odbora za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja 17, 18 (“Narodne novine”, br. 18 od 8. veljače 2010.)

Objavljeno je:

- Tumačenje 17 IFRIC-a – Raspodjela nenovčane imovine vlasnicima
- Tumačenje 18 IFRIC-a – Prijenos imovine s kupaca.

Tumačenje 17 mijenja i dopunjuje:

- Međunarodni standard financijskog izvještavanja 5 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja
- Međunarodni računovodstveni standard 10 – Događaji nakon izvještajnog razdoblja.

Tumačenje 18 mijenja i dopunjuje:

- MSFI 1 – Prva primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.

5. Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja ("Narodne novine", br. 65 od 26. svibnja 2010.)

Ovom odlukom izmijenjeni su sljedeći Međunarodni standardi financijskog izvještavanja:

- Međunarodni standard financijskog izvještavanja 2 – Plaćanje temeljeno na dionicama
- Međunarodni standard financijskog izvještavanja 5 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja
- Međunarodni standard financijskog izvještavanja 8 – Poslovni segmenti
- Međunarodni računovodstveni standard 1 – Prezentiranje financijskih izvještaja
- Međunarodni računovodstveni standard 7 – Izvještaj o novčanim tokovima
- Međunarodni računovodstveni standard 17 – Najmovi
- Međunarodni računovodstveni standard 36 – Umanjenja imovine
- Međunarodni računovodstveni standard 38 – Nematerijalna imovina
- Međunarodni računovodstveni standard 39 – Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje.

Navedenom Odlukom izmijenjeno je i Tumačenje 9 – Ponovna procjena ugrađenih derivativa.

6. Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o objavljivanju Tumačenja Odbora za tumačenja međunarodnog financijskog izvještavanja 15, 16 ("Narodne novine", br. 65 od 26. svibnja 2010.)

Ovom odlukom izmijenjeno je Tumačenje 16 – Zaštita neto ulaganja u inozemno poslovanje.

Objave navedene pod 1.2.2. nisu djelovale na promjene u računovodstvenim politikama Hrvatske narodne banke niti su utjecale na izvještaje za ovo razdoblje i prethodna razdoblja.

1.2.3. Osim odluka navedenih pod 1.2.2. Odbor za standarde financijskog izvještavanja donio je u 2010. i odluke koje se odnose na sastavljanje i prezentiranje godišnjih financijskih izvještaja za razdoblja koja počinju od 1. siječnja 2011.:

1. Odluku o objavljivanju tumačenja Odbora za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja 19 ("Narodne novine", br. 120 od 27. listopada 2010.)

Objavljeno je Tumačenje 19 IFRIC-a – Zatvaranje financijskih obveza glavničkim instrumentima

2. Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja ("Narodne novine", br. 120 od 27. listopada 2010.)

Navedenim izmjenama i dopunama Odbor za standarde financijskog izvještavanja objavljuje:

- izmjene Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 1 – Prva primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja
- izmjene Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 7 – Financijski instrumenti: objavljivanje
- revidirani Međunarodni računovodstveni standard 24 – Objavljivanje povezanih osoba
- izmjene Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 8 – Poslovni segmenti
- izmjene Tumačenja 14 IFRIC-a – Međunarodni računovodstveni standard 19 – limiti povezani s imovinom planova definiranih primanja, minimalna potrebna financijska sredstva i njihova interakcija.

Predviđa se da objave navedene pod 1.2.3. neće imati značajnog utjecaja na računovodstvene politike i financijske izvještaje Hrvatske narodne banke u budućem razdoblju.

Financijski izvještaji sastavljeni su primjenom obračunske metode i načela povijesnog troška, osim kod određene financijske imovine i obveza te nabavne vrijednosti materijalne imovine, koji su iskazani u revaloriziranim iznosima.

Financijski izvještaji izraženi su u tisućama kuna.

Izrada financijskih izvještaja prema općeprihvaćenim računovodstvenim načelima zahtijeva upotrebu procjena i pretpostavka koje utječu na iznose sredstava i obveza na dan financijskih izvještaja te na iznose prihoda i rashoda za izvještajno razdoblje. Te se procjene temelje na najboljim saznanjima rukovodstva o aktualnim događajima i radnjama, a stvarni se rezultati na kraju mogu razlikovati od tih procjena.

Bilješka br. 2 – Sažetak značajnih računovodstvenih politika

2.1. Kamatni prihodi i rashodi

Kamatni prihodi i rashodi priznaju se u Izvještaju o dobiti na obračunskoj osnovi.

U kamatne prihode uključuju se i prihodi od kupona financijskih instrumenata s fiksnim prinomom te obračunati diskont na kupljene vrijednosne papire.

2.2. Prihodi od naknada i provizija i troškovi naknada i provizija

Prihodi od naknada i provizija zarađeni pružanjem usluga Hrvatske narodne banke priznaju se u trenutku pružanja usluge.

Troškovi naknada i provizija iskazuju se u Izvještaju o dobiti u razdoblju u kojem su usluge primljene.

2.3. Prihodi od dividenda

Prihodi od dividenda na vlasničke vrijednosne papire priznaju se u Izvještaju o dobiti u trenutku nastanka prava na primitak dividende.

2.4. Prihodi i rashodi na osnovi tečajnih razlika

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se u kune prema tečaju važećem na dan transakcije. Monetarna imovina i obveze iskazani u stranim valutama ponovo se preračunavaju na datum izvještaja o financijskom položaju primjenom tečaja važećeg na taj datum. Dobici i gubici nastali preračunavanjem iskazuju se u Izvještaju o dobiti za razdoblje u kojem su nastali. Preračunavanje se obavlja prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke, osim posebnih prava vučenja (SDR), koja se preračunavaju u kune prema tečaju Međunarodnoga monetarnog fonda.

Tečajne razlike nastale zbog promjene valutnih tečajeva iskazuju se u Izvještaju o dobiti kao nerealizirani dobici ili gubici u razdoblju kada se pojave. Tečajne razlike za vlasničke vrijednosne papire klasificirane u portfelj raspoloživ za prodaju priznaju se direktno u kapitalu. Prihodi i rashodi nastali pri kupoprodaji deviza uključuju se u realizirane prihode i rashode razdoblja u kojem su nastali.

Tečajevi najznačajnijih valuta na dan 31. prosinca 2010. iznosili su:

- 1 USD = 5,568252 HRK (2009.: 5,089300 HRK)
- 1 EUR = 7,385173 HRK (2009.: 7,306199 HRK)
- 1 XDR = 8,675295 HRK (2009.: 7,978445 HRK).

2.5. Prihodi i rashodi rezerviranja

Rashodi nastali na osnovi ispravka vrijednosti za identificirane gubitke priznaju se u Izvještaju o dobiti na kraju obračunskog razdoblja na koje se odnose. Ako se potraživanje naplati, iznos rezervacija se smanjuje i iskazuje u korist prihoda izvještajnog razdoblja kada su naplaćeni. Za financijsku imovinu koja se iskazuje prema fer vrijednosti ne obavljaju se rezerviranja.

Hrvatska narodna banka priznaje rezervaciju ako ima sadašnju pravnu ili izvedenu obvezu koja je

nastala na temelju prošlih događaja, ako postoji vjerojatnost da će za podmirenje obveze biti potreban odljev resursa te ako je moguće pouzdano procijeniti iznos obveze. Ako sva tri navedena uvjeta nisu ispunjena, rezervacija se ne priznaje.

2.6. Financijski instrumenti

2.6.1. Klasifikacija

Financijska imovina Hrvatske narodne banke razvrstava se u sljedeće kategorije:

- a) **Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak**
Ova kategorija obuhvaća utržive dužničke vrijednosne papire u koje Hrvatska narodna banka ulaže sredstva međunarodnih pričuva kojima upravlja, radi stjecanja dobiti od kamatnih prihoda ili promjene fer vrijednosti financijskog instrumenta.
- b) **Zajmovi i potraživanja**
Ova kategorija obuhvaća kredite koje je Hrvatska narodna banka odobrila bez namjere kratkoročnog ostvarivanja dobiti.
- c) **Financijska imovina raspoloživa za prodaju**
Ova kategorija financijske imovine obuhvaća ulaganja Hrvatske narodne banke u vlasničke vrijednosne papire.

2.6.2. Priznavanje i prestanak priznavanja

Hrvatska narodna banka priznaje i prestaje priznavati financijske instrumente na datum namire. Svi dobiti i gubici nastali zbog promjene fer vrijednosti financijskih instrumenata priznaju se posljednjeg dana izvještajnog razdoblja.

2.6.3. Utvrđivanje vrijednosti

Vrijednost financijskih instrumenata početno se priznaje prema njihovoj fer vrijednosti uvećanoj, u slučaju financijske imovine ili financijske obveze koja se ne vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, za transakcijske troškove.

Poslije početnog priznavanja vrijednosni papiri koji se drže radi trgovanja naknadno se mjere prema fer vrijednosti, koja odgovara kotiranoj tržišnoj cijeni na aktivnom financijskom tržištu. Dobici i gubici od promjene fer vrijednosti vrijednosnih papira koji se drže radi trgovanja priznaju se u Izvještaju o dobiti i prikazani su na poziciji pod nazivom “neto rezultat trgovanja vrijednosnim papirima”. Tečajne razlike prikazane su na poziciji pod nazivom “neto tečajne razlike”.

Financijski instrumenti koji nemaju fiksno dospijeće i kotirane tržišne cijene i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, mjere se prema trošku ulaganja umanjenom za umanjenje vrijednosti (ako postoji).

2.7. Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Financijska imovina procjenjuje se na datum izvještaja o financijskom položaju kako bi se utvrdilo postoji li objektivni dokaz umanjenja vrijednosti financijske imovine. Ako postoji takav dokaz, procjenjuje se nadoknadivi iznos te imovine i priznaje gubitak od umanjenja vrijednosti imovine. Kriterij za procjenu umanjenja vrijednosti financijske imovine jest vremenska dospelost potraživanja.

2.8. Repo ugovori i obratni repo ugovori

Hrvatska narodna banka ugovara kupnje/prodaje vrijednosnih papira ugovarajući ponovnu prodaju/

kupnju u biti istih instrumenata na određeni datum u budućnosti po fiksnoj cijeni. Vrijednosni papiri koji su kupljeni s obvezom ponovne prodaje u budućnosti, ne priznaju se u Izvještaju o financijskom položaju.

Izdaci koji se temelje na tim ugovorima priznaju se kao depoziti dani bankama ili drugim financijskim institucijama, a osigurani su odgovarajućim vrijednosnim papirima iz ugovora o reotkupu. Vrijednosni papiri prodani na temelju ugovora o reotkupu ne isknjižuju se, već se i dalje iskazuju u Izvještaju o financijskom položaju u skladu s računovodstvenom politikom za tu financijsku imovinu. Primici od prodaje vrijednosnih papira priznaju se kao obveze prema bankama ili financijskim institucijama. Razlika između cijene kod prodaje i cijene kod ponovne kupnje raspodjeljuje se tijekom razdoblja transakcije i uključuje u kamatne prihode ili kamatne rashode.

2.9. Depoziti kod drugih banaka

Depoziti kod domaćih i stranih banaka jesu iznosi na računima koji nemaju karakter transakcijskog novca i priznaju se u nominalnoj vrijednosti.

2.10. Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda

Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda nominirana su u posebnim pravima vučenja (SDR).

2.11. Zlato i drugi plemeniti metali

Zlato i drugi plemeniti metali koji kotiraju na svjetskom tržištu priznaju se prema tržišnoj vrijednosti. Dobici i gubici nastali zbog promjene fer vrijednosti priznaju se u Izvještaju o dobiti izvještajnog razdoblja u kojem su nastali.

2.12. Gotovina u optjecaju

Zakonito sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj jest kuna. Novčanice i kovani novac u optjecaju iskazuju se u nominalnoj vrijednosti.

2.13. Novac i novčani ekvivalenti

U Izvještaju o novčanim tokovima pod novcem su iskazani gotovina i sredstva na tekućim računima kod stranih banaka i Međunarodnoga monetarnog fonda.

2.14. Oporezivanje

U skladu sa zakonskim odredbama Hrvatska narodna banka nije obveznik poreza na dobit.

2.15. Materijalna i nematerijalna imovina

Materijalna i nematerijalna imovina priznaju se u Izvještaju o financijskom položaju prema trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju, osim zgrada, koje su iskazane prema revaloriziranim vrijednostima umanjanim za akumuliranu amortizaciju. Pri obračunu amortizacije upotrebljava se linearna metoda.

Revalorizacijski dobitak iskazan je kao posebna stavka u kapitalu. Gubici iz revalorizacije terete revalorizacijske rezerve do visine prije priznatih revalorizacijskih viškova, a gubici iznad prije priznatih viškova terete Izvještaj o dobiti izvještajnog razdoblja.

Primijenjene su sljedeće godišnje stope amortizacije:

Naziv amortizacijske skupine	2010.	2009.
	%	%
Poslovne zgrade	2,0	2,5
Stanovi	5,0	5,0
Garaže	2,5	2,5
Mobilni telefoni	50,0	50,0
Telefonska centrala i aparati	25,0	25,0
Uredska oprema	25,0	25,0
Oprema restorana	25,0	25,0
Strojevi i ostala oprema	20,0	20,0
Namještaj	20,0	20,0
Sigurnosni sefovi	10,0	10,0
Vozila	25,0	25,0
Poslužitelji i ostala računalna oprema	25,0	25,0
Programska podrška i osobna računala	33,33	33,33
Nematerijalna imovina	25,0	25,0
Sustavi	10,0	10,0

U 2010. godini izvršena je promjena računovodstvene procjene vijeka trajanja poslovnih zgrada te je on povećan s 40 na 50 godina. Također je izvršena reklasifikacija dijela dugotrajne imovine iz skupine "sustavi" u skupinu "poslovne zgrade". Promjene ovih računovodstvenih procjena rezultat su primjene novih informacija, a njihov učinak ogleda se u smanjenju troškova amortizacije u 2010. godini u iznosu od 4.912 tisuća kuna u odnosu na iznos troškova amortizacije koji bi bio obračunat da nije došlo do navedenih promjena.

2.16. Raspoređivanje

Neto dobit raspoređuje se u skladu s člankom 57. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci.

Bilješka br. 3 – Kamatni i srodni prihodi

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2010.	2009.
Depoziti	81.445	103.786
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	373.145	546.818
Međunarodni monetarni fond	1	2
Kreditni domaćim bankama	–	142.505
Ostalo	2	372
	454.593	793.483

Bilješka br. 4 – Kamatni i srodni rashodi

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2010.	2009.
Obvezna pričuva u kunama	167.858	176.489
Obvezna pričuva u stranoj valuti	–	15.906
Obvezni blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama	–	608
Repo transakcije	13.611	12.639
Depoziti gospodarskog razvoja	10.147	–
Kunski prekonoćni depoziti banaka	18.748	2.868
Ostalo	5.205	543
	215.569	209.053

Bilješka br. 5 – Neto rezultat trgovanja vrijednosnim papirima i revalorizacije plemenitih metala

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2010.	2009.
Neto rezultat kupoprodaje i promjena fer vrijednosti vrijednosnih papira namijenjenih trgovanju	225.096	261.531
Neto rezultat revalorizacije plemenitih metala	3.536	1.204
	228.632	262.735

Bilješka br. 6 – Neto tečajne razlike

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2010.	2009.
Neto tečajne razlike	1.861.595	(15.542)
	1.861.595	(15.542)

Bilješka br. 7 – Ostali prihodi

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2010.	2009.
Prihodi od prodaje numizmatičkih zbirki	3.897	862
Ostali prihodi	6.358	4.156
	10.255	5.018

Bilješka br. 8 – Troškovi poslovanja

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2010.	2009.
Troškovi za zaposlenike (bilješka br. 8.1)	171.976	164.107
Materijalni i administrativni troškovi i usluge	92.290	95.722
Troškovi izrade novčanica i kovanog novca kuna	40.654	30.784
Troškovi amortizacije	36.443	39.834
	341.363	330.447

U okviru troškova poslovanja kratkoročne naknade zaposlenicima iznose 171.976 tisuća kuna (2009.: 164.107 tisuća kuna), od čega se 5.456 tisuća kuna odnosi na rukovodstvo Hrvatske narodne banke (2009.: 5.500 tisuća kuna). Unutar materijalnih i administrativnih troškova i usluga evidentirani su troškovi naknada članovima Savjeta Hrvatske narodne banke u iznosu od 3.272 tisuće kuna (2009.: 3.193 tisuće kuna).

Bilješka br. 8.1 – Troškovi za zaposlenike

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2010.	2009.
Neto plaće	71.850	69.684
Doprinosi iz plaća i na plaće	42.370	41.076
Porezi i prirezi	19.785	19.590
Ostali troškovi za zaposlenike	37.971	33.757
	171.976	164.107

Prosječan broj zaposlenika u 2010. godini bio je 630 (2009.: 619).

Bilješka br. 9 – Smanjenje/povećanje rezervacija

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2010.	2009.
a) Krediti		
Naplaćeni iznosi	–	(59.804)
b) Obračunate kamate i potraživanja		
Naplaćeni iznosi	–	(7.639)
c) Rezervacije za rizike i troškove		
Nove rezervacije	8.230	30.182
Ukinute rezervacije	(6.799)	(4.307)
	1.431	(41.568)

Bilješka br. 10 – Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Novac u blagajni HNB-a	1.173	838
Devizna efektivna u trezoru HNB-a	1.477.752	1.463.453
Sredstva na tekućim računima kod stranih banaka	5.207	300.328
	1.484.132	1.764.619

Bilješka br. 11 – Depoziti kod drugih banaka

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Depoziti kod stranih središnjih banaka	6.161.705	5.179.758
Depoziti kod stranih poslovnih banaka	16.535.483	12.351.737
Depoziti kod domaćih poslovnih banaka	12.569	13.157
	22.709.757	17.544.652

Zemljopisna koncentracija depozita kod drugih banaka:

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Hrvatska	12.569	13.157
Europa	22.462.208	14.896.764
SAD	234.980	2.634.731
	22.709.757	17.544.652

Najveća individualna izloženost kreditnom riziku na dan 31. prosinca 2010. bila je prema središnjoj banci rejtinga Aaa i iznosila je 5.927.610 tisuća kuna (31. 12. 2009.: 4.306.701 tisuću kuna).

Bilješka br. 12 – Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Vrijednosni papiri nominirani u EUR	40.855.890	43.041.330
Vrijednosni papiri nominirani u USD	11.050.615	11.043.208
	51.906.505	54.084.538

Bilješka br. 13 – Krediti

a) Krediti prema namjeni

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Kreditni domaćim bankama		
– repo krediti	–	–
– lombardni krediti	–	–
Ostali krediti	776	784
Bruto iznos kredita	776	784
Ispravci za umanjenje vrijednosti kredita	(681)	(681)
	95	103

b) Promjene u ispravcima za umanjenje vrijednosti

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Stanje 1. siječnja	(681)	(60.485)
Naplaćeni iznosi	–	59.804
Stanje 31. prosinca	(681)	(681)

Hrvatska narodna banka na izvještajni datum nije imala dospjelih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje. Umanjenje vrijednosti izvršeno je u prethodnim razdobljima za potraživanja od banaka u stečaju i likvidaciji.

Bilješka br. 14 – Sredstva kod Međunarodnoga monetarnog fonda

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Članska kvota	3.130.842	2.912.923
Sredstva u posebnim pravima vučenja (SDR) i depoziti	2.634.484	2.422.724
	5.765.326	5.335.647

Bilješka br. 15 – Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Članski ulogi u ostalim međunarodnim institucijama	43.197	39.733
Ulaganja u domaća trgovačka društva	18.743	18.031
	61.940	57.764

Članski ulogi u ostalim međunarodnim institucijama odnose se na dionice Banke za međunarodne namire u Baselu i dionice SWIFT-a (međunarodnoga međubankovnoga telekomunikacijskog servisa). Ulaganja u domaća trgovačka društva čine udio od 42,6% Hrvatske narodne banke u kapitalu Hrvatskoga novčarskog zavoda.

Bilješka br. 16 – Obračunate kamate i ostala imovina

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Obračunate kamate	12.956	11.264
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	132.985	119.807
Numizmatika	9.924	11.841
Zlato i drugi plemeniti metali	8.268	4.700
Ostala imovina	95.195	91.897
	259.328	239.509
Ispravak vrijednosti	(58.902)	(58.901)
	200.426	180.608

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Promjene u ispravicima vrijednosti		
Stanje 1. siječnja	(58.901)	(66.540)
Naplaćeni iznosi	–	7.639
Neto otpisi i isknjiženja	(1)	–
Stanje 31. prosinca	(58.902)	(58.901)

U plaćenim troškovima budućeg razdoblja najveći udio imaju unaprijed plaćeni troškovi izrade novčanica i kovanog novca kuna, koji iznose 126.595 tisuća kuna (2009.: 113.965 tisuća kuna).

Bilješka br. 17 – Materijalna i nematerijalna imovina

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Zemljište i zgrade	Računala	Namještaj i oprema	Motorna vozila	Ostala imovina	Investicije u tijeku	Softver i licencije	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2008.								
Nabavna ili revalorizirana vrijednost	410.880	91.969	74.757	10.967	3.928	96.101	36.059	724.661
Akumulirana amortizacija	(10.255)	(68.090)	(35.322)	(7.070)	–	–	(22.393)	(143.130)
Neto knjigovodstvena vrijednost za godinu koja je završila 31. prosinca 2009.	400.625	23.879	39.435	3.897	3.928	96.101	13.666	581.531
Početna neto knjigovodstvena vrijednost	400.625	23.879	39.435	3.897	3.928	96.101	13.666	581.531
Nove nabavke	–	–	–	–	345	48.685	–	49.030
Prijenos u upotrebu	28	15.525	9.985	–	–	46.012	20.474	–
Neto otpisi i isknjiženje	–	(3)	(169)	–	(1)	–	–	(173)
Amortizacijski trošak za razdoblje	(7.314)	(12.021)	(7.775)	(1.661)	–	–	(11.063)	(39.834)
Zaključno neto knjigovodstveno stanje	393.339	27.380	41.476	2.236	4.272	98.774	23.077	590.554
Stanje 31. prosinca 2009.								
Nabavna ili revalorizirana vrijednost	410.908	87.813	83.854	10.225	4.272	98.774	56.533	752.379
Akumulirana amortizacija	(17.569)	(60.433)	(42.378)	(7.989)	–	–	(33.456)	(161.825)
Neto knjigovodstvena vrijednost	393.339	27.380	41.476	2.236	4.272	98.774	23.077	590.554

Bilješka br. 17 – Materijalna i nematerijalna imovina (nastavak)

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Zemljište i zgrade	Računala	Namještaj i oprema	Motorna vozila	Ostala imovina	Investicije u tijeku	Softver i licencije	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2009.								
Nabavna ili revalorizirana vrijednost	410.908	87.813	83.854	10.225	4.272	98.774	56.533	752.379
Akumulirana amortizacija	(17.569)	(60.433)	(42.378)	(7.989)	–	–	(33.456)	(161.825)
Neto knjigovodstvena vrijednost za godinu koja je završila 31. prosinca 2010.	393.339	27.380	41.476	2.236	4.272	98.774	23.077	590.554
Početna neto knjigovodstvena vrijednost	393.339	27.380	41.476	2.236	4.272	98.774	23.077	590.554
Nove nabavke	–	–	–	–	160	33.420	–	33.580
Prijenos u upotrebu	66.899	4.915	2.548	–	–	81.124	6.762	–
Revalorizacija	30.470	–	–	–	–	–	–	30.470
Prijenos	28.587	–	(28.587)	–	–	–	–	–
Neto otpisi i isknjiženje	–	–	(100)	–	–	–	–	(100)
Amortizacijski trošak za razdoblje	(6.930)	(11.716)	(4.155)	(1.570)	–	–	(12.072)	(36.443)
Zaključno neto knjigovodstveno stanje	512.365	20.579	11.182	666	4.432	51.070	17.767	618.061
Stanje 31. prosinca 2010.								
Nabavna ili revalorizirana vrijednost	514.986	91.003	42.421	10.225	4.432	51.070	63.295	777.432
Akumulirana amortizacija	(2.621)	(70.424)	(31.239)	(9.559)	–	–	(45.528)	(159.371)
Neto knjigovodstvena vrijednost	512.365	20.579	11.182	666	4.432	51.070	17.767	618.061

Posljednju revalorizaciju imovine (zemljišta i zgrada) proveli su 2010. godine neovisni stručnjaci. Fer vrijednost je određena na temelju tržišnih podataka. Kad bi se zemljište i zgrade vodili prema trošku nabave umanjenom za amortizaciju, neto knjigovodstvena vrijednost na dan 31. prosinca 2010. bila bi 128.299 tisuća kuna. Dugotrajna materijalna imovina Hrvatske narodne banke nije opterećena ni hipotekarnim ni fiducijarnim teretom.

Bilješka br. 18 – Novčanice i kovani novac u optjecaju

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2010.	2009.
Gotov novac stavljen u optjecaj – početno stanje 1. siječnja	18.941.723	20.479.274
Povećanje/(smanjenje) gotovog novca u optjecaju tijekom godine	369.739	(1.537.551)
Gotov novac stavljen u optjecaj – ukupno stanje 31. prosinca	19.311.462	18.941.723

Kune	Nominalna vrijednost	31. 12. 2010.		31. 12. 2009.	
		Kom.	Vrijednost u tis. kuna	Kom.	Vrijednost u tis. kuna
Kovani novac	0,01	125.697.068	1.257	125.661.790	1.257
Kovani novac	0,02	83.948.334	1.679	83.892.014	1.678
Kovani novac	0,05	248.638.364	12.432	231.506.310	11.575
Kovani novac	0,10	392.680.979	39.268	373.023.166	37.302
Kovani novac	0,20	289.410.855	57.882	272.406.734	54.481
Kovani novac	0,50	166.676.579	83.338	157.260.840	78.631
Kovani novac	1	183.776.918	183.777	176.703.639	176.704
Kovani novac	2	93.671.799	187.344	88.405.666	176.811
Kovani novac	5	63.314.097	316.570	60.240.142	301.201
Kovani novac	25	1.116.451	27.911	1.114.249	27.856
Novčanice	5	4.192.890	20.964	4.213.202	21.066
Novčanice	10	30.546.262	305.463	29.420.327	294.203
Novčanice	20	20.465.582	409.312	18.855.237	377.105
Novčanice	50	12.709.164	635.458	12.423.641	621.182
Novčanice	100	27.267.981	2.726.798	26.222.094	2.622.209
Novčanice	200	41.429.153	8.285.831	39.449.647	7.889.930
Novčanice	500	5.025.291	2.512.646	4.876.318	2.438.159
Novčanice	1.000	3.503.532	3.503.532	3.810.373	3.810.373
Ukupno			19.311.462	1.709.485.389	18.941.723

Bilješka br. 19 – Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Obvezna pričuva u kunama	22.705.131	23.600.572
Obvezna pričuva u stranoj valuti	4.773.226	5.041.745
Ostali primljeni depoziti domaćih banaka	14.245.061	13.611.596
Primljeni depoziti stranih banaka i drugih financijskih institucija	8.685	8.083
Sredstva izdvojena po nalogu suda	3.111	3.602
	41.735.214	42.265.598

Bilješka br. 20 – Obveze prema državi i državnim institucijama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Kunski depoziti	1.529.024	1.872.967
Devizni depoziti	2.726.398	2.332.233
	4.255.422	4.205.200

Bilješka br. 21 – Obveze prema Međunarodnome monetarnom fondu

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Mjenice nominirane u kunama	3.121.651	2.904.372
Obveze za neto kumulativnu alokaciju	2.629.802	2.418.561
Ostali računi Međunarodnoga monetarnog fonda	7.846	7.300
	5.759.299	5.330.233

Kunske mjenice odnose se na članstvo Republike Hrvatske u Međunarodnome monetarnom fondu.

Bilješka br. 22 – Obračunate kamate i ostale obveze

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Obračunate kamate	17.059	17.189
Obveze prema zaposlenicima	5.974	5.451
Porezi i doprinosi	6.926	6.186
Obveze prema Ministarstvu financija	5.746	323.963
Obveze prema dobavljačima	9.386	11.576
Ostale obveze	1.247.759	104.873
	1.292.850	469.238

Unutar stavke ostale obveze evidentirana su sredstva na transakcijskom računu otvorenom slijedom ugovornog odnosa između Hrvatske narodne banke i Hrvatske banke za obnovu i razvitak, a vezano za realizaciju Mjera za gospodarski oporavak i razvitak – modeli financiranja koje je donijela Vlada Republike Hrvatske. Navedena sredstva na računu za gospodarski oporavak i razvitak imaju najveći udio u ostalim obvezama i iznose 1.144.572 tisuće kuna. U okviru su ostalih obveza i dugoročne rezervacije za troškove i rizike, od kojih se na rezervacije za sudske sporove odnosi 41.780 tisuća kuna (2009.: 41.780 tisuća kuna), a na rezervacije za primanja zaposlenika 18.911 tisuća kuna (2009.: 17.480 tisuća kuna).

Bilješka br. 23 – Kapital

Kapital Hrvatske narodne banke sastoji se od temeljnoga kapitala i pričuva.

Temeljni kapital u iznosu od 2.500.000 tisuća kuna drži isključivo Republika Hrvatska, nije prenosiv i ne može biti predmetom zaduživanja.

Pričuve se sastoje od općih i posebnih pričuva. Opće pričuve formiraju se radi pokrića općih rizika poslovanja Hrvatske narodne banke i njihova visina nije ograničena, a formiraju se u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci. Posebne pričuve formiraju se radi pokrića identificiranih gubitaka u skladu s odlukom koju donosi Savjet Hrvatske narodne banke.

Bilješka br. 24 – Potencijalne i preuzete obveze i sustav trezorskih zaliha

Sudski sporovi: Na dan 31. prosinca 2010. u tijeku je bilo nekoliko pravnih sporova. Prema mišljenju rukovodstva i internih pravnih savjetnika Hrvatske narodne banke postoji mogućnost da Hrvatska narodna banka izgubi neke sporove, stoga su rezervirana sredstva za potencijalne gubitke u tim sporovima u iznosu od 41.780 tisuća kuna (vidi bilješku br. 22).

Preuzete obveze za kapitalna ulaganja: Na dan 31. prosinca 2010. Hrvatska narodna banka imala je preuzetih obveza za kapitalna ulaganja u iznosu od 13.559 tisuća kuna (2009.: 2.887 tisuća kuna).

Sustav trezorskih zaliha:

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Novčanice i kovani novac koji nisu u optjecaju	79.116.486	79.137.270
Zalihe državnih biljega i obrazaca mjenica	318.722	522.119
	79.435.208	79.659.389

Bilješka br. 25 – Novac

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Novac u blagajni HNB-a	1.173	838
Devizna efektivna u trezoru HNB-a	1.477.752	1.463.453
Sredstva na tekućim računima kod stranih banaka	5.207	300.328
Sredstva u posebnim pravima vučenja (SDR) i depoziti kod MMF-a	2.634.484	2.422.724
	4.118.616	4.187.343

Bilješka br. 26 – Raspoređivanje

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Višak prihoda nad rashodima	2.011.568	553.227
Raspoređeno u opće pričuve	(2.011.568)	(234.853)
Raspoređeno u državni proračun	–	(318.374)
	–	–

Višak prihoda nad rashodima manji je od ostvarene neto dobiti s osnove usklađivanja vrijednosti pozicija bilance stanja s promjenama tečaja i s promjenama tržišnih cijena pa se višak prihoda nad rashodima, u skladu s člankom 57. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci, u cijelosti raspoređuje u opće pričuve.

Bilješka br. 27 – Fer vrijednost financijske aktive i pasive

Fer vrijednosti financijske imovine i obveza Hrvatske narodne banke približno su jednake računovodstvenim vrijednostima zbog kratkoročnosti instrumenata, osim financijskih instrumenata klasificiranih za trgovanje, koji su prikazani po kotiranoj vrijednosti, stoga njihova knjigovodstvena vrijednost odgovara fer vrijednosti.

Bilješka br. 28 – Upravljanje rizicima

Hrvatska narodna banka upravlja međunarodnim pričuvama Republike Hrvatske na osnovi načela likvidnosti i sigurnosti ulaganja, što znači da održava visoku likvidnost pričuva i primjerenu izloženost rizicima te uz dana ograničenja nastoji ostvariti povoljne stope povrata na svoja ulaganja.

Rizici prisutni pri upravljanju međunarodnim pričuvama ponajprije su financijski rizici, a to su kreditni, kamatni i valutni rizik, ali velika se pozornost posvećuje i likvidnosnom i operativnom riziku.

Bilješka br. 28.1 – Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik nepodmirenja obveza odnosno opasnost da se uložena sredstva neće pravodobno i/ili u potpunosti vratiti ili da se neće vraćati planiranom dinamikom.

Hrvatska narodna banka ograničava izloženost kreditnom riziku ulaganjem međunarodnih pričuva u visoko kvalitetne instrumente s najmanjim stupnjem rizičnosti poput državnih obveznica, bankovnih obveznica s državnim jamstvom i osiguranih obveznica, u instrumente međunarodnih financijskih institucija visokoga kreditnog rejtinga te u kolateralizirane i nekolateralizirane depozite, koji se također ulažu samo u banke visokoga kredibiliteta. Kolateralizirani depoziti osigurani su državnim obveznicama iste vrijednosti ili vrijednosti veće od one samog depozita.

Ocjena kreditne sposobnosti financijskih institucija temelji se na rejtinzima koje su objavile velike međunarodne agencije za procjenu rejtinga (Moody's, Standard & Poor's i Fitch).

Ulaganja sredstava međunarodnih pričuva limitirana su po financijskim institucijama i po zemljama, čime se kreditni rizik diversificira.

Hrvatska narodna banka ulaže sredstva međunarodnih pričuva u obveznice država rejtinga od Aaa do Aa3 (po agenciji Moody's), u obratne repo ugovore kod komercijalnih banaka rejtinga od Aaa do A3, u depozite kod središnjih banaka rejtinga od Aaa do Aa3 i depozite kod međunarodnih financijskih institucija, kao i u depozite koji se plasiraju u komercijalne banke rejtinga od Aaa do A1.

Hrvatska narodna banka može ulagati međunarodne pričuve kod komercijalnih banaka čije su kratkoročne obveze najmanje dvije agencije ocijenile jednom od dviju najviših ocjena.

28.1.1. Koncentracija kreditnog rizika po vrsti imovine

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2010.	2009.
Državni vrijednosni papiri	51.739.461	52.456.800
Bankovne obveznice s državnim jamstvom	–	1.315.947
Osigurane obveznice (s kolateralom javnog sektora)	–	237.588
Vrijednosni papiri međunarodnih financijskih institucija	167.044	74.203
Ukupno vrijednosni papiri	51.906.505	54.084.538
Obratni repo ugovori	11.379.736	6.724.297
Depoziti	7.327.318	5.631.930
Depoziti kod međunarodnih financijskih institucija	6.635.499	7.902.286
Ukupno depoziti	25.342.553	20.258.513
SVEUKUPNO	77.249.058	74.343.051

28.1.2. Kreditni rizik prema kreditnom rejtingu partnera

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	31. 12. 2010.	31. 12. 2009.
Rejting (Moody's)		
	Državni vrijednosni papiri	Državni vrijednosni papiri
Aaa	48.470.242	49.080.773
Aa1	1.241.080	1.204.797
Aa2	2.028.139	2.171.230
Ukupno	51.739.461	52.456.800
	Bankovne obveznice	Bankovne obveznice
Aaa	–	329.885
Aa1	–	986.062
Ukupno	–	1.315.947
	Osigurane obveznice	Osigurane obveznice
Aaa	–	237.588
Ukupno	–	237.588
	Vrijednosni papiri međunarodnih financijskih institucija	Vrijednosni papiri međunarodnih financijskih institucija
Aaa	167.044	74.203
Ukupno	167.044	74.203
UKUPNO VRIJEDNOSNI PAPIRI	51.906.505	54.084.538
	Obratni repo ugovori	Obratni repo ugovori
Aaa	234.961	873.833
Aa1	–	3.110.139
Aa2	1.182.161	–
Aa3	9.962.614	2.740.325
Ukupno	11.379.736	6.724.297
	Depoziti	Depoziti
Aaa	6.412.240	4.596.793
Aa1	–	5.356
Aa2	210.729	441.144
Aa3	704.296	588.443
A1	–	47
Bez rejtinga	53	147
Ukupno	7.327.318	5.631.930
	Depoziti kod međunarodnih financijskih institucija	Depoziti kod međunarodnih financijskih institucija
Bez rejtinga	6.635.499	7.902.286
Ukupno	6.635.499	7.902.286
UKUPNO DEPOZITI	25.342.553	20.258.513
SVEUKUPNO	77.249.058	74.343.051

28.1.3. Zemljopisna koncentracija kreditnog rizika

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

Instrumenti	Eurozona	Ostalo	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2010.			
Državni vrijednosni papiri	43.572.297	8.167.164	51.739.461
Vrijednosni papiri međunarodnih financijskih institucija	167.044	–	167.044
Ukupno vrijednosni papiri	43.739.341	8.167.164	51.906.505
Obratni repo ugovori	6.574.765	4.804.971	11.379.736
Depoziti	6.671.828	655.490	7.327.318
Depoziti kod međunarodnih financijskih institucija	–	6.635.499	6.635.499
Ukupno depoziti	13.246.593	12.095.960	25.342.553
SVEUKUPNO 31. prosinca 2010.	56.985.934	20.263.124	77.249.058
Stanje 31. prosinca 2009.			
Državni vrijednosni papiri	44.260.350	8.196.450	52.456.800
Bankovne obveznice	1.315.947	–	1.315.947
Osigurane obveznice	237.588	–	237.588
Vrijednosni papiri međunarodnih financijskih institucija	74.203	–	74.203
Ukupno vrijednosni papiri	45.888.088	8.196.450	54.084.538
Obratni repo ugovori	5.192.706	1.531.591	6.724.297
Depoziti	5.626.781	5.149	5.631.930
Depoziti kod međunarodnih financijskih institucija	–	7.902.286	7.976.489
Ukupno depoziti	10.819.487	9.439.026	20.258.513
SVEUKUPNO 31. prosinca 2009.	56.707.575	17.635.476	74.343.051

Bilješka br. 28.2 – Valutni rizik

Hrvatska narodna banka većinu svoje imovine drži u stranoj valuti, zbog čega je izložena valutnom riziku, odnosno fluktuaciji međuvalutnih odnosa između kune i eura te između kune i američkog dolara. Te međuvalutne promjene utječu na Izvještaj o dobiti, a preko toga i na konačni financijski rezultat.

Dijelom pričuva prikupljenih s osnove sredstava izdvojene devizne obvezne pričuve i granične obvezne pričuve, sredstava Ministarstva financija, repo poslova te sredstava u posebnim pravima vučenja (SDR) središnja banka upravlja pasivno, u skladu s valutnom strukturom ugovorenih deviznih obveza.

Hrvatska narodna banka izložena je valutnom riziku samo za neto međunarodne pričuve, dok se ostala sredstva međunarodnih pričuva investiraju u istoj valuti u kojoj su stvorene obveze i zbog toga taj dio portfelja nije izložen valutnom riziku.

28.2.1. Analiza osjetljivosti – utjecaj promjena valutnih tečajeva za određeni postotak na Izvještaj o dobiti

Analiza osjetljivosti za 2010.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2010.	USD	EUR
	±5%	±1%
Utjecaj promjene tečaja na rezultat Izvještaja o dobiti	655.400/(655.400)	554.800/(554.800)

Tablica pokazuje osjetljivost rezultata Izvještaja o dobiti HNB-a u slučaju porasta/pada tečaja EUR/HRK za $\pm 1\%$ i u slučaju porasta/pada tečaja USD/HRK za $\pm 5\%$. Prema podacima za prethodna razdoblja godišnja kolebljivost tečaja USD/HRK veća je oko 5 puta od kolebljivosti tečaja EUR/HRK.

Pozitivan broj znači povećanje rezultata Izvještaja o dobiti ako tečaj kune padne u odnosu na relevantnu valutu za odabrani postotak, dok negativan broj znači smanjenje rezultata Izvještaja o dobiti ako se zabilježi porast tečaja kune.

U slučaju tečaja EUR/HRK nižeg za 1% na datum 31. prosinca 2010. rezultat Izvještaja o dobiti HNB-a bio bi manji približno za 554.800 tisuća kuna, dok bi u slučaju tečaja USD/HRK nižeg za 5% rezultat Izvještaja o dobiti bio manji približno za 655.400 tisuća kuna.

Metodologija izračuna

Iznos neto eurskih i neto dolarskih međunarodnih pričuva sa stanjem na dan bilance pomnožen je s razlikom između tečaja EUR/HRK odnosno USD/HRK koji je vrijedio na datum bilance i istih tečajeva koji su uvećani/umanjeni za odabrani postotak.

Analiza osjetljivosti za 2009.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2009.	USD	EUR
		$\pm 5\%$	$\pm 1\%$
Utjecaj promjene tečaja na rezultat Izvještaja o dobiti		621.000/(621.000)	536.000/(536.000)

28.2.2. Izloženost HNB-a valutnom riziku – analiza imovine i obveza po pojedinim valutama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	EUR	USD	XDR	Ostale strane valute	HRK	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2010.						
Imovina						
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	1.477.945	1.748	–	4.257	182	1.484.132
Depoziti kod drugih banaka	15.648.628	7.048.560	–	–	12.569	22.709.757
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	40.855.890	11.050.615	–	–	–	51.906.505
Kreditni	–	–	–	–	95	95
Sredstva kod MMF-a	–	–	5.765.326	–	–	5.765.326
Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	78	–	43.119	–	18.743	61.940
Obračunate kamate i ostala imovina	4.913	763	–	–	194.750	200.426
Materijalna i nematerijalna imovina	–	–	–	–	618.061	618.061
Ukupno imovina	57.987.454	18.101.686	5.808.445	4.257	844.400	82.746.242
Obveze						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	–	–	–	–	19.311.462	19.311.462
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	2.463.804	2.309.421	–	–	36.961.989	41.735.214
Obveze prema državi i državnim institucijama	42.397	2.683.415	–	586	1.529.024	4.255.422
Obveze prema MMF-u	–	–	5.759.299	–	–	5.759.299
Obračunate kamate i ostale obveze	535	75	–	1	1.292.239	1.292.850
Ukupno obveze	2.506.736	4.992.911	5.759.299	587	59.094.714	72.354.247
Neto pozicija	55.480.718	13.108.775	49.146	3.670	(58.250.314)	10.391.995

	EUR	USD	XDR	Ostale strane valute	HRK	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2009.						
Imovina						
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	1.757.992	1.784	–	4.823	20	1.764.619
Depoziti kod drugih banaka	10.590.840	6.940.655	–	–	13.157	17.544.652
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	43.041.330	11.043.208	–	–	–	54.084.538
Kredit	–	–	–	–	103	103
Sredstva kod MMF-a	–	–	5.335.647	–	–	5.335.647
Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	77	–	39.656	–	18.031	57.764
Obračunate kamate i ostala imovina	2.188	796	1.967	–	175.657	180.608
Materijalna i nematerijalna imovina	–	–	–	–	590.554	590.554
Ukupno imovina	55.392.427	17.986.443	5.377.270	4.823	797.522	79.558.485
Obveze						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	–	–	–	–	18.941.723	18.941.723
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	1.794.395	3.247.350	–	–	37.223.853	42.265.598
Obveze prema državi i državnim institucijama	5.282	2.323.884	–	3.067	1.872.967	4.205.200
Obveze prema MMF-u	–	–	5.330.233	–	–	5.330.233
Obračunate kamate i ostale obveze	59	8	1.967	–	467.204	469.238
Ukupno obveze	1.799.736	5.571.242	5.332.200	3.067	58.505.747	71.211.992
Neto pozicija	53.592.691	12.415.201	45.070	1.756	(57.708.225)	8.346.493

Bilješka br. 28.3 – Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik pada vrijednosti deviznih portfelja međunarodnih pričuva HNB-a zbog neželjenih promjena kamatnih stopa na tržištima instrumenata s fiksnim prinomom. Kamatni rizik međunarodnih pričuva HNB-a kontrolira se primjenom precizno definiranih referentnih portfelja. Referentni portfelji zadovoljavaju traženi odnos rizika i dobiti, odnosno odražavaju dugoročnu strategiju ulaganja pričuva.

Kao i kod valutnog rizika, HNB ima otvorenu kamatnu izloženost samo s neto međunarodnim pričuvama jer ostalom deviznom imovinom upravlja u skladu s ročnošću preuzetih obveza.

Kamatni rizik neto međunarodnih pričuva HNB ograničava strateškim modificiranim prosječnim vremenom vezivanja (strateški modificirani *duration*) kraćim od godine dana.

28.3.1. Analiza osjetljivosti zbog izloženosti neto međunarodnih pričuva HNB-a promjenama kamatnih stopa

Analiza osjetljivosti za 2010.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	2010.	USD	EUR
Porast/pad krivulje prinosa		±50 b. b.	±50 b. b.
Utjecaj promjene razine krivulje prinosa na Izvještaj o dobiti		(32.800)/32.800	(180.000)/180.000

Kad bi na datum 31. prosinca 2010. cijela dolarska krivulja prinosa bila na razini višoj za 50 baznih

bodova (0,5%), rezultat Izvještaja o dobiti HNB-a bio bi manji približno za 32.800 tisuća kuna, dok bi u slučaju više razine eurske krivulje prinosa za 50 baznih bodova konačni rezultat Izvještaja o dobiti bio manji približno za 180.000 tisuća kuna.

U slučaju niže razine krivulja prinosa za 50 baznih bodova rezultat Izvještaja o dobiti bio bi veći za približno iste iznose.

Metodologija izračuna

Iznos neto dolarskih, tj. neto eurskih pričuva s datumom 31. prosinca 2010. pomnožen je s modificiranim prosječnim vremenom vezivanja (modificirani *duration*) i s 50 baznih bodova u postotnom obliku (0,5%). Modificirano prosječno vrijeme vezivanja označuje za koliko će stotih dijelova postotka pasti vrijednost portfelja ako krivulja prinosa poraste za 1 postotni bod.

Analiza osjetljivosti za 2009.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2009.	USD	EUR
Porast/pad krivulje prinosa	±50 b. b.	±50 b. b.
Utjecaj promjene razine krivulje prinosa na Izvještaj o dobiti	(52.000)/52.000	(217.000)/217.000

Niža izloženost neto međunarodnih pričuva HNB-a kamatnom riziku na dan 31. prosinca 2010. u usporedbi s 31. prosinca 2009. posljedica je smanjenja prosječnog vremena vezivanja neto deviznih portfelja HNB-a.

28.3.2. Analiza kamatnog rizika

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mj. do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Beskamatno	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2010.						
Imovina						
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	-	-	-	-	1.484.132	1.484.132
Depoziti kod drugih banaka	18.338.933	4.358.255	-	-	12.569	22.709.757
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	51.906.505	-	-	-	-	51.906.505
Kredit	95	-	-	-	-	95
Sredstva kod MMF-a	2.629.980	-	-	-	3.135.346	5.765.326
Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	-	-	-	-	61.940	61.940
Obračunate kamate i ostala imovina	-	-	-	-	200.426	200.426
Materijalna i nematerijalna imovina	-	-	-	-	618.061	618.061
Ukupno imovina	72.875.513	4.358.255	-	-	5.512.474	82.746.242
Obveze						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	-	-	-	-	19.311.462	19.311.462
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	31.464.757	-	-	-	10.270.457	41.735.214
Obveze prema državi i državnim institucijama	1.278.162	-	-	-	2.977.260	4.255.422
Obveze prema MMF-u	2.629.802	-	-	-	3.129.497	5.759.299
Obračunate kamate i ostale obveze	1.144.572	-	-	-	148.278	1.292.850
Ukupno obveze	36.517.293	-	-	-	35.836.954	72.354.247
Neto pozicija	36.358.220	4.358.255	-	-	(30.324.480)	10.391.995

	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mj. do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Beskamatno	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2009.						
Imovina						
Gotovina i sredstva na tekućim računima kod drugih banaka	–	–	–	–	1.764.619	1.764.619
Depoziti kod drugih banaka	14.491.593	2.759.990	279.912	–	13.157	17.544.652
Vrijednosni papiri namijenjeni trgovanju	54.084.538	–	–	–	–	54.084.538
Kreditni	103	–	–	–	–	103
Sredstva kod MMF-a	2.418.581	–	–	–	2.917.066	5.335.647
Ulaganja u vlasničke vrijednosne papire	–	–	–	–	57.764	57.764
Obračunate kamate i ostala imovina	–	–	–	–	180.608	180.608
Materijalna i nematerijalna imovina	–	–	–	–	590.554	590.554
Ukupno imovina	70.994.815	2.759.990	279.912	–	5.523.768	79.558.485
Obveze						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	–	–	–	–	18.941.723	18.941.723
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	30.217.317	–	–	–	12.048.281	42.265.598
Obveze prema državi i državnim institucijama	1.710.159	–	–	–	2.495.041	4.205.200
Obveze prema MMF-u	2.418.561	–	–	–	2.911.672	5.330.233
Obračunate kamate i ostale obveze	–	–	–	–	469.238	469.238
Ukupno obveze	34.346.037	–	–	–	36.865.955	71.211.992
Neto pozicija	36.648.778	2.759.990	279.912	–	(31.342.187)	8.346.493

Bilješka br. 28.4 – Likvidnosni rizik

Likvidnosni rizik proizlazi iz nemogućnosti podmirenja dospjelih obveza ili ostalih obveza iz poslovanja Hrvatske narodne banke u ugovorenom roku. Zbog toga Hrvatska narodna banka svojom strategijom upravljanja deviznom likvidnošću mora dnevno osigurati dostatnu raspoloživost sredstava za namiru svih dospjelih i ugovorenih obveza.

Likvidnosni rizik kontrolira se ulaganjem međunarodnih pričuva u lako utržive obveznice i djelomično u depozitne instrumente s kratkim dospijanjem.

Likvidna sredstva obuhvaćaju svu imovinu koju je moguće unovčiti u roku od jednog do tri dana. HNB ulaže ukupne međunarodne pričuve u depozite ročnosti do najviše jednog mjeseca i u vrijednosne papire dospijeca do pet godina s tim da se vrijednosni papiri mogu unovčiti u svakom trenutku.

Tijekom 2010. u prosjeku je dnevno bilo likvidno oko 84% neto međunarodnih pričuva.

Na dan 31. prosinca 2010. udio likvidnih sredstava u neto međunarodnim pričuvama HNB-a bio je kako slijedi:

1) vrijednosni papiri	75,67%
2) dnevno dospijeca depozita	1,35%
3) FIXBIS i FRIBIS depoziti	4,66%
4) gotovina u trezoru	2,15%
5) "repo pool" kod Federa	0,34%

Sljedeće tablice prikazuju financijske obveze Hrvatske narodne banke razvrstane prema vremenu

preostalom od datuma bilance do ugovornog roka dospijea. Analiza je izvedena iz nediskontiranih novčanih tokova financijskih obveza baziranih na najranijem očekivanom datumu dospijea, a uključuje novčane tokove kamata i glavnica.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mj. do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Dulje od 5 godina	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2010.						
Obveze						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	19.311.462	–	–	–	–	19.311.462
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	41.726.529	–	–	–	8.685	41.735.214
Obveze prema državi i državnim institucijama	4.255.422	–	–	–	–	4.255.422
Obveze prema MMF-u	–	–	–	–	5.759.299	5.759.299
Obračunate kamate i ostale obveze	1.193.666	1.784	60.691	38.126	2.096	1.296.363
Ukupno obveze	66.487.079	1.784	60.691	38.126	5.770.080	72.357.760
Stanje 31. prosinca 2009.						
Obveze						
Novčanice i kovani novac u optjecaju	18.941.723	–	–	–	–	18.941.723
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	42.257.515	–	–	–	8.083	42.265.598
Obveze prema državi i državnim institucijama	4.205.200	–	–	–	–	4.205.200
Obveze prema MMF-u	–	–	–	–	5.330.233	5.330.233
Obračunate kamate i ostale obveze	53.839	322.692	59.260	38.126	2.190	476.107
Ukupno obveze	65.458.277	322.692	59.260	38.126	5.340.506	71.218.861

Rukovodstvo i unutrašnji ustroj Hrvatske narodne banke

Rukovodstvo i unutrašnji ustroj Hrvatske narodne banke

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. Boris Cota Davor Holjevac prof. dr. Vlado Leko dr. sc. Branimir Lokin dr. sc. Željko Lovrinčević Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka prof. dr. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan prof. dr. Jure Šimović dr. sc. Sandra Švaljek prof. dr. Mladen Vedriš prof. dr. Boris Vujčić

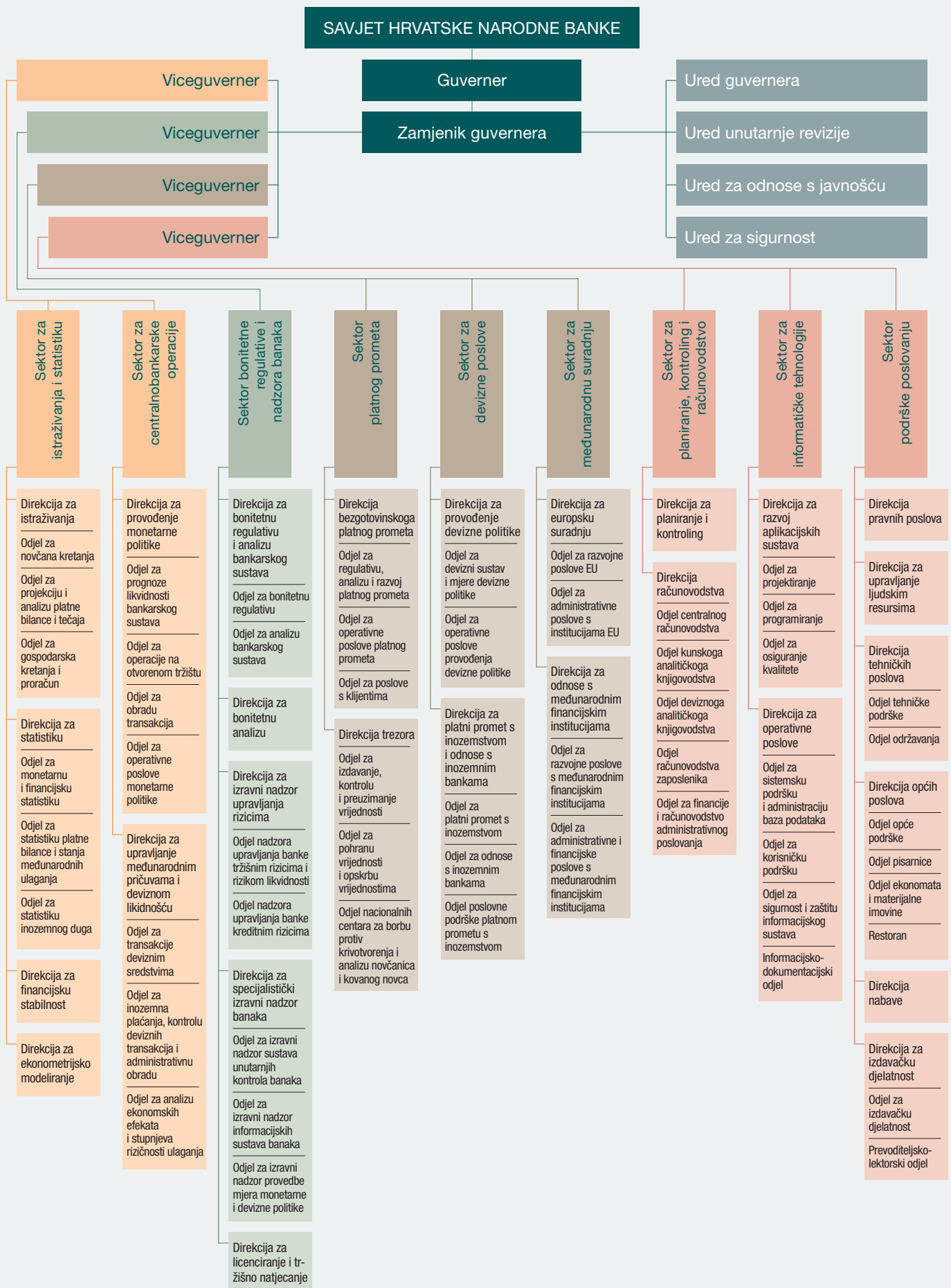
Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	prof. dr. Boris Vujčić
Viceguverner	Davor Holjevac
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	mr. sc. Irena Kovačec
Sektor za devizne poslove	
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	Željko Jakuš
Sektor za planiranje, kontroling i računovodstvo	mr. sc. Diana Jakelić
Sektor platnog prometa	Neven Barbaroša
Sektor za informatičke tehnologije	dr. sc. Mario Žgela
Sektor podrške poslovanju	Boris Ninić
Sektor za međunarodnu suradnju	mr. sc. Michael Faulend

Unutrašnji ustroj Hrvatske narodne banke

Popis banaka
i stambenih štedionica
31. prosinca 2010.

Popis banaka

BANCO POPOLARE CROATIA d.d.

Petrovaradinska 1
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/6345-666
Telefaks: + 385 1/6190-615
SWIFT: BPCRHR22

BANKA BROD d.d.

I. pl. Zajca 21
35000 Slavonski Brod
Tel.: + 385 35/445-711
Telefaks: + 385 35/445-755
SWIFT: BBRDHR22

BANKA KOVANICA d.d.

P. Preradovića 29
42000 Varaždin
Tel.: + 385 42/403-403
Telefaks: + 385 42/212-148
SWIFT: SKOVHR22

BANKA SPLITSKO- DALMATINSKA d.d.

114. brigade 9
21000 Split
Tel.: + 385 21/540-280
Telefaks: + 385 21/540-290
SWIFT: DALMHR22

BKS BANK d.d.

Mljekarski trg 3
51000 Rijeka
Tel.: + 385 51/353-555
Telefaks: + 385 51/353-566
SWIFT: BFKKHR22

CENTAR BANKA d.d.

Amruševa 6
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4803-444
Telefaks: + 385 1/4803-441
SWIFT: CBZGHR2X

CREDO BANKA d.d.

Zrinsko-Frankopanska 58
21000 Split
Tel.: + 385 21/380-655
Telefaks: + 385 21/380-682
SWIFT: CDBSHR22

CROATIA BANKA d.d.

Kvaternikov trg 9
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/2391-111
Telefaks: + 385 1/2332-470
SWIFT: CROAHR2X

ERSTE & STEIERMÄRKISCHE BANK d.d.

Jadranski trg 3a
51000 Rijeka
Tel.: + 385 51/208-211
Telefaks: + 385 51/330-525
SWIFT: ESBCHR22

HRVATSKA POŠTANSKA BANKA d.d.

Jurišićeva 4
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4804-539
Telefaks: + 385 1/4804-528
SWIFT: HPBZHR2X

HYPO ALPE-ADRIA-BANK d.d.

Slavonska avenija 6
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/6030-063
Telefaks: + 385 1/6035-100
SWIFT: HAABHR22

IMEX BANKA d.d.

Tolstojeva 6, 21000 Split
Tel.: + 385 21/406-100
Telefaks: + 385 21/348-453
SWIFT: IMXXHR22

ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d.d.

E. Miloša 1, 52470 Umag
Tel.: + 385 52/702-300
Telefaks: + 385 52/702-388
SWIFT: ISKBHR2X

JADRANSKA BANKA d.d.

A. Starčevića 4
22000 Šibenik
Tel.: + 385 22/242-242
Telefaks: + 385 22/335-881
SWIFT: JADRHR2X

KARLOVAČKA BANKA d.d.

I. G. Kovačića 1
47000 Karlovac
Tel.: + 385 47/614-200
Telefaks: + 385 47/614-206
SWIFT: KALCHR2X

KREDITNA BANKA ZAGREB d.d.

Ul. grada Vukovara 74
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/6167-300
Telefaks: + 385 1/6116-466
SWIFT: KREZHR2X

MEDIMURSKA BANKA d.d.

V. Morandinija 37
40000 Čakovec
Tel.: + 385 40/340-000
Telefaks: + 385 40/340-010
SWIFT: MBCKHR2X

NAVA BANKA d.d.

Tratinska 27
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/3656-777
Telefaks: + 385 1/3656-700
SWIFT: NAVBHR22

OTP BANKA HRVATSKA d.d.

Domovinskog rata 3
23000 Zadar
Tel.: + 385 23/201-500
Telefaks: + 385 23/201-859
SWIFT: OTPVHR2X

PARTNER BANKA d.d.

Vončinina 2
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4602-260
Telefaks: + 385 1/4602-288
SWIFT: PAZGHR2X

PODRAVSKA BANKA d.d.

Opatička 1a
48300 Koprivnica
Tel.: + 385 48/65-50
Telefaks: + 385 48/622-542
SWIFT: PDKCHR2X

PRIMORSKA BANKA d.d.

Scarpina 7
51000 Rijeka
Tel.: + 385 51/355-704
Telefaks: + 385 51/332-762
SWIFT: SPRMHR22

PRIVREDNA BANKA ZAGREB d.d.

F. Račkoga 6
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4723-344
Telefaks: + 385 1/4723-131
SWIFT: PBZGHR2X

RAIFFEISENBANK

AUSTRIA d.d.
Petrinjska 59
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4566-466
Telefaks: + 385 1/4566-481
SWIFT: RZBHHR2X

SAMOBORSKA BANKA d.d.

Trg kralja Tomislava 8
10430 Samobor
Tel.: + 385 1/3362-530
Telefaks: + 385 1/3361-523
SWIFT: SMBRHR22

SLATINSKA BANKA d.d.

V. Nazora 2
33520 Slatina
Tel.: + 385 33/840-400
Telefaks: + 358 33/551-138
SWIFT: SBSLHR2X

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE – SPLITSKA BANKA d.d.

R. Boškovića 16
21000 Split
Tel.: + 385 21/304-304
Telefaks: + 385 21/312-586
SWIFT: SOGEHR22

ŠTEDBANKA d.d.

Slavonska avenija 3
10000 Zagreb
Tel.: 385 1/6306-666
Telefaks: 385 1/6187-016
SWIFT: STEDHR22

VABA d.d. BANKA VARAŽDIN

Aleja kralja Zvonimira 1
42000 Varaždin
Tel.: + 385 42/659-400
Telefaks: + 385 42/659-401
SWIFT: VBZHR22

VENETO BANKA d.d.

Draškovićeva 58
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4802-666
Telefaks: + 385 1/4802-685
SWIFT: CCBZHR2X

VOLKSBANK d.d.

Varšavska 9
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4801-300
Telefaks: + 385 1/4801-365
SWIFT: VBCRHR22

ZAGREBAČKA BANKA d.d.

Paromlinska 2
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/6104-000
Telefaks: + 385 1/6110-555
SWIFT: ZABAHR2X

Popis štednih banaka

A ŠTEDNA BANKA MALOG PODUZETNIŠTVA d.d.

Radnička cesta 45
10000 Zagreb
Tel.: +385 1/2226-522
Telefaks: +385 1/2226-523
SWIFT: ASBZHR22

Popis predstavništava inozemnih banaka

BKS BANK AG, Zagreb
COMMERZBANK AKTIENGESELLSCHAFT, Zagreb
DEUTSCHE BANK AG, Zagreb

LHB INTERNATIONALE HANDELSBANK AG, Zagreb
UNION DE BANQUES ARABES ET FRANÇAISES – UBAF, Zagreb

Popis stambenih štedionica

HPB – STAMBENA ŠTEDIONICA d.d.

Savska cesta 58
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/5553-903
Telefaks: + 385 1/5553-905

PBZ STAMBENA ŠTEDIONICA d.d.

Radnička cesta 44
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/6363-730
Telefaks: + 385 1/6363-731

PRVA STAMBENA ŠTEDIONICA d.d.

Savska 60
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/6065-111
Telefaks: + 385 1/6065-120

RAIFFEISEN STAMBENA ŠTEDIONICA d.d.

Radnička cesta 47
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/6006-100
Telefaks: +385 1/6006-199

WÜSTENROT STAMBENA ŠTEDIONICA d.d.

Heinzelova 33a
10000 Zagreb
Tel.: + 385 1/4803-788
Telefaks: + 385 1/4803-798

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

---

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo. Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnja banka, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2003. podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste i Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor republički fondovi obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno

osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste te Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovačka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalna država, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva, koja obuhvaćaju državna i ostala trgovačka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	prosinac	33.924,4	34.562,1	35.186,5	139.947,7	108.205,1	127.308,6	8,69	2,86	2,68	0,23	2,15	1,99
2005.	prosinac	40.390,8	38.817,1	39.855,4	154.647,0	131.343,2	149.168,3	9,38	4,34	3,87	-0,02	1,84	1,94
2006.	prosinac	46.331,2	48.521,0	49.141,7	182.458,6	154.844,1	183.379,5	3,17	4,75	4,07	1,57	3,38	2,99
2007.	prosinac	51.923,9	57.878,3	58.663,4	215.822,1	166.375,5	210.828,4	3,73	6,71	6,62	3,95	3,54	2,65
2008.	prosinac	49.743,0	55.222,3	56.044,6	225.018,5	183.279,1	232.982,1	-9,89	8,17	8,49	3,17	5,68	1,96
2009.	prosinac	56.141,9	47.181,7	47.760,5	223.094,6	178.083,2	231.661,9	4,55	3,13	3,25	-0,23	-0,91	0,10
2010.	siječanj	57.770,5	48.084,2	48.541,3	223.486,8	181.640,3	233.047,7	2,90	1,91	1,63	0,18	2,00	0,60
	veljača	57.234,3	48.701,2	49.190,9	223.347,0	184.078,9	232.731,5	-0,93	1,28	1,34	-0,06	1,34	-0,14
	ožujak	54.694,4	47.726,2	48.329,4	222.043,1	184.290,7	233.912,8	-4,44	-2,00	-1,75	-0,58	0,12	0,51
	travanj	54.076,0	48.982,2	49.554,8	222.055,0	184.328,8	234.763,6	-1,13	2,63	2,54	0,01	0,02	0,36
	svibanj	54.796,4	47.986,9	48.636,6	222.569,0	185.391,6	236.037,1	1,33	-2,03	-1,85	0,23	0,58	0,54
	lipanj	55.858,3	49.715,7	50.349,9	224.581,4	187.596,3	238.070,7	1,94	3,60	3,52	0,90	1,19	0,86
	srpanj	54.794,4	50.749,5	51.454,6	226.952,6	177.911,9	239.485,1	-1,90	2,08	2,19	1,06	-5,16	0,59
	kolovoz	54.707,7	51.234,6	51.991,4	231.585,1	177.141,4	240.991,2	-0,16	0,96	1,04	2,04	-0,43	0,63
	rujan	55.881,8	51.734,5	52.434,1	232.683,0	178.595,2	240.940,2	2,15	0,98	0,85	0,47	0,82	-0,02
	listopad	56.243,4	50.695,8	51.496,0	232.440,6	178.850,5	241.289,8	0,65	-2,01	-1,79	-0,10	0,14	0,15
	studen	54.710,8	48.343,0	49.170,1	232.467,4	182.917,1	246.240,0	-2,73	-4,64	-4,52	0,01	2,27	2,05
	prosinac	56.249,1	49.151,7	49.748,5	232.869,6	188.845,0	247.520,2	2,81	1,67	1,18	0,17	3,24	0,52

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati • U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća

gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1, štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

B. Monetarne institucije

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
AKTIVA													
1. Inozemna aktiva (neto)	45.011,4	41.846,6	39.268,1	37.752,4	37.726,2	37.177,4	36.985,1	49.040,7	54.443,7	54.087,8	53.590,0	49.550,3	44.024,6
2. Plasmani	253.523,6	258.672,7	261.468,2	262.292,6	262.541,2	265.046,1	267.863,5	257.861,1	258.583,0	259.872,7	260.708,6	265.509,3	272.601,4
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	21.861,7	25.625,0	28.736,7	28.379,8	27.777,7	29.009,0	29.792,7	18.376,0	17.591,8	18.932,5	19.418,8	19.269,3	25.081,2
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	229.870,2	231.076,3	230.602,7	231.979,0	232.452,7	233.893,8	235.918,6	236.779,4	238.571,2	238.027,4	238.245,0	242.207,3	244.039,2
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	681,7	844,2	934,7	733,1	1.062,7	883,2	795,1	1.175,2	1.040,5	976,3	1.074,1	1.518,6	890,9
2.4. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	1.109,9	1.127,3	1.194,2	1.200,8	1.248,2	1.260,2	1.357,0	1.530,5	1.379,5	1.936,4	1.970,7	2.514,1	2.590,0
Ukupno (1+2)	298.534,9	300.519,3	300.736,3	300.044,9	300.267,4	302.223,5	304.848,6	306.901,9	313.026,7	313.960,5	314.298,7	315.059,6	316.626,0
PASIVA													
1. Novčana masa	47.181,7	48.084,2	48.701,2	47.726,2	48.982,2	47.986,9	49.715,7	50.749,5	51.234,6	51.734,5	50.695,8	48.343,0	49.151,7
2. Štedni i oročeni depoziti	39.139,4	37.566,6	36.290,8	35.504,6	35.143,5	35.362,4	36.896,0	35.808,1	36.435,7	35.946,0	35.412,0	35.433,1	34.823,4
3. Devizni depoziti	135.410,6	136.377,7	136.988,6	137.324,5	136.478,0	137.718,3	136.457,8	139.140,6	142.524,4	143.793,2	145.166,4	147.488,9	147.557,1
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	1.362,8	1.458,3	1.366,3	1.487,7	1.451,3	1.501,4	1.511,8	1.254,3	1.390,5	1.209,3	1.166,4	1.202,4	1.337,4
5. Ograničeni i blokirani depoziti	2.598,3	2.585,2	2.659,7	2.451,4	2.477,0	2.751,0	2.774,9	2.628,6	2.439,3	2.584,4	2.771,4	2.398,2	2.389,0
6. Ostalo (neto)	72.842,0	74.447,3	74.729,6	75.550,5	75.735,4	76.903,5	77.492,3	77.320,6	79.002,3	78.693,0	79.086,6	80.194,0	81.367,5
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	298.534,9	300.519,3	300.736,3	300.044,9	300.267,4	302.223,5	304.848,6	306.901,9	313.026,7	313.960,5	314.298,7	315.059,6	316.626,0

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija • Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka,

depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 0 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	prosinac	39	1	12	9	6	5	6	6	3	3	–
2005.	prosinac	36	1	10	6	8	5	6	3	2	1	–
2006.	prosinac	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
2007.	prosinac	35	2	5	2	12	5	9	2	1	1	–
2008.	prosinac	36	2	7	1	11	6	9	2	1	1	–
2009.	prosinac	36	3	5	3	10	7	8	2	1	1	–
2010.	siječanj	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	veljača	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	ožujak	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	travanj	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	svibanj	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	lipanj	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	srpanj	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	kolovoz	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	rujan	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	listopad	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	studen	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	prosinac	36	3	5	2	9	9	8	2	1	1	–

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive • U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijelaznom razdoblju, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci banaka. Monetarnom statistikom obuhvaćene su i

institucije u likvidaciji, a do veljače 2005. godine i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

U tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

C. Hrvatska narodna banka

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
AKTIVA													
1. Inozemna aktiva	75.807,8	76.012,6	73.298,2	72.652,2	72.577,2	73.913,5	74.129,8	82.089,7	83.141,5	81.346,1	81.296,5	81.951,7	78.728,2
1.1. Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Posebna prava vučenja	2.423,7	2.463,3	2.510,1	2.486,2	2.512,7	2.652,9	2.649,1	2.557,6	2.621,0	2.534,0	2.534,2	2.605,7	2.634,5
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,3	1,4	1,3	1,3	1,4	1,4
1.4. Efektivna i depoziti po viđenju u stranim bankama	1.763,8	1.772,9	1.754,2	1.815,5	1.748,3	1.844,0	1.750,3	1.745,9	1.481,4	1.499,7	1.474,1	1.496,8	1.483,0
1.5. Oročeni depoziti u stranim bankama	17.534,5	17.592,5	18.328,0	17.910,6	17.992,3	20.063,7	20.625,8	28.408,5	27.486,3	25.015,5	25.744,9	25.633,0	22.702,9
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	54.084,5	54.182,6	50.704,5	50.438,7	50.322,6	49.351,5	49.103,3	49.376,3	51.551,4	52.295,4	51.541,8	52.214,9	51.906,5
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	2,9	2,5	-	-	0,1	-	-	-	-	-	-	-	0,3
2.1. Potraživanja u kunama	2,9	2,5	-	-	0,1	-	-	-	-	-	-	-	0,3
2.2. Potraživanja u devizama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	4,2	4,1	4,1	4,0	4,0	4,0	4,0	3,9	3,9	3,9	3,9	3,8	3,8
4. Potraživanja od banaka	13,5	13,5	13,4	13,2	13,2	13,1	13,0	12,9	13,0	12,8	12,9	13,0	12,9
4.1. Krediti bankama	13,5	13,5	13,4	13,2	13,2	13,1	13,0	12,9	13,0	12,8	12,9	13,0	12,9
Lombardni krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kratkoročni kredit za likvidnost	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	13,5	13,5	13,4	13,2	13,2	13,1	13,0	12,9	13,0	12,8	12,9	13,0	12,9
Obratne repo transakcije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.2. Dospjela nenaplaćena potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2+3+4+5)	75.828,3	76.032,8	73.315,6	72.669,5	72.594,5	73.930,7	74.146,7	82.106,6	83.158,4	81.362,8	81.313,2	81.968,6	78.745,2
PASIVA													
1. Primarni novac	56.141,9	57.770,5	57.234,3	54.694,4	54.076,0	54.796,4	55.858,3	54.794,4	54.707,7	55.881,8	56.243,4	54.710,8	56.249,1
1.1. Gotov novac izvan banaka	15.282,1	14.778,3	14.802,3	14.774,8	15.139,0	15.447,3	16.048,3	16.949,7	16.675,1	16.000,8	15.701,7	14.955,8	15.262,7
1.2. Blagajne banaka	3.659,6	3.194,5	2.953,3	3.100,1	3.429,3	4.067,2	4.569,6	4.543,0	4.710,9	4.233,5	3.952,3	4.025,8	4.048,7
1.3. Depoziti banaka	37.200,1	39.797,7	39.478,7	36.819,1	35.507,7	35.281,4	35.240,3	33.301,6	33.321,7	35.647,5	36.589,4	35.729,2	36.937,6
Računi za namiru banaka	12.024,6	8.756,8	8.757,3	10.630,1	9.837,4	9.700,1	9.881,5	9.602,0	8.698,8	8.982,1	8.924,2	7.989,7	10.246,1
Izdvojena obvezna pričuvna	23.600,6	23.545,8	21.962,9	22.054,5	21.876,8	21.982,4	22.089,1	22.199,6	22.354,3	22.407,0	22.552,0	22.515,7	22.705,1
Upisani obvezni blagajnički zapisi HNB-a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prekonoćni depoziti	1.575,0	7.495,0	8.758,6	4.134,5	3.793,5	3.598,9	3.269,7	1.500,0	2.268,6	4.258,4	5.113,2	5.223,7	3.986,4
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora	-	-	-	0,3	-	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Ograničeni i blokirani depoziti	5.091,6	5.145,5	4.701,9	4.766,4	4.781,7	4.782,2	4.702,1	4.743,6	4.886,8	4.672,5	4.806,1	4.921,0	4.833,9
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuvna	5.041,7	5.091,0	4.647,1	4.710,7	4.723,3	4.728,9	4.647,8	4.674,8	4.835,2	4.617,6	4.746,4	4.868,7	4.773,2
2.2. Ograničeni depoziti	49,9	54,5	54,8	55,8	58,4	53,3	54,3	68,8	51,6	54,9	59,7	52,4	60,7
2.3. Blokirani devizni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Inozemna pasiva	8,1	8,3	8,5	8,5	8,6	9,2	9,3	8,7	8,9	8,4	8,3	8,8	8,7
3.1. Krediti MMF-a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	8,1	8,3	8,5	8,5	8,6	9,2	9,3	8,7	8,9	8,4	8,3	8,8	8,7
3.3. Obveze prema stranim bankama	-	-	-	0,0	-	0,0	-	-	-	-	-	-	-
4. Depoziti središnje države	4.171,4	2.135,2	348,6	2.188,1	2.879,2	2.291,7	1.977,6	11.332,1	11.692,1	9.756,5	9.040,4	9.666,1	5.356,3
4.1. Depozitni novac	1.839,2	248,9	344,1	2.155,3	2.870,4	2.196,2	1.958,1	4.760,8	4.922,4	3.822,6	3.518,1	4.243,2	2.629,9
Depozitni novac Republike Hrvatske	1.772,9	190,0	194,2	140,4	860,4	146,6	136,4	3.108,9	3.297,5	2.389,5	2.168,4	2.753,0	1.379,8

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Depozitni novac republičkih fondova	66,2	59,0	149,9	2.014,9	2.010,0	2.049,6	1.821,7	1.651,9	1.624,9	1.433,1	1.349,8	1.490,2	1.250,1
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	2.332,2	1.886,3	4,6	32,8	8,8	95,5	19,5	6.571,3	6.769,7	5.933,9	5.522,3	5.422,9	2.726,4
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Blagajnički zapisi HNB-a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Kapitalski računi	11.151,3	11.710,7	11.760,2	11.749,0	11.585,3	12.786,0	12.343,9	12.008,5	12.660,8	11.836,0	12.023,6	13.471,9	13.090,1
7. Ostalo (neto)	-735,9	-737,5	-737,9	-736,9	-736,2	-734,8	-744,5	-780,7	-798,0	-792,4	-808,6	-809,9	-792,9
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	75.828,3	76.032,8	73.315,6	72.669,5	72.594,5	73.930,7	74.146,7	82.106,6	83.158,4	81.362,8	81.313,2	81.968,6	78.745,2

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke • U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvnu poziciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročene depozite kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmane u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se u okviru te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa, te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnome monetarnom fondu i stranim bankama. Do travnja 2001. godine u kunske kredite državnog proračunu bili su svrstavani kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na osnovi posebnih uredaba Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna, dok je stavka Devizni krediti državnog proračunu bila protustavka obvezi prema Međunarodnome monetarnom fondu nastaloj na osnovi sukcesije članstva u toj instituciji.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući banke u stečaju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama i dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka. Krediti bankama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti su: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani prijašnjih godina (inicijalni krediti, predsanacijski krediti), dospjeli, a nenaplaćeni krediti te depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka. Od travnja 2005.

godine obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namiru (do polovine 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenim od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Pri reklasifikaciji štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namiru banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke (u koja je od ožujka 2006. uključena i posebna obvezna pričuva izdvojena na obveze po izdanim vrijednosnim papirima), obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te prekonoćni depoziti banaka. Depoziti ostalih bankarskih institucija su do rujna 2003. godine novčana sredstva na računima za namiru stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuće obračunate kamate, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava banke izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na posebne račune HNB-a, a od kolovoza 2004. do listopada 2008. godine i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim

financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i rashoda.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjene za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavcima Gotov novac izvan banaka, Blagajne banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

D. Banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.												
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
AKTIVA														
1. Pričuve banaka kod središnje banke	45.902,1	48.086,9	47.082,8	44.631,9	43.661,3	44.077,8	44.457,7	42.519,4	42.862,5	44.498,8	45.281,0	44.633,2	45.759,6	
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	40.860,4	42.995,9	42.435,7	39.921,3	38.938,0	39.348,9	39.809,8	37.844,6	38.027,2	39.881,2	40.534,5	39.764,5	40.986,4	
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	5.041,7	5.091,0	4.647,1	4.710,7	4.723,3	4.728,9	4.647,8	4.674,8	4.835,2	4.617,6	4.746,4	4.868,7	4.773,2	
2. Inozemna aktiva	49.577,0	42.798,2	42.358,5	44.828,0	42.875,8	42.839,1	45.322,3	45.036,2	47.045,1	48.887,7	46.036,7	45.053,7	47.245,4	
3. Potraživanja od središnje države	44.249,5	44.532,5	46.063,5	47.952,1	48.266,0	48.967,4	49.202,8	49.171,2	48.754,8	48.445,6	48.097,7	48.415,5	50.307,6	
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	229.866,1	231.072,1	230.598,6	231.974,9	232.448,7	233.889,8	235.914,7	236.775,4	238.567,3	238.023,5	238.241,1	242.203,4	244.035,4	
4.1. Potraživanja od lokalne države	2.074,2	2.100,2	2.123,7	2.123,4	2.221,1	2.202,5	2.213,5	2.273,8	2.275,4	2.219,1	2.216,6	2.194,7	2.412,8	
4.2. Potraživanja od trgovačkih društava	104.898,1	105.968,8	106.176,0	107.130,0	107.787,5	108.858,6	109.605,5	110.544,1	111.139,9	110.972,6	111.368,9	113.511,7	114.089,7	
4.3. Potraživanja od stanovništva	122.893,7	123.003,1	122.298,9	122.721,5	122.440,0	122.828,7	124.095,7	123.957,6	125.151,9	124.831,7	124.655,7	126.497,0	127.532,9	
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	681,7	844,2	934,7	733,1	1.062,7	883,2	795,1	1.175,2	1.040,5	976,3	1.074,1	1.518,6	890,9	
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	1.109,9	1.127,3	1.194,2	1.200,8	1.248,2	1.260,2	1.357,0	1.530,5	1.379,5	1.936,4	1.970,7	2.514,1	2.590,0	
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	371.386,3	368.461,3	368.232,3	371.320,8	369.562,7	371.917,4	377.049,6	376.207,9	379.649,7	382.768,4	380.701,3	384.338,5	390.829,0	
PASIVA														
1. Depozitni novac	31.899,6	33.305,9	33.899,0	32.951,0	33.843,2	32.539,2	33.667,4	33.799,8	34.559,5	35.733,7	34.994,1	33.387,2	33.888,9	
2. Štedni i oročeni depoziti	39.139,4	37.566,6	36.290,8	35.504,6	35.143,5	35.362,4	36.896,0	35.808,1	36.435,7	35.946,0	35.412,0	35.433,1	34.823,4	
3. Devizni depoziti	135.410,6	136.377,7	136.988,6	137.324,5	136.478,0	137.718,3	136.457,8	139.140,6	142.524,4	143.793,2	145.166,4	147.488,9	147.557,1	
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	1.362,8	1.458,3	1.366,3	1.487,7	1.451,3	1.501,4	1.511,8	1.254,3	1.390,5	1.209,3	1.166,4	1.202,4	1.337,4	
5. Inozemna pasiva	80.365,3	76.956,0	76.380,2	79.719,4	77.718,2	79.566,1	82.457,8	78.076,5	75.734,0	76.137,6	73.734,8	77.446,4	81.940,4	
6. Depoziti središnje države	18.219,3	16.774,8	16.978,2	17.384,2	17.609,3	17.666,7	17.432,5	19.463,0	19.470,9	19.756,7	19.638,4	19.480,1	19.870,3	
7. Krediti primljeni od središnje banke	13,5	13,5	13,3	13,2	13,1	13,1	13,0	12,9	13,0	12,8	12,9	13,0	12,9	
8. Ograničeni i blokirani depoziti	2.548,4	2.530,7	2.604,9	2.395,6	2.418,6	2.697,7	2.720,7	2.559,8	2.387,7	2.529,6	2.711,8	2.345,8	2.328,3	
9. Kapitalski računi	66.306,4	66.809,4	67.193,1	67.930,9	67.930,6	68.531,2	68.730,3	69.502,4	70.098,3	70.548,9	69.872,5	70.523,4	71.826,9	
10. Ostalo (neto)	-3.879,1	-3.331,7	-3.482,1	-3.390,4	-3.043,2	-3.678,6	-2.837,6	-3.409,6	-2.964,3	-2.899,3	-2.008,0	-2.981,7	-2.756,6	
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	371.386,3	368.461,3	368.232,3	371.320,8	369.562,7	371.917,4	377.049,6	376.207,9	379.649,7	382.768,4	380.701,3	384.338,5	390.829,0	

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka • U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrivanja), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju

sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te nebankarskim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, devizni oročeni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiro-račune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa

vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za identificirane gubitke po skupnoj osnovi.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive, uključujući fer vrijednost izvedenih financijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12 • Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Devizna inozemna aktiva	49.230,3	42.429,9	42.025,6	44.511,3	42.561,7	42.478,7	44.729,9	44.602,6	46.287,6	48.396,6	45.487,4	44.573,8	46.920,2
1.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	34.186,6	29.040,1	29.518,6	30.564,2	29.731,5	30.183,5	31.315,6	31.667,4	31.972,5	34.136,4	32.827,3	31.510,2	32.069,1
Efektivni strani novac	1.772,6	1.525,0	1.397,6	1.599,7	1.634,7	1.785,2	2.049,3	2.365,2	2.070,6	1.804,9	1.594,7	1.417,5	1.628,4
Tekući računi	1.338,7	1.219,4	1.344,0	1.368,0	1.358,8	2.426,8	1.486,0	1.352,8	1.588,1	1.569,1	1.386,5	1.810,2	1.584,7
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	29.254,5	24.447,6	24.791,1	25.651,5	24.995,6	24.368,4	26.175,1	26.360,6	26.742,2	29.168,7	27.905,6	26.215,1	26.728,1
Vrijednosni papiri	1.629,0	1.664,5	1.800,7	1.720,6	1.593,2	1.449,1	1.423,0	1.411,6	1.383,5	1.411,0	1.770,2	1.894,9	1.896,5
Kreditni	117,6	121,1	122,5	188,5	113,0	118,7	113,5	114,0	119,4	114,9	101,9	105,2	170,1
Dionice stranih banaka	74,2	62,6	62,8	35,9	36,3	35,3	68,7	63,3	68,6	67,9	68,5	67,3	61,3
1.2. Potraživanja od stranaca	15.043,7	13.389,8	12.507,0	13.947,1	12.830,2	12.295,2	13.414,4	12.935,2	14.315,2	14.260,2	12.660,1	13.063,6	14.851,2
Potraživanja od stranih država	13.477,2	11.836,4	10.959,3	12.361,2	11.198,5	10.695,1	11.846,2	11.407,2	12.831,5	12.675,0	11.067,1	11.061,4	13.047,3
Potraživanja od stranih osoba	1.534,5	1.536,6	1.529,2	1.564,0	1.605,8	1.560,8	1.527,7	1.506,3	1.461,8	1.561,8	1.569,9	1.983,0	1.785,9
Vrijednosni papiri	205,4	202,9	200,3	230,0	235,6	217,0	207,4	178,7	154,5	154,7	155,6	154,0	131,0
Kreditni	1.329,1	1.333,7	1.328,9	1.334,0	1.370,2	1.343,8	1.320,3	1.327,6	1.307,3	1.407,1	1.414,3	1.829,0	1.654,9
Dionice stranih osoba	32,0	16,8	18,4	21,9	25,8	39,3	40,5	21,6	21,9	23,4	23,0	19,2	17,9
2. Kunska inozemna aktiva	346,7	368,4	332,9	316,7	314,1	360,4	592,4	433,6	757,5	491,1	549,3	479,9	325,2
2.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	86,3	108,5	88,6	83,5	78,1	124,7	351,2	197,8	517,8	246,7	305,9	232,2	72,4
2.2. Potraživanja od stranaca	260,3	259,9	244,4	233,3	236,0	235,8	241,2	235,8	239,7	244,3	243,4	247,6	252,8
U tome: Kreditni	260,0	259,6	244,1	233,0	235,7	235,5	240,9	235,5	239,4	244,0	243,1	247,3	252,5
Ukupno (1+2)	49.577,0	42.798,2	42.358,5	44.828,0	42.875,8	42.839,1	45.322,3	45.036,2	47.045,1	48.887,7	46.036,7	45.053,7	47.245,4

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka • U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivu i kunsku inozemnu aktivu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Kunska potraživanja	24.461,9	24.758,0	25.652,3	27.442,5	27.351,3	27.928,9	28.396,1	27.524,2	27.094,5	26.731,3	26.507,6	26.563,0	28.491,6
1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	19.230,6	19.545,9	20.500,5	20.409,9	20.406,5	20.891,3	21.434,5	20.590,5	20.159,6	19.864,7	19.589,0	19.575,9	21.461,5
Vrijednosni papiri	16.305,4	16.283,9	17.453,2	17.456,7	17.063,5	17.148,9	17.064,4	17.308,6	16.838,0	16.509,9	16.721,0	16.714,1	17.752,1
U tome: Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	5,2	5,1	5,4	5,2	5,8	5,6	5,4	5,2	5,1	5,3	5,2	5,1	6,7
Krediti	2.925,1	3.262,0	3.047,3	2.953,3	3.343,0	3.742,5	4.370,1	3.281,9	3.321,6	3.354,9	2.868,0	2.861,7	3.709,4
1.2. Potraživanja od republičkih fondova	5.231,3	5.212,1	5.151,8	7.032,6	6.944,8	7.037,6	6.961,6	6.933,8	6.934,9	6.866,6	6.918,6	6.987,2	7.030,2
Vrijednosni papiri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Krediti	5.231,3	5.212,1	5.151,8	7.032,6	6.944,8	7.037,6	6.961,6	6.933,8	6.934,9	6.866,6	6.918,6	6.987,2	7.030,2
2. Devizna potraživanja	19.787,7	19.774,6	20.411,2	20.509,6	20.914,7	21.038,5	20.806,7	21.647,0	21.660,3	21.714,4	21.590,2	21.852,4	21.815,9
2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	14.793,1	14.804,0	14.684,8	14.650,5	14.841,3	14.952,7	14.794,5	14.911,8	14.900,5	14.938,1	14.770,9	14.958,5	14.901,3
Vrijednosni papiri	234,7	232,6	208,4	196,3	194,5	273,1	255,7	262,6	208,0	209,7	168,7	195,0	207,7
Krediti	14.558,4	14.571,4	14.476,4	14.454,1	14.646,7	14.679,6	14.538,8	14.649,3	14.692,5	14.728,4	14.602,2	14.763,5	14.693,5
2.2. Potraživanja od republičkih fondova	4.994,6	4.970,6	5.726,4	5.859,1	6.073,5	6.085,7	6.012,2	6.735,2	6.759,8	6.776,2	6.819,2	6.893,9	6.914,7
Vrijednosni papiri	52,0	40,1	96,4	96,7	96,7	96,3	94,3	95,3	96,1	97,0	97,5	98,4	84,7
Krediti	4.942,6	4.930,5	5.629,9	5.762,4	5.976,8	5.989,4	5.917,9	6.639,8	6.663,7	6.679,3	6.721,7	6.795,5	6.830,0
Ukupno (1+2)	44.249,5	44.532,5	46.063,5	47.952,1	48.266,0	48.967,4	49.202,8	49.171,2	48.754,8	48.445,6	48.097,7	48.415,5	50.307,6

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države • U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države. U kuskim potraživanjima od Republike Hrvatske stavka Vrijednosni papiri obuhvaća i Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Kunska potraživanja	211.273,4	211.910,8	211.394,9	212.403,9	212.854,5	214.106,9	215.613,1	215.871,2	217.696,5	217.461,3	217.723,7	220.608,7	221.988,6
1.1. Instrumenti tržišta novca	2.040,2	1.980,9	1.984,3	1.791,7	1.752,5	1.759,5	1.757,1	1.749,7	1.745,1	1.690,2	1.874,5	1.847,8	1.873,2
1.2. Obveznice	1.691,0	1.720,4	1.724,8	1.723,9	1.721,5	1.680,1	1.658,6	1.656,2	1.660,3	1.691,4	1.695,5	1.683,6	1.702,7
1.3. Krediti	205.279,3	205.933,2	205.407,8	206.621,5	207.085,1	208.378,9	209.918,1	210.182,1	211.784,0	211.581,0	211.651,5	214.566,7	215.923,2
1.4. Dionice	2.262,9	2.276,4	2.278,1	2.266,7	2.295,4	2.288,4	2.279,3	2.283,3	2.507,1	2.498,7	2.502,2	2.510,6	2.489,5
2. Devizna potraživanja	18.592,7	19.161,3	19.203,7	19.571,1	19.594,2	19.782,9	20.301,5	20.904,2	20.870,7	20.562,2	20.517,4	21.594,8	22.046,8
2.1. Vrijednosni papiri	441,1	403,2	355,1	228,1	168,2	223,1	212,4	195,9	121,5	89,7	68,4	82,8	105,7
2.2. Krediti	18.151,7	18.758,1	18.848,6	19.343,0	19.426,0	19.559,8	20.089,1	20.708,3	20.749,2	20.472,5	20.449,0	21.511,9	21.941,1
Ukupno (1+2)	229.866,1	231.072,1	230.598,6	231.974,9	232.448,7	233.889,8	235.914,7	236.775,4	238.567,3	238.023,5	238.241,1	242.203,4	244.035,4

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora • U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumentima: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfajting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
A. KUNSKI KREDITI													
1. Krediti središnjoj državi	8.156,4	8.474,1	8.199,2	9.985,9	10.287,8	10.780,0	11.331,7	10.215,6	10.256,5	10.221,4	9.786,6	9.848,9	10.739,6
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	2.925,1	3.262,0	3.047,3	2.953,3	3.343,0	3.742,5	4.370,1	3.281,9	3.321,6	3.354,9	2.868,0	2.861,7	3.709,4
1.2. Krediti republičkim fondovima	5.231,3	5.212,1	5.151,8	7.032,6	6.944,8	7.037,6	6.961,6	6.933,8	6.934,9	6.866,6	6.918,6	6.987,2	7.030,2
2. Krediti lokalnoj državi	1.795,4	1.828,1	1.851,3	1.864,0	1.964,3	1.943,5	1.959,4	2.023,3	2.022,3	1.975,7	1.970,6	1.947,1	2.168,1
3. Krediti trgovačkim društvima	80.913,1	81.431,5	81.582,8	82.354,8	82.995,6	83.958,0	84.211,6	84.544,7	84.951,7	85.109,6	85.358,5	86.459,7	86.564,6
4. Krediti stanovništvu	122.570,8	122.673,5	121.973,7	122.402,7	122.125,2	122.477,3	123.747,1	123.614,1	124.810,0	124.495,6	124.322,4	126.159,8	127.190,5
U tome: Stambeni krediti	52.949,4	53.321,3	53.110,1	53.596,5	53.489,1	53.799,1	55.084,6	55.053,0	56.074,0	55.786,3	55.397,6	56.763,9	57.984,0
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	236,5	137,9	168,9	196,2	245,7	281,3	237,6	520,8	371,6	355,2	366,8	772,7	293,2
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	689,0	741,0	837,4	825,9	839,9	854,4	797,4	967,1	814,2	1.450,5	1.472,1	2.011,6	2.063,0
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	214.361,3	215.286,1	214.613,3	217.629,5	218.458,5	220.294,5	222.284,9	221.885,6	223.226,3	223.608,1	223.277,0	227.199,8	229.018,9
B. DEVIZNI KREDITI													
1. Krediti središnjoj državi	19.501,0	19.501,9	20.106,4	20.216,5	20.623,5	20.669,1	20.456,7	21.289,1	21.356,2	21.407,7	21.323,9	21.559,0	21.523,5
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	14.558,4	14.571,4	14.476,4	14.454,1	14.646,7	14.679,6	14.538,8	14.649,3	14.692,5	14.728,4	14.602,2	14.763,5	14.693,5
1.2. Krediti republičkim fondovima	4.942,6	4.930,5	5.629,9	5.762,4	5.976,8	5.989,4	5.917,9	6.639,8	6.663,7	6.679,3	6.721,7	6.795,5	6.830,0
2. Krediti lokalnoj državi	3,0	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5
3. Krediti trgovačkim društvima	17.825,7	18.426,8	18.521,7	19.022,5	19.109,5	19.206,8	19.738,8	20.364,4	20.406,8	20.135,9	20.115,3	21.174,3	21.598,3
4. Krediti stanovništvu	323,0	329,6	325,2	318,8	314,8	351,3	348,6	343,4	341,9	336,1	333,2	337,2	342,4
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	31,0	14,2	13,8	10,7	12,0	6,9	2,5	-	-	10,6	-	13,4	0,6
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	269,4	232,0	204,5	223,3	259,2	255,5	411,3	414,5	416,1	336,9	339,1	342,9	341,3
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	37.953,0	38.506,2	39.173,2	39.793,6	40.320,7	40.491,3	40.959,7	42.411,9	42.521,5	42.227,7	42.111,9	43.427,1	43.806,5
UKUPNO (A+B)	252.314,3	253.792,3	253.786,5	257.423,1	258.779,3	260.785,8	263.244,6	264.297,5	265.747,7	265.835,8	265.389,0	270.626,9	272.825,4

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima • U tablici se iskazuju podaci o kunskim i deviznim kreditima banaka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Lokalna država	1.377,7	1.264,1	1.110,0	1.063,6	1.113,2	1.015,0	922,9	1.093,2	1.164,3	1.192,5	1.226,4	1.113,3	1.303,3
2. Trgovačka društva	14.893,1	16.442,4	16.385,6	16.179,9	16.811,0	15.361,8	16.076,1	16.470,1	17.025,3	18.158,4	17.980,3	16.604,3	15.860,4
3. Stanovništvo	14.218,6	14.108,7	14.249,3	14.260,4	14.359,8	14.755,7	14.940,2	15.151,6	15.255,4	15.163,1	14.863,4	14.592,1	15.581,9
4. Ostale bankarske institucije	517,1	435,7	1.127,7	443,6	580,9	447,8	524,5	241,0	375,3	327,5	176,0	217,9	347,5
5. Nebankarske financijske institucije	893,4	1.055,2	1.026,7	1.003,7	978,6	959,0	1.204,0	844,1	739,5	892,4	748,2	859,9	796,0
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-0,3	-0,3	-0,3	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	31.899,6	33.305,9	33.899,0	32.951,0	33.843,2	32.539,2	33.667,4	33.799,8	34.559,5	35.733,7	34.994,1	33.387,2	33.888,9

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka • U tablici se iskazuje depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih

bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija umanjeno za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Štedni depoziti	2.523,1	2.528,5	2.549,6	2.490,9	2.454,5	2.456,3	2.592,3	2.537,0	2.533,1	2.508,6	2.475,3	2.431,0	2.503,2
1.1. Lokalna država	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
1.2. Trgovačka društva	203,7	253,9	279,1	226,4	206,0	190,5	180,3	245,5	263,9	266,6	303,9	297,7	318,9
1.3. Stanovništvo	2.268,9	2.260,8	2.259,5	2.247,6	2.235,1	2.249,1	2.400,0	2.275,9	2.252,0	2.221,1	2.162,3	2.129,1	2.167,4
1.4. Ostale bankarske institucije	5,0	5,0	5,0	8,5	3,5	3,5	-	-	-	-	-	-	-
1.5. Nebankarske financijske institucije	45,5	8,7	6,0	8,2	9,8	13,2	11,9	15,4	17,2	20,9	9,0	4,1	16,9
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	36.616,3	35.038,1	33.741,2	33.013,8	32.689,0	32.906,1	34.303,7	33.271,2	33.902,5	33.437,4	32.936,7	33.002,1	32.320,2
2.1. Lokalna država	498,8	813,3	862,2	850,4	875,2	892,9	881,7	831,7	869,2	856,4	856,6	787,6	355,2
2.2. Trgovačka društva	11.559,0	9.057,6	8.285,6	9.328,5	8.842,6	8.530,7	8.690,8	9.458,6	10.126,7	9.449,9	9.093,3	9.454,7	8.933,3
2.3. Stanovništvo	16.910,7	17.193,8	17.311,2	17.199,9	17.190,3	17.327,5	17.439,1	17.332,1	17.278,3	17.190,8	17.203,1	17.093,5	17.188,1
2.4. Ostale bankarske institucije	3.039,8	3.409,9	3.151,6	2.266,0	2.372,9	2.571,9	3.495,7	2.365,8	2.244,4	2.618,5	2.298,9	2.398,5	2.448,8
2.5. Nebankarske financijske institucije	4.608,1	4.563,5	4.130,6	3.369,0	3.408,0	3.583,1	3.796,4	3.283,0	3.383,9	3.321,8	3.484,9	3.267,9	3.394,8
Ukupno (1+2)	39.139,4	37.566,6	36.290,8	35.504,6	35.143,5	35.362,4	36.896,0	35.808,1	36.435,7	35.946,0	35.412,0	35.433,1	34.823,4

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka • U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Štedni depoziti	20.781,0	20.660,7	21.280,4	20.942,3	20.802,5	21.254,4	21.588,6	22.272,1	23.770,5	23.768,0	23.127,4	23.888,1	22.906,1
1.1. Lokalna država	25,5	10,0	8,9	13,1	10,9	12,6	23,7	14,4	12,8	10,6	12,7	13,5	15,8
1.2. Trgovačka društva	5.053,6	4.758,6	5.240,1	5.299,6	5.125,5	5.100,1	5.338,0	5.479,9	6.129,6	6.112,2	5.931,3	6.770,6	5.738,5
1.3. Stanovništvo	15.148,7	15.316,9	15.394,3	15.086,5	15.093,8	15.496,0	15.665,1	16.132,9	16.846,1	17.052,0	16.547,0	16.357,9	16.313,0
1.4. Ostale bankarske institucije	150,4	159,7	143,7	170,9	165,8	199,8	171,9	137,9	202,5	141,5	176,7	214,9	268,5
1.5. Nebankarske financijske institucije	402,9	415,5	493,4	372,2	406,6	445,8	389,9	507,0	579,4	451,7	459,7	531,3	570,2
2. Oročeni depoziti	114.629,6	115.717,0	115.708,2	116.382,2	115.675,4	116.463,9	114.869,2	116.868,5	118.753,8	120.025,2	122.039,0	123.600,8	124.651,0
2.1. Lokalna država	2,5	6,2	6,2	6,3	9,3	8,6	12,4	11,4	13,7	13,7	11,6	7,6	2,3
2.2. Trgovačka društva	13.516,9	13.250,9	12.867,2	13.117,6	12.471,5	12.550,4	12.010,1	13.438,6	13.187,6	14.316,9	14.698,8	13.838,1	15.097,8
2.3. Stanovništvo	95.598,0	96.524,5	96.448,2	97.008,2	97.197,3	97.801,2	97.053,0	98.257,3	99.783,4	99.995,7	101.327,7	104.011,6	104.621,4
2.4. Ostale bankarske institucije	663,0	649,2	613,4	659,6	642,5	647,7	788,9	670,0	867,0	1.111,3	1.310,4	1.073,3	1.384,1
2.5. Nebankarske financijske institucije	4.849,1	5.286,2	5.773,1	5.590,5	5.354,9	5.456,0	5.004,8	4.491,2	4.902,0	4.587,7	4.690,5	4.670,3	3.545,4
Ukupno (1+2)	135.410,6	136.377,7	136.988,6	137.324,5	136.478,0	137.718,3	136.457,8	139.140,6	142.524,4	143.793,2	145.166,4	147.488,9	147.557,1

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka • U tablici se iskazuju devizni štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po viđenju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a devizni oročeni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	0,8	0,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Obveznice (neto)	765,3	766,0	777,1	988,8	988,1	989,7	998,0	983,6	992,8	997,4	998,2	1.007,0	1.016,7
3. Primljeni krediti	596,7	691,6	589,2	499,0	463,2	511,7	513,8	270,7	397,7	211,8	168,2	195,4	320,7
3.1. Lokalna država	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2. Trgovačka društva	4,6	4,5	4,2	4,0	2,9	3,3	3,2	2,9	2,9	2,7	2,6	2,6	2,4
3.3. Ostale bankarske institucije	551,8	669,4	574,6	495,0	460,3	508,3	510,7	267,8	394,8	199,9	165,6	192,7	318,1
3.4. Nebankarske financijske institucije	40,4	17,7	10,4	-	-	-	-	-	-	9,2	-	0,2	0,1
Ukupno (1+2+3)	1.362,8	1.458,3	1.366,3	1.487,7	1.451,3	1.501,4	1.511,8	1.254,3	1.390,5	1.209,3	1.166,4	1.202,4	1.337,4

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca • U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica,

akceptiranih mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2010.												
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Devizna inozemna pasiva	60.046,7	57.947,6	57.425,1	60.080,9	57.955,8	58.578,0	61.479,8	57.926,6	56.071,0	56.236,5	53.590,1	54.968,8	58.715,8
1.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	51.702,3	49.471,9	48.567,9	50.992,2	48.962,8	49.446,3	52.207,1	48.464,9	46.471,3	46.517,2	43.822,2	44.956,9	48.789,0
Tekući računi	221,0	248,5	272,3	271,2	372,1	454,2	328,9	291,4	275,0	265,6	230,1	261,9	208,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	21.945,8	20.476,7	19.995,6	20.669,6	19.983,9	19.520,8	21.057,3	19.527,3	18.368,3	19.095,1	18.390,7	19.039,2	20.188,9
Kredit	29.535,4	28.746,6	28.300,0	30.051,5	28.606,7	29.471,3	30.820,9	28.646,2	27.828,0	27.156,5	25.201,4	25.655,8	28.391,9
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	2.000,7	2.007,6	1.996,7	2.001,4	1.997,2	2.003,6	2.011,2	2.018,9	2.039,5	2.028,2	2.030,6	2.066,0	2.079,8
Obveznice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Obveze prema strancima	8.344,4	8.475,7	8.857,2	9.088,6	8.993,0	9.131,6	9.272,6	9.461,7	9.599,7	9.719,4	9.767,9	10.011,9	9.926,7
Štedni i oročeni depoziti	8.336,3	8.467,6	8.838,2	9.070,2	8.975,2	9.113,7	9.254,7	9.443,7	9.581,6	9.701,8	9.750,8	9.994,5	9.909,3
Depoziti po viđenju	1.267,8	1.265,6	1.292,3	1.410,2	1.338,2	1.378,4	1.383,3	1.533,2	1.538,5	1.532,6	1.458,4	1.479,9	1.434,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	7.068,6	7.202,0	7.545,9	7.660,0	7.637,0	7.735,3	7.871,4	7.910,4	8.043,0	8.169,2	8.292,3	8.514,6	8.475,0
Kredit	8,0	8,1	18,9	18,4	17,9	17,9	17,9	18,0	18,1	17,6	17,2	17,4	17,5
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	-	-	10,9	10,9	10,9	10,9	10,8	10,9	10,9	10,9	11,0	11,1	11,1
2. Kunska inozemna pasiva	20.318,6	19.008,4	18.955,1	19.638,5	19.762,4	20.988,1	20.978,0	20.149,9	19.663,0	19.901,0	20.144,7	22.477,6	23.224,6
2.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	19.943,0	18.619,5	18.570,2	19.270,1	19.387,3	20.400,6	20.591,6	19.762,8	19.287,4	19.529,6	19.766,0	22.073,7	22.817,7
Depozitni novac	359,1	497,6	569,6	273,7	341,1	375,7	384,6	394,6	338,5	344,1	496,6	496,5	696,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	14.654,3	13.180,7	13.062,1	12.952,7	13.016,5	13.989,3	14.111,2	13.282,8	12.831,8	13.094,3	13.195,8	15.466,4	15.963,5
Kredit	4.929,6	4.941,2	4.938,5	6.043,7	6.029,8	6.035,6	6.095,8	6.085,5	6.117,1	6.091,2	6.073,6	6.110,8	6.158,0
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	749,2	760,7	758,1	773,8	770,8	776,6	836,9	826,5	858,1	832,2	814,7	851,9	899,0
2.2. Obveze prema strancima	375,7	388,9	384,9	368,4	375,1	587,5	386,4	387,1	375,6	371,5	378,8	403,9	406,8
Depozitni novac	222,8	236,5	235,1	220,9	238,5	444,2	235,6	243,8	233,6	231,1	241,5	249,5	250,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	144,4	143,9	141,3	139,0	128,1	134,8	142,2	134,7	133,5	131,9	128,8	145,8	148,0
Kredit	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
Ukupno (1+2)	80.365,3	76.956,0	76.380,2	79.719,4	77.718,2	79.566,1	82.457,8	78.076,5	75.734,0	76.137,6	73.734,8	77.446,4	81.940,4

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka • U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Kunski depoziti	15.124,1	15.236,1	15.373,3	15.681,5	15.655,3	15.805,9	15.946,1	16.617,4	16.440,5	16.529,2	16.700,9	16.736,9	16.089,9
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	356,6	493,2	401,2	449,9	640,7	723,2	539,6	939,3	585,3	757,5	824,7	861,2	806,8
Depozitni novac	189,3	255,6	162,5	155,4	164,8	192,2	184,7	285,9	217,1	173,7	164,6	216,5	306,0
Štedni depoziti	0,6	0,6	6,6	0,5	0,7	0,7	0,6	0,6	2,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	166,7	237,0	232,2	294,0	475,2	530,4	354,3	652,8	365,6	583,3	659,5	644,2	485,3
Kredit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15,0
1.2. Depoziti republičkih fondova	14.767,5	14.742,9	14.972,0	15.231,5	15.014,6	15.082,6	15.406,5	15.678,1	15.855,2	15.771,7	15.876,3	15.875,7	15.283,1
Depozitni novac	389,5	201,5	327,2	448,1	407,8	457,9	449,5	419,2	539,7	526,0	635,7	610,7	290,9
Štedni depoziti	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	410,8	475,0	537,8	649,4	437,8	452,7	414,8	432,0	511,3	372,8	523,4	570,6	329,0
Kredit	13.966,9	14.066,2	14.106,8	14.133,9	14.169,0	14.172,0	14.542,2	14.826,9	14.804,2	14.872,9	14.717,2	14.694,4	14.663,3
2. Devizni depoziti	3.095,2	1.538,8	1.604,9	1.702,8	1.954,0	1.860,8	1.486,4	2.845,6	3.030,4	3.227,5	2.937,5	2.743,2	3.780,4
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	1.088,3	1.015,7	1.036,4	1.024,7	1.188,0	1.154,9	1.219,3	1.334,0	1.464,5	1.481,4	1.471,4	1.475,6	1.656,1
Štedni depoziti	716,8	337,5	410,2	459,3	495,3	374,8	514,2	841,7	836,0	851,4	828,7	836,6	993,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	309,4	646,1	593,5	532,4	659,2	744,2	669,0	492,0	628,2	629,9	642,5	638,8	662,0
Refinancirani kredit	62,2	32,1	32,7	33,0	33,5	35,9	36,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
2.2. Depoziti republičkih fondova	2.006,9	523,1	568,6	678,0	766,0	706,0	267,1	1.511,6	1.566,0	1.746,0	1.466,1	1.267,6	2.124,3
Štedni depoziti	106,6	54,3	72,9	54,6	63,9	68,0	102,3	160,5	270,9	219,9	102,0	122,2	90,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	256,4	212,8	241,2	260,5	303,5	238,5	92,8	1.278,6	1.199,8	1.159,1	1.070,5	848,6	601,3
Kredit	1.643,9	256,0	254,5	363,0	398,6	399,5	71,9	72,5	95,3	367,0	293,6	296,8	1.432,7
Ukupno (1+2)	18.219,3	16.774,8	16.978,2	17.384,2	17.609,3	17.666,7	17.432,5	19.463,0	19.470,9	19.756,7	19.638,4	19.480,1	19.870,3

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka • U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti

Republike Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Ograničeni depoziti	2.548,4	2.530,7	2.604,9	2.395,6	2.418,6	2.697,7	2.720,7	2.559,8	2.387,7	2.529,6	2.711,8	2.345,8	2.328,3
1.1. Kunski depoziti	1.366,0	1.394,1	1.433,3	1.403,2	1.334,5	1.392,1	1.398,5	1.502,3	1.375,9	1.398,2	1.408,6	1.348,0	1.428,9
1.2. Devizni depoziti	1.182,5	1.136,6	1.171,6	992,3	1.084,1	1.305,6	1.322,2	1.057,5	1.011,8	1.131,4	1.303,1	997,8	899,4
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2)	2.548,4	2.530,7	2.604,9	2.395,6	2.418,6	2.697,7	2.720,7	2.559,8	2.387,7	2.529,6	2.711,8	2.345,8	2.328,3

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka • U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
AKTIVA													
1. Pričuve kod središnje banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	3.137,9	3.128,2	3.106,3	3.096,3	3.089,7	2.996,8	3.079,4	3.114,8	3.139,4	3.162,9	3.204,4	3.247,3	3.315,9
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	2.979,1	2.970,9	2.943,2	2.951,6	2.936,8	2.942,8	2.927,5	2.947,4	2.950,5	2.963,1	2.970,0	2.991,8	2.987,3
U tome: Potraživanja od stanovništva	2.979,1	2.970,9	2.943,2	2.951,6	2.936,8	2.942,8	2.927,5	2.947,4	2.950,5	2.963,1	2.970,0	2.991,8	2.987,3
4. Potraživanja od banaka	294,8	300,1	255,5	201,8	173,6	269,1	156,8	137,7	161,4	163,7	161,6	201,1	258,5
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2+3+4+5)	6.411,7	6.399,2	6.305,1	6.249,7	6.200,1	6.208,7	6.163,7	6.199,9	6.251,3	6.289,7	6.336,1	6.440,1	6.561,8
PASIVA													
1. Oročeni depoziti	5.711,8	5.716,9	5.560,6	5.485,2	5.425,1	5.403,9	5.346,3	5.385,9	5.417,4	5.454,6	5.492,6	5.564,9	5.791,5
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	230,8	198,7	242,9	265,6	283,4	287,5	294,7	297,9	295,9	292,1	298,9	303,0	279,7
3. Kapitalski računi	478,1	486,4	492,5	498,5	500,2	502,2	500,7	495,0	500,5	502,8	506,4	510,7	512,1
4. Ostalo (neto)	-8,9	-2,8	9,1	0,5	-8,7	15,0	21,9	21,0	37,4	40,1	38,3	61,5	-21,5
Ukupno (1+2+3+4)	6.411,7	6.399,2	6.305,1	6.249,7	6.200,1	6.208,7	6.163,7	6.199,9	6.251,3	6.289,7	6.336,1	6.440,1	6.561,8

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica • U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su novčana sredstva stambenih štedionica u blagajnama.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003. godine, račune za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju

plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za identificirane gubitke na skupnoj osnovi. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjene za neraspoređene račune aktive.

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke
u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^c	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^d	Na nepropisno korištena sredstva i dospjele nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	prosinac	4,50	3,50	7,50 ^e	–	–	8,50 ^e	15,00	15,00
2006.	prosinac	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2007.	prosinac	9,00 ^d	4,06	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2008.	prosinac	9,00	6,00	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
2009.	prosinac	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
2010.	siječanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	veljača	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	ožujak	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	travanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	svibanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	lipanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	srpanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	kolovoz	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	rujan	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	listopad	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	studen	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	prosinac	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00

^a Vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu. ^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim obrazloženjima. ^c Od 14. prosinca 2005. ^d Od 31. prosinca 2007.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke • U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini

Vremenske serije iskazane u tablici sadržavaju određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazani su vagani prosjeci vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se na kamatne na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na upisane obvezne blagajničke zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospeljeća ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospeljeća					Kamatne stope na prekonočne depozite kod HNB-a
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana	Od 364 dana	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–	–
2003.	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–	–
2004.	prosinac	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2005.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2006.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2007.	prosinac	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2008.	prosinac	0,75	0,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2009.	prosinac	0,75	0,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2010.	siječanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	veljača	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	ožujak	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	travanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	svibanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	lipanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	srpanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	kolovoz	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	rujan	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	listopad	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	studen	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim obrazloženjima.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke • U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva depozirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja prosječnoga dnevnog stanja obvezne pričuve, izdvajaju na račune za namiru banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namiru neto pozicije iz Nacionalnoga klirinškog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke.

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima. Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekonočni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunška imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10	11
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	prosinac	18,00	37.424,5	24.997,9	12.426,6	3.940,2	17.497,7	9.271,4	0,52	0,92
2006.	prosinac	17,00	40.736,4	28.966,1	11.770,4	7.332,5	20.257,0	8.780,9	0,52	1,06
2007.	prosinac	17,00	44.465,9	31.809,1	12.656,8	6.641,1	22.266,4	9.203,5	0,53	1,29
2008.	prosinac	14,87	41.474,4	29.179,7	12.294,7	461,9	20.425,8	8.807,0	0,52	0,81
2009.	prosinac	14,00	40.423,5	33.693,7	6.729,8	30,9	23.585,6	4.898,0	0,52	–
2010.	siječanj	14,00	40.448,1	33.667,2	6.780,9	–	23.567,0	4.937,3	0,52	–
	veljača	13,32	38.605,2	32.102,4	6.502,8	–	22.471,7	4.747,4	0,52	–
	ožujak	13,00	37.874,7	31.468,5	6.406,3	–	22.027,9	4.681,7	0,52	–
	travanj	13,00	37.779,3	31.362,6	6.416,7	–	21.953,8	4.692,1	0,52	–
	svibanj	13,00	37.765,9	31.349,9	6.416,0	–	21.944,9	4.689,1	0,52	–
	lipanj	13,00	37.970,3	31.515,2	6.455,1	–	22.060,6	4.712,6	0,52	–
	srpanj	13,00	38.106,9	31.647,5	6.459,4	–	22.153,3	4.715,9	0,52	–
	kolovoz	13,00	38.335,3	31.863,5	6.471,9	–	22.304,4	4.724,1	0,52	–
	rujan	13,00	38.527,9	31.992,5	6.535,5	–	22.394,7	4.740,9	0,52	–
	listopad	13,00	38.700,5	32.137,0	6.563,5	–	22.495,9	4.737,4	0,52	–
	studen	13,00	38.746,3	32.180,9	6.565,4	–	22.526,6	4.710,0	0,52	–
	prosinac	13,00	38.990,6	32.374,8	6.615,8	–	22.662,4	4.736,7	0,52	–

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka • U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na svojim računima za namiru i u blagajnama, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospelosti do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvu do srpnja 1995. godine te od ožujka 2006. do veljače 2009. posebnu obveznu pričuvu na obveze po izdanim vrijednosnim papirima, obveznu pričuvu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu pričuvu (od kolovoza 2004. do listopada 2008.).

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupne obračunate obvezne pričuve u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005.

godine postotak izdvajanja kunskog dijela obvezne pričuve je fiksna i iznosi 70%.

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve obračunatog na osnovi deviznih sredstava ne-rezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%.

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kunskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvu i ostale obvezne depozite kod HNB-a.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti, uključujući sredstva granične obvezne pričuve (od kolovoza 2004. do listopada 2008.). Od studenoga 2009. Hrvatska narodna banka na sredstva izdvojenoga deviznog dijela obvezne pričuve ne plaća naknadu.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	–	4.316,0	3.073,2
2004.	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	–	–	4.581,7
2005.	prosinac	672,5	20.493,4	0,96	0,2	–	–	4.163,3
2006.	prosinac	840,8	20.239,1	0,83	–	–	–	5.993,7
2007.	prosinac	1.161,5	30.412,6	1,03	330,4	–	–	4.449,4
2008.	prosinac	1.168,7	28.101,4	1,03	289,1	–	–	6.171,2
2009.	prosinac	880,0	24.885,6	0,91	–	–	–	4.776,6
2010.	siječanj	784,1	24.541,5	0,82	–	–	–	4.710,5
	veljača	519,6	23.949,6	0,55	–	–	–	5.225,8
	ožujak	555,7	23.023,3	0,59	–	–	–	5.116,9
	travanj	445,3	23.604,0	0,48	–	–	–	5.533,6
	svibanj	387,1	25.201,0	0,42	–	–	–	5.430,2
	lipanj	469,6	25.994,3	0,50	–	–	–	5.737,2
	srpanj	404,0	27.045,2	0,43	–	–	–	6.119,9
	kolovoz	378,8	29.727,3	0,40	–	–	–	5.748,8
	rujan	389,5	31.279,0	0,41	–	–	–	5.840,4
	listopad	374,0	31.209,0	0,39	–	–	–	6.453,4
	studen	357,1	30.479,7	0,37	–	–	–	6.598,1
	prosinac	407,1	30.511,9	0,42	–	–	–	5.705,9

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka • U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazuju se slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao razlika između ostvarenog prosjeka na računu za namiru i u blagajni (do listopada 2008.), a od studenoga 2008. kao razlika između ostvarenog prosjeka na računu za namiru u razdoblju održavanja kunskog dijela obvezne pričuve i minimalno potrebnog prosjeka na računu za namiru prema obračunu kunskog dijela obvezne pričuve.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valuti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnog prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne

pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjen za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope u trgovanju depozitnim novcem među bankama		Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule									
		Na prekonoćne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
							Ukupni prosjek	Okvirni	Ostali				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	prosinac	1,03	1,59	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88	
2003.	prosinac	6,54	6,36	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69	
2004.	prosinac	4,87	4,74	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16	
2005.	prosinac	3,08	3,91	9,91	9,99	7,71	11,26	13,18	5,35	8,75	6,48	10,35	
2006.	prosinac	3,14	2,52	9,07	9,37	6,75	11,84	13,21	4,67	7,53	5,86	9,44	
2007.	prosinac	6,23	7,33	9,32	9,74	7,39	12,34	13,19	4,95	7,50	6,66	8,01	
2008.	prosinac	5,77	6,77	10,71	10,89	8,98	12,33	12,97	4,96	9,05	8,10	10,35	
2009.	prosinac	1,20	1,50	11,12	11,22	9,29	12,68	13,24	4,89	9,77	8,27	11,33	
2010.	siječanj	0,62	1,08	10,97	10,99	8,31	12,69	13,20	4,11	10,56	7,55	11,38	
	veljača	0,55	0,88	10,86	10,96	8,32	12,70	13,19	4,26	9,32	6,36	11,28	
	ožujak	0,77	1,02	10,20	10,27	7,24	12,60	13,16	4,02	9,37	7,10	11,03	
	travanj	0,77	1,41	10,28	10,31	7,24	12,64	13,16	4,00	9,87	7,19	10,79	
	svibanj	0,85	1,42	10,59	10,74	7,76	12,64	13,17	4,50	9,03	6,41	10,72	
	lipanj	0,94	1,40	10,35	10,52	7,57	12,65	13,15	3,92	8,51	6,03	10,77	
	srpanj	1,45	2,20	10,31	10,50	7,29	12,65	13,19	4,44	8,54	6,31	10,98	
	kolovoz	1,31	1,71	10,36	10,47	7,17	12,73	13,19	3,83	8,89	6,34	11,35	
	rujan	0,79	1,30	10,19	10,29	7,05	12,66	13,17	4,78	8,93	6,59	11,09	
	listopad	0,71	1,16	10,23	10,29	6,78	12,51	13,03	4,25	9,43	6,44	11,26	
	studen	0,68	1,21	10,28	10,29	6,99	12,70	13,18	4,28	10,13	6,36	11,24	
	prosinac	1,28	1,70	9,90	10,05	6,98	12,64	13,17	4,66	8,38	6,45	11,29	
	Relativna važnost ^a	-	-	65,58	59,53	27,18	32,36	30,34	2,02	6,05	3,64	2,41	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u stupcima 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, među ostalim, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazivale su se kamatne stope na međubankovnom novčanom tržištu, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine do kolovoza 2002. godine iskazivale su se kamatne stope na novčanom tržištu izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekonoćnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001.

godine povrat kredita dobivenih na prekonoćnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a.

U Biltenu HNB-a broj 157 izvršena je revizija podataka iz stupaca 3 i 4 za razdoblje od rujna 2002. nadalje. Od rujna 2002. iskazuju se kamatne stope na prekonoćne kredite i na ostale kredite izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih izravnim trgovanjem depozitnim novcem među bankama.

U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecom na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunati na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima			
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite					Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite	
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu						
								Ukupni prosjek	Stambeni	Ostali				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	....	....	5,94	5,70	7,27	
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44	
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18	
2004.	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83	
2005.	prosinac	6,18	6,52	6,34	7,91	6,07	5,18	6,98	4,95	8,10	5,29	5,28	5,30	
2006.	prosinac	6,30	6,56	6,29	8,33	6,22	6,21	6,22	4,75	7,57	5,65	6,19	5,34	
2007.	prosinac	6,73	6,86	6,86	6,84	6,66	6,51	6,80	5,12	8,24	6,79	6,59	7,10	
2008.	prosinac	7,73	8,20	8,18	8,65	7,43	6,92	7,89	6,08	9,02	7,08	7,17	6,83	
2009.	prosinac	8,28	8,48	8,41	10,23	8,11	7,31	9,02	6,45	9,96	6,98	7,35	6,49	
2010.	siječanj	8,36	8,25	8,19	9,71	8,46	7,68	8,96	6,41	10,03	6,72	7,37	6,40	
	veljača	8,24	8,26	8,15	9,75	8,23	7,49	8,96	6,39	9,89	6,94	7,33	6,55	
	ožujak	8,45	8,72	8,68	9,32	8,28	7,67	8,82	6,41	9,77	6,95	7,42	6,50	
	travanj	8,17	8,29	8,09	10,02	8,09	7,07	8,87	6,37	9,85	6,23	6,87	5,68	
	svibanj	7,91	7,85	7,77	8,93	7,95	7,05	8,73	6,43	9,84	6,81	7,15	6,43	
	lipanj	7,93	8,45	8,53	7,77	7,65	6,82	8,65	6,46	9,66	5,77	6,97	5,62	
	srpanj	8,01	8,13	7,94	9,65	7,97	7,28	8,53	6,38	9,42	6,70	6,81	6,57	
	kolovoz	7,94	8,08	8,14	7,67	7,87	7,03	8,45	6,30	9,28	7,22	7,63	6,80	
	rujan	8,14	8,60	8,56	9,23	7,94	7,02	8,45	6,33	9,05	6,86	7,93	6,12	
	listopad	8,05	8,05	7,90	9,82	8,04	7,14	8,45	6,15	9,09	6,78	6,69	6,90	
	studen	8,07	8,07	7,99	8,93	8,07	7,49	8,37	6,16	9,05	6,93	6,48	7,28	
	prosinac	7,78	7,95	7,91	8,86	7,67	7,19	8,16	6,02	8,94	6,38	7,12	6,06	
Relativna važnost ^a		25,79	10,27	9,78	0,49	15,52	7,82	7,70	2,06	5,64	8,63	2,59	6,04	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s

valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecem na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima prikazane u stupcima 12, 13 i 14 odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule								
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Na oročene depozite						
				Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite		
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82
2004.	prosinac	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30
2005.	prosinac	1,58	0,61	3,36	3,34	3,89	3,23	4,12	5,04	3,49
2006.	prosinac	1,91	0,56	2,98	2,94	4,10	2,69	4,32	4,98	3,11
2007.	prosinac	2,67	0,49	5,42	5,34	4,47	5,48	6,28	5,45	6,45
2008.	prosinac	2,92	0,43	5,65	5,60	5,34	5,64	6,58	5,88	6,85
2009.	prosinac	2,22	0,43	2,52	2,49	4,89	2,04	2,76	6,12	2,07
2010.	siječanj	2,17	0,43	2,70	2,70	4,95	1,95	2,64	6,23	1,99
	veljača	1,91	0,40	2,64	2,95	4,65	1,74	1,79	5,63	1,27
	ožujak	1,80	0,40	2,07	2,10	4,44	1,18	1,95	5,42	1,37
	travanj	1,76	0,36	2,15	2,25	4,35	1,44	1,81	5,52	1,34
	svibanj	1,78	0,36	2,19	2,25	4,22	1,37	2,00	5,38	1,53
	lipanj	1,72	0,35	1,94	1,91	4,12	1,22	2,07	5,34	1,59
	srpanj	1,73	0,36	2,04	1,93	4,06	1,31	2,44	5,19	2,05
	kolovoz	1,68	0,36	1,79	1,71	3,93	1,32	2,20	5,10	1,91
	rujan	1,64	0,37	1,76	1,72	3,92	1,23	1,92	4,90	1,60
	listopad	1,64	0,40	1,95	1,94	3,85	1,30	1,96	4,81	1,54
	studen	1,65	0,38	1,91	1,87	3,75	1,16	2,04	4,66	1,68
	prosinac	1,61	0,34	1,93	1,85	3,66	1,41	4,26	4,76	3,03
	Relativna važnost ^a	46,61	30,98	13,08	12,63	2,48	10,16	0,44	0,32	0,13

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim računima, štedne depozite stanovništva po viđenju i

oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom			Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju				
						Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava	
							EUR	USD	EUR	USD
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15
2004.	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21
2005.	prosinac	3,99	3,63	4,77	2,61	0,27	0,27	0,17	0,27	0,76
2006.	prosinac	3,67	3,30	4,07	2,94	0,25	0,23	0,17	0,32	0,44
2007.	prosinac	3,98	3,76	4,35	3,44	0,25	0,22	0,15	0,36	0,43
2008.	prosinac	4,09	4,05	4,42	3,97	0,21	0,20	0,15	0,26	0,13
2009.	prosinac	3,01	3,12	3,31	3,98	0,18	0,22	0,16	0,10	0,07
2010.	siječanj	3,50	3,07	3,33	3,88	0,19	0,22	0,16	0,11	0,07
	veljača	3,40	2,78	4,39	3,71	0,18	0,22	0,16	0,10	0,07
	ožujak	3,52	2,73	2,63	3,57	0,18	0,21	0,16	0,09	0,07
	travanj	3,63	2,99	5,46	3,51	0,17	0,20	0,16	0,09	0,09
	svibanj	3,21	2,78	2,54	3,37	0,17	0,20	0,16	0,09	0,07
	lipanj	3,32	2,79	3,82	3,26	0,18	0,22	0,16	0,10	0,08
	srpanj	3,57	3,02	4,06	3,26	0,19	0,21	0,16	0,11	0,08
	kolovoz	2,68	2,84	3,85	3,20	0,20	0,21	0,17	0,23	0,06
	rujan	3,38	2,57	3,89	3,13	0,20	0,19	0,17	0,27	0,06
	listopad	2,66	2,47	3,19	3,13	0,23	0,24	0,17	0,25	0,07
	studen	3,01	2,57	4,36	3,08	0,23	0,24	0,17	0,22	0,07
	prosinac	2,91 ^b	2,75	3,46	3,09	0,19	0,21	0,14	0,18	0,07
Relativna važnost ^b		0,39	0,26	0,13	53,00	20,76	13,85	1,76	4,72	0,42

^a Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 42,07 posto odnosi se na trgovačka društva. ^b Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnosile su se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite										
		Na oročene depozite										Ukupni prosjek
		Na kratkoročne depozite					Na dugoročne depozite					
		Ukupni prosjek		Stanovništva		Trgovačkih društava		Stanovništva		Trgovačkih društava		
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64
2004.	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65
2005.	prosinac	3,07	2,94	2,99	1,76	2,63	4,34	3,69	4,25	0,48	4,39	-
2006.	prosinac	3,82	3,76	3,16	2,05	4,24	5,84	4,25	4,47	2,26	4,79	4,61
2007.	prosinac	4,32	4,25	3,47	2,60	5,10	5,33	4,80	4,83	3,84	5,13	2,19
2008.	prosinac	4,15	3,95	4,33	2,69	4,13	1,84	5,51	5,57	3,58	5,52	2,38
2009.	prosinac	3,58	3,40	4,33	2,73	2,64	1,77	5,13	5,43	3,86	2,85	0,13
2010.	siječanj	3,65	3,47	4,22	2,68	2,78	1,47	5,30	5,39	3,78	4,75	0,79
	veljača	3,31	3,10	4,04	2,75	2,36	1,28	5,14	5,25	3,73	3,90	2,76
	ožujak	3,17	2,91	3,78	2,72	2,42	0,97	5,12	5,20	3,71	4,47	2,00
	travanj	3,17	2,92	3,73	2,75	2,26	1,55	5,01	5,07	3,93	3,48	1,10
	svibanj	3,03	2,84	3,63	2,73	2,07	1,45	4,62	4,73	3,82	2,18	3,00
	lipanj	3,00	2,83	3,48	2,75	2,33	1,57	4,61	4,68	3,65	3,30	-
	srpanj	2,98	2,75	3,50	2,64	2,11	1,32	4,65	4,74	3,78	2,71	1,22
	kolovoz	2,94	2,68	3,48	2,62	1,96	1,35	4,59	4,69	3,74	1,11	-
	rujan	2,82	2,62	3,47	2,64	1,94	1,08	4,40	4,46	3,61	2,70	2,45
	listopad	2,33	2,14	3,36	2,55	1,47	1,13	4,16	4,23	3,62	3,68	3,42
	studen	2,20	1,99	3,24	2,49	1,28	0,77	4,24	4,29	3,43	3,92	4,00
	prosinac	2,69	2,15	3,13	2,45	1,63	0,76	5,36	4,28	3,20	6,91	3,80
Relativna važnost ^a		32,24	26,83	10,35	0,66	13,34	2,48	5,41	3,01	0,13	2,27	0,00

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (stupac 3) od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite prikazana u stupcu 6 odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene devizne depozite, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) jesu stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) jesu iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

u milijunima eura, tekući tečaj

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja													
1. Pravne osobe	3.422,9	1.707,5	1.377,2	1.571,5	1.483,2	1.439,7	1.369,4	2.079,3	2.194,6	2.088,6	1.952,4	1.878,8	2.311,6
2. Fizičke osobe	369,6	263,7	304,4	382,7	389,6	447,9	436,4	562,0	548,4	441,6	393,6	340,1	367,7
2.1. Domaće fizičke osobe	342,3	240,2	278,1	346,6	342,8	391,1	364,2	454,0	417,6	374,0	345,2	335,3	362,4
2.2. Strane fizičke osobe	27,4	23,5	26,3	36,1	46,8	56,8	72,2	108,0	130,8	67,6	48,4	4,8	5,3
3. Domaće banke	950,2	767,9	580,5	807,0	734,3	909,0	962,9	1.221,9	936,9	846,2	1.056,5	1.174,2	1.174,1
4. Strane banke	454,2	365,7	303,6	389,2	371,6	433,1	565,8	542,5	480,9	444,2	464,1	482,6	705,2
5. Hrvatska narodna banka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116,4	233,7
Ukupno (1+2+3+4+5)	5.196,9	3.104,8	2.565,7	3.150,4	2.978,7	3.229,6	3.334,5	4.405,7	4.160,7	3.820,6	3.866,6	3.992,1	4.792,2
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja													
1. Pravne osobe	3.169,4	1.657,0	1.344,5	1.528,0	1.267,3	1.429,6	1.519,4	2.049,1	2.494,5	2.239,1	1.930,0	1.789,2	2.682,9
2. Fizičke osobe	197,2	123,5	110,7	160,1	123,2	142,8	108,6	193,2	167,7	136,3	119,5	206,1	224,2
2.1. Domaće fizičke osobe	196,0	122,8	108,5	159,3	122,0	141,6	107,3	191,4	165,7	134,7	118,5	205,2	223,6
2.2. Strane fizičke osobe	1,2	0,8	2,2	0,8	1,2	1,2	1,3	1,8	1,9	1,6	1,0	0,8	0,7
3. Domaće banke	950,2	767,9	580,5	807,0	734,3	909,0	962,9	1.221,9	936,9	846,2	1.056,5	1.174,2	1.174,1
4. Strane banke	353,1	393,5	266,3	346,9	606,8	361,6	410,3	468,7	397,8	424,7	410,5	605,5	762,3
5. Hrvatska narodna banka	271,3	-	-	-	-	-	125,6	238,1	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2+3+4+5)	4.941,2	2.941,9	2.302,1	2.842,1	2.731,7	2.843,1	3.126,7	4.170,9	3.996,8	3.646,2	3.516,5	3.775,0	4.843,5
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A-B)													
1. Pravne osobe	253,4	50,5	32,7	43,5	215,9	10,0	-149,9	30,2	-300,0	-150,5	22,4	89,5	-371,3
2. Fizičke osobe	172,4	140,2	193,6	222,6	266,4	305,0	327,8	368,8	380,7	305,3	274,1	134,0	143,5
2.1. Domaće fizičke osobe	146,3	117,5	169,6	187,3	220,9	249,5	256,9	262,6	251,8	239,3	226,7	130,0	138,8
2.2. Strane fizičke osobe	26,1	22,8	24,1	35,3	45,5	55,6	70,9	106,2	128,9	66,0	47,4	4,0	4,6
3. Strane banke	101,1	-27,8	37,2	42,3	-235,3	71,5	155,6	73,8	83,1	19,6	53,6	-122,9	-57,1
4. Hrvatska narodna banka	-271,3	-	-	-	-	-	-125,6	-238,1	-	-	-	116,4	233,7
Ukupno (1+2+3+4)	255,7	162,9	263,5	308,4	247,0	386,5	207,9	234,8	163,9	174,4	350,1	217,1	-51,3
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke													
Kupnja stranih sredstava plaćanja	119,1	0,1	1,4	2,4	2,8	0,3	1,7	2,4	0,2	5,7	2,7	0,3	218,5
Prodaja stranih sredstava plaćanja	11,6	0,0	66,6	108,0	38,8	0,0	19,6	-	-	-	-	-	-

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja • Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska

narodna banka). Izvor su podataka izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja uključujući i podatke o kupnji i prodaji stranih sredstava plaćanja od fizičkih osoba preko ovlaštenih mjenjača.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica^{a,b}

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. ^c	2010.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^c
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-2.635,7	-3.118,8	-4.216,5	-2.407,7	-582,1	-1.340,2	-100,6	1.888,2	-1.029,5
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-3.743,1	-4.161,8	-5.287,0	-3.444,0	-1.661,4	-1.592,9	-387,8	1.628,7	-1.309,4
1.1. Prihodi	17.917,5	19.658,1	21.303,8	16.964,9	18.509,5	3.023,6	4.656,6	7.024,1	3.805,2
1.2. Rashodi	-21.660,6	-23.819,8	-26.590,8	-20.408,9	-20.170,9	-4.616,5	-5.044,4	-5.395,4	-5.114,6
2. Roba i usluge (3+4)	-2.568,0	-3.067,4	-3.719,2	-1.617,0	-51,9	-1.139,3	-60,1	2.142,0	-994,6
2.1. Prihodi	16.990,4	18.307,2	19.904,6	16.157,1	17.595,8	2.821,2	4.385,2	6.791,4	3.598,1
2.2. Rashodi	-19.558,4	-21.374,6	-23.623,8	-17.774,1	-17.647,7	-3.960,4	-4.445,3	-4.649,4	-4.592,7
3. Roba	-8.344,2	-9.434,0	-10.793,8	-7.386,9	-5.945,3	-1.283,3	-1.496,9	-1.716,8	-1.448,3
3.1. Prihodi	8.463,6	9.192,5	9.814,0	7.703,2	9.099,5	2.033,3	2.325,2	2.243,0	2.498,0
3.2. Rashodi	-16.807,8	-18.626,5	-20.607,8	-15.090,1	-15.044,8	-3.316,6	-3.822,1	-3.959,8	-3.946,3
4. Usluge	5.776,2	6.366,6	7.074,6	5.769,9	5.893,4	144,0	1.436,8	3.858,8	453,8
4.1. Prihodi	8.526,8	9.114,7	10.090,6	8.453,9	8.496,3	787,9	2.060,0	4.548,4	1.100,1
4.2. Rashodi	-2.750,6	-2.748,1	-3.016,0	-2.684,1	-2.602,9	-643,9	-623,2	-689,6	-646,3
5. Dohodak	-1.175,1	-1.094,4	-1.567,9	-1.826,9	-1.609,5	-453,7	-327,7	-513,3	-314,8
5.1. Prihodi	927,1	1.350,9	1.399,1	807,9	913,7	202,4	271,4	232,8	207,1
5.2. Rashodi	-2.102,2	-2.445,3	-2.967,0	-2.634,8	-2.523,1	-656,1	-599,1	-746,1	-521,9
6. Tekući transferi	1.107,4	1.043,0	1.070,5	1.036,3	1.079,3	252,7	287,2	259,5	279,9
6.1. Prihodi	1.639,5	1.576,1	1.684,4	1.607,8	1.674,8	394,6	450,3	392,0	437,9
6.2. Rashodi	-532,1	-533,1	-613,9	-571,5	-595,5	-141,9	-163,1	-132,5	-158,0
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	4.031,4	4.525,4	5.800,9	3.513,8	1.467,9	828,2	183,0	-368,6	825,2
B1. Kapitalne transakcije	-134,9	28,5	14,9	42,7	36,0	12,6	13,3	12,8	-2,6
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	5.578,5	5.218,6	5.455,6	4.367,6	1.515,7	298,1	291,3	639,0	287,3
1. Izravna ulaganja	2.561,5	3.467,8	3.245,8	1.206,9	593,3	529,2	-88,7	315,6	-162,7
1.1. U inozemstvo	-206,8	-211,2	-972,6	-888,8	153,4	-62,0	-154,0	-75,5	445,0
1.2. U Hrvatsku	2.768,3	3.679,0	4.218,4	2.095,6	439,9	591,2	65,3	391,1	-607,7
2. Portfeljna ulaganja	-197,3	391,1	-782,1	398,3	399,3	-726,8	236,2	1.160,1	-270,3
2.1. Sredstva	-459,8	-404,7	-277,9	-584,3	-351,5	-112,2	30,9	-80,5	-189,7
2.2. Obveze	262,5	795,8	-504,3	982,6	750,8	-614,6	205,3	1.240,6	-80,6
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	-252,7	-61,1	-72,4	-74,4	-44,8
4. Ostala ulaganja	3.214,3	1.359,7	2.991,9	2.762,4	775,8	556,7	216,2	-762,3	765,2
4.1. Sredstva	-692,3	-1.653,3	-1.620,9	759,9	639,6	679,0	-42,4	-382,9	386,0
4.2. Obveze	3.906,6	3.012,9	4.612,8	2.002,6	136,2	-122,3	258,6	-379,4	379,2
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-1.412,2	-721,6	330,4	-896,4	-83,8	517,5	-121,5	-1.020,4	540,5
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-1.395,7	-1.406,6	-1.584,3	-1.106,1	-885,8	512,0	-82,4	-1.519,6	204,3

^a HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR). ^c Preliminarni podaci

Napomena: U poziciji neto pogreška i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca • Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1993.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U sva tri slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama, pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,
- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kad nije poznat datum transakcije,
- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijednosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. ^a	2010.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^a
Roba	-8.344,2	-9.434,0	-10.793,8	-7.386,9	-5.945,3	-1.283,3	-1.496,9	-1.716,8	-1.448,3
1. Prihodi	8.463,6	9.192,5	9.814,0	7.703,2	9.099,5	2.033,3	2.325,2	2.243,0	2.498,0
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	8.251,6	9.001,6	9.585,1	7.529,4	8.902,4	2.000,2	2.279,5	2.170,4	2.452,3
1.2. Prilagodbe za obuhvat	212,0	191,0	228,9	173,8	197,1	33,1	45,7	72,6	45,7
2. Rashodi	-16.807,8	-18.626,5	-20.607,8	-15.090,1	-15.044,8	-3.316,6	-3.822,1	-3.959,8	-3.946,3
2.1. Uvoz cif u vanjskotrgovinskoj statistici	-17.104,7	-18.826,6	-20.817,1	-15.220,1	-15.127,2	-3.338,0	-3.849,5	-3.967,8	-3.971,9
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-341,1	-370,4	-421,4	-331,1	-376,0	-79,8	-89,2	-112,2	-94,8
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	638,0	570,4	630,8	461,2	458,4	101,1	116,6	120,2	120,3
Usluge	5.776,2	6.366,6	7.074,6	5.769,9	5.893,4	144,0	1.436,8	3.858,8	453,8
1. Prijevoz	547,8	641,3	625,3	349,2	399,7	57,5	110,1	148,6	83,5
1.1. Prihodi	1.037,5	1.165,4	1.209,4	752,0	813,3	145,8	219,3	262,0	186,2
1.2. Rashodi	-489,7	-524,0	-584,1	-402,8	-413,6	-88,3	-109,2	-113,4	-102,7
2. Putovanja – turizam	5.708,7	6.035,2	6.694,0	5.655,8	5.607,6	188,1	1.317,3	3.690,5	411,7
2.1. Prihodi	6.293,3	6.752,6	7.459,4	6.379,7	6.236,8	324,7	1.476,3	3.867,8	568,0
2.1.1. Poslovni razlozi	388,4	389,2	386,4	255,7	237,0	39,0	80,9	72,8	44,2
2.1.2. Osobni razlozi	5.904,9	6.363,4	7.073,1	6.124,0	5.999,8	285,7	1.395,4	3.795,0	523,7
2.2. Rashodi	-584,6	-717,3	-765,5	-724,0	-629,2	-136,6	-159,0	-177,3	-156,3
2.2.1. Poslovni razlozi	-229,5	-266,9	-261,3	-240,8	-180,6	-39,1	-55,4	-40,0	-46,1
2.2.2. Osobni razlozi	-355,1	-450,4	-504,2	-483,1	-448,6	-97,6	-103,6	-137,3	-110,2
2.3. Ostale usluge	-480,3	-310,0	-244,6	-235,1	-113,9	-101,5	9,4	19,6	-41,4
2.3.1. Prihodi	1.196,0	1.196,8	1.421,8	1.322,2	1.446,3	317,4	364,4	418,5	346,0
2.3.2. Rashodi	-1.676,3	-1.506,7	-1.666,4	-1.557,3	-1.560,1	-419,0	-355,0	-398,9	-387,3

^a Preliminarni podaci

iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slažu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. Hrvatska narodna banka ponovo je provela istovrsnu anketu krajem 2006. godine (za uvoz u prethodnoj godini). Nova je anketa pokazala da se udio troškova prijevoza i osiguranja nastavio smanjivati te iznosi 3,03%. Taj se udio počeo primjenjivati od obračuna za prvo tromjesečje 2007. godine. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju

se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine, na osnovi rezultata Istraživanja o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnove usluga prijevoza su u razdoblju od 1993. do 1998. preuzimani iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnove prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Kod usluge prijevoza robe rashodi se dopunjuju dijelom troškova prijevoza i osiguranja koji se odnosi na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svođenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima,

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. ^a	2010.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^b
Dohodak	-1.175,1	-1.094,4	-1.567,9	-1.826,9	-1.609,5	-453,7	-327,7	-513,3	-314,8
1. Naknade zaposlenima	373,2	494,2	564,1	586,5	620,8	142,7	155,1	158,4	164,5
1.1. Prihodi	404,3	527,8	599,7	624,2	657,1	151,0	164,4	167,8	173,9
1.2. Rashodi	-31,1	-33,6	-35,5	-37,6	-36,3	-8,3	-9,3	-9,4	-9,3
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-1.011,1	-921,6	-1.137,1	-1.178,6	-1.116,3	-333,4	-206,3	-391,1	-185,6
2.1. Prihodi	80,2	174,5	194,6	-64,1	79,2	6,2	64,8	19,2	-10,9
Od čega: Zadržana dobit	63,5	123,3	118,6	-114,9	0,9	-2,6	18,5	6,3	-21,3
2.2. Rashodi	-1.091,3	-1.096,1	-1.331,7	-1.114,4	-1.195,6	-339,5	-271,0	-410,3	-174,7
Od čega: Zadržana dobit	-721,0	-483,3	-508,5	-343,1	-540,5	-141,5	53,5	-342,7	-109,7
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-185,5	-179,7	-177,9	-170,6	-299,1	-69,2	-70,4	-78,3	-81,2
3.1. Prihodi	65,7	97,5	87,5	83,6	63,0	14,0	15,9	16,7	16,4
3.2. Rashodi	-251,2	-277,2	-265,4	-254,2	-362,1	-83,2	-86,3	-95,0	-97,6
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-351,6	-487,3	-817,0	-1.064,3	-814,9	-193,9	-206,2	-202,3	-212,6
4.1. Prihodi	377,0	551,0	517,4	164,2	114,3	31,2	26,3	29,1	27,7
4.2. Rashodi	-728,6	-1.038,4	-1.334,3	-1.228,5	-929,2	-225,0	-232,5	-231,4	-240,3
Tekući transferi	1.107,4	1.043,0	1.070,5	1.036,3	1.079,3	252,7	287,2	259,5	279,9
1. Država	-8,6	-16,7	-20,0	-30,0	-41,9	-19,5	-9,8	-22,0	9,5
1.1. Prihodi	255,7	260,2	342,6	309,0	303,8	63,0	93,1	55,8	91,9
1.2. Rashodi	-264,4	-276,8	-362,7	-339,0	-345,6	-82,5	-102,9	-77,8	-82,3
2. Ostali sektori	1.116,0	1.059,6	1.090,5	1.066,3	1.121,2	272,3	297,0	281,5	270,4
2.1. Prihodi	1.383,8	1.316,0	1.341,7	1.298,8	1.371,1	331,6	357,1	336,2	346,1
2.2. Rashodi	-267,7	-256,3	-251,2	-232,5	-249,9	-59,4	-60,1	-54,7	-75,7

^a Preliminarni podaci

kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1993. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih izvora podataka koji nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovine 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompilaciji stavaka na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih poslova i Državnog zavoda za statistiku o broju stranih i domaćih putnika te s podacima o distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja i komunikacijske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimaju se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavlja se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja, odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se

iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Od prvog tromjesečja 2009. godine statističko praćenje zadržane dobiti usklađeno je s međunarodnim standardima, a svodi se na evidentiranje zadržane dobiti na tromjesečnoj osnovi, u razdoblju u kojem je dobit ostvarena. Prije toga zadržana dobit bila je evidentirana u mjesecu u kojem je donesena odluka o raspodjeli dobiti za prethodnu poslovnu godinu te se tako temeljila na dobiti ostvarenoj prethodne godine. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamatama za kreditne odnose između vlasnički izravno povezanih rezidenata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i evidenciju dohotka koja se odnosi na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća obračun kamata prema evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom. Valja spomenuti da je u 2007. došlo do promjene metodologije u dijelu koji se odnosi na evidenciju dohotka od dužničkih ulaganja, i to tako da je uvedeno evidentiranje dohotka na obračunskom načelu. Znači da se dohodak od dužničkih ulaganja odnosno kamate evidentiraju u trenutku njihova obračuna, a ne dospjeća odnosno naplate. U tom smislu došlo je i do revizije povijesnih podataka od 1999. do 2006. godine.

Tekući transferi prikazuju se odvojeno za sektor država i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja^{a,b}

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. ^c	2010.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^e
Izravna ulaganja	2.561,5	3.467,8	3.245,8	1.206,9	593,3	529,2	-88,7	315,6	-162,7
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-206,8	-211,2	-972,6	-888,8	153,4	-62,0	-154,0	-75,5	445,0
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-210,5	-265,3	-1.078,3	-895,2	268,0	-56,4	-112,7	-86,4	523,5
1.1.1. Sredstva	-210,5	-268,4	-1.078,3	-1.010,1	244,0	-59,0	-112,7	-86,4	502,2
1.1.2. Obveze	0,0	3,1	0,0	114,9	24,0	2,6	0,0	0,0	21,3
1.2. Ostala ulaganja	3,7	54,1	105,7	6,4	-114,6	-5,6	-41,3	10,9	-78,6
1.2.1. Sredstva	-13,9	20,3	106,8	-29,9	-345,2	-24,9	-43,4	5,2	-282,2
1.2.2. Obveze	17,6	33,9	-1,1	36,3	230,6	19,3	2,1	5,7	203,6
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	2.768,3	3.679,0	4.218,4	2.095,6	439,9	591,2	65,3	391,1	-607,7
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	2.468,6	2.671,6	2.707,7	1.039,9	1.061,5	435,3	469,1	473,2	-316,2
2.1.1. Sredstva	-0,1	0,0	-6,9	-94,7	-53,5	0,0	-53,5	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	2.468,7	2.671,6	2.714,6	1.134,6	1.115,0	435,3	522,6	473,2	-316,2
2.2. Ostala ulaganja	299,7	1.007,4	1.510,7	1.055,7	-621,6	155,9	-403,9	-82,1	-291,5
2.2.1. Sredstva	12,4	20,3	-26,4	-27,9	-17,2	-12,8	-27,7	13,8	9,6
2.2.2. Obveze	287,3	987,2	1.537,0	1.083,6	-604,4	168,7	-376,1	-95,9	-301,1
Portfeljna ulaganja	-197,3	391,1	-782,1	398,3	399,3	-726,8	236,2	1.160,1	-270,3
1. Sredstva	-459,8	-404,7	-277,9	-584,3	-351,5	-112,2	30,9	-80,5	-189,7
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-320,5	-844,2	148,9	-111,4	-474,3	-245,4	-149,9	14,0	-92,9
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.3. Ostali sektori	-323,1	-844,2	148,9	-111,4	-474,3	-245,4	-149,9	14,0	-92,9
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-139,3	439,4	-426,8	-472,8	122,8	133,2	180,8	-94,5	-96,7
1.2.1. Obveznice	118,2	329,7	-326,0	-131,4	243,0	224,0	8,1	93,8	-82,8
1.2.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	161,9	267,8	-226,5	-53,4	163,5	220,6	-75,9	103,5	-84,7
1.2.1.3. Ostali sektori	-43,7	61,9	-99,5	-78,9	71,5	-4,6	86,9	-17,9	7,1
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	-257,4	109,7	-100,8	-341,4	-120,2	-90,8	172,7	-188,3	-13,9
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	-257,4	109,7	-100,9	-337,0	-123,5	-92,9	171,1	-191,0	-10,8
1.2.2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	262,5	795,8	-504,3	982,6	750,8	-614,6	205,3	1.240,6	-80,6
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	325,7	315,9	-85,1	16,4	92,1	-7,2	-7,2	88,6	17,9
2.1.1. Banke	28,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	297,7	315,9	-85,1	16,4	92,1	-7,2	-7,2	88,6	17,9
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-63,3	480,0	-419,2	966,2	658,7	-607,4	212,6	1.152,0	-98,5
2.2.1. Obveznice	-63,3	480,0	-419,2	820,8	372,0	-694,6	-20,6	1.073,7	13,5
2.2.1.1. Država	-463,7	-276,4	-208,0	866,3	380,2	-686,6	-10,5	1.066,1	11,2
2.2.1.2. Banke	1,2	1,0	-1,6	-447,2	-0,2	0,0	0,3	-0,3	-0,1
2.2.1.3. Ostali sektori	399,3	755,4	-209,6	401,7	-8,1	-8,0	-10,4	7,9	2,4
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	145,3	286,6	87,1	233,2	78,3	-112,0
2.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	145,4	286,6	87,1	233,2	78,3	-112,0
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR). ^c Preliminarni podaci

koristi se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora. Osim poreza i trošarina, mirovina te novčanih pomoći i darova, koji su uključeni u tekuće transfere oba sektora, sektor država obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadržavaju i podatke o radničkim doznakama. U tekuće se transfere kod sektora država također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih

doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništvo. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Kapitalni račun zasniva se na evidenciji platnog prometa

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja^a

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. ^b	2010.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^b
Ostala ulaganja, neto	3.214,3	1.359,7	2.991,9	2.762,4	775,8	556,7	216,2	-762,3	765,2
1. Sredstva	-692,3	-1.653,3	-1.620,9	759,9	639,6	679,0	-42,4	-382,9	386,0
1.1. Trgovinski krediti	-33,3	-99,4	-126,5	150,4	85,5	46,3	17,0	82,2	-60,0
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	-33,3	-99,4	-126,5	150,4	85,5	46,3	17,0	82,2	-60,0
1.1.2.1. Dugoročni krediti	-4,9	-63,5	26,7	58,0	26,4	7,6	7,3	8,1	3,5
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	-28,4	-35,9	-153,2	92,4	59,1	38,7	9,7	74,1	-63,4
1.2. Krediti	-153,1	-4,5	-107,5	41,5	-70,4	-7,5	-18,0	-17,4	-27,6
1.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	-80,4	-32,6	-66,7	20,5	-55,4	0,8	-9,6	-11,4	-35,1
1.2.2.1. Dugoročni krediti	-58,9	-25,4	-26,8	-28,7	-46,9	5,0	-8,5	-3,9	-39,4
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	-21,5	-7,3	-39,9	49,2	-8,5	-4,2	-1,1	-7,5	4,3
1.2.3. Ostali sektori	-72,7	28,1	-40,8	21,0	-15,1	-8,3	-8,4	-6,0	7,6
1.2.3.1. Dugoročni krediti	-73,0	28,1	-37,6	20,9	17,8	-6,5	2,5	9,3	12,5
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	0,3	0,0	-3,2	0,1	-32,9	-1,8	-10,9	-15,3	-4,9
1.3. Gotovina i depoziti	-505,9	-1.549,4	-1.386,8	567,9	624,6	640,2	-41,4	-447,7	473,5
1.3.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Banke	-462,1	-1.317,1	-136,4	426,5	417,5	521,1	-127,4	-431,4	455,2
1.3.3. Ostali sektori	-43,8	-232,3	-1.250,5	141,4	207,0	119,0	86,0	-16,3	18,3
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	3.906,6	3.012,9	4.612,8	2.002,6	136,2	-122,3	258,6	-379,4	379,2
2.1. Trgovinski krediti	18,5	313,5	32,0	-143,7	60,4	-212,5	153,9	325,1	-206,1
2.1.1. Država	-0,7	-0,6	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.1.1. Dugoročni krediti	-0,7	-0,6	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	19,2	314,2	32,5	-143,7	60,4	-212,5	153,9	325,1	-206,1
2.1.2.1. Dugoročni krediti	-3,7	165,0	34,9	-58,0	-25,4	0,3	-19,2	47,8	-54,2
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	22,9	149,2	-2,4	-85,7	85,8	-212,8	173,1	277,4	-151,9
2.2. Krediti	3.059,2	2.890,3	3.703,9	969,3	93,7	411,9	-117,9	-285,0	84,7
2.2.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	165,0	161,0	96,7	-7,4	134,4	198,0	-32,9	19,7	-50,4
2.2.2.1. Dugoročni krediti	165,0	161,0	65,0	24,3	134,4	198,0	-32,9	19,7	-50,4
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	477,8	523,5	330,1	306,0	368,9	232,8	40,8	64,4	30,9
2.2.2.1.2. Otplate	-312,8	-362,5	-265,2	-281,7	-234,5	-34,8	-73,7	-44,7	-81,4
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	31,7	-31,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	541,2	-1.065,0	115,2	-166,5	-192,7	218,8	63,1	-545,6	71,1
2.2.3.1. Dugoročni krediti	419,5	-630,8	-276,1	158,1	-322,9	-59,6	99,9	-339,9	-23,3
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	2.833,6	1.216,2	609,4	1.219,2	849,3	73,8	264,2	120,0	391,3
2.2.3.1.2. Otplate	-2.414,1	-1.847,0	-885,4	-1.061,1	-1.172,2	-133,4	-164,3	-459,9	-414,7
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	121,7	-434,2	391,3	-324,6	130,2	278,4	-36,8	-205,8	94,4
2.2.4. Ostali sektori	2.353,0	3.794,4	3.492,0	1.143,2	152,0	-4,9	-148,1	240,9	64,1
2.2.4.1. Dugoročni krediti	2.264,1	3.184,9	3.175,7	866,9	-39,3	-23,2	-162,8	188,5	-41,8
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	4.266,4	5.960,8	6.700,9	4.804,5	4.431,7	959,2	1.076,1	1.094,4	1.302,0
2.2.4.1.2. Otplate	-2.002,3	-2.775,9	-3.525,2	-3.937,5	-4.470,9	-982,4	-1.238,8	-905,9	-1.343,9
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	88,9	609,5	316,2	276,2	191,2	18,3	14,6	52,4	105,9
2.3. Gotovina i depoziti	826,2	-193,6	875,7	1.175,0	-19,0	-321,9	222,4	-419,8	500,3
2.3.1. Država	0,1	-0,1	-0,1	-1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. ^a	2010.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^b
2.3.2. Banke	826,0	-193,6	867,1	1.197,2	-19,0	-321,9	222,4	-419,8	500,3
2.3.3. Ostali sektori	0,1	0,1	8,7	-21,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostale obveze	2,7	2,7	1,3	2,0	1,1	0,3	0,3	0,3	0,3

^a HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Preliminarni podaci

s inozemstvom, i to na onom njegovu dijelu koji se odnosi na transfere iseljenika. Osim toga, u kapitalni račun uključuju se i transferi koji se ne mogu klasificirati u tekuće transfere, kao što su alokacija zlata bivše SFRJ ili ulaganja u prava i patente.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira na to je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske narodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine kad su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom. Od 2007. godine Direkcija za statistiku HNB-a pokrenula je istraživanje o kupoprodaji nekretnina na teritoriju Republike Hrvatske od strane nerezidenata. Obveznici izvješćivanja su javni bilježnici koji u okviru svojega redovnog posla saznaju za takve transakcije. Podaci o kupoprodaji nekretnina od strane hrvatskih rezidenata u inozemstvu prikupljaju se u okviru sustava platnog prometa s inozemstvom. Te su kupoprodaje također dio izravnih ulaganja.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz istog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugoročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove. Počevši od 2009. godine, za nadopunu ovih pozicija upotrebljava se i statistika o trgovini vlasničkim i dužničkim vrijednosnim papirima koju dostavljaju Središnje klirinško depozitarno društvo i poslovne banke koje obavljaju poslove skrbništva nad vrijednosnim papirima. Tim podacima nadopunjuju se portfeljna ulaganja u onim dijelovima koji nisu potpuno pokriveni postojećim istraživanjima. Podaci za godine od 2006. do 2009. također su revidirani.

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150 dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2003. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospijecem dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti kojima se koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozicija valuta i depozita pokazuje potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvu nerezidenata. Izvor podataka za sektore država i banke je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklonjen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na osnovi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadržava samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci za četvrto tromjesečje 2001. i prva dva tromjesečja 2002. odnose i na učinak promjene valuta država članica EMU u euro. Podaci za četvrto tromjesečje 2008. upotpunjeni su procjenom povlačenja valute i depozita iz financijskog sustava prouzročenih strahom od učinka svjetske financijske krize.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u američke dolare primjenom prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica^a

u milijunima kuna

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. ^b	2010.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^b
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-19.468,3	-23.014,4	-30.812,0	-17.782,9	-4.420,4	-9.766,4	-743,0	13.677,7	-7.588,8
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-27.577,4	-30.665,3	-38.287,8	-25.387,8	-12.271,9	-11.606,9	-2.819,1	11.799,3	-9.645,2
1.1. Prihodi	131.008,7	144.064,9	153.759,8	124.433,7	134.649,8	22.015,7	33.742,1	50.886,8	28.005,2
1.2. Rashodi	-158.586,1	-174.730,2	-192.047,6	-149.821,5	-146.921,7	-33.622,6	-36.561,2	-39.087,5	-37.650,4
2. Roba i usluge (3+4)	-18.996,5	-22.614,7	-26.928,9	-11.960,4	-556,1	-8.296,6	-436,4	15.506,6	-7.329,7
2.1. Prihodi	124.216,9	134.156,6	143.655,7	118.500,3	127.998,1	20.545,2	31.776,4	49.195,5	26.481,0
2.2. Rashodi	-143.213,4	-156.771,3	-170.584,7	-130.460,7	-128.554,2	-28.841,8	-32.212,8	-33.688,8	-33.810,7
3. Roba	-61.083,9	-69.218,6	-77.984,3	-54.248,2	-43.317,5	-9.351,9	-10.852,3	-12.440,7	-10.672,6
3.1. Prihodi	61.988,6	67.424,8	70.856,8	56.546,0	66.305,1	14.806,7	16.851,7	16.259,3	18.387,4
3.2. Rashodi	-123.072,5	-136.643,4	-148.841,1	-110.794,2	-109.622,6	-24.158,6	-27.704,0	-28.700,0	-29.060,0
4. Usluge	42.087,4	46.603,9	51.055,4	42.287,8	42.761,4	1.055,2	10.415,9	27.947,4	3.342,9
4.1. Prihodi	62.228,3	66.731,8	72.798,9	61.954,3	61.693,0	5.738,5	14.924,6	32.936,2	8.093,7
4.2. Rashodi	-20.140,9	-20.127,8	-21.743,5	-19.666,5	-18.931,6	-4.683,2	-4.508,8	-4.988,8	-4.750,7
5. Dohodak	-8.580,9	-8.050,6	-11.358,8	-13.427,4	-11.715,8	-3.310,3	-2.382,7	-3.707,3	-2.315,5
5.1. Prihodi	6.791,8	9.908,3	10.104,1	5.933,4	6.651,7	1.470,5	1.965,7	1.691,3	1.524,2
5.2. Rashodi	-15.372,7	-17.958,9	-21.462,9	-19.360,8	-18.367,5	-4.780,8	-4.348,4	-5.398,6	-3.839,7
6. Tekući transferi	8.109,0	7.650,9	7.475,7	7.604,9	7.851,5	1.840,5	2.076,1	1.878,4	2.056,4
6.1. Prihodi	12.005,6	11.562,1	12.159,5	11.797,8	12.191,9	2.874,0	3.258,6	2.838,6	3.220,7
6.2. Rashodi	-3.896,5	-3.911,1	-4.683,7	-4.192,9	-4.340,4	-1.033,4	-1.182,5	-960,1	-1.164,3
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	29.574,3	33.111,6	41.590,7	25.912,5	10.796,8	6.016,3	1.391,5	-2.704,3	6.093,4
B1. Kapitalne transakcije	-981,8	209,1	108,2	314,1	263,1	92,0	96,0	92,3	-17,2
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	40.869,5	38.217,5	39.174,3	32.109,6	10.995,7	2.148,4	2.174,6	4.552,0	2.120,7
1. Izravna ulaganja	18.762,5	25.485,8	23.036,0	8.890,6	4.305,9	3.859,7	-645,8	2.289,2	-1.197,2
1.1. U inozemstvo	-1.515,1	-1.552,6	-6.998,8	-6.510,0	1.177,7	-450,8	-1.116,2	-548,9	3.293,6
1.2. U Hrvatsku	20.277,5	27.038,4	30.034,8	15.400,6	3.128,2	4.310,5	470,4	2.838,1	-4.490,8
2. Portfeljna ulaganja	-1.478,0	2.884,0	-5.525,5	2.829,8	2.785,0	-5.294,6	1.717,4	8.369,5	-2.007,3
2.1. Sredstva	-3.391,6	-2.984,9	-1.944,9	-4.233,7	-2.576,1	-807,5	229,5	-585,5	-1.412,7
2.2. Obveze	1.913,5	5.868,9	-3.580,5	7.063,4	5.361,1	-4.487,1	1.487,9	8.955,0	-594,7
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	-1.838,9	-445,5	-524,5	-538,8	-330,1
4. Ostala ulaganja	23.585,1	9.847,7	21.663,7	20.389,2	5.743,7	4.028,8	1.627,5	-5.567,8	5.655,3
4.1. Sredstva	-5.121,6	-12.078,3	-11.587,5	5.681,4	4.701,5	4.949,6	-302,7	-2.784,6	2.839,2
4.2. Obveze	28.706,7	21.926,0	33.251,1	14.707,8	1.042,3	-920,7	1.930,1	-2.783,2	2.816,1
B3. Međunarodne pričuve	-10.313,4	-5.315,0	2.308,3	-6.511,2	-462,0	3.775,9	-879,1	-7.348,6	3.989,9
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-10.106,0	-10.097,2	-10.778,7	-8.129,6	-6.376,5	3.750,0	-648,4	-10.973,5	1.495,4

^a HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Preliminarni podaci
Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a
na kraju razdoblja, u milijunima eura

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke							Devizne pričuve banaka
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Devize			
						Ukupno	Valuta i depoziti	Obveznice i zadužnice	
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1
2004.	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1
2005.	prosinac	7.438,4	0,9	0,2	–	7.437,3	3.834,5	3.602,8	2.938,4
2006.	prosinac	8.725,3	0,7	0,2	–	8.724,4	4.526,9	4.197,5	3.315,0
2007.	prosinac	9.307,4	0,8	0,2	–	9.306,5	4.533,9	4.772,5	4.388,9
2008.	prosinac	9.120,9	0,7	0,2	–	9.120,0	2.001,8	7.118,2	4.644,5
2009.	prosinac	10.375,8	331,7	0,2	–	10.043,9	2.641,4	7.402,6	4.293,9
2010.	siječanj	10.394,0	336,8	0,2	–	10.057,0	2.648,0	7.409,0	3.597,4
	veljača	10.081,5	345,2	0,2	–	9.736,1	2.762,1	6.974,0	3.649,9
	ožujak	10.008,1	342,5	0,2	–	9.665,5	2.717,3	6.948,1	3.801,9
	travanj	10.015,0	346,7	0,2	–	9.668,1	2.724,0	6.944,0	3.709,9
	svibanj	10.176,6	365,3	0,2	–	9.811,1	3.016,3	6.794,8	3.807,3
	lipanj	10.305,2	368,3	0,2	–	9.936,7	3.110,6	6.826,1	3.977,6
	srpanj	11.325,0	352,8	0,2	–	10.972,0	4.160,1	6.811,9	4.008,5
	kolovoz	11.428,4	360,3	0,2	–	11.068,0	3.981,8	7.086,1	4.015,6
	rujan	11.154,4	347,5	0,2	–	10.806,7	3.635,8	7.170,9	4.271,6
	listopad	11.076,9	345,3	0,2	–	10.731,4	3.708,7	7.022,7	3.978,5
	studen	11.044,2	351,2	0,2	–	10.692,9	3.656,1	7.036,7	3.790,3
	prosinac	10.660,3	356,7	0,2	–	10.303,4	3.274,9	7.028,5	3.828,9

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka • Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sastoje se od posebnih prava

vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

na kraju razdoblja, u milijunima eura

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)													
A. Službene međunarodne pričuve	10.375,8	10.394,0	10.081,5	10.008,1	10.015,0	10.176,6	10.305,2	11.325,0	11.428,4	11.154,4	11.076,9	11.044,2	10.660,3
1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	9.243,3	9.079,3	8.469,7	8.283,0	8.397,2	9.166,1	8.798,5	9.796,8	9.676,1	10.041,7	9.531,4	9.208,2	8.794,8
a) Dužnički vrijednosni papiri	7.402,6	7.409,0	6.974,0	6.948,1	6.944,0	6.794,8	6.826,1	6.811,9	7.086,1	7.170,9	7.022,7	7.036,7	7.028,5
Od toga: Izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Ukupno valuta i depoziti kod:	1.840,8	1.670,3	1.495,7	1.334,9	1.453,1	2.371,3	1.972,4	2.984,9	2.590,0	2.870,8	2.508,7	2.171,4	1.766,3
i) Ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	1.698,9	1.594,7	1.403,7	1.241,0	1.376,3	2.193,3	1.907,5	2.930,3	2.458,8	2.781,8	2.412,9	2.057,6	1.576,4
ii) Banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Od toga: Locirane u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
iii) Banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava	141,8	75,6	92,0	93,9	76,9	178,0	64,9	54,6	131,2	89,1	95,8	113,8	189,9
Od toga: Locirane u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
3) Posebna prava vučenja (SDR)	331,7	336,8	345,2	342,5	346,7	365,3	368,3	352,8	360,3	347,5	345,3	351,2	356,7
4) Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5) Ostale devizne pričuve	800,6	977,8	1.266,4	1.382,4	1.270,9	645,0	1.138,2	1.175,2	1.391,9	765,0	1.200,0	1.484,7	1.508,6
- Obratni repo poslovi	800,6	977,8	1.266,4	1.382,4	1.270,9	645,0	1.138,2	1.175,2	1.391,9	765,0	1.200,0	1.484,7	1.508,6
B. Ostale devizne pričuve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Oročeni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C. Ukupno (A+B)	10.375,8	10.394,0	10.081,5	10.008,1	10.015,0	10.176,6	10.305,2	11.325,0	11.428,4	11.154,4	11.076,9	11.044,2	10.660,3
II. Obvezatni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)													
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	-989,3	-974,6	-477,0	-1.181,2	-1.249,0	-1.212,1	-1.215,3	-1.235,3	-1.249,6	-1.222,1	-1.258,8	-1.241,6	-1.234,9
a) Hrvatska narodna banka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec													
Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca													
Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine													
Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Središnja država (bez republičkih fondova)	-989,3	-974,6	-477,0	-1.181,2	-1.249,0	-1.212,1	-1.215,3	-1.235,3	-1.249,6	-1.222,1	-1.258,8	-1.241,6	-1.234,9
Do 1 mjesec													
Glavnica	-39,9	-494,0	-5,1	-13,5	-6,0	-35,3	-47,5	-7,7	-49,2	-13,8	-11,7	-41,3	-16,4
Kamate	-	-	-	-8,2	-0,4	-0,8	-0,2	-0,2	-0,9	-7,1	-0,3	-0,9	-8,1
Preko 1 do 3 mjeseca													
Glavnica	-625,3	-122,0	-140,0	-101,5	-154,5	-88,4	-107,8	-130,4	-118,1	-166,1	-190,1	-134,9	-882,2
Kamate	-	-6,8	-12,4	-3,1	-2,1	-0,9	-3,0	-23,1	-15,8	-3,6	-27,6	-18,0	-15,1
Preko 3 mjeseca do 1 godine													
Glavnica	-207,1	-202,1	-203,1	-910,3	-884,1	-893,0	-879,6	-876,3	-883,2	-863,5	-861,4	-876,7	-170,5
Kamate	-117,0	-149,6	-116,5	-144,6	-201,9	-193,7	-177,2	-197,7	-182,4	-167,9	-167,8	-169,8	-142,5
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
a) Kratke pozicije (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Duge pozicije (+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Odljevi s osnovne repo poslova (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec													
Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca													
Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

		2009.	2010.												
		XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)		-989,3	-974,6	-477,0	-1.181,2	-1.249,0	-1.212,1	-1.215,3	-1.235,3	-1.249,6	-1.222,1	-1.258,8	-1.241,6	-1.234,9	
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)															
1. Potencijalne devizne obveze		-1.351,6	-1.311,8	-1.551,0	-1.467,1	-1.525,1	-1.485,2	-1.474,5	-1.507,2	-1.522,4	-1.477,0	-1.491,5	-1.648,9	-1.734,2	
a) Izdane garancije s dospeljećem od 1 godine		-661,5	-615,6	-911,8	-818,2	-873,3	-834,2	-828,4	-862,3	-857,7	-843,8	-844,8	-992,8	-1.087,9	
– Hrvatska narodna banka		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– Središnja država (bez republičkih fondova)		-661,5	-615,6	-911,8	-818,2	-873,3	-834,2	-828,4	-862,3	-857,7	-843,8	-844,8	-992,8	-1.087,9	
Do 1 mjesec		-30,3	-2,2	-54,0	-59,0	-31,9	-54,7	-1,6	-2,2	-10,6	-23,4	-28,8	-98,2	-0,2	
Preko 1 do 3 mjeseca		-101,3	-135,3	-122,8	-202,5	-166,2	-80,6	-53,5	-87,4	-116,4	-173,2	-153,1	-361,3	-438,5	
Preko 3 mjeseca do 1 godine		-529,8	-478,1	-735,0	-556,6	-675,3	-698,9	-773,3	-772,7	-730,7	-647,2	-662,8	-533,3	-649,2	
b) Ostale potencijalne obveze		-690,1	-696,1	-639,2	-648,9	-651,8	-651,1	-646,1	-644,9	-664,6	-633,2	-646,7	-656,1	-646,3	
– Hrvatska narodna banka		-690,1	-696,1	-639,2	-648,9	-651,8	-651,1	-646,1	-644,9	-664,6	-633,2	-646,7	-656,1	-646,3	
Do 1 mjesec		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Preko 1 do 3 mjeseca		-690,1	-696,1	-639,2	-648,9	-651,8	-651,1	-646,1	-644,9	-664,6	-633,2	-646,7	-656,1	-646,3	
Preko 3 mjeseca do 1 godine		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– Središnja država (bez republičkih fondova)		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– BIS (+)		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– MMF (+)		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)		-1.351,6	-1.311,8	-1.551,0	-1.467,1	-1.525,1	-1.485,2	-1.474,5	-1.507,2	-1.522,4	-1.477,0	-1.491,5	-1.648,9	-1.734,2	
IV. Bilješke															
a) Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
U tome: Središnja država (bez republičkih fondova)		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
b) Devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
c) Založena imovina		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
d) Repo poslovi s vrijednosnim papirima		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– Posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.		-	-1,8	-2,6	-4,2	-	-7,7	-1,0	-0,6	-9,1	-	-	-	-	
– Posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– Primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.		766,5	940,1	1.194,9	1.311,6	1.224,5	610,2	1.040,4	1.099,5	1.286,9	734,8	1.133,6	1.401,9	1.458,5	
– Primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
e) Financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
f) Valutna struktura službenih međunarodnih pričuva		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
– SDR i valute koje čine SDR		10.375,7	10.393,9	10.081,4	10.008,0	10.014,8	10.176,4	10.305,0	11.324,8	11.428,1	11.154,1	11.076,6	11.043,9	10.660,0	
– Valute koje ne čine SDR		0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	
– Po pojedinim valutama:															
USD		2.461,8	2.426,6	2.140,3	1.963,1	1.964,7	2.001,3	1.923,7	2.809,7	2.913,8	2.718,9	2.711,3	2.799,8	2.451,0	
EUR		7.581,5	7.629,7	7.595,1	7.702,1	7.703,0	7.809,5	8.012,6	8.161,9	8.153,7	8.087,4	8.019,7	7.892,6	7.851,8	
Ostale		332,5	337,7	346,1	342,9	347,2	365,8	368,8	353,5	360,9	348,1	345,9	351,8	357,5	

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost • Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predložka nalazi se u materijalu MMF-a *International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001*.

Prvi dio Predložka prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A.) prikazuju one oblike imovine kojima

se HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po viđenju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospeljeca, devizne oročene depozite s preostalim dospeljećem do godine dana, pričuvnu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predložka prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvenu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospeljeća izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (predznak -) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predložka prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje

jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuvene banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuvene zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuvene, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak -) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predložka prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospeljećem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B., koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obratnih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predložku.

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
2001.		7,471006	0,542939	1,138947	0,385845	4,946810	12,010936	8,339153	3,819865
2002.		7,406976				5,049125	11,793108	7,872490	
2003.		7,564248				4,978864	10,943126	6,704449	
2004.		7,495680				4,854986	11,048755	6,031216	
2005.		7,400047				4,780586	10,821781	5,949959	
2006.		7,322849				4,656710	10,740292	5,839170	
2007.		7,336019				4,468302	10,731537	5,365993	
2008.		7,223178				4,553618	9,101622	4,934417	
2009.		7,339554				4,861337	8,233112	5,280370	
2010.		7,286230				5,285859	8,494572	5,500015	
2010.	siječanj	7,290819				4,936781	8,253859	5,098490	
	veljača	7,304744				4,978585	8,346769	5,327413	
	ožujak	7,260644				5,009436	8,050570	5,346701	
	travanj	7,258114				5,063618	8,280297	5,405008	
	svibanj	7,257505				5,112983	8,456556	5,752744	
	lipanj	7,229388				5,229912	8,716015	5,921915	
	srpanj	7,211539				5,361420	8,642265	5,667137	
	kolovoz	7,246101				5,397058	8,789254	5,613821	
	rujan	7,282934				5,570093	8,694234	5,593489	
	listopad	7,320596				5,447765	8,357430	5,270324	
	studeni	7,373159				5,479414	8,605358	5,384240	
	prosinac	7,392766				5,761629	8,730161	5,594845	

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke • Godišnji prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u godini, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u mjesecu, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.		7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2006.		7,345081				4,571248	10,943208	5,578401	
2007.		7,325131				4,412464	9,963453	4,985456	
2008.		7,324425				4,911107	7,484595	5,155504	
2009.		7,306199				4,909420	8,074040	5,089300	
2010.		7,385173				5,929961	8,608431	5,568252	
2010.	siječanj	7,313102				4,985753	8,453476	5,236361	
	veljača	7,270536				4,968249	8,151739	5,342054	
	ožujak	7,259334				5,071847	8,126423	5,392463	
	travanj	7,246875				5,052200	8,339327	5,473884	
	svibanj	7,263120				5,090496	8,526790	5,852635	
	lipanj	7,193455				5,422066	8,870952	5,897241	
	srpanj	7,248517				5,353805	8,705882	5,576640	
	kolovoz	7,274976				5,562334	8,904499	5,719321	
	rujan	7,292743				5,490283	8,481906	5,361523	
	listopad	7,339273				5,374394	8,443710	5,311386	
	studen	7,420325				5,618904	8,761749	5,623588	
	prosinac	7,385173				5,929961	8,608431	5,568252	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja • Tablica prikazuje srednje devizne tečajevе HNB-a koji se primjenjuju posljednjega dana promatranog razdoblja.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

indeksi, 2005. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator		Realni efektivni tečaj kune ^a ; deflator	
			Indeks potrošačkih cijena	Indeks cijena pri proizvođačima	Jedinični troškovi rada u industriji	Jedinični troškovi rada u ukupnom gospodarstvu
2001.	prosinac	104,41	103,85	103,86	111,73	107,57
2002.	prosinac	102,98	102,93	101,67	112,12	105,88
2003.	prosinac	103,17	103,24	102,21	105,39	105,17
2004.	prosinac	101,23	102,21	99,97	102,75	101,71
2005.	prosinac	100,26	99,82	100,99	100,32	100,43
2006.	prosinac	98,76	98,10	101,09	91,54	94,32
2007.	prosinac	97,20	94,63	98,64	87,43	89,76
2008.	prosinac	96,12	92,53	94,82	89,31	85,88
2009.	prosinac	96,36	92,36	92,00	88,94	87,63
2010.	siječanj	96,75	91,83	91,89		
	veljača	97,58	92,75	92,84		
	ožujak	97,23	92,74	92,20	91,69	88,94
	travanj	97,39	92,81	92,57		
	svibanj	97,99	93,26	93,15		
	lipanj	98,15	93,32	93,15	89,71	90,16
	srpanj	97,65	92,65	92,86		
	kolovoz	98,28	93,50	93,31		
	rujan	98,78	93,83	93,60	90,96	91,31
	listopad	98,53	93,79	93,36		
	studen	99,43	94,49	94,61		
	prosinac	100,14	95,60	95,16	90,21 ^b	92,64 ^b

^a Prikazane su vrijednosti tromjesečni podatak. ^b Preliminarni podaci

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune • Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema

odabranim valutama glavnih trgovinskih partnera. Valute glavnih trgovinskih partnera i njihovi ponderi određeni su na osnovi strukture uvoza i izvoza robe prerađivačke industrije, pri

čemu ponderi odražavaju izravnu uvoznu konkurenciju, izravnu izvoznu konkurenciju i izvoznu konkurenciju na trećim tržištima (vidi Okvir 2. Biltena HNB-a broj 165, 2011.). Skupinu zemalja za formiranje indeksa efektivnog tečaja kune čini 16 zemalja partnera, a to su: a) iz područja eurozone osam zemalja: Austrija (ponder 6,9%), Belgija (2,8%), Francuska (6,4%), Njemačka (22,5%), Italija (21,4%), Nizozemska (3,2%), Slovenija (6,5%) i Španjolska (2,6%); b) iz EU, a izvan eurozone, pet zemalja: Češka (2,8%), Mađarska (2,6%), Poljska (2,8%), Švedska (1,9%) i Velika Britanija (3,9%); te c) izvan EU tri zemlje: SAD (7,6%), Japan (4,0%) i Švicarska (2,2%). Referentno razdoblje za izračun pondera je prosjek razdoblja od 2007. do 2009. godine. Serije baznih indeksa preračunate su na bazi 2005. godine.

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja agregatni je pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog

tečaja ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena ili troškova (odnos indeksa cijena ili troškova u zemljama partnerima i domaćih cijena ili troškova). Za deflacioniranje se primjenjuju indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima, indeksi potrošačkih cijena, odnosno harmonizirani indeksi potrošačkih cijena za zemlje članice EU, indeksi jediničnih troškova rada u ukupnom gospodarstvu i u industriji. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine primjenjuju indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Jedinični troškovi rada za Hrvatsku izračunati su kao omjer naknada po zaposlenom u tekućim cijenama i proizvodnosti rada u stalnim cijenama (više o izračunu jediničnih troškova rada vidi u Okviru 1. Biltena HNB-a broj 141, 2008.). Podaci o realnom efektivnom tečaju za posljednji su mjesec preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka o deflatorima koji se primjenjuju u izračunu indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima^a

u milijunima eura

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Država	5.739,4	5.757,2	5.556,7	5.354,4	5.391,3	5.522,4	5.690,5	6.634,1	6.726,6	6.650,1	6.632,5	6.668,5	6.565,1
Kratkoročni	170,4	163,1	215,1	257,2	292,2	338,7	494,8	541,8	545,1	574,4	569,9	542,0	469,2
Instrumenti tržišta novca	170,3	163,0	215,1	257,1	292,1	338,7	494,8	541,8	545,1	574,4	569,9	542,0	468,3
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,9
Kašnjenja otplate glavnice	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.569,0	5.594,1	5.341,6	5.097,2	5.099,1	5.183,7	5.195,6	6.092,3	6.181,4	6.075,6	6.062,6	6.126,5	6.095,9
Obveznice	3.976,4	3.965,9	3.502,4	3.251,4	3.263,0	3.314,7	3.357,9	4.260,3	4.333,5	4.241,4	4.240,9	4.308,2	4.307,4
Krediti	1.592,6	1.628,2	1.839,2	1.845,8	1.836,1	1.869,0	1.837,7	1.832,0	1.848,0	1.834,2	1.821,7	1.818,3	1.788,5
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1	1,1	1,2	1,2
Kratkoročni	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1	1,1	1,2	1,2
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1	1,1	1,2	1,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	10.688,7	10.208,0	10.194,0	10.671,0	10.412,3	10.647,9	11.140,4	10.431,7	10.067,6	10.111,4	9.727,8	10.129,6	10.768,8
Kratkoročni	3.091,8	2.815,3	2.839,3	2.909,4	2.698,4	2.608,1	3.132,9	2.700,4	2.465,8	2.493,6	2.045,9	2.153,0	3.008,6
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	806,8	663,3	680,3	1.085,7	893,0	765,3	1.051,1	740,3	581,4	842,0	420,2	422,8	935,1
Gotovina i depoziti	2.283,9	2.151,8	2.158,6	1.823,3	1.805,2	1.842,6	2.081,3	1.959,8	1.884,1	1.651,1	1.625,3	1.729,8	2.073,0
Ostale obveze	1,2	0,2	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,5	0,4	0,4	0,6
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

	2009.		2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
Kašnjenja otplate kamata	1,2	0,2	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,5	0,4	0,4	0,6	
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Dugoročni	7.596,9	7.392,6	7.354,8	7.761,6	7.713,9	8.039,8	8.007,5	7.731,3	7.601,8	7.617,8	7.681,9	7.976,6	7.760,2	
Obveznice	9,0	9,0	8,9	8,9	9,0	9,0	9,1	9,1	8,9	8,9	8,9	8,8	8,9	
Kredit	3.545,3	3.574,8	3.525,1	3.518,6	3.512,9	3.751,9	3.695,3	3.670,3	3.697,6	3.342,0	3.472,9	3.497,5	3.366,4	
Gotovina i depoziti	4.042,7	3.808,9	3.820,8	4.234,1	4.192,0	4.278,9	4.303,1	4.052,0	3.895,3	4.266,9	4.200,2	4.470,3	4.384,9	
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
4. Ostali domaći sektori	21.374,8	21.192,4	21.378,9	21.443,1	21.545,0	21.695,3	21.475,0	21.675,2	21.768,3	21.581,6	21.623,4	21.733,1	21.663,8	
Kratkoročni	1.346,7	1.384,4	1.452,3	1.474,1	1.531,8	1.576,0	1.459,2	1.523,4	1.484,4	1.505,2	1.498,3	1.512,5	1.623,1	
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	677,7	656,8	693,5	655,8	694,7	716,2	535,5	579,4	546,9	516,5	516,2	496,2	546,2	
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Trgovinski kredit	28,2	29,7	31,9	37,6	41,3	40,7	40,5	45,1	41,3	39,9	36,4	33,9	26,6	
Ostale obveze	640,9	697,9	726,9	780,6	795,8	819,1	883,1	898,9	896,1	948,8	945,7	982,4	1.050,3	
Kašnjenja otplate glavnice	523,6	575,8	599,9	647,6	658,1	681,8	735,9	751,0	751,7	799,7	794,5	827,7	883,2	
Kašnjenja otplate kamata	117,2	122,0	127,1	133,0	137,8	137,3	147,2	147,8	144,4	149,1	151,2	154,7	167,1	
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Dugoročni	20.028,1	19.808,0	19.926,6	19.969,0	20.013,1	20.119,2	20.015,8	20.151,8	20.283,9	20.076,3	20.125,1	20.220,6	20.040,7	
Obveznice	1.665,8	1.681,5	1.675,4	1.589,9	1.603,4	1.603,3	1.576,8	1.574,0	1.589,8	1.581,7	1.596,0	1.604,8	1.574,1	
Kredit	18.069,6	17.852,8	17.963,2	18.082,7	18.086,0	18.222,2	18.152,8	18.278,8	18.385,8	18.196,0	18.287,8	18.367,3	18.220,2	
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Trgovinski kredit	292,6	273,7	288,0	296,4	323,7	293,8	286,2	298,9	308,3	298,6	241,3	248,5	246,4	
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
5. Izravna ulaganja	7.440,3	7.529,6	7.581,3	7.569,7	7.247,4	7.247,4	7.394,6	7.279,5	7.308,9	7.264,9	7.190,3	7.216,3	7.399,8	
Kratkoročni	446,8	465,4	509,7	503,9	551,7	541,9	573,0	574,9	638,4	621,4	598,6	612,6	914,3	
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	343,2	357,0	385,9	375,2	417,0	412,2	422,9	425,0	485,0	467,2	444,1	455,9	741,8	
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ostale obveze	103,6	108,4	123,8	128,7	134,6	129,7	150,1	149,9	153,4	154,2	154,5	156,7	172,5	
Kašnjenja otplate glavnice	73,5	78,7	93,0	97,6	103,2	98,6	116,3	115,7	119,9	120,0	120,4	120,3	133,2	
Kašnjenja otplate kamata	30,1	29,6	30,8	31,1	31,4	31,1	33,8	34,2	33,5	34,2	34,1	36,3	39,2	
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Dugoročni	6.993,4	7.064,3	7.071,6	7.065,9	6.695,7	6.705,5	6.821,6	6.704,7	6.670,5	6.643,5	6.591,8	6.603,7	6.485,5	
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	6.992,4	7.063,2	7.070,6	7.065,1	6.693,2	6.703,0	6.819,1	6.702,8	6.668,6	6.641,7	6.589,9	6.601,8	6.482,5	
Trgovinski kredit	1,0	1,0	1,0	0,7	2,5	2,5	2,5	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	3,0	
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ukupno (1+2+3+4+5)	45.244,3	44.688,3	44.712,1	45.039,4	44.597,2	45.114,3	45.701,7	46.021,7	45.872,7	45.609,1	45.175,1	45.748,8	46.398,7	
Od toga: Kružna izravna ulaganja ^a	1.499,0	1.524,2	1.548,4	1.560,1	1.208,2	1.270,1	1.288,4	1.229,5	1.251,2	1.190,9	1.178,6	1.253,5	0,0	

^a Podaci o stanju inozemnog duga koji se odnosi na izravna ulaganja uključuju kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*) kombiniranoga dužničko-vlasničkoga karaktera, što je proizvelo specifičniji učinak povećanja inozemnog duga Republike Hrvatske. U prosincu 2010. zabilježena je značajna transakcija, koja je dovela do ukidanja kružne komponente izravnih ulaganja, ali dug i dalje ostaje iskazan u sklopu pozicije "Izravna ulaganja".

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima • Inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući repo ugovore) neovisno o ugovorenom dospelju, depozita primljenih od stranih osoba te trgovinskih kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim dospeljem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. godine 150 dana), a od prosinca 2005. obuhvaća i obveze rezidenata na osnovi ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire izdane na domaćem tržištu.

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući

Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske ceste i do 31. prosinca 2007. Hrvatske autoceste, koje se nakon tog datuma prikazuju u sklopu ostalih domaćih sektora u podsektoru javnih poduzeća) te lokalnu državu. Sektor središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Sektor banke prikazuje dugove banaka. Ostali domaći sektori prikazuju dugove ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak), trgovačkih društava, neprofitnih institucija i stanovništva, uključujući obrtnike. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%).

Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospelju, na kratkoročne i dugoročne dugove, te

prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pri tome je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor banke raspoloživa od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti iskazuje kao dugoročna.

Stanje bruto inozemnog duga uključuje nepodmirene

dospjele obveze s osnove glavnice i kamata, obračunate nedospjele kamate te buduće otplate glavnice.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor^a

u milijunima eura

	2009.		2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	12.820,6	12.772,0	12.683,9	12.534,3	12.690,2	12.949,6	13.085,5	14.294,3	14.422,3	14.431,5	14.352,7	14.372,9	14.247,5	
Kratkoročni	429,9	398,4	463,5	365,6	438,8	489,9	648,2	798,7	804,4	828,0	822,7	799,4	651,3	
Instrumenti tržišta novca	170,3	163,0	215,1	257,1	292,1	338,7	494,8	541,8	545,1	574,4	569,9	542,0	468,3	
Kredit	215,6	186,6	199,1	62,1	99,3	102,9	104,2	183,7	185,7	181,4	180,2	183,9	108,6	
Gotovina i depoziti	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1	1,1	1,2	1,2	
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ostale obveze	42,9	47,7	48,2	45,2	46,2	47,0	47,9	72,0	72,5	71,1	71,5	72,4	73,3	
Kašnjenja otplate glavnice	39,4	43,9	44,4	41,3	42,3	43,5	43,9	68,4	68,9	67,5	67,8	68,7	69,3	
Kašnjenja otplate kamata	3,6	3,8	3,8	3,9	3,9	3,5	4,1	3,6	3,6	3,6	3,7	3,7	3,9	
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Dugoročni	12.207,3	12.187,2	12.031,1	11.954,2	12.034,8	12.236,0	12.211,1	13.289,6	13.422,4	13.414,4	13.367,8	13.474,7	13.431,3	
Obveznice	5.326,8	5.323,8	4.841,8	4.532,4	4.547,0	4.604,3	4.635,6	5.531,9	5.610,7	5.509,0	5.516,0	5.589,0	5.570,3	
Kredit	6.608,2	6.609,7	6.921,3	7.145,1	7.183,0	7.356,8	7.308,8	7.477,9	7.522,4	7.625,4	7.629,6	7.656,5	7.631,1	
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Trgovinski kredit	272,3	253,7	268,1	276,8	304,8	274,8	266,8	279,9	289,3	280,0	222,2	229,2	229,9	
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Izravna ulaganja	183,4	186,4	189,3	214,5	216,7	223,8	226,2	206,0	195,5	189,1	162,3	98,7	165,0	
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	9,2	8,4	8,4	7,2	7,2	10,0	10,2	9,4	9,5	5,4	5,4	5,5	5,5	
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Dugoročni	9,2	8,4	8,4	7,2	7,2	10,0	10,2	9,4	9,5	5,4	5,4	5,5	5,5	
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	9,2	8,4	8,4	7,2	7,2	10,0	10,2	9,4	9,5	5,4	5,4	5,5	5,5	
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	32.414,6	31.908,0	32.019,7	32.497,9	31.899,7	32.154,6	32.606,0	31.718,0	31.440,8	31.172,2	30.816,9	31.370,5	32.145,7	
Kratkoročni	4.180,2	3.965,6	4.044,4	4.276,3	4.084,8	4.034,3	4.440,0	3.968,2	3.692,1	3.746,5	3.292,5	3.409,4	4.450,8	
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	1.268,9	1.133,5	1.174,6	1.679,5	1.488,4	1.378,6	1.482,4	1.136,0	942,7	1.177,1	756,2	735,2	1.372,7	
Gotovina i depoziti	2.283,9	2.151,8	2.158,6	1.823,3	1.805,2	1.842,6	2.081,3	1.959,8	1.884,1	1.651,1	1.625,3	1.729,8	2.073,0	
Trgovinski kredit	28,2	29,7	31,9	37,6	41,3	40,7	40,5	45,1	41,3	39,9	36,4	33,9	26,6	
Ostale obveze	599,2	650,5	679,2	735,9	750,0	772,4	835,7	827,2	824,0	878,3	874,6	910,4	978,4	
Kašnjenja otplate glavnice	484,4	532,0	555,5	606,4	615,9	638,3	692,1	682,7	682,9	732,3	726,8	759,1	814,6	
Kašnjenja otplate kamata	114,9	118,5	123,7	129,6	134,1	134,1	143,6	144,5	141,1	146,0	147,9	151,3	163,8	
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Dugoročni	20.977,5	20.599,1	20.583,4	20.866,3	20.784,2	21.096,8	20.997,7	20.676,3	20.635,2	20.349,9	20.496,4	20.843,5	20.460,1
Obveznice	324,4	332,5	344,9	317,9	328,4	322,7	308,2	311,5	321,5	323,1	329,7	332,7	320,1
Kredit	16.590,1	16.437,7	16.397,7	16.294,8	16.244,8	16.469,0	16.359,6	16.286,6	16.392,2	15.734,1	15.940,1	16.013,9	15.731,3
Gotovina i depoziti	4.042,7	3.808,9	3.820,8	4.234,1	4.192,0	4.278,9	4.303,1	4.052,0	3.895,3	4.266,9	4.200,2	4.470,3	4.384,9
Trgovinski krediti	20,3	20,0	19,9	19,6	18,9	26,1	26,7	26,3	26,2	25,9	26,4	26,5	23,8
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	7.256,9	7.343,3	7.392,0	7.355,2	7.030,7	7.023,6	7.168,4	7.073,6	7.113,4	7.075,8	7.028,0	7.117,5	7.234,9
Ukupno (1+2+3)	45.244,3	44.688,4	44.712,1	45.039,4	44.597,2	45.114,3	45.701,7	46.021,7	45.872,7	45.609,1	45.175,1	45.748,8	46.398,7
Od toga: Kružna izravna ulaganja ^a	1.499,0	1.524,2	1.548,4	1.560,1	1.208,2	1.270,1	1.288,4	1.229,5	1.251,2	1.190,9	1.178,6	1.253,5	0,0

^a Podaci o stanju inozemnog duga koji se odnosi na izravna ulaganja uključuju kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*) kombiniranoga dužničko-vlasničkoga karaktera, što je proizvelo specifičan učinak povećanja inozemnog duga Republike Hrvatske. U prosincu 2010. zabilježena je značajna transakcija, koja je dovela do ukidanja kružne komponente izravnih ulaganja, ali dug i dalje ostaje iskazan u sklopu pozicije "Izravna ulaganja".

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor • Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora.

Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu), središnju banku, javna i mješovita poduzeća te HBOR. Javna poduzeća su poduzeća u 100%-tnom vlasništvu poslovnih subjekata iz javnog sektora. Javna i mješovita poduzeća jesu poduzeća u kojima poslovni subjekti iz javnog sektora imaju više od 50% vlasništva.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdalo bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora.

Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

u milijunima eura

	Bruto inozemni dug 31. 12. 2010.	Trenutačno dospjeće	Projekcija otplate glavnice												
			1.tr. 2011.	2.tr. 2011.	3.tr. 2011.	4.tr. 2011.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Ostalo
1. Država	6.565,1	0,9	896,2	320,8	156,7	134,0	1.507,6	175,4	291,1	642,1	1.023,2	116,7	121,3	68,1	2.618,8
Kratkoročni	469,2	0,9	40,2	254,8	103,6	69,7	468,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	468,3	0,0	40,2	254,8	103,6	69,7	468,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,9	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,8	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.095,9	0,0	856,0	65,9	53,1	64,3	1.039,3	175,4	291,1	642,1	1.023,2	116,7	121,3	68,1	2.618,8
Obveznice	4.307,4	0,0	823,2	0,0	4,7	0,0	828,0	14,1	120,7	479,5	749,4	1,9	38,0	0,2	2.075,6
Kredit	1.788,5	0,0	32,8	65,9	48,4	64,3	211,4	161,2	170,5	162,6	273,8	114,8	83,3	67,8	543,2
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	1,2	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	1,2	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1,2	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	10.768,8	0,6	2.645,2	835,1	567,2	987,7	5.035,2	2.101,5	716,0	785,6	556,8	395,9	908,3	196,3	72,6
Kratkoročni	3.008,6	0,6	2.290,2	283,2	219,3	215,4	3.008,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	935,1	0,0	866,2	63,9	0,0	5,0	935,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2.073,0	0,0	1.424,0	219,3	219,3	210,4	2.073,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	7.760,2	0,0	355,1	551,9	347,8	772,3	2.027,1	2.101,5	716,0	785,6	556,8	395,9	908,3	196,3	72,6
Obveznice	8,9	0,0	8,9	0,0	0,0	0,0	8,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	3.366,4	0,0	53,3	253,7	49,6	520,7	877,2	596,3	481,9	539,2	105,6	335,3	365,1	5,1	60,7
Gotovina i depoziti	4.384,9	0,0	292,9	298,2	298,2	251,7	1.141,0	1.505,2	234,1	246,5	451,2	60,5	543,3	191,2	11,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	21.663,8	1.050,3	1.516,0	1.213,0	1.030,7	1.744,2	5.503,9	2.862,3	2.490,8	1.425,4	1.243,1	1.221,5	1.456,9	570,1	3.839,6
Kratkoročni	1.623,1	1.050,3	184,1	126,8	90,7	171,3	572,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	546,2	0,0	184,1	126,7	64,0	171,3	546,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	26,6	0,0	0,0	0,0	26,6	0,0	26,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	1.050,3	1.050,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	883,2	883,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

	Bruto inozemni dug 31.12. 2010.	Trenutačno dospijeće	Projekcija otplate glavnice													
			1.tr. 2011.	2.tr. 2011.	3.tr. 2011.	4.tr. 2011.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Ostalo	
Kašnjenja otplate kamata	167,1	167,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	20.040,7	0,0	1.331,9	1.086,2	940,0	1.572,9	4.931,0	2.862,3	2.490,8	1.425,4	1.243,1	1.221,5	1.456,9	570,1	3.839,6	
Obveznice	1.574,1	0,0	323,6	18,0	0,0	17,0	358,6	270,4	40,0	28,6	28,6	306,2	537,9	0,0	3,8	
Kredit	18.220,2	0,0	850,6	1.009,7	937,3	1.549,0	4.346,6	2.576,5	2.447,7	1.396,2	1.214,0	914,7	918,6	570,1	3.835,7	
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Trgovinski kredit	246,4	0,0	157,7	58,4	2,7	6,9	225,8	15,4	3,0	0,6	0,6	0,6	0,5	0,0	0,0	
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
5. Izravna ulaganja	7.399,8	172,5	991,2	607,6	216,9	1.681,5	3.497,2	760,7	416,2	317,6	210,1	292,6	163,7	93,0	1.476,4	
Kratkoročni	914,3	172,5	200,2	170,5	24,5	346,7	741,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	741,8	0,0	200,2	170,5	24,5	346,7	741,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ostale obveze	172,5	172,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kašnjenja otplate glavnice	133,2	133,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kašnjenja otplate kamata	39,2	39,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Dugoročni	6.485,5	0,0	791,0	437,1	192,4	1.334,7	2.755,3	760,7	416,2	317,6	210,1	292,6	163,7	93,0	1.476,4	
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Kredit	6.482,5	0,0	790,9	437,1	191,9	1.334,5	2.754,4	758,9	416,0	317,6	210,1	292,6	163,7	93,0	1.476,4	
Trgovinski kredit	3,0	0,0	0,1	0,0	0,6	0,2	0,9	1,8	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Ukupno (1+2+3+4+5)	46.398,7	1.224,2	6.049,9	2.976,4	1.971,4	4.547,3	15.545,0	5.899,9	3.914,2	3.170,8	3.033,1	2.026,6	2.650,3	927,4	8.007,2	
Dodatak: Procjena plaćanja kamata			183,8	279,4	264,7	332,1	1.060,1	974,0	860,9	714,6	629,2	510,4	450,4	339,5	1.848,3	

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima • Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja. Projekcija otplate glavnice i procijenjena plaćanja kamata kod stavke Gotovina i depoziti nerezidenata za sektor banke izrađena su na osnovi dostupnih podataka monetarne statistike o izvornom i preostalom dospijeću.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na repo poslove te hibridne i podređene instrumente ni zatezne kamate s tih osnova. Buduća plaćanja kamata za sektor banke

procijenjena su na osnovi kamatne stope koja vrijedi u trenutku zaključenja ugovora i ne obuhvaćaju varijacije kamatnih stopa koje su moguće kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu. Za ostale sektore buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi referentne kamatne stope koja vrijedi na izvještajni datum. Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora

u milijunima eura

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Ostali domaći sektori	21.374,8	21.192,4	21.378,9	21.443,1	21.545,0	21.695,3	21.475,0	21.675,2	21.768,3	21.581,6	21.623,4	21.733,1	21.663,8
Kratkoročni	1.346,7	1.384,4	1.452,3	1.474,1	1.531,8	1.576,0	1.459,2	1.523,4	1.484,4	1.505,2	1.498,3	1.512,5	1.623,1
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	677,7	656,8	693,5	655,8	694,7	716,2	535,5	579,4	546,9	516,5	516,2	496,2	546,2
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	28,2	29,7	31,9	37,6	41,3	40,7	40,5	45,1	41,3	39,9	36,4	33,9	26,6
Ostale obveze	640,9	697,9	726,9	780,6	795,8	819,1	883,1	898,9	896,1	948,8	945,7	982,4	1.050,3
Kašnjenja otplate glavnice	523,6	575,8	599,9	647,6	658,1	681,8	735,9	751,0	751,7	799,7	794,5	827,7	883,2
Kašnjenja otplate kamata	117,2	122,0	127,1	133,0	137,8	137,3	147,2	147,8	144,4	149,1	151,2	154,7	167,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	20.028,1	19.808,0	19.926,6	19.969,0	20.013,1	20.119,2	20.015,8	20.151,8	20.283,9	20.076,3	20.125,1	20.220,6	20.040,7
Obveznice	1.665,8	1.681,5	1.675,4	1.589,9	1.603,4	1.603,3	1.576,8	1.574,0	1.589,8	1.581,7	1.596,0	1.604,8	1.574,1
Kredit	18.069,6	17.852,8	17.963,2	18.082,7	18.086,0	18.222,2	18.152,8	18.278,8	18.385,8	18.196,0	18.287,8	18.367,3	18.220,2
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	292,6	273,7	288,0	296,4	323,7	293,8	286,2	298,9	308,3	298,6	241,3	248,5	246,4
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1. Ostale bankarske institucije	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Nebankarske financijske institucije	5.396,1	5.253,9	5.259,4	5.067,6	5.040,2	4.996,1	4.910,4	4.906,1	4.959,1	4.705,0	4.685,3	4.685,2	4.628,9
Kratkoročni	436,3	405,9	407,1	336,9	322,4	338,2	198,3	171,9	172,9	152,7	153,7	152,8	136,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	431,8	400,8	402,2	332,2	317,1	333,3	192,6	166,4	167,7	147,6	148,4	147,3	121,4
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	4,5	5,1	4,9	4,7	5,2	4,9	5,7	5,6	5,2	5,2	5,3	5,4	15,1
Kašnjenja otplate glavnice	1,3	1,5	1,5	1,4	1,7	1,5	1,6	1,9	1,8	1,8	1,9	2,0	11,6
Kašnjenja otplate kamata	3,2	3,6	3,4	3,3	3,5	3,4	4,1	3,6	3,4	3,4	3,4	3,5	3,5
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	4.959,8	4.848,0	4.852,3	4.730,8	4.717,9	4.657,9	4.712,1	4.734,2	4.786,2	4.552,2	4.531,5	4.532,4	4.492,5
Obveznice	1.014,7	1.020,8	1.002,4	943,7	945,0	949,3	936,2	945,1	949,4	939,6	946,0	950,8	933,0
Kredit	3.945,1	3.827,2	3.849,9	3.787,0	3.772,9	3.708,5	3.775,9	3.789,1	3.836,8	3.612,6	3.585,5	3.581,7	3.559,5
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Javna trgovačka društva	5.214,0	5.167,5	5.266,0	5.489,6	5.572,1	5.700,7	5.679,9	5.934,6	5.977,9	6.044,7	6.005,3	6.046,2	5.961,4
Kratkoročni	77,7	83,4	95,9	107,2	145,4	149,9	151,5	255,7	258,1	252,4	251,6	256,2	180,8
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	34,8	35,8	47,8	62,1	99,3	102,9	104,2	183,7	185,7	181,4	180,2	183,9	108,6
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	42,8	47,6	48,1	45,1	46,1	47,0	47,3	71,9	72,4	71,0	71,4	72,4	72,2
Kašnjenja otplate glavnice	39,3	43,8	44,3	41,2	42,2	43,5	43,8	68,4	68,8	67,4	67,7	68,7	68,6
Kašnjenja otplate kamata	3,6	3,8	3,8	3,9	3,9	3,5	3,5	3,6	3,6	3,6	3,7	3,7	3,7

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	5.136,4	5.084,2	5.170,1	5.382,5	5.426,7	5.550,9	5.528,4	5.679,0	5.719,9	5.792,4	5.753,6	5.790,0	5.780,6
Obveznice	335,6	337,2	337,0	337,3	339,0	340,2	341,5	326,5	327,8	327,9	329,1	330,1	329,9
Kredit	4.528,5	4.493,3	4.565,0	4.768,4	4.782,9	4.935,8	4.920,1	5.072,6	5.102,8	5.184,5	5.202,3	5.230,7	5.220,8
Trgovinski kredit	272,3	253,7	268,1	276,8	304,8	274,8	266,8	279,9	289,3	280,0	222,2	229,2	229,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.4. Mješovita trgovačka društva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.5. Ostala trgovačka društva	10.484,8	10.495,9	10.579,2	10.617,2	10.659,4	10.722,2	10.629,4	10.594,7	10.601,1	10.607,3	10.714,6	10.781,9	10.860,8
Kratkoročni	800,4	862,2	916,1	995,3	1.029,2	1.052,0	1.092,7	1.079,1	1.046,7	1.094,1	1.086,1	1.096,7	1.298,9
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	178,7	187,2	210,2	226,9	243,4	244,0	222,0	212,6	186,8	181,6	180,7	158,2	309,3
Trgovinski kredit	28,2	29,7	31,9	37,6	41,3	40,7	40,5	45,1	41,3	39,9	36,4	33,9	26,6
Ostale obveze	593,5	645,2	673,9	730,8	744,5	767,2	830,1	821,4	818,5	872,6	868,9	904,6	962,9
Kašnjenja otplate glavnice	483,0	530,5	554,0	605,0	614,2	636,8	690,5	680,8	681,2	730,6	724,9	757,1	803,0
Kašnjenja otplate kamata	110,5	114,7	119,9	125,9	130,3	130,4	139,6	140,6	137,4	142,0	144,1	147,5	159,9
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	9.684,4	9.633,7	9.663,1	9.621,9	9.630,2	9.670,3	9.536,7	9.515,6	9.554,4	9.513,2	9.628,5	9.685,2	9.561,9
Obveznice	315,5	323,5	336,0	308,9	319,4	313,8	299,1	302,4	312,6	314,2	320,9	323,9	311,2
Kredit	9.349,0	9.290,3	9.307,3	9.293,6	9.292,1	9.337,8	9.218,3	9.194,2	9.222,9	9.180,4	9.288,6	9.342,1	9.234,3
Trgovinski kredit	20,0	19,8	19,7	19,4	18,7	18,7	19,2	18,9	18,9	18,6	19,0	19,2	16,4
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.6. Neprofitne institucije	3,6	3,6	3,6	3,0	3,0	2,9	2,8	2,7	2,7	2,7	2,7	2,6	2,6
1.7. Obrtnici i trgovci	11,5	11,1	10,6	10,2	9,9	9,8	9,5	9,1	8,9	7,9	7,7	7,5	7,2
1.8. Kućanstva	264,8	260,5	260,2	255,4	260,3	263,5	243,0	228,0	218,7	214,0	207,9	209,7	202,9

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica^{a,b}

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. ^c	2010.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^e
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-30.036,1	-39.487,2	-34.421,0	-38.838,5	-42.671,2	-40.098,8	-39.914,3	-38.896,5	-42.671,2
2. Sredstva	18.154,1	21.642,8	22.498,0	24.633,3	23.178,2	23.887,9	24.533,0	25.574,1	23.178,2
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.833,3	2.580,3	3.750,4	4.556,6	3.107,3	4.748,6	4.884,1	4.846,2	3.107,3
2.2. Portfeljna ulaganja	2.486,9	3.250,9	2.641,2	3.416,4	3.582,1	3.536,3	3.306,3	3.334,9	3.582,1
2.2.1. Vlasnička ulaganja	559,3	1.745,5	656,7	800,3	1.255,6	1.077,4	1.151,2	1.079,3	1.255,6
2.2.2. Dužnička ulaganja	1.927,6	1.505,4	1.984,6	2.616,1	2.326,5	2.458,9	2.155,1	2.255,6	2.326,5
Obveznice	1.536,2	1.225,0	1.602,2	1.907,5	1.493,6	1.659,1	1.526,1	1.436,8	1.493,6
Instrumenti tržišta novca	391,4	280,4	382,4	708,6	832,9	799,8	628,9	818,8	832,9
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	24,1	16,5	20,7	28,9	31,6	16,5
2.4. Ostala ulaganja	5.108,5	6.504,2	6.985,5	6.260,4	5.812,1	5.733,2	6.008,5	6.207,0	5.812,1
2.4.1. Trgovinski krediti	230,5	248,9	224,7	123,3	80,5	113,6	106,6	84,5	80,5
2.4.2. Krediti	239,5	296,4	435,9	384,5	463,3	393,5	421,3	432,3	463,3
2.4.3. Gotovina i depoziti	4.638,3	5.958,9	6.324,9	5.752,5	5.268,3	5.226,1	5.480,5	5.690,2	5.268,3
2.4.4. Ostala aktiva	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	8.725,3	9.307,4	9.120,9	10.375,8	10.660,2	9.849,0	10.305,2	11.154,4	10.660,2
3. Obveze	48.190,2	61.130,1	56.919,1	63.471,9	65.849,4	63.986,7	64.447,3	64.470,6	65.849,4
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	20.782,0	30.611,5	22.190,9	24.958,1	25.718,4	25.571,1	25.158,8	25.140,8	25.718,4
3.2. Portfeljna ulaganja	5.417,6	5.946,5	4.879,0	6.479,1	7.273,7	5.981,1	6.238,1	7.242,9	7.273,7
3.2.1. Vlasnička ulaganja	1.012,8	1.522,3	613,8	657,6	738,0	697,9	617,5	664,5	738,0
3.2.2. Dužnička ulaganja	4.404,8	4.424,2	4.265,2	5.821,5	6.535,7	5.283,2	5.620,6	6.578,3	6.535,7
Obveznice	4.404,8	4.424,2	4.265,2	5.651,2	6.067,3	5.026,0	5.125,8	6.003,9	6.067,3
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	170,3	468,3	257,2	494,8	574,4	468,3
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	-	-	-	-	197,5	72,3	181,9	149,3	197,5
3.4. Ostala ulaganja	21.990,6	24.572,1	29.849,2	31.982,6	32.659,9	32.362,2	32.868,5	31.937,6	32.659,9
3.4.1. Trgovinski krediti	244,9	337,8	367,5	344,4	346,3	359,2	354,0	388,9	346,3
3.4.2. Krediti	17.347,4	20.088,8	24.343,4	25.310,1	25.854,1	25.944,1	26.128,3	25.629,2	25.854,1
3.4.3. Gotovina i depoziti	4.398,4	4.145,5	5.138,3	6.328,1	6.459,5	6.058,9	6.386,1	5.919,5	6.459,5
3.4.4. Ostala pasiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR), pa u skladu s time postoji učinak i na stanje izravnih ulaganja u Republiku Hrvatsku odnosno inozemstvo počevši s tim mjesecima. ^c Preliminarni podaci

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica • Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (*Balance of Payments Manual*, 5. izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnoga srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima kompiliraju se na temelju tržišnih cijena gdje god su one raspoložive. U dijelu koji se odnosi na ulaganja u Republiku Hrvatsku, primjenjuju se tržišne cijene na posljednji dan izvještajnog razdoblja preuzete sa Zagrebačke burze, a u dijelu koji se odnosi na ulaganja u inozemstvo izvještajne jedinice obveznici istraživanja o izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima obvezne su prikazivati vrijednosti svojih vlasničkih udjela u inozemstvu koristeći se tržišnim cijenama. Tamo gdje to nije moguće, primjenjuju se

knjigovodstvene vrijednosti ukupnoga kapitala poduzeća u vlasništvu izravnih ili portfeljnih ulagača, bilo da je riječ o ulaganjima u Republiku Hrvatsku ili u inozemstvo (metoda *own funds at book value*).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Policije Portfeljna dužnička ulaganja kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke i podacima monetarne statistike.

Podaci o portfeljnim vlasničkim i dužničkim ulaganjima upotunjuju se podacima koje dostavljaju Središnje klirinško depozitarno društvo i poslovne banke koje obavljaju poslove skrbništva nad vrijednosnim papirima, posebno u dijelu Sredstava ostalih sektora.

Policije Ostala ulaganja – Trgovinski krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnove

trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicije Ostala ulaganja – Krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Sredstava pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja

sektora država od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka. Za ostale sektore upotrebljavaju se tromjesečni podaci Banke za međunarodne namire.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Obveza pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu na osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Pozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadržava podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja^a

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. ^b	2010.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^b
Izravna ulaganja, neto	-18.948,7	-28.031,2	-18.440,6	-20.401,5	-22.611,1	-20.822,5	-20.274,6	-20.294,6	-22.611,1
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.833,3	2.580,3	3.750,4	4.556,6	3.107,3	4.748,6	4.884,1	4.846,2	3.107,3
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	1.725,2	2.479,3	3.560,6	4.463,4	2.865,8	4.652,7	4.756,2	4.727,2	2.865,8
1.1.1. Sredstva	1.725,2	2.479,3	3.560,6	4.463,4	2.865,8	4.652,7	4.756,2	4.727,2	2.865,8
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	108,2	101,0	189,7	93,2	241,5	95,9	128,0	119,0	241,5
1.2.1. Sredstva	144,8	175,4	220,2	217,0	607,0	239,7	277,9	274,0	607,0
1.2.2. Obveze	36,6	74,4	30,5	123,8	365,5	143,8	149,9	155,0	365,5
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	20.782,0	30.611,5	22.190,9	24.958,1	25.718,4	25.571,1	25.158,8	25.140,8	25.718,4
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	17.961,2	26.777,2	16.409,8	17.694,6	18.759,1	18.212,7	18.013,4	18.110,8	18.759,1
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	17.961,2	26.777,2	16.409,8	17.694,6	18.759,1	18.212,7	18.013,4	18.110,8	18.759,1
2.2. Ostala ulaganja	2.820,7	3.834,3	5.781,1	7.263,5	6.959,3	7.358,4	7.145,4	7.030,0	6.959,3
2.2.1. Sredstva	21,1	24,2	24,3	52,9	68,3	67,5	99,2	79,9	68,3
2.2.2. Obveze	2.841,8	3.858,5	5.805,4	7.316,4	7.027,6	7.425,9	7.244,6	7.109,9	7.027,6
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR), pa u skladu s time postoji učinak i na stanje izravnih ulaganja u Republiku Hrvatsku odnosno inozemstvo počevši s tim mjesecima. ^b Preliminarni podaci

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja^a

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. ^b	2010.			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^b
Portfeljna ulaganja, neto	-2.930,7	-2.695,6	-2.237,7	-2.892,3	-3.223,3	-2.187,6	-2.437,1	-3.333,5	-3.223,3
1. Sredstva	2.486,9	3.250,9	2.641,2	3.416,4	3.582,1	3.536,3	3.306,3	3.334,9	3.582,1
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	559,3	1.745,5	656,7	800,3	1.255,6	1.077,4	1.151,2	1.079,3	1.255,6
1.1.1. Banke	6,7	8,3	11,6	12,8	11,1	8,1	13,2	10,7	11,1
1.1.2. Ostali sektori	552,6	1.737,2	645,1	787,5	1.244,5	1.069,4	1.138,0	1.068,7	1.244,5
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	1.927,6	1.505,4	1.984,6	2.616,1	2.326,5	2.458,9	2.155,1	2.255,6	2.326,5
2. Obveze	5.417,6	5.946,5	4.879,0	6.308,8	6.805,4	5.723,9	5.743,3	6.668,5	6.805,4
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	1.012,8	1.522,3	613,8	657,6	738,0	697,9	617,5	664,5	738,0
2.1.1. Banke	143,2	164,7	66,5	62,4	56,8	64,2	64,0	65,1	56,8
2.1.2. Ostali sektori	869,5	1.357,6	547,3	595,2	681,2	633,7	553,5	599,4	681,2
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	4.404,8	4.424,2	4.265,2	5.651,2	6.067,4	5.026,1	5.125,8	6.003,9	6.067,4
2.2.1. Obveznice	4.404,8	4.424,2	4.265,2	5.651,2	6.067,3	5.026,0	5.125,8	6.003,9	6.067,3
2.2.1.1. Država	3.109,1	2.756,9	2.621,9	3.976,4	4.411,3	3.362,5	3.472,0	4.349,7	4.411,3
2.2.1.2. Banke	457,9	459,0	456,8	9,0	8,9	8,9	9,1	8,9	8,9
2.2.1.3. Ostali sektori	837,8	1.208,3	1.186,4	1.665,8	1.647,2	1.654,6	1.644,6	1.645,3	1.647,2
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Preliminarni podaci

Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja^a

u milijunima eura

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. ^b	2010			
						1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^b
Ostala ulaganja, neto	-16.882,1	-18.067,8	-22.863,7	-25.722,1	-26.830,0	-26.629,0	-26.860,0	-25.730,6	-26.830,0
1. Sredstva	5.108,5	6.504,2	6.985,5	6.260,4	5.810,2	5.733,2	6.008,5	6.207,0	5.810,2
1.1. Trgovinski krediti	230,5	248,9	224,7	123,3	80,7	113,6	106,6	84,5	80,7
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	230,5	248,9	224,7	123,3	80,7	113,6	106,6	84,5	80,7
Dugoročni krediti	177,5	228,8	202,6	96,3	61,4	90,7	86,3	64,1	61,4
Kratkoročni krediti	53,0	20,1	22,1	27,0	19,3	22,9	20,3	20,4	19,3
1.2. Krediti	239,5	296,4	435,9	384,5	461,2	393,5	421,3	432,3	461,2
1.2.1. Hrvatska narodna banka	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Dugoročni krediti	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
1.2.2. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.3. Banke	188,5	214,8	285,3	270,1	330,6	272,4	286,3	294,3	330,6
Dugoročni krediti	140,0	160,0	193,6	233,7	285,1	231,1	243,1	244,6	285,1
Kratkoročni krediti	48,5	54,8	91,7	36,5	45,5	41,3	43,2	49,7	45,5
1.2.4. Ostali sektori	50,4	81,1	150,0	113,8	130,1	120,5	134,4	137,4	130,1
Dugoročni krediti	50,2	81,0	146,8	113,6	92,4	118,0	119,1	109,3	92,4
Kratkoročni krediti	0,2	0,1	3,3	0,2	37,7	2,4	15,3	28,1	37,7
1.3. Gotovina i depoziti	4.638,3	5.958,9	6.324,9	5.752,5	5.268,3	5.226,1	5.480,5	5.690,2	5.268,3
1.3.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Banke	3.499,9	4.715,1	4.863,6	4.442,9	4.060,1	3.952,7	4.166,9	4.493,6	4.060,1
1.3.3. Ostali sektori	1.138,3	1.243,8	1.461,3	1.309,6	1.208,2	1.273,4	1.313,7	1.196,6	1.208,2
1.4. Ostala aktiva	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	21.990,6	24.572,1	29.849,2	31.982,6	32.640,3	32.362,2	32.868,5	31.937,6	32.640,3
2.1. Trgovinski krediti	244,9	337,8	367,5	344,4	323,9	359,2	354,0	388,9	323,9
2.1.1. Država	1,9	1,2	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	1,9	1,2	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	243,0	336,6	366,7	344,4	323,9	359,2	354,0	388,9	323,9
Dugoročni krediti	207,0	305,5	327,2	316,2	297,3	321,6	313,5	349,0	297,3
Kratkoročni krediti	35,9	31,1	39,5	28,2	26,6	37,6	40,5	39,9	26,6
2.2. Krediti	17.347,4	20.088,8	24.343,4	25.310,1	25.856,8	25.944,1	26.128,3	25.629,2	25.856,8
2.2.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	2.559,0	2.613,7	1.574,6	1.592,7	1.789,4	1.845,9	1.837,8	1.834,2	1.789,4
Dugoročni krediti	2.559,0	2.613,7	1.542,9	1.592,7	1.789,4	1.845,9	1.837,8	1.834,2	1.789,4
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	31,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	5.368,9	4.276,8	4.496,7	4.352,8	4.301,6	4.604,3	4.746,5	4.184,1	4.301,6
Dugoročni krediti	4.217,4	3.565,2	3.374,7	3.545,3	3.366,5	3.518,6	3.695,3	3.342,1	3.366,5
Kratkoročni krediti	1.151,6	711,7	1.122,0	807,5	935,1	1.085,7	1.051,1	842,0	935,1
2.2.4. Ostali sektori	9.419,4	13.198,2	18.272,0	19.364,6	19.765,8	19.493,9	19.544,1	19.610,9	19.765,8
Dugoročni krediti	9.187,2	12.371,2	17.589,5	18.625,9	19.126,9	18.772,4	18.937,6	19.017,1	19.126,9
Kratkoročni krediti	232,2	827,1	682,5	738,7	638,9	721,5	606,5	593,7	638,9
2.3. Gotovina i depoziti	4.398,4	4.145,5	5.138,3	6.328,1	6.459,5	6.058,9	6.386,1	5.919,5	6.459,5
2.3.1. Hrvatska narodna banka	2,6	2,3	2,3	1,1	1,2	1,2	1,3	1,1	1,2
2.3.2. Banke	4.395,8	4.143,2	5.125,5	6.327,0	6.458,4	6.057,7	6.384,9	5.918,4	6.458,4
2.3.3. Ostali sektori	0,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Preliminarni podaci

I. Državne financije

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti^a

u milijunima kuna

	2009.	2010.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI
1. PRIHODI (A+B)	10.997,3	7.884,4	8.697,7	9.476,6	10.173,3	8.519,1	8.659,4	9.797,3	9.645,5	9.563,3	10.048,1	8.977,8
A) Državni proračun	10.643,9	7.726,9	8.347,1	9.216,1	9.854,6	8.262,8	8.445,0	9.452,9	9.351,7	9.298,4	9.681,2	8.747,3
B) Izvanproračunski korisnici	353,5	157,5	350,7	260,5	318,7	256,3	214,4	344,4	293,8	264,9	366,9	230,5
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	175,7	95,6	110,7	157,9	135,6	144,8	134,1	148,5	162,7	140,7	171,0	123,3
5. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	119,9	55,6	107,5	69,8	73,8	98,9	63,3	83,1	115,9	93,4	85,8	93,6
6. Hrvatske autoceste	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Hrvatske ceste	24,7	2,6	26,8	12,2	3,1	3,5	2,6	3,4	5,8	6,8	4,7	3,2
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	29,9	3,4	96,8	19,9	104,2	8,7	10,4	108,8	6,2	22,9	105,1	9,3
9. Hrvatski fond za privatizaciju	3,3	0,2	8,9	0,7	2,0	0,5	4,0	0,6	3,2	1,1	0,4	1,1
2. RASHODI (A+B)	11.103,4	9.628,8	10.009,4	11.130,9	10.026,2	9.742,7	9.282,5	10.433,5	9.615,1	10.390,8	9.516,5	10.286,1
A) Državni proračun	10.934,6	9.451,4	9.792,8	10.822,8	9.715,6	9.396,1	9.009,0	9.997,1	9.268,3	10.089,7	9.096,5	9.851,7
B) Izvanproračunski korisnici	168,8	177,5	216,6	308,1	310,6	346,6	273,6	436,4	346,8	301,1	420,0	434,4
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	151,0	21,3	21,0	59,5	165,0	147,1	152,8	131,7	130,5	96,7	240,1	275,6
5. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	152,3	88,8	78,1	59,4	56,4	94,5	54,6	81,1	82,3	69,9	110,6	90,1
6. Hrvatske autoceste	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Hrvatske ceste	-159,4	60,8	111,1	181,0	82,8	98,0	57,4	214,6	126,9	125,9	62,5	62,8
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	16,9	0,9	0,9	1,2	1,0	1,1	2,9	1,2	1,3	2,4	1,5	1,3
9. Hrvatski fond za privatizaciju	8,0	5,6	5,5	7,0	5,5	5,9	5,9	7,7	5,8	6,2	5,3	4,6
NETO/BRUTO OPERATIVNI SALDO (1-2)	-106,0	-1.744,4	-1.311,7	-1.654,3	147,0	-1.223,7	-623,1	-636,2	30,4	-827,5	531,6	-1.308,3
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE (3.1.+3.2.-3.3.)	-106,0	-1.744,4	-1.311,7	-1.654,3	147,0	-1.223,7	-623,1	-636,2	30,4	-827,5	531,6	-1.308,3
3.1. PROMJENA NETO NEFINANCIJSKE IMOVINE	985,9	119,7	211,7	174,1	122,3	151,5	94,5	292,4	165,4	222,0	198,6	261,3
Nabava	1.018,0	140,1	239,3	195,6	154,8	174,9	115,6	324,0	189,9	249,7	228,3	285,2
A) Državni proračun	361,7	109,3	150,1	80,5	83,8	82,1	59,7	115,4	73,1	91,2	153,7	155,5
B) Izvanproračunski korisnici	656,3	30,8	89,1	115,0	71,0	92,8	55,9	208,6	116,8	158,5	74,6	129,8
Prodaja	32,1	20,4	27,6	21,4	32,5	23,4	21,1	31,6	24,5	27,7	29,7	23,9
A) Državni proračun	31,9	20,4	27,1	21,3	26,2	23,3	21,1	31,5	24,5	27,6	29,3	23,8
B) Izvanproračunski korisnici	0,2	0,1	0,4	0,1	6,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	0,1
NETO POZAJMLJIVANJE/ZADUŽIVANJE (1-2-3.1.)	-1.092,0	-1.864,1	-1.523,4	-1.828,4	24,8	-1.375,2	-717,6	-928,6	-134,9	-1.049,5	333,0	-1.569,6
TRANSAKCIJE U FINACIJSKOJ IMOVINI I OBAVEZAMA (FINANCIRANJE) (3.3.-3.2.)	1.092,0	1.864,1	1.523,4	1.828,4	-24,8	1.375,2	717,6	928,6	134,9	1.049,5	-333,0	1.569,6
3.2. PROMJENA NETO FINACIJSKE IMOVINE	-112,5	-2.034,2	-2.194,7	684,0	974,4	-544,2	-12,0	11.069,3	-99,9	-1.103,9	-348,3	141,1
3.2.1. Tuzemna imovina	-114,0	-2.034,2	-2.194,7	684,0	974,4	-544,2	-12,8	11.069,3	-99,9	-1.104,3	-349,3	141,1
A) Državni proračun	-114,8	-2.020,7	-2.421,6	523,3	928,5	-550,6	-2,7	10.342,8	-96,1	-1.069,8	-421,6	271,1
B) Izvanproračunski korisnici	0,8	-13,5	226,8	160,7	45,9	6,4	-10,1	726,5	-3,8	-34,5	72,3	-130,0
3.2.2. Inozemna imovina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A) Državni proračun	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,4	1,0	0,0
B) Izvanproračunski korisnici	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,4	1,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

	2009.	2010.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.
3.3. PROMJENA NETO OBVEZA	979,4	-170,2	-671,3	2.512,4	949,6	831,0	705,6	11.997,9	35,0	-54,4	-681,2	1.710,7
3.3.1. Tuzemne obveze	1.228,8	52,2	1.516,8	2.465,6	1.041,3	697,6	968,8	5.098,9	-65,2	-77,8	-619,3	1.789,8
A) Državni proračun	1.276,3	68,7	1.526,8	2.376,3	1.075,6	697,6	969,4	4.266,9	-58,5	-39,4	-651,1	1.746,9
B) Izvanproračunski korisnici	-47,5	-16,5	-10,0	89,3	-34,3	0,0	-0,6	832,0	-6,7	-38,3	31,8	42,9
3.3.2. Inozemne obveze	-249,4	-222,3	-2.188,1	46,9	-91,7	133,4	-263,2	6.899,1	100,2	23,3	-62,0	-79,1
A) Državni proračun	-263,0	-217,2	-2.204,6	52,5	-87,9	133,7	-230,5	6.908,5	100,5	33,1	-62,7	-78,9
B) Izvanproračunski korisnici	13,6	-5,1	16,5	-5,7	-3,8	-0,3	-32,7	-9,5	-0,3	-9,7	0,7	-0,3

^a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na statističku seriju od, uključujući, siječnja 2008.

Napomena: Na gotovinskom načelu

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.

Izvor: Ministarstvo financija

Tablica I2: Operacije državnog proračuna^a

u milijunima kuna

	2009.	2010.										
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.
1. PRIHODI	10.645,7	7.726,9	8.348,3	9.216,1	9.854,6	8.262,8	8.445,5	9.452,9	9.356,6	9.298,4	9.681,2	8.747,3
1.1. Porezi	6.536,3	4.305,8	4.784,3	5.551,9	5.910,2	4.625,6	4.889,3	5.536,7	5.654,7	5.632,1	6.003,3	5.082,7
1.2. Socijalni doprinosi	3.468,7	3.065,5	3.101,7	3.185,5	3.206,4	3.185,3	3.172,5	3.334,7	3.259,3	3.269,5	3.224,2	3.227,6
1.3. Pomoći	130,4	28,4	18,8	54,1	43,8	30,4	32,2	77,6	24,8	16,4	28,0	43,3
1.4. Ostali prihodi	510,4	327,3	443,4	424,5	694,1	421,4	351,5	504,0	417,8	380,4	425,6	393,8
2. RASHODI	11.442,5	9.510,2	9.964,3	11.043,2	9.856,8	9.586,4	9.146,6	10.198,6	9.435,2	10.290,5	9.248,5	10.009,0
2.1. Naknade zaposlenima	2.702,0	2.552,0	2.552,2	2.613,4	2.531,5	2.543,0	2.554,1	2.801,7	2.510,8	2.632,5	2.569,3	2.560,5
2.2. Korištenje dobara i usluga	802,8	543,2	667,0	675,2	652,1	469,9	517,4	730,0	549,5	539,6	549,3	636,6
2.3. Potrošnja dugotrajne imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Kamate	637,4	430,4	517,3	967,9	303,1	579,4	355,6	310,4	351,2	942,1	98,4	948,1
2.5. Subvencije	428,3	413,6	585,0	881,7	747,4	424,1	418,4	656,4	432,3	500,9	510,0	367,3
2.6. Pomoći	712,1	583,3	541,5	494,9	444,2	401,4	349,5	526,9	445,3	491,3	441,4	309,5
2.7. Socijalne naknade	5.269,9	4.473,3	4.610,6	4.843,2	4.707,3	4.706,5	4.638,9	4.625,8	4.658,1	4.774,3	4.695,2	4.777,3
2.8. Ostali rashodi	890,1	514,3	490,7	567,0	471,3	461,9	312,6	547,5	488,0	409,7	384,8	409,7
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE	-796,8	-1.783,2	-1.616,0	-1.827,1	-2,2	-1.323,6	-701,1	-745,7	-78,6	-992,1	432,7	-1.261,7
3.1. Promjena neto nefinancijske imovine	329,8	89,0	123,0	59,2	57,6	58,8	38,6	83,9	48,7	63,7	124,5	131,7
3.1.1. Dugotrajna imovina	323,1	88,0	112,8	56,6	40,4	55,2	37,5	84,8	50,6	65,2	125,9	132,4
3.1.2. Zalihe	-0,1	0,0	0,0	-0,1	13,7	0,0	-0,5	-2,2	-0,7	-0,8	-0,6	-0,5
3.1.3. Pohranjene vrijednosti	0,0	0,0	0,8	0,9	1,7	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	0,4	0,4
3.1.4. Neproizvedena imovina	6,8	1,0	9,4	1,7	1,8	3,7	1,6	0,7	-1,3	-1,3	-1,2	-0,8
3.2. Promjena neto financijske imovine	-113,3	-2.020,7	-2.416,8	542,6	927,8	-551,1	-0,8	10.345,9	-85,3	-1.062,1	-405,5	274,7
3.2.1. Tuzemna imovina	-114,8	-2.020,7	-2.416,8	542,6	927,8	-551,1	-1,6	10.345,9	-85,3	-1.062,5	-406,5	274,7
3.2.2. Inozemna imovina	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,4	1,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Promjena neto obveza	1.013,3	-148,5	-677,8	2.428,8	987,7	831,3	738,9	11.175,4	41,9	-6,3	-713,8	1.668,1
3.3.1. Tuzemne obveze	1.276,3	68,7	1.526,8	2.376,3	1.075,6	697,6	969,4	4.266,9	-58,5	-39,4	-651,1	1.746,9
3.3.2. Inozemne obveze	-263,0	-217,2	-2.204,6	52,5	-87,9	133,7	-230,5	6.908,5	100,5	33,1	-62,7	-78,9

^a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na statističku seriju od, uključujući, siječnja 2008.

Napomena: Na gotovinskom načelu

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.

Izvor: Ministarstvo financija

Tablica 13: Dug središnje države^a

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2009.	2010.											
	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1. Unutarnji dug središnje države	74.241,4	74.467,0	75.296,0	79.706,9	79.875,2	80.463,6	80.263,4	84.591,4	85.471,0	84.022,2	83.987,6	87.280,6	87.599,3
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	70.447,0	70.713,9	71.576,6	75.897,8	76.072,8	76.618,8	76.545,9	80.180,7	81.077,3	79.636,4	79.505,1	82.666,4	82.994,6
Trezorski zapisi	17.558,3	17.386,0	18.914,2	18.878,8	18.292,6	18.334,2	17.885,3	16.267,0	17.103,5	16.037,0	16.178,8	17.438,7	16.886,5
Instrumenti tržišta novca	19,3	19,3	19,3	20,3	21,3	20,7	20,7	20,7	36,8	20,5	20,5	20,5	20,5
Obveznice	36.586,8	36.639,8	36.260,1	40.997,2	41.145,1	41.176,0	41.009,3	47.174,9	47.033,4	46.892,5	47.174,3	48.841,0	48.905,0
Krediti Hrvatske narodne banke	2,9	2,5	-	-	0,1	-	-	-	-	-	-	-	0,3
Krediti banaka	16.279,8	16.666,2	16.383,0	16.001,6	16.613,6	17.087,9	17.630,5	16.718,1	16.903,6	16.686,4	16.131,4	16.366,2	17.182,3
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.794,4	3.753,1	3.719,4	3.809,1	3.802,4	3.844,8	3.717,6	4.410,7	4.393,7	4.385,8	4.482,5	4.614,2	4.604,7
Instrumenti tržišta novca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Obveznice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Krediti banaka	3.794,4	3.753,1	3.719,4	3.809,1	3.802,4	3.844,8	3.717,6	4.410,7	4.393,7	4.385,8	4.482,5	4.614,2	4.604,7
2. Inozemni dug središnje države	41.527,8	41.739,0	40.037,3	38.510,2	38.708,8	39.748,1	40.575,7	47.766,8	48.612,8	48.175,6	48.353,1	49.154,8	48.158,4
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	39.812,5	40.018,8	38.306,2	36.785,6	36.996,9	38.038,9	38.912,5	45.918,0	46.752,1	46.317,4	46.487,2	47.273,5	46.242,0
Instrumenti tržišta novca	1.244,3	1.191,9	1.563,7	1.866,7	2.117,1	2.459,9	3.559,3	3.927,0	3.965,5	4.188,9	4.182,3	4.021,7	3.458,6
Obveznice	28.884,2	28.836,7	25.298,3	23.439,0	23.480,6	23.909,3	23.989,7	30.716,0	31.359,9	30.765,9	30.957,5	31.799,7	31.642,0
Krediti	9.684,1	9.990,2	11.444,2	11.479,9	11.399,3	11.669,7	11.363,5	11.275,0	11.426,7	11.362,6	11.347,4	11.452,1	11.141,4
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	1.715,3	1.720,3	1.731,2	1.724,6	1.711,9	1.709,2	1.663,2	1.848,8	1.860,7	1.858,1	1.865,9	1.881,3	1.916,4
Instrumenti tržišta novca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Obveznice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Krediti	1.715,3	1.720,3	1.731,2	1.724,6	1.711,9	1.709,2	1.663,2	1.848,8	1.860,7	1.858,1	1.865,9	1.881,3	1.916,4
3. Ukupno (1+2)	115.769,2	116.206,0	115.333,4	118.217,1	118.584,0	120.211,7	120.839,1	132.358,1	134.083,8	132.197,8	132.340,7	136.435,4	135.757,7
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske													
- domaća	15.692,5	15.716,4	16.556,3	19.096,4	19.500,0	19.799,1	19.674,2	19.512,3	19.778,5	19.809,5	19.842,9	20.136,9	20.059,9
- inozemna	35.275,2	35.042,1	35.369,9	35.385,7	35.682,3	36.523,7	35.833,4	37.880,6	38.201,9	38.174,3	38.307,0	38.874,2	38.577,5

^a HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije, a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. U ovoj tablici dug HBOR-a u dijelu 2. Inozemni dug središnje države reklasificiran je od, uključujući, prosinca 1998., u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države reklasificiran je od, uključujući, lipnja 1999., a dug HAC-a reklasificiran je od, uključujući, siječnja 2008.

Tablica 13: Dug središnje države • Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga.

Izvori su podataka za unutarnji dug središnje države Ministarstvo financija, u dijelu koji se odnosi na trezorske zapise i obveznice, te Hrvatska narodna banka, u dijelu koji se odnosi na instrumente tržišta novca, kredite banaka i na kredite Hrvatske narodne banke.

Stanje trezorskih zapisa uključuje trezorske zapise Ministarstva financija izražene u kunama, eurozapise Ministarstva financija i trezorske zapise Ministarstva financija indeksirane uz euro, sve s rokom dospelja do godine dana. Stanja eurozapisa uključuju obračunate nedospjele kamate. Kod trezorskih zapisa u kunama i trezorskih zapisa indeksiranih uz euro razlika između nominalne vrijednosti i vrijednosti izdanja čini obračunate nedospjele kamate, koje su raspoređene duž životnog vijeka instrumenta pomoću metode jednostavnoga kamatnog računa (tj. linearno) i metode brojenja dana prema kojoj je stvarni broj dana podijeljen s 360.

Stanje obveznica uključuje obveznice središnje države izdane na domaćem tržištu, trezorske zapise Ministarstva financija s rokom dospelja dužim od jedne godine i dio ukupnih

obveznica središnje države izdanih u inozemstvu koji je na kraju izvještajnog razdoblja u vlasništvu rezidentnih institucionalnih jedinica. Obveznice središnje države i trezorski zapisi Ministarstva financija izdani na domaćem tržištu, a u vlasništvu nerezidentnih institucionalnih jedinica uključeni su u inozemni dug središnje države. Kod trezorskih zapisa s rokom dospelja dužim od jedne godine razlika između nominalne vrijednosti i vrijednosti izdanja čini obračunate nedospjele kamate, koje su raspoređene duž životnog vijeka instrumenta metodom složenoga kamatnog računa. Stanja obveznica središnje države uključuju obračunate nedospjele kamate.

Stanje kredita banaka od siječnja 2004. sadrži, uz nedospjelu glavnica, i obračunate nedospjele kamate.

Izvor podataka za inozemni dug središnje države jest statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor su podataka o domaćim jamstvima statistička izvješća banaka i statistička izvješća ostalih financijskih institucija, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

J. Nefinancijske statistike

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100			Lančani indeksi			Cijene pri proizvođačima	Godišnji mjesečni indeksi			Cijene pri proizvođačima
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena				Indeksi potrošačkih cijena			
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge	
2001.	prosinac	92,1	93,2	88,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9
2002.	prosinac	93,8	94,2	92,6	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3
2003.	prosinac	95,4	95,7	94,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0
2004.	prosinac	98,0	98,0	98,0	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8
2005.	prosinac	101,6	101,4	102,0	100,5	100,5	100,5	99,7	103,6	103,5	104,1	102,7
2006.	prosinac	103,7	102,8	106,4	100,0	100,0	100,2	100,0	102,0	101,4	104,2	101,9
2007.	prosinac	109,7	109,5	110,0	101,2	101,2	101,3	100,4	105,8	106,6	103,4	105,9
2008.	prosinac	112,8	112,2	114,7	99,4	99,1	100,5	98,7	102,9	102,4	104,3	104,3
2009.	prosinac	114,9	114,5	117,3	99,4	99,3	100,2	100,0	101,9	101,3	103,9	101,6
2010.	siječanj	115,5	115,1	117,7	100,5	100,5	100,4	101,3	101,1	100,9	102,1	103,0
	veljača	115,7	115,4	117,9	100,2	100,2	100,2	99,9	100,7	100,4	101,9	102,7
	ožujak	116,2	116,0	117,7	100,4	100,6	99,8	101,0	100,9	100,7	101,9	105,0
	travanj	116,7	116,8	117,2	100,4	100,7	99,5	100,6	100,6	100,3	101,6	105,1
	svibanj	117,0	117,0	117,8	100,2	100,2	100,5	100,5	100,8	100,6	101,8	104,9
	lipanj	116,9	116,5	119,1	99,9	99,6	101,1	100,4	100,7	100,3	101,9	104,4
	srpanj	116,4	115,5	120,7	99,6	99,2	101,3	100,0	101,1	100,7	101,9	103,8
	kolovoz	116,2	115,2	120,9	99,8	99,7	100,2	100,3	100,9	100,7	101,7	103,3
	rujan	116,6	116,3	118,5	100,3	100,9	98,0	100,4	101,4	101,5	101,0	104,4
	listopad	116,7	116,6	117,9	100,1	100,3	99,5	100,4	101,4	101,6	100,9	105,0
	studen	117,0	117,0	117,8	100,3	100,3	99,9	99,9	101,2	101,4	100,6	104,7
	prosinac	117,1	117,1	117,6	100,0	100,1	99,9	101,0	101,8	102,2	100,3	105,7

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima • Početkom 2004. godine Državni zavod za statistiku uveo je indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa potrošačkih cijena od siječnja 2001. DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju

indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004.). Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100 ^a			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
2001.	prosinac	93,9	94,6	89,8	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	95,0	95,6	91,9	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	96,2	96,4	94,7	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	prosinac	98,4	98,5	97,4	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
2005.	prosinac	101,3	101,4	101,0	100,1	100,0	100,5	103,0	102,9	103,7
2006.	prosinac	103,6	103,6	103,6	99,8	99,7	100,3	102,3	102,2	102,5
2007.	prosinac	108,8	109,1	107,2	100,8	100,8	100,4	105,0	105,3	103,5
2008.	prosinac	113,3	113,5	112,5	99,4	99,3	100,2	104,2	104,0	105,0
2009.	prosinac	113,6	113,3	115,2	98,8	98,6	100,2	100,2	99,8	102,4
2010.	siječanj	112,9	112,4	115,4	99,4	99,2	100,2	99,7	99,2	102,2
	veljača	112,9	112,3	115,9	100,0	99,9	100,4	99,5	99,0	102,1
	ožujak	113,1	112,7	115,5	100,2	100,3	99,6	99,3	98,7	102,1
	travanj	113,7	113,5	114,7	100,5	100,8	99,3	98,6	98,0	101,8
	svibanj	114,2	113,9	115,7	100,4	100,3	100,9	98,6	97,9	102,1

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100 ^a			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
	lipanj	114,2	113,5	117,7	100,0	99,7	101,7	98,3	97,6	102,0
	srpanj	113,8	112,5	120,6	99,7	99,1	102,5	98,6	97,9	102,3
	kolovoz	113,7	112,3	121,1	99,9	99,8	100,4	98,8	98,2	102,1
	rujan	114,1	113,6	116,5	100,3	101,2	96,2	99,4	99,2	100,7
	listopad	114,3	114,1	115,4	100,2	100,4	99,1	99,3	99,1	100,7
	studen	114,7	114,6	115,2	100,4	100,5	99,8	99,8	99,7	100,2
	prosinac	113,7	113,4	114,9	99,1	99,0	99,7	100,1	100,1	99,8

^a Od siječnja 2007. DZS objavljuje indeks potrošačkih cijena na novoj bazi: 2005. = 100.
Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena • Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključe cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih

derivata). Udio dobara i usluga koji se isključuju iz košarice za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2010. godini iznosi 30,9% (od toga se 5,7 postotnih bodova odnosi na poljoprivredne proizvode, a 25,2 postotna boda na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće
u tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	prosinac	4.473,0	97,3	103,7	104,9
2006.	prosinac	4.735,0	97,0	105,9	105,2
2007.	prosinac	4.958,0	96,6	104,7	105,2
2008.	prosinac	5.410,0	100,3	109,1	107,0
2009.	prosinac	5.362,0	99,6	99,1	102,6
2010.	siječanj	5.258,0	98,1	99,1	99,1
	veljača	5.157,0	98,1	98,6	98,8
	ožujak	5.359,0	103,9	99,8	99,2
	travanj	5.246,0	97,9	99,1	99,2
	svibanj	5.277,0	100,6	99,1	99,2
	lipanj	5.415,0	102,6	100,8	99,5
	srpanj	5.323,0	98,3	100,3	99,6
	kolovoz	5.391,0	101,3	102,3	99,9
	rujan	5.291,0	98,1	101,1	100,0
	listopad	5.351,0	101,1	101,4	100,2
	studen	5.584,0	104,4	103,7	100,5
	prosinac	5.450,0	97,6	101,7	100,6

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks raspoloženja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
2001.	listopad	-27,0	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	listopad	-25,2	-8,3	-29,3	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-34,1	-64,0
2003.	listopad	-22,2	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	listopad	-23,9	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	prosinac	-26,4	-13,7	-25,6	-16,4	-5,9	-34,4	-21,5	27,6	-25,9	-50,6
2006.	prosinac	-18,9	-4,7	-15,4	-10,9	1,1	-22,4	-10,5	16,9	-12,9	-49,4
2007.	prosinac	-24,7	-15,5	-24,5	-16,8	-9,8	-31,8	-21,2	12,8	-25,0	-54,8
2008.	prosinac	-42,0	-33,3	-40,9	-30,7	-25,9	-51,8	-40,6	43,4	-40,3	-57,9
2009.	prosinac	-46,8	-32,7	-47,6	-35,7	-22,6	-64,5	-42,8	63,9	-42,5	-58,0
2010.	siječanj	-48,5	-35,2	-47,9	-39,5	-26,4	-64,8	-43,9	66,4	-39,5	-57,1
	veljača	-45,5	-30,6	-48,1	-39,3	-23,4	-63,0	-37,7	63,4	-42,0	-57,6
	ožujak	-49,4	-36,2	-50,9	-43,3	-26,2	-67,5	-46,2	67,5	-41,8	-57,7
	travanj	-44,3	-30,0	-48,0	-39,1	-21,2	-64,1	-38,8	59,5	-40,9	-57,6
	svibanj	-40,8	-30,3	-48,4	-39,3	-22,7	-63,4	-37,8	43,9	-42,6	-58,9
	lipanj	-40,8	-31,3	-46,7	-39,3	-24,5	-62,5	-38,1	45,4	-38,4	-55,2
	srpanj	-41,7	-28,5	-44,5	-38,5	-21,0	-60,0	-36,0	47,2	-35,0	-62,6
	kolovoz	-43,0	-31,6	-46,3	-36,3	-21,9	-62,1	-41,3	54,2	-40,6	-54,6
	rujan	-42,6	-30,9	-45,3	-38,2	-21,2	-63,0	-40,5	51,7	-34,7	-56,8
	listopad	-44,4	-32,5	-46,0	-37,0	-21,4	-64,8	-43,6	53,5	-36,1	-58,9
	studeni	-44,7	-31,4	-48,9	-36,9	-21,0	-68,2	-41,8	60,8	-41,5	-55,1
	prosinac	-42,9	-30,6	-48,7	-40,7	-21,7	-65,9	-39,4	55,7	-39,4	-54,8

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača • HNB-ova anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. godine prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. Ovo se HNB-ovo anketno istraživanje do travnja 2005. godine provodilo jednom u tromjesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. godine Hrvatska narodna banka anketno istraživanje provodi svakoga mjeseca, u suradnji s Europskom komisijom, koristeći se njezinom tehničkom i financijskom pomoći. Za izradu i provedbu Ankete odgovorna je jedino Hrvatska narodna banka.

Upitnik sadržava ukupno 23 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_{z=1}^k r_z \cdot w_z$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijelili za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z

ponuđeni/odabrani odgovor, k broj ponuđenih odgovora na pojedino pitanje.

Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu $-100 < I_i < 100$. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za kućanstvo (namještaja, stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjeti išta uštedjeti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7 $\times(-1)$, I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I3, I8.